CSONGRÁD MEGYEI TANÁCS V. B.
MŰVELŐDÉSÜGYI OSZTÁLYA,
TUDOMÁNYOS ISMERETTERJESZTŐ TÁRSULAT
CSONGRÁD MEGYEI SZERVEZETE ÉS A
CSONGRÁD MEGYEI MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA

MEGHÍVJA ÖNT AZ

Országos Múzeumi Hónap

CSONGRÁD MEGYEI MŰSORÁRA

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁS

1968. OKTÓBER 5-ÉN,
SZOMBAT DÉLI 12 ÓRAKOR
A MÓRA FERENC MÚZEUM KÉPTÁRÁBAN
(HORVÁTH MIHÁLY U. 5.)

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

HANTOS MIHÁLY,
Csongrád Megye Tanácsa V. B.
elnökhelyettese

SZEGED

Kiállítások

Október 5-én, déli 12 órakor a Móra Ferenc Múzeum Képtárában

a Múzeumi Hónap megyei rendezvényeinek és Az ember című nemzetközi fotókiállítás megnyitása

Megnyitják: **Hantos Mihály** vb-elnökhelyettes és **Armuth Iván,** a Magyar Fotóművészek Szövetségének elnökségi tagja.

Magyar pénztörténeti kiállítás

a Móra Ferenc Múzeum központi épületében, az ünnepélyes megnyitással egyidőben.

Október 13-án déli 12 órakor a Móra Ferenc Múzeum központi épületében

A Móra Ferenc Múzeum aranykincsei
(kiállítás-bemutatással)

Előadó: **Dr. Bálint Alajos.**

Október 14-én a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában

Természettudományi gyűjtőúton Tanganyikában
(vándorkiállítás)

Október 20-án 12 órakor a Móra Ferenc Múzeum központi épületében

Bronzkori fejedelmi aranykincsek a Magyar Nemzeti Múzeum anyagából
(kiállítás-bemutatással)

Előadó: **Dr. Mozsolics Amália.**

Október 27-én déli 12 órakor a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában

Szeged az 1918-as Októberi Forradalomban

Megnyitja: **Deák Béla,** az MSZMP Szeged városi bizottságának osztályvezetője.

Előadások

Október 4-én 18 órakor, TIT-klub (Kárász u. 11.)

A magyarok honfoglalása

Előadó: **Bálint Csanád.**

Október 7-én 17 órakor a METESZ-klubban (Kossuth Lajos sugárút 8.)

Az olaj- és földgázkutatás szegedi múltjából

Előadó: **Oltvai Ferenc.**

Október 8-án 18 órakor a November 7. Művelődési Otthonban

Gyűjtőúton Indiában

Előadó: **Topál György.**

Október 10-én 18 órakor a TIT-klubban

Az alföldi neolitikum kérdései

Előadó: **Dr. Trogmayer Ottó.**

Október 11-én 18 órakor a November 7. Művelődési Otthonban (Odesszai körút 42.)

Kompozíció, szín- és térábrázolás a képzőművészetben
(filmvetítéssel)

Előadó: **Szelesi Zoltán.**

Október 21-én 18 óraküor a TIT-klubban

A Szeged környéki paraszthá z
(diavetítéssel)

Előadó: **Dr. Juhász Antal.**

Október 24-én 18 órakor a TIT-klubban

Rudnay Gyula Szegeden

Előadó: **Szelesi Zoltán** és

Rudnay Gyula művészete

Előadó: **Dr. László Gyula.**

Október 30-án a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában

Móra Ferenc októbere
(kiállítás a múzeum, a Somogyi Könyvtár és Levéltár anyagából)

Egyéb rendezvények

Október 13-án déli 11 órakor, a Móra Ferenc Múzeum központi épületében

A Csongrád megyei néprajzi és nyelvjárási gyűjtőpályázat eredményhiretése és díjkiosztása

A díjakat átadja: **Csenke László,** a Csongrád Megyei Tanács V. B. Művelődésügyi Osztályának helyettes vezetője.

A természettudományi gyűjtemény bemutatása

három alkalommal, később meghatározandó időben, a Tudományegyetem, a Tanárképző Főiskola biológia szakos hallgatói és a Radnóti Gimnázium szakköre számára.
Vezeti: **Dr. Marián Miklós.**

Október 16-án 18 órakor a TIT-klubban

Az őszirózsás forradalomtól a Tanácsköztársaságig

Előadó: **Dégi István,** az MSZMP Megyei Pártarchivumának vezetője.

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY

Kiállítások

Október 6-án 12 órakor a Tornyai János Múzeumban

A XV. Vásárhelyi Őszi Tárlat megnyitása

Megnyitja: **Dr. Dömötör János** múzeumigazgató, országgyűlési képviselő

15 órakor a Bem Termelőszövetkezetben

Vásárhelyi művészek kiállítása

Megnyitja: **Vörös Mihály** vb-elnökh.

Előadások

Október 8-án 18 órakor a TIT-klubban

Aba-Novák Vilmos művészete

Előadó: **Dr. Supka Magdolna.**

Október 19-én 19 órakor a TIT-klubban

Művészek és modellek

Előadó: **Dr. Telepy Katalin.**

Október 21-én 18 órakor a TIT-klubban

Magyar festők Itáliában

Előadó: **Dr. Bodnár Éva.**

Október 23-án a TIT-klubban

Az őszirózsás forradalomtól a Tanácsköztársaságig

Előadó: **Dégi István,** az MSZMP Megyei Pártarchivumának vezetője.

Október 25-én 18 órakor a TIT-klubban

Emlékezés Kiss Lajosra

Előadó: **Dr. László Gyula.**

Egyéb rendezvények

Október 12-én 14 órakor

Kirándulás a saséri rezervátumba

Vezeti: **Dr. Sterbetz István.**

Október 21-én 17 órakor a Petőfi Művelődési Házban

Képzőművészeti vetélkedő

Vezeti: **Dr. Dömötör János.**

SZENTES

Kiállítások

Október 12-én 18 órakor a József Attila utcai kiállítóteremben

Szeged képzőművészete
című kiállítás

Megnyitja: **Szelesi Zoltán.**

November 3-án délelőtt 11 órakor a József Attila utcai kiállítóteremben

Szentes az őszirózsás forradalom és a Tanácsköztársaság idején című kiállítás.

Megnyitja: **Dóczi László,** az MSZMP Szentes Városi Bizottságának osztályvezetője.

Tárlatvezetést tart: **Dr. Páhi Ferenc.**

Előadások

Október 19-én 18 órakor a József Attila utcai múzeumi épületben

Rohanunk a forradalomba

Előadó: **Csalog Judit.** Az előadást a Vámos Ilona Kollégium tanulói szavalatokkal egészítik ki.

Október 26-án 18 órakor a József Attila utcai múzeumi épületben

Az egzotikus és az őskori népek művészetének közös vonatkozása
(vetítéssel)

Előadó: **Dr. Csalog József.**

Október 29-én 18 órakor a József Attila utcai múzeumi épületben

Kozmetika az ókorban

Előadó: **Dr. Kovrig Ilona.**

Egyéb rendezvények

Október 6-, 13-, 20- és 27-én 11 órakor

Tárlatvezetés
a ligeti múzeumi épületben.

Vezető: **Dr. Csalog József.**

MAKÓ

Kiállítások

Szeptember 29-én 16 órakor a József Attila Múzeumban

A IV. Dél-Alföldi Tárlat megnyitása

Bemutatja: **Dr. Dömötör János.**

Október 27-én 11 órakor a József Attila Múzeumban

Nagy István emlékkiállítás

Rendezi és megnyitja **Dr. Solymár István** főigazgató helyettes.

Október 10-én 17 órakor a József Attila Múzeum udvarán

Madárvédelmi eszközök
(vándorkiállítás)

Későbbi időpontban: a József Attila Múzeumban

Vendéglátóipari kiállítás

A Budapesti Vendéglátóipari Múzeum rendezésében.

Előadások

Október 3-án 19 órakor a József Attila Múzeumban

A magyarok honfoglalása

Előadó: **Bálint Csanád.**

Október 10-én 19 órakor a József Attila Múzeumban

Biológiai védekezés a mezőgazdaságban és a korszerű madárvédelem

Előadás a „Madárvédelmi eszközök" című szabadtéri vándorkiállítással kapcsolatban.

Előadó: **Dr. Marián Miklós.**

Október 17-én 19 órakor a József Attila Múzeumban

Szeged környéki népi építkezések
(diavetítéssel)

Előadó: **Dr. Juhász Antal.**

Október 24-én 19 órakor a József Attila Múzeumban

Az őszirózsás forradalom Makón

Előadó: **Búzás László.**

Október 31-én 19 órakor a József Attila Múzeumban

A magyar őstörténetkutatás problémái

Előadó: **Dr. Hajdú Péter.**

CSONGRÁD

Kiállítások

Szeptember 29-én déli 12 órakor a múzeum épületében

Milyen volt Csongrád 100 évvel ezelőtt?

Megnyitja: **Dr. Varga József,** a városi tanács vb. elnöke.

Október 9-én 17 órakor a múzeum épületében

Mai magyar festészet

Kiállítás a Móra Ferenc Múzeum 1967—68. évi új képszerzeményeiből.

Rendezi és előad: **Szelesi Zoltán.**

Október 13-án déli 12 órakor a csongrádi Szabadság téri Általános Iskolában

Az iskola néprajzi gyűjteményének bemutatása

Ismerteti: **Palásti Pál.**

Előadások

Október 1-én 18 órakor a Művelődési Házban

A magyarok honfoglalása

Előadó: **Bálint Csanád.**

Október 7-én 18 órakor a Művelődési Házban

A modern képzőművészet problematikája

Előadó: **Dr. Dömötör János.**

Október 8-án 18 órakor a Művelődési Házban

A szabadkígyósi honfoglaláskori temető feltárása

Előadó: **Bálint Csanád.**

Október 14-én 18 órakor a Művelődési Házban

Az őszirózsás forradalom Csongrádon

Előadó: **Páhi Ferenc dr.**

Október 20-án 18 órakor a Művelődési Házban

Néprajzi tanulmányúton Algériában

Előadó: **Dr. Katona Imre.**

Október 21-én 18 órakor a Művelődési Házban

Csongrád régi és új arculata képekben
(vetítéssel)

Előadó: **Palásti Pál.**

Egyéb rendezvény

Október 31-én 18 órakor a múzeum épületében

A Múzeumi Hónap ünnepélyes zárása
a gyűjtők és látogatók megjutalmazása.

Előadó: **Góg Mihály,** az MSZMP városi titkára.

MINDSZENT

Október 24-én 18 órakor a Művelődési Otthonban

Pusztuló népi értékeinkmegmentéséért
(néprajzi vándorkiállítás)

Bemutatja: **Dr. Juhász Antal.**

Október 24-én 18 órakor a Művelődési Otthonban

Csongrád megye népművészete

A Honismereti Szakkör rendezése.

Előadó: **Dr. Juhász Antal.**

CSANÁDPALOTA

Október 16-án, később meghatározandó időben, a Művelődési Otthonban

Csanádpalota a forradalmakban

Előadó: **Oltvai Ferenc.**

CSANÁDALBERTI

Október 23-án, később meghatározandó időben, a Művelődési Otthonban

A megtelepüléstől az áttelepülésig
(Fejezetek a község történetéből)

Előadó: **Oltvai Ferenc.**

Fk.: Dr. Bálint Alajos — 800. 68—15044 SZH

Rudnay

SZEGED MÓRA F. MÚZEUM

A *Múzeumi Hónap*

CSONGRÁD MEGYÉBEN

1968.

Rovatvezető Szarka Klára / **e-mail** szarka@mhirlap.hu / **telefon** 470-1283

MAGYAR HÍRLAP 2003 jún 27

Emlékkiállítás az Ernst Múzeumban – A magyar história alakítja a magyar lelkiséget

4x

Rudnay „kuruc ábrándjai”

Múlt századi festészetünk jelese, Rudnay Gyula élete végéig festette kurucfantáziáit. Amikor a hódmezővásárhelyi művésztelepen dolgozott, mestere, Hollósy Simon a kuruckor híveként festette meg a Rákóczi-induló című képet, Tornyai József pedig a Rákóczi Rodostóban című kompozícióját, és négy évvel később Nagy Bercsényi Miklós képzelt portréját, amelyhez épp Rudnay állt modellt „történelmi” öltözetben. Rákócziról és szabadságharcáról holnapi kulturális mellékletünkben, az Ahogy tetszikben emlékezünk meg.

Wagner István

„Az ősiség művészi szelleme vagy az európai kultúrközösség lehet-e művészetünk nemzeti alapja?” Mintha ma hangzana el a költői kérdés, pedig 1929 végén vetette fel magának és hallgatóságának Rudnay Gyula festőművész székesfehérvári felolvasásán, majd így folytatta: „Örökös harcokban, örökös nyugtalanságban, sok szenvedésben nagyszerű diadalmakkal adódik a magyar nemzet történelme. A mi históriánk volt kialakítója a magyar lelkiségnek...” Eszmefuttatásának végén a hazai hagyományok ápolása mellett tette le a voksát, amikor így fogalmazott: „a tradíció az igaz fundusunk.” Minderről Szatmári Gizella tanulmányában olvashatunk bővebben az Ernst Múzeum július 6-áig látható Rudnay-emlékkiállításának katalógusában, amelynek egyik fő vonulata az úgynevezett „szegényemberfestészet” mellett épp a történeti piktúra.

Kuruckor a történelmi piktúrában

A tárlat aktualitását a Rákóczi-szabadságharc kitörésének három évszázados évfordulója adja. A huszadik század elején is

A történeti piktúra két jeles alkotása: felül Rudnay Gyula Magyar toborzó, alul Csatajelenet című festménye

„élő emléknek” számított ez, hiszen Ferenc József osztrák császár és magyar király engedélyével 1904-ben szállították haza Rodostóból országos pompával a fejedelem hamvait, törökországi száműzetésének színhelyén pedig emléktábla került egykori lakóháza falára. Ekkoriban Rudnay a hódmezővásárhelyi művésztelepen dolgozott, mestere – Hollósy Simon – a kuruckor híveként festette meg a Rákóczi-indulót, Tornyai József pedig a Rákóczi Rodostóban című kompozícióját, és négy évvel később Nagy Bercsényi Miklós képzelt portréját, amelyhez épp Rudnay állt modellt „történelmi” öltözetben. Rudnay ennél sokkal áttételesebben képviselte a magyar história heroikus periódusának idézését a piktúrában. A támadó vagy visszavonuló, olykor összecsapásokba keveredő lovasok kisebb-nagyobb csoportjai éppúgy lehetnek kurucok és labancok, mint 1848-as huszárok, szegénylegények és császári katonák vagy cári ulánusok.

Klebelsberg Kunó kultuszminiszter a két világháború közötti évtizedekben a trianoni döntés után megcsonkított ország nemzeti öntudatának helyreállítására hirdette meg a történeti piktúra felújítását monumentális faliképek formájában is, a program megvalósításához pedig Glatz Oszkár, a képzőművészeti főiskola akkori rektora Lyka Károlyhoz írott 1928-as levelében írja, hogy a magyar múlttal folyamatosan foglalkozó kortárs festők közül „Iványit, Rudnayt újra fel lehetne marséroztatni”.

Művésztelepen tilos politizálni

Ennek nyomán készült el Rudnay két nagyméretű képe az újonnan létesített debreceni egyetem számára: a Csokonai apotheózisa már-már Csontváry víziójának prófétikus erejét éri el a kitárt szárnyú múzsával, a Magyar toborzó pedig Kodály Háry Jánosának magával ragadó ritmusát juttathatja a mai néző eszébe, és a huszárruhás vitézek a korábbi „csűrdöngölő parasztokról” festett képek sorának egyenes folytatói. Hogy Rudnay piktúrájának mennyire örökös kísérője maradt a lovas katona hősi alakja, azt a biblikus ihletésű Kánai menyegző hátterében, a lakoma asztala fölött átívelő „sóhajok hídján” egymással szembefutó paripákat délcegen megülő vitézek nyalka figurái éppúgy híven bizonyítják a harmincas évekből, mint az 1950-es Csatajelenet a kivont karddal támadó két seregről a végvár tövében, a viharfelhők alatt köröző, baljós varjújrajjal. A második világégés után szabadakadémiát alapított Baján, de irányításából egyrészt anyagi, másrészt ideológiai okok miatt hovatovább kiszorult. Amennyire anakronisztikus volt 1947-es célkitűzése – hogy „politikával szigorúan tilos a művésztelepen foglalkozni, mert a művészet mindenkié és mindenek felett álló szellemiség” –, legalább annyira aktuálisnak hat és megszívlelendő lenne manapság is Rudnay romantikus óhaja.

ozom én se jobbra, se balra

állí-
politi-
a sem-
vsze-
En-
nyem
tni se-
illen-
örökös
neve-
u su-
y oda
án az
a-
ek
én
n.
lhoz
é akár
n, hi-
eszél-
ali
lítólag
ján
eg-
elmé-
ért,
n, en-
léte-
„álta-
rend-

nek" nevezek, és elvárnám, hogy valamennyi politikai erő ezen értékrend mentén politizáljon.

A fenti értékrend leírására nem vállalkozom, annál inkább, mert szerintem elsősorban betartani kell, csak úgy ösztönösen, magától értetődően, és ezután kellene okoskodni és elméleteket gyártani.

Annyit azonban megjegyeznék: pártjaink értékrendjének első helyén a hatalom megszerzését, majd mindenáron való birtoklását vélem felfedezni, és minden csak ezután, sőt ennek érdekében történik. Értem én, hogy a hatalom nagyon fontos, de elvárnám a pártoktól, hogy mégse a legfontosabb, sőt az egyedüli fontos legyen.

Ami saját érzéseimet illeti: sokáig azt hittem, hogy jobboldali vagyok. Nem szerettem a múlt rendszert ('76 óta „vállalkozó" vagyok), habár azt is el kell ismernem, hogy személyemben soha senki nem bántott, boldogultam szépen akkor is, mint ahogyan most is.

Nem szerettem viszont, hogy megmondták, mi a jó, és mi a rossz, mi a szép, és mi a csúnya, minek örüljek, és minek ne, ráadásul a saját meglátásom nem mindig volt összhangban ezekkel az elvárásokkal. Magamban ezt neveztem „puha diktatúrának".

Jött a rendszerváltás, boldogan szavaztam az MDF-re, megerősödve ezáltal is saját jobboldaliságomba vetett hitemben. Persze azért túlzás lenne azt állítani, hogy nyertesnek éreztem magam, ennyire azért nem tudtam átélni politikai hovatartozásomat.

Aztán jött '94, és én megint „jobbra" szavaztam, de ekkor meg vesztesnek nem éreztem magam. Valahogy eltelt úgy a négy év, hogy „politikailag" nem rázott meg. '98-ban – immár mint régi jobboldali – a Fideszre szavaztam, és itt kezdődtek a problémák.

Szép lassan kezdtem érezni, hogy ezúttal bizony vesztettem, mármint olyan emberként, aki önmagát jobboldali érzelmű állampolgárnak tartja. Miért is? Egyre inkább úgy éreztem, hogy visszatért az az állapot, amikor megint meg akarják nekem mondani, mi a jó, és mi a rossz, mi a szép, és mi a csúnya, kit szeressek, és kit ne, ki a magyar, és ki nem. Szóval kezdtem érezni a régi diktatúrát, ráadásul nem is azt a régi „puhát". Mert az „átkosban" azért nyugodtan meg mertem mondani ellenvéleményemet (más kérdés, hogy a kutya sem figyelt oda), most viszont az ösztönöm valahogy hallgatásra bírt.

Azt azért nem mondom, hogy a szó szoros értelmében megfélemlítve éreztem magam, de az nyilvánvalóvá vált számomra, hogy bizonyos társaságban jobb, ha hallgatok.

Ilyen állapotban érkeztem a tavalyi választásokhoz, és felvetődött bennem a nagy kérdés: akkor én most jobboldali vagyok, vagy baloldali?

Rövidre zárom. A diktatúra ellen, a (remélt) demokráciára szavaztam, és rájöttem valamire: nem tartozom én se jobbra, se balra, és rettentően nem érdekel, hogy melyik párt milyen oldalinak tartja magát. Hagyjanak engem békén a nyakatekert ideológiai elemzéseikkel, legyen ez az ő gondjuk. Az én gondomnak és az én politikai hovatartozásom egyetlen szempontjának pedig maradjon meg családom boldogulásának, nyugalmának, békéjének a biztosítása.

Ugye, nem kell, hogy én most szégyelljem magam? Ha értik, mire gondolok.

Politikamentes, civil üdvözlettel:

Bohus Pál
Békéscsaba

> Értem én, hogy a hatalom nagyon fontos, de elvárnám a pártoktól, hogy mégse a legfontosabb, sőt az egyedüli fontos legyen.

halló!

Kicsodák, micsodák

(Kíméletes volt a rendőrség, mh, június 23.)

Kicsodák, micsodák és miből élnek azok a greenpeace-es tüntetők, magukat intézmények, gyárak, hivatalok kerítéséhez láncolók, Pakson sárga egyenruhát viselők, akiket a híradóban láttam?

Továbbá kitől kapja fizetését az a híradónak nyilatkozó Pekny úr, aki magát igazgatónak nevezte? Egyáltalán: miből telik a Greenpeace-nek, hogy embereit utaztassa, egyenruhát vegyen nekik, rohamcsónakokat vásároljon?

Ismeretes, hogy az utazás nem olcsó mulatság, közlekedési és szállásköltséggel jár. Ki finanszírozza a nem kevés számú tüntető utazását?

Lehetséges, hogy ahogyan vannak megélhetési politikusok, úgy vannak megélhetési természetvédők és atomenergia-ellenzők is?

Dr. Del Medico Imre
Budapest

Semmi gyanús elem

(Visszatérünk a kőbaltához?, mh-posta, június 18.)

Egyetértek Nagy J. Leventével abban, hogy az állandóan ismétlődő globalizációellenes tüntetésekről egy valóban felkészült újságíró is írhatna már végre valamit. A levélíró gyanúsnak tartja a tüntetők védőruházatának, utaztatásának, ellátásának, dotálásának módját.

A minapi (Szaloniki, június 15–23.) megmozdulásról is keveset tudhattunk meg a médiából. Amit én magánszemélyként megtudtam, az megnyugtathatja: semmi gyanús elem, semmi titkolnivaló nincs benne. Nálunk, Magyarországon ezt a nem mindennapi feladatot többek között a Baloldali Front ifjúsági szervezet vállalja magára.

A Görög Kommunista Párt meghívására negyvenen autóbusszal tették meg az utat. Az anyagiakat a Munkáspárt tagsága és szimpatizánsai adták össze. Van a levélnek azonban egy kitétele, mellyel nem tudok egyetérteni: a tüntetők rombolásukkal nyomorba döntik a kiskereskedőket. Bár ezeknek a jeleneteknek a látványa elborzaszt, ez nem lehet

rlap
ző
eket
közölje.
ap,
ap.hu
sze-
nem
sorsá-
ításo-
zással
ria

joghézagokat és a tetten érhető egyéb gondokat sem. Sok embert jogosan foglalkoztat a nagy kérdés: miért maradt távol a voksolástól a választópolgárok 54,44 százaléka, vagyis több mint fele? Szerintem vitatható, sőt nem helytálló az az indoklás, hogy ezek az emberek eleve lefutottnak tekintették a referendumot, s ezért nem mentek el szavazni. Célszerű lenne a valódi okokat mélyebben és alaposabban vizsgálni.

Nemes József
Orosháza

Akinek nem köpenye, ne vegye magára!

A magyar társadalom egészsége nem lehet orvosi és politikai hiúság áldozata. Az egészségügy hosszú évek óta nem egészséges, állapotának romlása ismerettel teszik zsebre az X ezer forintos borítékot, újságcikkekben magyarázzák, miért kell vagy miért nem kell többet fizetnünk a kórháztörvény elfogadása után, avagy miért jó, illetve rossz az.

A média annyiban felelős az ügyben, hogy az igazságra való törekvés helyett megelégszik a két oldal közszereplőinek ütköztetésével. Hiányoznak a tényfeltáró, oknyomozó riportok olyan alanyokkal, akár külföldi befektetőkkel és egészségügyiesekkel, akik pártsemleges véleményt mondanak arról: működhet-e az egészségügy állami tulajdonban maradó egészségügyi intézményekben magánbefektetők bevonásával.

Az egészségügy feladata a gyógyítás. Az orvostársadalomnak és a hozzá kapcsolódó, nem a busás hasznot néző beruházóknak ideje lenne már összefogniuk azért, hogy a magyar egészségügy végre elkerüljön az európai

né magát, összefogásukat viszont az egész magyar nemzet nevében előre is köszönöm. Az élet Isten ajándéka, de a halál lehet az egészségügyé is.

Bende Róbert
Budapest

A zöldeknek joguk van veszélyeztetni?

A paksi bíróságon felmentették a rendzavarással vádolt Greenpeace-aktivistákat azzal az indokkal, hogy nem közterületen, hanem az atomerőmű területén zavarták a rendet. Ott idegesítették az erőmű dolgozóit, akiknek most volna igazán szükségük nyugodt munkakörülményekre. Esetleg zavarták még a telep sürgős forgalmát is stb. Miközben az aktivisták azt képzelik, hogy az erőműben dolgozók idegei kötélből vannak, tavé-

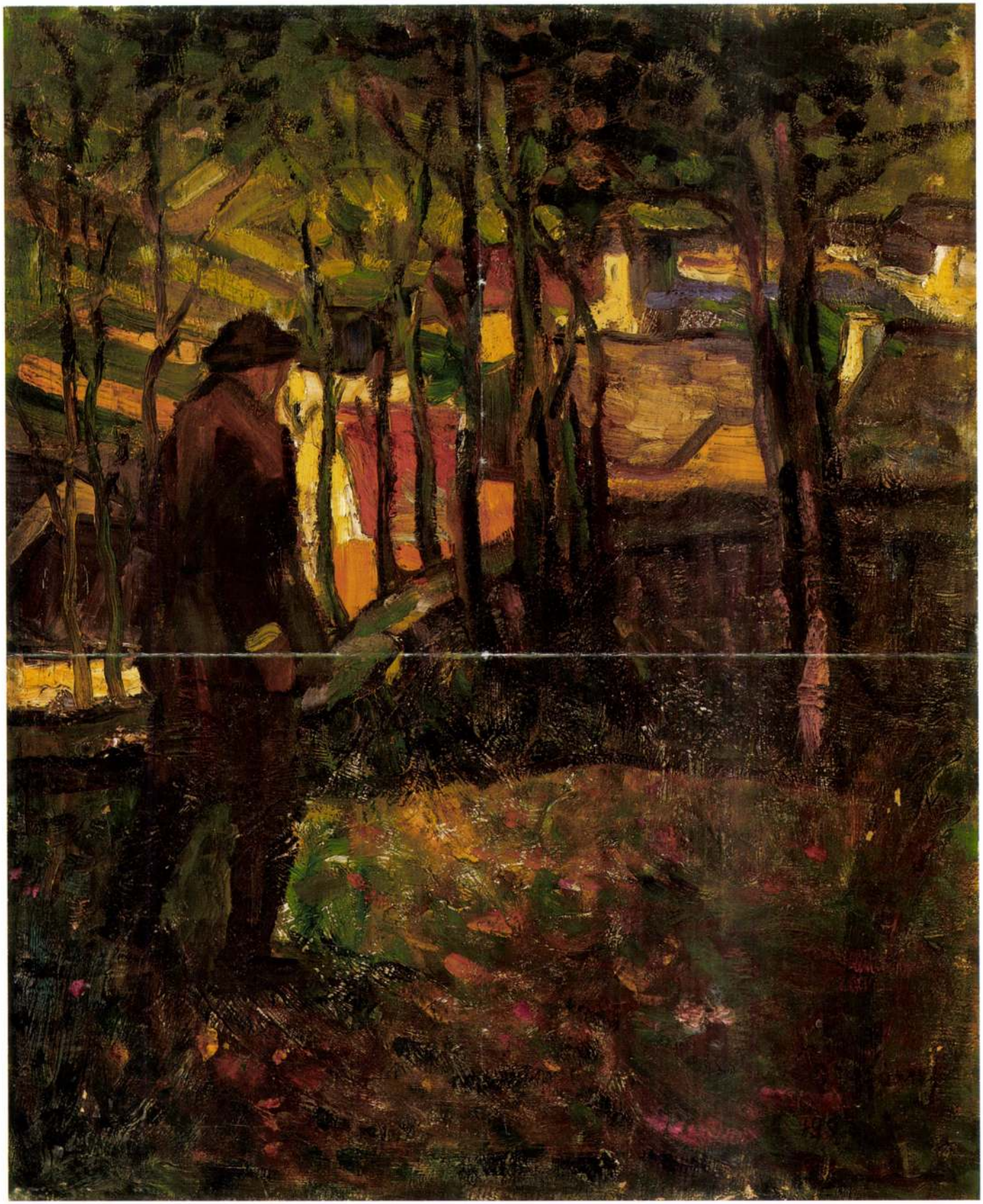

RUDNAY GYULA
2002. őszi

134

134 ▪ RUDNAY GYULA (1878–1957)

Jelenet (Józsefet eladják testvérei)

86 × 72 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Rudnay Gy

Kikiáltási ár: 300 000 Ft

RUDNAY GYULA
2002 őszi

186

187

186 ▪ KERNSTOK KÁROLY (1873–1940)

Emmausi vacsora

102 × 108 cm
Olaj, vászon
Jn.
VÉDETT

Kikiáltási ár: 1 000 000 Ft

187 ▪ SCHEIBER HUGÓ (1873–1950)

Pipázó férfi

54,5 × 44,5 cm
Vegyes technika, papír
Jelezve jobbra lent: Scheiber H

Kikiáltási ár: 240 000 Ft

RUDNAY Gyula
2002. ősz

89. ▲
Rudnay Gyula (1878-1957)

Bábonyi táj híddal, 1934.

Olaj, vászon, 60x50 cm
Jelezve balra lent: Rudnay Gy.
Jelezve jobbra lent: 1934.
Kikiáltási ár: 550 000 Ft

90.

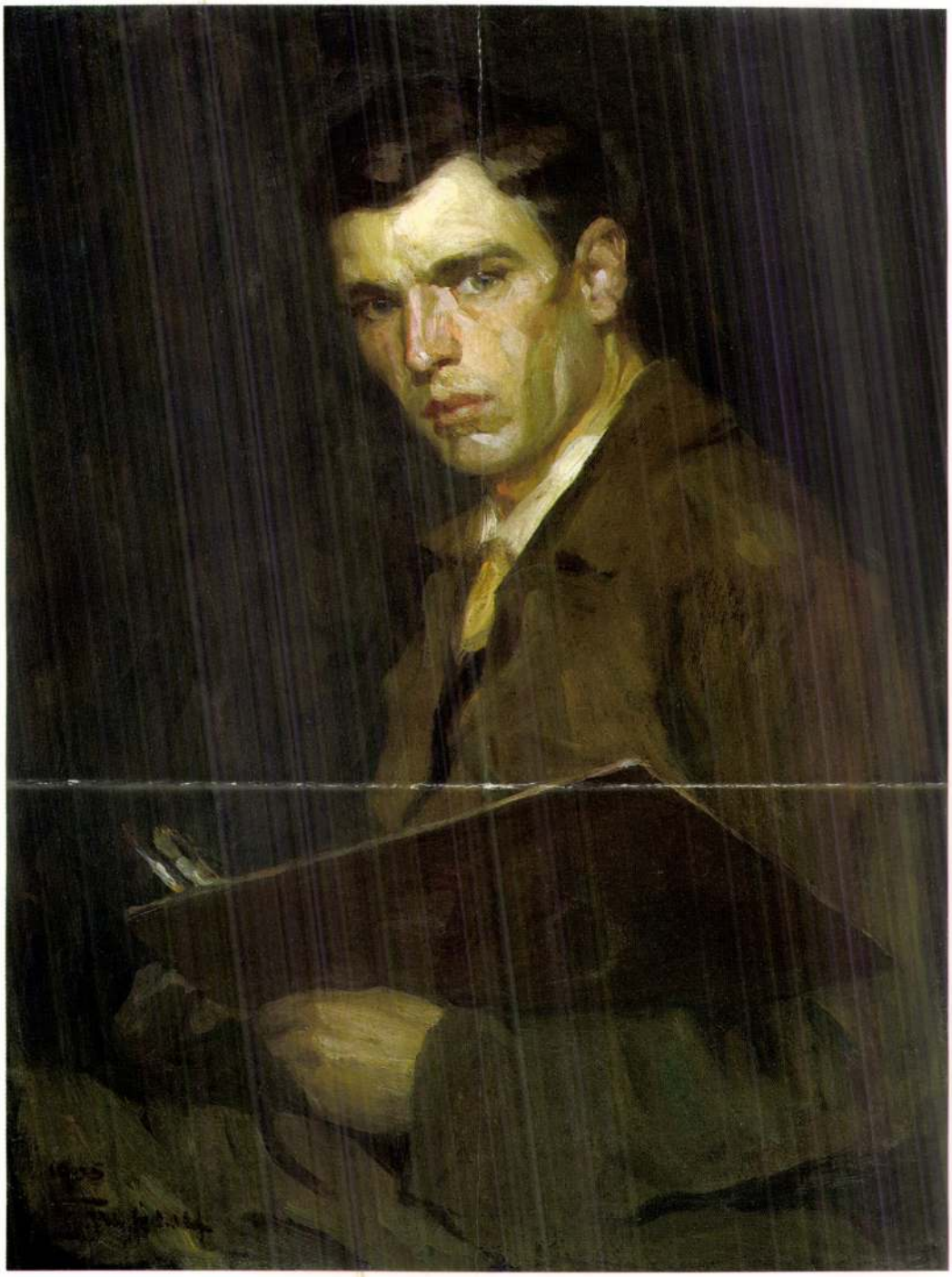

90. ▲
Egry József (1883-1951)

Önarckép festőpalettával, 1905.

Olaj, vászon, 75x55,5 cm
Jelezve balra lent: 1905 Egry József
Kikiáltási ár: 850 000 Ft

SAJTÓ
Budapest, V., Petőfi Sándor
Telefon: 188-296 188-307

NÉPMŰVELÉS

1954 12

1021

❶

❷

❸

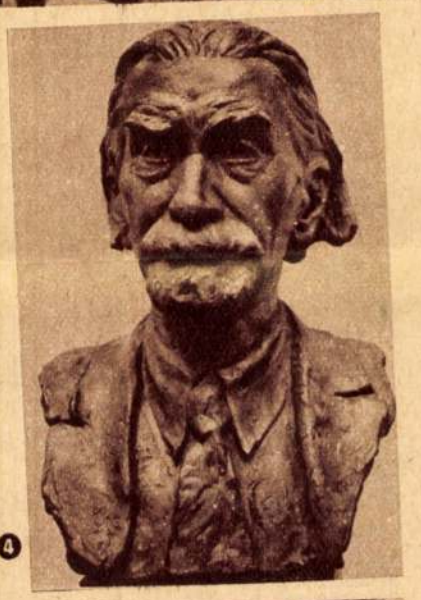

❹

HÚSZ ÉV A KÉPZŐMŰVÉSZETBEN

❺

1. Rudnay Gyula: Bábonyi utca
2. Szőnyi István: Vetkőző nő
3. Berény Róbert: Festőnövendék
4. Kisfaludy Stróbl Zsigmond: Edvi Illés Aladár portréja
5. Mikus Sándor: Számoló leány
6. Barcsay Jenő: Mozaikterv
7. Ék Sándor: Hazatérők 1956.

(Jánosi reprót)

❻

❼

népművelés XI. ÉVF. 12
AZ ORSZÁGOS NÉPMŰVELÉSI TANÁCS FOLYÓIRATA

ÁRA: 3,50 Ft

Mezei Éva: Zaklatott beszélgetés a műkedvelésről II. 28
Maróti Andor: A népművelés elméleti kérdéseiről című cikkéhez hozzászóltak: megjelent V. 15; VI. 15; VII. 15
Csáki Ferencné: A népművelés elméleti kérdéseiről X. 10
Dorcsi Sándor: Nem olyan borús a kép X. 10
Fazekas István: Elméleti viták — gyakorlati feladatok IX. 8
Szabó Ernő dr.: A valóság alapos ismeretében! I—II. VII. 14
Zachar László: Kiléptünk a négy fal közül XI. 12

A NÉPMŰVELÉS TÖRTÉNETÉBŐL — JUBILEUMOK

Gyertyán Ervin: Balázs Béla, a népnevelő IX. 39
Hegedűs Géza: Shakespeare IV. 29
Katona Jenő: Zrínyi Miklós (1620—1664) V. 10
Katona Jenő: Herman Ottó XII. 8
Lipták Gábor: Szabó Lőrinc füredi emléktáblája előtt XI. 27
Lukácsy Sándor: Erdélyi János (1814—1868) IV. 29
Lukácsy Sándor: „Dózsa György, Dózsa György . . ." V. 24
Lukácsy Sándor: Szalay László (1813—1864) VII. 12
Lukácsy Sándor: A nagy francia forradalom emlékezete VII. 12
Lukácsy Sándor: Madarász József VIII. 16
Lukácsy Sándor: Vajda Péter IX. 24
Lukácsy Sándor: Sevcsenko születésének 150. évfordulójára II. 29
Lukácsy Sándor: A szózat zeneköltője IV. 28
Novák József dr.: Nagyváthy János (1755—1819) I. 12
Novák József dr.: Emlékezés dr. Doktor Sándorra II. 11
Novák József dr.: Pethe Ferenc munkássága III. 13
Novák József dr.: Balázsházy János (1797—1957) V. 25
Novák József dr.: Emlékezés dr. Polányi Károlyra VI. 10
Novák József dr.: A Magyar Gazdasági Egyesület ismeretterjesztő munkássága VII. 10
Novák József dr.: A nép olvasmánya — a nép tanítója VIII. 15
Petró András: Emlékezés Makarenkóra IV. 2
Tóbiás Áron: Ybl Miklós emléke V. 26

VERSEK

Csoóri Sándor gyermekversei I. 2
Devecseri Gábor versei III. 2
Erősi István gyermekversei IX. 2
Hajnal Anna: Ciklonok V. 2
Jékely Zoltán versei XI. 2
Káldi János: Derkovits Gyula „Kivégzés" c. képe alá X. 7
Kónya Lajos versei II. 2
Pákolitz István versei VIII. 2
Simon István: Sümegi vadgesztenyék VI. 2
Váci Mihály versei IV. 5; VII. 2

MŰVÉSZET — MŰKEDVELÉS

Abody Béla: Látványos követelések VII. 27
Abody Béla: Balatonfüredi Színházi Hetek 1964. VII. 32
Abody Béla: Szegedi Ünnepi Játékok 1964. IX. 27
Abody Béla: Vérnász XII. 28
Abody Béla: Hanglemeztanácsadó VIII—XII.
Bánszki Pál: Képzőművészeti körvezetők konferenciája I. 34
Bánszki Pál: Képzőművészeti nevelés Szolnok megyében VI. 35
Bánszki Pál: Kép-presszó Tatabányán IX. 42
Barabás Tamás: Mit nézzünk meg Pesten? I. 24
Barabás Tamás: Központi ifjúsági jazzklub II. 39
Barabás Tamás: Körséta vidéki színházainkban IV—IX.
Barabás Tamás: Így szerkesztünk mi VII. 32
Barabás Tamás: Milyen volt a nyár IX. 32
Barabás Tamás: Riporter kerestetik X. 31
Bauer György: Ahol utoljára szóltak az ágyúk IX. 41
Békés József: Ki mit tud 1965. XI. 28
Borbély Jolán: Táncesemények a Nemzetközi Népzenei konferencián XI. 34
Böröcz József: A szolnoki kezdeményezés VII. 39
Bükkösdi László: Műkedvelő bábosok Karlovy Varyban VII. 37
Csatár Imre: Látáskultúra, formakultúra I. 31
Dési Huber Emlékkiállítás XII. 32
Dévényi Róbert: Műsorkép és műsorirányítás V—IX.
Erőss László: A tánckiadványok nyomában I. 39
Falvay Károly: A Kairói Nemzetközi Folklór Fesztivál IV. 40
Fasang Árpád: Népművelés és zeneoktatás XI. 32
Fencsik Flóra: Vizuális szolfézs III. 36
Filep István: Népművelés és lakáskultúra XII. 29
Fogarasi Ágnes: Egyetemi színházi esték Debrecenben XI. 28
Harangi László: A műkedvelés 1963. évi statisztikája X. 29
Hegedűs Margit: Kézimunka klub VII. 26
Hives László: Országos Bábjátékos napok V. 3a
Hives László: Bábosok Bonyhádon VI. 30
Hollós Róbert: Komplex bábdramaturgiát! IX. 39
Hollós Róbert: Igényes szövegkönyv a bábjátékban II. 32
Hollós Róbert: Bábdramaturgia XII. 27
Hollós Róbert: Illusztratív bábjáték V. 28
Honti Katalin: Mit nézzünk meg Pesten? XI. 25
Honti Katalin: Mit nézzünk meg Pesten? XII. 25
Honti Katalin: Beszélgetés Leonid Leonovval VI. 29
Honti Katalin: Beszélgetés Ascher Oszkárral VIII. 34
Illyés Gyula: Ingyen lakoma V. 34
Kamarás Rezső: Diákszínjátszás VI. 39
Kamarás Rezső: Kisformák fesztiválja IV. 40
Kaposi Edit: 13 táncminiatűr XII. 39
Kaposi Edit: Társastáncklub V. 41
Karcsai Kulcsár István: Filmelőadás, filmklub, filmkultúra VII. 36
Karcsai Kulcsár István: Amatőrfilmfesztivál 1964. XII. 38
Kardos László: Művészeti hetek a debreceni járásban V. 41
Keleti István: Irodalmi színpadok Csehszlovákiában VII. 36
Kiss Mária: Folklór kongresszus Jugoszláviában XII. 37
Koczogh Ákos: A Derkovits Kór III. 41
Kós Lajos: Szovjet bábosok között IX. 38
Kós Lajos: A modern bábjáték XI. 40
Kovács Klára: Reális kép a társastáncról II. 42
Körtvélyes Géza: Balettegyüttesünk Párizsban III. 32
Körtvélyes Géza: Pillanatkép és mérleg VIII. 37
Lázár Magda: Fedezzük fel Izsófalvát! II. 31
Lemle Géza: Műkedvelők országos versenye Romániában X. 37
Lukácsy Sándor: Lyka Károly, Szőnyi István II. 35
Lukácsy Sándor: Hincz Gyula grafikái III. 34
Lukácsy Sándor: Hamlet magyar királyfi IV. 31
Lukácsy Sándor: Kondor Béla grafikái V. 40
Lukácsy Sándor: Babits és Juhász Ferenc művei az Egyetemi Színpadon VI. 24
Lukácsy Sándor: Szocialista képzőművészet VI. 34
Lukácsy Sándor: A Szépművészeti Múzeum régi szoborgyűjteménye VII. 22
Lukácsy Sándor: Pór Bertalan grafikái VII. 23
Lukácsy Sándor: A reneszánsz kor művészete Magyarországon X. 40
Lukácsy Sándor: Ámos Imre emlékkiállítás Győrött XI. 36
Lukácsy Sándor: Szőllősi Endre szobrai XI. 38
Lukácsy Sándor: XVIII. századi angol grafikák XII. 31
Magyari Gizi: Társastánc versenyek XII. 38
Maróti Gyula: Szövetkezeti énekkarok hangversenye V. 37
Maróti Gyula: Magyar kórusokkal Jugoszláviában IX. 33
Martin György: Táncművészet Romániában V. 36
Martin György: Stuttgarti tapasztalatok IX. 34
Máté Lajos: Műkedvelés — ízlésfejlesztés XI. 30
Nemeskürty István: A magyar filmművészet 20 esztendeje XI. 35
Pogány Frigyes: Esztétikai nevelés XI. 25
Réti Pál: Fotóművészet XI. 43
Séd Teréz: Menet közben IV. 36
Simon Antal: Korszerűség a néptáncművészetben I. 37
Szabó Tibor: A társadalmi ünnepek zenei műsoraiból III. 36
Szabó Tibor: Kamarakórusok Pécsett VI. 40
Szappanos Balázs: A Költészet Napja IV. 27
Szenthegyi István: A népzene tudósainak konferenciája X. 27
Szenthegyi István: Budapesti Zenei Hetek 1964. XI. 24
Szentpál Mária: A táncjelírás I. 38
Szilágyi Jenőné: Ankét a Csiliben VI. 26
Timár Katalin: A műkedvelő színjátszás sajtóvisszhangja VII. 34
Timár Sándor: Néptáncbemutató II. 41
Tóbiás Áron: „Hol a boldogság mostanában?" I. 33
Varga Edit: Az irodalmi színpadokról I. 26
Varga Marianna: Kézimunka kiállítás Fejér megyében VI. 36
Varga Marianna: Pest megye népművészetéről XII. 38
Varjasi Rezső: A társastánc tanulása IV. 38
Vásárhelyi László: Hogyan tovább? VI. 38
Vass Lajos: Európa cantat X. 35
Vécsey Elvira: A balettoktatásról VII. 40
Zoltán Erzsébet dr.: Sport, szépség, melódia IX. 41

MIT OLVASSUNK?

Erdei Sándor: Mezőgazdasági ismeretterjesztő kiadványok XI. 45
Gáliczky Éva: A Kossuth Kiadó néhány újdonságáról III. 43
Gáliczky Éva: A Kultúra Világa új, bővített kiadása V. 42
Korányi Tamás: A Gondolat Kiadó természettudományos köteteiből I. 42
A Gondolat Kiadó könyveiről IX. 44
A Szépirodalmi Kiadó és a Magvető újdonságairól IV. 43
Könyvhét 1964. VI. 42
A Kossuth és az Akadémiai Kiadó újdonságairól VIII. 42
A Móra Kiadó karácsonyi újdonságairól XII. 42
Külföldi könyvek XII. 42

NÉPMŰVELÉS
Az Országos Népművelési Tanács folyóirata. „INDEX 25.650"
Megjelenik havonta egyszer.
Szerkesztő: Dr. Ibos Ferenc. Szerkesztőbizottság: Demeter Sándor (ONT), Varga Edit (Művelődésügyi Minisztérium), Kádár Ivánné (SZCT), Gál Imre (Borsod megyei SZMT), Szabó János (KISZ), Szalai László (Tanítóképző Akadémia, Szombathely), Kiss Imre, Kamarás Rezső (Népművelési Intézet), Schillinger Attila (Eger, Művelődési Ház), Németh József (Zala megyei Tanács VB Műv. O.), Varró József (TIT), Maróti Andor (ELTE). Kiadja a Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Sala Sándor. Szerkesztőség és Kiadóhivatal: Budapest, VII., Lenin körút 9—11. Telefon: 221—285. Nyomta: Egyetemi Nyomda, Budapest. Terjeszti a Magyar Posta. Egyéni előfizetések beküldhetők a P. K. H. I. 61.238. sz., közületi előfizetések a 61.066. sz. csekkszámlára. Előfizetési díj: ¼ évre 10,50 Ft, ½ évre 21 Ft.
64.6267 Egyetemi Nyomda, Budapest

1021 Rudnay Gyula
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ujszo

15. IX 66

Rimaszombatban gömöri festők műveiből rendeztek kiállítást. A tíz művész alkotásait felvonultató kiállítást a JNB kulturális osztálya, a Népegészségügyi Intézet és a Gömöri Múzeum igazgatósága közösen rendezte. Reméljük, hogy a kiállítás, melyen többek közt Rudnay Gyula, J. Augusta, Putra Ede, Vígh Bertalan képeiben gyönyörködhet a látógató, alapul szolgál a járási képtár megalapításához.

-v.-

Rudnay Gyula: Magyar lelkiség művészetünkben.

Ha a magyar művészet lelkiségéről beszélünk, az egyezemes magyarság lelki, szellemi állását kell értenünk alatta. Tehát nem külön a falu s nem külön a város, hanem a falu és a város összességét.

Csak igy alakulhat ki az összmagyarságot kifejező magyar művészet - az összmagyarság szemlélete alapján. Ha mégis leszögezzük a magyar város és a magyar falu szellemi és érzelmi különbségeit - csak az egymásra gyakorolt kulturhatások megértése, megvilágitása kedvéért tesszük.

Mig a város szellemi kulturánk kialakitója bizonyos irányu müveltségek halmazából áll, ami mindenkor bizonyos értelmi, szellemi fensőbbség tudatává erősödik - a falu - csak éppen az életéhez szükséges értelmi erőket tette magáévá - igy aránytalanul nagyobb érzelemvilága predesztinált a várostól különálló népi müveltségekre, népmüvészetre.

Valami nagyon természetes szellemi világ megnyilvánulása ez, ami ha müvészileg sokszor nem is nagyrendü, de őszintén és hüen adja vissza önmagát, érzelmi világát meghatóan tükrözve.

Legyen a népszokás - vagy népmüvészet, vagy az ősi babonák sámáni megnyilatkozásai, vagy dal, cserép, butorfestés, szőttesek vagy varrottasok, a jelleg tisztaságától, a felfogás egyszerüségétől, de a képzelet gazdagságától nagyon sokszor a városi kulturákon nevelődött müvészet valami meghatóan tiszta, ősprimitiv szellemvilággal találkozik, a mi az legtöbbször érzelmi lelkiségét megejti, csodálkozással töltik el.

Ha gondolkodó is a müvész, annak hatását, alakitó erejét a benyomások tisztaságán keresztül kell, hogy elismerje. Észre sem veszi, hogy képzeletvilága egy őstisztaságu misztériumba vezeti. S müveltségektől roskadozó szelleme, egyszerü, igaz emberek képzeletvilágának gyermekes szent érzelmeiben megkönnyebbül, megtisztul.

Ebből a szempontból nézve a magyar nép lelkivilágát és müvészi elképzeléseit, átéléseit, oly gazdag világgal állunk szemben s annak oly

hajtóerejével, a mi a mindenkori magyar művészetek örök forrávánk látszi

A városok szellemi hatásai faluinkra napjainkban kétségtelen nagyok, Művészetünk szempontjából azonban sajnálkozni lehet, ha azt látju hogy magyar népünk külső, belső sajátságai eltérve az őstiszta alapoktól, sorvadoznak, vagy legjobb esetben rossz irányban alakulnak át. Igy könnye meglehet, hogy népi sajátságaink, népművészetünk a városi kulturák hatása alatt teljesen el is pusztul. Éppen ezért kell gondoskodnunk azok fenn maradásáról, fenntartásáról még áldozatok árán is. Mert művészetünk szempontjaiból a tradiciók folytonossága, annak megtartása oly politikum, amelyet ha megengedünk, hogy elvesszen, a magyar népművészet lelkivilága is gyökér nélkül marad, a nagyrendü magyar művészet idegen hatások alá kerül

Ez ellen pedig a magyar lélek függetlensége és méltósága kell, hogy tiltakozzék. Mert ne felejtsük el, hogy ma, a korlátlan elvek világában kétszeresen kell vigyáznunk művészetünk magyar lelkiségére. Ne engedjük magunkat kifosztani legbecsesebb szellemi javainkból.

Tehát művészetünkben a magyar lelkiség méltóságáról, szépségéről, a magyar alkotásba lendülő akaratáról semmiféle elvekért lemondani nem szabad.

A világ minden kulturnemzetének féltett kincse az őt kifejező művészete. Mert egy nemzet annyit ér, amennyi kulturájának sulya, mélysége, vagy magassága. Kulturájának fokmérője pedig mindig saját művészete volt és lesz. Ragaszkodnunk kell tehát a népünk lelkivilágából fakadó művészethez. Érzelmi világunk hü kifejezőjéhez.

Magasabb művészi szempontból is örök művészi törvényszerüségekkel rendelkezik és mint ilyen alapértékeiben az örök magyar lélek fundális tételének látszik.

A magyar művészet lelkiségének kialakitó erejét, ha kezdetlegesen is, de pompás ösztönösséggel szolgálja s ez rendkivüli fontosságu, már csak azért is, mert a művészetben nem az értelem, de a szív mélységei vezetnek a legmagasabb művészi igazságok megismeréséhez. Tehát fundális

fontos tétel, sőt törvény, amit művészetünkben mint kialakitó erőt mellőzni nem lehet, nem szabad. Azt mondják, "művész hazája széles e világ". Igen, - adhat kenyeret nagyobb darabot is, mint az itthon, hirt, örömöket, boldogságot is adhat. De egyet nem adhat, lelket, ami a legfontosabb a művészetben. Lelket magyar művészeknek csak az ország adhat.

Pedig erről és ennek megtartásáról van szó, amiről lemondanunk semmiféle elvek kedvéért nem lehet, nem szabad. A világ is a nemzetek művészetében, annak nemzeti sajátságait, lelki jellegzetességeit becsüli meg elsősorban.

Erről pedig érdemes egy kissé gondolkodnunk.

Rudnay Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1966 FEB 2.

MAGYAR NEMZET

Rudnay Gyula

— **Rudnay Gyula** halálának tizenegyedik évfordulójára emlékestet rendezett a XI. kerületi népfrontklub. A magyar kritikai realizmus nagy festőjét Soós Klára művészettörténész méltatta. A népfrontklubban kamarakiállítást rendeztek Rudnay műveiből.

ség a döntő. Új gyártmány el-
készülte, dokumentáció kidol-
gozása, prototípus legyártása

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HÉTFŐI HÍREK

1968 FEB 5

Rudnay Gyula

● *RUDNAY GYULA születésének 90. és halálának 11. évfordulója alkalmából sikeres emlékestet rendezett a Hazafias Népfront XI. kerületi bizottsága. Soós Klára ismertette Rudnay életét és alkotásait, majd a Rudnay-tanítványok nevében Vén Emil emlékezett mesterére. A XI. kerületi Tanács és a népfrontbizottság rövidesen emléktáblát helyez el azon a lágymányosi házon, ahol Rudnay élete utolsó évtizedét töltötte.*

1021

baltával követték el. A szálak a tizenhatszorosan büntetett előéletű *Burai Árpádhoz*, az egyik áldozat férjéhez vezettek. A Szolnok megyei Bíróság hónapokig tartó tárgyalásán — mintegy 130 ta-

Színház

Kabaré és kora

Kellér és a babkávé

15 év — 40 bemutató

Nem apad a forrás

Export cikklistánkon számokban ki nem mutatható tétel: a pesti humor. Nincs az a mennyiség, amelyet a külföldi piacokon — kiváltképp a „magyarajkú" piacokon! — ne tudnánk értékesíteni. Ennek az exporttevékenységnek egyik hagyományos, kedvelt formája a színpadi, pontosabban a Vidám Színpad-i „márka".

A Vidám Színpad éppen tizenöt esztendővel ezelőtt, 1951. augusztus elsején alakult meg, s évek óta találkozóhelye a külföldi újságíróknak meg idegenbe szakadt hazánkfiainak, akik hosszabb vagy rövidebb időt töltenek itthon. (Csupán az utóbbi időben olyan világlapok, mint az amerikai Washington Post és New York Herald Tribune, az angol Evening Standard és The Guardian, a holland Vrij Nederland, a nyugatnémet Die Tat, továbbá bécsi, kanadai és izraeli lapok munkatársai jártak itt, közöltek beszámolót a színház munkájáról; Selye János professzor legutóbbi 48 órás magyarországi látogatásából négy órát töltött kabarészínházunkban.)

Amikor másfél évtizeddel ezelőtt először gördült fel a Révay utcai színház függönye, Kellér Dezső lépett a közönség elé. Első konferanszainak egyikében az igényekről beszélt, amelyek szemmel láthatóan megnövekedtek. (Kellér: „A moziközönség is új igényekkel jelentkezik. A magyar filmeken már sok mindent láttunk: szabotázst dalárdát, kétezres mozgalmat, selejt bosszúját, most már szeretnénk egyszer egy csókot is látni. Mert eddig a legtöbb az volt, de az is csak akkor, ha a két szerelmes már szétrobban a bensejükben dúló szenvedélyektől, hogy a filmvásznon körülbelül fél méterre megközelítették egymást. Vagy, ha a felfokozott extázis már majdnem elsodorta őket, akkor szemérmesen megérintették egymás kezét. A nézőnek ez már kevés, szeretne végre rendes, komoly csókot látni és ezt ne úgy oldják meg, hogy a készülő Petőfi és Bem filmhez hozzácsapnak egy jelenetet, amelyben Görgey puszit ad Windischgrätznek. Ez is valami, de nem elég!")

A kellérdezsői hangvétel rányomta bélyegét a Vidám Színpad következő évtizedére, meghatározta gondolatkörét, fanyar és szellemes humora iránytűje lett a kabarénak. Kellér mesterien értett ahhoz, hogy a legkényesebb kérdéseket se kerülje meg, hanem néhány kacskaringós — a közönséget megtévesztő — fordulat után végül is ott kössön ki, ahol valóban szorít a cipő. (Kellér az 1952-ben bemutatott „Vannak még hibák" című műsorban: „Nálunk pedig a fejlődés méretét mi sem jellemzi joboan, minthogy egyes szavak, fogalmak már teljesen elveszítették régi jelentésüket. Például, ott van a száz százalék! Valamikor a száz százalék jelentette a csúcsot, mindennek a tetejét, a legeslegtöbbet! Ha valamire azt mondták, hogy az száz százalékos, mi ámultunk és bámultunk. És mi a helyzet ma? Olvassuk az üzemekben a kifüggesztett versenytáblát: százötven százalék, százhetvenöt százalék, kétszáz százalék... Mi történt? A fejlődés folyamán a száz százalék már kezdi elveszíteni a tekintélyét. Ezért van aztán, hogyha egy eszpresszó ajtaján azt olvasom, hogy száz százalékos babkávé, már be se megyek oda...")

A kabaré modelljét Párizsból importáltuk, ám az elmúlt hat évtizedben annyiféle honi tulajdonsággal sikerült felruházni, a kabaré-hősök oly jellegzetes típusait kialakítani — akiket a pesti kisemberre jellemző erények-hibák köntösébe öltöztettek — hogy végül is a kabaré ebben a formában csak Pesten képzelhető el. (A pesti kabarét egy zseniális humorista, Nagy Endre teremtette meg. Magyarország 1965/24.)

Olyan jellegzetes típusok születtek a harmincas években mint Vadnai László tréfáinak alakjai: Hacsek és Sajó, ez a két hamisítatlan pesti kispolgár. Egyikük úgy tesz, mintha mindent félreértene, a másik pedig mániákusan magyaráz, oktat és dühöng, hogy társa az égvilágon semmit sem ért, illetve, hogy mindent félreért... Az 1930-as évek végén az egyre zavarosabb világ- és belpolitika már a kispolgárok otthonában is bevonult. Sokáig süketnek és vaknak tettette magát a pesti polgár, mintha ez megóvhatta volna a problémáktól! — este pedig a parányi kabarészínpadon a barnainges külföldi meg a zöldinges itthoni veszedelemről kellett hallania.

A két klasszikus kabaréfigurát az ötvenes évek elején a régi szereplők, a két kitűnő színész, Herczeg Jenő és Komlós Vilmos kedvéért feltámasztották. Egyikük volt a „reakciós", másikuk a „demokrata". (A tréfák szerzője ezúttal Nádassy László.)

A pesti kisember a kabarészínpadon dicsőült meg. Ezek az elesett, csetlő-botló figurák magukkal hozták az utca kisemberének apró-cseprő gondjait, mellőzöttségüket, sértődöttségüket, összes jó meg rossz tulajdonságaikat. A kabarészínpad kezdettől fogva hálás közvetítő közege volt ezeknek a problémáknak, hiszen remek komikusok formálták és gyúrták színpadi hősökké őket. (Pomócsit, az ötvenes évek kishivatalnokát, aki 48-as cipőt és fekete könyökvédőt visel, orrán cvikker fityeg — Salamon Béla utánozhatatlan megformálásában láttuk; Zacseket, az idült reakcióst, akinek vállaira szüntelen „egy ország" gondja nehezedett, Benedek Tibor hozta ember- és életközelbe. A nyakigláb Boross Géza „Én nem hiszem, hogy normális vagyok..." kupléi; Rozsos István fanyar intellektusa; Mányai Lajos telivér humora mind-mind jellegzetes színek a Vidám Színpad másfél évtizedes múltjából — s egyben szomorú veszteséglistája is kabarénknak!)

ZACSEK: BENEDEK TIBOR

Tréfái vérszegények

Kabos László és Kazal László a mai Vidám Színpad két legnépszerűbb színésze, a nagy mulattatók egyenes leszármazottai, akik típusban is pontosan illeszkednek a pesti kabaré „szabálytalan" alkatú színész-egyéniségeinek galériájába: szerepeik — Kabos rövidnadrágos, matrózblúzos, minden csínyre kapható Kaponyája és Kazal „tudományos" idegenvezetője, aki életünk rejtett zugaiba is szívesen elkalauzol bennünket — az évek során aprólékos gonddal, komoly munkával kialakított figurák.

Negyven bemutatót tartott az elmúlt másfél évtized alatt a Vidám Színpad. Ez annyit jelent, hogy 4 618 alkalommal gördült fel kabarészínházunk függönye és összesen 2 080 000 néző látta az előadásokat. (Mindmáig legsikeresebb a „Több nyelven beszélünk" című műsor volt, amely 317 alkalommal került színre és 159 ezren látták. Kétszázon felüli előadásszámot ért meg az 1953-ban bemutatott „Nem a tükör görbe". Néhány további siker „Ki vagytok értékelve" (141 előadás), „Hol szorít a cipő?" (190), „Osztályon felüli kabaré" (156), „A helyzet a következő" (175).

1963-ban mutatták be a „Nem félünk a tévétől" című műsort, amely — optimista címével szemben — mindössze 83 alkalommal került színre. Kabarénk nézőinek száma az utóbbi években különben is megcsappant. (Csupán a „Több nyelven beszélünk" volt kivétel.) A televízió rohamos terjedésével a tv szórakoztató, esztrád- és kabaréműsorainak száma egyenes arányban nő. Ez pedig szemmelláthatóan nehéz helyzetbe sodorta az „élő" szórakoztató műfajokat. Az esztrádműsorok száma Budapesten csaknem nullára csökkent, de vidéken is alaposan összezsugorodott. (A Vidám Színpadon 1961 óta 11 olyan műsort mutattak be, amelynek átlagos előadásszáma a 70-et sem érte el.)

Nemrégiben szemére vetették a Vidám Színpadnak, hogy tréfái vérszegények, nem sisteregnek a poének, s egyáltalán olyan hibákat, visszásságokat pécéz ki, amelyekkel tegnap és tegnapelőtt már találkoztunk a kabarészínpadon. A bírálók megfeledkeznek azonban arról, hogy — sajnos — vannak állandósuló hibák, úgynevezett csökevények is. Kellér találóan keresztelte el az ötvenes évek elején polg. csök.-nek vagyis polgári csökevényeknek, amelyek nem nagyon engedékenyek, többszöri „felszólítás", kiviccelés után sem engedik át helyüket. Ezért aztán változatlanul szerepelniök kell a kabarészínpad fontos közlendőinek — ugyancsak terjedelmes — lajstromán.

Annyi azonban bizonyos, hogy a Vidám Színpadnak gondjai is megnövekedtek és ha tovább akar lépni, az eddigieknél fürgébben és okosabban kell a műfajban rejlő lehetőségeket előbányásznia. A színház ötlet-forrása, humor-tartaléka látszólag nem apadt el: csupán az utóbbi nyolc esztendőben 1883 kéziratot — háromfelvonásost és egyfelvonásost, villámtréfát és kuplészöveget — iktattak a színház titkárságán, mint beérkező anyagot. (Egyegy műsorban legfeljebb 20 tréfa és magánszám kerülhet.) Ezenfelül a színháznak 70—80 tagú írói törzsgárdája is van, akik olykor rendelésre, előzetes megbeszélésre is írnak egy-egy jelenetet vagy villámtréfát.

A Vidám Színpad jubileumáról szeptemberben társulati ülésen emlékeznek meg, ugyanakkor foto-kiállítást rendeznek a színház múltjáról; a rádió és a televízió archívumaiból pedig előbányásszák az összes fellelhető dokumentumot és itt is, ott is százhúszperces műsorban emlékeznek meg a pesti kabaré másfél évtizedéről.

BÁNOS TIBOR

BÖNGÉSZŐ

Egy regény (Világfutó, 1962) és egy elbeszéléskötet (A nagykorúság órája, 1961) után most jelent meg Bor Ambrus második novelláskötete.[1]

EGYÉNI HANG

Sajátos, egyéni hangja van Bor Ambrusnak. Kicsit borongós és erősen töprengő. Feszültté az igazság szüntelen keresése teszi. Szerkezeti megoldásaiban néhol a dráma határát súrolja: „Az emberek csak álltak" című elbeszélését kiszerepezve írta meg — nyilvánvalóan azzal a szándékkal is, hogy jellemeit minél tisztábban formálhassa meg.

Modern író. Nem felületi jelenségek, tehát nem formajegyek vagy stiláris bukfencek jelzik nála a modernséget, hanem mindenekelőtt témaválasztása, amely ebben a kötetben az antifasizmustól („Nevek S-sel") a szocializmusig („Fölöttünk a csillagok") ívelve tükrözi érdeklődésének határozott irányát.

VÁLTOZATOS TÍPUSOK

Tizenhat új novellát tartalmazó kötettel jelentkezett a legutóbb Vészi Endre.[2] A kitűnő szemű és egyre népszerűbb író apró villanások mögött látja meg az élet nagy eseményeit és írja meg, különböző emberek sorsának ürügyén, annak a történetét, hogyan fedjük fel előbb-utóbb mindannyian igazi énünket.

Nagyon változatos típusok érdeklik Vészi Endrét. A címadó novella szerencsétlenül járt ökölvívó bajnokától a nagyobb lélegzetű befejező írás, a „Kettévált mennyezet" mérnökéig például gépírónőt, távolsági buszkalauzt és csalódott operaénekesnőt is megír.

Az olyan író, aki fecsegésre hajlamos, aligha írhat jó novellát, hiszen ebben a műfajban megesik, hogy egyetlen jelzőnek kell pótolnia egész fejezeteket. Felfelé ívelő pályáját figyelve, egyre világosabb: Vészi Endre emberábrázolásban is és stilárisan is a műfajra termett, gazdaságosan bánik izgalmas és kitérőkre csábító anyagával.

[1] Bor Ambrus: Üvegszekrény, Szépirodalmi Kiadó, Ft 16,—

[2] Vészi Endre: Aranyszoba, Magvető. Ft 19,—

Korszerűsödik a város. Ha most kérdezzük meg Földházi Imrét, alig győzi sorolni, mit építettek, s építenek. (Ő az ország legrégebbi tanácselnöke: 1949-ben polgármesterként már a város élén állott. Tisztében csak Kiss Imre volt az elődje és az azóta elhunyt dr. Könyves-Kolonics József, a Kossuth-rajongó, köztársasági párti öreg fiskális, a szegények védője, aki voltaképpen az első polgármester volt a felszabadult országban, hiszen a városok közül Makó lett először szabad.)

A rég óhajtott fürdőt is megmutathatja most a tanácselnök. 42 C fokos, percenként 600 liter hozamú hévizkút táplálja kádfürdőit és két szabadtéri fürdő- meg egy sportmedencét. Négy éve teremtették — saját erőből. A községfejlesztési alapból 15 milliót fordítottak rá, s a város lakói sok-sok órát áldoztak a szabad idejükből, hogy egymillió forinton felüli társadalmi munkával segítsék a létrejöttét. A hévizet fűtésre is befogják. Őszre újabb kutat fúrnak: 2000 méter mély lesz, percenként 1500 liter hozamú és lakóházakba vezetik be a vizét.

Járdák is épülnek: 52 ezer négyzetméternyi aszfaltjárda a községfejlesztési alapból — több, mint a város egész története alatt. Útépítésnél viszont nagyobb ütemet szeretnének, mert 236 utcából csak 18 a portalanított, kockaköves. A KPM korszerűsíti az egyik legnagyobb útvonalat, a Szegedi utcát. Új autóbuszpályaudvar épül a piacnál. Ugyanott benzintöltő állomás. Kell is, hiszen egyre több olyan hagymakertész vezeti saját kocsiját, akinek apja még „makai tajicskával" járkált az utcán. (Tóth Ferenc múzeumigazgató monográfiát írt a hagymatermelők e jellegzetes eszközéről. Nemcsak hagymaszállításra volt használatos, hanem babakocsinak éppúgy szolgált, mint belerakni az ivóvizes cserépkantát vagy a boltból a kenyeret, miegymást. Azért is kavart olyan nagy felháborodást, amikor a hatóságok a húszas-harmincas években, nem számolva az élettel, leparancsolták a talicskát a járdáról a kocsiútra. A lapok éveken át cikkeztek az ügyről, amelyből még parlamenti felszólalás is kerekedett. Végül makói deputáció felkeresésére maga a belügyminiszter döntött: a makói ember a járdán is tolhatja a talicskát.)

EXPORT-HAGYMA MAKÓRÓL
Tavaszi olvadáskor házak dőltek össze

Házak az ingoványon

Tűnik a múlt, nemcsak a romantikával, méginkább a sanyarú emlékeivel. „Kétszázéves problémát számolunk fel a Honvéd-telep víztelenítésével, lecsapolásával" — újságolják az itteni lakosok. Tavaszi olvadáskor itt mindig házak dőltek össze, 1955-ben egy nagy esőzéskor tíz perc alatt az egész városrészt elöntötte a víz. A házak közé ékelődött Sóstót most lecsapolták. (A Honvéd-negyed a város legszegényebb része volt. A szabadságharc leverése után közel 300 honvédcsaládot telepített erre az ingoványos, vizes területre a Habsburg-uralom. Itt nőtt fel később a makói proletariátus nagy része; itt élt három évtizedig a mostani tanácselnök is.)

A városközpont csatornázása a közeljövő feladata: az első két ütem a jövő év végére elkészül. Nagy összegek szerepelnek az egész városra kiterjedő tanulmánytervezetben a csapadékvizek levezetésére is.

Az idei esztendő nagy újdonsága: magasnyomású vízzel látják el a belvárost. Ennek mintegy a lakosság fele, 15 ezer ember látja hasznát. Már áll az építészetileg is érdekes megoldású, 45 méter magas víztorony és hamarosan elkészül a vízmű. (Ideje is már: a Hídépítő Vállalat 1965 végére ígérte.)

Sokat fordítanak közművelődésre is: idén februárban épült fel az új nyolc tantermes mezőgazdasági szakközépiskola, fejlődött közgazdasági technikuma, gimnáziuma és iparitanuló-intézete is. Zenei általános iskoláját idén hagyták el az első végzősök... De egy kollégium nagyon hiányzik a tanyai gyerekeknek (a 11 külterületi iskolába közel négyszázan járnak; 24 kilométeres a makói határ, 920 tanyával). Kinőtték már az egykori Hagymaházból alakult művelődési házat is.

Az egyik legnagyobb beruházás — közvetve szinte minden családot érint — a hagymaraktárak építése. Az év végére készülnek el 12 millió forintos költséggel a MÉK 16 hajós 700 vagon befogadóképességű raktárépületei. A tervek szerint 1968-ban 1200 vagonos újabb raktárak építését kezdik el. A mostani egyedülállóan nagy lépés sem oldja meg ugyanis a raktározási gondot. (Őszönként közel háromezer vagon hagyma a szabadban.) A legnagyobb veszteség nem is a romlásban van, hanem abban, hogy raktár hiányában elsietve kell túladni a hagymán. Pedig februárban a legnagyobb a foga az export-hagymának. Az ügyes holland kereskedők és mások ezért ősszel felvásárolják olcsóért s amikor februárra a gyorsan romló egyiptomi vagy más hagymák elfogytak, akkor viszik a makóit a piacra. Így ők fölözik le a hasznot.

Hasonló gond a szűk szárítási kapacitás. A tavalyi ismeretes hagymabetegség alkalmával is rengeteget megmenthettek volna, ha idejében, tömegesen szárítják. (Makói vélemény: „Csupán abból, ami ősszel tárolásra alkalmatlanként a földeken marad, meg lehetne gazdagodni. Az a mennyiség például kielégítené a szárított hagyma szükséglete. Évenként a termés 5—15 százalékára tehető ez.")

Tengerészek kedvence

Miért oly kapós a világpiacon a makói hagyma? Mágori József (most készül disszertációja az öntözéses hagymatermelésről) így fogalmaz: „Egyedülállóan magas a vitamin- és szárazanyag-tartalma, szilárd a szövetállománya, erős, tömör a héjazottsága, nem reped, nem kopaszodik, ezért jól szállítható. Nem hullik, nem szóródik el a héja. Mindehhez járul, hogy bővelkedik hagymaolajban — dialyl disulfidban — és nem tartalmaz káros festékanyagot. Az egyik legnagyobb értéke pedig éppen eltarthatósága." (A skandináv hajósok, az amerikai tengerészek a legjobb vevői, mert hosszú útra nem vihető romlandó hagyma. Olyat sem vihetnek, amely — mint a nyugatiak — megfestik az ételt vagy hagymaolaj-szegénységük miatt elvizenyősödnek a konzervben.)

A világhír és a kitűnő termés-eredmények (az elmúlt évek országos 57 mázsás átlagával szemben 80 mázsás holdankénti átlag) elsősorban az asszonykezeket dicsérik. A duggatást, kapálást, szedést ugyanis jobbára nők végzik. Soksok fáradságba, derékfájásba kerül ez a munka. (Mintegy 280 munkaegységnyi kézi erőt fordítanak az Üttörő Tsz-ben egy hold dughagyma termelésére, s ennek 68 százalékát a szedésre.) A gépesítés — bár már a gépek kísérleti példányai régen megvannak — egyre késik. A jelenlegi ellentmondásos helyzet: nagyüzemi hagymatermelés — kisüzemi módon.

A város határában azonban nemcsak hagymaföldek húzódnak. Itt kanyarog a kirándulóhelyeket, strandolást, üdülést kínáló Maros. Az igazi kincs azonban nem is vize, hanem aprószemcsés, finom fövenye, amely áradások után a parton visszamarad. Nem azért, mert valaha aranyat is mostak belőle, hanem mert hatása állítólag a legjobb gyógyiszapokéval vetekszik. (A népi gyógymód szorgos kutatója és lelkes hirdetője Batka István, köztiszteletben álló makói körzeti orvos.)

A hangulatos Maros-partot a magyar képzőművészet történetében is jelentős festőcsoport alkotásai örökítették meg. Gyakran jártak ide a húszas években a Kossuth-díjas Rudnay Gyula, s több éven át tanítványai, köztük Barcsay Jenő, Istókovits Kálmán is; a táj számos kép témáját adta Makó 1954-ben elhunyt festőfiának, Torma Imrének.

A Maros-parti kisváros nemcsak a festészet, hanem a művészet más ágai, az irodalom történetébe is maradandóan beírta nevét. (Az érdekesség kedvéért a híres amerikai Pulitzer-díj, a világ legnagyobb összegű újságíró-díjának alapítója, Pulitzer — eredeti nevén Politzer — József is makói volt, bár csak 7 éves koráig élt a városban s később, 1864-ben vándorolt ki.)

Ott, ahol az új házsor falai kezdenek kinőni a földből, a térre néző szögletben áll a város „fogadott fiának" a szobra. Úgy áll ott a felcsapódó nyári porban, mint egykor 17 évesen, amikor innen járt, ötödikes gimnazistaként, kukoricacsőszködni a közeli Kiszomborra. (S a Megfáradt embert, első verseinek egyik legszebbikét „a jó makóiaknak" ajánlotta a fiú: József Attila.) Akkor szerezte meg itt, egy másik tragikus sorsú poéta, Juhász Gyula barátságát. Korábbi tanárságának városába, Makóra, gyakran tért vissza a szegedi költő. A mecénás hajlandóságú Espersit János vendégszerető háza nem egy emlékezetes alkotás szülőhelye lett. (Péter László szegedi irodalomtörténész kutatásaiból ismeretesek leginkább Juhász Gyula és József Attila makói évei, s Espersit János irodalomtörténeti szerepe; legújabban Polner Zoltán szegedi újságíró fedezte föl proletárköltőnk eddigi, legfiatalabbkori, mosolygó fényképét, amely makói diákkorában készült.) Móra Ferenc „tiszteletbeli makai"-nak vallotta magát. Ásatni, felolvasni és írni egyaránt ide húzódott. (A nemrég elhunyt irodalompártoló, nagy műveltségű orvos, dr. Diósszilágyi Sámuel házának nyugalmas kertjében írta a Georgikont.)

A nagy multú város — a közelmúlt néhány esztendei egy helyben topogása után — most fellendülést mutat. (Gyárfás Mihály városi párttitkár: Bár még nem versenyezhet Makó más nagyobb városokkal, a napjainkban lezajló változások mégis messze kiemelkednek a város történetében. Ebben jelentős része van a makóiak szorgalmának, tettrekészségének, társadalmi munkavállalásainak, amellyel a városfejlesztéshez rendelkezésre álló anyagi erőket megtolják.) Nagy tartalékokat rejtegetnek Makó lehetőségei: hagymakultúrájának korszerűsítésével, a viszonyokhoz alkalmazkodó iparosítással bontakozik ki a sokat ígérő jövő képe. S e gazdag jövőtől semmiképp sincs olyan messze, mint hajdani névtársa Jeruzsálemtől.

LÖKÖS ZOLTÁN

Kemping

Karaván-kongresszus

Nemzetközi Rally-k: elő-, fő- és utótábor

Ezer lakókocsi

Vízparton, hegyek közt

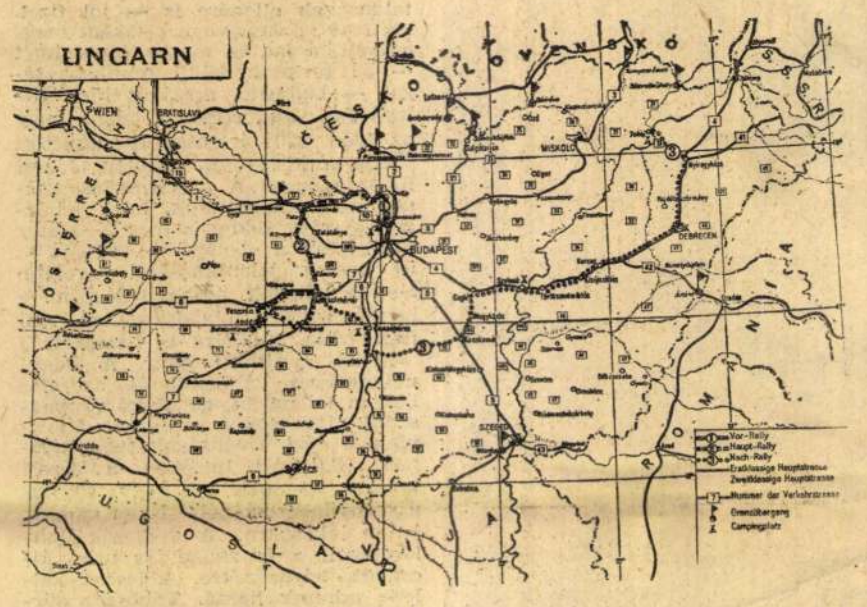

A MAGYARORSZÁGI CAMPING-RALLY ÚTVONALA
Népes karavánok szöknek el a városok kőrengetegéből

Jean Jacques Rousseaunak ma több követője van, mint valaha volt: csak Európában húszmillió ember menekül a természetbe a városi civilizáció áldásai elől. Ennyi tagot számlálnak a kontinens kemping-szövetségei: Franciaországban 7 millió sátorozó van, az NSZK-ban 4 millió, Hollandiában és Angliában 3—3 millió ember keres felüdülést az újkori nomádéletben. Tavasztól késő őszig népes karavánok szöknek el a városok kőrengetegéből — autón, motoron, csónakon és gyalog egy kis „outdoor-life-re" vissza a természetbe.

Kimustrált tűzoltókocsi

Századunk tömegigénye lett a kempingezés: olcsó utazás, üdülés és sport a kispénzű dolgozóknak, kikapcsolódás és szórakozás a kényelembe belefáradt tehetősebbeknek. (Egy angliai pénzember hobbyja: egy 1918-ban kimustrált hatalmas tűzoltó-autón, amelynek saját áramfejlesztő aggregátora, szivattyúja és természetesen riasztó-harangja van, 14 tagú családjával sorra felkeresi a világ sátortáborait.)

A legrégibb kemping-szövetséget 70 évvel ezelőtt Angliában alapították. A Fédération Internationale de Camping and Caravanning, a nemzetközi szövetség 1932-ben alakult meg a hollandiai Saxenheimben. Ma már 23 tagszövetsége van Európában és azon kívül. A szocialista országok közül Lengyelország és 1965 óta Magyarország tagja a nemzetközi szervezetnek.

A. F. I. C. C. meghatározza a kemping nemzetközi formáit, előírja és osztályozza a táborhelyek feltételeit, szabályozza a táborélet fegyelmét, fogyóiratokat, évkönyveket ad ki és minden évben közli a táborhelyek jegyzékét. Európában ma már több mint tízezret tartanak nyilván. Franciaországban 3100 kempinget állítottak fel, Nagy-Britanniában és az NSZK-ban több mint kétezer, Olaszországban 732, Svájcban 259, Ausztriában 392 táborból áll a hálózat, de hasonlóan változatos a kemping-térkép Svédországban, Norvégiában, Hollandiában, Belgiumban és Dániában is.

A baráti országokban

A Szovjetunióban a Balti-tengertől a Fekete-tengerig mindenfelé kényelmes, tágas, hideg-meleg folyóvízzel, zuhanyozókkal, konyhákkal felszerelt táborhelyeket építettek, mellettük üzletek és postahivatalok állnak a közönség rendelkezésére, a legtöbbjénél díjtalan kocsimosó és javítóműhely is várja a sátorozókat. Az NDK-ban egyedül a Keleti-tenger partján 500 táborhely van. Csehszlovákiában külön kempingeket állítottak fel az autósok, motorosok és kajakozók részére, de gyorsan felismerték a tömegmozgalom jelentőségét Lengyelországban, Jugoszláviában, Bulgáriában és Romániában is, ahol az idegenforgalmi- és üdülőcentrumokban a szállodai kapacitást lényegesen megnövelték a kempinghelyek több százezres számával.

Magyarországnak szám szerint szerény, de színvonalban nemzetközileg kimagasló táborhelyei vannak: jelenleg 57 első osztályú nemzetközi kemping működik az országban 60 000-es befogadóképességgel. (Július—augusztus hónapokban, tehát a nyári csúcsidényben 3,5—4 millió vendégnap-lehetőséget jelentenek idegenforgalmunkban).

Az első kísérleti kempinget 1959-ben létesítette az Országos Idegenforgalmi Tanács a Balaton partján és a kísérlet váratlanul jó eredménnyel zárult: a tihanyi és balatonföldvári sátrakban egyetlen hónap alatt több mint 13 ezer táborozó 130 ezer vendégnapot töltött.

A hálózat rohamos fejlesztése nemcsak népgazdasági, valutáris és idegenforgalmi szempontból indokolt, de az utazásnak, üdülésnek és sportlehetőségeknek ez a formája a tömegek igénye is lett. Így aztán 1960-ban a Balaton partján újabb 10 táborhely épült, 1961-ben a Mátrában, a Mecsekben, a Velencei-tónál és a Duna-kanyarban nyíltak új, festői szépségű táborok. A kempinghagyományokban leggazdagabb angol sportemberek hamar felfedezték a magyar tájak szépségét és a romantikus táboréletre való alkalmasságát. 1961-ben Alan Ryalls, a „Camping and Outdoorlife" szerkesztője vert sátrat a szentendrei sziget csúcsán, 1963-ban pedig már 34 lakókocsiból álló karavánnal barangolja be a magyar táborokat a herfordi Camping Journal.

A fiatal magyar szövetséget a hollandiai Wassenaarban 1965-ben megtartott nemzetközi kongresszuson egyhangúlag a F. I. C. C. tagjai közé iktatták. Dr. Charles F. Baumgartner, svájci orvos, a szövetség elnöke és T. S. Boam ny. alezredes, az angol kempingezők egyik vezetőjének lelkes ajánlatára a 27. nemzetközi Rally és kongresszus színhelyéül Magyarországot választották. (A nemzetközi Rally-t minden évben más-más országban tartják, így az 1960. évit a franciaországi Saint-Jean-en-Royan-ban, a következőt Rómában, majd ezt követően Koppenhágában, Tel-Avivban és 1965-ben Hollandiában volt nemzetközi kemping seregszemle.) Egy amerikai kemping-folyóirat „Budapest, a keleti Párizs" címmel több oldalas, fényképekkel bőven illusztrált cikkben számolt be olvasóinak a magyar főváros és vidék táborozási lehetőségeiről, ugyanígy oldalas riportokat közölt a német Motorreise, az olasz Il Campeggio és az angol Caravan.

Augusztus 3-a és 18-a között forró napjai lesznek a magyar idegenforgalomnak. Ekkor tartják a nemzetközi szövetség 27. nagytáborozását és kongresszusát, amelyre néhány hét leforgása alatt 5600 külföldi résztvevő jelentkezett: 1800 francia, 1500 angol, 800 német, 600 olasz, 300 holland, szép számmal dánok, svédek, belgák, a kis Luxemburgból 100 résztvevő, jönnek az Egyesült Államok, Marokkó, Spanyolország, Portugália kempingezői is és természetesen a lengyelek nagy számban.

A jelentkezési lapokból kitűnik, hogy csak a lakókocsik száma ezer körül lesz és az angol Camping Club tagjai külön repülőgépet béreltek a MALÉV-tól. A részvételi díj, amelyben csak a táborhelyek díja van, személyenként 12 dollár, a belépti díjakat és az ellátási költségeket kedvük és igényük szerint külön fizetik meg a résztvevők.

30 kilométeres karaván

Ilyen nagyszámú „népvándorlás" elhelyezése, ellátása, szórakoztatása és országutakon való mozgatása „vezérkari" előkészületeket kíván. (A karaván országúti oszlopa legalább 30 kilométer hosszú lesz). A magyar szövetség több nyelvet beszélő hivatásos és önkéntes rendezőgárdát toborzott és a programot úgy állította össze, hogy hazánk kempingező barátai minél többet lássanak a magyar tájakból, ismerjék meg történelmünket, a múltat és a jelent; ismerkedjenek meg a magyar zenével, sporttal és népművészettel. A műsor három Rallyből, — elő-, fő- és utótáborozásból — áll. Az előtábor ünnepélyes megnyitója augusztus 4-én lesz Szentendrén másnap a fővárossal ismerkednek városnéző autóbuszúton, hajókázással, margitszigeti szabadtéri előadással tarkítva. Augusztus 6-án a Duna-kanyarban vonul a karaván Visegrádig és vissza Szentendrére.

Augusztus 7-én felkerekedik a tarka sereg a Balaton felé. Útirány: Esztergom, Tata, Székesfehérvár, Balatonfüred. Az egy hétig tartó főtáborozás változatos műsort ígér: a tihanyi orgonahangversenytől a vízi színpadi balett-bemutatóig, olimpikonjaink bemutatkozásától a nagyvázsonyi lovasjátékokig vagy a balatoni vitorlás versenyig a melegvízű magyar tenger partján való nyaralás mindenféle érdeklődést és igényt kielégítő lehetőségeit mutatják be a résztvevőknek.

Szó szerint: felszedve a sátorfájukat, augusztus 15-én Dunaújváros és Kecskemét érintésével Szolnokra a Tisza-parti kempingbe vonul a karaván, másnap Debrecen, majd hortobágyi kirándulás, pusztai lovasbemutató következik, végül a tokaji borvidék meglátogatásával tetőzik és zárul a program.

Boltok, cikkek, tervek

A kempingezésnek nagy jelentősége van. Belső idegenforgalmunkban olcsó, könnyen megvalósítható országjárást jelent a nagy tömegeknek, a külföldi vendégek fogadása és elhelyezése tekintetében pedig hiányt pótol, mert a szállodai ágyak száma a fővárosban, az idegenforgalmi és üdülőhelyeken a szükséglethez képest nagyon kevés. Jelenleg 30 táborhelyünk van tóparton, 9 folyóvíz mellett, 8 hegységekben, erdőkben, 7 strandok, gyógyfürdők közvetlen közelében 300-tól 5000 fős befogadóképességgel. Az autós turisták a főútvonalak közelében mindenütt jól megközelíthető kemping-helyet találnak. A legtöbb helyen bérelhető sátor és minden egyéb felszerelés, négyszemélyes faházakban szállás. Mindenütt vannak jól felszerelt mosdóhelyiségek, térítés ellenében melegvíz-szolgáltatással, szabad tűzhelyek, butángázas főzőhelyek.

Élelmiszerbolt, büfé vagy vendéglő minden kempingben található. Balatonfüreden és Szentendrén ABC áruház is. Tihanyban, a budapesti Római-parton és Debrecenben autószervizzel is várják a sátorozókat, a lakókocsik részére mindenütt van áramcsatlakozás. Sok helyen ajándék- és népművészeti bolt, fodrászat és kozmetika is szolgálatába áll a vendégeknek. A budapesti kempingekben „hostess-szolgálat" is működik: színház, sport és hangversenyjegyeket árusít, autóbusz körsétákat és kirándulásokat szervez, propagandaanyaggal, tanácsokkal, program-tervekkel szolgál.

A budapesti és balatoni kempingekben a helyfoglalási díj naponta és személyenként 10 forint, a gépkocsi parkírozási díja ugyanannyi. Az ország egyéb területein a helyfoglalási díj 7—8 forint, a 16 éven aluliak 50 százalékos kedvezményt kapnak. A faházakban és a kétágyas motelekben személyenként 22 forint fizetendő naponként.

A kemping-láz a felszerelési cikkeket gyártó iparunkat is mozgásba hozta. A ruházati cikkek a sapkától a viharkabátig, a hálófelszerelések, hálózsák, gumimatrac, sátrak, kemping-bútorok, evőeszközök és sporteszközök nemcsak a Budapesti Nemzetközi Vásár kedvelt látványosságai, de vásárolhatók is.

A kempinghálózat további fejlesztésének szempontja: a Balaton-part tehermentesítése és az eddig kiaknázatlan, sportra, üdülésre alkalmas vidékek bekapcsolása a belső és külső idegenforgalomba.

RÁTHONYI JÁNOS

Hazai tudósítások

Makó

Hagymaország fővárosa

Kincsek a parton

Pulitzer-díj

Minden magyar embernek Makó említésére az jut az eszébe, hogy messze esik Jeruzsálemtől. Téved azonban, aki azt hiszi, hogy ez a szólásmondás a Maros menti városra vonatkozik. A közmondásba örökített Makó ugyanis nem város volt, hanem — II. András keresztes katonája. (Ez a Makó vitéz 1217-ben hadba indulván, az út porát sűrűn verte le jóféle dalmát borokkal, s így azután nem csoda, hogy már Spalatóban úgy leroskadt, mintha a Szentföldre érkezett volna. Ezért volt hát messze Makó Jeruzsálemtől.)

A név azonban mégsem esik messze a város történetétől, mert egykori földesura, Kelemenős bán unokája, Izsák fia, Makó volt. Róla nevezték el a várost és 1515-től csak e néven szerepel az okmányokban. (Borovszky Samu Csanád vármegye története című munkája szerint „A honfoglalás idején Velnök — Vőnek — nevet viselte az itteni település, ami ószlávul révészt jelent; 1299-től említik először Makófalva néven is, az ősi Csanád nemzetségből eredő makófalvi Makó családról. A név turk eredetű és dicsőségest jelent.)

Forrongó évtizedek

A szólásmondáson kívül van a városnak még egy hasonlóan híres jelzője: Hagymaország fővárosa. A „makai" hagyma nemcsak országosan kedvelt, de világhírű is, s a város környékével kialakított zárt termelői körzet a legnagyobb volumenű és a legjobb minőséget adó az egész országban. A hagymatermelés nemcsak híressége és fő mezőgazdasági kultúrája a városnak, hanem történetének alakulásában is nagy szerepet játszott.

(Makói képviselő volt az Ady által „második Bocskai"-nak tisztelt Justh Gyula, a századelő baloldali politikai küzdelmeinek egyik vezéralakja. Az ő táborából kerültek ki az 1911-es köztársasági mozgalom kezdeményezői, és itt élt e mozgalom pártjának, az Országos Köztársasági Pártnak alelnöke, Espersit János, akit meleg baráti szálak fűztek Juhász Gyulához, Móra Ferenchez és egyik szárnyrabocsátója volt József Attilának. A munkásmozgalom is erős volt itt. A Tanácsköztársaság erőteljes tömegtámogatásra talált; a kommunista befolyás a Szociáldemokrata Pártban, a szakszervezetekben és a város és a megye politikai életében hatékonyan éreztette hatását az ellenforradalmi kurzus idején is. Nem véletlen, hogy Milotay István, a szélsőjobboldali újságírás vezéralakja, a Magyarság hasábjain 1932-ben cikksorozatban rohant ki a megye és Makó baloldali erői ellen.)

AZ ÚJ JÓZSEF ATTILA-KÉP
Az ügy végre megnyugtatóan zárult

Mindez hogyan függ össze a hagymával? Úgy, hogy a kertész. a hagymatermelő, körülményeinél fogva mozgékonyabb, ügyesebb; sorsán érzi még a külpolitika változásait is. Ezért olvas, politizál, művelődik és mindezek következményeként szélesebb látókörű, mint a külterjesen gazdálkodó, gabonatermelő parasztember.

Az értékesítés nagyobb felkészültséget, nagyobb képzettséget igényelt. Termelésben, értékesítésben egyaránt jobban kellett számolniok a piac alakulásával, adottságaival, s ez már eleve fölvilágosultabbakká tette őket. Mindez, természetszerűen, egyik meghatározója lett a társadalmi-gazdasági fejlődésnek. (Erdei Ferenc — aki makói hagymakertész család sarja — városa társadalmi mozgásának legkiválóbb ismerője és feldolgozója írja szociográfiai munkái egyikében: „Sommásan úgy lehetne mondani, hogy országosan nemcsak 1848-ig tartott a feudalizmus, hanem jóformán 1945-ig, Makón azonban már a múlt században megdőlt... Ebben a városban úgy alakult az élet, mintha a feudalizmus már a század elején megsemmisült volna. Itt már ötven évvel ezelőtt sem olyanok voltak a parasztok, mint ahogy az urak szerették volna, s itt már a felszabadulás előtt nehéz volt úrfélének lenni.")

A lehúzott roló

Milyenek Makó mai hétköznapjai? Nyilvánvalóan nem választhatók el a múlttól — sem a közelitől, sem a távolabbitól. A város lakóinak száma 31 ezer. (Az 1949-i népszámláláshoz képest 6,5 százalékos csökkenés. Az ok: főként az iparosodó városok elszívó hatása, de talán a közigazgatási változás is, amellyel 1950-ben Csanád megye megszűnt és ezzel megszűnt Makó megyeszékhely jellege.)

Az ötvenes években itt megrekedt az iparosodás és a legutóbbi néhány év szép törekvései még nem pótolhatják az elmaradást. Pedig már sok történt. (A volt bútorgyár helyén egy év óta működik Makón önállóan az Egészségügyi Berendezéseket Gyártó Vállalat, amely egyebek között speciális egyedi darabokat, tehát sok munkáskezet foglalkoztató, munkaigényes árukat készít. Fejlődött a gépgyár is, a budapesti Mezőgazdasági Gépgyár üzeme. A harmadik ötéves tervben majdnem megkétszerezi a munkáslétszámot. Az ugyancsak budapesti központtal rendelkező redőnygyár is évről-évre növeli a felvételt.)

Gond, hogy a foglalkoztatási lehetőségek jó része idényjellegű. A MÉK-telep és a Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat itteni részlege, hagymaszeletelésre-szárításra berendezkedve. csúcsidőben 7—800 főt is alkalmaz, de egyik napról a másikra egyharmadának is kénytelen felbontani a szerződését. Ezért nem szívesen szerződnek ezekre a munkahelyekre. Csak állandó munkáslétszám jelenthetne megoldást. Mindehhez járul, hogy Makón a művelhető földterület is viszonylag kicsi.

S itt segített megint a hagyma! Nagy területen termelik ugyanis a munkaigényes s így sok embert foglalkoztató fűszernövényt. (A gépesítés talán ezért is húzódik.) A tsz-ek tagsága meg is találja a számítását. A hagyma — némi bizonytalanságok ellenére is — jól fizet. Az 1949 februárjában elsőként megalakult, s ma is magas jövedelmet — 50 forinton felüli munkaegységet — biztosító, országos hírű Úttörő Tsz olyan vonzerőt jelent, hogy az idén 170 jelentkezőt utasított vissza a közgyűlés. (Mágori József főagronómus: „A zárszámadási közgyűlésen elhatároztuk, hogy lehúzzuk a rolót. Eddig is már 2—3 ezer forint volt a »belépődíj«, vagyis az új tagnak jelentkezőktől legalább ennyit kértünk hozzájárulásként a közös vagyon kialakításához. Aki nem bírta, részletre is fizethette.")

Makó nyújtózni akar. A hagymakertészet változatlanul az első helyen áll ugyan, de Makó városiasodni, iparosodni szeretne. Itt az ideje a régi kívánságok teljesítésének. (Földházi Imrének, a városi tanács vb-elnökének egy 1953-as újságnyilatkozatából: „Nagy szükség lenne lakásokra. A dolgozók építkeznének a felszabadulás után kiosztott házhelyekre, kölcsönt kellene adnunk hozzá. Többször sürgették, hogy követtessük ki az utcát, amely a főteret a munkástelepp el köti össze, és a gépgyárhoz vezető utat. Fürdő építését is sürgeti az élet.")

Közel két évtized alatt Makón állami erőből csak 45 lakás épült — a III. ötéves tervnek viszont csupán az első három évében 229 család költözik új otthonba. Idén 98 lakás építését kezdték meg a jövő évi átadásra a Szegedi és a Hunyadi utcában. 1927-ben épült az első kétemeletes ház a városban. Most csupán háromemeletes házból egész utcasort alakítanak ki a Lenin tér, a főtér környékén.)

Az ötéves tervben OTP kölcsönnel száz lakás épül, társasházból egész lakótelep születik: 4 lakásos egyemeletes házakban 96 lakás. A KISZ szövetkezeti akciójában épül az ifjúsági lakótelep ikerházainak 34 lakása. Teljesen új városrész is kibontakozik: a gerizdesi. Ez afféle kertes házak utcasora lesz. 60 lakás már el is készült, egyidőben járdát építettek, vizet vezettek be, — mintaberuházás volt. A városi tanács elősegíti a magánerejű építkezéseket is.

Rekonstrukciós vihar

A városi tanácsháza nagytermében ügyes maketten látható, milyen is lesz a városközpont rekonstrukciója. (A városi tanács most a volt megyeházán, az Alföld egyik legmutatósabb, klasszicizáló elemekkel gazdagított barokkos műemléképületében dolgozik. A szép árkádos udvarra még a 18. század végén nyitották rá először a máig meglevő, empir-stílusú kovácsoltvas kaput. Az épület jelenlegi képe 1836-ban alakult ki.)

A központi háromemeletes utcasorból már áll két ház, de a körülötte zajló vita tüze még alig ült el, sőt a városi tanács ellen indított közel másfél éves hivatalos procedura is csak nemrégiben fejeződött be. (Gyárfás Mihály, a városi pártbizottság titkára: Egyes, ma is érvényben levő, merev rendelkezéseket a város fejlődése és a magánerőből történő építkezés fokozása érdekében megsértettek a vezetők.) A városi tanács ugyanis úgy határozott, hogy számolják fel a belváros rozoga, kertes házait és a kisajátítás után helyükön építsenek korszerű, emeletes városrészt. Ok: másutt egykilométernyi út, járdaépítés, közművesítés mintegy 4 millió forintba kerülne, itt viszont a víz, villany, csatorna stb. megvan. Ésszerű elgondolás. Mégis akadtak, akik csak azt hajtogatták, hogy a régi kis házak kisajátítása sokba kerül: 400 ezer forintot fizet értük a város. Azt nem vették számításba, hogy az építkezéseknek a külvárosba helyezésével — a városképről nem is beszélve — 20 millió forinttal többet dobnának ki az ablakon. Az ügy végre lezárult, ha nem is egészen megnyugtatóan, mégis egyes rendelkezések értelmezését az illetékes minisztériumok kedvezően módosították.

Rudnay Gyula

Ujság 1938. I. 25

Téli tárlat a Nemzeti Szalonban

Vasárnap nyílt meg a Nemzeti Szalón téli tárlata. Festők, szobrászok, a régibb és az új generáció vonul fel ezen a kiállításon, legnagyobbrészt érdekes és értékes művekkel. Azok, akik számítanak a magyar képzőművészeti életben, majdnem mindnyájan a kiállítók között vannak. Elsősorban ki kell emelni *Rudnay* Gyula megkapó tájképét, *Szőnyi* István, *Csók* István, *Glatz* Oszkár és *Aba-Novák* Vilmos színdús festményeit. Nagyon érdekes képekkel szerepel a kiállításon a nagytehetségű *Udvary* Pál, ügyes kompozíciókkal *Istokovits* Kálmán, a komoly *Bayer* Ágost, *Székely Molnár* Géza monumentális vászna, *Pataky* Ferenc, *Prohászka* József, *Róna* Emmy, *Pohárnok* Zoltán, *Vidovszky* Béla, *Mészöly-Munkás* Béla, *Kézdi-Kovács* László, *Emőd* Aurél és *Thomas* Aladárné. A szobrászok közül különösen *Medgyessy Ferenc* értékes tanulmánya, *Sidló* Ferenc, *Lőte* Éva, *Sóváry* János, *Kisfaludy-Stróbl* Vilmos művei a legérdekesebbek és nagyon eredetiek *Esseő* Erzsébet kisplasztikái.

Uj Magyarság 1938 I. 25

Rudnay Gyula

festőművész

— **A Céhbeliek jubiláris aranyérme.** *Rudnay* Gyula nyerte a Céhbeliek jubiláris aranyérmét, amelyet a titkos szavazatok felbontása után *Csánky* Dénes, a Céhbeliek elnöke nyujtott át a Nemzeti Szalón Művészeti Egyesület termeiben, meleghangú üdvözléssel a kiváló céhtagnak. Ugyszintén titkos szavazás útján nyertek „mention honorable"-t *Kontuly* Béla és *Istokovits* Kálmán festőművészek. — Csütörtökön délután *Nagy* Sándor céhtag előadást tartott a Nemzeti Szalónban nagyszámú előkelő közönség előtt *Körösfői Kriesch Aladárról*. — A Céhbeliek jubiláris kiállítását január 28-áig bezárólag meghosszabbították.

Magyar Hírlap

1934. I. 27

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Rudnay Gyula

MAGYAR NEMZET

1967 FEB 2

Emlékestet rendeztek Baján a művelődési házban Rudnay Gyula halálának tizéves évfordulója tiszteletére. Az emlékesten Miskolczi Ferenc festőművész ismertette a húsz éve működő művésztelep történetét, Bényi László művészettörténész pedig Rudnay Gyula művészetéről tartott előadást.

-ll-

BURKOLÓ,
PARKETTAS

A VI. kerületben s
következő házfelügyelő-

Rudnay Gyula

Rudnay Gyula

ÚJ MAGYARSÁG

Négyszemközt Rudnay Gyulával, a nagy magányossal

Évekkel ezelőtt, egy kis budai kocsmában beszélgettünk hárman-négyen, szűk baráti körben, *Rudnay* Gyulával. Valahonnan hegedű került elő, Rudnay kezébe vette és elkezdett játszani. Nem nótát, sem más ismert zenedarabot, magakitalálta dallamokat csalt ki a vonóból. Játéka, jól-lehet nem lehetett iskolázottnak mondani, affajta darabos, szabálytalanul hömpölygő kísérletezésnek hatott egy idegen kifejezési anyagon, engem megragadott. Egy költő nyilatkozott meg, akit az érzései munkába fogtak és akiből elemi erővel kitört az ének. Ez a jelenet gyakran jutott eszembe azután is, valahányszor megálltam egy-egy Rudnay-festmény előtt. Ismerünk költőket, akik botfülűek és a dobpergést élvezetesebbnek tartják Mozart „Requiem"-jénél. Sok festő is, mereven elzárkózik a muzsika elől, nem egy be is vallja, hogy zavarja, ha munka közben felcsendül a közelből egy szimfónia, vagy akár egy műdal. Bizonyos azonban, hogy az egyes művészetek között szétválaszthatatlan a kapcsolat, mert egy igazi muzsika a szem számára is érzékelhető, valóságos látomásokat ébreszt, mint ahogy egy ihletből fogant festmény sem csupán a színeivel és fényeivel, a vonalaival hat, hanem szinte muzsikál. Mindegyik műremek költő alkotása. Költőé, aki akár versben, prózában, ecsettel, vagy hangokkal örökíti meg a mondanivalóját.

Rudnay Gyula festményei dalolnak. Rudnay muzsikus lélek, aki csendben, áhítattal, éber füllel hallgatja a lélek énekét és tüneményes hűséggel lekottázza az ecsetjével, amely egyre engedelmesebb, hűségesebb eszköze, valóságos bizalmas barátja művészetének. Minél egyszerűbb képeinek a tárgya, annál hatalmasabb erejű, egyetemes jelentésű a kifejezése. Elérkezett immár a végső tökélyhez, amikor semmi egyéb nem érdekli többé, csupán a lényeg. Egyetlen fölösleges vonalat és színt nem rak fel. Szinte megdöbbent az egyszerűségével, szerénységével s ugyanakkor a mélységével, egy röpke pillanatban az egész életet átfogó teljességével. *Klasszikus művész, aki egy tenyérnyi festményen is néhány felhővel, fával a végtelen érzését kelti a nézőben, levegővel töltve meg a teret, úgyhogy képei előtt mélyet kell lé-*

szemével vezet fel bennünket, nézőket az égboltozatig, amelynek reánk visszasugárzó fénye beszédes közvetlenséggel szól hozzánk az ezen a képen látható minden fáról, fűszálról, sőt az ózondús frissességgel megfestett levegőből is. Vajjon nem az angyalok muzsikáltak Rafael ecsetjéből?!

— Pedig, lám, Rafael messze van az én egyéniségemtől, az irányom, ha már az olaszok között keresgélünk, inkább Tintoretto felé mutat. De hiszen nem is helyes talán az ilyen fajta megjelölés. Minden festő a saját egyénisége szerint, öntudatlan következetességgel fejezi ki magát. És ez a szép. A művész ne is tudja, hogy milyen az egyénisége. Csak alkosson. Műve azután, ha sikerült, beszél magáért.

Megnézzük a mester nyári termését. Mint megjegyzi, szokatlanul sokat festett az idén. Tíz képet. Egyik szebb a másiknál. Kisebb-nagyobb méretű víz- és olajfestmények. Valamennyi Nagybábonyban készült, a Rudnay-kurián. A somogyi táj elevenedik meg szemünk előtt, sajátos Rudnay meglátással. Sose költött tájat örökít meg ecsetjével, a szeme előtt feltáruló valóságot mutatja meg, de azt, amit lát, átköltí a maga érzéseivel, varázslatos költészetével. A magyar kedély gyönyörű kettősségét élvezzük fáinak lombkoronájából, száguldó, vagy szelíden szétterpeszkedő felhőiből sugározva: a szemérmes szomoruságot és az átragyogó derűt. Ez a kettősség adja meg képeinek mély tartalmú, mindig újszerű, folyton lebilincselő, szemet, szívet lenyügöző hangulatát. Ezek a legfrissebb nyári képek végtelen egyszerű témájukkal — fák és felhők — sokat elárulnak. Önarcképek. Emlékeztetnek azokra az áhítatos, középkori angyali üdvözletekre, amelyek Máriát a legtisztább átszellemültségben ábrázolják. Egy imádkozó férfialak valamennyi legujabb Rudnay kép, egy egyszerű és tisztaszívű férfi térdreborulása a természet nagysága előtt.

Hanvay Géza

7

m.M

nek cime

veri már a
ismert versre
váltakoznak
táncra is ebb
felvonás 184
Nemzeti Múz
a történelmi
csattanónak a „Nemzeti dal" töltik ki a mozgalmas cselekményt. Mint karvezető, örömmel ragadtam meg itt a lehetőséget, hogy polifonikusan juttassam nagy szerephez a kart, felhasználva hosszú tapasztalataimat, mint zeneszerző is. *A harmadik felvonás színhelye Torda.* Ide viszi Petőfi feleségét és kisfiát, Miklós református lelkész vendégszerető házába. Itt látja egymást utoljára a házaspár. A búcsúzenébe, amely kvartetté bővül, beleszövöm a teljesen megzenésített *„Szeptember végén"*-t, valamint a híres mottót: *„Szabadság, szerelem, e kettő kell nekem ..."* Egymásra halmozom a szép szerelmes verseket, a *„Minek nevezzelek"* című, mint duett kezdődik és az ismétléseknél a kórus veszi át és zengi tovább az éneket, aztán felzeng a *„Hull a levél a virágról, elválok én Juliámtól"*. A búcsú képét a falu főterén felviharzó toborzó ellenképe egészíti ki. *Az utolsó kép a segesvári csata után vagyancsak Tordán történik.* Julia várja Petőfit. *Egressy* Gábor, mint bujdosó katona, hozza a szomorú hírt. A zenekaron felidéződik a Petőfivel eltöltött évek emléke, majd Petőfi szerelmi dala. Julia összerogy s ezzel zárul a kép.

— Petőfi alakja annyira köztudatban él, minden magyar embernek szinte lelki tartozéka, hogy úgy érzem, nem végeztem haszontalan munkát, amikor ezt az életet bátor voltam felidézni színpadon és zeneileg is megkíséreltem portrét adni róla, akinek minden verssora megannyi színtiszta muzsika.

---

* A Cosi fan tutte uj betanulásban az

HARMÓNIA

Jegyirodák:

I. sz. Mária Valéria-u. 12. (Műbarát). Tel.: 184-501.

II. sz. Rákóczi-út 36. (Szöv. Bolt). Telefon: 226-437.

III. sz. Krisztina-krt 133 (Csáthy). Telefon: 150-924.

III. Beethoven-matiné ma

4-én d. e. 11. Z. Szőv. Zenekar, vez.: Paul, közr.: Bokor. I. VII. szimf. stb.

Poltronier.-vonósnégyes

7-én Z. (Kamaraberl. IV.) (Világhirű művészek jegyfüz. „A" sor. I.) Mozart, Pick-Mangagalli, Debussy-művek.

Tichárich Zdenka

12-én V. (zong. bérl. VI.) Bach—Reger, Tichárich, Couperin, Liszt-művek. Mussorgsky: képkiállitás.

Basilides-Schubert-est

jan. 14. Z.

Ferencsik-mesterbérlet III.

közr.: Böszörményi-Nagy jan. 16-án. Müv. H.

„Világhirű művészek"

6—6 estjeire jegyfüzetek csak az I. és II. sz. jegyirodákban kaphatók.

Rózsavölgyi hangversenyei:

Liszt-Brahms-est 8-án. Z. 8.

Maár Ferenc zenekari est 9-én. Közr.: Wehner Tibor.

Rudnay Gyula

Megemlékezés az Ernst-Múzeum
csoportkiállításáról

B.H. 936.11.16

Rudnay Gyula
festőművész

yar Corvin-koszorusok

Rudnay Gyula
festőművész.

Gerevich Tibor
művészettörténész.

Pesti Hirlap
1935 III. 15.

1

ám..... Pénztári szám.....

talvány.

.....nak, címe:.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

tal .....

.....ért

[redacted]

[redacted]

[redacted] fizetendő.

.....bélyeg .....nyugla .....bevonandó.

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

Bevétel	Kiadás

Rudnay Gyula

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt.

Kosztolányi-Kann Gyula és *Hermann Lipót* kisebb tájképei után ujra két gazdagabb sorozatot látunk *Magyar-Mannheimer Gusztáv* és *Fényes Adolf* műveiből. Ennek festő-muzsikája mélyre lehangolt tájhangulatokban, amazé ezüstös szürkékben játszó lirikusabb dalokban csendül fel. *Rudnay Gyula* viszont egészen mély tónusban ad erőt „Tölgyfa alkonyatban“ és „Nagybátonyi táj“ c. képébe.

PH. 929. X. 20.

	Bevétel		Kiadás	
	Pengő		Pengő	

Kassel
ап.'ОЗ.'111.'30.

Rudnay

Est, 932. III. 20.

EST 932 III. 20

— **A Céhbeliek kiállítása.** A Céhbeliek tiszteletreméltóan konzervatív művésztársaságának kiállítása holnap nyílik meg a Nemzeti Szalónban. Különleges meglepetésekkel a bemutató anyaga nem szolgál, egységes törekvéseket is hiába keresünk egy olyan társaság keretein belül, amelynek tagjai a legkülönbözőbb irányok szolgálatában állanak, de viszont a kiállított művek színvonala meglepően egységes és jó képet nyujt a »Céh« tagjainak intenzív és lelkes munkásságáról. A festmények közül kétségtelenül az itthon régen nem szerepelt Csánky Dénes kollekciója a legjelentékenyebb: Rudnay táj-szemléletéből kiindult, de teljesen egyéninek fejlesztett romantikusan borongós tájképeinek hangulata megkapó és meggyőző. Mellette Medveczky Jenő kissé eklektikus jellegű modern figurálisai és érdekes tájképe, Hubay Andor, Istokovics Kálmán, Zádor István, gróf Bánffy Miklós, Orbán

M.D.4

Rudnay Gyula
festő

„Menekülők"
„Öreg Lemplom"
„Kivándulás"
} repro

Bényi László: Emlékezés Rudnay Gyulára
Nők Lapja, 1968. jan. 20 - 10 lap

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

A dunántúli Bábonyban lakott
a művész feleségével. A képei hi-
ressé tettek a falut, valamint
a szomszédos temetőben porladó
Pathó Bandit Rudnay képeinek gya-
kori alakjait.

Benigi László: Emlékezés Rudnay Gyulára
Nők Lapja, 1968. jan. 20 - 10 lap.

Rudnay Gyula, festő MDG

A magyar származású finn festő Nándor Mikola Rudnay tanítványa volt.

—: Kulturális Lírek 8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. szept. 24.

Rudnay Gyula, festő MDH

Wrábel Sándor Rudnay modern követője. Milánóban Rudnaynak is nagy sikerei voltak.

Artner Tivadar: Magyar festők sikere Milanóban 2

ESTI HIRLAP, bp. 1965. szept. 10

Rudnay Gyula
grafikus festő

M.D.K

Gallé Tibornak vis a mestere volt.

Náffy Albin: gallé Tibor emlékki alletása
Művészet, 1966. Október – 40 lap

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Méltatás.

Pogány Ö. Gábor: Z. Gál Gyögy.
Művészet, 1966. október - 28 lap.

M.D.K

Rudnay Gyula
festő

A Képzőművészeti Főiskolán
Balás Attila tanítványa volt.

Fóthy János: Balás Attila
Művészet, 1966 okt. - 20 lap

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

A szegedi tárlaton részt vesznek
művei.

Szelesi Zoltán: A Szegedi Képtár új állandó kiállítása
Művészet, 1966. szeptember – 32 lap.

Rudnay Gyula

Vihar, olf.

Műcsarnok 1942-[redacted]

A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Rudnay Gyula

Frank János: Lakatos Artur. L.A. festőművész kiáll. Fényes A.-terem, Budapest, 1960. szept.

Rudnay.

Műcsarnok kiállitásán neve-
szerepelt.

8.ó.4-932.II-21.

Rudnay Gyula festő

Műcsarnokban a nagy magyar kiállításon neve szerepelt

EK. 932.II.21.

M.D.Y.

Rudnay Gyula
festő

„Krumplihámozó"
(repro)

Bodnár Éva dr.
: Anő és a munka
Előh Lapja, 1966. április 30 – 16 lap

MDK

Rudnay Gyula

neve eml.

Tornyai em.kiáll. N.Gal.-Tornyai J.Muz.1961.

MDK.

Rudnay Gyula

Müveinek r estaurálásáról

Hétfői hirek 1966 szept.19.

Rudnay Gyula

Művének restaurálásáról

Készült Hirek 1966 szept.19.

M.D.K.

Rudnay Gyula, festő

is résztvett az 1918 szeptember közepén a belgrádi királyi konak termeiben rendezett reprezentativ Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Bálint Zoltán: Magyar Képzőművészeti Kiállitás Belgrádban 1918 őszén

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1966. XV.évf. 2.sz.

120. old.

Rudnay Gyula

festőművész

Szépművészeti Múzeum új szerzemények kiállításán - képével szerepel.

" Bohémek"

Pesti Hirlap 1911.V.21.

Rudnai Gyula
fető

A Nemzeti Szalon bajai tárlatán műne szerepelt.

Magyarság, 1927. jan. 4.

Rudnay Gyula

Alkotása, a Szépmüv.Múz. uj grafikai szerzemé-
nyeinek bemutatóján.

M.931.V.31.

Rudnay Gyula

Alkotása, a Szépmův.Múz. uj grafikai szerzemé-
nyeinek bemutatóján.

M.931.V.31.

Rudnay Gyula

Műveivel szerepelt az Ernst-Múzeum jub. kiállításán.

N.U.932.V.31.

Rodney Gyula

Rudnay Gyula

a "Csipkekendős nő" c. arcképe, az Ernst-Múzeum jub.kiállitásán.

P.H.932.V.29.

Rudnay Gyula

a "Csipkekendős nő" c. arcképe, az Ernst-Múzeum
jub.kiállitásán.

P.H.932.V.20.

Rudnay Gyula

Tagja volt, az Ernst-Múzeum jub. kiáll. rendező-bizottságának.

P.H.932.V.15.

Видавництво Суула

Rudnay Gyula

"Kozák" c. műve a szfőv. képzőm. gyüjteményének kiállitásán a Műcsarnokban.

P.H.932.VI.19.

Rudnay Gyula

"Kozák" c. műve a szfóv. képzőm. gyűjteményének kiállításán a Műcsarnokban.

P.H.932.VI.19.

Rudnay Gyula

festőművész

Szépművészeti Muzeum uj szerzeményeinek kiállitása - képével szerepel.

Nemzeti Ujság 1931.V.21.

Rudnay Gyula

festőművész

Szépművészeti Múzeum uj szerzemények kiállitása - képével szerepel." Bohémek" c.képe

Esti Kurir 1931.V.

Rudnay Gyula, festő MDK

Társlat vezetésen ismertetik élet-
művét.

–: A hét végi kulturális programból
9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. nov. 5.

Rudnay Gyula

"Facsoport" c. műve a Szépművészeti Múzeum uj grafikai szerzeményeinek bemutatóján.

P.H. 931.V.30.

Rudnay Gyula

„Facsoport" c. műve a Szépművészeti Múzeum uj grafikai szerzeményeinek bemutatójén.

P.H.931.V.30.

Rudnay

A székesfőváros megvásárolta a Székesfővárosi Muzeum számára, egy képét.

N.U.932.VI.19.

Rudnay

A székesfőváros megvásárolta a Székesfővárosi Muzeum számára, egy képét.

N.U.932.VI.19.

Rudnay

Műalkotása, az Ernst-Múzeum jub. kiállításán.

8 O.U.932.V.29.

Rudnay

Rudnay Gyula, Jestő MDK

A debreceni Dornai-gyűjtemény-ben van Rudnai-grafika is.

Haras Ervin: Mindenüket a köznek ajándékozták 4.

NÉPSZABADSÁG, 1966. nov. 3.

Rudnay Gyula

MDK

Ugrig Zsigmond festőm.kiáll. Derkovits-terem,
1961. ápr.

Rudnai Gyula,

MDK

építész

Budapest. Dunaparti középület egyik tervezője.

2 repr.

Tervezők: Benkhard Ágost
Gábor László
Gádoros Lajos
Rudnai Gyula

Magyép

Magyép 1945-55.

Rudnai Gyula MIK

művei szerepelnek az
1958 szept. második felében Bukarestben
megnyílt magyar kiállításon.

Műterem 1958 I. évf. 9. sz. 46.o.

MDK

Rudnay Gyula

Déry Kult. 1921. 39, 4o. 1.

MDK

Rudnay Gyula

Nieuwe Rotterdamsche Courant. 1921. máj. 10.

Rudnay Gyula, festöm.

Hollósy vedőszárnyai alatt volt. Még kiállitást is rendezett a nagybanyai együttes a szatmári megyeházán. Ott R. is szerepelt.

Gond c. képe az 1905. évi nemzetközi kiállitáson.
1909-ben 8 rajzzal vesz részt a tárlaton.
1911-ben a Párisi Nagy Aruház Lotz termeben Pásztor Jánossal gyüjteményes kiállitást rendez.
1911-ben a jubiláris kiállitáson:
Népdal.
Szeptember vége. - jelenti Rudnay Gyulát.

Ronhányi Gyula: ?
Szépmüvészet. 1941. 1.sz. 9-12.l.

mDK

Rudnay Gyula, festöm.

Járt Párisban, Münchenben Rómában, a magyar táj varázsa élt benne mindenütt. Hit és szeretet vol két nagy erőforrása.

Bibliai jelenetei: Az angyali üdvözlet.
Mária fogadtatása a kanaáni menyegzön.
Királyok imádása.

Nagy csoportképei: A lengyel proklamáció.
Tinódy Sebestyén éneke.
Attila az igric dalát hallgatja.

Háborus alkotásai: Kozákroham.
Lovascsata.
Menekülök.

Romhányi Gyula: ?
Szépmüvészet. 1941. 1.sz. 9-12.l.

MDK

Rudnay Gyula, festöm.

1. Magyarország, 1911. III.29. : nagyon finoman, egyszerüen, odavetett szinfoltokkal dolgozik.
2. Pesti Hirlap. 1911. III.30.: mély érzéset dicserik.

Verseny.

1. Tiszaparti tüzes.
   Lakodalom
2. Tanya.
   Temetes.
   Csárdás.
   Vágtatás.

Remhányi Gyula: ?
Szépmüvészet. 1941. 1.sz. 9 - 12. l.

MDK

Rudnay Gyula, festőm.

Anya.
Ne szemorkodj Pajtás.
Pihenő hegedüs.
Bucsu.
Menhelyen.
Vizhordó. Ekkor már a balszerencse beklyója végre engedett és negyven eves korában 1918-ban révbe ért sok mellőzes után.

Romhányi Gyula: ?
Szépmüvészet. 1941. 1.sz. 9-12.l.

MDK

Rudnay Gyula, festöm.

Kállay Miklós müvészi tolmácsa lett tollával Rudnay
és a nagyközönség viszonyának./ Magyar Müvészet,
1926./
Rajzaiban már az élet-halál nagy ellentete a töpröl
léma: Kis halott.
Tópart.
Veteránok.
Falu végen.
Hárman valának együtt.
Öregek.
A menhelyen.

Romhányi Gyula: ?
Szépmüvészet. 1941. 1.sz. 9-12.l.

MDK

Rudnay Gyula festöm.

Genre-alakjai: Csavargó.
Pipázó ember.
Kozákfej.

Sokan Goyával rokonitják R.Gy.-t.

A vizhordó leány.
Vizhordo férfi.
A kötö nö.
Rikkancs.
Korsós asszony.

Romhányi Gyula; ?
Szépmüvészet. 1941. 1.sz. 9-12.l.

Rudnay

Művével szerepel a debreceni városháza nagytermében rendezett Képzőművészeti kiállításon:

M. 929. X1. 20.

P. H. 929. X1. 20.

Rudnay

„Koronázási jelenet" c. művét ziemelik az Árverési csarnok antciójáin.

N. Ü. 929. XII. 7.
P. H. 929. XII. 7.
m. H. 929. XII. 6

Rudnay festőművész

Kiállitás a Tamás-Galériában - képével vesz részt

Az Est 1931.X.4.

Rudnay.

a Tamás-Galériában rendezett kiállításon művei szerepelnek.

Magyarság, 1928. März. 31.

Rudnai.

„A magyar Alföld a művészetben és a költészetben" c. aug. 20-án megnyíló vásárhelyi kiállításon festménye bemutatásra kerül.

Viharsarok, 1951. Aug. 16.

MDK

Rudnai

müve emeli a kiállitás nivóját.

Rónay Kázmér: A Szépesfv.képt. 1937/38. uj szerzeményei.
Képes Krónika. 1939. 24.sz. 63-64.l.

Nemzeti Szalon.

MDK

Rudnai Gyula

Gondolatok a szobjet festőművészet kiállitásán.
Magyar Nemzet 1949.okt.16.

MDK

Rudnai Gyula

Pusztaszer/gobelin/, repr.

A Műcsarnok tav. tárlata. Képzőművészet 1928. 8-9. sz. 77.l.

MDK

Rudnai Gyula

Pusztaszer /gobelin/. Repr.

A Műcsarnok tavaszi tárlata. Képzőművészet 1928. 8-9. sz. 77.l.

Rudnai Gyula

festő MDK

Rudnay mint Bercsényi modell. 1908.
/Tornyai Bercsényiképéhez./ Fénykép repr.
Kiss L. : Vás.müv. SP/ 207.o.35.kép.

"Falu végén" rajz.
U .o. 208.o.

a 83 -éves Olasz István lefesti dalolva.
U.o. 209.o.

Fénykép repr.:
Tornyai és Rudnai. Vásári fénykép 1908.
U.o. 210.o. 36. kép.

"Lovas legény" 1908. vizf. tuss Kardos
Györgyné Bp. tulajdona.
Repr.
U.o. 211.o. 37. kép.

Rudnay Gyula.

festőművész

A Varsában rendezett magyar kiállításon résztvevő művészt a varsói képzőművészeti társulat tiszteleti és elismerő oklevéllel tüntette ki.

Magyarság, 1927. okt. 4.

Rudnay

Alkotása, az Ernst-muzeum aukciós kiáll.-án.

Ujság, 930. IV. 18.

Rudnay Gyula festő

Az Árverési Csarnok karácsonyi aukciójának szereplő.

M. 930. XII-7-

Rudnay Gyula

A postatakarékpénztár Árverési Csarnokának 56. aukciókiállításain festményeivel szerepelt.

BH. 930. XII. 7.

Rudnay Gyula

Szinyei Merse Pál Társaság III. kiállításán az Ernst Múzeumban tájképsorozatával szerepelt.

M.931.T.11

Rudnay Gyula

III-ik Szinyei kiállításon "Bábonyi házak" c. munkájával is szerepelt.

Az Est 931. I. 11.

Rudnay Gyula MDK

Varrónő, olf.

Mücsarnok 1944 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Rudnay Gyula

Szinyei Társaság III. kiállításán az Ernst Múzeumban ~~két~~ képeivel szerepelt.

PN.931.T.11.

Rudnay Gyula

Szinyei Társaság jubiláris kiállításán az Ernst Múzeumban munkájával szerepelt.

Új Nemzedék 931. T. 11.

Rudnay Gyula.

Szinyei-Merse Pál Társaság III. kiállításán az Ernst Múzeumban tájképekkel "Erdei út" "Bábonyi házak" szerepel.

PH.931.T.11.

Rudnay Gyula

Szinyei Társaság III. kiállításán az Ernst Múzeumban tájképeivel szere-pelt. pl. "Őszi este" "Erdő széle".

Ujság 931.T.11.

Rudnay Gyula

Postatakarékpénztár Árverési Csarnokának áprilisi aukciójan képei szerepeltek.

NU.930.III.30

MAGYAR KIRÁLYI

Folyó szám.....

Könyvelési

192.....

Tár

A..... *számú ügyiratok alapján:*.....

A könyv	Tartozók			Korona	fillér

Rudnay Gyula

Postatakarékpénztár aukció kiállításán képével szerepelt.

PH.930.III.30.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K

Méltatás

Debrtzeny István: Jegyzetek a villányi kiállításról,
Dunántúli Napló, 1956. jun. 29 - 3 lap

M.D.V.

Rudnai Gyula
festő

Életrajz

Z.V.: Tornyai-tárlat Pécsett
Dunántúli Napló, 1956. Sept. 2-3 kg

MDK

Rudnay Gyula
festő

Művei szerepelnek a tárlaton.

dr. Végvári Lajos: Pécsi képzőművészek a Dunántúli Napló, 1956. május 9 – 3 lap

M.D.K

Rudnay Gyula
festő

A pécsi kiállításon bemutatták
a művéből.

– i. – ó: Már helyükön vannak a képek.
Dunántúli Napló, 1956. május 5. – 1 lap.

M.D.L.

Rudnay Gyula
festő

Varanyi Endre mesten volt

Debitzky István: A valóság festő jénél
—: [illegible]

Dunántúli Napló, 1955. nov. 18-4 lap

MD 4

Rudnay Gyula
festő

A Főiskolán Koffán Károlynak
volt a mestere.

Frank János: Koffán Károlynál.
Élet és Irodalom, 1964. febr. 14. - 8 lap

M.D.K.

Rudnay Gyula

"Erdőszéle" c. festményét a kiemelkedő szép alkotások között emliti meg Berend Ilona: "Az ujjászületett Nemzeti Szalon" c. beszámolójában az ott rendezett megnyitó kiállitásról.

Szinház, Bp. 1946. jan. 15-21. II. évf. 3. sz
18. lap

Rudnai Gyula, építész MDG

Nyilatkozata Budapest
építészeti problémáiról.

Benkő Tibor: Város a vájzantalon 7.

ESTI HIRLAP

Bp. 1966. okt. 29.

Rudnai Gyula épitész MDK

Irodaház a Dunapaton repr.

Cádoros Lajos:Tiz év épitészete a középületek kritikájának tükrében Magyar Építőművészet 1955.IV.évf. 97.l.

Rudnay Gyula festőművész

Magyar festőművészek kiállitása Milánóban - a milánói művészházban képeivel vett részt. Milánó városa a világhirü Brera-muzeum modern képtára számára egy képét megvásárolta.

Nemzeti Ujság 1931.XI.5

Rudnay Gyula festőművész

Magyar művészek kiállitása Milánóban - a Művészházban- képeivel vett részt

Pesti Napló 1931.X.4.

Rudnay Gyula festőművész

Magyar művészek kiállitása Milánóban a művészházban - képeivel vett részt.

Nemzeti Ujság 1931.X.4.

Rudnay Gyula festőművész

Milánóban a Művészházban rendezett kiállitáson képei vel vett részt. A világhirü Brera-muzeum modern képtára számára Milánó városa megvásárolta egy képét. Sok kép került ismert és jelentős mügyüjtők tulajdonába.

8 órai Ujság 1931.XI.3

Rudnay Gyula.

Festménye szerepel az Egyesült Lipótvárosi Palgári Körben rendezett kiállításon.

Ujság, 1928. Márc. 11.

Rudnay Gyula

A szombathelyi kiáll.-on szerepelt.

P.H.931.V.14.

Rudnay Gyula

A Műcsarnokban megnyílt „Magyar művészetért" kiállítás zsűrijének tagja volt.

Új Magyarság 1942. VI. 7.

Rudnay Gyula
festő

Részt vett a berlini Nationalgalériában rendezett modern magyar festők kiállításán.

Magyar Nemzet 1942. XII. 15.

275

MDK.

Rudnay Gyula

Képvásárlási hir

Dunántuli Napló 1966 dec.25.p.11.

Rudnay Gyula

MDK

Erdei patak, olf.

Műcsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Rudnay Gyula MDK

Bábonyi-utca, olf.

Műcsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Rudnay Gyula

Alkotásával szerepel a Munkácsy-Céh kiállitásá
(Nemzeti Szalon tav.kiáll.)

Ujság.936.IV.2.

Rudnay Gyula

szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

M.H. 1933. IV. 19.

Rudnay Gyula

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

EK 1933. IV. 10.

Rudnay Gyula

szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

8 órai lijság 1933. IV. 20.

Rudnay Gyula

szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

ill. 1933. IV. 20.

Rudnay Gyula

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

NM 1933. IV. 20.

MDK

Rudnay Gyula, festő

Műveiből

↓

–: Színes diapozitívra kerül a Szépművészeti Múzeum és a Nemzeti Galéria mártír híres képe 9.

Népszabadság Bp, 1967 ápr. 25.

M.D.K.

Rudnay Gyula,festő,1878-1957

Hódmezővásárhelyen dolgozott.516.o.Realista volt, modernizmus nem hatott reá.Némi barokk stilizálás. Táj-és arcképei ettől mentesek.Főiskolai tanár volt 527.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a színház és a film.Minerva.1960.Bpest

Rudnay Gyula

Megemlíti Rónay Ernővel
rapcsolatban a Nemzeti Szalon-
ban rendezett csoportkiállítá-
sa.

P. N. 929. XII. 15.

Rudnay

Művével nerepel az Ernst-múzeum
antikvitásán.

P. H. 929. XII. 1. V. Ü. 929. XII. 1.

Rudnay Gyula

Szérespehérvárott felolvasó előadást tart a perlőművének multjáról és fejlődéséről.

Ujság, 929. XII. 15.

Rudnay Gyula

Részt vett a Berlinben rendezett kiállításon

N.U.943.II.7.

Rudnay Gyula MDK

Vizhordó fiu, rézkarc

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Rudnay Gyula

Műcsarnok II. Nemzeti Képzőművészeti Kiállításáról.

ZŐMŰVÉSZETI KIÁLLI

Rudnay Gyula: Lakoma

M 1934.V.6.

Rudnay Gyula MDK

Este, 1902, kréta és ceruza

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Rudnay Gyula MDK

Krumplihámozó, olf.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Rudnay Gyula MDK

Menekülő asszony, olf.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi művészet

Rudnay Gyula

Öreg parasztházaspár, olf.

Micsurnok 1957 Magyar Forradalmi művészet

MDK.

Rudnay Gyula

Moszkvai kiállitási hir

Népszabadság 1967 márc.11.

MDK.

Rudnay Gyula, festő M.D.K.

nevét a Fővárosi Képtár 1948-ban rendezett bányavidéki vándor kiállításával kapcsolatban cudzti meg Pogány G. Gábor, akol Halló Lázló műveit a kiállítás katalógusa már a legjobb alföldi festőr képeinek rangjával mérte

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII. évf. 3. sz. 76 old.

Rudnay

„A magyarországi műv. tőkeinete"
c. könyv nemle irója – emlili
h. a 2 világháború tőkéi fejlő
csoportokat adrotnak.
R.
Malföldi fejlő csoportjába
tartóik.

Irodalomtőkeneti tőkeméjek,
1963, 635 l, Komlovszki J. C.

M.D.K.

Rudnay Gyula

"Képzőművészek a hadifoglyokért" cimmel rendeztek a művészek kiállitást az Ernst Muzeumban a "Siess Adj Segits" akció keretében, ahol a művész alkotásával szerepel.

Szinház, Bp. 1947. jan. 8-14. III. évf. 2. sz.

Rudnay Gyula

festőművész

Ernst Múzeum aukció kiállítása - képével szerepel.

Nemzeti Újság
1935.XI.17.

Rudnay Gyula

festőművész

Ernst Múzeum LII.aukciója - képével szerepel.

Pesti Napló
1935.XI.17.

Rudnay

Kiss Lajos, Vásárhelyi művészélet, Bp. 1957.

13 l.

Rudnay Gyula
festő

Az első sikert 1912-ben az „Anya gyermekkel" című festmény hozta. A „Menekülők" dramai képsorozatban a hontalanság és aldozottság elmúnyét örökítette meg.

Benyi László: Emlékezés Rudnay Gyulára
Nők Lapja, 1968. jan. 20 - 10 lap

MDK

Rudnay Gyula

Falusi utca, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

M.D.K.

Rudnay Gyula

"Erdőszéle" c. festményének repr.-ját hozza a lap a Kolozsvárott rendezett kiállitásról. A mü az állami aranyérem nyertese.

"A Képzőmüvészeti Tárlat dijnyertes alkotásai" c.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1942.május 22-28.
V. évf. 21. sz.

Rudnay Gyula
Festőművész

Csoportkiállítás – Ernst-muzeumban – képével szerepel –

8 órai ujság
1929 11. 26.

MDK

Rudnay Gyula, festöm.

Már Hollósy hangoztatta Rudnay müvésztehetséget. R. elrejtözö ember volt, a törtetés eröszakát messz elkerülte. ... a megalkuvás égette volna e lelkét... /Müvészet.1918./
Eveken át valóságos Ha mupipökéje volt a tárlatok-nak.

Mübarát.1922.: ..bár tehetsége minden hozzáértö számára megfogható volt, müvésztársai képeit félre-aggatták...

Romhányi Gyula; XXXXXXX ?
Szépmüvészet. 1941. 1.sz. 9-12.l.

Rudnay Gyula, festöm. MDK

Mübarát 1921. : anyagi tekintetben is nagyszabásu kollektiv kiállitást rendezett.199 rajzzal festménnyel ragadta el a közönséget. Alig három hét alatt 77 darabját vásárolta meg a rajongó közönség.
Magyar sikerek után külföldi ünneplések következtek. Hollandia, Velence, Milanó, Zürich,Bécs, London, Brüsszel, Pittsburg,stb.

Romhányi Gyula: ?
Szépmüveszet. 1941. 1.sz. 9-12.l.

MDK

Rudnay Gyula, festöm.

Nagy állami megbizatást kapott: a Képviselöház HONFOGLALÁS c. szönyegkárpitját vele terveztetik.

A debreceni egyetem vele festeti:
" Csokonai nagyérdei jelenete." Ugyancsak a
" Magyar toborzó a negyvenes évekből" c.monumentális müvet.

A föváros képzömüveszeti nagy aranyermet nyeri el, - és a Céhbeliek jubiláris aranyérmét. Életének másik felében szerencse,elismerés megérdemelten kiséri életutját.

Romhányi Gyula: ?
Szépmüvészet. 1941. 1.sz. 9-12.l.

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

Csipkekendős nő.

Viharos falu,

Csür,

Bényi László: Rudnay, Bp. 1961. 25-26.l.

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

Kompozició Tinódi Lantos Sebestyénről,
A pusztaszeri országgyülés, / az Országháznak tervezeddő históriai tárgyu gobelin, 1926-ban kapott megrendelés,
nagy vitát támsztott az előbbi müve.
Kánai mennyegző,

Bényi László: Rudnay, Bp. 1961. 21-22.l. /.

M.N.M.

Audnay Gyula festő

Gyüjteményes kiállitása 1925-ben Zürichben,

Milánóban,

Nagy sikerrel szerepel: Krisztiánia, Oslo, Helsinki,

Varsó, Krakkó, Róma, London, Brüsszel, Zürich,

San Francisco, Pittsburg, New York, Konstantinápoly,

Anákara,

Bényi László: Audnay, Bp. 1961. 20.1. . / .

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

Müvei külföldi muzeumokban:

Velence Galleria Moderna , /Lakodalmas menet, /

Róma, Galleria Nazionale: /Angyali üdvözlet, Elmult idők,

Genova, Galleria Moderna: /Madrádal/

Brüsszel, Szépmüvészeti Muzeum: /Nemes kisasszony és szolgája

Bényi László: Rudnay, Bp. 1961. 20. l.

./ .

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

1927-ben két nagyszabásu metbizást kap:
Csokonai diákjai körében a debreceni Nagyerdőben

Magyar toborzó,

Csokonai a debreceni egyetem számára készül,

Két lovas, 1935. Vizfestmény, Imm. h. , repr.

Arcképek,

Önarcké-sorozat,

Bényi László: Rudnay, Bp. 1961. 23-24.l. , / .

M.N.K.

Rudnay Gyula festő

Vizhordó, 1922. rézkarc, repr.

A rézkarccal a Főiskola egyik nyári művésztelepén, 1922-ben barátkozik meg.

Bolond Istók,

Kártyázó koldusok,

1923 , Tamás Henrik kiadásában grafikáiból megjelenik a Rudnay-album
Bényi László: Rudnay, Bp. 1961. 19-20. l.

. / .

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Az 1919-es Tanácsköztársaság kulturprogrammjába azzal ikatta be, hogy megbizta Petőfi: Apostolának illusztrálásával.

Ezidőtájt készitette Petőfi halálát ábrázoló rajzát is.

Lsoncon festett képei:

Bömöri öreg paraszt házaspár,

Bényi László: Rudnay Bp. 1961.

15-16.1. . / .

M.N.K.

Mudnay Gyula festő

kiállitása 1919, 1921, 1925

1921 , kiállitás Hágában és Amszterdamban,

1924 Velencében,

1924 nagy aranyérmet nyee Bécsben, Génuában,

1935 Barcelonában a világkiállitáson Grand Prix-it
és ezüsz érmet nyer,

Bényi László: Mudnay, Bp. 1961. 20. l. " / .

M.D.K.

Mudnay Gyula festő

Többször rándult ki a Somogy megyi Bábonyra.

Először sógora hivására 1919-ben.

A teleket Budapesten tölti.

1922-ben Lyka szorgalmazására tanárrá nevezik ki a Képzőművészeti Főiskolán.

1947-ben Baján " Népi festőakadémiát" szervezett.

Bényi László: Mudnay, Bp. 1961. 17-18.l.

./.

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

Táncoló csavargók,

Csavargó,

Korsós nő,

Cigálány,

Szegényember,

Ezeket mutatta be 1918-ban az Ernst Muzeumban
Bényi László: Rudnay, Bp. 1961. 16-17.l.

. / .

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Budapesten festett müvei :

Pihenő, hegedüs, bem. Mücsarnok.

Krumplihámozó,

Anya és gyermeke / feleségéről /

Az első világháborban nagyotthallása miatt

póttartalékos Losoncon

a háborus menekülők látványa ihlette.

Bényi László: Rudnay Bp. 1961. 14-15 .l.

/.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Menekülők , több váltazatba,

Menekülő asszony,

1918-ban kiállitása, itt szerepel:

Orosz hadifoglyok,

Kozák táborozók,

Agitátár,

Kivándorlók,

Bényi László: Rudnay Bp. 1961. 15. 1. . / .

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

nagybányán eltöltött nyarak szakitanak meg 1903 őszén Párizsba utazik.

Párizsban mecénásra talál, Rudolf Flamm Rotschild orvosának személyében.

Ennek gondtalan megélhetést biztositó hivását visszautasitja.

Bényi László: Rudnay Bp. 1961. 8-9.l.

./.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Vásárhely környékén tanulmányozza az alföldi ember tipusát, életmódját.

Ebben az időben kevés olajképet fest, inkább ceruza, kréta, akvarelltechnikával dolgozik.

Szénahordás, lav. tus. repr. mt. 1910.

Szántás,

Bényi László: Rudnay Bp. 1961. 12-13.l.

/.

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

Szüntelen tanulmányozza a nép életét. ünnepeiken táncukat figyelte,

emlékezetből igy festette meg a Csárdást, 1910 k.

/ vizf. és lav. tus / repr. MNG

Ez a téma több változatbanfoglalkoztatta.

1905 -ben az Alföldre Hódmezővásárhelyre megy.

Bényi László: Rudnay Bp. 1961. 11- 12. l.

. / .

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Sarjurakás,
Szalmahordás,
Eső utáni táj,
Ujságolvasó parasztok,
Hárman valának együtt,
Ne szomorkodj pajtás,

1910-ben Budapesten a Párizsi Áruház Lotz-terben mutatta be, ahol Pásztor Árpáddal együtt.

Bényi László: Rudnay Bp. 1961. 14. l. ./.

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

Hódmezővásárhelyt müvészetét fejlesztően ható barátoka
talál.

Itt dolgozik Pásztor János, akit még Párizsban ismert
meg.

rajta kivül Endre Béla, Tornyai János él itt.

Naphosszat csavarognak a tanyákon, a Tisza-parton.

Bényi László: Rudnay Bp. 1961. 12. l.

./.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

A festő gyermekévei igy : Pelsőcön, Tornalján, Salgótarjánban, Rudabányán, Sajógömörön, Miskolcon, bején teltek.

Bején járt a II. elemibe. Édesapja járatta a Képes Budapest napilapot, a Hazánk és Külföld c. szépirod. lapot.

Bényi László: Rudnay , Bp. 1961. 5.1.

./.

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

Grafikáiban mutatkoznak párizsi élményei.
Menhelyek öregeit ábrázoló grafikák.
Festői céljainak derengő körvonalait , jellegzetes
magyar pikturát a muzsika sejteti meg.
Ilyen értelemben kezd a Nóta c. kompozicióba.

Bényi László: Rudnay Bp. 1961. 9-11. l.

/ .

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

Az Iparmüvészeti Iskolába iratkozik be.

Egy esztendei tanulás után 1895 őszén - Münchenbe utaz ik Hollósy Simon iskolájába.

Hollósy val közösen zenéltek .

Közel 7 esztendei müncheni tartókodás után - melyet néhány hónapo olaszországi tanulmányut

Bényi László: Rudnay Bp. 1961. 8.1.

. / .

MDK

Rudnay Gyula

Cigányasszony gyerekkel, o.

Lovasok, o.

Tompa Kálmán képzőművészeti gyűjteménye
Rippl Rónai Muz. Kaposvár 1966.ápr.

MDK

Rudnay Gyula

Chiovini Ferenc tanára volt

Szolnoki müvésztelep kiáll. N.Galéria 1966.okt.

MDK

Rudnay Gyula

P.Bak János tanára volt

Szolnoki müvésztelep kiáll, N.Galéria 1966.okt.

MDK

Rudnay Gyula

Sarkantyu Simon tanára volt

9 festő és grafikus kiáll. Mücs. 1966. okt.

ADK

Rudnay Gyula

Himző nő, fopr.x

20. sz.i m. festészet és szobrászat B.Gal.
és Móra F. Mus. Szeged 1966.

MDK

Rudnay Gyula

Himző nő, o.

Tájkép, o.

Táj lovassal, o.

20.sz.i m. festészet és szobrászat N.Gal.
és Móra F.Mus. Szeged 1966.

MDK

Rudnay Gyula

neve az előszóban szerepel

20. sz.i m. festészet és szobrászat M.Gal. és
Móra F.Mus. Szeged 1966.

MDK

Rudnay Gyula

Öreg parasztházaspár, repr.

A Magyar Nemzeti Galéria 1965.

MDK

Rudnay Gyula

A Magyar Nemzeti Galéria 1965.

Rudnay Gyula

1926-28 között alkotja meg a bpesti országháznak az ebédlő melletti termében levő, „Pusztaszeri országgyülés című falikárpitot.

Hungarian Parliament Building is 65 years old.

Daily News, Budapest, 1967. okt. 14

6 l.

Rudnay Gyula

29. Tutaj a magyarokhoz. o.v. 450 x 540 mm. J.j.l.: Rudnay

30. Jégfelhőt. akv. p. 210 x 300 mm. J.b.l.: 1948. J.l.: Rudnay Gy.

31. Mines a Kulnál akv. k. 150 x 230 mm. J.b.l. 1951. J.l.: Rudnay Gy.

Soft.

Szíj Rezső, Bp. 1966.
Gyűjteményem (Katalógus). Olaj, temp. akv. gouache
13. l.

Rudnay Gyula (tolt.)

32. Nő domboldalon, akv. p. 180 x 230 mm. J. b. l.: 1947, j. l.: Rudnay Gy.

33. Táj vasjakkal, kostállal. akv. p. 150 x 223 mm. J. b. l.: 1948, j. l.: Rudnay Gy.

---

szig Rezső, Bp. 1966.
gyűjteményem (Katalógus) olaj, Temp. akv. gouache.
14. l.

M.DK

Rudnay Gyula
festő

Ilmer Gyula mestere volt.

Lánczi Sándor: Ilmer Gyula festményeiről.
Művészet, 1968. április – 34 kap.

Rudnay Gyula
festő

MD 6/1

Klinkó József műgyűjtő
gyűjteményében van.

Losonci Miklós: Klinkó József műgyűjtő kiallítása
Művészet, 1968. apszlos - 42 lap.

Rudnay Gyula
festő

M.D.Y

Méltatás-

Horváth Gyula: Rudnay Gyula Béla művészete
Művészet, 1968. április – 30 lap.

Rudnay

Szerepel a Nemzeti Szalon

oslói kiállításán

Nemzeti Cijság 1937 I.9.

Rudnay Gyula

Szerepel a Szinyei Társaság
kiállításán az Ernst Muzeumban

Pesti Napló 1937 okt 17

Rudnay Gy.

Szerepelt az oslói magyar kiállításon

Pesti Napló 1937 I. 10

Rudnay Gyula

A Képzőmüv. Főiskola tanára

Pesti Napló 1937 III. 20.

Rudnay

Kerepel a Nemzeti Szalon
oslói kiállításán

Pesti Hirlap 1937 I. 9

MDK

Rudnay Gyula

Böske, o.

Szekeresek, o.

A müvész felesége, o.

2o.sz.i müvek bp.i mügyüjteményekből, N.Gal.
1963. jul.

Rudnay Gyula

Szerepel a Nemzeti Szalon Mův. Egyesület oslói Kiállításán

Nemzeti Csyság 1937 II. 7.

M.D.K.

Rudnay Gyula

Festőművészek önarcképeit mutatja be a lap "A festő két arca" és "A magyar Uffizi az Alkotás Művészházban" címekkel.
Repr.

Szinház, Bp. 1947. márc. 5-11. III. évf. lo. sz.

. . .

Rudnay Gyula

festőművész

Barcelonai világkiállitás nemzetközi képzőművészeti kiállitása - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.VI.9.

Rudnay Gyula

Festőművész

A barcelonai világkiállítás II. érmét kapta
„Pihenő lovak" c. műve. –

Nemzeti újság.

1929 X. 23

Rudnay Gyula
festőművész

Postatakarékpénztár ankeriojan festményei szerepelnek.

Nemzeti ujság
1934 X. 27.

Ruduay Gyula

Festőművész

A barcelonai világkiállítás II. osztályu érmét kapta „Pikkuö Iwak" c. műve –

Magyarság

1929 x. 23

Rudnay Gyula

festőművész

Postatakarékpénztár aukciója - Postatakarékpénztár Árverési Csarnokában - képével szerepel.

Budapesti Hirlap
1933.II.26.

M.D.Y

Rudnay Gyula
festő-

Chiarini Ferenc mesterei volt.

– di – : Chiarini Ferenc kiállítása
Dunántúli Napló, 1919. ápr. 29 - 7 lap

Rudnay Gyula
festő-

MDK

Méltatás..

Benigi László: Jegyzetek a Szépművészeti Múzeum...
Művészet, 1967. június - 3 4 lap.

M.D.K.

Rudnay Gyula, festő

is az Endre Béla által 1911-ben alapított vásárhelyi Művészer Majolika Agyag telepéner alkotó körébe tartozott-habár Vásárhelyt már előrőleg elhagyta.

Dr. Bényi László: Endre Béla

ÉLET és TUDOMÁNY, Bp.1966. XXI. évf. nüj. 27. sz.

982-986. old.

Rudnay Gyula MDK

Felhős táj,1954. repr.

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Rudnay Gyula MDK

Felhős táj, 1937, olf.

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tíz éve

Rudnay Gyula MDK

Vihar előtt, olf.

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Rudnay

Művével szerepel Londonban a British Museum grafikai kiállításán, a legújabb nemzetségét bemutatójún.

V. Á.	929.	XII.	6.
E. K.	929	XII.	7.
P. H.	929.	XII.	5.
M. K.	929.	XII.	5

Rudnay

nuove nerepel az Árverési
Csarnok Kraus Simon
antciójáu.

N. Ü. 929. x. 30.

Rudnay Gyula

Örey Lázaspár (szepző)

Magyar Ifjúság 1964 II. 29

M.D.K.

Rudnay Gyula, festő (1878-1957)

a hódmező vásárhelyi művészek kö-
rében élt és működött éveken át. Munkácsy
hagyományait csak külsőségekben vette át, úgy-
szintén hevesse állt Nagybánya befolyása alatt,
ahol Hollósynál egy ideig dolgozott. A sötét, föld-
szineket kedvelte, a körvetlen természet meg-
figyelésétől mindinkább a jól átgondolt felépí-
tés felé fordult. Gazdag, gondolatheltő témákat
választott, Goyát tanulmányozta. Alapjában vé-
ve mindvégig realisztikus maradt és elzár-
kózott modern befolyásoktól. Késői éveiben

./.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

314. old.

M.D.K.

Rudnay Gyula, festő

... barokkos stilizálás felé hajlott, melytől csak tájképei és portréi mazadtak mentesek. (Menekülők, Attila lakomája, Tündér királynő, Ferfi hegedűvel, Csipkebendős asszony, Falusi utca, stb.) A képzőművészeti Főiskola tanára volt.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

314-315 old.

Rudnay Gyula
festő

M.D.V.

Basilides Barna mestere volt.

S. I.: In memoriam Basilides Barna
Művészet 1967. május - 28 lap.

Rudnay

Megemlíti az Ernst Mireumban rendezett csoportriállítás rapcsán – Ijján H. Antalia vonatkoztatva.

M. H. 936 II. 16.

Rudnay

Műve nerepel az Áverési csarnok ősi auctio-kiállításán.

P. H. 934. IX. 29.

Rudnay Gyula, festő rosa

Kiállítottak műveiből.

–: Az Alföld festészete – Moszkvában

9

NÉPSZABADSÁG, Dn. 1967. márc. 11.

Rudnay Gyula

A II. nemzeti képzőművészeti kiállításon a Műcsarnokban szerepelt.

PN.934.IV.29.

Rudnay Gyula

— **A Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás érmei.** A Mücsarnokban e hónap második felében zárul a Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás s hétfőn döntött a zsüri a kiállitás kitüntetései, az állami aranyérmek dolgában. A nagy aranyérmet senkinek sem szánja a zsüri többsége, pedig a kiállitáson egyik legnagyobb művészünknek, Rudnay Gyulának képei is szerepelnek s Rudnay eddig csupán külföldi kitüntetésekben részesült (bővebben, mint sok más müvészünk), az állam aranyérmeiből nem jutott neki. A nagy aranyérem helyett két kis aranyérmet szavazott meg a zsüri többsége, az egyiket Csánky Dezső festőművésznek, a másikat Ligeti Miklós szobrászművésznek. A zsüri ajánlata a közoktatásügyi miniszter elé kerül végleges döntésért. Ugyanezen a kiállitáson kerül kiadásra a főváros Lotz Károly emlékére alapitott aranyérme is. A Lotz-érmet Leszkovszky György festőművész kapja, aki az uj Szent János-kórházat diszitő hatalmas freskójának kartonját állitotta ki.

Magyarság 1934. VI. 5.

Ujság 9 34. VI. 5.

[redacted]

[redacted]

M.D.K

Rudnay Gyula
festő

Méltatás

Tóth Béla: A debreceni és Hajdú-Bihar megyei...
Művészet, 1967. április - 39 kep.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Milanóban volt kiállítása
a multban.

Tibély Gábor: Fáy Győző külföldi sikerei
Művészet, 1967. szeptember - 16 kap

Rudnay Gyula

"Erdő belseje" c. képe az Árverési Csarnok aukciókiáll.-án.

P.H.930.X.10.

Rudnay

festőművész

Meier-Graefe világhirü mütörténész a Neue Zürcher Zeitungban cikksorozatot közöl Müvészet Magyarországon cimmel. Elmondja, hogy nemrég egy tucat jelentékeny magyar festőt ismert meg. Megemliti nevét.-

Magyarország
1935.IV.5.

Rudnay Gyula

festőművész

Weisz Fülöp gyüjteményében szerepel Csipkekendős nő c.képe

U j s.é g
1935.V.12.

Rudnay Gula
festő

M.D.V.

Méltatás

1.

Rudnay Gyula

a Felvidékről került Vásárhelyre. Tornyai barátja volt. Festett parant-képeket, pl. Emberpár c. képe. Az első világháború felkavarta, mozgalmas képeket festett a háború szenekült-jeiről, későbbi képein a régi magyar életet, a kuruchozt idézte.

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965. Gondolat k., 605 l., ill.

475.l.

Rudnai Gyula, festő M Dk

Egyik megteremtője volt Kecskemét képzőművészeti hagyományainak.

-: Képzőművészeti hónapot tartanak Kecskeméten

9. l

Népszabadság, bp. 1959. nov. 25. [Vidéki]

MDK

Rudnai Gyula,

1896-ban az iskolához tartozott.
1901-ben újra ide tartozott.

A Holléky-iskola ideje. /1896-1901./ 75, 78. l.

MDK

Rudnai Gyula

Dombok, of.

A törzstagok 3. kiáll. N.Szal. 1947. jan.

Rudnai Gyula, festő MDk

Mellszobrát a Városligetben helyezik el.

— : Derkovits Gyula mellszobra a városligeti Művész sétányon 2.1

ESTI HIRLAP

Sz. 1960. júl. 23.

MDK.

Rudnay Gyula

Müvei Klinkó József gyüjteményében

Ország Világ 1966 máj.11.

MIK.

1

Rudnay Gyula

Kiállitási hiradás

Keletmagyarország 1966 márc.1.

MDK

Rudnai Gyula

"Egyék már!" c. rajz repr.

Vasárnapi Ujság, 1911. 12.sz. 58.évf.
229.l.

MDK

Rudnai Gyula

Egyék már!, repr.

Vasárnapi Ujság 1911. 12.sz. 229.l.

Rudnay

MDK

Tornyai barátja.
Vásárhelyi tájképei

32.o.

Bednár Éva: Tornyai János Bp. 1956

Rudnay

MDK

A Művészek Majolika és Agyagipar Telepének alapitói : Endre Béla, Tornyai, Rudnay, Kallós Ede Pásztor János, Medgyessy Ferenc és Szurek József.

35.o.

Bodnér É va: T ornyai János. Bp. 1956.

Rudnay MD K

festő

Fényképrepr.:

Tornyai, Rudnay, Endre Béla Hódmezővásárhelyen. 1907 körül.

Bednár Éva: Tornyai János. Bp. 1956. 41.o.

MDK

Rudnay .

Képzőműv. Főisk. kiáll. Esti Kurir, 1924. dec. 19.

MDK

Rudnay

Magyar művészek sikere Svájcban. Esti Kurir, 1924. jul. 13. 8 l.

MDK

Rudnay

Rabinovszky M: Forró művészi sikerek a hideg télben. Magy. Grafika. 1929. 1-2.sz. 5 l.

MDK

Rudnay
Woman in a lace shawl, festm. repr.

Exhib London 1948.

MDK

Rudnay

Kibérelt tehetségek. Uj Nemzedék, 1921. dec. 25. 7 l.

MDK

Rudnay

Benczur Társ. kiáll. Szózat, 1925. ápr. 5. 21 l.

MIJK

Rudnay
Vizhordó
Kártyázó koldusok

Magy. grafikusok sikere külföldön. Magy. Művészet, 1927, 6.sz. 43o l.

MDK

Rudnay

Nikelszky G: Pécsi képzőművészek ...tárlata...
Dunántul, 193o. nov. 23. 8 l.

Rudnay
Ifju a szabadban
Feltámadás

Tamás Galéria. 1934. máj. 27. Csop.kiáll.

Rudnay
Síkság

Tamás Galéria. 1934. máj. 27. Csop.kiáll.

Rudnay
Attila lakomája

Tamás Galéria. 1934. máj. 27. Csep.kiáll.

Rudnay
Partos ut
Női fej

Tamás Galéria. 1934. máj. 27. Csop.kiáll.

Rudnay
Három fa

Tamás Galéria. 1934. máj.27. Csop.kiáll.

Rudnay
Vörösruhás kozák
Pálosvörösmart

Tamás Galéria. 1934. máj.27. Csop.kiáll.

Rudnay

Menekülő asszony

Menekülők

Tamás Galéria. 1934. máj.27. Csop.kiáli.

Rudnay
Vágtatás
Gömöri legény
Somogyi táj

Tamás Galéria. 1934. máj.27. Csop.kiáll.

Rudnay
Vágtató betyárok
Kozákfej
Vihar
Betyár az erdőszélen
Kanyargó ut

Tamás Galéria. 1934. máj. 27. Csop.kiáll.

Rudnay

Kocsma előtt

Tamás Galéria. 1934. máj.27. Csop.kiáll.

Rudnay
Lovaslegény

Tamás Galéria. 1934. máj. 27. Csop.kiáll.

MDK

Rudnay

Uj romantika. Tamás-Galéria CLIV. kiáll. 1944. febr. 2 1.

MDK

Rudnay

Dutka M: A vidék képzőművészete. Magyar Nemzet.
1954. dec. 7. 7 l.

Rudnay [festő]

MDK

" Az egykori Plóhn-műterem, mely a nagy vásárhelyieknek

Tornyainak,
Endre Bélának,
Pásztor Jánosnak és
Rudnaynak ...

.. kedves találkozóhelye volt, most ifju művészek barátságos otthona.

Srtner Tivadar: Művészélet a "tiszaparti Firenzében".

Esti Hirlap, II.évf.21o.sz. 1957.szept.8.vas.
2.oldal

M. O. K.

Rudnay
festő

Erdős Géza mestere volt.

d. m.: Erdős Géza kiállítása
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 9.

6 l.

Rudnay [Jesto] MDK

Kiss Lajos: „Vásárhelyi művészélet" c. könyve szerint a felvidékről szakadt az Alföldre, melynek ijézetében bontakozott napszerűné.

Kiss Lajos: Vásárhelyi művészélet c. könyvének ismertetése.

Artner Tivadar: Alföldi piktorokról, képfaragókról.

Esti Hirlap, II.évf.192.sz. 1957.aug.18.szo.
2.oldal

Rudnay

Hollósy Simon iskolája. /Emlékezések és levelek/:
A Mübarát 1922.II.évf.169-179 l.

Rudnay MDK

Barcsay Jenőnek a Főiskolán Vaszary és Rudnay volt a mestere.

"Kér mestereimről összefoglalóan ennyit: Vaszary a konstrukció, Rudnay a lélek embere volt."

SZÉKELY ZOLTÁN: Beszélgetés Barcsay Jenővel 1958. Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 185-199.

188.1.

Rudnay, festő MDG

A megemlékezés írója megemlíti nevét.

Rónai Mihály András: Csók 9.p

Bp. 1961. febr. 5.

NÉPSZABADSÁG,

MDK

Rudnay

Művei, az Akvarell- és Pasztelfestők Egyesületének a Nemzeti Szalonban rend.kiáll.-án.

Magyarság 1925.febr.8. 21.1.

MDK

Rudnay festőm.

Oláh Gy: Uj müvésztelep Sárospatakon. Magyarság, 1924. okt. 19. 9.l.

MDK

Rudnay

A pécsi Vigadó nagytermében rendezett tárlaton állitott ki.

Cikk: Megindult a képvásárlás a pécsi tárlaton

Dunántul 1927.dec.31. 6.o.

MD K

Rudnay, festöm.

festményei az elsö terem együttesét egészitették ki.

Ybl Ervin: "Gróf Klebelsberg Kunó." Emlékkiállitás a Mücsarnokban.1933. MIP.1933. 44.l.

RUDNAY

Fővárosi Képtár kiállitásáról
Oelmacher Anna cikke

Szabadság, 1948. április 27.

MDK

Rudnay és Pásztor

kiállitása a volt VI-VII. kerületi kör dísztermében, amelyet Lotz Károly ékesitett freskókkal.

Illusztráció.

Uj Idők. 1911. 28.sz. 29.l.

Rudnay.

Az Ernst-Múzeumban csák- és szűrével csoportkiállítása nyílik.

(1936. jan. 19-től jan. 26.-ig terjedő kiállítási naptár).

Nemzeti Ujság, 1936. jan.

M.D.K.

Rudnay

A makói művésztelep résztvevőinek fényképét közli a lap azzal a megjegyzéssel, hogy azok Rudnay növendékei.

Szinházi Élet. Bp. 1926. szept. 20-26.
XVI. évf. 38. sz. 39. lap.

Rudnay.

A várárhelyi múzeumban megnyílt „Az Alföld képben és versben" c. képzőművészeti kiállításon az Alföldet tükröző festményét mutatják be.

Viharsarok, 1951. Aug. 19.

Rudnay.

A győri Múzeumban megnyílt „a magyar festőművészet mesterei" c. kiállítás, melyen részt vettek művei.

Győr megyei Hírlap, 1951. Máj. 6.

Rudnay.

Balassagyarmaton „a magyar festőművészet mesterei" c. vándorkiállításon műveit szerepelteték.

Szabad Nemzet Salgótarján, 1951. Jún. 23.

MDK

Rudnay

Forrongó erővel teli alkotásai a kiállitá-
son.

Margitay cikke.

Magy. Iparmüvészet, 1908. 181.lap

Rudnay

Alkotásai a képzőművészet vándorkiállításain.

(cikk)

Népművelés, 1964. 6. szám, 32. kép.

Rudnay

Képei a brüsszeli Világ-
kiállításon.

emlitve.

Valóság, 1959 2. szám, 77. l.

Mdb.

Rudnay, Vaszary Iványi-Grünwald

Ferenczy Károly és Stúnyei Merse

egy-egy festmenye a N. Galéria kupolacsarnokában

lesz kiállítva.

/. Kiállítás az Ausztriából hazatozott festmenyekből.

Népszava, 1963 nov. 29

csütöp.

MDK

Rudnay

-ch: Könyvszemle. Szépmüvészet, 1941. 1.sz.
34 l.

Rudnay Gyula

a Szinyei Társaság a IV. Kiállításán szerepelt.

Reggel 1933. XI. 20.

Rudnay Gyula

Szerepelt a Szinyei-Társaság IV. kiállításán.

Pfl. 1933. XI. 19.

Rudnay Gyula

Szerepel a Nemzeti Szalon

téli tárlatán

Lipág 1938 I. 25

Rudnay Gyula

Fatusi ház i. fejtménye nézeted az Ösvezési Csarnok

Zarándonyi aukcióján (emlitve)

Magyar Nemzet 1938 XII-4

Rudnay Gyula MDK

Felhős táj, olf.

Műcsarnok 1954.V. Magy. Képzőm. Kiáll.

M-D.K.

Rudnay Rudnay Gyula, festő

Felesége csipkekendős arcképe. Magántulajdon. Fekete repr. 528.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a szinház és a film. Bpest. Minerva. 1960

MDK.

Rudnay Gyula

Hir a Tompa gyüjtemény megvásárlásáról

Magyar Nemzet 1967 jan.27.

M.D.K.

Rudnay Gyula, festő

1954-ben júl 4-től 26-ig vándorkiállitása a Szombathelyi Savaria Múzeumban.

Dorner Mária: A Savaria Múzeum népmüvelési tevékenysége 1951-től 1963-ig. Savaria. A Vasmegyei Múzeumok Értesitője. 2. köt. 1964. Szombathely, 1964. 382 old

Rudnay

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt

Az Est 929. X. 20.

Rudnay Gyula

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban ~~hős~~ heroikus tájképe szerepelt.

EK. 929. X. 20.

Rudnay Gyula

Munkácsy-céh I. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt.

Rudnay Gyula három képe a legnemesebb gordonkahang. Kompozicióban, felfogásban, szineiben olyan érték, akire büszke lehetne akármelyik szellemi nagyhatalom.

NU. 929. X. 20.

Mdk

Rudnay

Műve a művészeti aukcion

/. Ma nyilik a IX. képaukció (Kunzsi u 12)

Nepszava. 1963. dec 7 2. L

M.D.K.

Rudnay

Herman Lipót: "Ez is megtörténhetett..." c. beszámolójában emliti a müvész nevét, mint aki a Képzőművészeti Társulat kiállitásán szerepelt

Szinházi Élet. Bp. 1934. május 13-19. XXIV. évf. 21. sz. 54-55. lap

MDK

Rudnay

drámai erö gomolyog heroikusan viharzó felhöalakulataiban.

Ernst Muzeum. - A Szinyei M.P.Társ.müvésztagjainak II. kiállitása az E.M.-ban./Az I. 1923-ban volt.
1926.jan.24.-febr.28. Kat. 4.l.

mak

Rudnay

művei a IV. Galéria kiállításai

— dor XX Szazadi Magyar Művészet
Népművelés 1963. 8. 12

33. l

MDK

Rudnay „festöm.

ha rosszabul is szerepel, mint régen, amit csinál, ma is megüti a mértéket.

Ber Pál:
A Szinyei-Társaság kiállitása.
Magyar Irás. 1926. VI. 2-3.sz. 25.l.

mdk

Ruduay, Tornyai, Fényes, Koszta

Körner a kritikus szerint alig beszél az alföldi festők pikturájáról. A fénlick mindössze 9 sort kaptak.

Dévényi Iván Két Könyv a XX Század Magyar Képzőművészetéről

Jelenkor. 1963. 11. sz 1104. l

M.D.K.

Rudnay

"Petris Brunó a művészekért" cimmel beszámoló a Nemzetközi Vásáron rendezett kiállitásról, amelyen a művész alkotása is szerepel.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. okt. 28.-nov. 3.
V. évf. 45. sz. 28. lap

Rudnay Béla

Palócz menyecske, of.

N.Szal. 1913. Szv. Kiáll. 21. 1.

Rudnay Béla festő M.D.K.

Művei a pécsi Janus Pannonius Muzeum Modern Képtárában

Sós Endre: Pécsi megfigyelések
Magyar Nemzet 1963. november 5. 4.l.

MDK

Rudnay Gyula

E.G. II. 567 1.

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

Ellis Árpádnak volt a mestere
a Képzőművészeti Főiskolán.

Haits Géza: Műtermi látogatás Ellés Árpád festőművésznél
Művészet, 1965. szeptember – 34 kép.

M.D.K.

Rudnay Gyula

Festőművész.

Munkácsy, Derkovits, Szőnyi képek az áprilisi aukción.

Magyar Nemzet 1961. márc. 30. 4. old.

M.D.K.

Rudnay Gyula

Festőművész.

Holló László gyüjteményes kiállitása a Mücsarnokban.

Magyar Nemzet 1961. feb. 12. 9.old.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Igen hiánelte Farkas Zoltán
cikkeit.

Bodnár Éva: Farkas Zoltán 85 éves
(Művészet, 1965. julius - 29 lap

Rudnay Gyula
festő

M.D.K

„A nemes kisasszony és szolgája"
"c. képet, 1926 májusában Brüsszel-
ben megvásárolták a képtár részé-
re. „Nemesleány és szolgája" (repro

Ybl Erzsi: A Szinnyei-társaság kiállítása a brüsszeli...
Művészet, 1965. julius - 16 lap.

Rudnay Gyula
festő-

M.D.K.

1936-ban a Képzőműnészeti Fő-
iskolan Tokácsli Lajos a művész
növendéke volt.

Alkácz László: Tokácsli Lajos kiállítása Szentesen
Művészet, 1965. aug - 43 lap.

MDK.

Rudnay Gyula

Ujszerzeményü müvei a vásárhelyi muzeumban

Csongrádmegyei Hirlap 1965 májl. lap 11.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Göldner Tibor Rudnay növendéke volt.

Mészáros Fülöp: Göldner Tibor festőművész bajai kiállítása
Művészet, 1965. szeptember – 45 lap.

MDK.

Rudnay Gyula

Müvei a Nemzeti Caléríában

Kisalföld 1965 május 9.lap -

Rudnay Gyula, Gestő MDH

Dolgozott Vásárhelyen.

Fencsik Flóra: Vásárhely varázsa 2

ESTI HIRLAP

Bp. 1964. jún. 30.

M.P.K.

Rudnay Gyula
festő

Néhány képe az Alföld a festészetben
kiállításon szerepel.

Magyar Nemzet, 1959. július 4.
Ma délben nyílik az Alföld a festészetben kiállítás 4e

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

A pécsi Múzeumbarátok alkotásai

Magyar Nemzet, 1959. július 11
Napló

7 l.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Az Alföld nagy festője

Magyar Nemzet, 1959. julius. 12
Sutka Mária: Az Alföld a festészetben

8 l.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Néltatás.

Magyar Nemzet, 1979. július 12
Dretha Mária: Az Alföld a festészetben. 81

"udnay Gyula festő

M.D.K.

"őiskolai tanár volt.

Parlamenti gobelin,

Csokonai -festmények Debrecenben

Pogány Ö. Gábor: „z alföldi festők öröksége 27.1.

Az alföldi festészet kérdései Hódmezővásárhely 1960.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Képeinek témája az Alföld

Bényi László: Az Alföld festészetünkben 45.l.

Az alföldi festészet kérdései Hódmezővásárhely 1960.

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

Az érzelmi kitörések festői formálásának képviselője

Pogány Ö. Gábor: Az alföldi festők öröksége 24.l.

Az alföldi festészet kérdései Hódmezővásárhely 1960

MDK

Rudnay Gyula

Nagybányai táj
o.,v. 50x60 cm. Mgt.Bpest

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai Festők.
Budapest 1962. Kat. 42.l.

MDK

Rudnay Gyula

Férfi. Tanulmanyfej
szén, 360x340 mm Mgt. Bpest

Magyar Nemzeti Galéria. Nagybanyai Festők.
Budapest 1962. Kat. 55.1.

mDK

Ruiman Gyula, festőm.

707. Pusztaszeri nemzetgyülés. Faliszönyeg.
A magy.képv.ház tul.
Készült a Bp,szfv.Text.ipari foglalkoztató Gobelinszövö műhelyében.
Szakvezetö:Kóródy György müépitész.

Mücsarnok. 1928. tac.kiáll. Kat. 35.l.

MDK

Rudnay Gyula

Bevonuló

Müvészet 1915. 155.l.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Méltatás.

Pogány Ö. Gábor: Rudnay Gyuláról
Művészet, 1964. szeptember - 22 lap

Rudnay Gyula
festő-

M.D.K.

A vásárhelyi művészek eleje
körébe tartozott, nyári festőiskolát
is nyitott.

Erdei Ferenc akadémikus megnyitó beszéde. A vásárhelyi tár
lat
Művészet, 1964. szeptember — 42 lap

MDK

Rudnay Gyula

Gyöngyösy Nándor: A mai magyar művészet.
Bpest. 1916. 21.l.

MDK

Rudnay Gyula

Bábonyi házak c.festm.Repr.

Szinyei Társ. III.kiáll./1931./ XVII.tábl.

MDK

Rudnay Gyula

Résztvett a magyar művészek belgrádi kiállitásán, melyet a Cvijeta Zuzorics kiállitási csarnokban rendeztek.

Cikk: Magyar kiállitás Belgrádban.

Művészet, 1940. 33.sz. 47.1.

MDK

Rudnay Gyula

"Tájkép", olajfestm.Mgt.

Magyar Művészetek Reprezentativ Képzőm.
Kiáll. 1947.Jan. v.Ernst Múzeum.Kat. 6.1.

MDK

Rudnay Gyula

me: Moderne ungarische Kunst is der Kunsthalle Bern.

Die Tat (Zürich), 1944.jan.26.

MDK

Rudnay Gyula

Műveivel szerepelt a Rómában rendezett egyházművészeti kiállitason.

Cikk: A magyar egyházművészeti kiállitás megnyitása Rómában.

Az Est, 1925.III.28.

MDK

Rudnay Gyula

A "Céhbeliek" jub. kiáll. Nemzeti Ujság 1934. jan. 14.

MDK

Rudnay Gyula

A szüreti vendégség, repr.

Petrovics MM

MDK

Rudnay Gyula

Kontárt kiáltó kontár. Nemzeti Művészet 9-1o.sz.

MDK

Rudnay Gyula

Vizhordó, repr.

Müvészet 1917. 69.l.

MDK

Rudnay Gyula

S.L.: A Székesfőv. Képtár uj szerzeményeinek kiáll.
Pesti Hirlap 1941. ápr. 9.

MDK

Rudnay Gyula

A képzőművészeti év eseményei. P.H. 1934 évi naptára. 6o.l.

MDK

Rudnay Gyula

A középosztály aukciója. A Mügyüjtő 1928. 1o.sz. 286.l.

MDK

Rudnay Gyula

Rajz, repr.

Pesti Napló 1931. dec. 25. 45.l.

MDK

Rudnay Gyula

A képzőművészeti év eseményei. Pesti Hirlap 1935. évi nagy naptára.

MDK

Rudnay Gyula

a londoni International Society of Sculpters Painters and Gravers tb. tagjának választotta

Képzőművészeti élet 1926-ban. Pesti Hirlap 1927 évi nagy naptára. 147.l.

MDK

Rudnay Gyula

Dr. Neuwirth A. gyüjteménye. Képzőművészet 1929.
23. sz. 185.l.

MDK

Rudnay Gyula

A Képzőm.Főiskola tanévmegnyitása. Szépmüvészet 1942. 268.l.

MDK

Rudnay Gyula

A képzőművészeti év eseményei. P.H. 1933. évi nagy naptára. 54.l.

MDK

Rudnay Gyula, Végh Gusztáv, Vészi Margit festőm.-k.

Koronázási album eredeti rajzainak és vízfestményeinek alkotói a többiek között. Bp. 1917.

Dr. Szemlér Lőrinc gyüjt.-nek aukciója. Bp. 1936.
Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.
Árv. Közl. 1936. 5.rk.sz. 75.l.

Rudnay Gyula MDK

A gond, repr.

Mücsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

Rudnay Gyula MDK

A gond, olf.

Miscsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Rudnay Gyula

Nemeslány és szolgája

A Szinyei Merse Pál Társaság brüsszeli kiállitása.
Magyar Művészet 1926. 5. sz. /Le Soir, máj. 30./
298.l.

MDK

Rudnay Gyula

Faluvég, repr.

Hankiss 224.l.

MDK

Rudnay Gyula

A Szinyei Merse Pál Társaság kiállitása Brüsszelben. Magyar Müvészet 1926. 5. sz. /Standaard. 1926.máj.31/. 298,299.l.

MDK

Rudnay Gyula

Rónay K.: A Székesfőv. Káptár 1937/38. évi uj szerzeményei. Képes Krónika 1939. jun. 11.

MDK

Rudnay Gyula

Fuvarosok

Pihenő lovak

A Szinyei Merse Pál Társaság kiállitása Brüsszelben. Magyar Müvészet 1926.5.sz./La Libre Belgique, jun.9./ 3o1, 3o2.l.

MDK

Rudnay Gyula

A Szinyei Merse Pál Társaság kiállitása Brüsszelben.
Magyar Müvészet 1926. 5. sz. /La Meuse/.
302.l.

MDK

Rudnay Gyula

Falu utca, rper.

Olvasó fiu, repr.

Lyka K.: A Szinyei Merse Pál Társaság kiáll. Magyar Művészet 1926. 1. sz. 2.l. 6.l.

Rudnay Gyula, festő MDK

„A századelőn indulnak pályájukon a hódmezővásárhelyi nagyok: Rudnay Gyula és Tornyai János."

Artner Tivadar: Műgyűjtők kincsei a Galériában 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Dn. 1963. júl. 31.

Rudnay [Gyula], festő MDK

P. Bak János Pnál Lászlótól Rudnayig első nemzeti hagyomány folytatója.

A.T.: Egy őszinte festőről 2.1

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. ápr. 17.

Rudnay Gyula, festő MAh

Az Alföld festője.

Granasztói Pál: A Kecskeméti szálloda ról

7. l.

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1963. aug. 11.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

K. Kovács László-val barátságban volt.

Bonnemiska László: K. Kovács László kiállítása
Művészet, 1963. szeptember – 48 lap

Rudnay Gyula MDK

Egy bevonuló, olf.

Mücsarnok 1915. tavaszi kiállitás

MDK

Rudnay Gyula

Betyár

A Szinyei Merse Pál Társaság kiállitása Brüsszelben.
Magyar Müvészet 1926.5.sz. /[illegible] /Etoile Belge,jun.1
299.l.

MDK

Rudnay Gyula

ASzinyei Merse Pál Társaság kiállitása Brüsszelben.
Magyar Müvészet 1926.5.sz. /L'Horizon, jun.5./
3ol.l.

MDK

Rudnay Gyula, festöm.

32. Arató asszony. Olt.

zöm. Társ. 1912/13 téli kiáll. Kat. 39. l.

MDK

Rudnay Gyula

Csavargó

A SZinyei Merse Pál Társaság kiállitása Brüsszelben.
Magyar Müvészet 1926. 5. sz. /La Gazette/.
302.l.

MDK

Rudnay Gyula

A Szinyei Merse Pál Társaság tagjai 1940.

MDK

Rudnay Gyula

Corvin-koszorut kapott

Tolnai Világlapja 1935. 8. sz.

MDK

Rudnay Gyula

Kozák fej

A téli kiállitás. Müvészet 1916. 49.l.

Rudnay Gyula festő

M.D.K.

Nem fordult meg Munkácsy párizsi mütermében mégis komoran festett.

Pogány Ö.Gábor: Az alföldi festő öröksége

Az alföldi festészet kérdései Hódmezővásárhely, 1960.

MDK

Rudnay Gyula

Az International Societa of Painter Sculptors and Graves tiszteleti tagjaul valasztotta.

Magyar Művészet, 1926. 37.l.

MDK

Rudnay Gyula

Nagybábonyi utca c. festm.Repr.

Szépm.Múz. Uj magy.képtaranak kat.Bp.1928.

Rudnay Gyula, festő MDG

Dr. Weiss J. gyűjteményében Rudnay mű is van.

Rózsa Gyula: Öreg műgyűjtő a múzeumlakásban

S. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. dec. 10.

Rudnay Gyula

Böske

Festmény, reprodukció

Múzeum séták
Népmüvelés, 1963 12. szám, 32. lap.

Rudnay Gyula

1878–1957. Az ún. Alföldi festők iskolájához tartozott.

Múzeumi sétán.
Népművelés, 1963 12. szám, 32. kép.

Rudnay Gyula

The Hungarian Quarterly, Vol. I. No. 1. 1936
(François Gachot)

Rudnay Gyula
jestő

M.D.K.

Felszabadulás után egy kis művész kolonna telepedett le Baján Rudnay vezetésével

Pogány Ö. Gábor: Kun István
Művészet, 1969 január – 22 lap

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

A Vásárhelyi művészet alapítója.

Horváth Terézia: Hódmezővásárhelyi őszi tárlat
Művészet, 1964. január – 34. lap

Rudnay Gyula MDK

A Nemzeti Szalon őszi kiállitásán "Faun" c. képét megvette Fromhold Arthur kr.tanácsos.

A Nemzeti Szalonból.
Mücsarnok.19ol.26.sz.332.l.

MTK

Rudnay Gyula

Alkony, vf.

Tájkép, "

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll. N.Szal.

1925. febr. 16 l.

MDK

Rudnay Gyula

Este, vf.

Tájrészlet, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll. N.Szal.
1925. febr. 16 l.

Rudnay Gyula MDK

Rudnay és más alföldi festők müvészi munkássága a két világhaboru között.

Rudnay rajztanári müködése.

Nagyarányu kompozicióinak/parlamenti gobelin, Csokonai festmények Debrecenben / és rézkarcainak jellemzése.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX. században.Bp.1959.51.l.

MDK

Rudnay Gyula, festö.
/szül.1878/.

Palotás.	Jelezve.	Of.
A lakoma.	"	"
Tanulmányfej.	"	"

Ernst Muzeum aukciói. 52. sz. II. rész.
1935 nov. Képek. Kat. 2o.l.

MDK

Rudnay Gyula, festö

Önarckép. Of.

Székesfövárosi Képtár. Illusztrációk.

Rudnay Gyula festő 1878 - 1957. 14.D.14.

A Főiskola tanára.

Hollósynál tanult.

Menekülők, Attila lakomája, Napkeleti hercegnő, Tájképek, Férfi hegedűvel

Feleség csipkekendős arcképe — repr. 528

A Főiskola tanára volt.

Kampis, hag. műv. Bp. 1960 516, 520, 527-28

Rudnay Gyula, festő MDK

Pántor János szobrot kérnitett Rudnay Gyulától. A művet a városligeti Művén sétányon helyezik el.

–: félszámnál több szobrot, domborművet helyeznek el az idén Budapesten

Népszabadság, Bp. 1959. nov. 27. 7. l

MDK

Rudnay Gyula [festőművész]

(Espersit Jancsó művészbarátai közt említve.)

Péter László: Irodalmi anekdoták.
Tiszatáj, Szeged, 1956. okt. X. évf. 5. sz.
337. l.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

Öreg magyar ember, rézk.
Tájkép fákkal, "
Vásárosok, "

Képzőművész.Főisk. grafikai gyüjt. 2.kiáll. 1943. jun. 13 l.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

Vizhordó, rézk.

Kártyázó koldusok, rézk.

Erdőszélen, "

Képzőmüv.Főisk. grafikai gyüjt. 2.kiáll. 1943. jun. 13 l.

M.D.K.

Rudnay Gyula, festő

nevét említi:

Benczo László: Magyar Mesterművek
/Munkácsy "Bucsuzkodás"c.képe/

Csillag, 1956, augusztus . 349. old.

Rudnay Gyula festő

Mű nem emlitve

Ács József: Vásárhelyi
művészek tárlata Zentán

Magyar Szó 1966 ~~fo~~. 27

MK.

Rudnay Gyula

Képei a pécsi képtárban

Szolnokmegyei Néplap 1966 ápr.29.

Ruzsay Gyula

Festőművész kartonja nyomán készült gobelin

Hamnip Miklós: 60 éves a magyar Országház

Élet és Tudomány 1962 sept. 1262 l.

Rudnay Gyula

Festőművész. Kartonja nyomán készült
gobelin

Hannip Miklós: 60 éves a magyar Orszáphász

Élet do Tudomány 1962 szept. 1262.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

Bolond Istók, rézk.

Pásztorleány, "

Képzőmüv.Főisk. grafikai gyüjt. 2.kiáll. 1943. jun.

13 l.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

Bábonyi ut, rézk.

Régi magyar világ, "

Képzőműv.Főisk. grafikai gyűjt. 2.kiáll. 1943. jun. 13 l.

MDK

Rudnay Gyula

Képzőműv.Főisk. grafikai gyüjt. 2.kiáll. 1943.
jun. 7 l.

Rudnay Gyula

Szerepelt a Szinyei-Társaság IV. kiállításán.

M. 1933. XI. 19.

Rudnay Gyula

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt.

M. 929. X. 20.

Rudnay Gyula

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt.

Mo. 929. X. 20.

Rudnay Gyula

Munkácy-ek II. kiállításán az Ernst Múzeumban "Tanácskozás" c. kompozíciója szerepelt.

Ujság 929. X. 20.

U.N. 929.X.22.

Rudnay Gyula

* **(A Munkácsy céh kiállítása.)** Rengeteg név, köztük néhány elsőrangu márka és még néhányabb jelentős alkotás. Amint a termeket járjuk, a különböző karakterü irányok és a legkülönbözőbb szellemü technikák valóságos vásári zsivaj, és tarkaság képét idézik föl. A müncheni iskolától a legujabb expresszszionista irányzatig, minden hangot és minden technikát megtalálhatunk ezen a kiállításon. Érdekes azonban, hogy alig egy-két olyan állomás van, amely csak valamelyest is fel tudja melegiteni a szemlélőt. Ma már nem elégit ki bennünket az a sok apró technikai intimitás, amely akár a legkonzervativebb, akár a legmodernebb irányzat alkotásaiból sugárzik. Mintha az élet üteme és áradása sokkal szélesebb, hatalmasabb volna ma már, semhogy ezek az apró differenciáltságok méltó kifejező erőként szerepelhetnének a müvészi alkotásban. Nem találjuk meg a mi képein teljesen és maradék nélkül a ma életét és a ma emberét. Szinte lélektelenül járják müvészeink az élet utait és nem látják, körülöttük mi van. Nem érezzük az élet nagy lobbanásait, tragédiáit, rohanását és erejét a ma müvészetében. Talán a Szépnek minden egyébtől független kultusza az, ami lehetett egy gondtalan gazdag kor hangulata, de ami ma már — nem elég. Ma inkább vagyunk hivei a nagyvonaluságnak, a mindent átölelő határozottságnak, a bátor erőnek, mint a rejtett bensőséges finomságoknak. Egyebekben együtt vannak ezen a kiállításon azok a nevek, amelyeket már eddig is megtanultunk ismerni: *Rudnay* Gyula, *Csók* István, *Glatz* Oszkár, *Magyar-Mannheimer*, *Iványi-Grünwald* Béla, *Szőnyi* István, *Aba-Novák* Vilmos, *Halápy* Ede, *Szüle* Péter és még jó néhányan a ma szereplő nevek közül.

Rudnay Gyula

Munkácsy-cèh II. kiállításán az Ernst Múzeumban három finom tanulmánya szerepel.

MH. 929. X. 20.

Rudnay Gyula

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt

BH. 929. X. 20.

Rudnay Gyula

festőművész

Klebelsberg emlékkiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel. Nagyobb vászna: a Toborzó.

Pesti Hirlap
1933.II.1[illegible].

Rudnay Gyula

festőművész

Árverési Csarnok hetvenötödik jubiláris akciója - Postatakarékpénztár árverési csarnokában - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1935.X.13.

Rudnay Gyula

festőművész

Postatakarékpénztár árverésén képével vesz részt.

Budapesti Hirlap
1935.X.13.

Rudnay

Alkotása szerepelt az Ernst-muzeum aukció kiállitásán.

P.H.931.IV.19.

Rudolf

Rudnay Gyula

Műve szerepelt az Ernst-muzeum aukció kiáll.-én.

N.U.931.IV.19.

Библиотека ГГУ

Rudnay Gyula, festő MDG

Áldozó József kimódi parasztfestő fejlődését segítette tanársaival.

– : Hetvenéves parasztfestő 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1965. dec. 28.

Rudnay

Műcsarnok kiállításán: "A magyar művészet 1850-től — 1932-ig" neve szerepelt.

MU.932.II.21.

Rudnay Gyula

Műcsarnok reprezentatív kiállításán vele szerepelt.

B.H.932.II.21.

Rudnay

Műcsarnok kiállításán: "Nyolcvan esztendő magyar képzőművészete" neve szerepelt.

PH.932.II.20.

MDK

Rudnay Gyula

Szurcsik János festőművész kiáll. Ernst Muzeum
1963. febr.

MDK.

Rudnay Gyula

Kiállitási hirdetés

Magyar Nemzet 1966 okt.12.

Rudnay Gyula

Alkotása, a szfőv.műgyüjteményének kiáll.-én
a Műcsarnokban.

N.U.932.VI.17.

Rudney Gyula

MDK

Rudnay Gyula

Sugár Gyula kiáll. 1962.máj. Fényes A.terem

MDK

Rudnay Gyula.

Műve szerepelni fog az ápr. 2.-án megnyíló varsói magyar kiállitáson.

Magyarság, 1927. márc. 19.

Mitteilung folgt.

Rudnay Gyula.

Müve szerepel a Genossenschaft Der Wiener Künstler tavaszi tárlatán.

Esti Kurir, 1927. ápr. 21.

Rudnay Gyula.

Műve szerepelni fog Bécsben, a nemzetközi kiállítás keretében. A kiállítás ápr. 9.-én nyílik meg.

Magyarság, 1927. márc. 31.

Rudnay Gyula.

Az árverési Csanak karácsonyi aukciójának kiállításán két rézkarca és „Somlói táj" c. olajfestménye szerepel, melynek kikiáltási ára 400 pengő. (aukciós.)

Esti Kurir, 1927. dec. 4.

Publishing Department.

The Publishers Weekly
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Rudnay.

Bódy Endre tanára volt.

Magyarság. 1928. jan. 1.

Rudnay Gyula.

Magyarország, 1927. dec. 18.

* **A Tamás-galéria karácsonyi kiállítása.** Az Akadémia-utcai *Tamás-galériában* magasszinvonalu karácsonyi kiállitás látható. Modern magyar mesterek abszolut értékü alkotásai sorakoznak az izléses szalon falain. Elég talán *Rudnay* Gyula, *Csók* István, *Vaszary* János, *Iványi-Grünwald* Béla, *Koszta* József neveit emliteni a nivó jelölésére Azonban nemcsak a nagyobb stilüsu gyüjtők találhatnak itt remek müdarabokat, hanem azok is, akiknek anyagi körülményei nem engedik meg nagyértékü festmények vásárlását. Az utolsó másfél évtized alatt nagyot lendült magyar grafika termésének szine-java együtt van e karácsonyi kiállitáson. *Rudnay* Gyula tizenöt eredeti rézkarca, mely mappában való megjelenése alkalmával kivételesen nagy feltünést keltett, a karácsonyi kiállitáson külön-külön is kapható stilusos keretbe foglalva. A „Bolond Istók", „Vizhordó", „Babonyi tájkép", „Nagy fák", vagy a „Kártyázó koldusok" a magyar grafikai müvészet történetének kimagasló értékei. Rudnay Gyula rézkarcain kivül szerepel a kiállitáson a mai magyar grafikusgárda legkiválóbb tagjainak egy-egy rézkarca. *Aba-Novák* Vilmos, *Istokovics* Kálmán, *Szönyi* István, *Komjáthy-Vangerka* Gyula, *Patkó* Károly mülapjai érdemelnek nagyraértékelő figyelmet. A mindinkább népszerüvé váló *Tamás-szalon* ezekkel kedveskedik karácsonyra a müvészet igaz barátainak.

Rudnay Gyula

is szerepel műveivel

Százkilenc magy. képző mű. vesz részt a veneziai kiállításon.

N. U. 932. III. 27.

Rudnay Gyula

is szerepel műveivel

Százkilenc magy. képző mű. vesz részt a veneziai kiállításon.

N. U. 932. III. 27.

Rudnay Gyula
festő

A mester művendéke volt a
Főiskolán Koneczni György.

Franek Galus: Koneczni Györggyel
Élet és Irodalom, 1966. dec. 3-i lap

Rudnay gyula

legkiválóbb festőink egyike. műveé
szerepeltek a kiállításon.

A milanoi magy. képkiáll. meg-
nyitása.

N. U. 931. XI. 18.

Rudnay Gyula

az ujabb mesterek körül való, Szerepel

Az Ernst Museum aukciója.

N. U. 930 XI. 30

Rudnay
festőművész

Debreceni Déry muzeumban helyezik el az ottani egyetem számára készült Csokonai kompozicióját, amely a képtárnak disze lesz.

Budapesti Hirlap
1930.II.23.

Rudnay Gyula
festő

M.D.V.

A háború hegyetlenségét tükrözi a „Menekülő asszony", a „Krumpli-lenmoró", a „Böske", a „Csipkelen-dős nő", az asszonyfejek sora mind a feleségéről szólnak.

Benigi László: Emlékezés Rudnay Gyulára
Nők Lapja, 1968. jan. 20 – 10 lap.

Rudnay Gyula

A vásárhelyi művéntelepen dolgozott

Almási Gyula Béla: Tornyaiét egy új festőiskola alapjait rakták le

Csongrád megyei Hirlap 1969 II. 2

Rudnay Gyula

Női arckép (repr.)

Jelenkor XII. évf. 4. sz. 1969. ápr., mű-
mellékletet, 3.

Rudnay Gyula

Faluvége (repr.)

Jelenkor XII. évf. 4. sz. 1969. ápr., mű-
melléklet, 4.

Rudnay Gyula

Parasztházaspár c. képét (eml.) restaurálják a Nemzeti galériában

Kaszag László: A műtárgyak varázslói

Körösvidéki 1969 I. 12

MDK

Rudnay Gyula

Férfi. Tanulmányfej, szén

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

K. D. K.

RUDNAI Gyula festő

kiére az aukción

Munkácsy, Perkovics, Szöngi kiére az
ásvilisi aukción
Magyar Nemzet 1861. márc. 30. 4. l.

MVK

Rudnai Gyula
festő

művei szerepelnek a kiállításon

– Nemzetközi grafikai kiállítás a Műcsarnokban

Grafikai Szemle 1909 évf. 2 f. 29 l.

Rudnay Gyula

volt a mestere a Képzőművészeti Főiskolán Rácz Jozsefnek, a nagykőrösi gimnáziumi nyugdíjás rajztanárának.

(Szentpéteri) Nyugdíjba ment a tanár úr
Pestmegyei Hirlap, 1966. aug. 7. vasárnap, 7. o.

Rudnay Gyula

Szczepel a Janus Pannonius

Muzeum modern képtárában

Székely András: Pécsi kiállítások

Nagyabadság 1968 X-24

Radnay Gyula

Városkelyen dolgozik Tornyai műtermében

N. N.: Tornyai János centenáris év

Délmagyarország 1969. I. 12

Rudnay

Goldmann György alakrajzot tanult
nála a Képzőművészeti Főiskolán

Somogyi Lajos: Goldmann, a forradalmár nobrán
I. rész
Pestmegyei Hírlap (Monar) 1966. okt. 7. 4 o.

Rudnay Gyula

Csipkekendős nő c. műve (emlé-)
szerepel Nyírbátorban a Báthori
István múzeumban

Telepy Katalin: Festők és modellek

Kelet-napparország 1968 X. 13

Rudnay Gyula festő M.D.K.

13 éves korában elvesztette édesapját.

Özvegy édesanyja hősies küzdelmet folytat a 6 gyermek eltartására.

Ekkor már Budapesten vannak.

Megtakaritott filléreiből olajfestéket vásárol, hogy festhessen. A Nemzeti Muzeum Képtárába jár.

Bényi László: Rudnay . Bp. 1961. 8.l.

. / .

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Ezidőben ismeri meg Petőfi költészetét, elbujva deklamálja.

A kisérő rajzok is felkeltik érdeklődését.

8 éves korában kezd rajzolni.

A gombozó fiukat ábrázoló rajzát édesapja mindenkinek mutatta, Miskolcról papirt, szinesceruzát hoz neki.

Bényi László: Rudnay , Bp. 1961. 6.1.

. / .

Rudnay Gyula festő M.D.K.

1878- 1957

A felvidéki Pelsőc-ön született 1878. jan. 9. -én. Édesapja mestersége szerint vendéglős volt, de érzeései szerint müvész, megpróbálkozott a festéssel is.

sikba költözött.

A vendéglősködésbe belebukott, egyik városból a má-

Bényi László: Rudnay , Bp. 1961. 5. 1.

./.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Szeretett énekelni, sokat éenekeltek a templomban.

Bejében tanult hegedülni is Geda Gyulatól a malac-banda primásától.

Eljárt a cigányokhoz.

Fonóházakhoz is járt mesét hallgatni.

itt ismerte meg a kondás,juhász,csordás-tipusokat

Bényi László: Rudnay , Bp. 1961. 7.1.

. / .

Rudnay Gyula MDK

Erdőszéle, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Öreg magyar, 1921. Hódmezővásárhelyi mt.

Mátravidék, 1926 k. Bp. mt.

Kirándulás, 1925 k. " "

A pusztaszeri országgyülés, 1926. gobelinterv, MNG

Lovasok, 1925 k. ism. h.

Kánai menyegző, 1927. Jászberény mt.

Magyar toborzó, 1927, MNG

Csokonai diákjai körében a debreceni Nagyerdőben, MNG

Bényi László: Rudnay, Bp. 1961. 29.1.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Mulatozók, 1918. Bp. mag. tul.

Interieur. 1918. " " "

Csikós, 1918. ism. helyen,

Cigánylány. 1918. Bp. magántulajdon,

Attila lakomája, 1921. Bp. m. t.

Tinódi. 1920k. Janus Pannonius Muzeum, Pécs,

Lakoma, 1925. Bp. m.t.

Bohémek, 1924. MNG

Bényi László: Rudnay, Bp. 1961. 29.1.

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

Gömöri öreg parasztházaspár. 1917. MNG

Menekülő asszony, 1917. MNG

Menekülők, 1917. MNG

Táncoló csavargó. 1917 , Bp . m. t.

Szegényember, 1917 . Bp. m.t.

Kozák, 1917. MNG

Anya gyermekkel. 1917. magántulajdon,

Bényi László: Rudnay, Bp. 1961. 29. l.

M.N.K.

Rudnay Gyula festő

Menhely, 1912, ceruzarajz, MNG

Krumplihámozóm 1912k. MNG

Pihenő hegedüs, 1913, MNG

Csatajelenet, 1916, Bp. mag. t.

Menekülők, 1915 ism, h.

Menekülő asszony / változat/ 1916 Bp m. t.

Menekülők, 1917, Bp. m. t.

Bényi László: Rudnay, Bp. 1961. 29.1.

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

Vihar a Mátrában, 1926 k. Ism h.

Csipkekendős nő, 1920-as évek, MNG

Feleségem, 1920-as évek, Bp. mt.

Régi templom, 1930 k. " "

Lovasok érkezése, 1930 k. ism. h.

Mezőn, 1930 k. " "

Szekerek, 1930 k. Bp. mt.

Köszöntő, 1930 k. ism. h.

Bényi László: Rudnay, Bp. 1961. 30. l. ./.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Öreg kondás, 1937 . repr.

Viharos falu, 1930 k. repr.

Nagybábonyi utca, 1930 k. repr.

Szilvás, 1949. repr.

Bábonyi részlet, 1952. repr.

Bényi László: "udnay, Bp. 1961. 42-46.l.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Lovasok érkezése, 1930 k. repr.

Mezőn, 1930 k. repr.

Szekerek, 1930 k. repr.

Köszöntő, 1930 k. repr.

Csür, 1930 k. repr.

Táj, 1930 -as évek, repr.

Falusi utca, 1931, repr.

Bényi László: Rudnay, Bp. 1961. 35-41. l.

M.N.K.

Rudnay Gyula festő

Magyar toborzó, 1927 . repr.

Csokonai diákjai körében a debreceni Nagyerdőben, 1927. repr.

Vihar a Mátrában, 1926 k. repr.

Csipkekendős nő. 1920-as évek. repr.

Feleségem, 1920-as évek, repr.

Régi templom, 1930 k. repr.

Bényi László : Rudnay , Bp. 1961. 29-34.l.

M.N.K.

Rudnay Gyula festő

Bohémek, 1924. repr.

Öreg magyar. 1921. repr.

Mátravidék, 1926 k. repr.

Kirándulás, 1925 k. repr.

A pusztaszeri országgyülés. 1926. repr.

Lovasok. 1925 k. repr.

Kánai menyegző, 1927. repr.

Bényi László : Rudnay , Bp. 1961. 22- 28.1.

Rudnay Gyula festő

M.N.K.

Mulatozók. 1918. repr.

Interieur. 1918. repr.

Csikós, 1918. repr.

Cigánylány. 1918. repr.

Attila lakomája, 1921. repr.

Tinódi. 1920 k. repr.

Lakoma. 1925 k. repr.

Bényi László : Rudnay , Bp. 1961. 15-21. l.

Rudnay Gyula festő • M.D.K.

Gömöri öreg parasztházaspár, 1917. repr.

Menekülő asszány, 1917. repr.

Menekülők, 1917. repr.

Táncoló csavargó, 1917 k. repr.

Szegényember. 1917 repr.

Kozák. 1917. repr.

Anya gyermekével kel, 1917. repr.

Bényi László : Rudnay , Bp. 1961. 8-14.kép

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Menhely, 1912, repr.

Krumplihámozó, 1912 k. repr.

Pihenő hegedüs, 1913, repr.

Csatajelenet, 1916, repr.

Menekülők, 1915. repr.

Menekülők, 1917, repr.

Menekülő asszony, /változat / 1916, repr.

Bényi László : Rudnay , Bp. 1961. 1-7. kép

M.D.K.

Rudnay Gyula

Pekáry Dagmar: Rudnay Gyulával beszél a művész munkájáról.
A közelmultban Pro Arte kitüntetést kapott. Bejárta egész Európát. Megszervezte a bajai festő-akadémiát. Számos nagy külföldi és hazai kitüntetés és aranyérem tulajdonosa. A művész most 7o éves.

Szinház, Bp. 1948. márc. 2-8. IV. évf. 1o. sz.

Rudnay Gyula MDK

Cigányasszony gyerekekkel, o.v.95x75 cm.

Lovasok.o.lp.39x49 cm.

Veszprém 1965.Tompa Kálmán Képzőm.Gyüjt.kiáll.

M.D.G.

Rudnay Gyula
festő

Diósgyőri Balázs a Főiskolában
Rudnay tanítványa volt.

Bodnár Éva: Diósgyőri Balázs és tanítványai
(Művészet, 1967. november - 44 lap.

Rudnay Gyula MDK

Vetról Lajosné arcképe, o. karton 83.5x69

Tornyai János Muzeum 1965. 2o év szerzeményei

Budnay Gyula MDK

Menekülés /lovasok/, repr.

Tornyai János Muzeum 1965. 2o év szerzeményei

Rudnay Gyula MDK

Lovasok a völgyben, repr.

Tornyai János Muzeum 1965. 20 év szerzeményei

Rudnay Gyula / MDK

Menekülés /Lovasok/ o.v. 59x67

Tájkép, rk.13x15x21

Vetró Lajos arcképe, o. karton 84x7o

Tornyai János Muzeum 1965. 2o év szerzeményei

Rudnay Gyula

Bolond istók, o.v. 6ox5o

Két tehén, o. karton 5ox4o

Lovasok a völgyben, o.v. 4o.5x 5o

Tornyai János Muzeum 1965.2o év szerzeményei

M.D.4

Rudnay Gyula
festő

„Öreg disznópásztor", és a „Pa
rasztkiállítás" c. képeit mutat-
ták be a tárlaton.

A. Tyihonyinov: Barátaink festészete.
Művészet, 1967. november - 47 kép

Ruduay Gyula
festőművész

Csoportkiállítás – Ernst-muzeumban. A parlament gobelinképe óta most látjuk nagy méretű alkotásaiban. Művészete balladaszerű. Komorás szükszavu, a szint az a nap prézis adja meg alkotásain, ami a balladák kozmikus szépségge emeli. Az az érzésem, hogy ehhez a művészethez gazdaságos nézetek kellenek, amilyen a Zakonna, Lovesok az erdőn, vagy amilyenek tájképei: Az őszi táj. Nagy vásznam ez a hangulat bizarrá válik, holott Ruduay öserejű egyszerű emberi érzés lantosa, akitől a bizarrság riadtan menekül. –

Esti Kurír
1929 II. 24.

Rudnay Gyula
festőművés

Csoportkiállítás - Ernst - museumban - különösen
kis tájképem és Lakoma c. kompozícióján van régi,
tetje erejében —

Magyarság
1929 II. 24

Ruduay Gyula
Istörnüver

Csoportkiállítás - Ernst-museumban - képével szerepel.

Az Est
1929 II. 26

Ruduay Gyula
festőművész

Csoportkiállítás - Ernst - umzaumban - képe -
vel szerepel. -

Pesti Hirlap
1929 II. 26.

Rudnay Gyula
Testőrminár

Csoportkiállítás – Ernst-muzeumban – képe-
vel szerepel –

Pesti Hirlap
1929 III. 13

Rudnay Gyula

Anya gyermekével (1917) Legénylegények, Lovasvsata (1920) Timódi (1920) Kirándulók Lovasok, Kozákfej (1916) Psóféta (1922) Önarckép (1927) Bacchus, A művész felesége, Böske kendővel, Interieur Udvar, Csőszházak (eml.) és Csűr (kiegészítő) a pécsi képtárban vannak

Romváry Ferenc: Az alföldi festészet a pécsi képtárban

Felenkov 1968 IV. 339 old.

Rudnay Gyula

Festménye szerepelt a sárospataki várban rendezett III. kiállitáson.

Képzőművészeti kiállitás Sárospatakon a Nemzeti Galéria anyagából.
Északmagyarország 1962. szept. 4. 4.l.

Rudnay Gyula

„Csipkekendős asszony (1924 körül) c. művét említi és zines táblán közli

Magyar mestermüvek, Budapest, 1966.
Rev. Körner Éva

Rudnay Gyula (1878 - 1957)

Avén Kanasz. 1916. o.v. 142×105 cm.
J.G.l.: Rudnay Gy. 1916. M.N.G. Ltsz.: FK 6208

Paranthāzaspár. 1917. o.v. 124×94 cm. J.j.l.: Rudnay 1917.
M.N.G.: LC. 910.

Reprodukció: Avén Zanász

Merőjardanyi a Képzőművészetben
A Kat. beverette Matolcsi János.
Bp. 1959

23.l.

Rudnay Gyula

Bálonyi Laj.

cesura és agn. lazzozva, 165 x 210 mm. MNG Ltr.: 1936 - 3007.

Mezőgazdaság a képzőmű vénetben. A Kat. bevezette Katolni János. Bp. 1959

28.

M.D.K.

Rudnay [Gyula]. festő

nevét említi:

Szij Rezső: Szentiványi Lajossal

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII. évf. 6. sz. 70. á 74. old.

Rudnay Gyula

2.

művészetét különösen Olaszországban szerették (sajátos magyar stílust láttak műveiben). Többször sikeresen szerepelt a velencei biennálékon. Hosszú időig a Képzőművészeti Főiskola tanára volt.

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965. Gondolat k., 605 l., ill.

475.l.

Rudnay Gyula

Emberpár. 1917. Budapest, Nemzeti Galéria. (repr.)

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965. Gondolat k., 605 l., ill.

475.l.

Rudnay Gyula

= dolgozott Nagybányán.

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965. Gondolat k., 605 l., ill.

482.1.

Rudnay Gyula

Siphekendős arszony. 1929. Budapest, Nemzeti Galéria. (repr.)

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965. Gondolat k., 605 l., ill.

532. l.

Rudnay Gyula

Idős házaspár 1917.
Nő korsóval 1918.

— repr. —

A. Tyihomirov: Iszkussztvo Vengrii IX - XX.

Moszkva 1961. Képjegyzék. 104-105

Rudnay Gyula, festő

MDK

Vén Emil festőművész növendéke volt Rudnaynak a főiskolán.

(fenczik): Butéliák, kedvenceim

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. aug. 2

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

Szépmüvészeti Muzeum
Müve a második világháboru utáni gyarapodásában

14 mü

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-195 , Bp. 1956, 185.1.

Rudnay Gyula festő

M.D.K.

Kiállitás müveiből a Szépmüvészeti Muzeum rendezésében a 1953-54

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1966, Bp. 1956. 185.1.

M.D.K.

Rudnay Gyula, festő

nevét említi

Perneczky, Géza: Geschichte der ungarischen bildenden Kunst

Kulturelles Leben in Ungarn. /Red. Zoltán Halász/.

Bp. 1966. 363 l. 26 t. 297. old.

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

„Tisztaság" című festménye szerepel
a tárlaton. — „Tisztaság" (repro)

Pogány G. Gábor: A Szinyei Társaság Galériája
Művészet, 1968. július – 22 kép.

MDK

Rudnay Gyula, festő

Kurucz D. István a főiskolán
növendéke volt Rudnaynak.

— : Kurucz D. István kiállítása Szombathelyen
8.

Népszabadság, Bp. 1968. aug. 11.

Rudnay Gyula
festő

M.D.V.

Méltalás.

Tóth Endre: Holló László világa.
Művészet, 1968. julius - 33 lap.

Rudnay Gyula

az ujabb mesterek körül való, Szerepel

Az Ernst Museum aukciója.

N. U. 930 XI. 30

Grandpa Pfirsich

Ich habe Ihnen Ihr Geld zurückgeschickt.

Ihr Lorenz Pfirsich

Rudnay Gyula

által tervezett, a pusztaszeri országgyűlést ábrázoló hatalmas gobelint a főv. Textil ipari fogl. műhely. készítette 1927-ben a képviselőház elnöki fogadószobája részére.

Két restaurált Rubens-gobelint állított ki a főv. ipari rajziskola.

N.U. 931. X. 10.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

A „Kirándulás" című képe
is a bábonyi dombokon
szórakozó csakádját ábrázolja.

Benyi László: Emlékezés Rudnay Gyulára.
Nőt Lapja, 1968. jan. 20 - 10 lap.

Rudnay Gyula
festőművész

* **A hódmezővásárhelyi művészek kiállítása.** Március 31-én, husvét első napján, nyilik meg Hódmezővásárhelyen a *Hódmezővásárhelyi Művészek* második bemutató kiállítása, amelyen *Rudnay* Gyula, *Tornyai* János, *Pásztor* János, *Kallós* Ede, v. *Darvassy* István, *Barkász* Lajos és *Pogány* Ferenc vesz részt. E kiállítás a vidéki művészi életnek kiemelkedő eseménye lesz, amelynek művészi megnyitására több művész leutazik. *Lyka* Károly és *Márkus* László a művészet népszerüsitése érdekében előadásokat tartanak.

Magyarság
1929 III. 27

4+
2n

Rudnay Gyula
Festőművész

— **Hódmezővásárhelyi művészek második kiállítása.** Március 31-én, Husvét első napján nyilik meg *Hódmezővásárhelyen* a Hódmezővásárhelyi Művészek második bemutató kiállítása, amelyen *Rudnay* Gyula, *Tornyai* János, *Pásztor* János, *Kallós* Ede, *v. Nagyvassy* István, *Barkász* Lajos és *Pogány* Ferenc vesznek részt. E kiállitás a vidéki művészi életnek kiemelkedő eseménye lesz, amelynek művészi megnyitására több művész leutazik. *Lyka* Károly és *Márkus* László a művészet népszerüsitése érdekében előadásokat tartanak.

Uránia Ujság
1929 III. 27

47
23.

ra be kell mutatni: ..... n.....

Magyar királyi államvas

tató-szám..... 19 ...

.....osztály.

beadvány { száma..... / kelte ..... / beérkezése .....

Tárgy:

.....db melléklet .....csomag .....súly

Tisz
Össz
Kia
Elői
Utói
Össz
Egy

Rudnay Gyula festőművész

— **A hódmezővásárhelyi művészek kiállítása.** A nemzeti irányu, modern képzőművészeti célkitüzések szempontjából kiválóan jelentőségteljes kiállítás nyilt meg husvétkor Hódmezővásárhelyen. A nagy alföldi városból elszármazott festők és szobrászok: *Rudnay* Gyula, *Tornyai* János, vitéz *Darvassy* István, *Barkász* Lajos, *Pogány* Ferenc, *Pásztor* János, *Kallós* Ede — a *Hetek Társasága*, mint ők nevezik magukat, állitották ki legszebb alkotásaikat a törvényhatósági székház disztermében. Az ünnepélyes megnyitást értekezlet előzte meg, amelyen *Szathmáry* Tihamér dr. nyugalmazott főispán elnökölt. Az értekezleten megalakult a *Hódmezővásárhelyi Művészek és Mübarátok Társasága*. Vitéz *Darvassy* István festőművész, hogy a Hetek Társasága a magyar nemzeti irányu képzőművészetet a legtisztább művészi eszközökkel kultiválja. *Soós* István dr. kormányfőtanácsos polgármester a város messzemenő támogatását igérte meg a művészeknek, *Lyka* Károly pedig hálás szavakkal mondott köszönetet a város

Uemzeti Ujság 1929 III 3

47
22

eddig is megnyilvánult példás áldozatkészségéért. A művészek mintegy száz darab kiváló alkotásukat állitották ki s a művásárlás mindjárt a megnyitó után kezdetét vette. A kiállitás, melynek megtekintésére Budapestről is több művész és műbarát utazik le, április 14-én zárul be.

Az Ernst-Múzeum új csoportkiállítása

Rudnay és Iványi-Grünwald kompozíciói, Battyány gróf képei és Sidló szobrai

Rudnay Gyula festőművész

Az Ernst-Múzeum új csoportkiállítása újra eseményszerű látnivalókkal lepi meg a művészet barátait. Itt mutatják be először *Rudnay* Gyula és *Iványi-Grünwald* Béla hatalmas kompozícióit, amelyeket *Klebelsberg* Kunó gróf kultuszminiszter rendelt náluk a debreceni egyetem számára. Rudnay két nagy vásznat, Iványi-Grünwald pedig egyet festett. Az első kettő Csokonay-inspirációjat és egy toborzójelenetet, a harmadik pedig egy érdekes históriát ábrázol, amely a török hódoltság korában játszódik le. Mind a három festményen gyönyörűek egyes részletek, Rudnay és Iványi-Grünwald mesteri kvalitásai, zengő színegyüttesei mindegyikben megkapó gazdagságban csendülnek föl, azonban a maguk egészében egyik kompozició sem olyan megvesztegetően harmonikus alkotás, mint a minők a művészek kisebb java munkái. Ujból megismétlődik a gyakori eset, hogy hivatalos megrendeléseknél a legkiválóbb mesterek sem futják ki legjobb formájukat.

Ennek azonban mélyebb az oka. Ama körülmény, hogy művészek hivatalos megrendelésre dolgoznak, szükségképpen nem bénítja alkotóerejüket, fantáziájukat. Michelangelo kedvetlenül, akarata ellenére fogott a Sixtus-kápolna mennyezet-freskójának megfestésébe, mégis benne alkotta meg legistenibb remekét. A mi magyar művészeink viszont örömmel láttak hozzá a látszólag nekikvaló művészi feladat megvalósításához, de komoly igyekezetüket, kétségtelen nagy tehetségüket még sem koronázta tökéletes siker. Mi lehet az oka ennek?

Egyedül az, hogy modern mestereink, akik a képszerkesztést negligáló naturalista-impresszionista festői kulturából nőttek ki, még nem érkezhettek el újra oda, hogy a biztos tudáson és gyakorlaton alapuló, megfontolt komponálást képesek legyenek összeegyeztetni a szabad festői előadással. A vázlatok-

Budapesti Hirlap 37.
1929 II 24

(A városi Színház jövő heti bérleti előadásai:) Holnap hétfőn este *Ármány és Szerelem* (A. bérlet); kedden a *Zsidónő* (B. bérlet); szerdán pedig a *Mignon* kerül

Hasonlóképpen a legnagyobb elismerése hangján kell szólalnunk *Rudnay* kis képeiről is. Nem jelentenek ugyan újabb érdekes for-

helyesen alkalmazza.

összege és hogy tónusértékeket is mindig ilyen nyugodt, zengően teljes összhangba olvassza ahhoz, hogy a felgyűjtött színfoltokat ilyen impresszióit. Igen nagy festői kultúra kell egyforma erővel fejezi ki föltokozott szín-tájképet, akár szinpadi jelenetet, akár csendéletet, akár mellőzi, a tüzes színeket dekorativ harmoniákba kapcsolja össze. Akár csendéletet fest, mindig Iványi-Grünwald fejlődésében. A mester szín-skáláján még gazdagabb lett, a barnákat most mindegyike igazi remeke a kolorista fantáziának. E mellett újabb állomást jelentenek turtinknak. A kis teremben lévő képsorozat nem egy ragyogó ékkövet találjunk mai pik-Grünwald mostani gyűjteményében, amelyben kompozíció a legkeresettebb témájú Iványi-Végtelenül sajnáljuk, hogy éppen a nagy his csendélet is zavarja a harmóniát. A háttér, a megvilágítás, a jobboldali tájkép nagy képen, amelynek bal sarkán egy banáa valaton mind artisztikusabb, mint a Milyen mesterek, tartalmasak a Hasonló az eset *Iványi-Grünwald* kompozícióiban. készült vázlatok, vízszint hozzá közül tartalmasak a olyan gazdagon és nemesen, mint ahogyan Rudnay, amely ebben az alakjában nem zeng azt a mester kiváló művein megszokt

szont [illegible] vízjét nagyított fotó tatta termett artisztikus

A főpé

192

Könyvelte

192

Könyvelte

192

dítatot a mester fejlődésében, de tanulmá-
nak elmélyedését. Néhány komponistá-vázla-
tán és egy arcképén, melyen a ruha megfes-
tése igazi remekmű, közel jut a XVI. és
XVII. századi mesterek stílusához. Nála ez
nem utánzás, hanem lelkéből fakadó roman-
tika eredménye. Kis táj képei közül egy-kettő
tele van tragikus feszültséggel, míg némelyik
ilyesan szentimentális, mint egy gesztenye sóhaj.

városi Színház. Legdrágább hely 6 P.

* **(A Nemzeti Színház heti műsora.)** Pén-
teken a *Családások* reprize lesz első előadá-
son a *Nemzeti Színház* új forgószínpadán, s
így a darab teljesen új rendezésben és nagy-
részt új szereposztással kerül színre. A főssze-
repeket a felújításon *T. Mátray* Erzsi, *D. Li-
getti* Juliska, *Aghy* Erzsi, *Kiss* Irén, *Horváth*
Jenő, *Lehotay* Árpád, *Harasztos* Gusztáv,
Kürti József, *Pethes* Sándor és *Bodnár* Jenő
játsszák. A *Családások* hétfőn is műsoron
van. Ezenkívül most hétfőn, szerdán és va-
sárnap este újból játsszák *Kisbán* Miklós
színművét, a *Martinovicsot*, amely *Váradi*
Aranka betegsége miatt maradt le a műsor-
ról, mégpedig a bemutató teljes szereposztá-
sával, *Odry* Árpáddal a címszerepben. Ked-
den a Nemzeti Színházban lesz ötvenedik
előadása *Móricz* Zsigmond vígjátékának, a
Nem élhetek muzsikaszó nélkül-nek, szomba-
ton pedig ugyancsak ötvenedik előadása lesz
Zilahy Lajos drámájának, a *Tábornoknak*. A
Tábornok egyébként ezen a héten most va-
sárnap este, csütörtökön és jövő kedden is
szinrekerül. Most vasárnap délután a *Kréta-
kör*, jövő vasárnap pedig a *Déryné ifjasszony*
szerepelnek még a heti színlapon.

sárnapi előadásai

éjszakában

nzációs sikerű szinműve

BLAK

kus, monumentális kompozíciók, amelyek nem tisz-
tán festői problémákat oldanak meg, hanem
amelyeknek ezzenei tartalmuk is van és eze-
két is ki kell fejezniök. Mestereinknek a téma
folytán gyakran olyan művészi problémákon
kell úrrá lenni, aminőknek egy l'art pour
l'art jellegű festői kompozicióban azért sem
vetnének fel magunknak, mert impresszio-
nista kultúránk folytán nehezükre esnék azo-
kat megoldani. Hiába, a tiszta impresszioniz-
mus és a l'art pour l'art annyira átalakította
legjava festőink fölfogását és készültségét,
hogy még nem igen várhatjuk tőlük a föladott
irodalmi, vagy történeti témák tökéletes, mo-
numentális komponálását.

Rudnay két komponációja szinte iskolapél-
dája a most elmondottaknak. Pedig a mes-
ter lobogó fantáziája, magyar zamatú stí-
lusa különösen alkalmasnak látszik ilyen fel-
adatokra. A két vászon telve van mesteri
kvalitásokkal, gyönyörű részletekkel, de tel-
jes egészükben nem képviselik Rudnay mű-
vészetének legszerencsésebb megnyilvánulá-
sát. Téma szempontjából a *Csokonay*-kép
kissé homályos, a *Toborzó* viszont a másik
mellett üres. Az előbbi festőileg értékesebb,
az utóbbinak szinei kissé fáradtak, fakóak.
Mestert a *Csokonayn* a három alak együt-
tese, a tájkép, az előtér virágai és a fák

Turandotban és *Troubadourban*, továbbá *Jeritza*
Mária, az *Operaház* tiszteleti tagja és május-
ban, három estén, a jelenlegi legnagyobb olasz
tenor, Lauri *Volpi*.

* **(Holnap, hétfőn premier a Royal Apollóban.)** Szinre kerül: *Milton Sills* iz-
galmas drámája, a *Sólyomfészek*, továbbá
Collen Moore társadalmi szinműve, a *Ha-
zárdjáték*.

* **(A Kamaraszínház heti műsora.)** A *Sevil-
lai borbély*, amely új rendezésben, mindkét szín-
padon olyan nagy sikert aratott, most a *Kamara-
színházban* szerepel hétfőn, pénteken és jövő
hétfőn. Most vasárnap délután, csütörtökön és jövő
vasárnap délután *A túlbuzgó fiatalember*,
most vasárnap este, szerdán, szombaton és jövő
kedden a *Nem élhetek muzsikaszó nélkül*, most
kedden pedig a *Krétakör* van műsoron.

Rudnay Gyula

Ernst-múzeum csoportkiállításán szere-
pelt.

Rudnay Gyula vízfestményei, amelyek az első termet töltik meg, ritka példái annak, hogy a mester művészetében mindig dominálló drámaiságot hogyan lehet szinte miniatürökbe sűríteni úgy, hogy a drámai hatást csak elősegíti.

MO.936.T.26.

Rudnay Gyula

Az Ernst Múzeum csoportkiállítása

Rudnay Gyulát az utóbbi években hosszú betegség akadályozta meg, hogy dolgozzék. Az Ernst-Múzeumban kiállított képeinek zöme azonban már mind gyógyulása után készült. Ha a festmények stílusa, hangulati tartalma azonos is régebbi munkáinak szellemével, újabb alkotásaiban Rudnay közelebb lépett a természethez. Érezte, hogy a hosszas pihenés után szüksége van a valóság éltető erejére. Egy-egy magyar tájképén, noha ezek megőrizték egyéni líráját, megkapó frissen költi át motivumait. Az ég, a felhők most természetesebbek, könnyedebbek a tájak fölött és a fák lombja, a bokrok zöldje is zamatosabb lett. Az *Öreg csárda* a legkiválóbb képe az ujak között. Romantikus komponálását viszont vízfestményeiben folytatja, melyeket firnisszel vont be. Festészetének megszokott értékei érvényesülnek bennük. Néhány régebbi olajfestmény, köztük egy kiváló női fej és a *Csavargó* képe egészíti ki gyüjteményét.

BH.936.T.26

Rudnay Gyula
festőművész

Művészi esemény az Ernst-Muzeum uj csoportkiállitása

A monumentális Rudnay – Iványi Grünwald uj szinromantikája — Sidló Ferenc nagyszerü kollekciója Batthyány Gyula gr. mondain viziói

Vasárnap uj csoportkiállitás nyilik meg az Ernst Muzeumban, amely a szó komoly értelmében kimagasló eseménye lesz az idei képzőmüvészeti szezonnak. Ennél változatosabb, gazdagabb, érdekesebb és élvezetesebb kiállitása alig volt az eseményekben gazdag évadnak. Nemcsak uj értékek bukkantak itt fel, hanem régi nagy értékeink kifejező erejüknek olyan teljességében, esetleg olyan uj és meglepő utakon, vagy olyan uj gazdagodással adják müvészetük legjavát, hogy ez a kiállitás szinte uj fejezetet nyit a modern magyar müvészet történetében.

A kiállitás nagy értékei közül elsősorban *Rudnay* Gyulát kell emliteni. Két monumentális nagy vászna van a kiállitáson, a debreceni egyetem számára festett két hatalmas panneau: a *Csokonai* és a *Toborzás*. Nagyszerüen megkomponált két kép, csupa magyar erő és magyar fantázia. Kevés alkotása van Rudnaynak, amely ilyen hiánytalan erővel és harmóniával tükröztetne a kiváló mester egyéni stilusát, amelyben különös fantasztikummá stilizálódik a daliás magyar barokk romantikája. Az álom válik testté és a valóság finomul viziókká ezeken a képeken, amelyeknek szuggesztiv hatása alól nem tud szabadulni az a képzelet, amely csak némi távoli rokonságot is tart a muzsákhoz. Más képein a legcsodálatosabb szin- és tónus-összecsendülések fognak meg. Tájképeiben, amelyeknek nagyszerü, mély tónusai talán *Paál* László óta először jelennek meg ujra ilyen lebilincselő erővel, fojtott lira édesbus, olykor komor magyar lirája muzsikál.

Iványi Grünwald Béla mintha egészen uj utakra lépett volna. Legutóbbi kiállitása óta mintha egészen uj festő állna előttünk. Ő is romantikus, de a szinek romantikusa. Hogy tüzelnek, sütnek, harsognak, sokszor szinte szikráznak és lángolnak ezek a szinek és mégis hogy egymáshoz vannak hangolva egy-egy kép szigoruan zárt megbonthatatlanul tökéletes kompoziciójában Gyönyörü szinkáprázatok ezek a kompoziciók, mintha a szinek ezeregyéjszakai regéjét akarná elmondani a festő ecsete. És milyen tisztává, üdévé, szinte illatossá finomulnak a tüzes szinek, a virágcsendéletek pompás tarkaságában Monumentális nagy vászon, de a szineknek éppen olyan gazdag skáláját adja egy Jókai-novellát illusztráló óriási panneau, amely szintén a debreceni egyetem számára készült.

Nemzeti ujság 5 f
1929 II. 24 12

A fantázia csapongó játéka *Batthyány Gyula* gróf pikturája, a mondain élet *multiple splendeurje*, a luxuriöz tulesapongás extázisa, selymek, bársonyok, drága ékszerek zuhataga, a nagy divathóbortok történelmi stilusrevüjének rekvizitumaival felcicomázva kavarog itt a szemünk előtt. szinte meseszerű látomássokká felfokozva. Zabolátlan képzelő erő, igazán tiszteletreméltó gazdagságu kultura teszi igazán érdekessé ezeket a képeket. Vannak motivumai, amelyeket hasonló irányu elődeitől vett át. Az angol

prerafaelita iskolából kinőtt vonalművészek ihlették meg Batthyány Gyulát, de már tul is nőtt ezeken a határokon: fantáziája gazdagabb, látása szinessé vált, ereje is az extatikus lobogás kifejezésére, különösen a tömegek stilizálásában, mint *Savonarola*, vagy a *Forradalom*, vagy a *Megifjodás tava* című képein. Kifejezőn, változatos gazdagságban van képviselve *Sidló Ferenc* egyre impozánsabb arányokban kibontakozó plasztikája. Az erő kemény és monumentális formáitól a gyöngéd, olykor csaknem leheletszerű lira tiszta harmoniájáig egy igazán nagy művész nagy távolságokat átfogó lelkének márványba és bronzba ezilárdult álmai ezek a szobrok: a kifejezés erejétől feszülő arcképek, eszményi nőalakok, kiegyensulyozott kompoziciók.

A *Prometheus*, a *Prima vera*, a *Madonna*, az *Ave Mária*, a portrék közül *Vass József* mellszobra mind kitünő alkotások.

A fiatalabb nemzedéket három grafikus reprezentálja. *Gallé* Tibor nem egészen uj név, de művészete ebben a formájában uj. Vizfestményeket állit ki. Bársonyos, meleg szinei lágy harmoniákká olvadnak szét. *Cserepes* István pasztelljein finom. párásan letompitott tónusok és egészen vak szinek adnak különös hangulatot a tájvizióknak. Annál duzzadóbb erejü drámai karakterek kemény jellegzetessége ül. Minden rajza egyszerü, de kifejező. Vannak szines akvarelljei is, amelyeknek élénk szinei és leegyszerüsitett formái szintén a fiatal grafikus művész enyhén expresszionista törekvéseit szolgálják.

Kállay Miklós

A csatolt ig

ogatók feladata a tanitóság tanitás- és módszertani ismereteinek, továbbá az iskola belső leteinek ellenőrzése és működési eredményének fokozása.

— (A világháborus kitüntetések megállapitása.) A Hadtörténelmi Levéltár értesiti a volt hadviselteket hogy a világháborus kitüntetések megállapitása késedelmet szenved, mert az ezekre vonatkozó anyag legnagyobb része a bécsi hadilevéltár átépitése folytán a pincékben van elhelyezve, s a jelenlegi zord időben hozzáférhetetlen. Igy tehát a világháborus

Rudnay Gyula

Csoportkiállítás Ernstnél

Egy esztendeig tartó betegség akadályozta meg a magyar festőművészet hatalmas tehetségű művészét, *Rudnay Gyulát*, hogy ecsetet vegyen kezébe. A hosszú kényszerű szünet nem bénította meg Rudnay lelki életét s ha kezo tétlen maradt is, lelke lázasan működött, képzelete termelt, kutatott, fejlődött s amikor meggyógyult, egy egész sereg új képpel gazdagította eddigi munkáinak sorát. Ma tisztább, egyszerűbb, világosabb és jelentékenyebb, mint valaha. Zengő mély költészettel beszélnek képei az életről és a világról s a legközönségesebb témáit is olyan meghatottan nézzük, mint a szent képeket, amelyek a mennyországról és a másvilágról árulnak el megdöbbentő titkokat.

Est 936. I. 26.

Rudnay Gyula

Az Ernst Múzeum csoportkiállítása

Rudnay Gyulát az utóbbi években hosszú betegség akadályozta meg, hogy dolgozzék. Az Ernst-Múzeumban kiállított képeinek zöme azonban már mind gyógyulása után készült. Ha a festmények stílusa, hangulati tartalma azonos is régebbi munkáinak szellemével, újabb alkotásaiban Rudnay közelebb lépett a természethez. Érezte, hogy a hosszas pihenés után szüksége van a valóság éltető erejére. Egy-egy magyar tájképén, noha ezek megőrizték egyéni líráját, megkapó frissen költi át motívumait. Az ég, a felhők most természetesebbek, könnyedebbek a tájak fölött és a fák lombja, a bokrok zöldje is zamatosabb lett. Az *Öreg csárda* a legkiválóbb képe az ujak között. Romantikus komponálását viszont vízfestményeiben folytatja, melyeket firnisszel vont be. Festészetének megszokott értékei érvényesülnek bennük. Néhány régebbi olajfestmény, köztük egy kiváló női fej és a *Csavargó* képe egészíti ki gyüjteményét.

BH.936.T.26

Rudnay Gyula
festőművész

MŰVÉSZET

*** Rudnay Gyula nyerte a Céhbeliek jubiláris aranyérmét.** A Céhbeliek jubiláris aranyérmét *Rudnay* Gyula nyerte, s azt a titkos szavazatok felbontása után *Csánky* Dénes elnök nyujtotta át a Nemzeti Szalon termében, meleghangu üdvözléssel a kiváló müvésznek. Ugyszintén titkos szavazás utján nyertek „mention honorable"-t *Kontuly* Béla és *Istokovits* Kálmán festőművészek.

3

Magyarság
1934 I. 27

Rudnay Gyula

M.N. 1926. I. 26.

 Uj Nemzedék I/26

MŰVÉSZET

A Szinyei Társaság kiállitása

A hivatalos elismerés éltető melegével, a sajtó egyrészének reklámfényü megvilágitásában és a hizelgő szavak pergőtüzében nyilt meg vasárnap a *Szinyei Merse Társaság* müvésztagjainak második kiállitása. A kiállitás elénken illusztrálja, hogy a mai magyar képzőmüvészet kiváló tehetségeinek gazdag csokrából néhány jó mester egy-egy elsőrendu müve milyen magas nivót képvisel.

A kiállitás legjobb értéke két müvészegyéniség: *Rudnay* Gyula és *Perlmutter* J.

Rudnay varázslatos tájképei, *Falubejárat, Vihar, Diófa* játszi könnyedséggel, alig odalehelve harsogják a ditirambikus erőt, — kompoziciói közül pedig a *Szentlélek jövetele* ontja csorbitatlanul az egyéni finomságokat. Rudnaynak mindig értékes mondanivalója van és a festéket is gyönyörüen használja. Nagy koncepciót visz a legkisebb darabjába is és minden ecsetvonás egyöntetüen egy célt szolgál. *Perlmutter* szélesen, sok erővel megfestett és mégsem nyers, sőt végtelen finoman ható abszolut müvészi kulturát képvisel. Legszebbek *Korzón, Piros alma, Gyász, Varró leány* cimü munkái. Szinei kissé tarkák, de föltétlen festőiek.

Csók István, a Társaság elnöke, *Réti* István, a kiváló pedagógus, *Glatz* Oszkár (kitünően meglátott magyar témák) és *Magyar Mannheimer* Gusztáv (mesterien finom „Bassano környéke" és „Trencsén vára") a régi nivót tartják részben régen ismert képekkel, részben ujabb munkákkal.

Iványi Grünwald Béla széles magyar hangulatot éreztet „A látrányi malom"-ban. Különösen szép darabja a *Lellei pásztorház. Pólya* Tibor müvészetét magyaros erejü *Falu a toronyból nézve* és a szines gazdagságu *Függöny előtt* kiválóan képviseli, *Vidovszky* Béla pedig végtelenül finoman megérzett *Téli nap*-jában mutatja oroszlánkörmeit; az igaz, hogy a kép cime nem fedi a kép napsütéses őszi hangulatát.

Hatvany Ferenc „Br. H. A. urhölgy arcképe". *Horthy* Béla üdén barátságos tájai. *Hermann* Lipót kellemes „Fürdő Venus"-a. *Kandó* László „Jeszenszky S. arcképe" *Basch* Andor strandképei. *Koszta* József „Dinnyesátrak". *Fényes* Adolf biblikus olajfestményei. *Matyasovszky-Zso*[illegible] László „Porcia" és *Szmrecsányi* [illegible] amit a kiállitás ke[illegible]

ezentul igy...

— Nem birom ki, — válaszol pityeregve az asszony — nem birom ki nagyságos uram, nem állom meg!

— Hát miért nem?

— Azért, mert én olyan *szókimondó* vagyok és ami a szivemen, az a nyelvemen.

— De látja, hogy mennyi pénzébe kerül ez magának, hiszen már házat vehetett volna a büntetéspénzek árából. Maga szegény asszony. Mosóné, azzal keres! Járjon már az eszén...

— Nem tudok, biró ur kérem. — óbégat tovább *Szabóné* — hát mit csináljak? Tetszik látni, most igazam van. Hát nem egy...

A biró közbevág, nem engedi az asszonyt tovább beszélni és erélyesen rászól:

— Látja, már megint megfeledkezik magáról és még az iménti bünét sulyosbitani akarja. Vigyázzon a szájára és ne sértegesse embertársait. Erkölcsi kritikát gyakorolni egyeseken nem a maga feladata. Bizonyára magára is tudnának sok mindent mondani...!

— *Én rám nem lehet*, — pattan fel az asszony — én becsületben, munkában vénültem meg, még irigyeim sem állithatnak semmi rosszat sem rólam, csak az ilyen teremtések e... és ezzel rámutatott a sértettre. — Nem békülök én ki az ilyenekkel sohasem, [illegible] én *szókimondó* vagyok.

A biró csak nagy
az

Rudnay Gyula festőművész.

Rudnay Gyula tiltakozik A Reggel-ben az ellen, hogy egyik képét beleegyezése nélkül állitották ki a génuai modern magyar kiállitáson

(A Reggel tudósitójától.) Az *Il Popolo d'Italia* levelet irt *Rudnay Gyulának*, a kitünő magyar festőművésznek, amelyben több festménynek fényképét kéri leközlésre. Ebből a levélből *Rudnay nagy meglepetéssel értesült arról, hogy egy képpel ő is szerepel a mostani génuai modern magyar kiállitáson*, ahol egyébként a modern magyar piktura több kitünő reprezentánsa is szerepel. *Ez az értesités annál inkább meglepte Rudnayt, mert*

erre a kiállitásra képet nem küldött, tőle képet nem kértek

s köztudomásu róla, hogy *nem tartozik egyetlen művészi csoporthoz sem. Rudnay Gyula* eddig, különösen Olaszországban, mindig nagy sikerrel szerepelt s mindig vigyázott arra, hogy *alkotásainak legjavát vigye a külföld elé.* A mostani génuai szereplés távol állt Rudnaytól s amint *A Reggel* munkatársának kijelentette, nem érti, hogy milyen intenciókkal és kik szerepeltetik egy olyan kiállitáson, amely lehet nagyon kitünő, nagyon sikerült, de amelynek *művészeti világszemléletével*

A Reggel 1929 IV 8

esetleg *ő nem ért egyet*, sem törekvéseivel nem azonosítja magát.

Azt sem tudja, hogy milyen képpel szerepeltetik,

ami nem közömbös, *kiszen ilyen szerepeltetéssel a művészt diszkreditálni is lehet.* — Az *Il Popolo d'Italia* útján kellett megtudnom — mondotta *A Reggel* munkatársának —, hogy a mostani génuai modern magyar kiállításon egy képpel szerepelek. Tudtom és beleegyezésem nélkül történik ez, *most már nem első izben. Idejét látom tehát, hogy*

az ilyen önkényes eljárás ellen a nyilvánosság előtt a leghatározottabb formában tiltakozzam.

Amidőn ezt teszem, *egyelőre nem firtatom* a kérdést és az okokat, hogy mért visznek engem ily módon és ily körülmények között egy külföldi kiállításra s kiknek mi céljuk van ezzel!

alvány.

nak, címe:

(esetleg postatakar

bélyeg

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

Bevétel	Kiadás
Pengő	Pengő

Első minőségű
„smart" férfiöltönykelmét? . . .

Rudnay Gyula festőművész.

Rudnay Gyula festőművész

A Képzőművészeti Főiskola tanára.

Legszigorubb, legszélsőségesebb nemzeti alapon áll minden nagy művészet, nemzeti érzésekből, faji jellegzetességekből fakadt s abból fog fakadni ezután is. Ez a nemzeti jellegzetesség ad vért, tüzet a művészetnek. Minden kozmopolitikus, divatos művészet humbug.

Ez hogy egyeztethető össze a modernség a magyar jelleggel?

A modernség csak eszköz. A művészet pszychéjéhez semmi köze. A legmodernebb művészet is lehet magyar. Nálunk az a baj, hogy a mi pitturánk nem önmagából fejlesztette ezt a modernséget, hanem idegen hatások átvételéből. Az ilyen modernség a legnagyobb hiba s ebből igazi nemzeti művészet sohasem fakadhat.

Mi volna az utja, hogy a nemzeti jelleg erősebben érvényesüljön a magyar művészetben?

Az állam sokat tehetne ezen a téren, valamint a közintézmények is, ha ragaszkodnának ahhoz, hogy csak az igazi magyar művészetet fogadják el és azt támogatják. Ez erősen szorithatná arra pikturánkat és művészeinket, hogy igyekezzenek müveikben a magyar jelleget kidomboritani. A fiatal festőnemzedéket is ebben a szellemben kell nevelni. Nagy hiba természetesen, hogy a mi műgyüjtő közönségünk teljesen kozmopolita alapon áll és nem akarja vásárlásainál a szigorúan magyar szellemü pikturát erősebben honorálni.

Az bizonyos, hogy erőszakkal ezt a magyar jellegzetességet a művészetből kiterumlni nem lehet, ennek a lélekben kell élnie, onnan kell fakadnia, de ha ott megvan, erővel sem lehet elnyomni s ez olyan művészi pluszt ad a pikturának, amelyet aztán sehol, semilyen nép művészetében megtalálni nem lehet.

Kemsit Ujság

1928 XI.25

Még arra szeretném felhivni a figyelmet, hogy a magyar egyházi művészet renaissance-a is nagy hatással lehetne a piktura magyar irányának és tartalmának erősitésére. Ott van Esztergom, gyönyörü hely, nagy magyar tradiciókban és emlékekben gazdag, ott kellene csinálni egy kis akadémiai alakulatot. Ennek óriási jelentősége lehetne nemcsak az egyházi művészetnek, hanem az egész művészet magyar karakterének fejlesztésére.

Rudnay Gyula

Csoportkiállítás az Ernst-Muzeumban.

A tarka és hangos *máról* kissé a leszürődött és elhalkult *tegnapba* hajlik át az *Ernst-Muzeum* uj csoportkiállítása, amelynek öt mestere valósággal szintézisét mutatja egy olyan vonalnak, amely Munkácsytól, Szinyein át, ismét Munkácsy felé kanyarodik vissza festészetünkben. Kétségtelen ugyanis, hogy hosszabb ideje nem látott és most alkotóereje teljében visszatérő *Rudnay Gyulának* éppugy Munkácsy lelki gyermeke, mint ahogy *Szüle Péter* is állhatatosan vallja a nagymesterrel való rokonságát. *Rudnay*, ha az évek során nem is változott, frisseségben, mondanivalóinak egyéni varázsában ma is az, aki volt. Valósággal elragadó eseményeket ad itt apró vizfestményeiben és szines rajzaiba, mint ahogy nagyobb tájai, jellegzetes alakjai is a régi Rudnay erejével és magyarságával dusak. *Szüle Péterről* örömmel jegyezzük fel, hogy rajz és szinbeli előkelőségét, egyensulyát megtartva, kissé enyhített „akadémikus" merevségéből, tónusai ma felszabadultabbak, tehát érdekesebbek is. *Tükör előtt* cimü aktja különösen gazdag festői értékekben. *Herman Lipót* sem szoritkozik ma már barokk mondanivalókra, néhány zamatos tája friss természetélményről tanuskodik, a Malvin-ciklus harsány derüjében pedig valósággal az önmaga romantikáját figurázza ki, sok festői képzelettel. *Boldizsár István* feltünően kiszinesedett, átlevegősödött; tájai ma tavaszi, nyári szinekben és fényekben virulnak. A kiállitáson még *Csók István* három nagy arcképét látjuk, a szinek örömének, a festőiségnek örök ifjuságában.

(—y.)

P.H. 936. T. 26

§ 2. a legszelet...
3+1 csöves európavevő
a Super Triumph

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló (Veszprém)

1021

Megyénkből indultak (11)

Várnai Zseni költő

Kedves virága a gyöngyvirág. Máig is, költői, szerelmi vallomásnak is a legszebb Várnai-versek egyike szól ehhez a fák tövén illatozóhoz: „Születtem Pünkösd napján, egy piros hajnalon, — virágos, vad ölében ringatott a Bakony, — a zúgó, ősi erdő, hol gyöngyvirág terem. — tanított énekelni, mint első mesterem."

— Második mesterem a szerelem volt. Megszerethettem a férfit, aki rányitotta a szememet az inségben, megfélemlítésben élőkre, a proletárokra. Peterdi Andor már jónevű költő volt, amikor a felesége lettem. Esküvői ruhát a fejedelmi gesztussal adakozni tudó Ady Endre öltönyei közül választhatott Peterdi, akivel vállaltam a közös küldetést...

A Véres Csütörtök-be belesikoltott egy asszonyi hang. A tömegek, a tüntetők ellen kivezényelt katonákhoz szólnak a sorok: „Ne lőjj fiam, mert én is ott leszek!"

Így kezdődött. A „Szívbe mártott toll" azóta is írja a betűket: a szegényasszonyok, proletáranyák dolgáról zengtek a versek az elnyomatás, a bújdosás éveiben; most pedig a békéről, az anyák örömeiről beszélnek.

— Engedje meg, kedves Várnai Zseni, hogy idézzek egy sorát: „Nagy élet volt ez... csak kicsit nehéz". Erről a nagy életről szeretném, ha elmondhatna még valamit

— Jókor jött, „formában vagyok". Éppen most voltak nálam a filmesek. Októberre kisfilmet készítenek rólam. Hol kezdjük hát?

— Ha nem fárasztom, gyerekkora, a nagyvázsonyi emlékek is érdekelnének.

— Nem fáraszt. Nekem Nagyvázsony a szüleimet, a

szép magyar nyelvet adta.

A történetből előlép az álmodozó, zenét, kártyát és kalandot kedvelő apa, a nagyvázsonyi szűrszabó, aki mindenbe belefogott; boldognakboldogtalannak hitelezett. Ivójában pihent meg Savanyú Jóska, a betyár is, aki az ötéves Zsenit, a hollófürtűt térdére ültette; ott ittak soha-megnemadomra a vándorszínészek is. Belőlük azonban származott annyi haszon, hogy a roppant becsvágyú apa az ő szemefényét a színpadra, a rivaldafénybe állíthatta. Rivaldafény? Öt-hat petróleumlámpa világította meg a kislányt, aki fehér ruhájában kedvelt virágához, a gyöngyvirághoz hasonlított: s tapsok fergetegében fejezte be az „Én egy árva kislány vagyok" kezdetű édesanyjától tanult verset.

— A nagyvázsonyi első fellépést az én szép, kalandvágyó, kislányára igen büszke apám jóvoltából több is követte. A nagyhírű Banda Marci testvérével. Banda Janival taníttatott meg cimbalmozni, hogy aztán bejárhassa velem Európát.

Lapoz egyet a naptáron, s nevet:

— Úgy látszott, beteljesedik az apa álma, elvégeztem a színművészeti iskolát is. Diplomám volt, színésznő lettem, de színpadra már csak költőként léptem.

A háborút élet-halálra játszó világszínpadon tomboló hatást váltott ki a költő bemutatkozása: a cattarói tengerészlázadásnak a „Katonafiamnak" című vers adja a lendületet.

„Tudatjuk mindenkivel, akit illet, hogy az 1918/19-es forradalmak lángoló lelkű költőjét, VÁRNAI ZSENIT örökös tiszteletbeli taggá választottuk". Így szól a tengerész forradalmárok, veterán-emlékbizottságának elismerő oklevele.

Külföldön élő fiára, Peterdi Gáborra, a képzőművészeteket tanító tanárra gondol, akinek grafikáiból az Ernszt Múzeum is sokat őriz.

— A Horthy-korszakban Csendes Mária álnéven írtam verseket a Népszavába: Várnai Zsenit akkoriban csak az Újság és a Világ-nál dr. Feleki Géza merte vállalni.

A szülőföldre egy remekművű korsó, egy könyvespolcot díszítő picinyke gémeskút emlékezteti a költőnőt. A búcsú pillanataiban Rudnay Gyula mesteri művére, a Várnai Zsenit ábrázoló portréra nézek. Igen, ő az: a Grachusok anyja! Több annál. A világ minden gyermekét fiában megszólító aggódások asszonya, aki hollófürtjeinek fényéből sokat elveszített már, de a szíve, amelyet „minta érték nélkül" postára ad, a gondoktól csak fényesebb.

A szívét osztogató Várnai Zseni üdvözletét küldi a szülőföldnek.

Cserhát József

Tatay Sándor

Szülőföldem a Bakony

Tíz évvel ezelőtt Ajkáról ment el egy fiatalember, aki jelenleg Manchesterben él. Ott találkozott az Angliába látogató Tatay Sándorral. Az író a „Szülőföldem, a Bakony" című könyvében (amelynek megjelenéséről egyízben már hírt adtunk), így írja le a találkozást:

„Azt kérdezte tőlem, érdemes-e oda visszajönni? Azt feleltem neki, hogy ha neked csak annyi közöd van Ajkához, mint Manchesterhez, akkor nem tudok erre a kérdésre felelni, de ha úgy gondolsz rá vissza, mint a hazádra, ha úgy érdekel a sorsa, mint a szülöttjét, akkor csak ez az egy dolog érdemes, akkor csak ez az egy dolog adhat értelmet az életednek, és életcélt, amellyel az idegen város örökre adós marad".

Csak a haza, a szülőföld nem marad adósunk. Tatay utikönyve olyan vallomásokkal van tele, amelyekből megtudjuk, hogy „csak ez az egy dolog": a szülőföld iránti hűséges ragaszkodás adhatott értelmet életének, életcélt neki is. Könyve első fejezetében, az Erdőtűz című-ben, az unokabácsi által „kék hegedűnek" nevezett Bakony szólal meg. Innen az összefüggés, most már megértjük, hogy indulásakor az ifjú Tatay a „kék hangot" hallotta, arról írt elbeszélést a Kelet Népében.

Most pedig, a sok-sok nagysikerű alkotás után egy lírai utinaplóban villantja elénk hőseit: a sírkövekre verseket szerkesztő nagyapát, a költői hajlamú embert. Vagy: Paré Mihályt, a fuvarost, aki előtt életében egyszer fejre állt a világ, összetévesztette a Balatont az éggel. És mennyire felejthetetlen asszony Sipos Kata néni is, aki a koromsötétben úgy vezeti a nyomában botorkálókat, hogy legkülső szoknyája után fejére húzza-hajtja a másodikat, majd a harmadikat, a fehéret is; az világból kell visszacibálni. Az apró, igen derűs történeteket Tatay Sándor könyvében azok a néhány mondatban fölvázolt pillanatok váltják, amelyekben olyan emberekkel találkozik, mint dr. Darnay-Dornyay Béla volt, aki „egész életét szentelte a Bakonynak..."

A Cuha, a Gerence, a Bitva völgye a Bakony ismételt felfedezésére hívja az írót, aki a „csehi mécses"-nél nagyobb fénnyel világít, hogy avatott vezetőnk lehessen. A kalauzolás legszebb állomásai a városokban érnek minket: Zircen, ahol ámulni kell, „mivé lett a nemrég még szegényes kis helység. Mekkorát nőtt." Várpalotán, ahol „a kohó szerencsére a belső fejlődés szempontjából sem mutat élhetetlen jelleget."

Veszprémről, a királyné városáról sok szépet elmondtak már az írók. Hallgassuk, mit mond Tatay: „Veszprém a királyné városa volt még Gizella idejében, s a városok királynője lett, ha most nézem". A pereskedések, szenvedések városából vált azzá. „Kár volna legyintenünk — figyelmeztet Tatay — hogy hegyekben, régi városokban különbeket talál az európai utazó. Mi a Bakonyt tudjuk nyújtani és Veszprémet, ez a miénk, és egy a dolgunk: hogy az utas e részletszépségeiben dúsgazdag kis hegység s e pompás városon keresztül már felüdült lélekkel érkezzék a Balaton nyújtotta örömök befogadására".

A felüdülésre, az örömök, a táj által nyújtott szépségek befogadására a könyv, a „Szülőföldem, a Bakony" is előkészíti az olvasót. Tatay Sándor könyvében a téli szélre vonatkozó megjegyzés az avatott kalauzolásra is ráillik: nem hagyja magát elfeledtetni.

Az út végén az évszázadokig élt szokásokból a tamási lakodalom elevenedik

Rudnay Gula

1928			
sept.	6.		12.000 -
dec.	14		10.14741
			22.14741

Népszabadság
1957. jan. 9.
(kedd)

HÍR

Pénteken temetik Rudnay Gyulát

Rudnay Gyula Kossuth-díjas festőművész temetése pénteken délben 12-kor lesz a Farkasréti temetőben. A kiváló magyar művész elhúnytáról a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége gyászjelentést adott ki.

Ruduay Gyula

RÓH

Tanulót asztalos-
műhelyembe felve-
szek. Péterffy Sán-
dor u. 17. Gombos.

Kárpitossegédet és
tanulót felveszek.
Thököly út 3. kár-
pitos.

Háztartási alkal-
mazottat keresek ja-
nuár 15-re 155—
066 du. órákban.

Bádogos és sze-
relő segédet, tanulót
és fiatal segédmun-

ADÁS-VI

Tíztonnás
terprés bizon
keresztül is
XIII., Kresz G
46, lakatosm

Skiff, egyp
zős, jókarban
Telefon: 165—

Nagyméret
szobaszekrén
rös, fogasos,
Pasaréti út

ELŐSZÓ

A gyüjtésnek, ha főcélja a nemes műalkotásokkal való közvetlen érintkezés, áldásos hatása van: kiragad a mindennapiságból; szebb, jobb világba vezet, felüdíti a szellemet és kibékít az élet árnyoldalaival.

Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy bár a művészet és müipar szép termékeinek kedvelése nem is hanyatlott el, a műgyüjtés erősen csökkenő irányzatot mutat. Nem kétséges, hogy ennek elsősorban gazdasági okai vannak; de hozzájárul az a közismert körülmény is, hogy jó műtárgyak vásárlása még a bőséges anyagi erővel rendelkező műbarátoknak is egyre nehezebbé válik. A gyüjtés anyaga világszerte fogy, a források elapadnak, a kielégülést nem találó amatőrök kedvüket vesztik. Ezen a helyzeten óhajtunk segíteni, amikor aukcióink színvonalát fenntartani és fejleszteni igyekszünk. Nem riasztanak vissza bennünket az anyag megszerzésével járó nehézségek s minden törekvésünk odairányul, hogy intézetünk barátai részére a gyüjtőtevékenység folytatását nehéz körülmények között és azok dacára is lehetővé tegyük. A kiállított választék sokoldalúsága s az értékes darabok jelentékeny száma arra a reményre jogosít, hogy a termeinket látogató műbarátok törekvésünket méltányolni fogják s fáradozásunk eredményét szívesen fogadják.

Régi képekből egy egész képtárra valót hozunk ezúttal, jó kvalitású, dekoratív müveket XVII—XVIII. századi művészektől s még hozzá, minden iskolából. Vannak olasz, német és németalföldi munkák egyaránt. Közöttük különösen Rembrandt kitűnő követőjének, *Gerbrandt van den Eeckhoutnak* nagyméretű munkáját emeljük ki, mely Jákob és Lábán találkozását ábrázolja (84). Mivel nem taglalhatjuk végig az összes, említésre érdemes munkákat, csak tárgyi szempontból szeretnők a figyelmet egy XVIII. századi német képsorozatra felhívni. A sorozat három jelenetben beszéli el a Bűnbeesés történetét, a képeknek nemcsak elbeszélő, hanem szimbolikus tartalmat is adva. A tudás fájának lábánál az Úr parancsa ellen vétő első emberpár ül, a fa koronájában a megfeszített Krisztus képe tűnik szemünkbe. A bűnbeesést és a megváltást, az Ó- és Újszövetséget középkorias gondolattal egységbe fogó érdekes ábrázolás ez, melynek tárgya bizonyára nem a festőtől származott, hanem a megrendelő egyházi embertől. A Kiüzetésnek modernebb szimbolikája van: Ádám és Éva mögött a Halál alakja jelenik meg: a bűnt elkövetők mögött, a bűnhődés. A XIX. században nagyon népszerűvé vált szimbolika.

Magyar képeket a XIX. század eleje óta találunk. A századot mindjárt egy aranyos kis kép nyitja meg ismeretlen festőtől, Jekelfalussy Eleonóra gyermekkori arcképe. Vékony kis alakját fehér csipkeruha díszíti, a kor ízlése szerint a szoknya alól kibújó hosszú csipkenadrággal (222). *A. Clarot* bécsi volt ugyan, de

annyi pénzt keresett Magyarországon, hogy méltán egy kicsit magyarnak is számíthat. Az 1820—30-as években tartózkodott Pesten s főképpen vízfestményeket készített. Annál érdekesebb tehát, hogy most egy 1833-ra keltezett *olajfestésű* férfiarcképe került elő (46).

A magyar anyag legfőbb dísze *Brocky* Károly szokatlanul nagyméretű vízfestménye: Anya gyermekével (30), a művész londoni idejének széles modorában, telt formákkal és szép színekkel előadva. A motivum is tipikusan jellemző ezekre az évekre. Brocky vázlatkönyvében tömegével jegyzett fel apró vízfestményekben vagy tollrajzokban hasonló témákat; mindmegannyi kedves jelenet az intim családi életből.

Már későbbi időbe vezet *Hollósy* Simon két képe, a művész két nagyon különböző korszakából. „Két tűz között" című, gyönyörű, gyengéd olajvázlata (152) még a müncheni idő hazavágyó hangulatában fogant magyar paraszttárgyú képeinek sorozatából való, a „Falusi táj" (153) viszont kései nagybányai munkásságának terméke. Itt nemcsak a tárgy magyar, hanem a táj és a levegő is. Az első magyarszellemű festőiskola megalapítójának jellemző, nagyszerű alkotása ez; Hollósy szuggesztív temperamentuma, zengő hangja szól belőle hozzánk. Nagybányai tájat ábrázol *Glatz* Oszkár színgazdag képe (129), s a magyar táj szépségét dícséri *Csók* István is „A Balaton Aligánál" című képén (52). Csóktól ezenkívül még két igen szép kép van kiállításunkon, Leányka mellképe (54) és egy Kínai csendélet (57).

Magyaros színességével és csokorszerű, elragadó kompozíciójával *Rudnay* Majálisa (515) méltóan sorakozik az előbb említettekhez.

Szobrok közül különösen néhány barokk-faragás vonja magára a figyelmet; ezek bizonyára magyar templomokból kerültek elő.

Keletázsiai műtárgyaink csoportja nem mutatja a szokott képet. Különös élénkséget vitt bele néhány Jávából származó műtárgy. Ezek közt feltűnőek a rézedények, a hollandi gyarmatokat jellemző művészi ipar sajátos termékei. A Szunda-szigetek benszülöttei, akárcsak India lakói, nagy művelői a réziparnak. Kitűnően értenek a sárgaréz anyagának megfelelő stílusformákban való alkotásához és az indiai, de különösen délindiai származású díszítőelemek megfelelő átalakításához. A 862., 864., 867., 869. számú tárgyak igen jellemző és jó példái ennek a vonzó művészetnek: a készítők a nép egyszerű gyermekei; amilyen igénytelenek, épp oly biztosak a maguk dolgában és épp oly fejlett ízléssel alkotják azt, amit a Nyugaton nem tudunk létrehozni: a mélyen gyökeredző rendszeren épült díszítő művészetet.

Jávából való egy áttört művű fafaragvány is (865), mely valamikor, valószínűleg a XVII. században, egy épület falát díszítette. Növényi indákból és sárkányfejekből áll az igen érdekes festett ékítményes darab; hozzá hasonlót ma már a benszülöttek művészete sem tud termelni.

Hímzett selyemszövetekben sem szegény a mostani árverés keleti csoportja. Említésre méltók a kiállított tárgyak között a sokszínű, gazdagon hímzett kínai köpenyek (866, 868), melyek a császári palota számára készültek. Az egyiken sötétvörös alapon különösen sok, nagy gonddal készült pekingi hímzés látható. Egy vörös selyemfüggönyt (863) a hosszú életet jelentő sho-jel száz változata díszít, melyben a régi kínai írásjegyek tanulmányozói különös gyönyörűségüket lelhetik.

A színes japáni fametszet utolsó jó korszakának, a XIX. század első felének képviselői közül most is találkozunk néhánnyal.

A nemesfémanyagban a műgyüjtés szempontjából kétségkívül a kisszámú magyar ezüstmű érdemli meg elsősorban a fi-

Árverési Közlöny 1938. 4. sz.

Rudnay Gyula.

Magyarság, 1927. dec.

Budapest legujabb művészeti intézménye

— *A Tamás-galéria.* —

A külföld nagy városait járva, nemcsak a műbarátnak, hanem minden intelligens embernek legnagyobb élvezetét és impresszióját jelenti az, ha a nagy nyilvános muzeumok és magángyüjtemények után megtekintheti azokat a kisebb-nagyobb, de mindig intim hatásu művészi galériákat, amelyekben az illető város és nemzet modern művészetének legteljesebb áttekintését nyerheti.

A párisi *Bernheim-*, a berlini *Cassirer-*, a milanói *Pesaro*-galériák (hogy csak épp a legelőkelőbbeket említsük) ma már éppoly világhirü és általános tekintélyü fórumai a francia, német és olasz festőművészetnek, akár az állami vagy magánmuzeumok. A látogató megismerkedhetik itt a kor festőművészetének reprezentáns egyéniségeivel és alkotásaival, mégpedig ugy, hogy ennek az ismeretségnek nem kell épp plátóinak maradnia, aki ma Párisban, mondjuk, *Utrillo*-tól vagy *Foujita*-tól képet akar szerezni, csak el kell mennie a Bernheim-galériába, ahol kiválaszthatja a neki legjobban tetsző alkotást.

Budapesten mindezideig hiányzott a festőművészetnek a közönséggel való kontaktusából az ilyen intim találkozóhely, művész és közönség között. Az az izléses, előkelő hangulatu, ugyszólván egy műbarát szalónjának finom intérieurjével ható galéria, mely nemrégiben nyilt meg az *Akadémia-utca 8-ik* számu házban, a *Tamás-galéria*, az első, amely ebben a tekintetben is közelebb hoz bennünket a világvárosok nivójához. *Az idegen, aki Budapestre érkezik, éppugy meglepetten állhat az előtt a teljes és tiszta áttekintésü kép előtt, melyet ez a galéria a jelenkor magyar festőművészeteiről nyujt, mint a budapesti vagy vidéki magyar műbarát.* Nagyjelentőségü tehát a Tamás-galéria a magyar művészeti politika szempontjából. Először is, *a Budapestre érkező idegeneket tájékoztatja a mai magyar művészet világviszonylatban is első helyen álló szinvonaláról, másodszor pedig, a magyar közönségnek alkalmat adva a legjobb magyar művészek legjobb alkotásaival való megismerkedésre, itthon is kulturmissziót teljesit.*

A *Tamás-galéria* megteremtője és tulajdonosa, *Tamás* Henrik, művészeti kiadó, egyébként egyike azoknak a művészeti szakembereinknek, akiknek festőművészetünk a legtöbbet köszönheti. Ő volt az, aki a nagysikerü külföldi magyar kiállitások egész sorának rendezésében tevékeny részt vett és aki például *Rudnay Gyula* alkotásainak külföldi kiállitásaival, a jelenkori magyar mestereknek ezt az egyik legnagyobbját egész Európában ismertté tette. Éppen ezek a kiállitások azok, amelyek a legbiztosabb bázisát adják annak, hogy a *Tamás-galéria* azzal a szeretettel, lelkesedéssel és hozzáértéssel, amellyel megteremtője létrehozta és vezeti, itthon is meg fogja oldani azt a ma már nálunk is időszerüvé vált problémát, hogy tudniillik a müértő és müvásárló közönség közvetlen kapcsolatba kerülhessen az élő magyar festőművészettel, ennek legmagasabb nivót képviselő mestereivel és alkotásaival, hogy figyelemmel kisérhesse festőművészetünk egyre megujuló törekvéseit és eredményeit. Nem is szólva arról hogy *a magyar művészetnek ilyen reprezentánsfelvonulása, minő hatalmas kulturpropagandát jelent a Magyarországba érkező idegen szempontjából.*

A *Tamás-galériával* Budapest és az ország egész művészeti élete jelentősen gazdagodott. Nem csak az játszik ebben nagy szerepet, hogy ez a külföldi nagyvárosok művészeti galériáival mindenben egyenrangu állandó képkiállitás Budapest világvárosiasságához egy élénk és gazdag szinfolttal járult hozzá és *az idegenforgalom budapesti értékeinek egyikévé vált*, hanem az a körülmény is, hogy *itt a magyar festőművészetnek ismét uj otthona nyilt meg*, a műbarátoknak pedig megbizható és csak a legmagasabb nivót képviselő gyüjtési lehetősége. Nem volna azonban teljes a *Tamás-galéria* jelentősége és hivatása, ha nem válnék egyuttal azzá az intézménnyé is, ami a külföld hasonló galériáinak szintén egyik nagyfontosságu feladata, hogy tudniillik a nagyközönségnek művészeti kérdésekben is rendelkezésére álljon. A *Tamás-galéria* ebben a tekintetben is szolgálni kivánja a műbarátí közönség érdekeit és *szivesen rendelkezésére áll mindenkinek képek megvizsgálása, felismerése, eredetiségének megállapitása, sőt esetleg legkedvezőbb elhelyezése szempontjából is.*

A *Tamás-galéria* a maga nagy, itthon és a külföldön egyaránt érvényesülő művészetpolitikai hivatásával ismét egy téglát jelent annak a kulturfölénynek kiépitésében, amely a magyar irredenta egyik legerősebb fegyvere ma és a jövőben.

...nkinek,

...y január havában egy évre előfizet

...ita-tér 8. Postacsekk szám 41.599

...ése után azonnal kiadjuk v. postán küldjük

.. .. 14.40

.. .. 20 P

...es-e előfizetnie?

...ARKOGLI

...g, Andrássy-ut 33.

...ek kirakatában megtekinthető

* **Müsorváltozás a Kamaraszinházban.** *Várady* Aranka betegsége miatt a *Férfiszív* csütörtöki és szombati előadása elmarad és e helyett ma, csütörtökön, a *Válás után*, szombaton pedig *A husvéti vakáció* kerül szinre. A husvéti vakáció szombati előadásán először lép fel betegsége és szabadsága után *Petheő* Attila

* **Mennyit kérnek Mistinquették?** Szinigazgatók, szerzők, szinészek küldöttsége járt éppen ma a polgármesternél, hogy a külföldi vendégjárások ellen tiltakozzék, ugyanakkor *Mistinquette és társulata* esténkint 2200 dollárt kér egy hétig tartó vendégszereplésért. Azért egy hétig, mert a 25 pengőre felemelt helyárak mellett is a vendégjáró szinészek csak igy találhatják meg számitásukat. De akkor mért jönnének Budapestre? Annyi jó magyar előadást kaphatunk olcsó pénzen.

* **Városi Szinház.** Lendületes crescendoval ért el mai nagy sikeréhez *Sullivan* John, a Városi Szinház angol vendégtenoristája. Ragyogó, erőteljes hangja magasságának csillogtatására kitünő alkalmakat ad a *Zsidónő* Eleázária. Játékban is több szint finomságot

...pót császárnak elküldött, később a... osztrák Este-ág modenai könyvtárába... került két *Corvin-kodex* képviseli. (Ku... riózus érdekességü tény, hogy a nagy... magyarbarát ezredes *Klebelsberg* Ferenc... gróf ezredessel együtt ment be ezen a... napon a Bécsi Kapun át a budai Várba... néhány hét mulva pedig *Bethlen* Miklós... gróffal fárgyalt a török által Brassóba...

...PAKAIGAN

ad

...TÜNDÉ...

...egy megkésett gótikáju XVI. századi asztal, egy XIV. századi gótikus festett ékszeresládikó és egy lőcsei gótikus Szent Sebestyén szobrocska.

A magyar reneszánszot a Budán 1686. szeptember 3-án délután a Marsigli Luigi Ferdinando gróf által a Várpalota török könyvtárában megtalált, általa Li...

...kisnaszonbérletté alakitható át, *mégpedig 1922/23-as gazdasági évre. Ezt az itéletet pedig 1923 február 21-én hozták*, tehát, mikor már elmult az 1923-as esztendő. Elmult tehát annak a gazdasági évnek az első része, melyre az itélet kimondotta a haszonbérbeadást. Ma is kiderithetetlen, hogyan gondolta a földbirtokrendező biróság itélete ezt a haszonbérbeadást visszamenőleg az elmult évre? És ho-

Bednay Testvérek müasztalosok, kárpitosok. Műhelyek: Budapest, VII., Hernád-u. 50. Butorterem: Hernád-u. 40. (udvarban). Telefon: J. 328—76

Rudnay Gyula

Ujság

PÉNTEK, 1925 ÁPRILIS 10

KÉPZŐMÜVÉSZET

** **Rudnay-kiállitás Milanóban.** Velencei nagy sikere után most Milanóban mutatja be művészetét Rudnay Gyula. Milano legelőkelőbb kiállitószalonjában, a Galleria Pesaróban kevés hiján száz munkája: olaj-, vizfestménye, rajza és rézkarca került az olasz közönség elé. A kiállító cég előkelő megjelenésü füzetben ismerteti a magyar mester müveiről készült kitünő reprodukciók kiséretében Rudnay életét és müvészetét. A kis tanulmányt Vittorio Pica, a modern magyar művészet ismerője és kipróbált barátja irta, s benne az egész modern magyar müvészet történetére kiterjeszkedik. A Rudnay személyével foglalkozó fejezetben kiemeli, hogy sokak véleménye szerint, a tavalyi velencei nemzetközi kiállitásnak Rudnay volt „a legérdekesebb és esztétikai tekintetben legvonzóbb müvésze". A milanói sajtó feltétlen elismeréssel ir a magyar müvész kiállitásáról. Decio Buffoni, a *Secolo* kritikusa, egyebek közt ezt mondja: „Rudnay müvészete egyben mással összetéveszthetetlen egyéniséget és tökéletesen modern érzékenységet renelál". Majd müvészetének határozott magyar jellemét hangoztatja. Vincenzo Bucci a *Corriere della Serában* Rudnay müvészetének szintén a nemzeti sajátosságaira mutat rá és müvészetének jellemét ugy magyarázza, hogy impresszionista természetlátása képei elgondolásakor, megszerkesztésekor és megfestésekor valami ízes arkaizmussal vegyül. Rudnay milanói kiállitását Tamás Henrik rendezte.

vel, testén három épületcsoport. Erdély, XVIII. sz. —
kel, auf der Wandung Gebäude. Siebenbürgen, XVIII. Jh.

zdes testén zöld virágdisz. Erdély, XVIII. sz. — Alvincer
ekor. Siebenbürgen, XVIII. Jh.

l, festett gerezdekkel és virágcsokorral. Erdély, XVIII. sz.
eckel und Blumenbukettdekor. Siebenbürgen, XVIII. Jh.

ék szinben nőalak kosárral. XVIII. sz. — Krug, Fayence
au mit Korb in Blau. XVIII. Jh.

közt nőalak. Erdély, XVIII. sz. — Krug mit Zinndeckel,
e Frauenfigur. Siebenbürgen, XVIII. Jh.

l, testén elől ölelkező pár. Erdély, XVIII. sz. — Alvincer
er Stirnseite umarmendes Paar. Siebenbürgen, XVIII. Jh.

, testén elől álló férfi bottal. Erdély, XVIII. sz. — Alvincer
uf Mann mit Stock. Siebenbürgen, XVIII. Jh.

gavallér alakjával. XVIII. sz. — Krug mit Zinndeckel,
. XVIII. Jh.

el, testén elől térdnadrágos férfi. Erdély, XVIII. sz. —
kel, auf der Wandung Mann in Kniehose. Siebenbürgen,

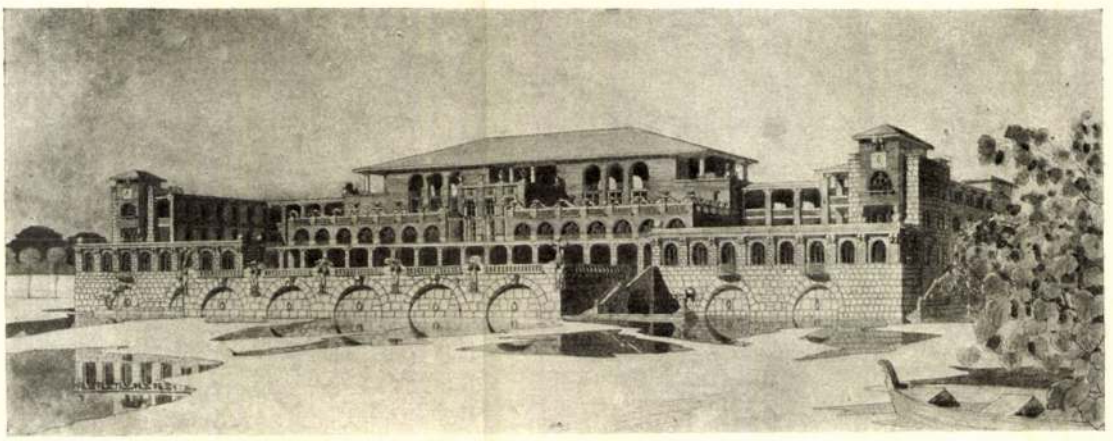

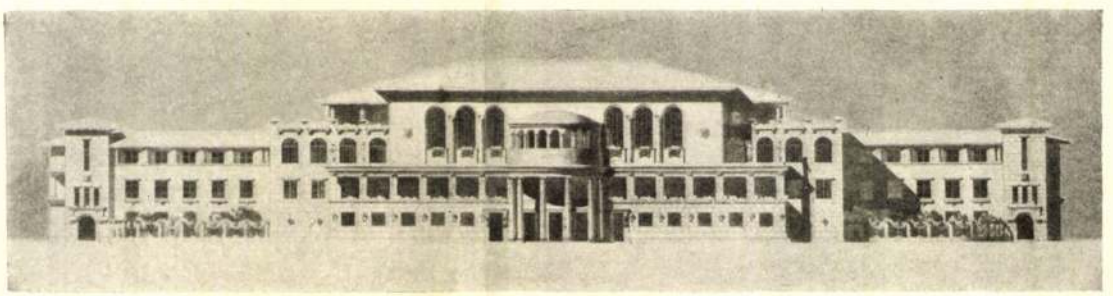

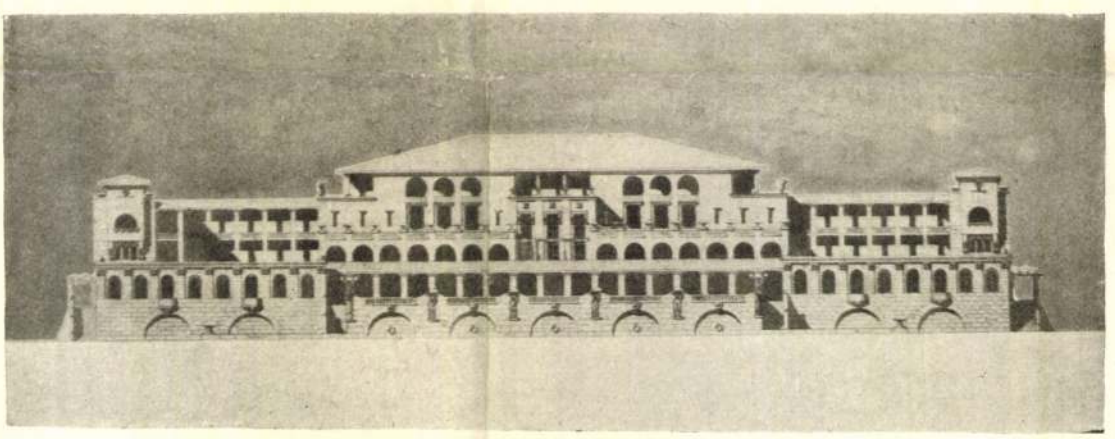

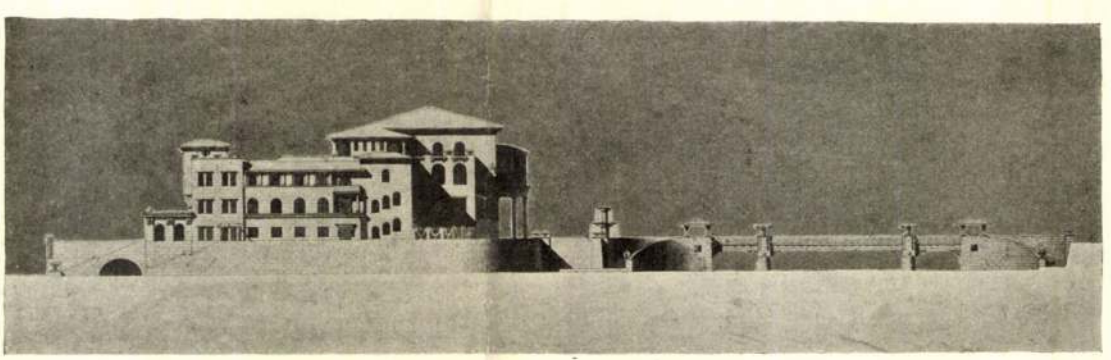

BALATONI KASZINÓ — GYENES LAJOS MÜVE

A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ-EGYLET 1914-IK ÉVI NAGYPÁLYÁZATÁNAK NYERTESE

Művészet 1914. 356. l
<7 képpel

egybefoglalja, egy síkban, saját vallomása szerint is. Varchihoz írt levelében (1546) olvassuk: «A festészetet szerintem annál inkább kell megbecsülni, minél inkább közeledik a reliefhez, s a reliefet annál kevésbbé, minél inkább közeledik a festészethez.» Lehet-e ezt félreérteni? Nem az abstrakt képzeletű művészet kredója ez? Justi félreérti, mert nem érti a festői szobrászatot, melyet a mester elítél, az ifjúkori Ghiberti rajongás megzavarja! — Pedig most már, hogy «szinte a halottakhoz számítható öreg ember», most már Michel Angelo előtt tiszta dolog, hogy az «igaz» szobrászatot nem a festői szobrászat képviseli. A maga ellentmondást nem tűrő, a maga képzeletstrukturájának megfelelő művészet lesz az ő szemében az «igaz» művészet. A relief nem kereshet mélységhatást, mint a festészet s ő még a festészetet is síkszerűnek követeli, mert ideálja a monumentális festészet, a síkszerűség megőrzésével, a formáknak az előtérben való kiterítésével, mely ilykép közeledik a szobrászathoz.

Justi a ronde-bosse ideál igazolására a kontrapostot hozza fel, mellyel azt akarja igazolni hogy Michel Angelo ezt, t. i. a nyak vagy csípő kifordítását, a testrészek elváltozását a szimetrikus helyzetből, a kar-átvágásokat, a mélység éreztetésére alkalmazta. Michel Angelo kontraposztója azonban benmarad mindég a reliefszerű képsíkban, a főkonturon belül, nála a festőietlen profil és főleg a frontnézet uralkodik, mely a fővonal megőrzését elősegíti, melyre — a nyugodt alaphatás érdekében — szüksége van.

Ellenben figyeljük meg mit csináltak ugyanezen eszközökkel Bernini és a barok konkrét képzeletű művészei; a legszenvedelmesebb kontrapostókkal izgalmas mélységhatásokat hoztak ki. Ha az egynézetűség felbomlik, dimenziókkal sem lehet a monumentális hatást elérni.

Dr. Lázár Béla

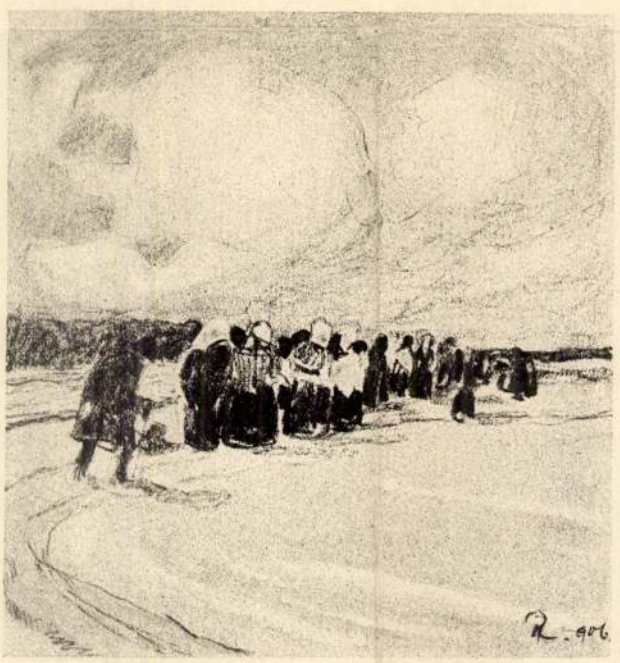

BUCSU RUDNAY GYULA RAJZA

Rudnay Gyula.

Reggel, 1928. dec. 14.

Reggel 1928 december 17.

Hódmezővásárhelyi Rudnay cserepek Gyula.

(A Reggel munkatársától.) A Mücsarnok téli tárlatának kitünő és kevésbé kitünő müvészei ne haragudjanak, hogy a sok kitünő és kevésbé kitünő kép, szobor, rajz és tervezet *minden impresszióját kiküszöböli*

a hódmezővásárhelyi cserepek kedves szenzációja.

Az arany középszerüségről elvégre ódát is irt a latin költő, azt tehát szégyelleni nem kell, de viszont irni sem kell róla és *ha most kiállitó müvészeink nem kivánják megrenditeni és fölizgatni a szemlélőt, a kritikus sem kötelezhető, hogy repeső örömmel csattogtassa szárnyait.* De a Mücsarnok előszobájából balra nyilik egy terem, tele *mindenféle cserepekkel.* Virágos szinek, mély, tüzes kékek és zöldek, vörösek és vadvirágtarkák, drága, ősi, nav formák és mégis egy nagy kultura fölényében impozánsak.

Egy pár müvész állott össze, hogy uj tüzzel lelkesitse át a csongrádi parasztfazekasok ázsiai tradicióit.

Igy lőn a hódmezővásárhelyi majolikagyár, amelynek minden darabján, vázákon, poharakon, kulacsokon, bombonieren, edényeken, tányérokon hol a *Rudnay Gyula*, hol a *Kallós Ede*, a *Pásztor János*, vagy a boldogult *Endre Béla* gondoskodó szeretetét érezzük, ahogy ők, a hódmezővásárhelyi müvészek, az ősi lélek áhitatos átélésében tanitják és szuggerálják azokat az egyszerü paraszti lelkeket, akik a remekbe formázott cserépre mélázó kézzel irott ágas-bogas, puhán egybeolvadó és a legszebb népdal harmonikus és melodikus gazdagságától ékes fazekasdiszeket teremtenek. Itt

nem fenyeget a matyóveszedelem, az ősi szépség nem vész el

itt az iparmüvésznők bécsi és müncheni dilettantizmusában, itt él a hagyomány és az elmult régi fazekasok áhitata zendül még abban a magasra fokozott plasztikai kulturában is, amely a Kallós Ede Madonnáját a Robbia-fajanszok klasszicitásával disziti.

Ez a dombormü az egész őszi tárlat szenzációja.

Ime, magyar paraszfazekasok, akiket egy nagy magyar müvész tervezete az olasz reneszánsz termékenységére hevit. Szeretném, ha mindenki tudná, hogy *itt potom pénzen bübájos mütárgyakat lehet kapni,* ha a magyar publkum is rákapna arra a *legszebb lakásdiszre,* amely az osztrák és német gyárak klisirozott tömegárujánál mérhetetlenül értékesebb és mégis olcsóbb. *Ujzelandba, Ausztráliába, Amerikába szállitanak a vásárhelyiek. Most talán eljutnak Magyarországra is.*

Márkus László

Derűs, meleg asszonyi hang szólít: tessék, tessék. Bejutni azonban nem olyan egyszerű. A ház egész hosszában kifeszített kötélen fehérnemük száradnak. Amikor megmondom, ki vagyok és mi járatban jöttem,

a méltóságos asszony arcán egy kis csalódásféle tükröződik, azt hitte, a közvetítőirodából keresik.

— Mert, tudja — magyarázza —, *bérbe akarjuk adni az üzemet. Nem vagyunk szakemberek és bizony ráfizetünk. Pedig én is, meg az uram is nemcsak hogy fölügyelünk mindenre, hanem magunk is dolgozunk.* De hát, hogy került ide, *ki tud még mirólunk?*

Megmondom, hogy *Budapestre szakadt székely munkásemberek beszélték el* nagy meghatódottsággal, hogy amikor Gaál Sándornak el kellett jönnie és ott kellett hagynia birtokot, ügyvédi irodát, házat, lakásberendezést, akkor nem esett kétségbe, *nem hivatkozott multbeli politikai érdemeire és viselt magas közjogi méltóságára,*

nem akarta magát eltartatni az állammal; csinált egy kis vegyi üzemet, amelyben ő maga is résztvesz a két keze munkájával.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELETMAGYARORSZÁG

Kiállítás egy feledésbe ment művésztelep terméseiből

Ma már még Szabolcs-Szatmár megyében is csak nagyon kevesen emlékeznek rá, hogy a harmincas évek elején — 1931—1932 és 1933 nyarán — művésztelep működött a Nyíregyházához tartozó Sóstófürdőn. A gazdasági válság idején, amikor a fővárosi művészek élete is igen nehéz volt, Rudnay Gyulának egy osztályát látta vendégül a város három nyáron át. A ma is élő művészek közül többek között Konecsny György Kossuth-díjas, Koffán Károly, Boross Géza, Kutasy Imre Ferenc, Kun István, Czene Béla, Horváth Jenő, Nagy Ferenc, Füstös Antal voltak a művésztelep lakói. Az ott készült művekből ősszel, mielőtt visszatértek volna a fővárosba, kiállítást rendeztek, s a képek egy részét értékesítették.

Június második felében jelentős esemény színhelye lesz Nyíregyháza. Itt tartják meg a régészeti, népművészeti és numizmatikai vándorgyűlést. Ezt az alkalmat felhasználják arra is, hogy a feledésbe ment sóstói művésztelepen készült alkotásokat legalább részben összegyűjtik és kiállítják. Felkérik az érdekelt művészeket, hogy a birtokukban lévő képekkel járuljanak hozzá a tárlat sikeréhez. Ugyszintén kölcsönkérik erre az időre a Nyíregyházán magánosoknál lévő, fenti művészektől származó alkotásokat is.

A múzeum igazgatósága ezúton is felkéri azokat a művészetpártoló lakosokat, akiknek tulajdonában vannak ilyen festmények, hogy a kiállítás időtartamára bocsássák a múzeum rendelkezésére.

t olcsó

selyemáruk, sima,

és filmnyomott női

nplék, pongyolák, egy-
n és selyem alap-

fürdőnadrágok, női
ok, gyermeknapozók
ztyük, gyermek karls-

asszárú gyermekcipők

afi cikk

jó rendű érettségi bizony
ka

2 éves vegyipari technikum

BUDA

A tanulmányi idő alatt
biztosít, szállásról és élelmez
gondoskodik.

Az iskola időtartama 2
si képesítést és képesítésül
kapnak.

Jelentkezni lehet az
güket teljesítették, vagy az

Jelentkezési határidő j

Jelentkezés: Nyíregyházi

RUDNAY GYULA: VÍZHORDÓ. Rézkarc

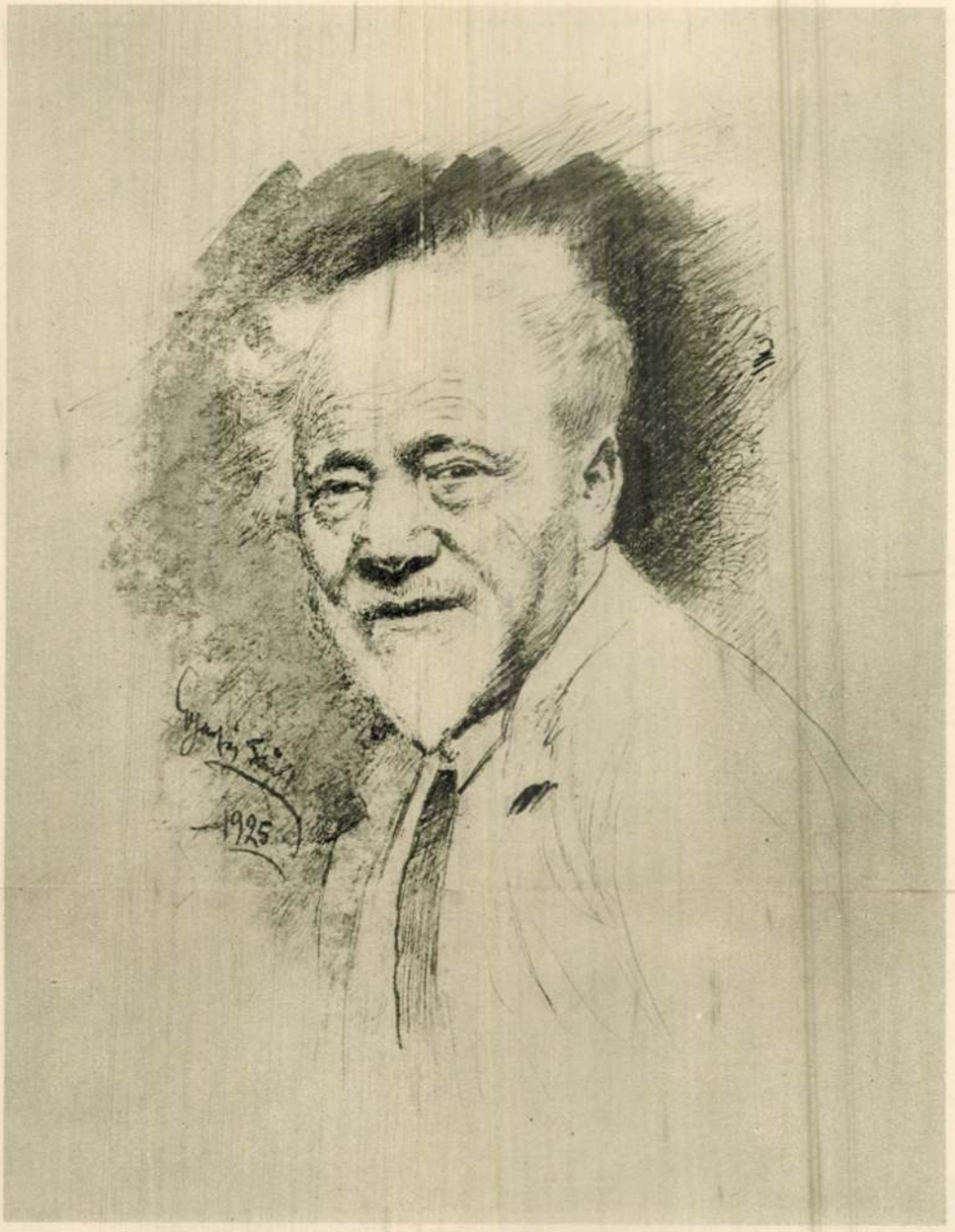

GYÁRFÁS JENŐ ÖNARCKÉPE

A barokk líra egy és ugyanazt a motívumot minden lehető változáson keresztülviszi. Olyan ez az eljárás, mint amilyent a zenében a XVII. században olyan előszeretettel művelt variációs formák mutatnak, melyekben az alaptéma és a hozzáfűződő hangulat önmagából gazdagodik. Folyton új oldaláról átélni a dolgokat, folyton új és új színeket fölfedezni bennük, ez a törekvés teszi a barokkban a művészi kifejezés eszközeit minden téren annyira hajlékonnyá és festőivé.

Az egyházi zenének ez az érzéki extázisa a második velencei iskola klasszikus szakában a vallásos extázisnak, az elmélyülő szubjektivizmusnak ad helyet. Itt kell most már nyomon követnünk a barokk zene fejlődését, mely már abba a korba esik, midőn az ellenreformáció a hívek lelkét is teljesen áthatotta.

Dr. PRAHÁCS MARGIT

Magyar Művészet 4
1926, 456. l.
önarck.

Rudnay Gyula

U.M. 1942. IX. 5.

U.M SZOMBAT, 1942 SZEPTEMBER 5

* **Odaítélték a velencei Biennale díjait.** Velencéből jelentik: A Duce részéről a kétévenkénti kiállításon szereplő külföldiek számára kitűzött díjat a Volpi gróf elnöklésével működő nemzetközi testület Kampf Arthur német festőnek és Banninger Károly Ottó svájci szobrásznak ítélte oda. A bírálótestület külön kiemelte Rudnay Gyula magyar festő és Mesztrovics Iván horvát szobrász egyéni kiállításainak különleges jelentőségét. Velence városának olasz művészek részére kitűzött díját Francesco Messina olasz szobrász, a külön festészeti díjat egyenlő arányban Ugo Bernasconi és Alberto Salietti művészek nyerték el. Volpi grófnak a legjobb olasz és külföldi rajzművész részére kitűzött díját Luigi Bartolini (Olaszország) és Stig Bording (Svédország) nyerte.

SZOMBAT,

Rir

Az első sikér

Bár Csurcsi tán még azt se tudja, hol van,
Mégis kimondta: — Nem oda Buda!
Ha én nem átallok overallt húzni ... —
S most jön a női egységes-ruha.

Az angol nők már szívszorongva várják
A jól beharangozott első fecskét;
S külön öröm, hogy végre ... valamiben
Létrejött Britanniában az ... egység.

Aki sokat hazudik ...

Mert Csurcsi kezdi félteni életét,
— Hisz újabban csak páncélautón járkál, —
Suttyomban értesültünk, hogy a héten
Az egyik angliai cementgyárnál
Barátai és ismerősei
Furcsa prezentet rendeltek neki.

Chamberlain régi, ócska esernyőjét,

Rudnay Gyula festő

Ujság, 1928. Máj. 20.

KÉPZŐMŰVÉSZET

A Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállitása

Még nincsen tiz esztendeje, hogy nehéz belső és külső küzdelmek után a Képzőművészeti Főiskolánk egyrészt bizonyos foku autonómiához jutott, másrészt pedig uj alapot rakott a falai között megindult tanitás alá. Még nem érkezett el az ideje annak, hogy megméressék, milyen eredménye lett a rajztanárképzés reformjának, amelyet szintén az iskola uj rezsimje inditott meg. De az intézetnek most megnyiló kiállitása, mely a városligeti Mücsarnokot egész hatalmas kiterjedésében megtölti, immár fogalmat ad arról, hogy milyen uton-módon és milyen eredménnyel készíti elő jövendő pályára az ifju *művésznemzedéket.*

A régi Mintarajziskola és a mai Főiskola közötti különbséget könnyü belefoglalni egy negativumba, meg egy pozitivumba. Az egykori Mintarajziskolát a tehetséges növendékeknek csak a legkisebb része járta ki végig. A többi sietve ment ki külföldre tanulni: Münchenbe, Párisba, akárhová, mert az itthoninál mindenhol tehetségfejlesztőbb tanitásban volt része. Ezzel szemben a mai művésznemzedék csaknem teljes egészében itthon nevelődik, bizonyára azért, mert itthon mindabban része jut — minden jel szerint különb módon is —, amit a külföld adhatna neki. Része jut mindenekelőtt az ország jobb művészeinek oktatásában s ami talán ennél is nagyobb jelentőségü: a személyes példájában. A szabad nagy művészek szabadságban nevelik tanitványaikat is: elmélettől mentesen. Például a természetet tartják eléjük s megtanitják őket a természetnek művészi szemmel való meglátására.

A szabadságnak éltető levegőjében zsendült ki az a tehetségbőség, melynek a mücsarnoki kiállitás a bemutatási alkalma. Immár nemzedékek óta — ugyszólva a háboru kitörése óta — tart az ujabbnál ujabb művésztehetségeknek felbukkanása. Maga a főiskola is már több generációnyit bocsátott belőlük szárnyra. S az elmentek helyét ujabb és ujabb tehetségek pótolják. Nincsen ennél a jelenségnél nagyobb gyönyörüség, nincsen nála szivderitőbb látvány. Előtte az ember elhessegeti a feltóluló kérdést: mi teljesedik majd be ennyi igéretből?

S rá kell mutatni itt egy körülményre, mely a Főiskola nagy munkájának külön jelentőséget ad: arra a végtelen szegénységre, amelyben az iskola és növendékei élnek és müködnek. Bár az országnak ez az egyetlen művésznevelő iskolája s bár a megszállt területekről is beléje gyülnek a tehetséges ifjak, *nincsen még egy annyira elhanyagolt és mellőzött intézménye a közoktatásügyi tárcának, mint a Képzőművészeti Főiskola.* Kultuszminiszterünk, ki akkora érzékkel és olyan bőkezüen gondoskodik tudományos intézményeinkről, mintha sejtelme sem volna ennek a főiskolának és a benne folyó munkának a jelentőségéről. Jellemzésül csak annyit, hogy a háboru óta mindössze félnaponként van tanitás a főiskolán, mert délutánra már nem jut modelpénz s a fiatalok munka helyett tétlenül kénytelenek tölteni délutánjaikat. A főiskola könyvtára a háboru előtt a leggondozottabb és leggazdagabb iskolai könyvtárunk volt. A háboru óta teljes bomlásban van, mert a közoktatásügyi kormány sem pótlásra, se uj szerzésre egy fillért sem juttat neki. Az intézet épületei kivül is, belül is szégyenletesen elhanyagoltak s fölszerelésük pusztulóban. Hosszu hasábokat lehetne azután teleirni arról a nyomoruságról, amelyben a főiskola növendékeinek többsége él. A közoktatásügyi kormány még a szegényes diákmenza költségéről sem gondoskodik; magánosok — legutóbb Rothermere lord is közéjük állott — adományai nélkül a menzának már rég meg kellett volna szüntetnie a müködését.

A Mücsarnok tizenhárom termét zsufoltságig megtölti a fiatalok kiállitása. Öt-hat nemzedék mutatja be rajta azt, amit az iskolában szerzett istenadta képességeihez. Vannak a kiállitók között már régóta szereplő művészek is, kiknek nevét a közönség jól ismeri. Ezen a kiállitáson azonban még az iskolában készült munkáikkal vesznek részt. Ezernél jóval több a kiállitott festmények, rajzok, szobrok és egyéb munkák száma s több százra rug a kiállitó. Hogy ekkora tömegről részletes beszámolót adjunk, ahhoz, sajnos, tulon-tul szük a terünk. A legjobb indulattal sem tehetünk többet, mint hogy kiirjuk azoknak a nevét, kiknek tehetsége a termek bejárása közben különösebben feltünt vagy különösen sokat igérőnek látszik. Minthogy az anyag az intézet tanárai szerint van csoportositva, mi is ezt a rendet követjük.

Az első nagyteremben Rudnay Gyula és Glatz Oszkár tanitványainak festményei függnek. Az előbbinek tanitványai között különösen sok a tehetséges fiatal. András József, Kupferstein Imre, Pekáry István, H. Mattioni Eszter, Pollatschek Lili, Rónay Ernő, Balázs Attila, Jégh József, Varga Béla, Pataky Tibor, Choma József nevét emlitjük meg közülök. Külön teremben függnek Rudnay mester tanitványainak rajzai. Ezeknek sorában az emlitettek néhánya mellett Kollár József, Csóka István, Halvax Gyula, Rácz József, Éber Anna

928.V.20 UJ

és Grabowietzky Leon rajzai igérnek legtöbbet.

Glatz Oszkár tanitványainak képességei általában kedvezőbben mutatkoznak ugy rajzaiban, mint szines képeiben. Áll ez különösen Félegyházi Ágostra és Kolbe Mihályra, azután Schillinger Ágnesre, Domanovszky Endrére, Mezey Arturra, Pintye Rezsőre és Lerner Istvánra. Vadász Ernőnek finomak kis stilizált képei és grafikái. Szadai Lajos is értékes grafikusi tehetség.

Réti István tanitványai sorából Miklós Józsefet, Nemessányi Kontulyt, Rozgonyi Lászlót, Bánáti Sverák Józsefet, Remán Györgyöt, Fuchs Pált, Jánosa Lajost, Taksonyi Magdát emlitjük meg. A Réti-osztály igazi kvalitásai azonban inkább a rajzok termében jutnak szóhoz Pirk János, K. Bartha Ferenc, Dex Ferenc, O. Szabó István, Fuchs Pál, Heintz Henrik, Emanuel Béla, Jakoby Gyula, Bánovszky Miklós és Csenei Vuchetich László kitünő munkáin.

Réti mester tanitványaival ugyanegy teremben helyezkednek el Benkhard Ágostonéi. Közülök Dudosits Jenő, Neumayer Lujza, Polyák Erzsébet, Sárkány Loránd, Jaskievicz István, Pallay Sándor, Fodor Mária, Döbröczöni Kálmán, Bartha László, Hámor Ilona és Fehér József látszanak a legtehetségesebbeknek. Friml Géza és Barzó Endre már a maguk szárnyán repülő madarak.

Vaszary János osztályából a következő növendékek keltenek figyelmet: Meihsner Annelise, Horváth Gusztáv, Santrucek Jenő, Bilkei Erzsébet, Jeszenszky Erzsébet, Aikelin Lajos, Fenyő A. Endre, Vajszoda Károly, Peitler István, Kessler Irma, Radich Elemér, Kaufmann Erzsébet, Krocsák Emil, Maghy Zoltán, Móricz Margit, Berecz Ferenc, Antal József; az ismertek közül: Mihálty Pál, Emőd Aurél, Medveczky Jenő, Perényi Irma, Gerber Magda.

Csók István tanitványai: Trauner Sándor, Kepes György, Kemény László, Cuker Lilly, Papp Emilia, Korniss O., Beck Judit, Ecsődi Ákos, Schubert Ernő, Cserepes István, Biai Föglein István, Gillner Miklós, Olbert Károly, Koroknai Ábris.

Bosznay István tanitványai: Mihály Gyula, Gál János, Mosdossy Mihály, Kertész Aladár, Kneisel-Herchlicska, Lühnsdorf Károly, Dudinszky Rudolf.

Valamennyi terem közül legegységesebb hatásu és legkiegyenlitettebb Olgyai Viktor grafikai osztályának kiállitási terme. Ennek anyaga ugy, ahogy van, bármely kiállitáson megállná a helyét. A jobbnál jobb grafikák fiatal művészei: Gallé Tibor, Fabro József, Emánuel Béla, Neumayer Lujza, F. Antal Elemér, Cs. Vuchetich László, Csike István, H. Mattioni Eszter, Maksay Nelly, Halvax Gyula és Feld Lajos.

Dudits Andornak a monumentális festés eljárásait tanitó osztályából: Büky Béla, Nemessányi Kontely és a nagytehetségü Istókovits Kálmán kartonjai keltenek figyelmet.

Külön teremben helyezkednek el az akvarellfestők. Itt Baranski László tanitványai közül Kiss Jánost, Éber Annát és Tóth Sándort kell megemlitenünk, Edvi-Illés Aladár tanitványai sorából pedig Mendlik Lajost, Hammer Klárát, Sárkány Lorándot és Basilides Sándort.

Roppant gazdag a kiállitás szobrászati anyaga. Négy tanár tanitványai osztoznak rajta, köztük néhány nagy figyelmet érdemlő tehetség, mint Jálus Ernő (Sidló-tanitvány), és Erdey Dezső (Szentgyörgyi-tanitvány). Sidló Ferenc jeles tanitványai még Farkas András, Schrotta János és Székely Mária. Kisfaludi-Stróbl Zsigmondéi: Kaszás Miklós, B. Farkas Sándor és a mindezeknél tehetségesebb Farkas Zoltán. Szentgyörgyi Istvánéi: Ispánki József és Vas W. Béla. Bory *Jenő tanitványai közül Melkay* Ödönt, Morhardt Gyulát és Boda Gábort emeljük ki.

Külön termet kaptak Magyar-Meyer Antal tanárnak az iparművészet különböző ágait művelő tanitványai.

*Az intézet elméleti tárgyainak tanitási me*netéről számolnak be Baranski László, Horn Antal, Pécsi-Pilch Dezső, Andreetti Károly és Bottka Miklós tanárok tanitványainak rajzai.

(e. a.)

ehérnemüek

nadrág
, szép azsurmintákkal . . **2.50**

né
. himzéssel **2.90**

ól, nagyon szép himzett
. . . . . **4.80**

né
batisztból, sok színben,
ssel díszítve 10.20, 9.30 **8.40**

batisztból, sok színben . . **10.80**

né
kével díszítve **12.80**

talneműek

toltan szintartó, beszö-
ós minőségben **6.60**

dern nyomott mintákkal, **7.80**

zsebkendők

e
ekben, nagy választékban, **—.90**
. . . . . .

ses, szövött bordürökkel, **—.58**
. . . . . .

en, finom anyagon, szolid, **—.90**
minkákkal, darabja . . .

ség darabja . . . . . **—.16**

Cipők

pő **9.50**
ke és drap 9.80

te **18.50**
tt talppal, trotteur-sarok,
a és kék színekben . . .

box pántos cipő **19.50**
barna színben . . . . .

pántos cipő **19.80**
ke és tanp színekben . . .

lakk pántos cipő **20.80**
. . . . . .

calf félcipő **23.50**
. . . . . 26.50

arrott, hajlékony croupon-
minőség, felnőttek és gyer-
. . . . . .

27—30	31—35	36—40	41—46
8.80	9.80	11.80	13.50

tárgy 1 pengő!"
ban állandóan érkeznek
ujdonságok.

ÁRUHÁZ

sdi Ajár

livat

lérral **4.80**

llérral **5.80**

csikos és egy- **6.50**
. . . . 6.90

. . . . 2.20 **1.50**

. . . . 3.40 **2.50**

el 2.40 **1.90**

guljabb formák- **—.90**
. . 1.20, 1.—

. . . . 10.40 **8.80**

kák **2.80**
özö formák és
. . . . 4.80

tyűk

. . . . . **1.90**

. . . . . **2.20**

. . . . . **2.40**

tyi **2.80**
. . . . . .

7.60

2 gombbal . . .

sbőrkeztyű **10.80**
árga . . . . .

nyák

. . . . . **1.75**

. . . . . **7.25**

Női f

Női ing vagy
jó, mosott sifonból

Nadrág-kombi
jó, mosott sifonból

Hálóing
jó, mosott sifonb
mintákkal . . .

Kerti abrosz
140/140 cm., szavi
vött mintákkal, erő

Kerti teritő
cca 80/80 cm., mo
szintartó . . .

Étkező készlet
6 személyes, 140/1
len, kipróbáltan
Jacquard-mintákka

Frottirtörülk

Női

Crepe de Chin
női, szép divatszín
darabja . . . .

Batiszt
linon-imitáció, izl
azsurozva, darabj

Batiszt
selyemfénnyel, ig
modern, beszövött

Batiszt
fehér, kitünő mir

Női vászoncip
fehér, fekete, szür

Női szandalet
hajlékony, varro
drap, szürke, barn

Női trotteur
varrott, fekete és

Női divatbőr
barna, drap, szür

80/e. **Than Mór** (1822—1899):

MÁTYÁS. Olajfestmény, vászon. 58—28 cm. — MATHIAS. Öl auf Leinwand.

80/f. **Valentinyi János** (1842—1902):

CIGÁNY LEÁNY. Olajfestmény, vászon. Jelezve alul jobbra: Valentinyi J. 1871. 65—93 cm. — ZIGEUNERIN. Öl uaf Leinwand. Bezeichnet rehts unten: Valentinyi J. 1871.

II. Külföldi festők.

Ausländische Maler.

81. **Alt, Rudolf** (1812—1905):

HINDU TEMPLOM. Akvarell. 42—60 cm. Jelezve alul középen: R. Alt 1830. — INDISCHER TEMPEL. Aquarell. Bezeichnet unten in der Mitte: R. Alt 1830.

82. **Alt, Theodor** (szül. 1846):

FESTŐNŐ KÉPE. Akvarell. 13—8 cm. Jelezve alul jobbra: Tetschen am 18. October 1866. Alt. — DIE MALERIN. Aquarell. Bezeichnet rechts unten: Tetschen am 18. October 1866. Alt

83. **Amerling, Friedrich** (1803—1887):

A KÉPESKÖNYV. Olajfestmény, vászon. 57—38 cm. Jelezve alul jobbra: Fried. Amerling. — DAS BILDERBUCH. Öl auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten: Fried. Amerling.

84. **Angol festő,** XIX. század első fele:

DIPLOMATA KÉPMÁSA. Akvarell. 40—30 cm. — Englischer Maler, erste Hälfte des XIX. Jahrh. PORTRÄT EINES DIPLOMATEN. Aquarell.

85. **Bemmel, Georg** (1669—1723):

SZIKLÁS TÁJ VIZESÉSSEL. Olajfestmény, vászon. 58—73 cm. — FELSIGE LANDSCHAFT. Öl auf Leinwand.

85/a. **Bolognai festő,** XVII. század:

SZENT BERTALAN VÉRTANUSÁGA. Olajfestmény, vászon. 130—106 cm. — Bologneser Maler, XVII. Jahrh.: MARTYRIUM DES HEILIGEN BERTHOLOMÄUS. Öl auf Leinwand.

86. **Bonheur, Rosa** (1822—1899):

BORJUFEJ. Olajfestmény, papirlemez. 11—12 cm. — KOPF EINES KALBES. Öl auf Leinwand.

87. **Bronzino, Angelo** (1502—1572):

HÖLGY KÉPMÁSA. Olajfestmény, fa. 84—63 cm. — BILDNIS EINER DAME. Öl auf Holz.

88. **Canon, Hans** (1829—1885):

SZŐKE SZÉPSÉG. Olajfestmény, vászon. 68—55 cm. Jelezve alul balra: CANON. — BLONDE SCHÖNHEIT. Öl auf Leinwand. Bezeichnet links unten: CANON.

89. **Caracci, Annibale** (? 1560—1609):

MATER DOLOROSA. Olajfestmény, vászon. 42—33 cm. — MATER DOLOROSA. Öl auf Leinwand.

71. **Vastagh Géza** (1866—1917):

A KIVERT BIKA. Akvarell. 33—50 cm. Jelezve alul jobbra: Vastagh G. — DER VERTRIEBENE STIER. Aquarell. Bezeichnet rechts unten: Vastagh G.

72. **Zombory Lajos** (szül. 1867):

TORNAJÁTÉK. Olajfestmény, vászon. 41—70 cm. Jelezve alul jobbra: Zombory L. — TURNIER. Öl auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten: Zombory L.

73. **Glatter Ármin** (szül. 1861):

CIGARETTÁZÓ NŐ. Olajfestmény, fa. 28—22 cm. Jelezve alul jobbra: Glatter A. — DIE RAUCHERIN. Öl auf Holz. Bezeichnet rechts unten: Glatter A.

74. **Ferenczy Károly:**

BIRKÓZÓK. Olajfestmény vászon. Jelezve alul jobbra: Ferenczy. — RINGKÄMPFER. Öl auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten: Ferenczy.

(Illusztrálva a VII. táblán.)

75. **Ismeretlen festő** (XIX. század 2. fele):

ÁTKELÉS A HEGYI PATAKON. Olajfestmény, vászon. 89—118 cm. — UNBEKANNTE MAHLER. Öl auf Leinwand. Zweite Hälfte XIX. Jahrhundert.

76. **Brodszky Sándor** (1819—1901):

BALATON. Olajfestmény, vászon. Hátán hagyatéki bélyegző. 79—105 cm. — PLATTENSEE. Öl auf Leinwand.

77. **Greguss Imre** (1856—1910):

PÁZMÁNY PÉTER BIBOROS. Olajfestmény, vászon. Alul jobbra jelzés. 55—45 cm. Öl auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten.

78. **Grimm Rezső** (1832—1885):

FAUN ÉS NIMFA. Olajfestmény, vászon. Jelezve alul jobbra: Grimm R. 70—90 cm. Öl auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten: Grimm R.

79. **B. Hatvany Ferenc** (szül. 1881):

AKT. Olajfestmény, vászon. Jelezve alul jobbra: Hatvany 80—65 cm. — AKT. Öl auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten: Hatvany.

80. **Hegedüs László** (1870—1911):

MERENGÉS. Olajfestmény, vászon. Jelezve alul balra: Hegedüs L. 54—45 cm. — Öl auf Leinwand. Bezeichnet links unten: Hegedüs L.

80/a. **Rudnay Gyula** (szül. 1878):

TYUKOK. Színezett rajz. Jelezve alul jobbra: Rudnay 915. Mérete 9—13 cm. — HÄNNE. Zeichnung. Bezeichnet rechts unten: Rudnay 915.

80/b. **Székely Bertalan** (1835—1910):

SZENT MÁRTON. Guache. Hátán kiállítási bélyegző. 63—36 cm. — HEILIGE MARTIN. Guache.

80/c. **Székely Bertalan** (1835—1910):

ARCKÉPVÁZLAT. Szénrajz. Hátán a kép eredetét tanusító igazolvány. 30—25 cm. PORTRÄT-STUDIE. Kohlenzeichnung.

80/d. **Szemlér Mihály** (1833—1904):

HEGYI PATAK. Akvarell. Jelezve alul balra: Sz. M. 18—23 cm. — TÁTRA-LANDSCHAFT. Aquarell. Bezeichnet links unten: Sz. M.

Rudnay.
tanár

Budapesti Hírlap,
1928. május. 20.

A Képzőművészeti Főiskola kiállítása

A városligeti Műcsarnok termeit a tavasz szellője tölti be. A magyar művészet feltörő fiataljai, a Képzőművészeti Főiskola növendékei mutatkoznak be hatalmas és meggyőzően komoly együttesben. Nem egyéni vállalkozása ez a fiatalságnak, hanem a Képzőművészeti Főiskola vezetőségének hivatalos kiállítása, mint amilyent már évek óta nem rendezett. Nagyszabású beszámolónak nevezhetjük a kiállítást, melyen nemcsak a növendékek mutatják be tehetségük, tanulmányaik eredményét, hanem a főiskola tanárainak művészpedagógiai szellemét, tanításának irányát is megitélhetjük. Mindegyik tanár egyénisége, művészetről vallott fölfogása visszatükröződik tanítványainak munkáin. Minél karakterisztikusabb a tanáregyéniség, minél jellegzetesebb a stilusa, annál erősebben nyomja rá bélyegét a fiatalok munkásságára. Olyan határozott egyéniségek, mint például Rudnay és Vaszary, akaratuk ellenére is nagy befolyással vannak növendékeikre. Hiszen, főképpen azok a növendékek iratkoznak be hozzájuk, akik e mesterek stílusának jegyében akarnak megindulni útjukon.

A művészetek mai erjedése a művészeti oktatást is a legközelebbről érinti. A művészi oktatás a mindmáig helyesnek vallott fölfogás szerint a naturalisztikus látáson alapuló természetábrázolás minél tökéletesebb elsajátításán alapul. Viszont a mai művészi szellem, amelybe a fiatalok legtöbbje akaratlanul beleszületik, távol áll a naturalisztikus ábrázolástól. Hiába kényszeríti sokszor a tanár a többé-kevésbbé még készületlen növendéket, hogy ne stilizáljon, ne egyszerüsítsen, ne utánozza mások modorát, a tudást fejlesztő, tárgyilagos természetmásolás nehezen, vagy sehogyan sem megy nekik. A korszellem sugalma folytán önkéntelenül rögtön átalakítva adják vissza természetbenyomásaikat. Csak a naturalista hajlamú fiatalok maradnak meg a hűséges természettanulmányok mellett.

Igen nehéz a tanári hivatás a művészet mai átalakuló korszakában. Most nem lehet tárgyilagos természetszemlélet alapján egységesen eljárni, mint a mult század naturalista, sőt impresszionista kultúrájában. Most a technikai készségét, a valóság objektiv visszaadását a legkülönbözőbb stilusok keretein belül kell ellenőrizni, fejleszteni. Minden növendéket, mint kibontakozó külön művészi akaratot, kell a tanárnak tekintenie, amelyet sajátos irányában tartozik tisztítani, nevelni. Természetesen a fiatal, serdülő művészi akaratok sokszor egy vezéregyéniség, rendesen a tanár stilusához simulnak, ennek oltalma alatt keresnek megerősödést, viszont az oktatónak kötelessége, hogy a hozzája való kapcsolódást ne fokozza a serdülő egyéniség elnyomásáig, hanem az utóbbinak lehető megóvása mellett a készséget, a tudást fejlessze.

Rendkivül tanulságos eme szempontok mellett a Főiskola kiállítását megszemlélni. Maga a rendezés is — az egyes tanárok növendékeinek munkái külön csoportokban függnek — megkönnyíti az itélkezést. Leginkább elárulják mesterüket *Rudnay* és *Vaszary* tanítványai. *Réti* és *Benkhard* növendékeinek munkáiból még kicsengenek a nagybányai plein air hagyománya. *Glatz* tárgyilagosan neveli tovább sajátosságaik szerint a reá bízott tehetségeket, *Csók* pedig szabadjára engedi a fiatalok kereső fantáziáját. Igen érdekes ebből a szempontból megfigyelni a csoportok rajzait is. Míg különösen Csók és Vaszary osztályában a rajzok tanulmányi jellegük ellenére is már természettől elvonatkozni akaró följegyzések, addig Réti és Benkhard osztályában, sőt *Bosznaynál* is a figurális és tájképi rajzok a természet gondos megfigyelésén alapuló, befejezett tanulmányok. Legföljebb a jellemzés erősebb az egyik, vagy másik fekete krétarajzon. Itt nyilatkozik meg legjobban ezeknek az osztályoknak naturalisztikusabb jellege.

Az I. nagy teremben és az első jobboldali teremben Rudnay és Glatz csoportjának művei függnek. *Glatz* osztályának *Vadász* Endre és *Kolbe* Mihály a két lekérdekesebb tehetsége. Az előbbinek naivul stilizált, egyszer finom tónusokat, másszor pedig népies színharsogást kereső képeiről, mulatságos rézkarcairól már a Tavaszi Szalon alkalmából szólottunk. Kolbo Mihály kétségtelenül Greco hatása alatt van. Elnyújtott típusai, fémesillogású színei mind a nagy spanyol mester befolyásáról tanuskodnak, Azonban a Grecotól kölcsönzött szemüveg nem homályosítja el természetbenyomásainak őszinteségét. Nagy fekvő aktja, arcképei és kis bibliai kompoziciója komoly művészi darabok. Igaz dicséretet érdemel *Félegyházi* Lászlónak a formát világosan hangsúlyozó, a színeket dekorativ módon összefoglaló aktja. *K. Szabó* György *Sokác férfit* ábrázoló képén a plein airt szintén dekorativ törekvésekkel hangolja össze szerencsésen. Arcképe is figyelemreméltó munka. A többi Glatz-növendék műve közül *Horváth, Domanovszky* Endre és *Szaday* Lajos tájképei, *Pintze* Rezső jó plein air női arcképe, *Kováts* Árpád női aktja és *Vojvogin* önarcképe válik ki.

Rudnay Gyula osztályában szintén sok a tehetséges növendék. *Pekáry* István képei még közeli rokonságban vannak a mester művészetével, de a táblobíróvilág kedves naivitásával kapcsolatban az egyéni zamat már jelentkezik bennük. *Rónay* Ernő is szükszavúan másolja a tájakat, stílusában azonban modern párizsi tanulságok élednek föl. *H. Mattioni* Eszter velük szemben fénytől, színtől ittas, bátor festésű tájakat állított ki. *Molnár* Zoltán és *Kafka* Albertnek sötét tónusú háttér elé helyezett aktjai a műteremfestés komoly hagyományait elevenítik föl. Még sötétebb tónusokat kedvel *Jégh* József, akinek tájképei Paál László alkotásaira emlékeztetnek. *Pollatschek* Lilinek különösen *Cirkusza* ötletes színimpresszió. *Kupferstein* Imre mély távlatú, lilás-barna tónusú tájképeit egy más alkalommal is megdicsértük. Figyelemre méltóak még *Kántor* Andor csendélete, *Wohl* Zoltán tájképe és *Patáky* különböző tárgyú művei.

Réti István osztályában, egyes növendékek munkáiban a plein air naturalizmus hagyománya a lokális színeket hangsúlyozó komponálással küzd. A harc gyakran nem jár kielégítő eredménnyel, mint a régebben kitünően induló *Rozgonyi, Bánáti-Sverák* és *Jánosa* nagyobb vásznaiban láthatjuk. Az utóbbi egy naturalista téjképet is állított ki. *Nemessányi* Konul szintén még ingadozó tehetség. Nagy figurális kompoziciói még nem nyujtanak kielégítő és eléggé tartalmas megoldást. *Miklós* József műveiben a nagybányai piktura lelkiismeretes tradiciói élnek, de *Szabó* István munkái is komoly tanulmányokat árulnak el.

Benhárd Ágost osztályában *Barzo* Endre viszi a szót. Napsütéstől izzó tájképei és meleg tónusú gyümölcs-csendéletei a zöld és kék színeknek bátor és harmonikus együttesére vannak épitve. Különösen *palocsai Horváth* Margit és *Dudosits* Jenő állnak az ő stílusához közel erőteljes színhatású tájképeikkel. *Friml* Géza finom tónusú két vászna biztos festői érzékre és izlésre vall. *Döbröczöni* Kálmán és *Neumayer* Lujza férfifejei, *Fehér* József tájképei, továbbá *Pallay* Sándor és *Sárkány* Loránd művei érdemelnek itt még figyelmet.

Vaszary János csoportjában igen sokan járnak a mester útjain. Hol mostani, hol valamelyik régebbi stílusát követik tanítványai. Ezek között *Gerber* Magda, *Emőd* Aurél és *Maghy* Zoltán állnak a mesterhez a legközelebb. Vékonyan fölrakott, élénk színű festményeik között, melyeken a vászon fehérje itt-ott kileskelődik, néhány harmonikusabb, finomabb hatású munkával is találkozunk. A mestertől függetlenebb, de Párizzsal közelebbi rokonságban lévő tanítványok közül még *Horváth* Gusztáv, *Medveczky* Jenő, *Buky* Béla és *Antal* József, *Jeszenszky* Erzsébet és *Meihsner* Anna nevét kell fölemlítenünk.

A *Csók-növendékek* közül *Ecsődi* Ákos talentumát már ismerjük. A formák feloldásában, a gyöngyházszürke tónusokban mesterét követi. Szinte a végletekig megy a formák föloldásában *Trauner* Sándor. *Vöglein* munkáit már többször méltattuk. *Schuber* Ernő, *Horváth* Gusztáv, *Medveczky* Jenő, *Büky* Emilia szintén többet érdemelnének, mint nevük egyszerű fölemlítését, szintúgy *Beck* Judit is.

Bosznay István osztályában a naturalizmus van otthon. Legjobban nyilatkozik ez *Lühnsdorf* Károly figurális rajzaiban. Olajfestményei újabban színben elerőtlenednek. *Gál* János és *Felföldy* Mihály aktjai érdemes munkák és *Kertész* Albert és *Molnár* József fejtanulmánya is figyelmet érdemelnek.

Réti és Benkhard osztályának rajzkiállítása külön látványossága a kiállításnak. Rendkívül gondosan készült, jellemző és artisztikus tanulmányfejekkel és tájképvázlatokkal találkozunk itt. *Dex* Ferenc stilizált olasz tájképei különösen érdekesek. Kivüle *Jaskievicz* István, *Dudosits* Jenő, *Immánuel* Béla, *Sebesta* Ferenc, *Szabó* István, *Bojarszky* Lenke, *Pirk* János, *Kelemen* József, *Fodor* Mária és *Éless* István a legerősebbek a társaságban.

Külön teremben van *Edvi Illés* Aladár és *Baranszki* László vízfestészeti csoportja. Itt is a naturalista fölfogás és a mesterség tisztelete a hangadó szempont. A legművészibb akvarellek *Győri* Frigyestől, *Basilides* Sándortól, *Bartizek* Lászlótól és *Vajszada* Károlytól származnak, de meg kell dicsérnünk *Kokesch* Kató, *Kafka* Albert és *Gaál* Jenő technikáját is.

Értékes csoportja a kiállításnak *Olgyai* Viktor grafikai osztálya. Itt nagyobb sorozattal szerepelnek *Emmánuel* Béla, *Gallé* Tibor, *Fabró* József, *Neumayer* Lujza, *Antal* Elemér, *Csóka* István, *Maksay* Nelli és *Opitz* György. *Dudits* Andor osztálya a festészeti technikák, *Baranszki* László a rajztanítás módszere, *Hora* Antalné a látszattan, *Pilch* Dezsőé a bonctan, *Meyer-Megyer* Antalé pedig az iparművészeti technikák oktatásáról számol be.

Kisfaludi Stróbl Zsigmond, *Szentgyörgyi* István, *Sidló* Ferenc és *Bory* Jenő szobrászati osztályának növendékei együttesen állítanak ki. Természetesen legtöbb munkájuk képmás, tanulmányfej, de több nagy aktpompozicióval is találkozunk. *Erdey* Dezső aktjai már régi ismerősök a különböző kiállításokról, sőt vízhordó fiát ábrázoló bronza a Városliget egyik sétányát ékesíti. *Kaszás* Miklós férfiaktjában michelangelói remineszcenciák jelentkeznek, de a fiatal művész a titáni erőt keresett finomsággal helyettesíti. Az alak egyensúlya nem kifogástalan. *Farkas* András erőtől duzzadó *Dávidja* a szobrászi stílus iránt való érzékre vall, míg *Jálics* Ernő kifejező női aktja — Énekek énekek — a stilizálást átszellemült gyengédséggel párosítja. *Székely* Móric *Pihenő ijjászának* szintén harmonikus a megoldása. *Farkas* Zoltán portréi régi értékei a különböző kiállításoknak. Méltóan csatlakoznak hozzájuk *Ispánki* József, *Németh* Kálmán, *Szabados* Béla és *Fekete* Géza tanulmányfejei.

Fárasztó, de tanulságos feladat végigszemlélni a kiállítás óriási anyagát. Művészetileg kétségtelenül gazdagabb látványosság, mint nem egy tárlat, melyen az ismert művészek bevált receptjeik szerint folytonosan ugyanazt ismételgetik. Ezek a fiatalok nem megszokott foglalkozásukat űzik még a megélhetésükért, itt minden sikerült, vagy gyarlóbb munkát a hit, a meggyőződés, vagy legfeljebb mások csodálata hajta át. Vajjon hányan fognak beérkezni a sok küzdő közül és hányan kallódnak el majd még a legtehetségesebbekből is? Ki tudná ezt megmondani. Nagy számuk csodálatot, büszkeséget, de jövőjük miatt kétséget is támaszt a szemlélőben.

Aki csak teheti, támogassa őket. Minden vásárlás itt májusi eső a magyar jövő nagy vetésére.

Ybl Ervin.

Az utóbbi katonai őrszeme észrevette, hogy két ismeretlen ember *a sineket bontogatja.* Amikor észrevették, hogy az őr figyeli őket, *futásnak eredtek.* Az őrszem *utánuk lőtt, de nem talált* s a két ismeretlen nyomtalanul *eltűnt.* A vizsgálat során *egy bombát és különböző szerszámokat találtak* a sínek mellett. Egyelőre nem tudták megállapítani, hogy a vonatot akarták-e kirabolni vagy valamely személy ellen merényletet kíséreltek-e meg?

---

hamisítványok. *Ernyey* József Sárfő község nevének eredetével foglalkozott. *Harsányi* Pál pedig bemutatta azt az érmet, amit *Ingraham Duncan* hajóparancsnok kapott az Amerikai Egyesült-Államok elnökétől, mert 1853-ban egy osztrák hadihajóról megszabadította Koszta Gergely emigráns magyar honvédhadnagyot.

A *Szent István Akadémia* második osztálya *Kollányi* Ferenc jáki apát elnöklésével ülést tartott, amelyen *Divéky* Adorján egyetemi tanár tartott székfoglaló előadást *Hová tartozott a Felvidék a XI. században címmel.* Alapos okfejtései bizonyitotta, hogy a Felvidék a X—XI. században Csehországhoz tartozott volna. A székfoglalót meleg szavakban köszönte meg az elnök, majd *Lukcsics* Pál *A magyar papszentelő okmányok a XV. század első feléből a vatikáni levéltárban* címmel tartott értekezést a Vatikánban végzett kutatásairól, kimutatva, hogy a XV. század első felében nagy számmal jártak magyar papok Rómában.

A *Magyar Pedagógiai Társaság Korniss* Gyula elnöklésével tartott felolvasóülést, melyen *Walther* Béla az érettségi vizsgálat reformjával foglalkozott. Fenntartandónak véli ugyan ezt a vizsgát, de szükségesnek tartja a reformját, olyan formában, hogy a különböző iskolafajok vizsgálatain más-más tudományszakból intézzék a kérdéseket a jelöltekhez. Az előadó az irásbeli vizsgálatok számát háromról négyre kívánja felemelni, viszont a szóbeli vzisgákon a jelöltek csak két-két tárgyból vizsgázzanak.

— **(A Passau—Linz—Wien közötti személyhajóforgalom megnyitása.)** Az Első Dunagőzhajózási Társaság a Wien feletti személy- és helyihajóforgalmat az idén a tavaszi menetrend szerint a következőképpen nyitotta meg: *Személyhajóforgalom Passau—Linz—Wien között:* Első menet: Wienből Linzbe és Passauba május hó 10-én. Első menet Linzből Passauba május hó 12-én. Első menet: Passauból Linzbe és Wienbe május hó 12-én. Első menet: Linzből Wienbe

zák: Tegnap különös vasúti szerencsetlenség történt a Kej melletti állomás közelében. *Driska* Mátyás, aki Böhmisch-Trübau irányában utazott, Kej állomás közelében kidugta fejét az ablakon, hogy jobban szemmel kisérhessen egy repülőgépet. A vonat éppen ebben a pillanatban hidon robogott el és *Driska beleütődött fejével a kőből épült oldalfalba. Az ütés következtében kirepült a vonatból és holtan terült el a hidon.*

— **(Jogerős a belgrádi kémkedési per magyar vádlottainak ítélete.)** *Belgrádból* jelentik: Az állitólag kémkedésért elsőfokon elitélt *Hegedüs* Sándor budapesti közgazdasági egyetemi hallgató, *Mészáros* Károly és *Mamusics* György magántisztviselők, *Miller* Dezső kereskedősegéd és *Jakicza* Sándor büntetéseit a felebbviteli bíróság és a semmitőszék, a *Politika* szerint, helybenhagyta. *Hegedüst* tudvalévően tizévi, *Mészárost* nyolcévi, *Mamusicsot* ötévi, *Millert* és *Jakiczát* pedig egy-egy esztendei börtönbüntetésre ítélték.

— **(Ki akar repülni?)** A *Légügyi Hivatal* a székesfehérvári repülőgép- és motorszerelő iskola első tanfolyamára pályázatot hirdet. A tanfolyam 1929 január 3-án kezdődik és *három évig tart.* Az oktatás és az ellátás díjtalan. Pályázhatnak 14. életévüket betöltött, de 17. évüket még túl nem haladott magyar állampolgárok, akik négy közép- iskolát vagy négy polgári iskolát végeztek. A felvételre törekvőknek kötelezettséget kell vállalniok arra, hogy a tanfolyam elvégzése után *négy évet állami szolgálatban töltenek.* Azután esetleg mint állami altisztek véglegesittetni fognak. A kérvények *julius 1-ig* nyujtandók be a Légügyi Hivatalhoz (Budapest, Fő-utca 6).

— **(Anyák gyermekeikért.)** Minden anyának, ki gyermekét szereti, figyelmébe ajánljuk a régi hírnevű *Förstner* Gyuláné dr.-né gyönyörű svábhegyi gyermeküdülő

és a *szupplikáció* intézményét. Nagy derűt keltett Hazafi Verai Jánosnak, a „haza koszorús költőjének és vándor lantosának" pataki látogatása.

— **(Porfelhők a baktériumok miriádjait terjesztik.)** Anacot-pasztillák fertőtlenitik a szájat és garatot, megvédenek a fertőzéses betegségektől.

— **(Gyászrovat.)** Özvegy *Simonyi* és *Hőgyészi Hőgyészy* Béláné, született *Jobaházi Dőry* Ágota, május 16-án a sopronmegyei Szilsárkányban életének 81. évében meghalt. A megboldogult mintaképe volt a régi magyar nagyasszony tipusának, aki nagy szivjóságával és munkás életével általános nagyrabecsülést és tiszteletet szerzett. Halálát nemcsak a vele rokonságban levő *Hőgyészy, Dőry, Guary, Wimmersberg* báró, *Forster*-családok tagjai gyászolják, hanem mindazok, akik nemes és puritán személyét ismerték. Május 19-én helyezték örök nyugalomra a szilsárkányi családi sirboltba.

Weisz József dr. ügyvéd, a kolozsvári ügyvédi kamara volt elnöke, 82 éves korában Budapesten meghalt.

Özvegy *Antal* Dánielné *Incze* Rozália május 10-én 89 éves korában Erdélyben, Baróton meghalt. Az elhúnytban *Antal* József országos földbirtokrendező bírósági bíró édesanyját gyászolja.

— **(Mentőügyi országos értekezlet.)** Az 1928. évi mentőügyi országos értekezlet Budapesten június 23-án és 24-én lesz a II. számú (Bakay) sebészeti klinika helyiségeiben. Az előkészítő bizottság *Bakay* Lajos dr. egyetemi tanár, *Paulikovics* Elemér dr. és *Körmöczi* Emil dr. igazgatófőorvosok vezetésével megkezdte működését és a Vármegyék és Városok Országos Mentőegyesületének a IV., Régiposta-utca 10 számú házban lévő helyiségében az

násban. Főszerepben: *Lee Bery* és *Albert Steinrück.*) — *Ki az úr a háznál.* (Vigjáték, 6 felvonásban. Főszerepben: *Liane Haid* és *Willy Frisch.*) Előadások kezdete: fél 4, fél 6, háromnegyed 8 és háromnegyed 10 órakor.

„OMNIA" mozgókép-palota (József-körút 31.) (Telefon: József 301—25): *Bánky Vilma* és *Rudolf Valentino* főszereplésével: *A fekete sas.* (Puskin regénye filmen, 10 fejezetben.) — *A titokzatos hindú.* (Bünügyi regény, 10 fejezetben. Főszereplők: *Henry Stuart* és *Hanny Weisse.*) — *Magyar és Fox Híradók.* Előadások kezdete: hétköznapokon 6, 8 és 10 órakor; csütörtökön és vasárnap fél 5, negyed 7, 8 és 10 órakor.

ORION FILMSZÍNHÁZ (IV., Eskü-ut 1. szám. Telefon: József 450—01. Az Erzsébet-híd pesti hídfőjénél. Jegyelővétel 11—1 óráig.) Rudolf Valentino és Bánky Vilma főszereplésével: *A fekete sas.* (Puskin közismert

zöld terem 4, 6, 8 és 10 órakor.

CAPITOL (a Baross-téren. Telefon: J. 343—37): *3 sláger. 3 órás műsor.* 1. *Mi történt a papával?* (Vígjáték, 8 felvonásban. Főszereplők: *Warner Oland, Flauber Fairbanks.*) 2. *Szoknyás kapitány.* (Amerikai életkép, 8 felv. Főszerepben: *Dolores Costelle.*) 3. *A hegyek bestiája.* (Dráma, 6 felvonásban. Rendezte: *Lewis Schiller.* Főszerepben: *Rolf a csodakutya, James Gardon.*) — *Fox Journal.* — *Magyar Híradó.* Előadások kezdete hétköznap: 6 és negyed 10-től folytatólag; vasár- és ünnepnap fél 5, negyed 8 és fél 10 órakor.

CORSO: (IV., Váci-utca 9. sz. Telefonszám: T. 263—99): Az idény legjobb filmjeinek egy-egy napi reprize: Adolphe Menjou: *A sátán keservei.* D. W. Griffith regénye, 10 felvonásban. — Alice Terry-Ramon Novarro: *A felső tizezer.* Dráma, 8 felvonásban. Előadások kezdete: 4, háromnegyed 6, háromnegyed 8, háromnegyed 10 órakor.

CORVIN SZINHÁZ: (Telefon: J. 389—88): *Szoknyás kapitány.* (Vígjáték, 8 felvonás-

Fehér-, faragott háló- és leányszoba-bútorok,
villaberendezések legjobb és legolcsóbb kivitelben kedvező fizetési feltételekkel
BENDA műbútoraszta losnál, VII., Wesselényi-utca 11. szám és VII., Damjanich-utca 33.
Telefon

Dr. KAJDACSY szakorvos
VIII., József-körut 2. rendel 10-4. ü. 7-8-ig férfi- és női betegeknek

HETI MŰSORA.

Operett (½4, 8)	Belvárosi (½4, 8)	Andrássy-uti (9)	Ter. Színpad (½4, ½9)
bona	—	—	Gyermekelőadás
rozsája	Szeretők iskolája	Szövetségesek stb	A bonvivan. stb.
ózsája	Szeretők iskolája	Szövetségesek stb	A bonvivan stb.
bona	Szeretők iskolája	Szövetségesek stb	A bonvivan. stb.
ózsája	Szeretők iskolája	Szövetségesek stb	A bonvivan. stb.
rózsáia	Szeretők iskolája	Szövetségesek stb	A bonvivan. stb.
bon	Szeretők iskolája	Szövetségesek stb	A bonvivan. stb.

Magyar (3, 8)	Városi (3, ½8		Király (3, 8)	Föv. (½4
—	Gyurkovics fiuk	—	Mersz-e Mary ?	Zene
Yes	Gyurkovics fiuk	—	Rose Marie 50)	Ábris
Yes	Carmen	—	Rose Marie	Ábris
ympia	Gyurkovics fiuk	—	Rose Marie	Zene
Yes	Parasztb. Bajaz.	B) bérlet	Rose Marie	Ábris
Yes	Gyurkovics fiuk	—	Rose Marie	Ábris
mpia	A cárevics (bem.	—	Nincs előadás	Zene
Yes	A cárevics	—	Szeretlek (bem.)	Ábris
—	A cárevics	—	Rose Marie	
Yes	A cárevics	—	Szeretlek	Ábris

FERENCZY VALÉR: RÉZKARC, 1932
Valér Ferenczy: Radierung, 1932. — Valér Ferenczy: Acquaforte, 1932.

RUDNAY GYULA: CSIKÓSOK.
Gyula Rudnay: „Pferdehirten." — Gyula Rudnay: Butteri.

RUDNAY GYULA: JUHÁSZTÁNC.
Gyula Rudnay: Schäfertanz. — Gyula Rudnay: Danza di pastori.

a buenos-airesi Jockey Club gyüjteménye őrzik egy-egy fontosabb művét. A spanyol kritika Goyával, sőt Velasquezzel, de főleg Zuloagával hasonlítja össze. Most a liverpooli kiállításra készül, ahová több művét meghívták. A Studio egy lapon két művét színesen reprodukálja. Ha szabad ezek után ítélni, úgy Nagy Zsigmond legújabb fejlődése útján Monticellihez jutott el, műveinek kolorizmusát a buja vörös, zöld és sárga színek dominálják.

MŰVÉSZETI IRODALOM

DIVALD KORNÉL: Felvidéki séták. Budapest, a Szent István Társulat kiadása, 1926.

Ha igaz is, hogy késő bánat ebgondolat, örökös szemrehányással kell illetnünk magunkat, hogy nem használtuk ki kellőképpen a letűnt boldogabb időket, a kínálkozó lehetőségeket és nem kutattuk fel, nem írtuk össze, nem tettük közzé Egészmagyarország művészeti emlékeit a kellő módon. Hiszen megvolt a jószándék (jócskán tanácskoztunk, vitatkoztunk a teendőkről), válogathattunk a minták között: ott voltak az egyes német államok egyre gyarapodó művészettopografiai sorozatai, az osztrákok későn megindult, de annál nagyszerűbb, sőt túldimenzionált publikációi vagy akár a csehek ügyes és praktikus kiadványai, elő lehetett volna teremteni a szükséges anyagi eszközöket is, amikor egy-egy műemlék agyonrestaurálására néha kelleténél is több pénz akadt, alkalmas munkaerőket is a cél szolgálatába lehetett volna állítani. De a rendszeres munka megindításának félénk kitolása, a vállalkozók elkedvetlenítése miatt csakis szerény kezdéseket mutathatunk fel ezen a téren. Mégis akadt valaki, aki a maga feje szerint, a maga (ne vegye rossz néven ezt a jelzőt!) bohém érzésével egymagában óriási munkát végzett és ha nem is fejezhette azt be teljesen, a régi haza egy nagy, összefüggő, még pedig művészeti szempontból kiválóan jelentős területének emlékeit oly mértékben dolgozta fel, mint senki más.

A Felvidék régi művészete és Divald Kornél neve elválaszthatatlanul egybeforrt a köztudatban. Tíz esztendőnél tovább bejárta annak minden zegét-zugát. Szepes vármegye művészeti emlékeiről kiadott három kötetes pompás monografiáján kívül szinte beláthatatlan sorát közölte a kisebb-nagyobb tanulmányoknak. Neki köszönhetjük a „felsőmagyarországi renaissance" fogalmának megalapozását, a Felső-Magyarországra nézve olyannyira jellemző középkori szárnyasoltárok osztályozását, egyes művészegyéniségek, például a kiváló Lőcsei Pál, körülírását, építészettörténeti kérdések megoldását és kivált sok, rengeteg sok új anyag közlését. Aki a felsőmagyarországi művészet valamely problémája iránt érdeklődött, az elsősorban Divaldhoz, az úttörő kutatóhoz és (a szó szoros értelmében) vérbeli fotografushoz folyamodott és sohasem hiába. Akinek alkalma volt a bártfai múzeumban vagy a besztercebányai Mátyás-házban felhalmozott művészeti és népművészeti kincseket együttlátni, az tudta, hogy azok keservesen nehéz egybegyüjtése Divald Kornél érdeme.

Mostani könyve mintegy epilógusa korábbi írásainak. Ha akarjuk: útleírás, de nem a rendszeres, komolykodó fajtából, hanem a *sentimental journey* egy neme, áthatva a Felvidék hegyei és levegője, régi kultúrája, művészete és népe iránt való rajongó szeretettől, itt-ott felcsillanó humorral, de melancholiával is, hogy a felvidéki szép barangolások ideje — egyelőre — lejárt. Ha akarjuk: önéletírás, a legszebb, legtermékenyebb évek szívből fakadó vallomása. Minden sorából a *genius loci* szól hozzánk. Az imádott Felvidék! „Még ha nincs is szemem előtt térkép, elevenen magam előtt látom mindenestül, hegyeit, völgyeit, erdőit, virágos rétjeit, szántóföldjeit, ezek hegynek föl, völgynek le szaladó tarka pásztáit, hegyek ormain búsongó várait, egymást érő városait s még sűrűbben fehérlő falvait, régi emlékeit, jólelkű embereit." És ezer emlék kél mindenkiben, aki valaha éjszakai utazás után Szepesszombatnál felbukkanni látta a Magas-Tátrát, aki Eperjes vidám utcáit járta, Lőcse egy-egy zugában a középkorba képzelte vissza magát, falusi templomokban fölfedezett magának valami csudálatosan megkapó oltárkát vagy faragványt, aki — esetleg magával a szerzővel együtt és vidám leánytársasággal — erdőn keresztül igyekezett a Menedékszirt magaslatára és — *last but not least* — felvidéki papi házak vendégszeretetét élvezte.

Személyes élmények elbeszélésével élénkítve és nagyjából kutatásainak rendjében sorra fűzve ismerteti Divald az egész Felvidék művészeti emlékeit, történeti nevezetességeit, néprajzi és természeti ritkaságait. Úgyszólván minden kötött rendszer nélkül megkapóan színes képet fest e sok-sok szép vármegye régi kultúrájáról, ahogy az a reánk maradt emlékekben tükröződik. Felsorolások, leírások helyett egy-egy különösen fontos tárgy mesteri kiemelésével adja meg azokat a magaslati pontokat, ahonnan nézve az egész, annak tér- és időbeli összefüggése a legjobban áttekinthető. Megelevenedik előttünk e föld sok évszázados élete, amely sajátossága mellett sem volt magában zárt, elszigetelt, hanem mindig összefüggésben állt a délibb Magyarország életével, míg másrészt

földrajzi helyzeténél és ethnikai jellegénél fogva erős germán befolyásoknak is helyet adott, de nem zárkozott el teljesen a szláv szomszédai által közvetített hatások elől sem. Csak ritkán emelkedik föl a számtalan város és városka szorgalmas és takarékos polgárságának szelleme igazán nagyszabású alkotásokig (kassai székesegyház), de mindarra, — kicsire, nagyra — ami évszázadokon keresztül létrejött, félreismerhetetlenül rányomta a maga bélyegét. Minden a művészeti kultúra folytonosságáról beszél itt és az emlékek — ha a művészet nagy változásainak és áramlatainak, irányainak és divatjainak nyomát magukon viselik is — valami különös, önálló helyi színt viselnek magukon, ama szellem megnyilvánulását, amely Divald könyvének minden lapjáról, annak gazdag képes díszéből (kivétel nélkül a szerző fényképfelvételei!) felénk árad. *Éber László.*

FRANCIS BECKETT: Danmarks Kunst. I. Oldtiden og den äldre Middelalder. (Dánia művészete. I. Ókor és korai középkor.) Kóbenhavn 1924.

Dr. phil. Francis Beckett egyetemi tanár azt a célt tűzte ki, hogy megírja a dán művészet történetét az ókortól egészen napjainkig. Ami művének előttünk fekvő első kötetét illeti, feladatát fényesen oldotta meg. Méltán tekinthető a készülő nagy munka a dán művészet egész fejlődéstörténetéről nyujtott első összefoglaló jellemzésnek.

A nem régen napvilágot látott, szép kiállítású, kötet több mint 300 oldalon az ókort és a korai középkort, vagyis a XIII. század közepéig terjedő időket tárgyalja.

Beckett körülbelül 30 évvel ezelőtt nyilatkozott első ízben terveiről s most, a könyv olvasásának mindjárt kezdetén, meggyőződhetünk róla, hogy az ilyen munka valóban csakis évekre terjedő, szorgalmas tanulmányok eredménye lehet. A szerző igen nagy anyagot gyüjtött össze, áttanulmányozva a korábbi irodalmat, jelentékeny részben pedig olyan emlékekkel foglalkozik, melyeket ezideig sohasem tárgyaltak tudományosan. Egyidejűleg összeállította az irodalmi forrásanyag rendszeres és gondos jegyzékét. Ismertetései folyamán állandóan figyelemmel kísérte a külföldi fejlődést és arra törekedett, hogy a külföldi befolyásokat és áramlatokat is megmagyarázza.

A szöveget 370 sikerült illusztráció kíséri, melyek részben fényképek, részben építészeti rajzok nyomán készültek.

A bonyolult anyagban való gondos elmélyülés révén Beckett pozitív eredményekhez jutott s több pontban olyan egyéni véleményeket adott, melyek a jövő kutatások világában is kétségtelenül meg fognak állani.

Ami az egyes fejezeteket illeti, az első ezek közül, az, amely a pogánykori és az ó-keresztény művészettel foglalkozik, meglehetősen rövid. Itt nyílt volna alkalom az ókori síremlékek („Jättestuer"), a primitív barlangrajzok („Helleristninger"), az aranyleletek és a sajátos északi állatornamentika tárgyalására, szerző azonban mindezt kevésbbé fontosnak tartotta, annál is inkább, minthogy Sophus Müller „Vor Oldtid" című monumentális munkájában ennek a korszaknak már rendkívül részletes ismertetését nyujtotta.

Így az anyag tulajdonképpeni tárgyalása a románkori kőtemplomok bő és érdekes leírásával kezdődik. Több mint kétezer ilyen templom épült Dániában s ezek nagy része, köztük Lund, Ribe és Viborg nagy templomai, ma is fennállanak. Figyelemmel kísérhető az északi országok papságának hatalmi és vagyoni fejlődése, amelynek annyi műemlék köszöni létezését. Majd sorra kerülnek a téglából épült templomok, melyek a Valdemarok hatalmas királysága idején épültek, így Roskilde dómja és a sajátságos centrális templomok (főleg Bornholm szigetén), melyek talán a könnyebb megerősíthetőség végett épültek ilyen alakban. A Dániában és Skåneban mai nap is fennálló falusi templomok nagy része, a lépcsős tornyokkal, szintén ebből a korszakból származik.

A könyv utolsó száz oldala Dánia románkori képzőművészetével foglalkozik. Ezideig senki sem nyujtott erről összefoglaló képet s így csakugyan terra incognita volt az a terület, melyen Beckett elismerésre méltó, úttörő munkát végzett. A templomkapuk szobordíszét, az ereklyeszekrényeket, az oltárokat, keresztelőmedencéket stb. behatóan tárgyalja, összeveti a külföldön található hasonló munkákkal s fejtegetéseit tanulságos képanyaggal kíséri. Az emlékek bizonyos csoportjait műhelyekhez, iskolákhoz köti s az ötvösök és kőfaragómesterek nevét okmányok alapján meghatározza. Különösen ki kell emelni azt a rozmáragyarból faragott kis feszületet, az ú. n. „Gunhilds-keresztet" (jelenleg a kopenhágai Nemzeti Múzeumban), melyet az 1100. év körül készített Liutger, abban az időben Észak legjelentékenyebb képfaragója. Érdekes, hogy ezt a művészetet nemcsak az egyháziak, akik közül a művészek és mesteremberek kikerültek, hanem a királyhoz közelálló nagy földesurak is támogatták.

Következik a dán miniaturás kéziratok ismertetése. Ilyen íróiskola létezett pl. a lundi dóm mellett, sőt Svend aarhusi püspök a XII. század végén a könyvipar számára egész iskolát létesített, ahol a kéziratok festői az ott előállított pergamenre készítették munkáikat.

A könyv végül a falfestészetet tárgyalja. Ennek legrégibb emlékei a jellingei templomban (az egykori királyi székhelyen) a XII. század elejéről maradtak fenn. Számos templomot díszítettek ily módon s napjainkban e

VARGA NÁNDOR LAJOS: KRISZTUS BETEGEKET GYÓGYÍT. Rézkarc.

városára kiterjedő vándorkiállítás megszervezését. Másik értékes segítőtársa volt Mihaliknak lovag Reutter Sándor, jelenlegi mexikói konzulunk. A magyar művészet érdekeit mindenkor készséggel felkaroló külügyminisztériumunk gondoskodott a súlyra is jelentős grafikai anyag kiszállításának lehetőségéről és washingtoni követségünk is megtette a kiállítás létrejötte körül a magáét. Itthon Conrád Gyula, a Rézkarcolók Egyesületének páratlan buzgalmú főtitkára gyüjtötte össze és csomagolta be a grafikai lapokat. Következő művészeink küldték be munkáikat: Nagy Sándor, Conrád Gyula, Sándor József, Zádor István, Gara Arnold, Rudnay Gyula, Berón Gyula, Kmetty János, Lénárd Róbert, Szőnyi István, Aba-Novák Vilmos, Simkovics Jenő, Varga Nándor, Istókovits Kálmán, Tordai-Schilling Oszkár, Derkovits Gyula, Szobotka Imre (rézkarcok), Erdei Viktor és Bokros-Birmann Dezső (kőrajzok). Magyar szereplők magyar tárgysorú hangversenyével nyílt meg a kiállítás és sikere már a következő napok sajtókritikáiban félreérthetetlen kifejezésre jutott. Mindjárt másnap azt írta a *Cleveland Times* (szept. 17.):

„Rudnay Gyula „Meditáció"-ja jelentős helyet foglal el a kiállításon. Rudnay művei-ben François Millet-ére (aki Rembrandt után a legnagyobb festő volt) emlékeztető szuggesztió él. Aba-Novák Vilmos „Savonarolája" Firenze tűzhalált szenvedett szerzetesét ábrázolja. Lénárd Róbert „Ponte Vecchió"-ja egy lágy-romantikus olasz jelenet arcképe."

Részletesebben foglalkozik a kiállítással Jessie C. Glasier a *Cleveland Plain Dealer*-ben (szept. 20.): „A Rembrandttól, minden rézkarcolók legnagyobbjától alkalmazott erős fény-árnyék-ellentéttel ragad meg Tordai-Schilling Oszkár „Reveláció"-ja, melyben Krisztus felmagasodó alakja fehér fényben jelenik meg középen, körötte a dicsfénytől káprázó szemű emberek csoportja. Simkovics Jenő „Mózest megtalálják" című lapján is elevenen hullámzik a fekete és fehér: ruhátlan fürdő alakok állják körül a kosárban nyugvó gyermeket. A jelenetnek sötét felhőzet a háttere. Az „Elmélkedés" című karcon a sötét köpenyű emberi alak a nyitott ablak világosságában megragadó hatású. A lap művészét, Gy. Sándor Józsefet jól képviseli egy másik karca is, mely egy templom magas, tág és sötét kapuzatát ábrázolja, amint a hívek folyama kiömlik belőle a megvilágított lépcsőkön. Pompás fényhatású ugyane művész „Halászbástyá"-ja is. Simkovics Jenő

Magyar Művészet
1925.

egy öreg kínai bölcsre emlékeztető típusú embert ábrázol „Gondolkozó"-jában. Rudnay Gyula őt karcát mutatja be. „Vízhordó"-ja különösen erővel teljes munka. Aba-Novák Vilmos önarcképe csupa erő és önkéntelenség és Gara Arnold egy kis csoportnyi színes metszete a tizennyolcadik század stílusát idézi föl.

A *Cleveland News*-ban Benjamin Karr két ízben is részletesen foglalkozott a kiállítással. A lap szeptember 20-iki számában egyebek közt ezeket írta róla:

„A lapok tárgy és minőség dolgában rendkívül változatosak. A jó száz vagy annál is több nyomat közöft — túlnyomó részük rézkarc — sok olyan akad, amely őszinte bámulatot érdemel. Erő van bennök, egészséges ízlés, öszinteség. Tárgyuk átható megértése és megcsinálásuk módja ügyes és határozott cél felé igyekvő. Vannak azután lapok, — de számuk amazoknál jóval kisebb — melyek vagy teljesen színtelenek és jelentéktelenek, vagy erőszakoltak, gondatlanul készültek, vagy éppen egészségtelen lélek kisugárzásai. Erővel párosult tehetség mutatkozik *Sándor József* „Meditáció"-jában és nem foroghat fenn kétség az olyan művészek férfias és finom technikai felkészültsége körül, mint Rudnay Gyuláé, Tordai-Shilling Oszkáré, és Gara Arnoldé. Aba-Novák Vilmos önarcképe bármennyire szabad és vázlatos alkotás is, a benne rejlő erő első rápillantásra szembetűnő. Téma tekintetében feltűnő ennek a kiállításnak nagy változatossága. Vannak benne szépen színezett folyami jelenetek, egy vagy két nagyméretű karc pedig rendkívülien nagy gazdagságú építészeti részletekkel bővelkedik."

A lap október 4-iki számában megállapítja Karr a kiállításnak a látogatókra tett nagy hatását, ami abban is nyilvánult, hogy *két hét alatt száznál több lap kelt el.*

„A kiállítás — folytatja azután — bőven igazolja ezt a vásárlókedvet. A grafikai munkáknak nagy része rendkívül megragadó alkotás. Egyéniségük van, erejük és megvan bennük az újságnak és a váratlannak vonzása. Különösképpen megkapó egyéniség a kiállító művészek sorában Rudnay Gyula. (A cikkíró itt elmondja Rudnay életének folyását és beszámol sikereiről.) Ennek a magyar kiállításnak eredetileg október 15-én kellett volna zárulnia, de akkorának bizonyult vonzása a közönségre, hogy tartamát meg kell majd hosszabbítani egy héttel, ha ugyan nem többel."

Két ízben (szeptember 20. és október 11. számában) foglalkozott a kiállítással a *Cleveland Topics* című képes folyóirat is. Első alkalommal Rudnay Gyula „Vízhordó"-ját és „Lakomá"-ját és Simkovics Jenő „Gondolkozó"-ját, Aba-Novák „Önarcképé"-t, Tordai-Schilling „Reveláció"-ját és Sándor József „Meditáció"-ját meg „Halászbástyá"-ját emelte ki. Az utóbbinak kicsinyített reprodukcióját is közölte. Második alkalommal Aba-Novák hatalmas „Savonarolá"-ját és Sándor József „Templom"-át említette dicsérettel. Majd így folytatta: „Épp ilyen megragadók a kiállítás tájképei is, különösen az olyan kifejező alkotások, mint Conrád Gyula „Vihar"-ja, melyben az ember az őszi záport megelőző hűvös sötétséget érzi. A lógó felhők komor tónusa és a sík föld hatásos ellentéte az izzó fényességű szemhatárnak, melyre az épületek, a szénaboglyák és a kútágas silhouetteje rárajzolódik.

A napi sajtón kívül a clevelandi Museum of Art „Bulletin"-je is foglalkozott nyolcadik számában a magyar metszetkiállítással. A cikket igen tájékozott férfiú írta, a kitünő Theodore Sizer, a múzeum metszetosztályának vezetője. Meleghangú írásában Sizer rámutat az amerikaiak egyoldalú tájékozottságára az európai grafikai művészetek ismerete tekintetében. Amerikában csak a francia és az angol grafikát ismerik, és a newyorki legnagyobb műkereskedők grafikai anyagában is ritkán fordul elő más származású lap. Az 1922-iki cseh grafikai kiállítás után ezért üdvözli most örömmel ezt a magyar kollekciót Sizer. Művészi kvalitásait igen nagyra értékeli s közülök hármat be is mutat reprodukcióban a „Bulletin"-ben. A három karc: Aba-Novák „Önarckép"-e, Rudnay Gyula „Vízhordó"-ja és Derkovits Gyula „Halottsiratás" című megragadó lapja.

A nagy erkölcsi sikeren túl jelentős anyagi sikere is volt a clevelandi kiállításnak (amely október 25-én zárult be). A végleges eredményről még nem érkeztek részletes adatok, de eddigi híreink szerint elkelt körülbelül 150 lap és előjegyzés van még több mint huszonötre. Ezek az adatok csak Clevelandra vonatkoznak. De onnan az egész anyag körútra indul és körülbelül még tizenöt északamerikai városban kerül bemutatóra, köztük Brooklynban és New-Yorkban is úgy, hogy június lesz, mire a magyar kollekció amerikai útját befejezi.

MADRID. A Studio szeptemberi száma tudósítást közöl Alice Martineau tollából *Nagy Zsigmond* hazánkfiának madridi nagysikerű kiállításáról. A Studio leírja Nagy Zsigmond életét (sz. Nagybányán 1872-ben), tanult Párisban Bougereau, Ferrier és Munkácsynál. Kolorisztikus fejlődésére azonban a magyar népművészet színben gazdag értékei hatottak. 1914-ben állított ki először Párisban, azóta Spanyolországban él, ahol megbecsülik művészetét. Alapjában impresszionista, de nem elégszik meg a közvetlen benyomásokkal, inkább azt az érzést fejezi ki, melyet benne a látottak keltenek. Az ő színérzékenysége végtelen. Minden él és mozog festészetében. Ember, felhő, föld, mindent atmoszférikus mozgásba merít. De mindennek nagy anatómiai tudása és biztos rajza az alapja. Művei közül nem egy előkelő múzeumokban foglal helyet. A madridi nemzeti múzeum,

Szerkeszti: LIPPAY GYULA dr.

RUDNAY GYULA TIZENEGY KÉPE

LESZ A RÓMAI EGYHÁZMÜVÉSZETI KIÁLLITÁS ESEMÉNYE

Csomagolják már a Rudnay-kiállitás képeit, viszik az egész kiállitást Milanóba, ahol március közepén a Galeria Pesaro-ban mutatják be először a kitünő művész képeit.

Bizonyos, hogy Milanóban hatalmas sikere lesz Rudnaynak, hiszen a velencei nemzetközi kiállitás óta a legnagyobb művészek közé sorozza az olasz kritika Rudnayt. Egyik kritikusa, Barbantini azt irta róla a Gazette di Veneziaban, hogy „Rudnay festészete bizonyára a legfontosabb jelensége, sőt talán az egyetlen kiemelkedő jelensége volt az egész idei képtárlatnak", mig Ugo Nebbia azt irta róla egyebek közt, hogy „egészen személyes temperamentum, melyet valami parasztbánat árnyékol be, különböző, néha egészen apró reminisszenciáktól felidézett fantázia termel, de amelyet mindig egy őserő, nagy festői tudás támogat, amely nagyon szépen egyesül, hogy ennek a modern festőnek igazán klasszikus alkotásait létrehozza."

Közben más meghivás is érkezett Rudnayhoz. Rómában az idén nagy egyházmüvészeti kiállitás lesz, a „szent év" egyik legnagyobb eseménye. Ezen a kiállitáson vagy kétmillió látogató fog megfordulni — ennyi idegenre számitanak Rómában — és felkérték Rudnayt, vegyen részt ő is a kiállitáson. A szerény művész nem akart annyi felé szerepelni, most azonban sürgönyt kapott a kiállitás rendezőségétől, amelyben értesitik, hogy

a kiállitás legszebb falát Rudnay számára tar-

RUDNAY GYULA: VIHAR (Ernszt-Muzeum)

tották fenn, értesitse őket, hány képre számithatnak.

Ezt a kitüntető meghivást már nem utasithatta vissza és most tizenegy vallásos tárgyu bibliai-vásznát Rómába irányitja Rudnay, ahol egész bizonyosan az ő képei lesznek az egyházművészeti kiállitás clou-ja.

DIENER-DÉNES REZSŐ kiállitása Párizsban

A verniszázson találkozott a párizsi magyarság

Diener-Dénes Rezső, a tehetséges fiatal magyar festőművész, a párizsi magyar művészvilág népszerü Rodolphe-ja, ujabb műveiből kiállitást rendezett a Saint-Peres-i műcsarnokban. Rajzokat és akvarelleket állitott ki, párizsi munkálkodásának legjavát. A verniszázs érdekes látvány volt. Mintha a pesti őszi tárlatot szemlélné az ember: csupa ismerős arc. A párizsi magyar kólónia

DIENER-DÉNES REZSŐ
Párizsban most nyilt meg a kiállitása

szine-java megjelent a bemutatón. Ott láttuk a Párizsban élő magyar művészek közül Vértes Marcellt, Dezső Alajost, Vadász Miklóst, Szántó Tivadart a Taifun komponistáját, Andaházy—Kasnya Bélát, dr. Bányai Sándort az Unió-szinházak egyik főrészvényesét; megjelent továbbá a Párizsban élő magyar irói és ujságirói gárda tagjai közül Adorján Andor, Kádár Endre, Pallós István, Stella Adorján, Dugovich Viktor, Tolnay Ákos és még számosan.

Diener-Dénes Rezső kiállitásának nagy sikerére a művész barátai elhatározták, hogy kedélyes magyar banketet rendeznek a kitünő Rodolphe tiszteletére.

*

A francia sajtó osztatlan elismeréssel emlékezett meg a kiállitásról.

Gyarapszik

az Edvi-Illés müvészdinasztia

Edvi-Illés Aladár nagyszerüen sikerült müterem-

EDVI ILLÉS ALADÁR
Edvi Illés György rajza

kiállitásán együtt láttuk a kiváló mester egy évi termését, mint egy hatvan szinpompás akvarellt. Edvi-Illésék művészi családfáján uj rügy fakad s azzal a reménnyel biztat, hogy a művészdinasztia friss tehetséggel gyarapszik: Edvi-Illés ezt a karakterisztikus arcképét, amelyet itt közlünk, fia a nem egészen tizennégy éves Gyurka rajzolta. A fiu határozott tehetség. Erről azonban maga legkevésbé tehet, hiszen édesapja és édesanyja. Karádi Etel részéről is művészvér csörgedezik ereiben.

Merényi Rudolf: Fürdés után (rézkarc)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Rudnay

PETŐFI NÉPE

1950 JUL 20

610

Tematikai vérszegénység — a valóság talaján

(Megjegyzések egy vitához)

AZ ÚJ TERMÉS 47. számában Goór Imre a Művészeink a valóság talaján állanak címmel cikket tett közzé. Megyénk képzőművészeti életében több ok sürgetően írja elő, hogy e kérdésről vitatkozzunk. Nézzünk néhány ilyen okot, anélkül hogy részleteznénk, csak így megemlítve. Az úgynevezett megyei képzőművész munkacsoport helyzete, feladata és taglétszáma körüli tisztázatlanság miatt a csoporton belüli élet nem segíti, nem segítheti képzőművészeink fejlődését; a kecskeméti —bajai rivalizálás hosszú ideje árt az ügynek; a rendszeres kritika hiánya, a gicces-áradat romboló hatása, az absztrakt festészet okozta zűr-zavar, és egyéb okok miatt a közönség műízlése nem fejlődik kielégítő módon. Sorolhatnánk még tovább az okokat, melyek azt követelik tőlünk, hogy közös erővel segítsük át képzőművészeinket azokon az akadályokon, amik jelenleg az útjukban állanak. Ez annál is inkább fontos, mert van nekünk néhány olyan festőnk, aki előtt sokat ígérő jövő áll. (Bár az azért mégis túlzás, hogy huszonhat festőművészről beszélünk! És ez megyei irodalmunkra is vonatkozik, ahol, ha így haladunk, előbb-utóbb irodalmi társaságokat kell alakítani a dilettantizmus táplálására. Azt pedig, hogy a dilettáns „mű" olykor a megjelenésig is eljuthat, kritikánk abszolut hiánya okozza. Ez vonatkozik arra is, hogy egyes festegető „művészek" kiállításon helyet kaphatnak. Pedig rendelkezünk olyan művelt, az adott művészeti területet jól ismerő, hozzáértő emberekkel, akiktől méltán elvárnánk kritikusi működésüket, de... Nem értem az okot, ami ettől visszatartja őket, mégis kimondom nyíltan: hosszú idő óta alkotó-berkekben szinte legfőbb téma a kritika hiánya, és ami ebből fakad: irodalmi és művészeti életünk kritikátlanul zsákutcába fut.)

Ám térjünk vissza Goór Imre cikkéhez. Ebben az írásában a szerző sok aktuális és hasznos dolgot mond el. Sok mindenben igaza van, különösen ott, ahol az élet sajátos differenciáltsága miatt az átfogó-összegező kifejezési formák mellett tör lándzsát. Ilyen a helyes értékeléshez szükséges képzőművészeti műveltség megszerzésének hangsúlyozása nála, és még néhány dolog, aminek felvetése feltétlenül fontos volt. Van azonban néhány ellentmondás ebben a cikkben. Nem értem, mi szükség volt olyan szétválasztást csinálnia, hogy van akiket szívükön és van akiket csak hivatalukon keresztül érdekel a képzőművészet ügye. Higyje el a szerző, hogy azok, akik hivatalból foglalkoznak a képzőművészettel, azok is szívük szerint szeretik azt. Két fő dolog, amiben elsősorban vitatkozni kell Goór Imrével. Az egyik: szerinte megyénk művészei, ha idegen hatástól mentesek, a valóság talaján állanak. A másik: „az elvontságra való törekvés általában nem a vidéki képzőművészet vadhajtása; hiszen nem szalonokban, klubokban éljük életünket".

A két kérdés több okból kapcsolódik. Szeretném látni azt a megyei, de nemcsak megyei festőt, aki mentes az idegen hatástól. Hiszen minden művész alakulásának-fejlődésének egyik legfőbb lényege az állandó, és bonyolult kölcsönhatás! Mi következik ebből? Az, hogy mivel a szerző szerint csak azok állanak a valóság talaján, akik idegen hatástól mentesek, így megyénk festői közül senki nem áll ott, mivel — állítom, hogy így van — egyetlen festőnk sem mentes az idegen hatástól. (Széltében-hosszában beszédtéma, hogy mennyire elterjedt nálunk a Rudnay, Koszta, Mednyánszki, Tornyai stb. hatás. — Ami nem baj, de ellentmond Goór Imre állításának.)

AZ ELVONTSÁG nálunk különösképpen nem a formában mutatkozik meg, hanem ellenkezőleg: a forma, a stílus, a festői szemlélet-mód itt-ott bántóan konzervatív; szembetűnő azonban a tartalomban mutatkozó erős absztrahálás, ami a valóságtól való elfordulásban, a tipikus jelenségek mellőzésében, a fejlődés és más előremutató elemek háttérbe szorításával jelentkezik a képzőművészeti alkotásokban. Éppen ezért, lehetetlen nem egyetérteni Körösi József idevonatkozó állításaival.

Goór Imre az említett cikkében utal az alkotók és munkások, parasztok kapcsolatára, mint a valóság ábrázolásának jelentős tényezőjére. Ez helyes. De az már semmiképp sem lehet helyes, hogy a munkások és parasztok szinte teljes egészében kívül maradnak festőink témakörén. Az meg különösen nem helyes, hogy az ember és a munka kívül marad! Az utóbbi kiállítások képanyaga a fentiekről tanúskodik, elég utalni csupán arra, hogy tizenhárom évvel a felszabadulás után, a nagy gazdasági és társadalmi politikai átalakulási folyamatok között, gépi és kulturális forradalmak lezajlása közben annyi a képeken a düledező, nádfedeles tanya, rogyadozó viskó, a melankólikus alkony, hogy ezt már szinte az előremutató valóság elleni merényletnek foghatja fel az ember.

És mindez miért? Mert a festők többnyire egymástól elszigetelten, alkotó viták hiányában, kritikátlanul, s az állandóan változó élettől eléggé elvonultan alkotnak. Elég csak a sok példa közül megemlíteni, hogy az egyik különben tehetséges festőnk hovatovább már évek óta »készíti« tájképeit, úgy hogy alig hagyja el a műtermét, a világnak és az emberiségnek, a mának és a többi festőknek hátatfordítva. Nem szabad engednünk, hogy ezt az útat járja, mert a valóságtól való elfordulás — zsákutcába vezet. (Van már jónéhány kísérletezés, helyes nekilendülés a ma felé fordulás tekintetében.)

Nagyon üdvös lenne, ha a festők határozottabban, bátrabban nyúlnának a ma égető kérdéseihez: így születhetnének majd olyan művek, amelyek méltó kiegészítései lehetnének szocialista kultúránknak. Szabó Pál, a híres-neves író, amikor nemrégiben a megyénkben járt, itteni látogatásai során több alkalommal említette: mennyi a festői téma ebben a megyében, ami mellett az emberek is, a festők is becsukott szemmel mennek el. Ez így is van. Reméljük, hogy nem sokáig. Az igazi festők (akik tényleg művészek, nemcsak magukat nevezték ki annak, mert hát ilyen is akad mindig) fogékonyak az új iránt, megértik a valóság felé fordulás művészi, politikai jelentőségét, így alkothatnak csak olyan műveket, mellyel erőteljesen beleszólnak a jelenlegi magyar festészetbe.

Végezetül: ebben a megyében az irodalomnak is, a képzőművészetnek is óriási hagyományai vannak (Petőfi, Katona, Móra, Révész, Iványi-Grünwald stb.), melyek kötelezően előírják számunkra, hogy nem lehet megállanunk, hogy méltóvá kell lennünk elődeinkhez! Ezt pedig csak úgy tudjuk végigcsinálni, ha elválasztjuk a jót a rossztól, az igazit a hamistól.

Ehhez kellene a kritika!

Goór Imrének ez a cikke több gondolatot vet fel, amit megpróbáltam itt most továbbgöngyölíteni. A további viták és a viták nyomán születő alkotások élet- és valóságábrázolásai útján juthatunk el majd oda, hogy megyénk művészeti életével országosan is számolnak majd: most még messze vagyunk ettől. Ennek elsősorban nem a tehetségek hiánya az oka. De meg kell értenünk, hogy a tehetség még nem minden. Kellenek ehhez még olyan körülmények, amelyek a tehetséget virágbaszökkentik. (És még valami: határozott világnézete kell hogy legyen a művésznek, ami a művészetének irányt szab, és tartalommal tölti meg a művet.)

AZ IS IGAZ, hogy anyagi okok is gátolhatják egy művész fejlődését. De elsősorban nem ezen múlik. Elsősorban az élet szeretetén és ismeretén, a művész világnézeti hogyanállásán múlik! — És csakis az igazi tehetséget támogathatja az államunk. Természetesen, azt hogy ki a művész, egyes egyedül a művek döntik el. Tehát a műveké a szó.

Várjuk az igazi, lelkesítő, művészi alkotásokat.

Varga Mihály

A Nagymiklós út sarok

készték annak minden csinjátbinját. Így vannak ezzel a mostani egyéni gazdák is. Ők is meg akarják ismerni a szövetkezetet.

Igaza van a termelőszövetkezet elnökének és párttitkárának, nincs okuk félni az egyéni gazdák kémlelő szemétől. Végezzék jól a dolgukat, portájukat tartsák rendben, akkor az egyéni gazdák látogatásai — vagy mondjuk »kémkedései« — nem gyengítik, hanem erősítik a szövetkezeti mozgalmat. Nem ellenezni, hanem bátorítani, segíteni kell az ilyen »kémkedést«!

Nagy József

— **Készpénzben osztják** a munkaegységek értékének felét a csátaljai Budai Nagy Antal Termelőszövetkezetben. A termékek nagy részét az államnak adják el, ennek következtében 45 000 forinttal kevesebb jövedelemadót kell fizetniök. (Dr. Kárpáti Jenő járási tanácstag leveléből.)

Évről évre többen jutnak el pihenni a magyar tenger gyönyörű partjára. Ott készült képünk is: Üdvözlet a Balatonról!

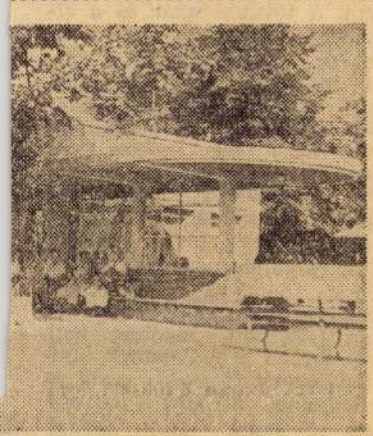

-án adják át rendeltetésének Kecskehenyi téren épült autóbusz váróterületében büfé is van.

A barack ünnepén

Gyümölcsös kertjeink, a »hírös város« határának legszebb éke. Ott sárgállik a zöld lombok között, a roskadozó ágakon. Orcáján szemérmes pír, akár a szerelmes lányén, akit tavasz melege, nyár heve érlelt.

Formája, szine, illata, az íze igézetes; aki érzékelte, mindig vágyódik utána. Öt ünneplik két napon át, szombaton és vasárnap, büszkeséggel és hódolattal is: a barackot.

A homok e kincsét, mely régi idők óta hírnevet szerzett a városnak, nemcsak a hazában, de külföldön is. Melyik gyémánt vetélkedhetnék véle? Egyik sem, mert ő nem egyes kiváltságosoké, hanem sokaké. És nem a természet véletlen ajándéka, hanem a legnemesebb emberi tényked és, a munka által lett azzá, ami.

Évszázadok erőfeszítéseit, verejtékét, reményét, büszkeségét hordja, érleli magában. Talán ő volt az egyik legnagyobb erő, mely a törökdúlta területekről nem engedte földönfutóvá az embert, ő öntött belé vigasztalást, reményt: maradj, ne menj sehova; légy gazdám, ápolóm, s meglásd, mi ketten győztesen kerülünk ki a történelem viharából. És igaza lett. És ezt tette később is, mindig; mint gyökér a fát, kötötte, fogta, táplálta az embert itt, ezen a tájon.

Mennyi kitartó szorgalom, lelemény esség, élniakarás testesül meg benne. A paraszté, aki elültette, nevelte, a vándoriparosé, aki nemesítésre honi és idegen messzi vidékről új magot hozott tarisznyájában, a kereskedőé, aki kereste, kutatta a piacot, hogy ő minél több asztalon ott lehessen, virulhasson, minél több szájat megédesíthessen.

A város társadalmának micsoda összehangolója, összekötő kapcsa, fejlesztője ez a szerény gyümölcs. Nem tehet róla, ha léte kapzsiságot, üzleti kufárkodást is szült. Ha belőle nem jutott mindenkinek. Ha sokak csak lopva ízlelhették. És éppen azok, akiknek elsősorban termett.

De már mindenkié. És értéke azóta nőtt minden eddiginél nagyobbra.

És ezért ünnepeli e két nap, szombaton és vasárnap mindenki, őt, a barackot, s vele együtt az embert, a munkát, aki és ami nélkül mégsem virulhatna, mint a szerelmes lány csókra ingerlő orcája.

(tarján)

dánk és agitációnk megfeledkezik arról, hogy a fiatalságnak megmagyarázza a szocialista mezőgazdaság jövőjét, a szocializmus szépségeit, a fiatalság érvényesülésének útját a szocializmusban és a mezőgazdaságban. Irányító munkánkban pedig számtalanszor megfeledkezünk arról, hogy a falu szocialista átszervezésében Lenin

falusi szervezetnek és intézménynek a munka középpontjába kell helyezni a falusi fiatalság szakmai felkészítését, hiszen ez döntő feltétele a szocialista átszervezésnek is.

Minden felnőttben, különösen a vezetőkben és a szülőkben fel kell ébreszteni a felelősséget a falusi fiatalság ilyen nagy kérdéseinek megoldására.

Feltétlenül szükséges számos gazdasági és szervezeti intézkedés is (a termelőszövetkezeti fiatalság gondjainak megoldására, az iskoláztatás, a mezőgazdasági szakképzés és más területeken).

Az ifjúsági szövetség falusi politikáját és tevékenységét fokozatosan át kell állítani ezeknek a tennivalóknak a segítésére és a bajok megszüntetésére. Nagyon fontos, hogy a KISZ-szervezetek ezen a területen igen hatékony munkát fejtsenek ki és ebben a kérdésben igényeljék a többi falusi szervek és intézmények segítségét.

Határozott változtatást kell eszközölni a fiatalok között végzendő agitációs propaganda és nevelő munkában. Fel kell világosítani a fiatalságot, hogy igényeinek kielégítését nem a városba való elvándorlás, hanem a falu szocialista átszervezése biztosítja.

Ez a cikk nem lépett fel azzal az igénnyel, hogy tárgyalja a falusi fiatalság egész helyzetét é. minden nehézséget felvessen, csupán azért íródott, hogy a parasztifjúság egy nagy, lényeges kérdésében segítsen eligazodni. Remélhető, hogy a falun dolgozó kommunisták, kiszisták, falusi szervek más vezetői és a szülők is segítenek e nehézség megoldásában.

Állami gazdaságok, termelőszövetkezetek, egyéni gazdák, FIGYELEM!

Cölöpözéshez, legelők öntözéséhez, 10 méteres mélykút fúrásra alkalmas fúróberendezések 1000—6000 forintig, valamint kézi és gépi csörlők kaphatók a Bányászati Berendezések Gyárában — **Kiskunfélegyházán.** 1941

KÖR-HOTEL
BUDAPESTEN

Tessék felmenni az eszpresszóba. Nincs messze, csak 65 méter magasan. A gyorslift 40 másodperc alatt felsiklik, észrevétlenül. Még egy hosszabb mondatra se futja az időből és a gondolkodó, okos lift máris kiszállást jelez a 18. emeleten.

Mit lehet kapni és látni a magasban?

Délelőtt csendes, barátságos eszpresszó, este intim bár. A körépítmény alkalmas a bizalmas hangulathoz. Halkan szól a zene, s hogy a másik oldalon ki ül és mi történik, azt csak akkor tapasztalhatja meg a vendég, ha kedve, kíváncsisága annyira fokozódik, hogy körülsétálja a 19 méter átmérőjű épületet. A körterasz most éppen havas téli tájat kínál Budapest tájképéből: a Gellért-, a Szabadsághegy, Sashegy, a Vár, a Halászbástya, a Parlament s a Hármashatárhegy ad madártávlatból ízelítőt a külföldi turistának.

A szálloda 280 szobája most ismerkedik a vendégekkel. A legfontosabb a szájpropaganda. Így hiszi Niklai Miklós, a fiatal, tettrekész szállodatitkár.

– Ne csak az újságok írjanak jót, hanem a szállóvendégek híreszteljék el, hogy Budapesten van egy kacsalábon forgó szálloda, és a neve: Budapest.

És a hír valahogy el is röppent. Mert például a Jangenber Werke AG, Düsseldorfból és a Beckmann cég, Münchenből a májusi ipari vásár idejére szobát kér. A külföldi utazási irodák is bejelentették turistacsoportjaik érkezését.

A budapestiek is megszállhatnak a Budapestben. De szívesen látottak a csak nappali vagy éjszakai látogatók az eszpresszóban, étteremben, bárban is.

Nádor Ilona

Nyugodjon meg, Bözsi néni...

Bözsi néni, a harmadik emeleten, kisírt szemmel fogadott. »Hallottad?« Nem hallottam... Újabb betegségre, idősebb, vagy egykorú ismerősök halálára számítottam. De ezúttal másról volt szó.

— Egész éjjel nem aludtam. Nehezemre esik már nekem a költözés, ebben a korban. És az ember azt sem tudja, hova. Hogy megfogják a kis maradék holmimat, és vigyék...

— Hova akar költözni, Bözsi néni, drága? Csak nincs kilátás végre valami jó cserére?

Hüppögés a válasz.

— De ha így van, miért olyan szomorú, hiszen öt éve várja!

Bözsi nénit ugyanis férje halála óta nyomja a kétszobás társbérlet terhe. Még a lakbérpótléknál is nehezebben viselte a két tágas, takarítani is elég szoba kongó ürességét, a visszhangtalanul csendes magányt. Egy négyes társbérlet lakrészét, mégha tágas, akkor sem könnyű elcserélni: az egyszobás lakások gőgös tulajdonosai többnyire már a társbérlet hallatára leteszik a telefont. Az elmúlt években azután Bözsi néni beletörődött: összebarátkozott a társbérlőkkel, szomszédokkal, lakótársat szerzett — és maradt, a jelek szerint véglegesen. Ezért is lepett meg annyira, hogy költözésről beszélt, méghozzá sírva. Lassanként azután kiderült, honnan fúj a szél.

Hogy Eszti néni a harmadik szomszédban ráijesztett: még az idén elveszik mindenkitől a lakást, ha csak egy fél szobával nagyobb is, mint ami megilleti. Eszti néni *saját fülével hallotta* a rádióban, hogy akár tetszik, akár nem: kiköltöztetik, kényszerítik a cserére... Még meg is könnyezte szegény Bözsi nénit, aki öregségére kikerül az otthonából.

Ez hát az oka a hirtelen támadt riadalomnak, a hüppögésnek, az egyedülálló, nyugdíjas asszony amúgy is gyenge szívét marokba szorító félelemnek.

Röpke félóra alatt sikerült Bözsi nénit megnyugtatni és megvigasztalni. Szót sem érdemelne a történet, ha nem fűzte volna még hozzá: »Jaj, csak azt a szegény Mariskát sajnálom, őt is hogy megrémítette az Eszti... Pedig ő nem is Pesten lakik, hanem csak a környéken...«

Eszti néni ugyanis, akár csak a többi Eszti nénik, rendkívül mozgékony. Hírharsonaként járja az ismerős öregasszonyokat. A valóság egy morzsájából dagasztott rémhír (amely ezúttal a lakáskódex-szel kapcsolatos tervek, nyilatkozatok reális alapelvéből indul ki, abból, hogy lehetőleg mindenki jogos igényeinek megfelelő lakásban lakjon, s fizesse meg, ha ennél többre tart igényt) — nyugdíjas bérlettel is gyorsabban halad a hatos villamosnál.

Eszti néni volt az, aki *jó helyről* tudta, hogy felmegy a cukor ára — ő biztatta fel Bözsi nénit, hogy nyugdíjából csípjen le legalább pár kiló tartalékra valót. Megvallom, annak idején téves érvekkel próbáltam lebeszélni. Azzal, hogyha netalán fel is menne pár fillérrel, az ötkilós »raktár« és az egy-két forintos »megtakarítás« akkor sem éri meg a gondot... De Eszti néni értesülései, sirámai jobban hatottak, és ezúttal Bözsi néninek öt forintjába került a jó tanács.

A felvásárlásra biztató rémhír — a rémhírek klaszszikus típusa. A kényszer-lakáscsere kacsájának nincsenek ugyan anyagi, kereskedelmi konzekvenciái, de az általa okozott izgalom kára sokszoros. Annál is inkább, mert az ilyen felelőtlen híresztelések természetrajzához hozzátartozik, hogy rendszerint a védtelen, a tájékozatlan, rémületre mindig hajlamos embereket veszi célba. Nem hiszem, hogy Eszti néni, és a többi Eszti nénik ilyen pontosan végiggondolják a rémhírterjesztés pszichológiáját. Mint ahogy azt sem hiszem, hogy minden ostobaság mögött az »Ellenség« áll. De biztos vagyok benne, hogy az emberi butaság, kajánság, a más bánatán csámcsogó részvét, a jólértesültség nimbuszának igénye, amely ilymódon is megnyilvánul — olyan hétfejű sárkány, aminek naponta le kell kaszabolnunk egy-két fejét.

Annál is inkább, mert az érvek kardját forgatva önmagunkat és embertársaink nyugalmát védjük.

—fa—

JAN 20

1021

EMLÉKEZÉS

RUDNAY GYULÁRA

FELESÉGEM

BÁBONYI UTCA

— *A mi művészetünk alapja csak e föld és e föld népeinek kultúrája lehet* — vallotta *Rudnay* Gyula, a két világháború közötti magyar festészet egyik legkiemelkedőbb alakja. — *Ha megvan a magyar zenének és a magyar dalnak a maga külön világa, akkor meg kell lennie a magyar piktúrának is.*

Festészetében nem hagytak nyomot az elmúlt évtizedek nyugati irányzatainak stílusjegyei. Nem mintha nem ismerte volna ezeket — hiszen tudvalevően éveket töltött Münchenben, Párizsban, Rómában — de felfogása szerint, ha idegen festészeti irányok eszközéhez nyúl a festő, akkor nem fejezheti ki olyan teljesen a magyar tárgyat, gondolkodást, érzületet: az egyetemes művészet értékeit éppen a sajátos nemzeti művészeti eredmények gyarapítják.

Szinte megfejti művészetének titkát az a gesztus, amivel képeinek magyarázata helyett *a szívére* mutat. E lírai alkatú Mester örömeit és bánatait, vagyis érzelmi életét fejezte ki művein, éspedig olyan szellemiséggel, amelynek központi célja a jellegzetes nemzeti művészet kifejezésének megkeresése volt.

MENEKÜLŐ ASSZONY

Nagyjaink ama generációjához tartozik, aki művészetével egy nép, egy nemzet kultúrájáról vallott. Ady és Tornyai, Móricz és Koszta, Krúdy és Rudnay nemcsak egyéniségek, de koruk kicsapódott kristályai is: emberi figurájuk, művészetük jelentősége és értéke sugallja, hogy kivételes művésszel, halhatatlan életművel van dolgunk.

Néhány esztendővel halála előtt Bábonyban kerestem fel a Mestert. Gyérülő, őszies napsütésben tűnődve üldögélt, szálegyenes tartással, arcán a múltba emlékező ember komolyságával, és a reá annyira jellemző meleg emberség kifejezésével. Ott volt mellette élete hűséges kísérője, felesége: »Böske«.

— Az ő szíve az aranyérem — mondotta róla a Mester. Rudnayné ihlető szeretetéről vallanak a róla készült képek, amelyek lágyan csengő dallamként kísérték végig a művész pályáját. Az első sikert az *Anya gyermekkel* című festmény hozta 1912-ben. A *Menekülők* drámai képsorozatán a hontalanság és üldözöttség háborús élményét örökítette meg: ezek mindegyikén ott látjuk a gyermeke életét mentő anyát. A háború barbár kegyetlenségének ezt a jelképét önálló képként festi meg a *Menekülő asszony*-on.

— Modellt állni nem volt könnyű — mesélte e kép megszületéséről Rudnayné. — Emlékszem, magamhoz kötöttem gyermekemet, mert már nem volt erőm tartani . . .

Művészek vidéken

Hódmezővásárhelyen ma nyílik a tizenegyedik őszi tárlat

A vásárhelyi festészet Tornyaiékkal indult a század elején. Ők kezdték megfesteni *ezt* a tájat és *ezt* az embert.

Rudnaynak 1907-ben már iskolája volt Vásárhelyen.

Az első világháború után a festők — térhez jutni — elszökdöstek Pestre. Csak kevesen maradtak. Egy közülük, *Almásy* Gyula.

1

— Talán az volt az életem, hogy a múltat őrizzem végig, amit elkezdtek Tornyaiék, hogy kibomolva jövő maradjon. Harmincöt éve indultam, itt kezdtem el Vásárhelyen, nem volt szándékom más, csak az, hogy festő legyek.

Aztán állást vállalt, mert maga szerint akart festeni.

— Gondoltam, pénzt keresek egy-két évig, hogy élni tudjak. Tovább tartott; egészen mostanáig. Beleszoktam. Belenyugodtam.

A második háború után felbomlott a művésztelep. Sokáig nem történt semmi. 1953-ban *Kurucz* Dezső saját házát ajánlotta fel és újra kezdődhetett minden. *Szabó* Iván nyáron lehozta tanítványait Vásárhelyre és a táj ismét festőket nevelt. Egy esztendővel később rendezték az első Őszi Tárlatot, s azóta megrendezik minden évben.

Almásy Gyula szándéktalanul gazdája lett minden gondnak, ami Vásárhelyen a képzőművészethez kötődött, ezzel a gonddal bajlódott és élt a festő is, az ember is.

— Úgy hiszem, a fiatalok, akik itt élnek és dolgoznak most megtalálták azt, amit már Tornyaiék kerestek és értettek saját korukban. Megtalálták és hozzá adtak annyit, amennyit a múló és változó idő követel. Nem külső jelekben próbálunk hasonlítani, egyek lenni, hanem tartalomban. És a tartalmat a valóság adja mindig.

— Nekem itt kellett élnem, *ez* a valóság vonzott, *ez* a táj, *ezek* az emberek. Itt nyugalmat találtam, kereshettem a magam sorsát. Nincs olyan ér-

2

A falon képek. Egy lány gyöngéd arca, vaskos parasztasszony, furcsa, idegen-ismerős táj.

A festőt *Németh* Józsefnek hívják, 57-ben végzett a főiskolán, aztán letelepedett Vásárhelyen.

Azt mondták, csöngessek hármat, akkor ajtót nyit. Hármat csöngettem, beengedett. Bajuszos arcú, csöndes, fiatal. A szoba ablaka a térre néz.

— Meg tudnád-e mondani — kérdeztem —, miért jöttél *akkor* ide, ebbe a városba?

Megvonja a vállát.

— Nem. Nem tudnám megmondani.

Lehajtott fejjel hallgat.

— Mit kezdjek Pesten — teszi hozzá —, nekem nem való. Először az tetszett, hogy itt szépen beszélik a magyar nyelvet. Aztán az embereket is megszerettem.

— Egyedül voltál?

— Nem. Akkor már itt volt *Szalai*, meg ~~*Kajári*~~. A művésztelepen laktam egy darabig. Négy éve, hogy Novák Dömösre ment, én meg ide a helyére. Így kaptam lakást.

— Mi közöd volt ehhez a tájhoz?

— Semmi. Talán csak az, hogy megszerettem. Egy vidéknek mindig az emberek adják a patinát. Igaz?

— Igaz.

— Tornyaiék elkezdtek valamit, aminek köze van a mi dolgunkhoz, de mi mégiscsak másképpen csináljuk. Tudjuk, hogy van egy ország és ha tovább mész, akkor van Európa.

— Európa másoknak Pesten kezdődik.

— Most már *nem vidéki* az ember. A környezet végső soron ugyanolyan, mint a pesti. Akik az Alapnál sorakoznak, azoknak *kell*, hogy ott legyenek.

Furcsa félmosollyal fejezi be a mondatot, a mosolyban kevés rosszindulat van, de nincs benne irigység.

— A napja jó részét az ember úgyis kint, vagy a műteremben tölti. Nem hiányzik, hogy a villamos is zörögjön a fülembe. Ott bizonyos gazdasági problémák könnyebben megoldódnak, de más nem. A szellemi kapcsolatunk a pestiekkel éppúgy megvan, mintha ott élnénk.

— És a többiek?

— Azért jöttünk ide, mert egyivású, egy gondolatú emberek vagyunk. Így hát értjük egymást. Akinek nem tetszik ez a fajta élet, az elmegy úgyis.

— A város az ízes beszéden kívül mit ad?

— Kaptam egy műtermes lakást. Aki ilyen helyen nem tud dolgozni, az kösse fel magát.

— És az emberek?

— Vannak ismerőseim. Tisztelők is vannak. De a barátaim, azok kint dolgoznak valahol a határban.

— Adott-e a város valami munkát?

— A kultúrház előcsarnokának falára freskót festettem. Más megbízatás nem volt a várostól, mióta itt vagyok. Most a Beloiannisz Gyár ebédlőjének falára tervezek egy seccót. Talán itt érzi az ember, hogy távol van a tűztől. Kevés megbízást, meghívást kapunk az Alaptól, kevesebbet, mint a pestiek. A Derkovits-ösztöndíjból éltem, utaztam három évig. Jártam Párizsban, Moszkvában, Rómában. Nem szólhatok egy szót se.

— Elégedett vagy?

Rámnéz, mintha a kérdésnek éle lenne. Aztán úgy válaszol, mintha érthetetlen dolgot kellene magyaráznia.

— Komolyan mondom, elégedett vagyok. Az ember részese a sorsának. Itt meg tudtam teremteni azt, amit kívántam, és annak megfelelően élek.

— Különös élet ez?

— Nem. Az a véleményem, a festő éljen úgy, mint mások. Ne csak a képekkel törődjön, mert akkor magára marad.

— Elmennél innen?

— Nem, el nem mennék. Azért maradtam, mert alkalmas vagyok arra, hogy itt éljek. Itt többet kell dolgozni mint Pesten. Semmi sem veszi el az ember idejét. Sokáig tudnék festeni abból az élményből, amit Vásárhelytől kaptam. A munkám miatt akár el is mehetnék.

— A fene tudja — teszi hozzá —, mégiscsak jó az, hogy ha valamiben nem biztos az ember, akkor csak kiszalad. Megnézi, ha kell ezerszer. Az mégiscsak jó.

3

A somogyi Csurgón született *Fekete* János szobrász, keramikus. Akkor járt először Pesten, mikor a főiskolára került, aztán Pécsett dolgozott a Zsolnai Gyárban, 1959-ben telepedett le Vásárhelyen.

— Pécsett én idegen voltam. A paraszti témákhoz vonzódtam mindig. Valahogyan itt már az első hónapban otthonosabban éreztem magamat, mint ott, a harmadik évben. Az a fontos, hogy az ember megtalálja azt a helyet, amire várt.

— Ahogy a festők itt, Vásárhelyen a táj, az itteni ember lényegét keresik, ugyanúgy keresi a kerámikus a tárgy-formákban az ősit, az idevalót. Én azt hiszem, a kerámiának lényege a nemzeti karakter. Ha a hagyományos formát korszerűen tudjuk adni, akkor sajátos és modern kifejezésre leltünk. És mindig az a fontos, hogy annak, amit csinálunk, magunkhoz legyen köze. *Akkor* lesz köze a világhoz.

— Itt, Vásárhelyen, úgy tűnik, véglegesen letelepedtem. Kertes, műtermes házat építünk és az ember ilyesmihez csak akkor fog, ha maradni akar.

Miért akar maradni? Íme, néhány válasz:

— Nekem nyugodtabb.

— Valahogy több időm jut a saját munkámra, pedig a majolikagyárban is dolgozom. Pesten semmit sem csináltam, időm mégse volt.

— Itt nem viszi el egyik a másikát, azt csinálhatja az ember, ami magától jön. Magányosabb, könnyebben lesz egyéniség.

— Aki idejön, annak egynek sincs nagy dumája.

— Ha domb lenne itt, azt nem bánnám, de ez otthonos város.

— Magamnak szeretek dolgozgatni.

— A pestiek sem állítottak ki többször.

— Nagyon sokan jönnek ide Pestről. Nem vagyunk elszigetelve.

Nemrégiben a franciaországi Vallauris-ból küldöttség

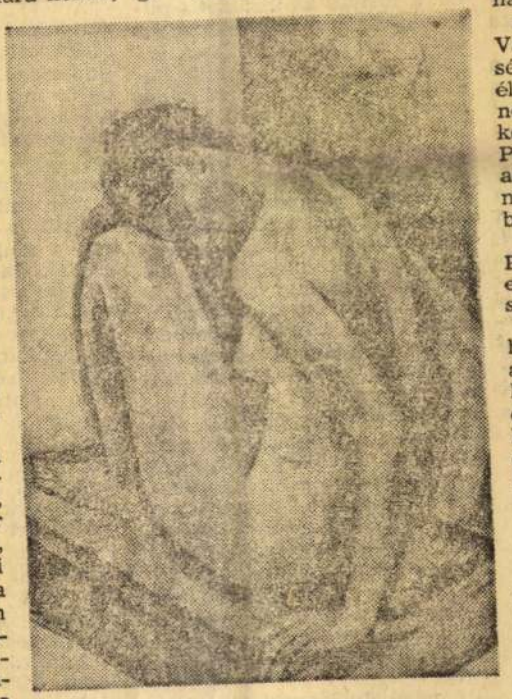

Németh József rajza

jött Vásárhelyre. Meghívták Feketééket, rendezzenek kerámia-kiállítást Vallauris-ban, mert annak, amit csinálnak, „ereje van".

Európa és Vásárhely csakugyan nincs messze egymástól.

4

Csöndes utca.

A kis kapu kulcsa elveszett. *Samu* Kati kinyitja a nagykaput, úgy megyünk be a házba.

A verandán érezni lehet a forró szilvalekvár meleg, békés szagát.

Samu Kati édesanyja feketekendős. A lánya szobrász. Itt született Vásárhelyen.

Hét évvel ezelőtt végezte el a főiskolát. Aztán hazajött. Műtermet kapott a városi kultúrházban. Magas, kedves, erős-arcú lány.

— Sokszor gondoltam arra, hogy talán jobb lenne Pesten. Az elején. Az elején az ember hiányolja a társait. Üresnek érzi a magányosságot. Csöndes hely ez. Aztán itt is megtaláltam a társaimat.

— Az ember dolgozik, a munka kitölti az idejét. Itt mindenki hallgatag. Szalai a lovakat szereti, Németh Jóska a csöndet. Nem szól senki egy szót se, ha nem muszáj. Jóban vagyunk, aztán mindenki csinálja a maga dolgát.

— Szép emberek élnek itt Vásárhelyen. Formásak, egészségesek. Az emberek a munkaélményt adják, az önmagában nem elég. A szobrásznak több kell annál. Időnként felmegyek Pestre, megnézek mindent, amit tudok. A mostani korban már nem lehet elzárt az ember.

Önálló kiállításra készül. Pesten és Vásárhelyen. Az egyik legtehetségesebb fiatal szobrászként tartják számon.

— Ha az embernek elég tehetsége van, jó művész lehet akárhol. Azt hiszem mindegy, hogy Pesten élek, vagy itt. De én mégis itt élek. Nincs nekem semmi bajom, csak úgy érzem mindig, hogy többet kellene csinálni, többet...

5

Az Őszi Tárlat megnyitásának napján a városi tanács minden évben Tornyai-emlékplakettel jutalmaz egy kimagasló eredményeket elért vásárhelyi művészt. A kiállításon csak az vehet részt, s a Tornyai-érmet csak az kaphatja meg, aki dolgozott Vásárhelyen, akit szoros szálak fűznek a városhoz.

Tíz alkalommal nyílt meg eddig az Őszi Tárlat — ezek eredményéről a nyáron adtak számot Budapesten —, s íme, a tíz név: *Medgyessy, Barcsay, Szabó* Iván, *Almásy* Gyula, *Novotny, Kohán, Kurucz, Németh* József, *Szalai, Szurcsik* — és a tizenegyedik, akinek ma, a XI. Vásárhelyi Őszi Tárlat megnyitóján adják át az emlékplakettet: *Gacs* Gábor.

Kristóf Attila

Velence, 1964

LÁTVÁNYOSSÁG látnivalóval és nélküle

Feldobtak egy tízlírást — vont vállat egy kolléga, amikor megkérdeztem: mi a véleménye arról, hogy az idén Harriet *Andersson* svéd színésznő nyerte a legjobb alakítást jutalmazó *Coppa Volpi*-t. A *Szeretni* című közepes svéd film semmi művészi élményt nem adott; a színésznő valóban jól játszik ugyan benne, de mások is jól játszottak a maguk filmjében. A díj, bár nem érdemtelen kapta, sok találgatásra és tréfálkozásra adott alkalmat.

A mesterségbeli tökély, a filmcsinálás fölényes ismerete legtöbbször tartalmi ürességet leplezett, a szép külső mögül hiányzott a mondanivaló. Talán éppen ezért maradt el minden vita a másik Volpi-kupa megítélése felett, amelyet Tom *Courtenay* kapott, *A királyért, a hazáért* című angol film főszerepéért. A kitűnő — és szerény — fiatal színész, akit a magyar közönség *A hosszútávfutó magányosságából* és a *Hazudós Billyből* ismer, valóban kimagasló alakítással érdemelte meg a jutalmazást, s hogy emellett

a film maga is jó,

tartalmas, figyelmet érdemlő — ez ráadás-öröm.

A királyért, a hazáért dialógusfilm, kerete egy hadbírósági tárgyalás, ahol egy szökevény közlegény felett ítélkeznek. Őt alakítja Tom Courtenay. A védő (Dirk *Bogarde*) tanúkat idéz az ágyúdörgés közepette, egy rozzant csűrben tárgyaló ítélőszék elé. A film azonban igazában egy másik perről szól: az ember peréről a háború ellen. Joseph *Losey*, az ötvenöt esztendős amerikai rendező, aki filmjeit Angliában készíti, az embertelenség és az öldöklés lelkületét idézi vádlottként elénk a filmben. A hadbíróság elé álló tanúk nem a vádlottról, hanem önmagukról vallanak s tesznek sorra terhelő vallomást. Losey nem riad vissza eközben a nyers, sőt, durva, naturális jelképektől sem, amelyektől joggal borzad a néző; nem mulasztja el azonban azt sem, hogy az így felkeltett undort a háború filmet készít az Istenről ...« A támadás a nyíltan és élesen baloldali beállítottságú írórendezőnek, Pasolininak szólt; az ő nevére harsant fel a füttyszó is a gálapremier kezdetén. »Nem kell Pasolini« — kiáltotta néhány szmokingos fiatal újfasiszta, de a teremben mindenfelől ellenkezés csattant: »Kidobni a fasisztákat!« Fehérszmokingos rendezők erős kézzel meg is ragadták a füttyös kiáltozókat s pillanatok múlva már csak az elismerő taps hallatszott. »A becsületes emberek szeretik Pasolinit« — mondta mellettem egy amerikai újságíró.

A film a bibliai történet feldolgozása. Címe mulatságos félreértésekre adott alkalmat: *Il Vangelo secondo Matteo* — hangzik olaszul s itt a »secondo«: prepozíció, annyit jelent: szerint. A kézenfekvő félreértés egy hivatalos fordítót is megejtett, a film francia nyelvű sajtóanyagain így szerepelt a cím: *L'Évangile deuxieme Matthieux*, vagyis: A második Máté-evangélium.

A városszéli proletárok életét nyers szókimondással már sok igaz regénnyé és filmmé formáló Pasolini a bibliai történetet mintegy népballadaként fogta fel. Egyszerű stílusban, nem színészek szerepeltetésével, a bibliai szöveghez ragaszkodva vitte filmre a történetet, amely így népies hangvételével, mondai színezetével illeszkedik Pasolini eddigi életművébe.

A zsüri elnöke utolsónak közölte a legnagyobb érdeklődéssel várt döntést: ki kapta a nagydíjat, az *Arany Oroszlánt*. A szinte már tapintható izgalom magával ragadta az elnöklő Mario Soldatit is, aki — alkalmasint Antonioni hallatlan népszerűségére gondolva — így jelentette be a nagydíjas filmet: *Deserto Rosso di Michelangelo*. A rendező vezetéknevének említésére egyébként a felcsattanó és szűnni nem akaró tapstól amúgy sem lett volna lehetősége. A termen végighullámzó ünneplés mellett elenyészett némi füttyszó, amely a díj ellen tiltakozott. Antonioni egyébként nagyon népvállalkozik, a kórképet tárja elénk, a túliparosodott, elgépiesedett, embertelenné vált társadalom kórrajzát. Ezért érdekes és sokat mondó a mi számunkra is, bár munkájának egyik-másik vonásával nem értünk egyet s ha a diagnózis után a terápiás előírást is tudjuk már.

A szürkeség ábrázolásához

Antonioni a színesfilm lehetőségeit választotta. A lélektani finomságok, a portré és az enteriőr mestere a Vörös sivatagot általában pasztell színekben forgatta, ritkán alkalmazott élénk színei rendszerint megdöbbentő hatást érnek el. A már említett »piros szoba« például a menekülés jelképe lesz, s amikor az ablakon át betolakszik a szürke köd, egészen érthető, hogy a csalódott és a hidegtől reszkető szereplők szétszedik a piros fa-falat és eltüzelik, ám a piros lángnyelvek sem melegítik fel őket. Antonioni elsősorban *hangulatok érzékeltetésével* ragadja meg nézőit, akiket arra kényszerít, hogy a szereplők hangulatát és érzéseit maguk is átérezzék.

Ezért ért el eredményt Antonioni a színekkel való kísérletezésével, s viszont ezért szenvedett fiaskót Ingmar *Bergman*, akinek ugyancsak első színesfilmjét versenyen kívül láttuk. Bergman ezúttal gúnyos filmet készített: *Ezek hát az asszonyok* címmel a művész magánéletében turkáló memoárokat figurázza ki. Bizonyos pontokon *Fellini* utánérzéseket, talán Fellini feletti ironizálást érezhetünk filmjében, amely azonban igazi tartalom és mondanivaló híján csak mint érdekes formai kísérlet jöhet számba. Mondjuk meg magyarán: ez a Bergman-film valóban unalmas, ez igazán *látványosság minden látnivaló nélkül*.

Antonioni filmjét, a *Vörös sivatagot* absztrakt

színköltemények

is szokás nevezni; számos kritikusa ezzel a jelzővel ruházta

AZ EMBER TRAGÉDIÁJA FILMEN

Az asszony komédiája

A paródiák mindig a parodizált mű népszerűségéről tanúskodnak. Ezt látjuk a magyar költészetnek és a magyar színjátszásnak egyik legnépszerűbb műve, *Az ember tragédiája* esetében is. Nyomán egy sereg paródia keletkezett. Közülük a legszellemesebbek Karinthy Frigyes mókás jelenetei.

Most azonban egy jóval régibb, immár majdnem nyolcvanesztendős paródiáról hadd essék szó, amely — mondjuk meg mindjárt — csak elindulásában tréfás utánzat, de azután hangot vált és komolyra fordul.

A Madách-paródiák nem a hatalmas mű irodalmi feltűnésekor keletkeztek, hanem az után, hogy Paulay Ede az eredetileg nem előadásra szánt »drámai költeményt« a színpad számára 1883-ban felfedezte. A színrehozataltól a magyar irodalmi világ nem várt sikert. Általában féltek, hogy a mű gondolati tartalma belesikkad a látványosságok sorozatába. Egyesek meg attól tartottak, hogy az eszmei részek el fogják nyomni a darab színpadi érdekességét. Paulay azonban egyik veszedelemtől sem félt. S neki lett igaza. A darab azóta is, immár több mint háromnegyed százada színpadon van, s előadásainak száma versenyez a *János vitézével*, vagy talán már túl is szárnyalta ezt.

A Paulay-féle előadás több paródiát keltett életre. Többjük selejtes munka, egy azonban igényesebben irodalmi, s megérdemli, hogy most, a Madách-évfordulókor legalább egy futó pillantás essék reá.

Címe: *Az asszony komédiája*. Megjelent a színrehozatal után egy pár évvel, előbb folyóirati folytatásokban, majd 1888-ban könyv alakban is. Az illusztrációkat jeles művészek készítették: Barabás Miklós, Vastagh György és Jankó János. A könyv a díszes külsőségek által mintegy versenytársa akart lenni Zichy Mihály Madách-illusztrációinak.

Szerzőjének neve ma már egészen elfelejtett név, pedig születésének századik forduló-

Megkapja Évát, de alig kapja meg, a paradicsomot máris elveszíti miatta.

A következő képek Ádámot és Évát — vagy bocsánat! ebben a műben az asszonyé az elsőség — Évát és Ádámot a világtörténelem egyes korszakaiban mutatják be, persze, mindenütt Lucifer kíséretében. Különbség azonban Madách és Szathmáry műve között, hogy Szathmáry nem álom formájában láttatja az első emberpárral a történelmet, hanem valóságos élményként. Éva és Ádám először mint Szép Heléna és Menelaus jelennek meg, itt mellettük Lucifer Páris királyfi — azután mint Alkibiadesz és neje tűnnek elénk, majd Éva Xantippe lesz, Ádám pedig Sokrates. Az ötödik képben Évát, mint pörbe fogott Phrynét látjuk magunk előtt, Ádámot mint rá féltékeny szerelmest, Lucifert pedig, mint Hyperides ügyvédet. A középkor két képben elevenedik meg. Az egyikben Éva szenteskedő, de romlott lelkű grófnő, Ádám, a férje, keresztes hadba induló vitéz. Azután a gualf és ghibellin harcok egy jelenete kerül elénk, ahol Ádám egy ostromolt városnak bírája. Feleségének, Évának módjában lenne őt megmenteni, mert az ostromló sereg parancsnoka megengedi, hogy minden asszony magával viheti azt, ami vagy aki neki a legkedvesebb. Éva nem férjét viszi magával, aki kövér és pocakos ahhoz, hogy hátán cipelje, hanem a fiatalabb és karcsúbb Lucifert. A többi kép során Évát, mint Dubarry grófnőt, Ádámot mint XV. Lajost, Lucifert mint Choiseul minisztert látjuk, majd a francia forradalomban vagyunk, ahol Évát mint az Ész istennőjét helyezik oltárra. Azután a commune világába repülünk. Itt Ádán fiatal gyári munkás, Éva a kedvese, Lucifer pedig bukott arisztokrata.

Ezek a képek Évát, mint hiú, kacér, sőt többször mint romlott teremtést mutatják be, akivel szemben Ádám ren-

A mű — látjuk — Madách költeményének kompozícióját, felépítését híven követi, nagyságának nyomába persze, nem tud lépni. Az alapul vett gondolat szép és megható, egyes jelenetei lendületesek, sőt néhol szárnyalóak, a következetes végiggondolás azonban hiányzik belőle. A komikus és komoly részek nem kapcsolódnak szervesen, nem olvadnak magasabb hangulati egységbe. A fő gondolat is inkább csak hirdetve van benne, semmint drámailag megjelenítve. Mindamellett mint érdekes kísérlet, most, az évfordulókor említést érdemel.

Péterfalvy Szathmáry Károly nyilván nem a Madách-utánérzéséért kapott mellszobrot Budapesten, hanem irodalmi munkásságának egészéért és különösen a kisdedóvás megszervezése körül szerzett érdemeiért.

Emlékművének elkészítési és felállítási költségeit szülővárosa, Szilágysomlyó közadakozásból fedezte. Ott áll a mellszobor az I. kerületben, a Mikó utca és a Lógodi utca sarkán, a Gránit-lépcső aljában. Aki a talapzatba bevésett verssorokat elolvassa, a csodálkozástól alig tud hová lenni. A pontosan *nyugati* irányba tekintő költő ezt mondja:

Dőre, ki a letűnő napra néz,
Ott éj közelg, én csak a felkelőt lesem,
Magyar hajnal hasadására várok.

Minthogyha a parodizált Madách Imre szelleme sugallta volna a harmincas évek városrendező urainak, hogy az érdemes közéleti és irodalmi férfiút megtréfálják.

Galamb Sándor

Megnyitották a magyar műemléki hetet

Az UNESCO által kezdeményezett nemzetközi műemlékvédelmi mozgalomban hazánk is részt vesz. Szombat délután Visegrádon, az erre az alkalomra ideiglenesen megnyitott Salamon-toronyban ünnepélyesen megnyitották a magyar műemléki hetet.

1968

A *Krumplihámozó*, a *Böske*, a *Csipkekendős nő*, és az átszellemült asszonyfejek egész sora mind róla szólnak. Érzékenységben, gyengédségben szinte páratlan remekművek a magyar arcképfestészetben: szeretet, őrködés és valami költői merengés ül ezeken a fátyolfinomságú ecsetjárással megfestett arcokon.

Megilletődéssel gondolok vissza a csodálatosan szép lelkű, művészettől átszellemült idős emberpárra, akiket a világsiker egy percig sem tett elbizakodottá, s akik egy csendes kis dunántúli falut választottak lakhelyül. A képek híressé tették Bábonyt, s halhatatlanná a szomszédos temetőben porladó Patkó Bandit is, az utolsó somogyi betyárok egyikét, meg a falu öreg kondását, Rudnay képeinek gyakori alakjait. A *Kiránduló* pázsiton heverésző vagy andalgó alakjainak képét is a bábonyi dombokon elterülő »Paradicsomból« vitte magával a Mester, amikor apró gyermekei, fiatal felesége, öccse, sógorasszonya társaságában barangolt a határban. Élete így forrott egybe művészetével, és emlékei képeiből lépnek elő.

— Mennél öregebb leszek, annál közelebb jön hozzám a gyermekkorom — mondotta Rudnay, és szinte igazolásul — mosolyogva emlékezett vissza a gyermekkori farsangi köszöntő-versre:

Hó, hó farsang, kedves idő,
Elmúlt már az ó esztendő,
Az újabban vigadjanak,
Nékem szalonnát adjanak...

MENEKÜLŐK

ÖREG TEMPLOM

KIRÁNDULÁS

Az ódon házak, borpincék és kifeszített kárpitok előtt üldögélő, mulatozó társaságok romantikus hangulatképei is gyermekkorának élményeiből táplálkoznak: »Sokszor volt vendégség nálunk, régi szokás szerint hajnalig, reggelig tartó is. Kávébarna, molnárszürke vagy fekete magyarruhás — körszakállas — piros vagy olajbarna arcú emberek... ettek-ittak, hangosan beszéltek, Kossuthot, Rákóczit istenítették — szidták a pecsovicsokat (kormánypártiakat) — meg a swarcgelb kormányt... Mind szélbali emberek voltak édesapámmal együtt« — emlékezik életrajzában Rudnay, édesapjának kocsmárosi idejére.

Az a kisfiú, aki — mint az önéletrajzából megtudtuk — a nádasban megbújva, kipirult orcával »végtelen gyönyörűséggel« szavalta Petőfit, Csokonait, az a gyermek támadt fel Rudnay festészetében. Élményeinek igazából, visszaemlékezésének fűtött pátoszából, múltba tekintésének regényességéből nőtt ki az a költői festészet, amelynek áradó kedély- és színvilága kivételes helyet juttat Rudnay Gyulának képírásunk történetében.

Festői képzeletének eredetisége, elbeszélő hangjának közvetlen ízessége, előadásmódjának közérthetősége széles népszerűséget szerzett nevének. Kiállításai sűrű időközben követték egymást. Műveivel — itthon is, külföldön is — a legjelentősebb kitüntetéseket nyerte el, megbecsülést szerezve nemzetünknek.

Bényi László

BERKESI ANDRÁS:

KÜSZÖBÖK 5

Az eddigi folytatások tartalma: Dr. Ottó Ecker, az ókori filozófia volt professzora, a Gestapo szolgálatában von Hutten ezredes és társai Hitler-ellenes szervezkedése ügyében nyomoz. Tanítványa volt Hutten fia. Wolfgang, és ennek két barátja, Hans Ranke és Walter Grimm. Ranke az illegális kommunista párt szervezője, Grimm tábori lelkész. Wolfgang von Hutten orvos. Ecker igyekszik a maga céljaira felhasználni Grimmet. Ranket letartóztatták, de nem hajlandó elárulni elvtársait és barátait. Wolfgang menyasszonya, Helga, szintén orvos, a kórházban megöl egy náci tömeggyilkost. Wolfgang felkeresi Helmuth Gausst, Helga apját, a von Hutten család barátját, majd közös rejtekhelyükön Helgával találkozik.

Wolfgang jól számított. Helga valóban a Krimhilde úti villában volt. Egy hete bérelte ki Jäger ügyvédtől, titokban. Nem jelentették be magukat, ezt az ügyvéd kérte. Ő sem jelentette ki magát, szép csendben elutazott Bajorországba a bombázások elől. Sejthette volna, hogy Helga a történtek után ide menekül. A rózsabokorral szegélyezett kerti úton felszínre törtek a villához fűződő emlékei. Egy hete sincs még, hogy Helga hosszú vívódás után az övé lett. Évek óta eltitkolt álmuk vált valóra. Mi volt az oka mégis, hogy sokszor szinte gyűlölettel ejtették ki egymás nevét, hogy ellenséges magatartásukkal önmagukat, környezetüket, szüleiket is becsapták? Bujkáltak, menekültek valami elől. Igen, vágyaik elől menekültek, és a beteljesülés elől, mintha megérezték volna, hogy szerelmükbe belepusztulhatnak.

Wolfgang kimondhatatlanul szerette és kívánta Helgát, és most, hogy érezte közelségét, minden más megszűnt számára. A morál, az orvosi eskü, a család, minden, minden a ködös semmibe tűnt, csak a szerelem létezett. Most úgy érezte, hogy ez az egyetlen az életben, aminek értelme van, ami megnyugvást és boldogságot ad. Hiszen mocsaras, ingoványos világban él, a félelem és a bizonytalanság csápjai tapadnak a testére, nincs holnapi meg holnaputáni célja, csak pillanatok és percek vannak. Igen, ez minden. Ez az övé, ez az, ami megragadható!

Helga a sírástól megnyugodva, asszonyi odaadással feküdt a férfi karjai között. Vágyuk újra és újra fellobbant, s most ebben a tiszta és őszinte szerelemben megfogózva védelmet, támaszt, erőt, megértést kerestek egymásban.

— Tudtam, hogy megtalálsz — mondta a lány —, éreztem, hogy megkeresel. — Forró ajkát Wolfgang bőrére tapasztotta, éppen a szíve felett. — Nem tudom, mi történt velem. Meg kellett tennem...

— Ne beszélj róla — mondta a férfi és lágyan simogatta a lány vállát. — El kell felejtenünk.

A csend körülfogta őket, mint az áradó folyó a vízből kiemelkedő zátonyokat.

Az éjjeliszekrény olvasólámpája megvilágította testük harmonikus mozdulatait...

Wolfgang volt az, aki váratlanul, szinte egyik pillanatról a másikra kijózanodott. Fájdalmasan nyilallt belé a felismerés: csodálatos volt az eltelt két óra, de hamarosan virrad és döntenie kell. Sorsuk most már széttéphetetlen szálakkal fonódott össze, együtt kell vállalniuk a boldogságot és a megpróbáltatást is. Cigarettára gyújtott, magához szorította a lányt. A füst kifehéredett muszlin foszlányként lebegett a feje felett.

— Helga — mondta tárgyilagos hangon. — Ha a boncolás megállapítaná, hogy Gustav Dinget megölték, a gyilkosságot magamra vállalom.

— Nem, ezt nem engedem! — tiltakozott hevesen a lány.

— Erről nem vitatkozom. — Wolfgang hangja ismeretlen, parancsoló volt. — Én öltem meg. Te semmiről sem tudsz. Gondolom morfiummal végeztél vele.

— Azzal — mondta a lány. — Meg kellett tennem.

— Jó. Most másról van szó. Szeretném, ha rámnéznél.

Helga a könyökére támaszkodott.

— Nagyon szeretlek — mondta a férfi. — Ugye tudod? Gondoltál már arra, hogy esetleg el kell válnunk egymástól?

— Háború van, Wolfgang. Hogyne gondoltam volna rá. Bármelyikünket a frontra helyezhetik.

— És arra gondoltál-e, hogy meghalhatok? — Gyorsan még hozzátette: — Háború van.

Helga felült. Erős mellei megrezzentek, ahogy lélegzett. — Erre nem gondoltam. — Mosolygott. — Furcsa lenne, ha akkor gondolnék a halálra, amikor a legboldogabb vagyok. Tudod, Wolfgang, most már elárulhatom: amikor még csak a szeretőd voltam, iszonyúan nehéz volt a helyzetem. Gondold meg, menyasszony voltam, Kurt a fronton harcol, hűséget esküdtem neki és megcsaltam őt. Nem volt mindegy. De most könnyűnek érzem magam. Hétfő este, amikor elküldtem a levelet Kurtnak, mintha lidércnyomástól szabadultam volna meg. Megtaláltam önmagamat. Becsületes vagy, Helga — mondtam magamban. — Lehajolt, megcsókolta a férfi homlokát. — Wolfgang, ha tudnád, milyen boldog vagyok! — Az orvos a lány karját simogatta. — Néha persze valami zavarja a boldogságomat...

— Éspedig? — kérdezte a férfi és örült, hogy még nem kell beszélnie.

— Félek, hogy az első időben nagyon nehéz dolgom lesz veled.

— Ugyan, hiszen köztudomású a jámborságom.

— Ez az, éppen erről van szó, a közismert jámborságodról! A Mutti elkényeztetett... Mire megnevellek, hófehér lesz a hajam. Nem tehetek róla, féltékeny vagyok az anyádra. Ezért úgy határoztam, hogy az esküvő után nem nálatok fogunk lakni. Egyelőre ebben a tündérvillában, később majd meglátjuk. Ja, és arra gondoltam, hogy írni kellene Walter Grimmnek.

— Ugyan, miért?

— A barátod, szereted őt. Nagyszerű volna, ha ő adhatna össze minket.

— Hát majd írunk neki — mondta Wolfgang és lehunyta a szemét, arcára keserű vonások rajzolódtak.

— Tudom, mire, vagyis kire gondolsz — mondta halkan a lány és a férfi mellére hajtotta a fejét. Fészkelődött egy kicsit, magára húzta a könnyű takarót. — Ugye *rá* gondoltál?

— Igen — mondta a férfi. — Ha Grimm az esketo lelkész, Hans Rankét kellene meghívni tanúnak. — Hangja borongóssá vált. — De Hansnak nem írhatunk... — A lány fejét a párnára fektette, aztán szemébe nézve így szólt: — Helga, el kell halasztanunk az esküvőt.

Figyelte a lány mély kék szemét. Úgy tűnt neki, mintha parányi lobbanásokat látna benne.

— A szüleid? — kérdezte a lány.

Wolfgang hallgatott. Íme, egy nem várt lehetőség... Most könnyűszerrel azt mondhatná, hogy igen, a szülei még ellenzik a házasságot, tehát várjanak türelemmel néhány hónapig. De hát ez hazugság lenne, hiszen a szülei még semmit sem tudnak kettejük kapcsolatáról.

— Nem a szüleim — mondta tűnődve, vontatottan.

Helga félreértette a férfi hallgatását és bizonytalan válaszát. Keserűen így szólt:

— Ugyan, Wolfgang! Mindig tudtam, hogy szüleid akarata előtted szent. Így volt ez gyerekkorodban is. Mindennél és mindenkinél többet jelentenek neked. A boldogságodnál is többet. Persze, a von Huttenek nem tagadhatják meg önmagukat. Helmuth Gauss mégiscsak polgárember, alacsony sorból küzdötte fel magát, a Gauss családnak nincsen tradíciója. Gauss, az okos, bölcs Gauss barátnak még megteszi, de Wolfgang tudta, most nem szabad közbeszólnia. — A családi tradíciókra tekintettel kell lenni. Rám nem. Wolfgang! Huszonnyolc éves vagy és most is úgy bánnak veled, mintha gyerek lennél. — Hangja gúnyos lett: — Wolfgang von Hutten, törzsorvos, a Mutti és a Vati engedelmes fiacskája, a nagyszerű kiscserkész! Wolfgang, én soha, egyetlen szóval sem kérdeztem meg, hogy feleségül veszel-e. Megígérted. Örültem neki és boldog voltam. Nekem sem mindegy, hogy mi vagyok, a szeretőd, vagy az élettársad. Szeretlek és ezt a szerelmet fenntartás nélkül vállaltam. Hazudtál, Wolfgang. Miért? Igazán nem volt rá szükség.

— Nem hazudtam, Helga — mondta a férfi —, szüleim nem ellenzik a házasságunkat, nem is tudnak róla. Igazad van, soha nem ellenkeztem velük. Nem volt okom rá. Bíztam és bízom bennük ma is. De ha úgy hozná a sors, hogy választanom kellene közted és köztük, téged választanálak.

Helga látta a férfi nyílt tekintetében az odaadó ragaszkodást.

— Akkor miért nem tarthatjuk meg az esküvőt? — kérdezte félénken és valami szörnyű választ várt.

— Mert mindenkinél jobban szeretlek, Helga. És felelős vagyok érted. Ha most feleségül vennélek, csak bajt hoznék rád.

A lány legszívesebben a férfi szájára tapasztotta volna a tenyerét, hogy ne mondja ki azt az ismeretlen valamit, ami most még személytelen ugyan, mégis ott áll kettejük között. És tudta, hogy vállalnia kell Wolfgang sorsát, a jelenét és a jövőjét is.

— Mi történt? — kérdezte suttogva.

— Azonnali hatállyal áthelyeztek a Gestapohoz...

— De hát te tartalékos tiszt vagy és orvos!

Wolfgang bólintott. Cigarettát adott a lánynak, aztán ő is rágyújtott. Szomjasan szívta le a füstöt.

— Az. Én is csak ma délben tudtam meg, hogy a birodalmi törvények szerint tartalékosokat is behívhatnak.

A lány bőrén apró verítékcseppek csillogtak.

— Mikor kaptad meg a parancsot?

— Délben. Azonnal felkerestem Hiller professzort. Már tudott róla. Széttárta a karját. Mindent megpróbáltam, Wolfgang — mondta — semmit sem tehetek. Annyit elértem, hogy csak reggel kell jelentkezned, Otto Ecker Sturmbannführernél.

— Eckernél?

— Nála. Helga, ha engem áthelyeztek, akkor ennek valami egészen különös oka van. Nem vagyok tagja a pártnak, Hitlerjugend sem voltam. Hogy lehetek én megbízható nekik? Félek, Helga, hogy valami rettenetes dolog készül ellenem. Úgy érzem magam, mintha a pokol küszöbe előtt állnék. Nekem semmi kedvem, hogy átlépjem ezt a küszöböt és tehetetlen szellemként bolyongjak egy számomra idegen és undorító világban.

— Mit akarsz tenni?

Rudnay Gyula

N. ú. 1942. VII. 19.

Rudnay Gyula

Az állami nagy aranyérem a legnagyobb kitüntetése hazai művészeinknek. Idén, mint a közelmultban ismeretessé vált, *Rudnay* Gyula kapta a kitüntetést — egyöntetü és osztatlan örömmel fogadta a hirt a magyar művésztársadalom. Elvétve vetődött föl csak a kérdés: miért lépett ily későn a kiváló művész nagy aranyérem tulajdonosainak sorába?

Rudnay Gyula tán a legmagánosabb alakja a mai magyar művészetnek, félrevonultan él és dolgozik, nem ismeri az önreklámozás fogalmát, keveset törődik a divat szeszélyeivel, biztos önmagában, tudja, hogy amit alkot, kipróbált, maradandó érték. Félrevonuló, szerény és az emberi hiuságokat alig ismerő egyénisége, zárkózott életmódja avatja magános művésszé, vagy mondanivalójának stilusa is, mely társtalan kortársai között, biztositékait a multban és a nehezen változó magyar jellemben keresi. Magánossá nevelte sok nélkülözéssel és megpróbáltatással induló élete. Negyvenedik életévéhez közeledve „fedezte föl" a birálat és a közönség *Goya* és *Munkácsy* művészetén nevelődött tehetségét.

Első érdeklődése a grafika felé fordult. Rajzai és rézkarcai a szegényemberek mindennapi életét örökitették meg, lehetőleg történeteket, eseményeket vázoltak, olyan jelenetekről beszéltek legszivesebben, amelyekben valamifajta tragikus mag rejtőzik. Drámai jelentésüvé, izgató és érdekes problémává válik, tolmácsolásában a legegyszerübb esemény is. Tanulmányait Budapesten, Münchenben, Nagybányán és Párisban végezte. 1918-ban 40 éves korában rendezi első gyüjteményes kiállitását; feltünő komoly sikert arat. Majd gyüjteményes kiállitást rendez a következő évben — mintha pótolni akarná a negyven év mulasztásait — 1921-ben és 1924-ben ismét, azután nagyobb időközzel 1929-ben. Itthoni sikereit később komoly külföldiekkel tetézte, Hollandiában. Velencében, Milánóban, Zürichben, Bécsben, Londonban, Brüsszelben, Pittsburgban és másutt.

Érett férfi és érett művészként nézi

N. Ú. 942 VII/19

győzően mutatja ki — *nálunk, hogy ne banizáljuk a falut.* Persze: az urbanizálás ideálja nem a kapitalista-liberális-amerikanizmus programjával épült bérkaszárnyás, egészségtelen és proletarizáló Budapesttel azonos, hanem a modern kertvárossal. A tágas, a világos, a családiházas kertvárossal!...

*

És végül: a *nagyvárosi ponyva*? Függvény az is. A bérkaszárnyás és proletarizált nagyvárosi „népi" életforma szellemi csökevénye... Alighanem ugy igaz, hogy: távolitsuk csak el az utból a demoralizált nagyvárosi formák posványos okait, akkor a friss levegő, amely a mai nagyváros szük sikátorait kiszellőzteti, bizonyosan *magával ragadja majd a kártékony nagyvárosi ponyvát is.* A most megjelent ponyvaellenes kormányrendelet természetesen csak pillanatnyi szükségletet elégithet ki, nemzetgazdasági szempontból azonban komoly kezdeményezést képvisel, mert nemcsak hogy fizikai gátat emel a ponyva felesleges kiáradásának, — hanem a mai körülmények között elutasithatatlan érdekek cimén — a magasabbrendü kulturális feladatok számára tartalékolja a drága nyomdai papirost...

tek m
már u
tragéd
kompr
hogy
rendőrség csempészte a podgyaszukba, amelynek ugyanugy kellemetlen volt a *Zichy* grófok magatartása, mint *Széchenyi* István, vagy *Kossuth* Lajos megmozdulása.

A Zichy-ékszereket annak idején *elkobozták, majd leltárba* vették. A kivégzett *Zichy* Jenő gróf podgyászában ugyanis megtalálták a ritka családi gyémántokat tartalmazó kazettákat és más ékszereket. A forradalmi kormány emberei a ládákat *lepecsételték*, majd 1848 decemberében a honvédelmi bizottmány rendelkezése szerint a ládákat átadták *Madarász* László rendőrfőnöknek. Pestről, mint ismeretes, akkor menekült a kormány, a felfordulásban nem is nézték át mi van a ládákban. Debrecenben azután csak hónapok mulva nyitották ki. Megtalálták benne az értékes disztárgyakat és régiségeket, de *hiányoztak az ékszeres tokokból a brilliánsok és más, arany, ezüst ékszerek.* Mint később a bécsi kormány körözése megállapitotta, a bécsi *Wruber* ékszerésznél készültek azok a remekbe csiszolt gyémántgombok és aranysarkan-

Magyarság 1936 jan. 26.
(B.A.: Kiállítás Ernst Múzeumban

NÉMETH ANTAL BERLINBE ÉRKEZETT

Berlinből jelentik: *Németh* Antal, a budapesti Nemzeti Színház igazgatója, szombaton *Berlinbe érkezett*. Utazásának célja, hogy megismerkedjék német szinházi körökkel, előadásokat nézzen végig az egyes német állami szinházakban és főképpen, hogy megtekintse *Jost* Hans *Thomas Paine* cimü szinmüvét. Ezt a darabot *Fiala* Ferenc ültette át magyar nyelve és márciusban akarják a budapesti Nemzeti Szinházban előadni. Németh igazgató berlini látogatása során megnézi *Hamletet* is és érintkezésbe lép *Gründgens* intendánssal és a birodalmi szinházi kamara elnökével.

A SZINMÜVÉSZETI AKADÉMIA MÁSODIK NYILVÁNOS VIZSGAELŐADÁSA

Az Országos Szinmüvészeti Akadémia január 29-én, szerdán este 8 órakor a Kamara Szinházban tartja ezidei *második nyilvános vizsgaelőadását*. *Kiss* Ferenc tanár rendezésében előadásra kerül a teljes *Tartuffe* és *Fall* Leó egyfelvonásos operettje: *Édes öregem* (Brüderlein fein).

—

MŰVÉSZET

FOLDIZSÁR, CSÓK, HERMAN, RUDNAY ÉS SZÜLE AZ ERNST-MUZEUMBAN

Öt akkora név, hogy keresztnév nélkül emlegetik őket mindenütt. Ezt az öt nagy egyéniséget foglalta össze mostani kiállitásába az Ernst-muzeum. És lám, egyik se szenved a szomszédai közellététől. Jóleső emellett mingyárt előrebocsátanunk, hogy mind az öt müvész teljes erejét megmutató alkotásokkal van képviselve.

A betegségéből mostanában fölépült *Rudnay* vizfestményei fogadnak az első teremben, jórészt még betegágyán festett apróbb méretü képek. Érdekesen meglátszik mindeniken, amit amugyis tudhatunk, hogy mennyire mellékes a tárgy, a müfaj, a festék anyaga: mindben ugyanegyaránt kifejeződik a müvész, még ha ómaga csak ezt vagy amazt a tárgyat, festékanyagot, stb. előnyben részesiti is. E kis méretekben, apró ecsettel festett képekben is éppugy feszül és föl-fölharsan Rudnay tragikus drámaisága és uj romantikuma, mint a harmadik teremben levő nagyobb, olajban megtestesitett tájképi erős hangulataiban.

Szüle Péter legnagyobbrészt arcképeket állit ki. Egyéni jellem és fajkép érzik mindenikből, mintha üresebb arcot nem is volna hajlandó modellül választani. Emberein a csont, hus és bör — ami annyiunknál burkol vagy szinlel — nála mind tökéletesen beszélő kifejezője a jellemnek. *Pipázó öregjének* (33) tekintetét örökre magunkkal visszük, mint rokonét, akivel hosszan együtt éltünk.

Herman Lipót festményekkel és grafikai müvekkel szerepel. Erő, vidám képzelet, mosolygó, érett optimizmus, emberszeretet árad képeiből, a természetet is az emberért szereti. Csak Malvin-sorozatában láthatnak a telt női formák kedvelői kegyetlenebb tréfát, bár itt is a vidám nevettetés érzik céljának, nem a guny.

Boldizsár István csupa finom áhitat, rendkivüli érzékenység. A fényes levegő és a gyöngéd szinek imádata árad képeiből. Női finomságu lirája leginkább világos verandára táruló szinterein érzik, tavaszos fényzsongásában, testetlenül lebegő pointilista szinfoltjainak összezengő harmoniájában.

Csók István három nagykeretü vásznával szerepel. Képeiben a környezet ugyanolyan fontos hangulatának elmondására, mint a beléhelyezett ember. Forró, magyar muzsikáju, zengő szinek és közöttük csupa valóéletü emberek. A régi Csók, vagy inkább az ujabb? Az, aki régebb is érett erejü férfi volt és ma is fiatal. *B. A.*

A DÁN KIÁLLITÁS DIJNYERTESEI

A dijkiosztó bizottság a *Nemzeti Szalon Müvészeti Egyesület* helyiségeiben rendezett dán hivatalos kiállitáson a következő müveknek itélte oda a dijakat: *Rathsack: Térdeplő asszony* (mükő) állami aranyérem, *Iversen: Krisztus a Genezáreti-tavon* (olajfestmény) állami ezüstérem, *Söndergaard: Ülő leány* (bronz) állami bronzérem. A székesfővárosi ezüstérmet *Utson: Kigyóölő*-je (bronz) nyerte, mig a két bronzérmet *Eichhoff Vetkőző nő*-je (bronz) és *Jacobsen Falu Bretagneban* cimü olajfestménye nyerte el. A dán kiállitás már csak vasárnap, 26-án este öt óráig tekinthető meg, mivel február elején Varsóban a budapesti anyag bemutatásával nyilik meg a dán kiállitás.

—

ZENE

SCHMITT FLORENT GYŐZÖTT STRAVINSZKIJJAL SZEMBEN A FRANCIA AKADÉMIAI VÁLASZTÁSON

A párisi szépmüvészeti akadémia *Ducas* Paul helyébe *Schmitt* Florent zeneszerzőt választotta meg. Az akadémia uj tagjának legkiesebb kompoziciói az *Antonius és Cleopatra* és a *Salammbo*. Schmittet a titkos szavazás ötödik fordulójában választották meg 17 szavazattal 32 leadott szavazat közül. A másik jelölt, *Stravinszky* Igor a szavazás első két fordulójában öt, illetve négy szavazatot kapott.

FURTWÄNGLER NÉMET BIRODALMI FŐZENEIGAZGATÓ ÖTVENÉVES

Berlinből jelentik: *Furtwängler* Wilhelm dr. főzeneigazgató szombaton ülte meg *ötvenedik születésnapját*. A hivatalos Németország ebből az alkalomból nagy ünnepségben részesitette a neves karmestert s maga *Hitler* kancellár ezüstkeretes fényképét küldte a nagy német mesternek ötvenedik születésnapja alkalmából. *Goebbels* dr. birodalmi propagandaminiszter, mint az irodalmi és müvészeti kamara elnöke, müvészi kivitelü karmesteri pálcát ajándékozott elefántcsontból, aranydiszitéssel. A berlini filharmonikus zenekar *Beethoven V. szimfóniájának* facsimiléjével lepte meg születésnapja alkalmából karmesterét.

—

Rózsavölgyi hangversenyei:

Trainé Eugen zongoraestje febr. 5.

Schuricht Carl febr. 12.

Müsor: Korányi: Dies irae. Brahms III. Liszt: Esz-dur koncert.

Erna Sack (Lira: VI.)

koloratur hangfenomén egyetlen dalestje Roswaenge helyett febr. 23.

—

A Koncert rendezései:

VI. **Filharmonia** főpróba (**Elly Ney**) ma ½12.

VI. filharmonia hétfőn, Opera ½8 vez.: Dohnányi, közr.: Ney Elly

Müsoron **Siklós** uj müve, **Brahms** B-dur zongoraverseny, **Liszt: Dante** szimfonia, közr.: a Székesfővárosi Énekkar női kara, karigazgató: **Karvaly** Viktor. Jegyek Operánál és Koncertnél.

Elly Ney zongoraest szerdán. Z. 8.

Dohnányi Beethoven-est febr. 4.

Curzon zongoraest febr. 5.

Fehér Hollók 9-én

Müsoros délután 5-kor a Zeneakadémiában. A legkitünőbb szereplők lépnek fel, változatos müsor, amelyben opera, operett, koncert és kabaré lesz. Jegyek 1—5 pengőig Koncertnél és Zeneakadémiában.

Kresz Géza zenekari hegedüestje febr. 13.

Károlyi Gyula zongoraestje febr. 14.

Fischer Annie zenekari estje febr. 17.

A **Filharmonia** kiséretével, vez.: **Ferencsik.** Müsoron: **Bach** c-moll. **Mozart** d-moll, **Beethoven** c-moll.

Jegyek 1—8 pengőig **Koncertnél.**

SPORT

Budafok csapata győzött a budaiak ellen

Budafok—Budai „11" 1:0 (0:0)

A tavaszi bajnoki forduló első mérkőzése a *Postások* pályáján került lejátszásra és mindkét csapaton meglátszott a kondició hiánya. A játék élénk iramban kezdődött és a félidő első fele meglehetős változatos volt. A 20-ik percben a biró az angol király halála iránti kegyeletképpen 1 percre szüneteltette a játékot. A 35-ik percben Szeder lefutott a 16-os vonalig, ott elgáncsolták, a megitélt szabadrugást szintén 5 rugta eredmény nélkül. A félidő gól nélkül mulott el. Szünet után a *Budafok* csatársora fölényes huzásokkal közelitette meg a budaiak kapuját, de a befejezéssel adós maradt. A budaiak egyik támadásánál Vértes a kapura lött, a labda Raskó kapus kezéből elpattant, Szlancsik egészen felesleges kézzel segitette a hálóba, de a biró a gólt természetesen nem itélte meg. A 30-ik percben Vértes a fél pályáról lefutott, majd lövés helyett átadta a labdát, melyet társai elrontottak. Egy perc mulva Szeder a balszélről egy veszélytelennek látszó labdát ivelt be, amelyet Schuszter balfedezet felugorva, a mezőnybe akart fejelni, fejelése nem sikerült, a labda hátraperdült és az előrehuzódott kapus mellett a kapuba esett: *Öngól!* Ettől kezdve az iram alábbhagyott, a játék elaposodott s az eredmény nem változott.

() **LTC Praha—Wiener EV 2:2, Európa-kupa mérkőzés.** *Bécsben* játszották le az Európa-kupa nyugati zónájának két csapata között ezt a mérkőzést, amely döntetlent hozott. A két csapat már találkozott egymással a kupa-küzdelmek során, az első mérkőzést Prágában az *LTC* nyerte 5:0 arányban. A nyugati zóna küzdelmei ezzel a mérkőzéssel befejeződtek, a négy résztvevő közül a *Français Volants* és az *LTC Praha* jutottak a döntőbe, amelyben még a BKE és a Rapid, vagy az EKE együttese szerepel a körmérkőzés során.

() **Oslóban megkezdődtek a gyorskorcsolyázó Európa-bajnokságok.** *Oslóból* jelentik: 13.000 néző előtt a Froguer-stadionban szombaton délután megkezdődött a gyorskorcsolyázó Európa-bajnoki verseny az *500 méteres* futással. A jég nem volt olyan jó, mint az előző napokban, mivel a fagy és köd következtében „meglassudott." Ennek ellenére a sprinterek kitünően dolgoztak, és amint várható volt, az elsőséget a norvég és amerikai bajnokok versengése döntötte el. *A sárga veszedelem*, amellyel már jóelőre teleharangozta a hegemoniáját féltő Európát a szaksajtó, máris jelentkezett a japán Ishibara személyében, aki negyedik lett három kontinens legjobbjai között. A részletes eredmény: 500 m-es Európa-bajnokságban 1. *Krogh* (Norvégia) 42.7 mp., 2. *Freisinger* (USA) 42.7 mp., 3. *Engnestangen* (Norvégia) 42.8 mp., 4. *Ishibara* (Japán) 43.5 mp., 5. *Haraldsen* (Norvégia) 44 mp.

() **Olasz—magyar kardvivómérkőzés ügyében tárgyal a két ország vivószövetsége.** Az *olasz vivó szövetség* azzal a kéréssel fordult a *Magyar Vivó Szövetséghez*, hogy háromtagu válogatott csapatot küldjön Olaszországba, amely még az olimpiai játékok előtt összemérné erejét az olasz válogatott csapattal. A három kiküldendő magyar vivó közül kettő olyan lenne, aki már olimpiai vagy Európa-bajnoki csapat tagja volt, mig a harmadik vivónak tágabb olimpiai keretből kellene kikerülnie. A Magyar Vivó Szövetség a harmadik vivó kiválasztása céljából hétfőn este a *MAC* olimpiai vivótermében válogató versenyt rendez, amelyre a következő versenyzőket hivta meg: Szabolcsi-Szmolár Pál, Gönczy Lajos, Szilassy Pál és Rónai Gyula. A másik két vivó kijelölésére később kerül sor *Rajcsányi, Rajczy-Rasztovich, Gerevich, Kabos, Kőszeghi, Maszlay* és *Berczelly* közül.

() **Szigeti Ottó a férfiparosban is kikapott** a brémai német fedettpálya-tenniszbajnoki verseny során. Boussus, Gentien (franciák), — Szigeti, Rado (olasz) 6:3, 4:6, 6:0.

() **Tizenkét nemzet nevezett az 1936. évi Davis Cupra az európai zónában.** Legujabban Franciaország, Irország és Románia nevezése futott be. További nevezések várhatók.

() **Hétfőn délután Budapestre érkeznek a montecarlói csillagtura résztvevői.** Hétfőn kora délután Budapesten utaznak keresztül a XV. montecarlói csillagtura *Athén* felől startoló résztvevői. A *KMAC* hivatalosan fogadja a nemzetközi autós-sereget, akik között két magyar is lesz: *Kozma* Endre és *Martinek* István. A rádió helyszini közvetitést ad a nagy autóeseményről.

() **A korcsolyázószövetség** a bajnoki verseny eredményei alapján Hidvéghyt és a Ladányi-fivéreket küldi ki a *davosi* nemzetközi versenyre.

() **Sport-előadás.** A *Hungária VC* előadássorozata keretében január 27-én, hétfőn vitéz *Uhlyarik* Jenő dr. százados, a vivószövetség főtitkára tart előadást *A sport* cimen. Az előadás este 9 órakor veszi kezdetét a Magánmérnökök Országos Szövetsége disztermében (Andrássy-ut 23.).

() **Tehetségkutató tőrvivóversenyt rendez az MFSE.** A *Magyar Főiskolai Sportegyletek Egyesülése* január 28-án, kedden délután 5 órakor rendezi a *BEAC* Semmelweis-utca 2. alatti vivótermében második tehetségkutató versenyét. A január 21-én rendezett első tehetségkutató (párbajtőr) verseny sikeres volt. A 28-i verseny *tőrverseny* lesz, amelyre már eddig is 20-nál több versenyző nevezett. A főiskolás vivók versenyzési hajlamának fokozása céljából az MFSE tervbe vette, hogy a tőrverseny után tehetségkutató kardversenyt rendez és ezeket a versenyeket minden két hétben megismétli.

Vasárnapi sportesemények

A teljes mezőny részvételével kezdődik meg a nemzeti ligabajnokság tavaszi fordulója

A karácsony-ujévi külföldi turázásokról diadalmasan hazatért professzionista csapatok vasárnap folytatni fogják ott, ahol a mult év késő őszén abbahagyták: kezdődik a *nemzeti ligabajnokság* tavaszi fordulója, bár hivatalosan még jócskán benne volnánk a télben. Budapest sportszerető népe megint komoly sportot fog kapni és a pályákon fel fognak vonulni a tömegek, demonstrálni a futball mellett, amely nélkül az elmult hetekben bizony nagyon szegényesen festett a főváros sportélete. Ezt ugy mellőkesen meg kell emliteni, mert professzionista csapataink még a közelmult nagyszerü külföldi sikerei nyomán sem kapták meg illetékes helyről azt az elismerést, amit ezuttal alaposan kiérdemeltek. Bizonyára ajándékul jó prokektoruk?... Egyik ujsága a tavaszeleji fordulónak, hogy a *Ferencváros* jónéhány hónapra idegen pályára költözik, igy feladja a saját pálya előnyét. Az Üllői-uti pályát ugyanis gyepesitik. Ami viszont már nem ujság a *Ferencvárosnál*, az, hogy az egyelőre egy hónapra megbüntetett *Polgár* helyett *Győry* fog játszani jobb hátvédet. Ezzel szemben *Kiss* mégiscsak játszhatni fog a csatársorban, amennyiben a *BLASz* pénteki tanácsülése után, a döntésre hivatott ugynevezett *egyesbirók* nagykegyesen ugy módositották az amatőr csatárjátékos büntetését, hogy *négy hétre tiltották el a játéktól*, de az itélet végrehajtását az olimpiász befejezéséig felfüggesztették. Ami annyit jelent, hogy *Kiss* vasárnap játszhatni fog, viszont a tekintély is meg lett mentve. Pontosan ugy, ahogyan a kecske és a káposzta meséjében meg van irva!

Egyszóval: vasárnap megkezdődik és tizenkét elsőosztályu csapat fog felvonulni egymás ellen, hat mérkőzésben, az alábbi párositásban:

Ferencváros—Bocskai (Hungária-ut, 1 óra).
Hungária—Kispest (Hungária-ut, fél 3 óra).
Phőbus—Szeged (Berlini-utca, fél 3 óra).
Törekvés—III. ker. FC (Bihari-utca, fél 3 óra).
Salgótarján—Ujpest (Salgótarján).

A hirek szerint a csapatok jó kondicióban telelték át az elmult heteket és akiknek részük volt benne, már kiheverték a turázásokat. Ennek ellenére is kivánesian várjuk a csapatok tavaszi bemutatkozását és különösen a vezető csapatok startját. Kivánesian várjuk, hogy a *Hungária* meg fogja-e tudni őrizni őszi nagy fölényét és ezidőszerinti nagy pontelőnyét és a *Ferencvárosban* ezrek és ezrek lesik kivánesian, vajjon annyi balszerencse után javitani fog-e tudni mai pozicióján a *zöldfehérek* megerősödött csapata? Minderre már a vasárnapi mérkőzések meg fogják adhatni a választ. Mindenesetre megemlitjük, hogy a vasárnapi mérkőzések valójában még az őszi fordulóhoz számitanak, amelyet éppen a téli turázásokra való tekintettel, korábban kellett befejezni, igy a csapatok az őszi 12 mérkőzés után, tavasszal 15 mérkőzést fognak játszani. Tájékoztatás céljából közöljük a bajnokság mai állását feltüntető táblázatot.

1. Hungária	12	11	1	—	39:6	23
2. Ujpest	12	8	4	—	38:12	20
3. Ferencváros	12	9	1	2	46:20	19
4. Kispest	12	5	5	2	26:19	15
5. Szeged	12	5	3	4	22:18	13
6. Bocskai	12	4	4	4	23:22	12
7. Phőbus	12	5	2	5	29:28	12
8. Soroksár	13	5	2	6	26:35	12
9. III. ker. FC	12	5	1	6	20:31	11
10. Budafok	12	3	3	6	26:34	9
11. Budai „11"	12	4	—	8	18:28	8
12. SBTC	12	2	3	7	19:32	7
13. Törekvés	12	2	1	9	15:38	5
14. Attila	13	—	4	9	13:34	4

Egy professzionista ligamérkőzés

Váci Remény—Nagytétény (Vác).

Amatőr bajnoki mérkőzések

Pártos-csoport: FVSK—BMTE (Gyáli-ut, negyed 3 óra).

Biró-csoport: PTBSC—HAC (Pasaréti-ut, fél 3).

Az ökölvivó csapatbajnokság döntő mérkőzésének első fordulója

a *Beszkárt* sporttelepén az alábbi párositással: 5 órakor: Beszkárt—Vasutas, fél 8 órakor: BTK—FTC.

Nemzetközi korong-hokkimérkőzés

A BKE a Wiener Eislauf Verein ellen

Délelőtt háromnegyed 12 órai kezdettel a városligeti müjégpályán. A csapatok valószinü összeállitása a következő: *BKE:* Hirsák — Farkas, Barcza — Jeney, Miklós, Minder. Csere: Gergely II., Sztolcs, Gergely I., tartalék: Rónai, Margő dr., Heuthaller. A *bécsi* válogatott felállitása: Weiss — Neumayer, Vojta — Keely, Dammer, Manners. Csere: Brandl, Tanek, Meisner.

Jubileumi gyorskorcsolyázó verseny

reggel fél 8 órakor a müjégpályán. Indulnak a következők: *Ladányi* Gedeon és Ernő, *Hidvéghy Vince, Kakas* és *Enyedy*.

—

() **A CASE asztali tennisz válogatóverseny.** A *Corvin Áruház Sport Egyesület* január 24., 25. és 26-án rendezi országos asztali tennisz versenyét, amely válogató jellegü. Ennek eredménye alapján fogják a március elején megtartandó prágai asztali tennisz világbajnoki verseny magyar résztvevőit kiválogatni. A döntő küzdelmek január 26-án este 6 órakor a Teréz-körut 2. alatti nagyteremben bonyolitják le.

Remek
si-társasutazásaink
január—februárban:

1 • Trahütten (1000 m.) 10 nap, minden költséggel ..... P 118.-

2 • Körmöcbánya—Skalka (1300 m.) 8 nap, minden költséggel ..... P 100.-

Részletes tájékoztatót küld a
Magyarság Utazási Irodája, Budapest, IV, Eskü-ut 6. Tel. 888-66

Americana-bál. *József* és *József Ferenc* főhercegek, *Anna* főhercegasszony, valamint *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter és *Bitter* Illés clairvauxi apát fővédnökségével február 1-én, szombaton rendezik a Pannonia-szállóban az Americana-bált. A bál megnyitása *Miklay* József várkapitány vezetésével hagyományos ceremóniák mellett történik. A főhercegi vendégeket pálcás urak kisérik majd a bálterembe, ahol a *Rapsody in blues* zenéjére *Dienes* Valéria *Diákálom* cimü kompozicióját adják elő, melyet 30 pár ménüettje követ. A meglepetésnek igérkező táncrendet *Tóth* Erzsi iparművésznő tervezte. A báli meghivók szétküldése folyamatban van. A bálbizottság *Müller* Endre bálelnök vezetésével most már a Pannonia-szállóban működik, ahol lelkes rendezőgárda tevékenykedik e fényes bál sikere érdekében.

Árpád-táncestély. A 158. sz. Árpád cserkészcsapat tisztikara és öregcserkészei hagyományos táncestélyüket február 8-án rendezik meg az óbudai Korona-vigadóban (III., Korona-tér 2.) *Esterházy* László herceg fővédnökségével. A nyitócsárdást *Balogh* Gabriella és *Reischl* Ili táncolják. Meghivóigénylés: III., Hunor-utca 16. Telefon: 55-5-12.

Görögkatolikus-bál. A görögkatolikus társaság ezidei bálját a Bristolban február 1-én, szombaton rendezi. A rendezőség az izléses és művészi kivitelü meghivókat most küldte szét. A jótékonycélu bál diszvédnökségét *Miklósy* István hajdudorogi megyéspüspök és *Papp* Antal c. érsek, apostoli kormányzó vállalták. A védnökök sorában ott látjuk a görögkatolikus társadalom szine-javát s az egyes egyesületek képviselőit, ugyszintén a háziasszonyok és a házikisasszonyok diszes sorát. Az elnökség a régi gárdával karöltve, élén *Krajnyák* Gábor dr. kanonok, igazgató-elnökkel, *Grigássy* Béla dr., *Spirg* Elek dr. és *Leviczky* Béla elnökökkel buzgólkodik a bál sikere érdekében. Rendezőség: VII., Rózsák-tere 9—10. Telefon: 33-4-81. Meghivóigénylés korlátolt számban.

amazon estélyi melltartó
már mindenütt kapható
Egységár ..... P 2.40

Egyetemi Luther Szövetség bálja. A budapesti Egyetemi Luther Szövetség február 15-én rendezi meg jubiláris bálját a magyar és külföldi társadalom reprezentánsainak részvételével a Pannonia-szálló termeiben. A farsang egyik legkimagaslóbb eseményének igérkező bál rendezését a 10 éves jubileumra való tekintettel *Kulcsár* Barnabás bálelnökön kivül *Teleki* Imre grófi, vitéz *Kendeh* Gusztáv dr., *Gyárfás* Sándor dr., ifj. *Németh* Ödön dr., *Rudnay* Imre, *Somogyi* Gábor, *Stromp* Ervin és *Tolnay-Knefély* Tibor vezetése alatt müködő kipróbált gárda vállalta. A jubiláris bál iránt a társaságban mindjobban növekvő, osztatlan érdeklődés nyilvánul meg. Báliroda: VI., Dessewffy-utca 41. III. 14. Telefon 29-2-00.

Unitárius-bál. Február 22-én a Lloyd-palotában a Brassai Sámuel unitárius ifjusági egyesület fennállásának tizenötéves jubileuma alkalmából Unitárius-bált rendez. Meghivóigénylés a báliródában: IX., Rákos-utca 3., fsz. 4. Telefon: 89-3-77.

Müegyetemi Atléta-tea. A József nádor Müszaki és Gazdaságtudományi Egyetemi Atlétikai és Futball Club (MAFC), az uj müegyetem reprezentáns sportegyesülete, immár tiz éve rendezi meg a müegyetemi atléta teaestéket. Ez évben ünnepélyes keretek között február 22-én, szombaton este fél 10 órától reggel 6 óráig rendezi meg a MAFC a jubiláris müegyetemi atléta teaestet a Magyar Mérnök- és Épitész Egylet IV., Reáltanoda-utca 13—15. sz. székházának termeiben. Meghivóigénylés a MAFC klubirodájában (XI., Müegyetem, közp. ép. fsz. 52.) a hivatalos órák alatt délelőtt 12—2-ig.

Regnum-tea. A február 15-én az Országos Kaszinóban rendezendő Regnum-tea, idén a Regnum impozáns társadalmi megnyilatkozása lesz. A tea rendezésében részt vesz a Regnum régi gárdája is és itt találkozik a Regnum egész társasága a legfiatalabb egyetemistáktól a legidősebb apákig. Meghivóigénylések és asztalfoglalások a rendezőségnél; VII., Damjanich-utca 50.

Pesti Szent Imre-kollégium bálja. *Anna* főhercegasszony és *József Ferenc* főherceg legmagasabb védnökségével február 4-én este fél 10 órakor tartja a pesti Szent Imre-kollégiumi kör hagyományos báliát a Pannonia-szálló összes termeiben. A rendezőség mindent elkövet, hogy a megjelenőknek egy feledhetetlen szentimrés estet szerezzen. Báliroda: IX., Ráday-utca 43—45. Telefon: 87-2-27.

Szücs-bál a szezon legkimagaslóbb eseménye. A Szücsök és Szőrmekereskedők Országos Egyesülete február 22-én tartja 25 éves jubileumi bálját a Gellért-szálló termeiben. A bállal kapcsolatos első tavaszi szőrmedivat-bemutató igazi látványosságot igér. Meghivóigénylések 80-8-45 alatt jelentendők be. Báliroda este 6—8-ig Erzsébet-tér 14. Szücsegyesület.

Legjobb szakácskönyv!
Aki egészséges akar maradni egészségesen táplálkozzék
A diétás konyha technikája
Irta Soós Aladár dr., egyet. m tanár
Ára 6.80 P
Megrendelhető a „Magyarság" könyvosztályában, Budapest, IV., Eskü-ut 6. szám.
Vidékre való szállításnál a portót felszámitjuk.

SZINHÁZ

Kétszáznyolcvanezer pengővel szabadtéri szinpad épül a Gellérthegyen

Az utóbbi években világszerte elterjedt a szabadtéri szinjátszás. A közönség megkedvelte ezt a játékstilust s igy vállalkozások alakultak a szabadtéri szinjátszás fejlesztésére. Nemrég megalakult a *Budapesti Szabadtéri Szinház Barátainak Egyesülete.* Az egyesület elnöke *Tormay* Géza államtitkár, a most megalakult *Országos Idegenforgalmi Hivatal* elnöke lett, a társelnöki tisztségeket pedig *Márkus* László, az Operaház igazgatója és *Németh* Antal, a Nemzeti Szinház igazgatója, vállalta. Az egyesületnek az a célja, hogy Budapesten minden tekintetben magas nivón álló szabadtéri szinházat létesitsen. *A budapesti állandó szabadtéri szinházat a Gellérthegy oldalában, a közelmultban üzemen kivül helyezett kőporbánya helyén tervezik.* Kaffka Péter épitészmérnök, a Közmunkatanács főmérnöke, kapott megbizást a részletes tervek kidolgozására. A munka elkészült *és a Közmunkatanács keddi ülésén már be is terjesztik a terveket az épitési engedély megadása céljából.* Előrelátható, hogy a Közmunkatanács a gondosan előkészitett terveket a kivitelre alkalmasaknak fogja találni. A tervezők szerint *a szabadtéri szinház költségeire 280.000 pengőre van szükség.* A tervek szerint a szabadtéri szinpadon csak este, előadás közben fognak állani a diszletek, nappal az egész szinpadi berendezést a föld alá süllyeszthetik, ugyhogy a Gellérthegy természeti szépségét a szinpadi berendezés nem zavarná. *A nézőtér ötezer személy befogadására lesz alkalmas.* A költségek *már biztositva vannak.* Nyolcvanezer pengőt a főváros ajánlott fel, a további 200.000 pengőt az eddigi tárgyalások eredményéből következtetve, valószinüleg szintén közhatóságok fogják rendelkezésre bocsátani. A szinpad Kaffka Péter tervei szerint *hü másolata lesz a londoni Regent-parkban lévő szabadszinháznak.*

LEGENDA AZ UJSÁGIRÓRÓL

Már teljesen kibontakozott az Ujságirók Szanatórium Egyesülete negyedszázados jubileuma alkalmából február 3-án, hétfőn este az Operaházban rendezendő nagyszabásu *Liszt-diszhangverseny* képe. Tekintettel arra, hogy a hangversenyen a kormányzó is megjelenik, a magyar társadalomban napok óta a legnagyobb érdeklődés mutatkozik a jegyek iránt. Eddig a társadalom számos vezető egyénisége váltotta meg a jegyét. Kétségtelenül ott lesz a diplomáciai testület is. A hangverseny tehát theatre parée lesz, az, aminek készül, fényes seregszemléje a müvészet iránt lelkesedő, a jótékonyság oltárán áldozó magyar társadalomnak. Az estélyt *Herczeg* Ferenc költői prológusa vezeti be. Cime: Legenda az ujságiróról. Klasszikus parabola ez az ujságirás mesterségének lényegéről. *Bulla* Elma fogja elmondani. *Stefániai* Imre, zenemüvészeti főiskolai tanár, kiváló zongoramüvész az A-dur zongoraversenyt játssza. *Báthy* Anna, az Operaház müvésznője, Liszt-dalokat énekel, utána *Bartók* Béla világhirü müvészünk következik, aki Liszt egyik legritkábban játszott müvét, a „Haláltáncot" fogja eljátszani. *Svéd* Sándor, a bécsi állami operaház tagjának, éneke után a Tasso-szimfónia zárja be a müsort, amelyet *Dohnányi* Ernő elnök-karnagy vezetésével a Filharmóniai Zenekar ad elő, ugyancsak ők kisérik a zongoramüveket, mig az énekszámok kiséretét *Hercz* Ottó dr. zongoramüvész látja el. A hangversenyről *Koudela* Géza pápai kamarás, a jeles Liszt-kutató ad helyszini közvetitést a rádióban. Képet fest majd a diszes nézőtérről és ismertetni fogja a zenemüveket. Jegyek 3.50—12 pengős árban az Operaház pénztáránál, Rózsavölgyinél és a Koncert jegyirodában kaphatók.

SVÉD SÁNDOR AZ OPERAHÁZBAN

Svéd Sándor legközelebb kedden, január 28-án, a cimszerepben *Gere* Lolával szinre kerülő *Carmen*-ben lép fel mint Escamillo: Don Jose — *Laurisin* Lajos. A szerdára, február 5-ére kitüzött *Sevillai borbély* Figarója ugyancsak Svéd Sándor.

A RASZKOLNYIKOV FILMEN

Dosztojevszkij életének főmüve, a *Raszkolnyikov*, nálunk *Bün és bünhődés* cimen ért el mélyenszántó irodalmi sikert. Ez a regény a XIX. század irodalmának egyik jelentős rekordját tartja. A nagy orosz mesternek ezt a regényét forditották le a legtöbb nyelvre és a most készült francianyelvü filmváltozat párisi diszbemutatóján a szinház külön hatalmas kirakatban mutatta be a *Bün és bünhődés* 32 különböző nyelven megjelent forditását. Örömmel állapitottuk meg, hogy az egész könyvtárt reprezentáló gyönyörü gyüjteményben ott láttuk a magyar kiadást is. A film bemutatóján személyesen is megjelentek *Chenal* Pierre, a film orosz származásu rendezője, *Baur* Harry és *Blanchar* Pierre, a film főszereplői, akiket a *Bün és bünhődés* müvészi és irodalmi kvalitásaiért neveztek ki a becsületrend lovagjaivá.

—

Álarcosbál jan. 31-én. *Rockstroh* Hans és *Reinau* Lilian vendégfelléptével a Városi Szinház jubiláris operabérletének VIII-ik estje. Vezényel: *Ábrányi.*

A FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ BÉRLETE

A Fővárosi Operettszinházat bérlő szinésztársaság vezetői komoly tárgyalásokat kezdtek *Pásztor* Lajossal a szinház bérbeadásáról. Ezek a tágryalások még folyamatban vannak. Abban állapodtak meg a felek, hogy a jövő hét elején ujra összeülnek és ha kiküszöbölik azokat a lényegtelennek mutatkozó akadályokat, amelyek eddig a szerződés megkötését hátráltatták, akkor a jövő héttől kezdődőleg az Operettszinház bérlője Pásztor Lajos lesz.

FLEISCHER ANTAL, A SZÖKTETÉS UJ KARNAGYA MILÁNÓBA KAPOTT MEGHIVÁST

Január 29-én, csütörtökön a *Szöktetés a szerályból* előadását *Fleischer* Antal vezeti. A kiváló karnagy egyébként most kitüntetésszámba menő olasz meghivást kapott. A milánói *Scala*-szinház hivja egyik nagy zenekari koncertjének vezényletére. A meghivás értékét emeli, hogy mindössze négy ilyen hangversenyt adnak a Scalában évadonként. Fleischer *tiszta magyar müsort* vezényel. A hangversenyt egy második, népszerü jellegü ismétlésben is adják.

MÓRICZ ZSIGMOND FILMJÉNEK BEMUTATÓJA

Február legnagyobb mozieseményének készül az a théatre parée, amelyet az Uránia-filmszinház rendez a legmagyarabb magyar irónak, *Móricz* Zsigmond első filmjének bemutatása alkalmából. A film a kitünő iró *Nem élhetek muzsikaszó nélkül* cimü vigjátékából készült *Désy* Alfréd rendezésében és *Lányi* Viktor zenéjével. Az Uránia-szinház a bemutató előadást, amelyre a jegyek csak névre szóló meghivók alapján válthatók, a kormányzóné nyomorenyhitő akciója javára rendezi. A diszelőadásra a meghivókat a szinház igazgatósága a napokban küldi szét.

A MÉLTÓSÁGOS ASSZONY 50-IK ÜNNEPI ELŐADÁSA AZ ANDRÁSSYUTI SZINHÁZBAN

Sorozatos táblás házak mellett, hétfőn, január 27-én éri meg az utolsó évek kétségtelenül legsikerültebb, legmulatságosabb vigjátéka, a *Méltóságos asszony* 50-ik ünnepi előadását. A főszerepeket a jubiláris előadáson is *Turay* Ida, *Rózsahegyi, Rátkai, Delly, Boross, Kováts* Terus, *Sennyei* Vera, *Pethes, Gonda, Járay* Jutka és *Fehér* Lili játsszák. Vasárnap délután is a *Méltóságos asszony* kerül szinre, olcsó helyárakkal.

A DAJKA

— Bemutató a Royal Szinházban —

A szinház előcsarnokában kapható szinlap énekes-zenés vigjátéknak nevezi ezt a darabot. Igaz: van benne néhány kedvesen-oroszos zenekari közjáték és zenekiséret *(Fraknói* Károly állitotta össze és vezényli); van két énekszám is, az egyik egy románc, a másik egy finom bölcsődal *(Baál* Ernő irta a megkapó szövegeket), — de hogy vigjáték volna? azt aztán egyáltalán nem mernők állitani. Érzelmes história, sok drámai fordulaton keresztül egy olyan happy enddel a történetbeli fiatal pár számára, amely happy endnek ugyszólván egy halál az ára; a cimszereplő meghal és a sirba viszi anyasága titkát, amit hallgatagon hurcolt magában egy életen át.

Az orosz-zsidó tárgyu történet rövidre fogva a következő: Anjuskát elcsábitja egy kozáktiszt. A gyermeket párnapos korában *Segelék*, egy jámbor gyermektelen zsidó házaspár fogadja örökbe. A valódi anya — mint dajka — bánatos-mosolygós árnyékként kiséri figyelemmel a férfivá növekvő gyermek életutját. Karkovban már rabbivá akarják választani Ezrielt, amikor választását megtámadják kétes származása miatt. Anjuska a koronatanu Obrusov elnöknél, akiben régi szerelmét, az egykori kozáktisztet ismeri föl. Mindent elmond, mindent megvilágit Obrusovnak, csak Ezrielnek nem szabad tudnia a titkot. Fia karrierje érdekében a szivrohammal küzködő anya még halálában is diszkrét marad.

Dömjén Miklós és *Vándor* Imre irták a különös mesét. *Tarján* György rendezi az előadást, amit más kifogás nem érhet, mint csak az, hogy a darabban szereplő orosz férfiak tulságosan durván vannak beállitva. Goromba, vad, állatias, vagy részeg: csak ilyen szineket kapnak a rendezés palettájáról. Maszkok, exteriörök: igen sikerültek: diszletek: jók.

Molnár Aranka Anjusája a darab lelke. Az érzelmek mélyfekvésü skáláját olyan gazdag árnyalással játssza végig, hogy minden mozdulata, minden szava egyre közelebb férkőzik szivünkhöz. Tragikus szerepsorsát igaz „emberi szinjátékkal" eleveniti valósággá. A kis szinpad térbeli intim közelségével sokszorta közelebb áll már az első jelenet után a néző reagáló lelkéhez. Igen meleg sikere volt.

A szinészek legtöbbje pompásan állja meg helyét. *Majláth* Aranka finom jelenség, méltó partnere *Halász* Kálmán. Pompás karakterfigurát ad *Fehér* Gyula, *Sarkadi* Aladár és *Ormos* Béla. *Haraszti* Mici, *Sándor* Böske, *Bársony* Aladár, *Havas* József és *Kovács* Imre is jók voltak. *Sármássy* Miklós halkithatná szerepét, *Rónai* Béla még nem érlelte ki alakját.

E. Z.

BÉRELJEN TAXI-GÉPIRÓT
óránként 1.20 P. Gépiró service. Tel. 32-7-89
k küldi Önhöz alkalmazottjat és irásmunkáját a magával vitt modern irógépen kifogástalanul végzi el.

HAT ELŐADÁSON TIZENKÉTEZER NÉZŐ A NEMZETI SZINHÁZBAN

Tizenkétezer ember nézte meg eddig a Nemzeti Szinházban *Földes* Imre *ifj. Horváth Pál* cimü darabját, amely szombaton került hatodszor szinre. A darabban a Nemzeti Szinháznak azok az uj müvészei aratnak nagy sikert, akiket *Németh* Antal dr. a mostani évad előtt magánszinházaktól szerződtetett a Nemzeti Szinház tagjai sorába.

Szent Johanna

Shaw-bemutató a Belvárosi Szinházban

Urilány: 100.

Szombaton, február 1-én, az *Urilány* pénteki századik előadását követő napon, a *Belvárosi Szinház* bemutatóval szakitja meg az *Urilány* sorozatos előadásait, hogy azután ujdonságát felváltva játssza a páratlan sikerü Zilahy-vigjátékkal.

A szombati ujdonság: *G. B. Shaw* legreprezentativebb, legnagyobb szabásu alkotása, a *Szent Johanna.* A nagy angol iró remekműve, mely a világ valamennyi számottevő szinházi városában a rendkivüli müvészi siker mellett a legnagyobb közönségsikert is jelentette, nagy müvészi feladat elé állitja a *Belvárosi Szinházat,* mely *Hevesi* Sándor forditásában, *Bárdos* Artur rendezésében készül tolmácsolni a világhirü költő mondanivalóit.

A cimszerepben, melyen a világ legjobb szinésznői próbálták erejüket, a *Belvárosi Szinház*

Bulla Elmát

állitja csatasorba. A rengeteg szerepló között fontos szerepet képvisel

Páger Antal, Mihályfi, Toronyi, Nagy György, Boray, Baló, Fenyő, a fiatal Básthy Lajos, Hoykó, Dávid, Z. Molnár, Barátky, Gárday, Benkó, Mészöly, Ilosvay, Rubinyi Gonda.

Shaw chef d'oeuvre-jéhez *Gara* Zoltán tervezte a diszleteket.

„MELODION" TRISKA 18 70 JTC CLUJ beszélőgépek gyára

ZONGORA ★ PIANINO GRAMOFON

HANGOLÁS ★ JAVITÁS LEMEZ

TRISKA J.

ERDÉLY LEGNAGYOBB ZONGORA NAGYRAKTÁRA

STR. SAGUNA 14. CLUJ ALAPITÁSI ÉV 1870. v. BARTHA MIKLÓS u.

OLASZORSZÁG.

UJONAN FELFEDEZETT MESTERMÜVEK. A hires nápolyi muzeum a legfrisebb ásatások következtében az egész világ számára nagyjelentőségü mükincsekkel gazdagodott. Venafrumban, Cumaeban, Sorrentoban, Sinuessaban, Puteoliban stb. stb. szenzációsabbnál szenzációsabb leletek bukkantak felszinre. Nincs nap, hogy a föld gyomra elő ne tárjon pompás márványszobrokat, reliefeket, mozaikokat, vázákat, szarkofágokat. Poliklet vésőjéből eredő alkotást is találtak, a hires Lándzsavetőt, akiben a görög szépségideál a legtökéletesebben tükröződik vissza. Megtalálták a Megsebesült amazont is, amely a két halhat tlan mesternek, az argosi Polikletosnak és az atheni Periklesnek volt nagy nyilvánosság előtt versenytárgya. A Bajae melletti tengerből kihozott müremek az asszonyi erő és szépség legszerencsésebb amalgamja. Sorrentonál a Krisztus előtti negyedik századból az ugynevezett Lovagló Nereida került felszinre. Ez és az ős Apollo a nápolyi állami muzeum legértékesebb darabjai közé tartoznak. De az ásatásoknak mégis a legszerencsésebb fogása a sinuessai Vénusz. Szakértők szerint egyenlő értékü a miloi Vénusszal. Kevésbé olyan szüzies, mint louvrebeli kolléganője, inkább érzéki, az élettől és szerelemvágytól duzzadó. Az ásatások vezetője szerint minden kétséget kizáró módon Praxitelestől származik e női szobor is. Sinuessa a tirhéniai tenger mellett fekszik és a régi római időkben kedvenc forró vizü gyógyfürdő volt.

BERNÁT

PAPIROSÁRUHÁZ
ÜZLETI-KÖNYVGYÁR

CLUJ-KOLOZSVÁR
FŐTÉR 29

*

TELEFON
4873-975, 72.

4529 sz. E. hatósági engedéllyel. A szerkesztésért felelős: KENDE JÁNOS tanár.
Készült a „PROVIDENTIA" nyomdai műintézetben Cluj-Kolozsvárt, Calea Regele Ferdinand 64—66.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Cal. Reg. Ferdinand 64. Telefon 61.

RUDNAY GYULA

MULATOZÁS

Művészeti Lalon
(Kolozsvár) 1927. II. évf.
1.27

A megkoronázott királyi pár a Nagyboldogasszony-templomban helyet foglal a trónon, a koronázási mise meghallgatására.
Az Uj Idők számára a helyszinén rajzolta Herman Lipót

1917. XXIII. 2. 2.

IV. Károly király esküje a Szentháromság-téren. Az Új Idők számára a helyszínén rajzolta Rudnay Gyula

— Most kell sietni, persze, huncutok, — mondja magában: — a felezésnél... De majd résen leszek.

Sári csak áll megint, feszült a csönd.

Az öreg nagysága belepillant a kosárba, amit a kicsi fiú lassacskán éppen az ő számára szed tele s elszorul a szíve. A krumpli, ahogy ott hever a földön, csomókba, színes kupacokba, olyan szép! S a kosárban mind, mind csupa apró.

— Milyen aprós, — szólal meg s mindjárt meg is fordul, mintha már szaladna is.

— Még az szép is, amilyen az idén! — kiált epésen, rideg méreggel a kapáló asszony, — Miskóczkiéknál olyan a krumpli, olyat ástak, mint a mogyoró. Vártak negyven zsákkal, lett tizenkettő, — s még tele szájjal, széles gesztussal tette hozzá, — meg kell elégedni avval, amit a jó isten adott.

Az öreg nagysága kétszer is odanézett, hogy mit lármázik ez annyit, s mikor hagyja abba már. Szeretett volna szólni is. Dehát, inkább nem szól, mert még baj lesz...

Odalesett félszemmel a krumpliszedő gyerekre, aki szinte a földbe dugta az orrát, s sötéten és briganti elszántsággal kapargálta tovább is a krumpli aprajját.

Az öreg nagysága nyelt egyet és tovább ballagott. Nem arról beszél ő, dehát ilyen nagyszájúakkal kezdjen ki az ember.

— Csudálatos egy öreg nagysága, — mondja az asszony csöndesen, a gyerekei felé fordulva. — Sosincs megelégedve azzal, ami van.

Aztán csöndben és gyorsan mindnyájan dolgozni kezdtek. Ő kapált, Imre marékkal szedte a krumplit, még Sanyi is lehajolt és szedegetett, csak Sári töltötte az időt, tudja isten mivel.

— Piros, hová mégy! — kiáltott ki Imre az utcára, ahol a hároméves húga bodázott.

— Csak hagyd a Pirost, — szólt az anyja, aki örült, hogy nem nyafog a gyerek a nyakán, s hagyta, hogy a csöppség az utca porában futkározzon.

— Mán tele a kosár, — szólt Imre azzal az örökös gyűlölködő, ingerült sunyi szóval, ahogy a szegény ember gyereke szokott beszélni, mihelyt be van vonva a nagyok dolgába.

— Hát akkor vigyétek... Egyet a pincébe, egyet a zsákba... — tette hozzá, hogy hallja az öreg nagysága a színtiszta igazságot.

Ahogy kis idő múlva odanéz, látja, hogy Sári nagy cipekedéssel a vállára veszi a nehéz kosarat.

— No látod ezt a bolondot!... — kiáltott föl. — Fogd meg, segíts neki, mert úgy vágom hátba...

De a leány csak birkózott. Sanyi sunyin nézte. Odább állott két lépést, nem segített volna. Elnézte a nagy lógó, hogy a húga az ő truccára, megszakítsa magát.

— Tedd le, te bolond, — mordult rá az anyja; s hogy az nem fogadott szót, ráfakadt. — Akár az apja. Ha azt mondom neki fekete, az azt mondja, fejér...

A leány végre is lecsúsztatja a kosarat. Nem bírja no. Még jó, hogy ki nem borult.

— Az én bajom, ha beteg, akkor még orvost is fizessek, — vágja az asszony a kapát a krumplifészek alá.

Még mindig ő a legkülönb a málészájú gyerekei között. A kék szoknyája föltűzve két oldalt, mint a krinolin puffja, látni az alulsó, sima, szürke szoknyát. Csak a feje öregasszonyos, a szürke kendőjével.

Az öreg nagysága szemmel kíséri, ahogy fölcipelik a kosarat, sóvár szemmel néz néz a szép, nagy krumplikra, amelyek az ő földjén termettek s elszoruló szívvel fullad el a dühtől: ezek a szépek mind a máséi... Neki csak a szemetje marad... No, de ő se próbál

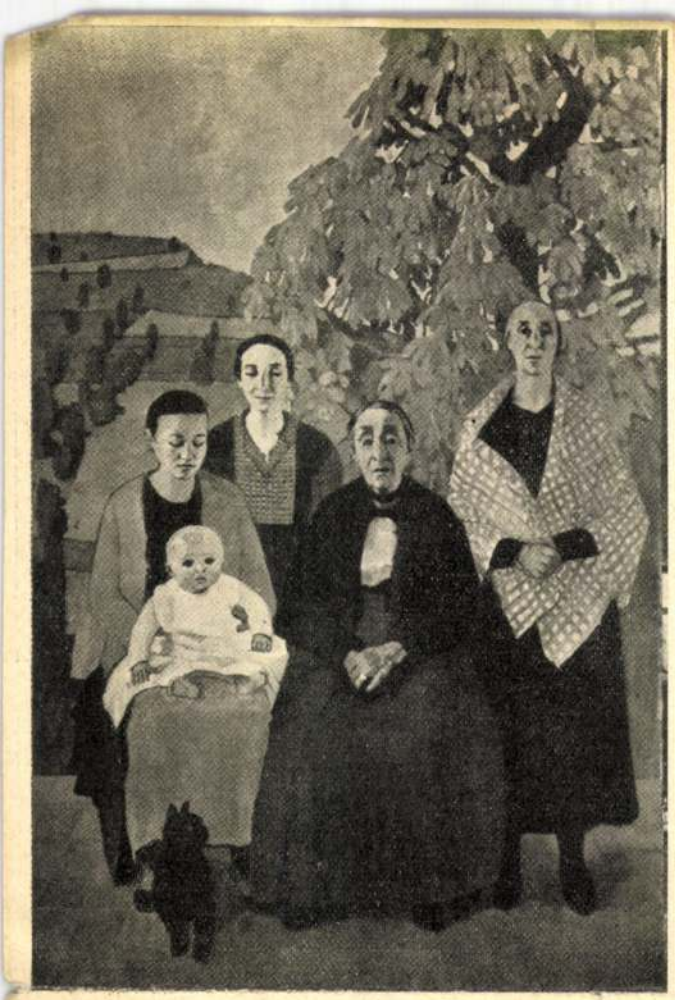

Felice Casorati: Csoportkép

gyar kormánybiztosok gyüjtötték össze, szinte teljesen egyenértékü képét, hüséges visszfényét adja az olasz művészet mai állásának.

A kiállítás anyagát majdnem kizárólag modern művészek alkotásai képezik. Csak négy régebbi, 19. századvégi festő szerepel a kiállításon, Segantini, az olasz pointillizmusnak (divizionizmus) világszerte ismert és becsült, sőt talán túlbecsült képviselője, Giovanni Boldini, a századvég népszerü arcképfestője, Armando Spadini, a virtuóz impresszionista és Ettore Tito, az olasz barokk tradícióknak jellegzetes folytatója. E négy festőt, szinte az az érzésünk, nem is önmagukért mutatta be a kiállítás rendezősége, hanem inkább, hogy megláthassuk, milyen utat tett meg az olasz festészet a századforduló óta. E négy művész és kortársaik bizonnyal kitünő ismerői voltak a festészet mesterségének, de kétségtelen, hogy sem szellemben, sem formában nem adtak újat az európai művészetnek, sőt azt is mondhatjuk, hogy meglehetősen távol állottak azoktól a problémáktól, amelyek a századforduló idején az európai festészetnek legfontosabb kérdéseit képezték.

E kérdések legjelentősebbike a zárt, egységesen szerkesztett képnek és a képszerüségnek régi jogaiba való visszaállítása volt és ezt a kérdést elsőnek az a nemzedék vetette fel, amely 1880 körül született, amely 1900 körül Cezanne művészetén iskolázódott és amelynek tagjait novecentisták néven ismeri a modern kor festészettörténete.

E generáció két legjelentékenyebb művésze Felice Carena és Carlo Carrà, akik mindketten nagyobb képsorozattal szerepelnek a mostani kiállításon. Közülök különösen Carrà a jelentékeny, aki 1910 körül résztvett a futurizmus mozgalmaiban is és akinek számára a futurizmus éppoly jelentőségteljes volt, mint Franciaországban Picasso, Braque, vagy Derain számára a kubizmus iskolája. Tisztán és világosan konstruált tájképeinek és kompozícióinak elemeit ma ismét a természet adja, amelynek élményeit nemes lírával költi át zárt, egységes és ökonomikusan összefüzött képelemekké. Képei, amelyeken keresztül nemcsak egy fínom lírájú festőt, hanem a formának és a képnek legkiválóbb olasz ismerőjét láthatjuk, a legmagasabbrendü értékei a mostani kiállításnak. Gazdagabb és némileg talán felületesebb Felice Carena festői egyénisége, aki monumentális törekvésü kompozíciókban, nagyobb bőségben használja fel a természet-adta lehetőségeket formában, színben egyaránt. A Novecento e két vezető egyénisége mellett Gino Severinit és Mario Sironit kell elsősorban említeni. Az előbbi ugyancsak a futuristák csoportjába tartozott, ma azonban erősen antikizáló és sokhelyütt, sajnos, túlságosan rideg és száraz képeivel vonja magára a figyelmet. Vele ellentétben Sironi talán a leggazdagabb és legigazibb festő a kiállítás résztvevői közül; festői szemléletének fínomsága és sokrétüsége helyenként a mi Bernáth Aurélunkra emlékeztet. E festők csoportjához tartozik még Olaszországban Ardengo Soffici, aki egyike a mai olasz művészet legmarkánsabb és legkitünőbb egyéniségeinek, de akitől, sajnos, mindössze egy, a néhány évvel ezelőtti Szőnyire emlékeztető kép szerepel a kiállításon. A Novecentisták mellett még két jelentékeny csoportja vana mai olasz festőknek. Az ú. n. új-klasszikusok legkiemelkedőbb mestere Felice Casorati, aki az olasz Quattrocento nagymestereihez, Piero della Francesca-hoz, Paolo Uccello-hoz és Andrea del Castagno-hoz kapcsolódva elsősorban a háromdimenziós test és tér problémáival foglalkozik. Gazdag kollekciója sok oldalról mu-

Carlo Carrà: Tájkép

Művészet

A HÓNAP KIÁLLÍTÁSAI

Írta PÉTER ANDRÁS

A képzőművészeti életnek talán évek óta nem volt ilyen érdekes, gazdag és örvendetes meglepetésekben bővelkedő évadja, mint az idei. Különleges és változatos események követik egymást hónapok óta. A szezon különleges érdekességét főként az adja, hogy nemcsak a modern magyar művészet legkiválóbb képviselőit: Bernáth Aurélt, Berény Róbertet, Farkas Istvánt láttuk felvonulni és Szőnyi István és Aba-Novák Vilmos kiállítását várjuk még, többek között, hanem az is, hogy egymásután nyílnak meg azok a kiállítások, amelyek külföldi nemzetek modern művészetének törekvéseivel, alkotásaival, eredményeivel ismertetik meg a magyar közönséget, amely az utóbbi években, sajnos, egyre nehezebben tudja a szomszéd és távolabbi népek élő művészetét a maguk keletkezési helyén, a maguk sajátos, eredeti atmoszférájában és környezetében megismerni.

Felice Carena: Fürdés után

E kiállítások sorát a sajnos kevés érdeklődést keltett osztrák reprezentatív kiállítás nyitotta meg, követte azt a modern dán művészet hivatalos bemutatója, a finn érmészeti kiállítás és csak néhány nappal ezelőtt nyílt meg a Műcsarnok összes termeiben az a régen várt nagy kiállítás, amely a modern olasz művészet alkotásaival ismerteti meg Budapest közönségét. Kétségtelen, hogy a külföldi kiállítások között az olasz bemutató, az «Esposizione dell'Arte Italiana Contemporanea» a legérdekesebb, nemcsak azért, mivel az utolsó évek folyamán egyre jobban megismert olasz irodalom, színpad és zene hozzánk elkerült alkotásait egészíti ki, s evvel a mindnyájunk számára oly értékes olasz szellem és kultúra megismeréséhez nyujt továbbmenő lehetőséget, hanem azért is, mivel az új olasz művészet egyike a mai Európa leggazdagabban virágzó és legérdekesebb jelenségeinek, s az a kiállítás, amelynek anyagát Antonio Maraini olasz és Gerevich Tibor ma-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELETMAGYARORSZÁG

1965 JUN 27.

1027

Magángyűjtők kiállítása Nyíregyházán

Rudnai, Koszta, Tornyai... és a vitatható Madarász Viktor képek — Az alig ismert szabolcsi művész is szerepel

— Sohasem unatkozom. Mert nagy emberek társaságában élek: Koszta, Mednyászki, Szőnyi, Rippl—Rónai, Rudnai, Fényes, Ava—Novák... És még sorolta az ismert neveket a társaság egyik tagja. Többen mosolyogtak: persze, ez a hobbyja.

Az ötlet

Aligha szorul bővebb magyarázatra, hogy a sohasem unatkozó ember: műgyűjtő. Megszállottja a festményeknek, szobroknak. Háromezer kötetes könyvtára van és a fia kopott cipőben jár. Ő maga sem költ, haszontalan szórakozásra, annál többet értékes festményekre. Ha beszél, művészettörténésznek hinné az ember.

Ilyen emberek kiállítását nyitották meg csütörtökön a múzeum emeleti termeiben. Eddig a lakások falát díszítő képek előléptek a szűkebb környezetből, hogy megismerje szépségüket mindenki, aki rajongója vagy egyszerű nézője a festményeknek.

Soltész Albert nyíregyházi festőművész fejében született meg az ötlet: miért ne lehetne az üresen álló emeleti helyiségben megrendezni egy eredeti kiállítást. S Csallány Dezső múzeumigazgatóval együtt megkezdték a látogatást a magángyűjtőknél. Sok órába került míg elkészülhetett a teljes felelősséget rögzítő átvételi elismervény. S menynyi ötlet követte egymást a képek elrendezésénél, hogy az összhatás is jó legyen.

A padláson heverő elfelejtett képekről is letörölték a port. S ott áll eleven kérdőjelként a festmények között Madarász Viktor két alkotása: Hunyadi László siratása, s egy másik képe is a nyíregyházi műgyűjtők és a szakemberek érdeklődésének középpontjába kerül. Eldőlhet, eredeti-e, vázlata egy neves alkotásnak, vagy... De ez a vagy maradjon meg a szakembereknek.

„Kis-galéria"

Egy másik szenzációja a magángyűjtők kiállításának az ismeretlen festő képe. Erről a képről is érdekes dolgok derülhetnek ki. Talán, ha hiteles adatokkal bebizonyítják eredetét hallatni fog magáról nem is olyan sokára. „Vendégszereplője" is van a kiállításnak, Horace Maillard francia festő Nyári est című alkotása, melyet Franciaországban élő volt nyíregyházi honfitársunk — egykori szabótanuló — juttatott el a Jósa András Múzeumnak. A „párizsi vendég" így ittmarad örökre, s a szabolcsi képzőművészeti kincseket gazdagítja.

Talán túlzás leírni, hogy egy kis Nemzeti Galériába téved az ember, az a benyomása, a most megnyílt és jó másfél hónapig a közönség rendelkezésére álló kiállítás helyiségében. A magyar festészet nagyjai vannak itt: Koszta József, Vaszari János, Szőnyi István, Rudnai Gyula, Aba-Novák Vilmos, Fényes Adolf, Tornyai János, Csók István, Glatz Oszkár, Révész Imre. Hogy csak néhányukat említsük és minden rangsorolás nélkül.

A sóstói művésztelep emlékei

De ott vannak a szabolcsiak is, az 1930-as években működő sóstói művésztelep tagjai közül Boross Géza és mások. Megyénk korán elhunyt és igen tehetséges festője Barzó Endre is méltó helyet kapott a nagy kortársak és elődök között. Néhány szobor is változatossá teszi a kiállítást: Liipola, Az élet útja, Telh Ede, Öreg parasztasszony, s egy ismeretlen szobrász alkotása.

Izgalom, érdekesség, meglepetés a nyíregyházi magángyűjtők kiállítása. S mit mondhatnánk a tulajdonosokról? Strausz Sándor, dr. Vigvári László, Nagy Károly, Barzó Lajos és István, s mindazok, akik a hatvannál több alkotás szépségeit közkinccsé teszik, megérdemlik a nyíregyházi közönség elismerését.

Páll Géza

kásépítések anyagellátása

őanyag kivételével minden kapható

anyagokból. 7021 tonna cement, 7549 tonna mész, kilencmillió 239 ezer darab tégla, hárommillió 313 ezer darab cserép állt a lakosság rendelkezésére. Fenyőfűrész áruból 1670 köbméter, palából 79 550 négyzetméter, fehér építőkőből 25 ezer tonna, folyamkavicsból pedig 27 ezer köbméter lett biztosítva.

Fűrész- és faragottfából, palából, cserépből csak korlátozott mennyiség áll rendelkezésre. A folyamkavics szállítását több esetben a vasúti vagonok hiánya és a magas vízállás akadályozta. A bodrogkeresztúri építőkőből az igényeknek csak a felét tudják biztosítani — a kőbányák kapacitáshiánya miatt.

Most történt intézkedés tsz- és kisz-ekkel kötött szerződések alapján e fontos építőanyag némi pótlására,

bár ez sem oldja meg a teljes igényt. E néhány építőanyag kivételével az ellátás jónak mondható.

A TÜZÉP arról is gondoskodik, hogy a megkedvelt parketta-padlóból is elegendő mennyiség álljon rendelkezésre. Jelenleg 4600 négyzetméter parketta van raktáron, melynek méretei különbözőek. A napokban várják a jobb és gazdaságosabb mozaik-parketta érkezését is, amely rövidesen közkedvelt lesz az építtetők körében. Továbbá arról is gondoskodnak, hogy a különböző építőanyagok arányosan álljanak a lakosság rendelkezésére, hogy a családi házak folyamatosan épüljenek.

ndig élnének, ha...

álos baleset Záhonyban

részt vett a baleseti oktatáson, ahol ezt különösen hangsúlyozták és a gépen is tábla figyelmeztet erre mindenkit. A baleset napján mégis leült a csúzda melletti padkaszélre — alig tíz méterre a kotrógép hátához — és ott elaludt. A kotrógép vezetője — befejezve a vagonberakást — a következő kocsi rakásához helyet változtatott. Nem látta az ott ülve alvó F. Kovácsot, és olyan súlyosan gázolta, hogy a kórházban belehalt sérüléseibe.

Ivás a munkahelyen

A baleset megtörtént, a vizsgálat is lezárult. Megállapították, hogy F. Kovács János nem halt volna meg, ha a baleseti óvó rendszabályt megtartja. A hibás tehát csakis ő lehet? Elsősorban ő, de nem utolsósorban munkatársai, és az átrakást irányító vezető is. Hiszen két és fél órával a baleset bekövetkezése előtt F. Kovácsot már figyelmeztetni kellett: ne üljön a vágány sínszálán, mert az tiltva van. A szerencsétlenül járt ember tehát fáradt volt, nem kipihenten állt munkába aznap reggel. Nem csoda, ha egy másik helyre leülve — elaludt.

A másik halálos végű baleset áldozata Pusztai Mihály. Halálának oka, hogy szolgálat közben italt fogyasztott. Pusztai Mihály brigádja Komorón dolgozott, s munka közben kedvük kerekedett egy kis borivásra. Pusztai vállalkozott a beszerzésre, mert tudta, hogy raktárnokuk lakásán van bor. A munkahelyre becsempészett italt aztán a szolgálatban lévő, és irányításukkal megbízott raktárnok öltözőszekrényébe rejtették. Mire a munkaidő letelt, a kanna bort meg is itták.

Tudatos fegyelemsértés

Erősen ittas állapotban indult el haza kerékpárján Pusztai Mihály. A községbe vezető útszakaszra térve, a vasúti sorompók között már elesett, de aztán felállt és folytatta útját. De már nem

---

vagy még tovább, görnyedni, izzadni, birkózni, megfeszíteni minden izmot, belefeküdni a koszba, a mocsokba, cipekedni, mert a birka nem megy oda magától, még elmondani is sok.

— A fizetés? — kanyarodok vissza.

— Pénz volt és a szokásos cullag. Pálinka, koszt, szállás, fuvar.

— Birkagulyás?

— Az is volt néha.

— Szóval abban különböztek a többi harmados-

tatja be ezt a kiváló művészt, bár, sajnos, még mindig hiányoznak művészi fejlődésének egyes fázisai. Mellette a főleg Párisban élő Giorgio de Chirico-t kell a csoport tagjai közül említenünk, aki képeinek klasszicizáló elemeit különös groteszk fanyarsággal vegyíti. Mario Tozzi, Achille Fumi és Ubaldo Oppi tartoznak még a mai olasz festészet e csoportjához: az első a Quattrocento mesterei mellett Picasso befolyásán ment keresztül, a másodikra a párisi iskolához tartozó Kisling volt erős hatással. Oppitól, aki Casorati mellett a legerősebb egyénisége az egész csoportnak, sajnos, egy kép sem szerepel a kiállításon. Végül a harmadik jelentékeny csoportját a mai olasz festészetnek a futurista művészek képezik. Mindössze néhány képük került a kiállításra, ezek között Prampolini és Dottori művei, amelyek ugyan teljesen távolállnak a mai magyar képzőművészeti ízléstől, de jellegzetesen világítják meg a kihúnyóban lévő futurista mozgalom törekvéseit. Az itt felsorolt művészeken kívül persze résztvesz a kiállításon szinte mindenki, akinek a mai olasz festészet életében szerepe van. E festők közül elsősorban az erősen franciás Filippo De Pisist, az akadémikus Ferrazzit, Primo Contit, Pietro Marussigot, Giuseppe Montanarit és C. E. Oppot kell még felemlítenünk. Mindössze egy képe van a korán és tragikusan elhúnyt Amadeo Modiglianinak, aki tulajdonképpen a «Párisi iskolához» tartozott és a század második tizedében kétségkívül legnagyobb művésze volt az új olasz festészetnek.

A festészeti anyag bőségével szemben némileg szegényebb a szobrászat. Olaszország két legnagyobb élő művészét, Romano Romanellit és Arturo Dazzit csak egy-egy alkotás képviseli, viszont szép és gazdag sorozat mutatja be Antonio Maraini szigorúan zárt komponáló törekvéseit és a gazdag, kifejező Arturo Martinit. Két külön terem ismerteti meg viszont a magyar közön-

Líbero Andreotti: A győzelem

Farkas István: Emlék

Derkovits Gyula: Fázó asszony

séggel az olasz szobrászatnak a közelmultban elhalt két legjellegzetesebb alakját : a Bourdelle hatása alatt kialakult Libero Andreottit és Adolfo Wildt-et, akinek márványszobrai minden kifejező erejük mellett erős visszatetszést kelthetnek porcellánhatásúra csiszolt felületeikkel. Egy külön kis egyházművészeti terem, egy sorozat érem, egy külön kis grafikai csoport és néhány iparművészeti tárgy teszik még a képeken és szobrokon kívül teljessé ezt a nagyszabású kiállítást, amely kétségen kívül nemcsak élvezetes, de tanulságos is lesz a magyar közönség számára.

Úgy méreteiben, mint művészi jelentőségében távol áll az olasz művészet nagy bemutatójától a modern dán művészet kiállítása (Nemzeti Szalon). A résztvevők, sajnos, nagyrészt elavult naturalisták, modern művészeik viszont részben a francia postimpresszionisták, főképp pedig a német expresszionizmus befolyását árulják el. A festők közül elsősorban Oluf Höst, Jens Löndergaard, Ernst Zeuthen és Axel Beutzen neveit kell megemlíteni, míg szobrászaik közül a fiatalon elhalt Kai Nielsen nevét érdemes megjegyeznünk.

A hónap magyar kiállításai között elsősorban a Farkas Istvánéról kell megemlékeznünk, (Ernst-Múzeum) aki bizonnyal egyike az élő magyar festészet legérdekesebb és legértékesebb egyéniségeinek. Fanyar líra és különlegesen mély, szinte filozófikus természet-megjelenítés művészetének legjellegzetesebb és egyben legértékesebb vonásai, azonban e szellemi kvalitásait szereti teljesen kiegyensúlyozott, sőt néha túlságosan zárt kompozíciók és eleven, néhol harsogó színek mögé rejteni. Nehezen hozzáférhető voltát fokozza még az is, hogy művészi kultúrája és előadásmódja erősen franciás, aminek folytán közönségünk sokszor idegenül áll szemben műveivel, pedig kétségtelen, hogy Farkas olyan művész, akinek alkotásaival mindig érdemes behatóan foglalkozni, mert formai és szellemi struktúrájuk megismerése kétségtelen gazdagodást jelent a szemlélő számára.

Ugyancsak ebben a hónapban mutatták be (Tamás Galéria) ~~Derkovits Gyula~~, a tavaly tragikusan elhúnyt kiváló festő hagyatékának egy részét, főként rajzokat és akvarelleket. amelyek teljesebbé tették a nagytehetségű művész egyéniségéről alkotott gazdag és sokszor megrázó képet. Fiatal festőink közül még Vass Elemér (Fränkel-szalon) és ~~Gergely Tibor~~ (Tamás Galéria) jelentkeztek nagyobb kollekcióval. Vass, az egykori naturalista és plein-air-festő ma egészen új utakon halad : szemléletének kialakulásában főleg Szőnyi István és Berény Róbert egészséges befolyásának volt jelentékeny része. Gergely Tibor ugyancsak Berény Róbert hatását mutatja, de egyes képein és főleg rajzain már megmutatkozik a fejlődésben lévő önálló egyéniség is. Az Ernst-múzeum január végén megnyílt csoportkiállításának Rudnay Gyula, ~~Herman Lipót~~, Szüle Péter és ~~Boldizsár István~~ a résztvevői.

Rudnay Gyula

BH 1933. IV. 16.

Rudnay Gyula

Magyar művészet Velencében.

„Reggeli Hírlap" 1936. máj. 29.

Velence, május. Az uj olasz császárság legszebb ékszere: *Venezia*, hagyományaihoz hiven minden második évben rendezi nemzetközi *műkiállításait. Ez évben: 1936-ban*, az olasz fasiszta évszámitás szerint anno XIV-ben, nyilik meg a huszadik biennális tárlat.

Az a művészet, amit itt látunk, persze lényegesen más, mint amit a Doge-palota és az Accademia di Belle Arti nagy renaissance mestereitől látunk. A hires veneziai mesterek: a *Belliniek, Tizian* vagy *Tintoretto, Veronese* és *Tiepolo* a dekorativ zsenik magas polcáról le kell szállni, mikor a Giardini Publici kiállitási termeibe lépünk. Azóta az igények és a mód, amelyek nagy alkotásokat szültek — lecsökkentek. A művészi teremtésre való idő is megrövidült; évek hosszu sora helyett csak napok kérdése egy-egy modern művészi alkotás expressz születése.

Igy — ilyen gondolatokkal nézzük meg az uj tárlatot, melyen a magyar művészet is bőségesen szerepel.

Most vasárnap fog megnyilni a huszadik kiállitás, de a magyar művészházban, mely Maróti tervei szerint ikertestvére a Nemzeti Szalon Vágó-féle palotájának — már teljesen készen áll a bemutatásra szánt anyag.

A többi kisebb-nagyobb csarnokban még javában furnak-faragnak és mázolnak — itt a magyar terület öt termében *Gerevich Tibor* kiállitási kormánybiztos és *Lehel Béla*, a Nemzeti Szalon megbizottja, erős akarattal és finom izléssel már mindent elrendeztek, megelőzve valamennyi nemzet tárlatát.

A kiállitás anyagát Gerevich kormánybiztos válogatta ő sze. Mellőzve a párizsi boulevard-izlés ultra kisérleteit, a leghiggadtaab uj irány magyar mestere ből ad kisebb sorozatot. (Sokra nincs hely.) A középső nagyobb terem főfalait *Rudnay Gyula* kollekciója tölti ki, köztük nagyobb kompoziciója a „Kánai menyegző", szép figurálisa a „Tünődés" és finomabb tájrészletei — jobbról *Fényes Adolf* képei (köztük az „Anya gyermekével" és a „Hazatérő munkások"), balról *Csánky Dénes* mesteri tájképsorozata kapott helyet. Szemben *Iványi-Grünwald Béla* képei (a „Cigányok", „Falusi mulatság" „Ebéd a falun") és *Csók István* két szép festménye (a „Reggeli" és egy csendélet) van kiállitva.

A kisebb oldaltermekben igen szép *Aba-Novák Vilmos* ragyogóan színes kollekciója (közte a „Szolnoki népkonyha", két csángó-genre s a „Tiszai átkelés"), *Koszta József* mélytónusu képei (a „Kukoricatörés", „Malomudvar"), *Bernáth Aurél* a „Festőnő", a „Nő a tengerparton", *Borbereki K. Zoltántól* a „Régi Róma", további teremben *Vaszary János* friss pikturája („A parkban", „Mezei virágok"), *Berény Róbert* finom zöld erdőrészletei, *Szőnyi István* kollekciója (szép aktja a: „Fürdő után" és lágy tónusu tájhangulatok; a jobb oldali teremben *Hubay Andor* igen friss önarcképe és nyári tájképei, *Kontuly Béla* mesteri „Szerzetes" képmása és bíblikus kompoziciója, a: „Mária élete", *Molnár C. Pál* bibliai jelenete a „Találkozás" és tájrészletei, *Medveczky Jenő*, *Kákai-Szabó* és *Dex* kisebb képei a jobbak. Gazdag *grafikai* kollekció egészíti ki az anyagot, közte ujabb nevek *Dudás Jenő* (szép olasz tárgyu tussfestmények), *Jeges Ernő* színes római képe, *Istokovits* vizfestményei: a „Cirkuszlovak", *Rudnay*, *Csánky*, *Vaszary* aquarelljei, *Zádor István*, *Varga Nándor*, *Komjáti Gyula* rézkarcai, *Heintz Henrik*, *Borbereki* rajzai, *Molnár C. Pál* fametszete.

Szobrokban: *Pátzay Pál* „Budapest" c. szép női alakja, *Abonyi Jenő* finom „Szent Erzsébet"-je, *Borbereki* őserejü „Magyar kubikos" tipusa, *Madarassy Walter* finom női feje és érem-kollekciója, *Dózsa-Farkas* ülő női aktja, *Beck Fülöp* „Szent Ferenc"-e, *Boldogfai-Farkas Sándor* és *Szabados Béla* szobrai, *Ispánki Józseftől* egy szép ló-szobor — a jelentősebbek.

Ez az anyag — természetesen — csak egy kis részlete az izmosan fejlődött nagy magyar művészi termelésnek.

Kézdi-Kovács László.

politika között lehet választani:

1. *Vagy az utolsó betüig végrehajtják a szankciós eljárást, ami hamarosan háboruhoz vezetne,*

2. Vagy fenntartják a jelenlegi megtorlásokat és így *még inkább megnehezitik az amugy is sulyos nemzetközi helyzetet*, megnövelik a zavart Európa gazdasági életében és *Olaszországot kényszeritik, hogy végleg Németország felé forduljon* és vele együtt olyan szárazföldi blokkot alkosson, amely a legélesebb módon ellenzékbe vonul a nyugati nagyhatalmakkal szemben.

3. Vagy pedig beletörődnek abba, nem lehetett a háborut megakadályozni, *ezért véget vetnek a tárgyalanná vált megtorlásoknak* és uj alapokon, Olaszország közreműködésével folytatják a béke megszervezésének politikáját, amely az egyedüli üdvös politika Európában.

Junius 16-áig az egyes kormányoknak még bőven van idejük arra, hogy áttanulmányozzák a helyzetet és mérlegeljék, hogy magatartásuk milyen következményekkel járhat.

Az Intransigeant a következőket irja: Tény az, hogy *a megtorlásokkal sujtott Olaszország nem működhetik együtt Franciaországgal és Angliával*, viszont tény az is, hogy a békét csak e három ország együttműködésével lehet biztositani. *Vak és veszélyes politika tehát a céltalan megtorlások további alkalmazása*, amelyek csak arra jók, hogy elkeseritsék az az olasz népet.

Lord Marley Budapesten.

Lord *Marley*, az angol Lordok Házának egyik alelnöke, csütörtökön délben *Sztranyavszky Sándornál*, a képviselőház elnökénél tisztelgett. A hosszabb ideig tartó látogatás után a lord tudósitónknak a következőket mondotta:

— A képviselőház elnökével rendkivül érdekes és tanulságos eszmecserét folytattam, amely a mult, jelen és jövő politikai lehetőségei körül forgott. Számos kérdésben egyetértettünk, számosban igyekeztünk egymást a magunk felfogásáról meggyőzni. Az élvezetes látogatásról azzal az érzéssel távoztam, hogy rendkivül fontos dolog a különböző országok vezető politikai egyéniségeivel való közvetlen érintkezés. Ilymódon félreértések kiküszöbölhetők és a megértés utja egyengethető. Örömmel működök közre abban, hogy ilyen barátságos érintkezés Anglia és Magyarország között minél gyakrabban jöjjön létre.

Délben Lord és Lady *Marley Eckhardt Tiborral* folytattak beszélgetést, honnan a Rózsadombra kocsiztak, ahol *Légrády Ottónak*, a Pesti Hirlap főszerkesztőjének vendégei voltak. Délután *Imrédy Bélát* keresték fel. Este a *Reviziós Liga* adott Lord Marleyék tiszteletére vacsorát a margitszigeti Palatinus-szállóban, amelyen Mrs. *Boyntonon*, a magyar ügynek közöttünk időző lelkes angol pártfogóján kivül *Kenéz Béla, Lukács György* és *Nagy Emil* vettek részt.

A Dardanella-kérdésnél mellőzni akarják az alapokmány 19. szakaszát.

London, máj. 28. Menemendjeoglu, a török külügyi hivatal igazgatója befejezte megbeszéléseit az angol külügyi hivatalban a Dardanellák megerősitéséről. Ebben az ügyben *Montreuxban jun. 12-én kezdődő értekezlet két hétig tart. Menemendjeoglu* Moszkvában, Bukarestben, Belgrádban, Berlinben, Párizsban és Londonban folytatott megbeszélései alapján a török küldöttség kész tervezetet terjeszt az értekezlet elé. Török körökben a hangulat nagyon bizakodó. A kisantant, amely mereven ellenez minden szerződésmódositást, ennek az elvének meg-

Rudnay Gyula

N. u. 1942. IX. 5.

Rudnay Gyula sikere Velencében

Velencéből jelentik: A *Duce* részéről a kétévenkénti kiállításon szereplő külföldiek számára kitüzött dijat a *Volpi* gróf elnöklete alatt álló nemzetközi testület *Kampf* Artur német festőnek és *Banninger* Károly Ottó svájci szobrásznak itélte oda.

A biráló testület külön kiemelte *Rudnay* Gyula magyar festő és *Mesztrovics* Iván horvát szobrász egyéni kiállításainak különleges jelentőségét.

Velence városának olasz művészek részére kitüzött díját Francesco *Messina* olasz szobrász, a külön festészeti dijat egyenlő arányban Ugo *Bernasconi* és Alberto *Salietti* művészek nyerték el.

Volpi grófnak a legjobb olasz és külföldi rajzművész részére kitüzött díját Luigi *Bartolini* (Olaszország) és Stig *Bordling* (Svédország) nyerte.

A X. mozgóképművészeti kiállitás keretében szerdán egy német szines filmet és egy svájci történelmi filmet adtak elő nagy sikerrel. *(MTI)*

Kornélra.

— Hát
szomjasak
dinka.

Mári néni betessékelte őket a szép képekkel ékesített, hüvös és tiszta szobába. Az asztalon, feltünő helyre állitva, nagyalaku levelet pillantott meg azonnal Kornél. Mohi ékesen rajzolt betüi voltak a boritékon. A sógor bocsánatot kér, de ez a hirtelen távozás semmiképpen sem akart meglógás lenni a kedves vendégek elől, egy komoly megbizás van kilátásban, azt kell odafenn megtárgyalni. Az, hogy ők nincsenek itt, nem jelenti azt, hogy Kornélék most rögtön hátat forditsanak Velemnek. A lakásrész 15-ig ugyis ki van fizetve, tessék vele rendelkezni. Az asztalon található nagy csomag, egy Mici által sütött nem sikerült kenyér... No és itt van egy sajátkezüleg készitett térkép Szent Vidhez, a Hörmann-forráshoz és az Irottkőhöz... Kosztot Molnár bácsi étkezdéje ad... Többiről Mári néni ad tájékoztatást...

Mári néni ezalatt szaporán terült-fordult és már is előttük állott két bögre hideg tej. N. U. 942. IX. 5

— Itt maradunk, Mári néni — mondták egyszerre mind a ketten, mikor a

A szobáért, az ellátásért (s a pompás környezetért) térítenek valamennyit az írók, de ez nyilvánvalóan nem fedezi az önköltségeket; a kiadások tetemesebb részét az Irodalmi Alap mint kollektíva viseli. A fénykép világosan mutatja az „Alkotóház" stílusbeli jellegét. Azt mondjuk reá, hogy klasszicista építmény. Ez körülbelül annyit jelent, hogy módjával a tájhoz, a környezethez alkalmazkodva s minden cifrálkodást mellőzve folytatja az építmény az aránylag közelmúlt jó tradícióit. A klasszicista múlt folytatásaként jelentkezik a gyönyörű parkra néző főhomlokzat igen szerény kis oszlopsora: két toszkánai oszlop s a sarkon hasonló jellegű falpillér.

A tizennyolcadik század elejére lehet tenni az épület keletkezését, hozzátéve ehhez azt, hogy a XIX. század elején átalakították, s rajta a lefolyt évtizedek alatt igen sokat dolgoztak, pótoltak, újraépítettek. A két oszlop és a két falpillér s az általuk tartott timpanon (lapos háromszögű orom) három nagy falnyílást keretez. Egyébként az építészeti külső a barokk eredetire utal.

A barokk-ízű épületek jellege Szigligeten abban jut kifejezésre, hogy az oromfalak meg vannak törve, fel vannak oldva barokkos formákkal, amelyek alig plasztikusak. Ezek az oromfalak valóságos „paraszt barokk" formákat mutatnak.

Az alkotóház épületének tulajdonosa legutóbb gróf Esterházy Pál volt; ma is úgy emlegetik a falusiak az egészet mint „a kastélyt". Az első világháború után — így beszélik a község vénei —, tehát 1918-ban s a tanácskormány alatt, sem a kastélynak, sem lakóinak semmi bajuk nem történt. Ugyanazt természetesen nem lehet elmondani a második világháborúról; a fasiszták szokásuk és stílusuk szerint pusztítottak, amit csak lehetett; különösen a kastély nyugatra néző főhomlokzata előtt csaknem a Balatonig terjedő gyönyörű park szenvedte meg pusztításaikat.

A fasizmus összeomlása után Bölöni György, az Irodalmi Alap akkori vezetője, régi kiváló baloldali publicista nevéhez fűződik a Balaton e része megmentésének és az írói Alkotóház megindításának és szervezésének halhatatlan érdeme. A kastély épületét tökéletesen helyreállították. Átrendezték a belső berendezést, megépítették a vízvezetéket és a vele kapcsolatos berendezéseket.

Külön ismertetést és e kis cikk határán messzire túlmenő terjedelmet igényelne az épülethez tartozó gyönyörű park (ma védett terület, melyen engedély nélkül változtatni nem szabad). Tizenhét katasztrális hold területével Magyarország legszebb arborétumai közé tartozik. (A szakértők a legelső sorba teszik a szombathelyit, utána a főváros közelében a vácrátótit.)

Munkaereje teljében következett be Bölöni György váratlan és hirtelen halála. Az ő utóda az Irodalmi Alap igazgatói székében s így az Alkotóháznak is gazdája Földeák János, az ismert jeles költő. Ez a minősége is biztosítéka annak, hogy modern életfelfogása mellett mint mai jeles költő, értője és ápolója a régi jó tradícióknak is.

Lengyel Géza

Rudnay Gyula: Bacchus fej — Tête de Bacchus
Голова Вакха

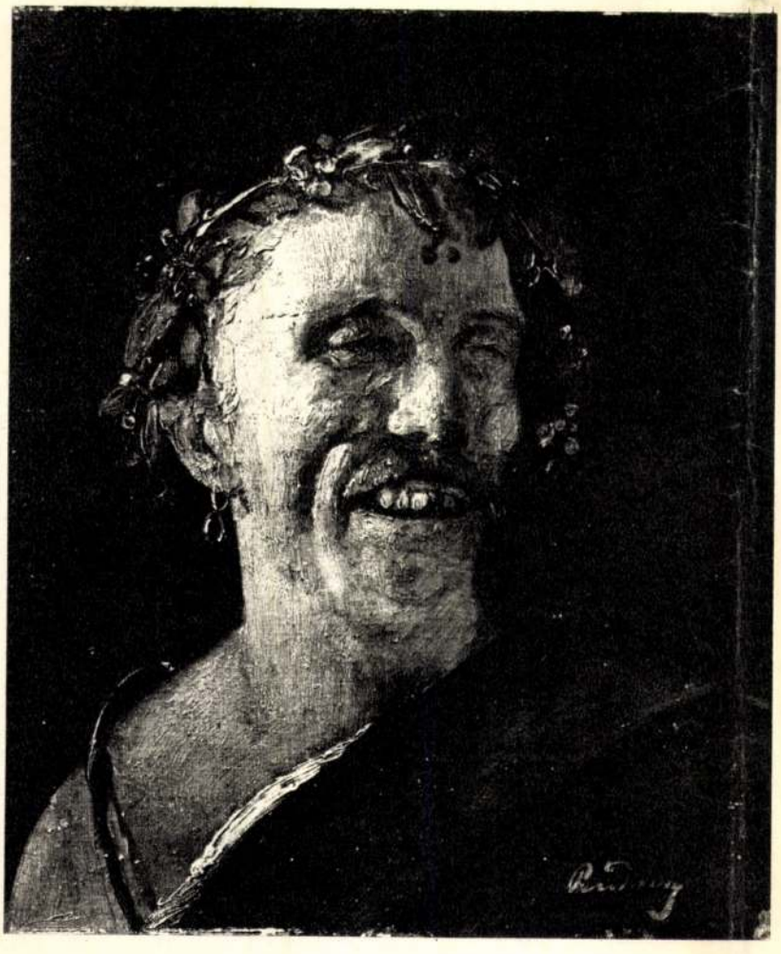

RUDNAY GYULÁRÓL

Most januárban volt tíz esztendeje annak, hogy meghalt századunk egyik legmarkánsabb festőegyénisége, Rudnay Gyula. Elhunyta idején lett éppen hetvenkilenc éves — érdekes művészpályát, zengőhangú életművet hagyva maga után. Egy különös, nagyrahivatott nemzedékhez tartozott, a sajátos magyar géniusz legújabbkori megszólaltatói közé, évjárat és jelentőség tekintetében abba a csoportba, melyhez hazánk kultúrhistóriájának talán legmeghatóbb fejezete kapcsolódik. Rudnay Gyula 1878-ban született, ugyanabban az esztendőben mint Krúdy Gyula. Ady Endre, Medgyaszay István 1877-es, Szabó Dezső, Móra Ferenc, Móricz Zsigmond 1879-es, Pór Bertalan, Riesz Frigyes születési éve 1880, Pásztor Jánosé, Bartók Béláé, Medgyessy Ferencé 1881, Kodály Zoltáné 1882, Babits Mihályé, Szekfű Gyuláé, Kós Károlyé, Zemplén Gézáé 1883, s a maradandó nevekben még sokkal bőségesebben is lehetne válogatni. Alig félévtized folyamán olyan emberek láttak akkor napvilágot, akik később, a XX. század első felében szinte személy szerint képviselték művelődésünk új szakaszának legjellegzetesebb vonásait, a világtörténelem egyik – talán – leggyökeresebb változásának a magyar szellemi életben jelentkező hatásait.

Rudnay – Krúdyhoz hasonlóan – a korforduló legstílusosabb megszemélyesítője, mindketten olyanok, hogy élményanyagukkal, nosztalgiáikkal a múlthoz tartoztak, meglátásaikkal, kifejező eszközeikkel a jövőt készítették elő. Sejtelmesség, romantika, mesevágy, képzelem szövi át művészetüket, színes vízió minden művük, de olyan látomás, mely meglepően hasonlít a valósághoz, csak valahogy a fizikai törvények, kötelező megszokások nem érvényesülnek jól érzékeltetett jeleneteikben, félelmetes hitelességgel jellemzett figuráikban. Egész oeuvre-jük a remények, a vélelmek, ábrándok közegében lebeg, valamiféle szürreál epekedést, szelíd mániát illusztrál, mintha egyfajta nemzeti utópiát dédelgetne, mert a tények ellenére boldognak szeretné feltüntetni a magyart, amint zsinóros dolmányban, vereckei ősökkel dicsekedve fittyet hány az osztrák császárnak, toborzót táncol, tárogatót fúj, vagy éppen felvidéki szépasszonyok mennyei főztjén mereng. Mindez azonban ízesen, reálisan, eseményesen jelenik meg a közönség, az olvasó előtt, minden kellék és díszlet a helyén van, a szituáció atmoszférája elhitető, a történések majdnem logikusak, a karakterek lélektanilag szuggesztíven motíváltak, csak éppen az összkép valószínűtlen, mert a játékos fantázia végül is elárulja magát, nem tudja komolyan venni a színpadias gesztusokat, nem leplezheti el a restelkedést, amiért hogy a podolini takácsnét istennőnek reklámozza, a reformkori arszlán fejére zsirardi kalapot teszen, a horizont felett vágtázó Csaba királyfit és pajtásait rozzant gebékre ülteti.

Tulajdonképpen Móricz Zsigmondtól tudjuk, milyen döntő befolyást gyakoroltak rá és évfolyamtársaira a gyerekkori emlékek. Szívszorongató az az önéletrajzi töredék, melyben Rudnay Gyula elemista éveit idézi fel, apjáért rajong, a tönkremenésből tönkremenésbe bukdácsoló kocsmárosért, akit tizenháromesztendős korában már elvesztett. Dicsősége teljében, ötven évesen mesterünk borongva még mindig arról nyilatkozott, miként próbált szerencsét édesatyja más és más kisvárosban, nagyfaluban, Pelsőc után Salgótarjánban, Rudabányán, Sajógömörön, majd Tornaalján, Miskolcon, végül Bején nyitva vendéglőt, de mindenütt csak a rövidebbet húzta, a csőd elől tovább kellett állnia. Miért is? Mert maga húzatta a legtöbbet a be-bevetődő cigányokkal, a rokonszenves vendéget ingyen itatta, az egyiket amiatt, hogy Petőfire hasonlított, a másikat

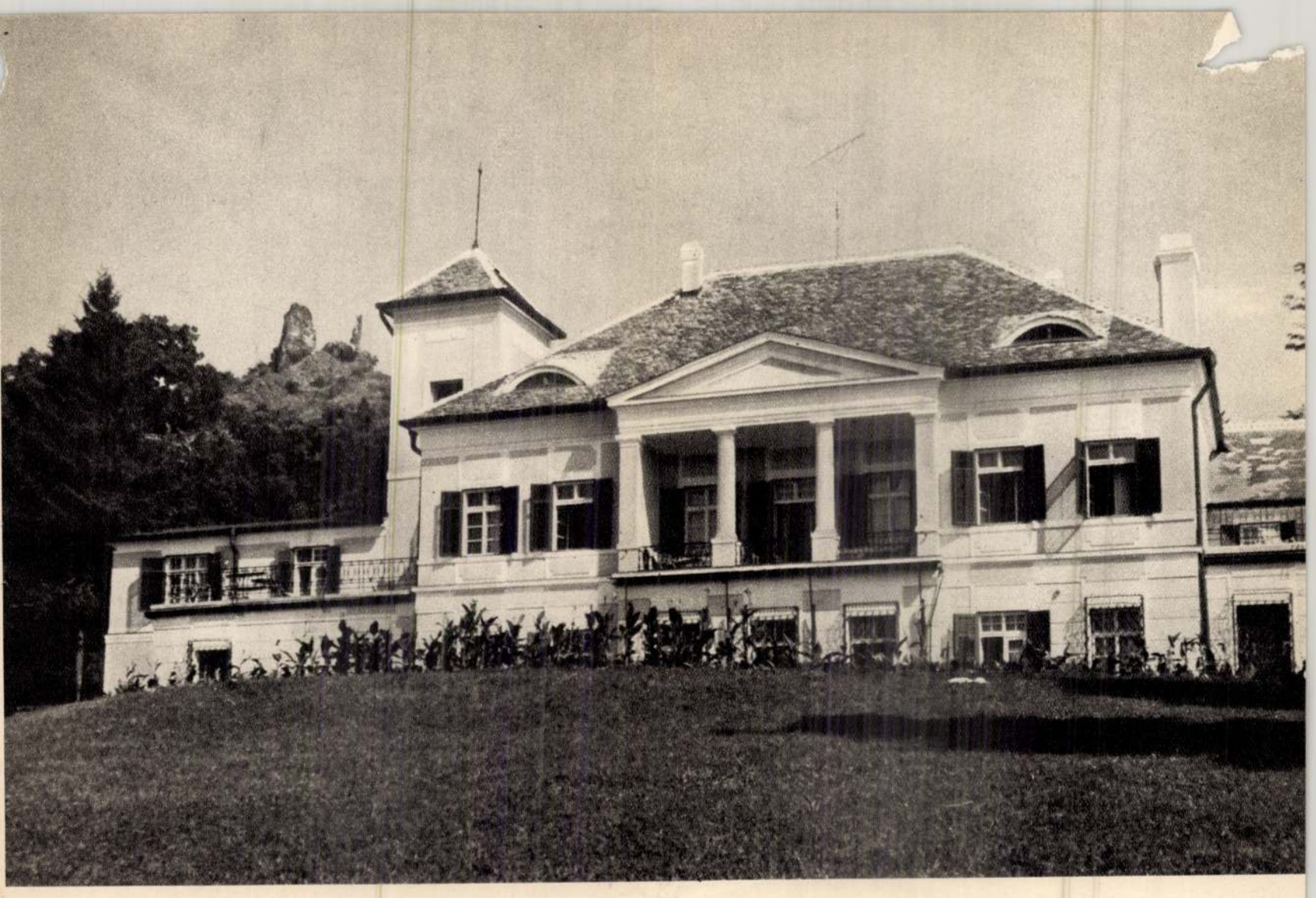

Szigligeti írói alkotóház – Le foyer de création des écrivains à Szigliget – Дом творчества писателей в Сигилгете

démikus intézmények és irányzatok ültek a hatalom karosszékében. A művészeti ellenzék harci jelleget ád a jelszónak. Hadat üzen a különböző Künstlerhaus-oknak, megtagadja az antik minták fesőbbségét.

A szecesszió útját legközvetlenebbül az építészeti és iparművészeti alkotásban lehet követni, azért mert az új jelszavak, a dolog természeténél fogva az építészet (kisebb részben az iparművészet) volt az ütközetek primer színhelye.

A szecesszió kezdetben gúnynév volt éppen úgy, mint az „impresszionizmus". A divat felkapta és aránylag elég gyorsan el is felejtette. A századforduló idejéből emlékezetes az Ady-hívek irodalmi harca Rákosi Jenővel. Mikor már az öreg harcos jelzőinek gyűjteménye fogyóban volt, akkor Adyt egyszerűen szecesszionistának bélyegezte. Ezek a harcok rég elültek. Ha az új magyar irodalmi lexikonban utána nézünk, azt találjuk, hogy nagyon helyesen, mert szemléltetően — közli vagy tíz Ady kötetnek címlapja fényképét — egyik penetránsabban „szecessziós" mint a másik.

Sokáig nem vallott jóízlésre a „szecesszió" puszta említése sem. Mindegy. Aki körülnéz a szellemi világban, az pontosan látja, hogy egyre nagyobb területeken van jogosultsága ennek a jelzőnek. Különböző elnevezése is a formára utal, amely a megjelenítés külsőségeiben — abban, ahogyan kerülték a klasszikus elemek közvetlen felhasználását — diszkréten, sőt némán is, a „szecesszió" mellett tett vallomást. De a századforduló oly erős művészeti irányzata, mint amilyen a szecesszió volt, természetesen nem maradhatott a maga részéről különböző „profilokkal" jelentkező reakció nélkül.

Ennek érdekes tüneteiről kellene beszélni, ha a „Művészet" győzné hellyel. A „közízlésről" — vagy talán kifejezőbb a divat szó. — Rég használaton kívül helyezett bútorok lekerülnek a padlásról. — „Biedermeier a küszöbön", írja egyik legjelesebb művészeti közírónk. Ami a szülők hagyatéka, az ócskának divatja — múltnak tűnik. „Nagyanyáink" karosszéke ellenben újra polgárjogot nyer.

Ismeretes, hogy különböző új elemek — közlekedés, hírközlés, repülők és a többi — új területeket nyitottak meg a képzőművészeti érdeklődés és alkotás számára is. Régebbi fogalmak jelentőségének kibővítése (idegenforgalom, új vendéglátó központok) könyvtárkötetek százaival ugrásszerűen növelik a kitüntetett „idegenforgalmi" helyekről szóló irodalmat.

A nagy társadalmi átalakulással egyidőben új színfoltok jelennek meg a kor művészeti (műemléki) térképén. A „térkép" ezúttal nem képletes kifejezés. Már említettem, hogy könyvtárakat lehetne megtölteni a tágabb értelemben vett idegenforgalom, nyaralás és a többi egymással összefüggő kérdéseikről megjelent könyvekkel. A könyvtár könyveinek egyik helyes gondolata volt, hogy „a Balaton környéki műemlékek" az elmondottaktól függetlenül is becses könyvvel gazdagították az idevágó irodalmat. A Balaton környéki műemlékekről két jeles szerző, Entz Géza és Gerő László írt értékes könyvet. Ezt a könyvet gazdagították „műemléki térképpel". Ezen a térképen mindjárt néhány — részben új „műemléki kategóriát" hoznak forgalomba. Ilyenek például: Klasszicista templom, Római emlék, Forrás, Présház, Paraszthaz. Ezekkel a beszédes miniatűr „jelzésekkel" a szó igazi értelmében beszédessé válik a térkép. Meg kell mondani, hogy az új társadalmi rend a szóbanlévő területen is megváltoztatta az igényeket. Ami azelőtt csak kivételesen és ritkán történt meg, most napirenden van, hogy vállalatok, vagy egész szakmák dolgozói kollektívában gondoskodnak az egész szakmák, vagy vállalatok dolgozói üdülési igényeinek kielégítéséről.

Ilyen kollektív üdülési gondoskodás bizonyos tekintetben kivételes példája a „Szigligeti Írói Alkotóház". A Magyar Népköztársaság Irodalmi Alapja tartja fenn 1953. év óta. Azt lehetne mondani, hogy a természet is segítségére jött az íróknak, akik a legmodernebb időnek megfelelő berendezésű szobákat kapják azért, hogy csendben és nyugalomban s a nagyszerű természeti környezet hatása alatt dolgozhassanak minden gondtól mentesen — „procul negotiis" —.

a kuruc kesergőkben tanusított jártasságáért. Ezt a lumpenekből, sírvavigadókból, félresiklottakból, búfelejtőkből, bujdosókból összetevődő világot Rudnay Gyula soha nem feledte, a vásott ruha, a borgőzös beszéd, az önvígasztaló garázdaság mélyen bevésődött a tudata aljára, amiért is az esettek, a hibásak, az elvágyódók iránt mindig is szánalmat, rokonszenvet érzett.

A kozmopoliták manapság Rudnay Gyula nótáskedvű, táncrahangolt piktúrája felett azért törnek pálcát, mert a félszázad előtti mezővárosok, nyomortelepek hajótöröttjei mestereinket, legjobbjainkat – Rudnay mellett Koszta Józsefet, Tornyai Jánost, Fényes Adolfot, Nagy István, Nagy Balogh Jánost stb. – nem a modern ornamentika kialakítására, a szabatos geometrikumok díszes variálására ösztönözték, hanem ahelyett, hogy közömbösen elnéztek volna a szenvedők, a szerencsétlenek feje felett, nem csak együttérzéssel, de feldúltan, megrendülten számoltak be tapasztalataikról, a nincstelenség, kiszolgáltatottság drámáiról, a szegény legények eszelős bizakodásáról, az olcsó illúzióteremtés sújtásos narkózisáról. Ha ezek a varkocsos „alföldiek" idejében elolvasták volna Marx műveit vagy Leninéit – esetleg már akkor, amikor az utóbbi még meg se írta őket – nem kellett volna feleslegesen vívódniuk, tisztátalan társadalmi szenvedélyek, irodalmias fogcsikorgatások helyett az abszolut idomokkal, a párolt színekkel foglalkoztak volna, mint Klee vagy Mondrian, aki széleskörű marxista műveltség birtokában már tudta, hogy a kibernetikus jövő a peinture pure képleteire redukálja a festő tevékenységét; a nép érdekeiért folyó harc és egyéb ilyen vulgáris dolog elintézését a politikusokra ruházza.

Az első világháború végén mutatkozott be Rudnay Gyula gyűjteményes kiállítással az Ernst Múzeumban, nem sokkal azután, hogy Koszta József meghódította a műbarátokat, és ismertté vált az országban. Rudnay Gyula is nagy sikert aratott, legjelesebb képzőművészeink között kezdték őt emlegetni. 1915-ben Uitz Béla cikket írt róla a Tett című folyóiratban, s ha hiányolta is Rudnay képeiből a cézanne-isták struktív látásmódját, művészetének súlya, tehetségének komolysága mellett szíves tanúvallomást tett. Az Ernst múzeumi tárlat zárta le mesterünk munkásságának első periódusát, azt, melyet a fiatal festő plebejus radikalizmusa határozott meg. Eszmeileg egységesek, tendenciájukban kritikai jellegűek pályájának addigi évtizedei, a parasztság sorsát tükrözik, a „szélbal" típusait örökítik meg. Dolgos asszonyok, öreg parasztházaspárok, táncraperdülő csavargók, esett szép szomorú fejekkel itt-ott összehajló magyarok, mezei munkások, falusi udvarok töltötték meg képeit, köztük a hódmezővásárhelyi évek emlékei, melyek Tornyai, Pásztor János, Endre Béla, Kiss Lajos, Váradi Gyula barátsága miatt voltak neki oly becsesek. Csúcsa e szakasznak a háborús idők termése, mely mindenek előtt a „menekülők" tárgykörében ért el lenyűgöző megoldásokat, festőileg, tartalmilag remekmívű kompozíciókat. Mint nagyothalló póttartalékos Losoncon szolgált, ahol a galíciai frontmozgások következtében átélte a földönfutók megpróbáltatásait, az ország útjaira kiűzött tömegek szörnyű megnyomorítottságát, az otthontalanul bolyongó anyák, árván maradt gyermekek fájdalmát. A lidércnyomásként kísértő látványok komor átköltésben kerültek vásznaira, a szabadban lejátszódó jelenetek kontrasztos feszültséggel készültek, a Hollósynál tanult derűs plein air zaklatott koloritra, egyenetlen fényértékekre váltott át. A látomásos szolidaritásnak ezeket a borzadályos demonstrációit joggal szokták Mednyánszky László és Vaszary János világháborús képeihez hasonlítani; a csataterekre hajszolt néptömegek, a történelmi viharoknak kitett ártatlanok vérlázító megaláztatása láttán modern képzőművészetünk legetikusabb reflexeit fogalmazták meg azidőtt érzékeny lelkületű, emberséges gondolkodású festőink, szobrászaink, grafikusaink, talán mondani se kell – hármójukon kívül még mások is.

A háborút követő polgári forradalom, majd a Magyar Tanácsköztársaság Rudnay Gyula működésében is a nyílt népszeretet végakkordja, a fehér terror felülkerekedésével, a prefasiszta zsarnokság konszolidálásával minden demokratikus ellenzékiség gyanússá lett.

Rudnay Gyula: Táj – Paysage – Пейзаж

Rudnay Gyula: Betyárok – Mauvais garçons – Разбойники

Rudnay Gyula: Menekülők – Fugitifs – Беженцы

Ez időtől megnövekszik Rudnay produkciójában a tájképek száma, előadásmódjukban a viharos hangvételtől fokozatosan visszatér a nagybányaias „teli levegő"-höz, az árnyéktalan természethez. Alakos festményeivel nem ment ez a visszavonulás. Eleinte a rézkarctechnika fedezékével védte népi szemléletét, a hárommillió magyar koldust rongyosan bár, de ártatlan foglalatoskodás közben ábrázolta, amint kútra megyen, szénaboglyában hál, a köpködőn álldogál, alkalmi munkára vár. De mert közben Lyka Károly javaslatára kinevezték főiskolai tanárnak, hivatalos tekintély lett, műveiben a „kurzus" igazolását keresték az illetékesek. Rudnay Gyula úgy tett mint napi ügyeinek intézésekor, csak azt hallotta meg, amit akart, süketsége mögé rejtőzködött. Jó kedvvel, ambíciózusan tanított, festőgenerációk egész sora őrzi szakmai hozzáértésének, artisztikus ötleteinek, festői megjelenítő erejének, biztos komponáló készségének, a muzeális rang igényének tanulságait.

Piktúrájában a látszólagos anakronizmus volt a nagyothallás hangszűrője. Festményei a reformkorba, Rákóczi táborába, a hajdúk közé, időtlen magyar tanyákra, Tinódi, Csokonai környezetébe vitték el a tárlatlátogatókat; kortévesztő öltözékbe bújtatott falusiak, diákok, honfiak gyűltek össze egy-egy kompozícióján, hogy koccintsanak a haza üdvére, majd eljárják Kossuth verbunkját. A néptánc ábrázolásában gyakran oly képzetkeltő ritmusokat, egyértelmű mozgáselemeket rögzített mint egykoron Izsó Miklós. Ha kirándulásra vitte modelljeit, időgépén legalább egy századdal visszament velük a művelődéstörténelemben, s az almanach-líra édes légkörében mulatta magát néhány kép megfestésének tartamára. A horthysta kultúrbürokraták nem tudtak vele mit kezdeni, nacionalista programjuknak – úgy hitték – megfelelnek Rudnay okfejtései „a magyar lelkiség"-ről. A nagynémet terjeszkedés, a svábokból jött urak uralma idején ezek az okfejtések nem győzték hangoztatni a progresszív nemzeti hagyományok aktualitását, azt, hogy ez a honi jelleg, magyar magatartás mindenek előtt a szabadságharcos példamutatásban találhatja meg ihlető forrásait. Tömör mondatai nem hagyhattak kétséget afelől, hogy világosan felismerte a nemzeti tudat lényegét. „A mi művészetünk alapja csak e föld és e föld népének kultúrája lehet." Akadtak ugyan nagyburzsoá mellényben feszítő teoretikusok, akik Rudnayt eladták a dzsentriknek, ám Ő maga sohase kért az úrhatnám „középosztály" álduhaj életformájából, obskurus előneveiből. A nép neki meghamisíthatatlanul mindig a népet jelentette, a kétkezi munkást, a célszerű szegény embert, a magyarság törzsét, azt az elpusztíthatatlan, megtörhetetlen fizikai-lelki tartalékot, történelemformáló energiát, mely megteremtette és megteremti az ország létfeltételeit.

Senki se állítja, hogy Rudnay Gyula tántoríthatatlan bolsevik lett volna. De az vesse rá az első követ, aki a marxizmus – leninizmusnak a felsőoktatás szintjén megszerezhető végbizonyítványával a zsebében több érdemet szerzett a népszabadság gyönyörű eszményei érvényesítése során. Korlátai nyilvánvalóak, a múltbamerengés nem elég hasznos tanácsadó a cselekvésre. Haláláig vidéki festő maradt, mégha Budapest legurbánusabb utcáiban is lakott légyen. Krúdyt a pest-budai vendéglátóipar bennfentesének ismerték, valójában ő is a Nyírség, a Szepesség vándoraként kereste helyét a fővárosban, s csupán a királynők székhelyén, Óbudán érezte magát otthon. Rudnay sohase barátkozott meg a körutakkal, a bérházakkal, de még a jó szakácsot tartó éttermekkel se. Igazán csak a múltban találta fel magát, s falvainkban – bizony – akkortájt szinte megmozdíthatatlanul megrekedt a középkor. Nem mintha a megkövült igazságtalanságot akarta volna konzerválni, de a kipróbált hősiességet óhajtotta segítségül hívni.

A felszabadulás után részt kért a vidéki valóság megváltoztatásának nagy művéből. Baján „népi festőakadémiát" nyitott, hogy a környék lakóinak tehetséges fiai, leányai könnyebben léphessenek fel a művészeti élet fórumain, s mint a legilletékesebbek szóljanak a nép nevében. Húsz év előtti kezdeményezését rövidddel utóbb a szocialista építés alkotmánya a népi demokratikus rendszer alaptörvényének nyilvánította.

Tibély Gábor

Rudnay Gyula: Bohémek
Bohèmes – Богема

Endrey Gyula

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NŐK LAPJA
Budapest

1969 DEC 6

1021

Ru
tást
latot László
Képünk: Rudnay „Csipkés nő" című festménye

„Négy Évszak" néven házastárskereső szolgálat nyílt Budapesten, a XI. kerület, Fadrusz utca 9/b. számú házban. Az intézetben tíz munkatárs — köztük 4 pszichológus — segít a magányos embereknek a párválasztásban. Az új intézetet Csikesz Józsefné, a Fővárosi Tanács V. B. elnökhelyettese nyitotta meg

Rudnay Gyula
Gémeskút
Puits à bascule
Колодец-журавль

Rudnay Gyula
Diófák
Noyers
Ореховые деревья

G. G. NYISSZKIJ

Georgij Grigorjevics Nyisszkij tizennégy éves volt a Nagy Októberi Forradalom idején. Ifjúkora, felnőtté és művésszé válása a szovjethatalom — súlyos harcokkal, nehézségekkel, de mérhetetlen, mindent elsöprő erejű forradalmi lelkesedéssel teli — első évtizedeire esik. Ahhoz a művészgenerációhoz tartozik, mint Dejneka, Pimenov, s hozzájuk hasonlóan, a küzdelmekből győztesen felemelkedő, lázas építkezésekkel, az iparosodás nagy lendületével fejlődő szovjet haza új arculata vált alkotóművészete fő tárgyává.

Érzékletes szavakkal vall a művész gyermek- és ifjúkoráról:

„Belorussziában születtem, ott töltöttem gyermekkoromat is, Novobelicé-n, fenyvesek, két folyó és egy nagy tó között. A gyárral, fűrészteleppel rendelkező városka két vasútvonal kereszteződésénél terült el. Mai napig is épp olyan nagy szeretettel csüngök a hazai tájon, mint gyermekkoromban . . . Szabadban nőttem fel, minden az enyém volt: a szemafor, a szétfutó sínek, a susogó erdők, a végtelen síkság . . . Nem voltam „csodagyerek" — egyszerű szőkehajú, szeplős kisfiú voltam — s mindenem a száguldó gyorsvonat masinisztája volt. Mindent, ami csak a kezem ügyébe került, — füzeteket, apám orvosi könyveinek tiszta első lapjait — telerajzoltam vonatokkal."

Mozdonyvezető szeretett volna lenni, a gépek, a technika vonzotta. Szülei azonban gimnáziumba adták. 1917-ben, egy a nyugati fronton harcoló festő hatására kezdett el festeni. 1919-ben a gomeli kerületi képzőművész körben. A. J. Bihovszkij vezetésével képezte magát, aki meggyőzte arról, válassza a művészi pályát. 1921-ben a stúdió legtehetségesebb tagjait, így őt is, Moszkvába küldték előkészítő tanfolyamra. 1923-tól a moszkvai VHUTYEMASZ (Felsőfokú Művészettechnikai Műhelyek, ahogy akkor a képzőművészeti főiskolát nevezték) festő szakára került, melyet 1930-ban fejezett be. Ezután a katonáskodás évei következtek. Novorosszijszknál látta meg először a Fekete-tengert viharban, s lebilincselte fenséges romantikájával. A tenger motívum vissza-visszatér festészetében, de nem akart soha sem „Ajvazovszkij lenni". 1932-ben szerelt le a hadseregből, innen számítja alkotópályája kezdetét. Ez évben festette meg „Ősz. Szemaforok" c. képét, melyre a Szovjetuniót meglátogató Albert Marquet is felfigyelt. Ettől kezdve rendszeresen résztvett minden nagyobb kiállításon. Első évei tele voltak kereséssel, a formai megoldás kísérleteivel. Elképzeléseit azonban mindig a reális valóságban látottakra építette és saját érzéseit igen fontos momentumnak tartotta:

„Intimebb érzések fűznek a szemaforhoz, mint a nyírfácskához. A mozdony kifejezőbb és korszerűbb, mint a levitáni szénaboglya, mert korunk hangulatára jellemzőbb" —

írta a művész „Ősz. Szemaforok" c. képével kapcsolatosan.

E mű egyszerű, lakonikus, teljesen újszerűen kifejező tájkép, melyben nem a természeti, hanem az emberi kéz által alkotott motívumok az uralkodók. A kép a függőlegesek és vízszintesek mesteri ritmusán épül, a távírópóznák, szemaforok magasbatörő egyeneseit a végtelenbe futó sínek hálózatával és a sürgönydrótok finom vonalával egyensúlyozza ki. De a szinte mértanias konstrukció ellenére sem rideg a kép, a művész lírai érzései átfűtik. A borongós, hideg őszi égbolt, mely szinte majd az egész képfelületet elfoglalja, nagyszerűen érzékelteti a végtelen térségeket, melynek legyőzésére az ember a technikát állítja szolgálatába. A robogó mozdony és a drótón fent csiripelő verebek az élet melegére, mozgására utalnak. E mű gazdag érzelmi tartalommal telített, drámai feszültségű alkotás — mely nem leír és elmesél, hanem képi megjelenítésében képes arra, hogy érzékeltesse a végtelen természettel szemben az embernek a föld, a tér feletti uralma előretörését, tudása térhódításának hatalmas pátoszát.

„Célom az volt, hogy korszerűen lássam koromat, hogy feltaláljam benne saját érzéseimet és másokéit, s hogy mindezt tartalmasan átgondoljam" — vallotta maga a művész.

Ezek a törekvések nagymértékben meghatározták munkamódszerét. Az orosz tájképfestészet egyik jelentős, idős képviselője, K. F. Juon 1935-ben így méltatta a fiatal festőt:

„Nyisszkij — mester, aki az új ember munkája által átalakított új szovjet tájat keresi. A környező valóságból általa megragadott fragmentumok mindig szigorúan kiszámítottak és minden részletükben mérlegeltek."

De voltak kifogások is Nyisszkij alkotóművészetével szemben. A művész 1951-ben megjelent önéletrajzában finoman, de határozottan utasítja vissza a festészete ellen akkoriban felhozott „észrevételeket":

„Sokan úgy tartottak számon, mint művészt, aki sokat fest ‚képzeletből', ezt nem fogadhatom el teljes mértékben, de ezt a sajátosságomat és képességemet művészetem egyik alapvető vonásának tekintem. A festést, mint lefestést nem érzem feladatomnak. Az általam meglátott, felfedezett újat gyakran hosszú ideig kell keresnem. Képeim gyors megfestéséért sem érzem teljesen jogosnak a szemrehányásokat. Pl. a Távol Keleten c. képem témáját gyorsan robogó vonat ablakából jegyeztem meg magamnak. Megfogott az erdő bozontos lombozata a domb gerincén, s a gyorsan tovasuhanó látvány — repülőtér repülőgépekkel. Nem tudtam semmit sem lerajzolni, vázlatokat készíteni. Ami megmaradt — képzeletemből és vizuális emlékezetemből merítettem.

1941/42 emlékezetes nehéz telén, amikor a Moszkva környéki égbolt torkolattüzektől villogott, s nyugat felé haladtak a lánctalpas nehéz tankok, sokáig álltam és néztem a ködbeveső Leningrádi sugárutat; egyenes vonalát megszaggatták a tankcsapdák, a közöttük hagyott úton pedig a mi tankjaink haladtak, acélhátukon vitték kis félbundáikban, a lélegzettől és a fagytól dérrel belepett sisakokban az orosz katonákat. Nem festettem vázlatokat, csak néztem és mélységesen átéreztem. Azután a műterembe siettem, rajzoltam és komponáltam. Magát a képet, szinte magam sem vettem észre hogyan, gyorsan, vagy két nap alatt megfestettem."

E sorok mindennél jobban jellemzik a művész felfogását és alkotómódszerét. Képeit szemlélve azt látjuk, hogy ha a művészt alkotóművészete első periódusában mindenek előtt a táj ipari motívumai vonzották, Nyisszkij később, a 30-as évek végefelé a természet közvetlen ábrázolását is épp olyan szenvedélyességgel művelte. Ez kapcsolatos volt aktív sportolói tevékenységével, komolyan síelt, vitorlázott. Több vásznán életörömöt, egészséget sugárzóan örökíti meg a vízisportokkal foglalkozó szovjet embereket. A „Jacht" c. képén a valóság, a természet visszaadása közvetlenebb, expresszívebb korai képeinél. A „Tengeröbölben" (1934) c. műve tele van dinamikával, lendülettel, mely mindenekelőtt a mű kompozíciós felépítésében jelenik meg: a vitorlás diagonálisan helyezkedik el a képsíkon, szinte kifeszül a kép egyik szélén, a kikötőlépcsőnél álló leányalak, s a másik oldalon a rámától elvágott árbocú másik vitorlás között, melyre most akarják felvonni a vitorlákat. A kép festői, — szinte érződik a szél mozgása, s a tengeri levegő, mely elmossa, lágyabbá teszi a tárgyak körvonalait. A természet — a tenger, a sziklás tengerpart a horizonton, a felhős ég — mind aktív szerepet játszik a képen. Szürkés színhang az uralkodó, de Nyisszkij különböző árnyalatokkal teszi gazdagabbá, s így érzékelteti az eleven természet színgazdagságát. Később, első műveihez képest sokkal színesebbé válik festészete. Nagy jelentőségű volt e szempontból 1936-ban a Krím félszigetre tett tanulmányútja. Szevasztopolban, Balaklavában festett kis plein-air képein az eleven napsütés, a gazdag szín-reflexek az uralkodóak.

„Igyekeztem, hogy közelebb jussak a színek és a napfény olyan tiszta kifejezéséhez, mint amilyent e téren a legjobb tanítóknál, — az impresszionistáknál láttam" — mondotta erről.

Közvetlenül a háború előtt több képet festett a Moszkva—Volga csatornáról. A háború megszakította a békés életet. Ekkor Nyisszkij

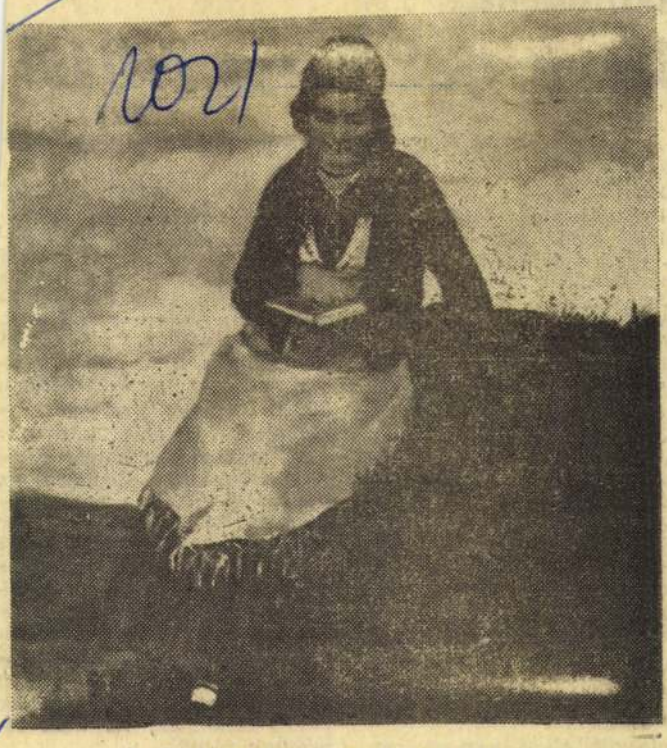

Rudnay Gyula: OLVASÓ NŐ.

Rudnay-kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában

RUDNAY GYULA életműve kiemelkedő helyet foglal el a 20. századi magyar és egyetemes művészetben. A hazai festészet és népkultúra hagyományaiból új magyar festőnyelvet keresett és alakított ki művészetében. *„A mi művészetünk alapja — vallotta — csakis e föld és e föld népének kultúrája lehet."*

A Magyar Nemzeti Galéria Rudnay-kiállítása a mester művészetét dokumentáló eddigi bemutatók közül a leggazdagabb. Olyan főművei szerepelnek itt, mint a *Pusztaszeri országgyűlés* 14 méter magasságú gobelinje, a *Csokonai*, a *Toborzó*, a *Kánai menyegző*, és az *Attila lakomája*.

A kiállítás egyik legjelentékenyebb műve a Kánai menyegző első ízben szerepel a magyar közönség előtt. A kép Mária megérkezésének pillanatát ábrázolja. A tárlat másik érdekes festménye a Csokonai diákjai körében című nagyméretű kép kevésbé ismert változata. Rudnay szenvedélyes előadásmóddal, felfokozott színekkel örökítette meg Csokonai alakját, amint a Múzsával találkozik a debreceni Nagyerdőben, lelkes ifjaktól körülvéve.

Gazdag életművéből nemcsak hazai festészetünk de korunk egyetemes művészete számára is kiemelkedő jelentőségűek arcképei. Különösen megragadó gyöngédségűek a feleségéről készült arcmások, amelyek végigkísérik Rudnay Gyula pályáját. Az eddig kevéssé ismert Kék-ruhás lány és a Himző nő méltán sorolható Rudnay Gyula feleségéről készült egyik legszebb magyar arckép, a Csipkekendős nő mellé.

Hasonló értékű alkotásokkal gazdagították művészetünket Rudnay tájképei. *Tájábrázolásomban* — mondja Rudnay — *a magyar történelem múltjának levegőjét akartam felidézni. A magyar történelem pedig sok borús fejezetben bővelkedik. Ezért volt, hogy régi tájképeimre sokan azt mondták, hogy tragikus feszültségűek. Új tájképeimen már kivilágosodnak a színek, kisütött a nap, a táj is derűsebb, csakúgy, mint maga az élet."*

A felszabadulás után Rudnay Gyula megtalálta azt a területet, ahol leginkább szolgálhatja új szocialista kultúránk építését: 1947-ben művésztelepet szervezett Baján „népi festőakadémiát", ahol a város gyári munkásságának, a környező falvak parasztságának tehetséges ifjait képezte.

A mester önzetlenül végzett munkáját öt éven át lankadatlanul folytatja: *„Örülök a sok fiatal tehetségnek és annak, hogy a magam módján és a magam eszközeivel én is részt vehetek az ország építő munkájában."*

Bényi László

ZALAI HÍRLAP
Zalaegerszeg

1989 DEC 7

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., BÉLOI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ALKOTÓ

Bem

A műve[illegible] beszélnek. A jó alkotás — legyen az vers, próza, képzőművészeti, vagy zenei mű — többet mond még alkotójáról is, mint egy önéletrajz. Annak ellenére, hogy ez igaz, mégis arra vállalkozunk, hogy időközönként bemutatunk olvasóinknak egyet-egyet azok közül a költők, írók közül, akik vasárnapi mellékletünkön rendszeresen megjelennek, akiknek a neve nem ismeretlen — kicsit szerénytelenül: jó ismerős — a Zalai Hírlap olvasói számára. Tesszük ezt azzal a szándékkal, hogy az olvasók megismerjék magát az alkotót is, azokat a többnyire fiatal, tehetséges irodalmárokat, akik közöttünk élnek, esetleg nap mint nap találkozunk velük az utcán. Mert legtöbbjük megyénk szülötte, s itt él, dolgozik, alkot a megyében.

Varga Zoltán költővel kezdjük.

1937-ben született Galambokon. Abban az évben, amelyben két nagy példaképe, Juhász Gyula és József Attila meghalt. Földműves emberek fia — vallja magáról —, s számára a tisztesség, az állhatatosság, a munka mércéje ma is az az ősi norma, amit megszokott otthon, a falu népének ösztönös erkölcsét és etikáját tanulva.

A tanítóképzőt Zalaegerszegen, a főiskolát Szegeden, az egyetemet a fővárosban végezte el. 1959 óta él és tanár Zalaegerszegen, a Csányi László Közgazdasági Technikumban.

Maga bemutatásaként mondja: — Nem tartom magam vátesznek. Az élet úgynevezett kis dolgai érdekelnek, amelyek csak akkor tűnnek jelentéktelennek, ha nem figyelünk rájuk.

Varga Zoltán versei:

Többé nem rejtlek el

Amíg felérsz a küszöbig,
arcod pirosra festi a négy
és a rejtőzés izgalma.
Lihegsz, a falnak dőlsz,
és még előttem is szégyenkezel.
„Eljöttem, látod?
Itt vagyok megint!"
Szemed kerekre nyílik
és mégis bánatos;
lopott szerelmünk gyásza ez
vergődő légy a bólé felszínén?
Őseink megmaradt szégyenkezése,
vagy az álszentek ránk rótt balga vétke?
Ne bánd, ha néha szemérem kísért!
Törött kancsóból is jó a tiszta bor.
Ölelj át, miként a fát a kéreg,
nyissunk széles, világos ablakot,
csodáljon meg az őszi napsugár is,
pihenj karomban mindig mosolyogva,
igérem,
többé már nem rejtlek el.

Novemberi meditáció

Amerre jársz
itt minden ismerős
a fák
a kertek
a könyöklő redőnyök
Beléd költözött a város
virágos utcáit és kamasz fiait
bízta rád
s ha szid
ha áld
ne bánd
Tűrd boldogan e hajszálcsövesség
fogását—ölelését
a társak marasztaló vendég-kezét
Mit adhatsz cserébe mindezért
tiszta szót
egy-egy csöndes órán termett
őszinteséget
konszonáns akkordokat
egyszerű emberi beszédet.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TISZATÁJ

1968 APR

1021 Ara: 6,— Ft

KIS SZEGEDI MŰVÉSZETTÖRTÉNET

XVI.

A két világháború időszakában a helyi hivatalos szerveknek a kulturális ügyekkel szembeni közömbösségéből adódott, hogy Szegedet, az ország második városát festészeti vonatkozásban még a szomszédos kis Makó is megelőzte, ahol Rudnay Gyula, a nyaranként működő mesteriskolájával élénk képzőművészeti életet teremtett. 1926-ban azonban Rudnay Szegedre is ellátogatott. Huszonkét növendékével az alsóvárosi iskolában és a Jerney-ház kijelölt termeiben ütötte fel tanyáját. Ezzel létrejött az első Szegedi

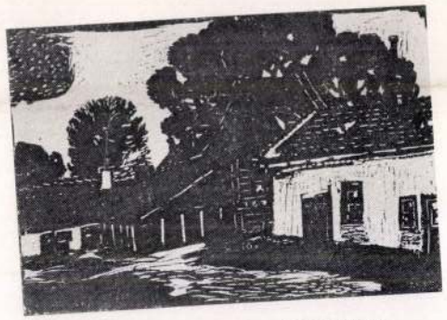

Tardos Taussig Ármin: Tanyaudvar

Művésztelep, melyet a város polgárai közül sokan támogattak. A művésztelep tagjainak nyáron készült munkáiból a Kultúrpalotában jól sikerült kiállítást rendeztek. A régi Szeged ódonhangulatú utcáit ábrázoló rajzaikból — Tardos Taussig Ármin adományaként — a Móra Ferenc Múzeum ma is számosat őriz.

Tisza-parti városunk képzőművészetének fejlesztéséért nem sokat tudtak tenni az olyan egyesületek, mint a régebben alakult Szegedi Műbarátok Köre (1917), vagy az 1926-ban létrejött Szegedi Képzőművészeti Társulat. Ezeknél eredményesebbek voltak azok a szocialista szellemű festők, szobrászok és grafikusok, akik bátran kiálltak a helyi művészet megreformálásáért. Ebben a vonatkozásban Tardos Taussig Ármin (1874—1936) grafikust kell megemlítenünk, aki leleplező élű cikkeivel támadta a városi tanács művészet iránti nemtörődömségét. Műtárgyakban gazdag, Kelemen utcai lakása meghitt találkozóhelye lett a haladó gondolkodású értelmiségieknek — Juhász Gyulának és körének —, akik küzdő szövetségesei voltak egymásnak, és közös célkitűzéseikkel a szegedi munkásmozgalomnak.

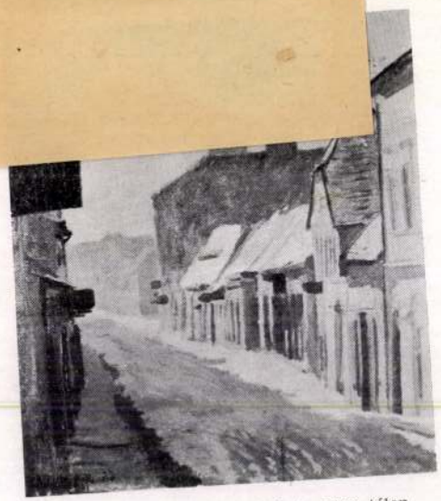

Cs. Joachim Ferenc: Oskola utca télen

Tardos Taussig a budapesti műegyetemen szerzett mérnöki oklevelet, grafikussá pedig egy bécsi rézkarcoló mellett lett. Műszaki diplomásként a MÁV szegedi központjában dolgozott, azonban a Tanácsköztársaság alatt tanúsított baloldali magatartása miatt idő előtt nyugdíjazták. Budapesten és Szegeden többször szerepelt grafikáival. 1917-ben a fővárosban figyelemre méltó önálló kiállítást rendezett, amelyről Cserzy Mihály szép cikket írt. Ismerős és idegen tájakat bemutató rajzai éppúgy váltakoznak, mint az itthon vagy a távolban élő emberek szeretettel ábrázolt alakjai. Linómetszeteinek, rézkarcainak és építőművészeti terveinek értékesebbjeit a Magyar Nemzeti Galéria és a Móra Ferenc Múzeum tartja számon.

A harmincas évek árnyékos időszakát nemcsak a helyi újságok egyes cikkei tükrözik, melyek a munkanélküliek Széchenyi téri tüntetéseiről vagy az ingyenebédet ostromló szegényekről adnak hírt, hanem az akkori súlyos állapotokra az olyan riportok is rávilágítanak, amelyek — többek között — ezt állapították meg: „...a szegedi festőművészek vallomásaiból kiderült, hogy sajnos a művésznyomor frontján a helyzet változatlan." E tény hitelességét — mások mellett — Papp Gábor (1872—1931), és Cs. Joachim Ferenc (1881—1958) itteni festők, valamint Vígh Ferenc (1881—1949) helyi szobrászművész életútja is igazolta. Munkásságuk során egyikük sem kapott tehetségéhez méltó elismerést. Cs. Joachim és Vígh a vidékiesség elől Franciaországba menekültek. Később hazatértek Szegedre és megélhetésükért sokat küzdöttek. Társuk, az itthon maradt Papp Gábor időközben olyan nyomorba került, amelyet idegileg nem tudott elviselni és tragikus módon zártintézetben halt meg. Mint Székely Bertalan egykori tanítványa, főleg barna tónusú realista portrékat és valóságelvű természetábrázolásokat, városrészleteket festett. Cs. Joachimot viszont Párizsban a levegős színű impresszionista tájak ragadták meg. Vízparti jeleneteihez hol a kanyargós Tisza-part, hol pedig Velence szűk lagunái adtak ihletet. Vígh nevéhez többek között Makó Lajos, volt szegedi színigazgató szoborportréja és Mikszáth Kálmánról készített sikerült plakettja kapcsolódik, amely országosan is sokszorosításra került. Alkotásaikkal a Móra Ferenc Múzeumban mindhárman képviselve vannak.

Vígh Ferenc: Ülő asszony

Papp Gábor: Tápéi utcarészlet

SZ. Z.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAN HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 DEC 7

MAGYAR NEMZET

Budapest

Rudnay Gyula

Fővárosi Operettszínház: V: Egy | (du. 3).

KIÁLLÍTÁSOK

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM: Magyarország népeinek története a honfoglalás koráig. — Magyarország története a honfoglalástól 1849-ig. — Ember és környezete a bronz- és vaskorban — Koppenhága tegnap, ma és holnap (Nyitva: hétfő kivételével 10—18 óráig.)

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA: Magyar festészet és szobrászat a XIX. és a XX században. — Magyar remekművek (a Vármúzeum épületében). — Dr Vajda Ernő fotóművész kiállítása. (Zár: 7-én este.) — Rudnay Gyula emlékkiállítás.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM: Régi Képtár. — Egyiptomi kiállítás. — Görög—római kiállítás. — Szoborkiállítás. — Modern külföldi képtár. — Mestrovic jugoszláv szobrászművész kiállítása. (Zár: 7-én este.) — Rembrandt emlékkiállítás.

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Szent György tér 2): Középkori királyi palota a budai Várban — Budai látképek a XV—XIX. századból. (Korabeli metszetek.) — Fővárosunk ezer éve — Régészeti ásatások Budapesten. — Magyar remekművek. (A Nemzeti Galéria kiállítása.) — Klapka György emlékkiállítás. (Az Országos Levéltár kiállítása.)

HOPP FERENC KELET-ÁZSIAI TÖRTÉNETI MÚZEUM: A múzeum legszebb művészeti kincsei. (Nyitva: hétfő kivételével 9—17, vasárnap 10—18 óráig.)

KINA MÚZEUM: A múzeum legszebb művészeti kincsei. II. rész. (Nyitva: hétfő kivételével 9—17, vasárnap 10—18 óráig.)

MŰCSARNOK: Bolgár képzőművészeti kiállítás. — Willi Sitte festőművész (NDK).

MŰCSARNOK KAMARATEREM Fónyi Géza festőművész kiállítása.

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM: Vasútörténeti kiállítás. — Kármán Todor emlékkiállítás. — Közlekedési játékok kiállítása. — 60 éves a magyar repülés. (Nyitva: hétfő és péntek kivételével 10—18 óráig.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM: Eszterházy-kincsek ötvös- és textilremekei. — Európai kerámiaművészet. — Magyarországi fajánsz- és keményecserépművészet. — Új szerzemények I—II. — Művészi bőrmunkák. — Budapesti Orvostudományi Egyetem 200. éves jubileumi kiállítása. (Nyitva: hétfő kivételével 10—18 óráig.)

NAGYTÉTÉNYI KASTÉLYMÚZEUM: Magyar bútorművészet a XVIII. században. — XV—XVII. századi európai bútorok. — Bútorművészet a XIX. században. — Kályha- és kályhacsempe bemutató. — Porcelánfigurák a XVIII. századból. — Gótikus bútorok. (Nyitva: szerda, szombat, vasárnap. 10—18 óráig.)

VENDÉGLÁTÓIPARI MÚZEUM: Idegenforgalom és vendéglátás Magyarországon a XX. század közepéig.

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM: A reformkor és szabadságharc irodalma. — A Magyar Nemzeti Múzeum textilgyűjteményének kosztümkiállítása. (Megtekinthető: kedden és csütörtökön 10—12 óráig.) — Károlyi Mihály emlékszoba. — „Teremteni új nemzedéket" a XIX. század második felének irodalomtörténete. — József Attila, Radnóti Miklós, Komjáti Aladár, Móricz Zsigmond, Juhász Gyula emlékkiállítások. — Mártír költők és írók. (Nyitva: hétfő kivételével 10—18 óráig.)

MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM: A Tanácsköztársaság agrárpolitikája. — Lótenyésztési kiállítás.

HAZAFIAS NÉPFRONT VI. KER.: Tölg Molnár Zoltán festőművész kiállítása.

SEMMELWEIS ORVOSTÖRTÉNETI MÚZEUM: Képek a gyógyítás múltjából (Nyitva: hétfő kivételével 10.30-tól 18 óráig.

PESTERZSÉBETI MÚZEUM: A város peremén c kiállítás.

MARGITSZIGETI NAGYSZÁLLÓ: Láng Rudolf festőművész grafikai kiállítása.

SZERB EGYHÁZTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY: Szentendre, Engels u. 5.

ERNST MÚZEUM: Fekete György belsőépítész és Schrammel Imre kerámikus kiállítása. — Fiatal szovjet képzőművészek kiállítása.

DÜRER-TEREM: Dudás Jenő rézkarcai.

FÉNYES ADOLF TEREM: Kontraszty László festőművész.

— **Ajándékozni mindig örőm!** Újabb karácsonyi kedvezmény kedves vásárlóinknak! Acril- és Lanacril-fonal divatszínekben 10 százalékos engedménnyel december 24-ig. kg: 600,— Ft helyett 540,— Ft. Centrum-Lottó Áruház. Budapest. VII., Rákóczi út 36. Nyitva 9—9-ig (szombaton is).

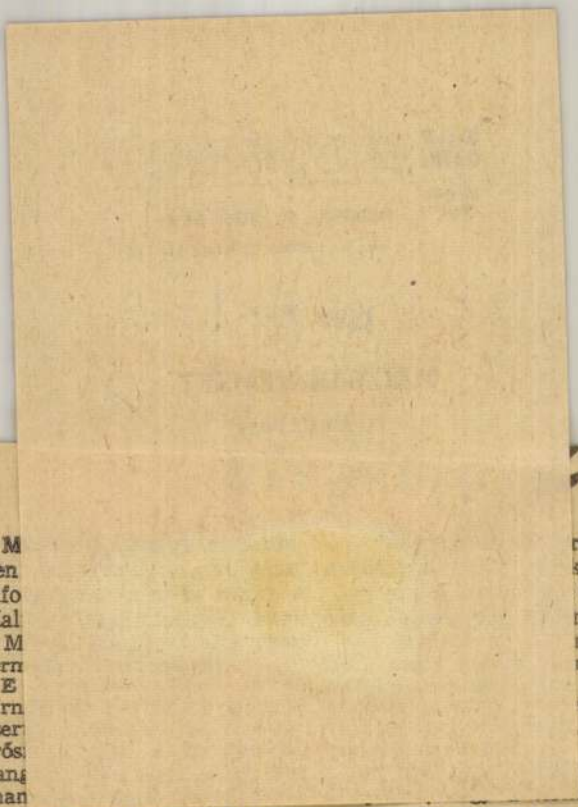

M
ben
info
Mal
a M
tern
E
hírn
szer
erős
hani
chan
res ter-
kolónak
hívják.
nnünk?
mondta
resznye
után
kennyé
, amire
t meg-
előszö-

kenyedő mezőgazdasági nagyüzem vezetőinek elképzelései „piszokul beütöttek, az anyjuk fineszes úristenit", az emberek jövedelme az elmúlt esztendőben megduplázódott és az avult sertésfiaztató helyett nemrégiben építettek új, többszintes, hipermodern irodaházat.

— Uraim — mondta a csapos, miközben a Csupaszőr elé még egy féldecit lökött —, én mondom, a Simek Józsi, ha odamennek, jó helyre mennek...

Galamb, akit természeténél fogva a különlegességek feletteébb érdekeltek, rövid tűnődés után megszólalt.

— És miért nevezték el a termelőszövetkezetet Marco Poló róI?

— Nem Marco Polo, M'Polo Zongo — mondta némi lenézéssel a csapos.

Galamb szelíden, de kissé türelmetlenül bólintott.

— Hát akkor miért nevezték el róla?

— Nem tudom — felelte a csapos.

— De hát ki az a M'Polo Zongo?

— Tudja a fene — mondta a csapos —, kérdezzék meg a szövetkezetben.

Macskabajusz, aki ez ideig odakint, a szép őszi napsütésben a fehérnépekkel cseverészett, udvariasan, habár kimérten beszólt az ajtón.

vetkezetre, vagy a negyedik cseresznyére gondol.

A biztonság kedvéért Csupaszőr még lefényképezte a csapost, aztán a Malibu nekilódult. Elindultak M'Polo Zongo felé.

— Én egy riportban megírom a különös elnevezés történetét — szólalt meg Galamb és fürkészve nézett útitársaira. — Megírom, hogy etimológiailag mi van emögött a különös név mögött.

— M'Polo Zongo, délnyenyerei banánültetvényes, ismert botanikus, később szabadságharcos, az új kormány belügyminisztere — mondta unottan K. — Egy puccskísérlet után a tungubunguk kivégezték.

— Miért? — kérdezte Galamb.

— Nem tudom — mondta K. — De banán azóta sincs

— Itt vagyunk — közölte Macskabajusz és kecses ívben az irodaház elé kanyarodott.

Megvárták, amíg Csupaszőr — a biztonság kedvéért — lefényképezi az épületet, aztán beléptek az üveges forgóajtón.

Az elnök távollétében a termelőszövetkezet jogtanácsosa fogadta őket, egy rendkívül elegáns, őszülő férfi. Aranykeretes szemüveget viselt és ahhoz matt borostyán kézelőgombot. K. az első pillanatban úgy érezte, mintha valahonnan ismerné ezt az embert, a ki-

Rudnay Gyula
festőművész

Iványi-Grünwald, Rudnay, gróf Batthyány, Sidlo és három új művész kiállítása

A magyar művészi életnek régen volt olyan kiemelkedő eseménye, mint az a kiállítás, amely vasárnap nyilik meg az *Ernst*-múzeumban, hogy bemutassa *Rudnay* Gyula, *Iványi-Grünwald* Béla, gróf *Batthyány* Gyula és *Sidló* Ferenc legújabb műveinek gyüjteményét s hogy a közönséget megismertesse három igen tehetséges fiatal művésszel, *Gallé* Tiborral, *Cserepes* Istvánnal és *Nagy* Imrével.

Rudnay Gyulának regényes mesélő temperamentuma két hatalmas méretű vásznon élheti ki magát, amelyek a debreceni egyetem falait fogják díszíteni. Az egyik egy Csokonai-vers átköltése a festőművészet eszközeivel, a másik egy hatalmas erejű toborzó jelenet. Mindkettő ideális feladat *Rudnay* lobogó képzeletének, tüzes magyarságának és mesemondó tehetségének. A művész sokat kifejező egyéni szinei, sajátságos képzeletvilága, minden gátlástól mentesen, olyant alkotott, ami méltó Rudnay zseniális képességeihez. A termet megtöltő kisebb képek is legjava munkái közül valók. Gróf Jankovich Bésán Endréné arcképére egy renaissance mester is büszke lehetne. Ennek a képnek egyszerű monumentalitása, a bámulatosan festett magyar díszruha, a gyönyörű kezek, a legmagasabb emelkedése *Rudnay* tehetségének.

Az Est
1929 II. 24

5 C
In

Iványi-Grünwald Béla két terme csodálatos és elragadó. Teljes pompájában, tökéletes érettségében és bámulatraméltó termékenységében tündököl a mester. Szinte egzotikusan bújja tenyészete ez a színeknek, a lélek kisugárzó ragyogásában. Fénylik az örömtől, mint aki előtt nincs többé titok és nehézség, mint aki súlyos küzdelmek után levágta végre a sárkány hetedik fejét is és belépett abba a terembe, ahol csak fényesség, csak öröm, csak harmónia van és ahol a halhatatlanság tündököl. Itt van életének legnagyobbméretü alkotása is, amelyet a debreceni egyetem részére festett. Milyen remek ennek a képnek a drámaisága! Hogy él ez az egész jelenet! Milyen kitünő karakterfejekkel van benépesitve. Milyen kifejező az alakok ülése, mozgása, egymáshoz való viszonya s mennyire egységes az egésznek, az értelme és a hangulata. Valóban ez Jókai világa, a mesemondó zseni szelleme világított a festő felett, amikor ezt alkotta. Milyen biztos ízlés szőtte ennek a képnek a pompáját s milyen tévedhetetlen festői tudás vezette a vakmerő feladatban az ecsetet. És ha megnézzük virágképeit, magyar tájait, cigányjeleneteit: mindenütt a teljesen érett tehetség indiai bújasága. Valóságos tékozlás folyik itt a remekművekkel. Szinte aggódva kérdezzük,

csak a hókoronát jelképezi, amely a magas hegyek legmagasabb csúcsain ragyog.

Gróf Batthyány Gyula is meglepetés. Akik nem akartak benne többet látni, mint egy szeplelkü főúri mükedvelőt, azok most kénytelenek elismerni, hogy igazi művész áll előttük. Ennek a művésznek különös és külön világa van, amelyet saját lelkéből, a maga érzéseiből, önálló világfelfogásából teremtett. Benépesitette dekadens képzeletének alakjaival, még pedig olyan dús fantáziával, hogy erre mostanság alig tudunk példát. Vonalai mint az indák, a gyökerek, az ágak, a kuszó szárak, a kacsok: szövődnek, összefonódnak, egymásba akaszkodnak, mint egy tropikus fantázia növényzete, tropikus színességgel és érdekességgel. És mind ez őszinte, belülről jövő, egy művészi temperamentum mindig érdekes kitörése. Ha Batthyányban megvan a további fejlődés képessége, ónai finomsága egyesulne. Ha meggondoljuk, hogy *Cserépes* még néhány év előtt súlyos munkát végző vasmunkás volt, akkor még inkább csodálni kell költői érzelmességét és elegáns előadását. *Gallé* Tibor egyéni vizfestményei és *Nagy* Imre erőteljes, férfias grafikája őszinte elismerést és figyelmet érdemel. (ks.)

szet egyik
előle.
ó nyugalj
jet és igen
teremtett.
megfog
ak és for
ma talán
dja meg
készített
övel adja
us alakját.
ül először
ezt a vég
iben mint

Ludwig Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1956 JAN 4

NÉPSZAVA

Rudnay Gyula

RUDNAY GYULA: Női arckép

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

JELENKOR

1980 APR.

RUDNAY GYULA: Faluvége

1970 APR

1021

Rudnay

képzőművészet

Rudnay-emlékkiállítás a Galériában

Rudnay Gyula a magyar múltat jelenbe álmodó nagy festőnk. Cimborája Tinódinak Csokonainak, Petőfinek; kortársa honfoglaló őseinknek. Szemlélője és megjelenítője a pusztaszeri országgyűlésnek, amelyről látnoki beleérzéssel készült Parlamentünk dísze – legszebb gobelinünk. Ez a monumentális remekműve, mely 1927-ben, keletkezése évében gúnyos ócsárlások céltáblája volt, nyitánya volt a Nemzeti Galériában fejlődési korszakai szerint csoportosított, félszázadot felölelő életművének; megvilágítva, az aulában fogadta a látogatót.

Élete a nemzet életével azonosult. A szívével eszmél, emlékezik. Ecsetjével az árnyékává nőtt láthatatlan életőriást, a Hazát hívogatja, s „büszke önfeledtséggel" megnyilatkozásra készteti. Képzelete nem nyugszik meg ezeréves nemzeti létünk visszapergetett történeténél, égő kíváncsisággal az ázsiai őshazában is bolyong, „lankái, erdős bércei, hős krónikái" nyomán kultúránk eredetét keresve. Festményein senki máséval össze nem téveszthető, azonnal felismerhető, legegyénibb kézjegye egyben a magyarság sorsának és karakterének kitörülhetetlen stigmáit is jelzi.

Témáit merítheti a régi időből, a félmúltból vagy akár közvetlenül átélt napjaiból, nem kiragadott eseményeket örökít meg, mint történeti festőink általában, hanem mindig az alakulás megállás nélküli folyamatát látja maga előtt, mint feldarabolatlan egységet, amíg jelenné, valóságos életté érnek képein a nép életmegnyilvánulásai Vásznain „Munkácsy, Liszt. Fadrusz, a Rákóczi-induló" lelkesítő sugalmazását érezve, a magyar tájat megkoronázó égbolt alatt sorsára hagyott nép magatartását, elrendeltetését dalolja ki magából, lírai átlényegüléssel osztozva szomorúságában és vigasságában is megőrzött emberi méltóságával, jövőbeni bizakodásával.

Tévedhetetlen technikai fölénnyel, tüneményes gyorsasággal festett kompozícióin a lobogó szenvedélyt csodálatos mértéktartással tartja egyensúlyban a realitáshoz hű, minden szertelenségtől megtisztult formai tökély. Egyik külföldi méltatója szerint „művei első látásra klasszikus hatásúak. Ezek harmóniájának a komponálásból eredő biztonsága Rudnaynak közös tulajdonsága a mi legnagyobbjainkkal, különösen pedig Tintorettóval."

Rudnay – életműve a bizonyság -- igazi nagy művész, és mint ember is nagy. Szinte megdöbbent egyszerűségével, szerénységével és ugyanakkor mélységével, egy röpke pillanatban az egész életet átfogó teljességével. Alkotás közben két egymással kiegyenlítlen ellenfél viaskodott benne a tökéletes egyensúly eléréséért: a mesterségbeli tudás, a szigorú törvényeknek alávetett technika és a lélek érintetlensége. Az előbbiért Tiziant értékelte a legtöbbre, az utóbbiért Rafaelt. Magán is lemérte e két ellentétes megnyilatkozási formának esélyeit. Figurális csoportképeit – búsan vigadozók, csataképek, toborzók, menekülők, régi magyar vásár, kártyázók – besorozta a szakemberek előtt becsesebb, a mesterségbeli tudás követelményei ellen egyetlen ecsetvonással se vétő munkamódszer termékei közé, tájképeit viszont csupán a szívére hallgatva, önfeledten festette és ha az égre nézett, felhőtlen kékségéből mintha Rafael Madonnái néztek volna vissza rá. Úgyis hatnak még tenyérnyi tájképei is, néhány fával, felhővel, mint a végtelen, mint a mindenség lélegzetvétele. Képeinek varázsa éppen abban rejlik, hogy minél egyszerűbb, csaknem semmitmondó a témája, annál hatalmasabb erejű, egyetemes jelentésű a kifejezése. Alkotószelleme ilyenkor a legtitokzatosabb, amikor bizonyára a legjobban gyötörve magát a kifejezésen és a festői problémákon, váratlanul, egy őrizetlen pillanatban elfelejthette, hogy festőművész, mert csak arra volt gondja, hogy az ecsetje felszívja szívének kiáradását.

Gazdag életművéről – a zöme hazai és külföldi képtárakban és magángyűjtőknél – az emlékkiállítás jól válogatott gyűjteménye áttekintést nyújt. Gyönyörködve órákig kalandozhat el a szem, anélkül, hogy elfáradna. Nemzeti életünk komor, borús megnyilvánulásai elevenednek meg a sötét képeken „vakító fényvillanásokkal, arisztokratikus vörösökkel, kékekkel, barnákkal és barnássárgákkal, zöldekkel"; az élményerejű ábrázolás hitelességét fokozó kellékek

megelégülésével még gyötrőbb legyen az üresség és bevégzettség érzése (*Az emlékezet városában*).

Érdekes sajátossága e novelláknak, hogy bennük minduntalan a számvetés drámája kísért. Ritka kivételtől eltekintve azonban (*Örvény, A sínek közt lépkedő leány, Rab madár*) a drámai kibontakozás elmarad. A cselekményen átüt a líra, a kafkai közegben hideglelős kényszerképzetek, víziók ébrednek. A műképző élmény természete kívánná meg ezt? Inkább a szemléletváltásban rejlik az ok, Szirmai azon meggyőződésében, hogy az ember magánya nem következmény, hanem eleve *adott állapot*, hogy a közöny, az idegenség, a társtalanság, s a kiszolgáltatottság a világ másíthatatlan törvénye. Egyik oldalról tehát a sorssal való szembesülés tényeinek ember-ellenes logikája, másik oldalról az élet ösztönökből megszólaló parancsa szorítja a sebzékeny írót.

A novellák szerkezetét is elsősorban a romboló és teremtő erők képtelen szövevényébe került ember láttatásának szándéka alakítja, s persze a kétkedő, szorongó, titkokra és csodákra hangolt alkat. *Bori Imre* írja *A jugoszláviai magyar irodalom története 1918-tól 1945-ig* című könyvének vonatkozó fejezetében: „Kétlelkű író Szirmai Károly: misztikus lázas víziók és realista történetet tartalmazó novellák vonulatát különböztetjük meg nála, ugyanakkor alapvetően lírikus alkatú és szemléletű író is, nem pedig epikus meghatározottságú, holott opusa a prózai műfajokból képződött – prózaíró, aki azonban ihletettebb pillanataiban verset ír még elbeszéléseiben is."

A *Találkozás a bátyámmal* című novellában közvetlenül szemlélhetjük ezeket a sajátosságokat. A cselekmény szinte semmi. A szerző rég halott testvérével beszélget egy nem evilági ragyogású emléktömb közepén. Az öccs kérdezgeti bátyját, a teljes életből érkezett az egyetlen pillanatban élőt, s úgy, mintha az természetes lenne, mintha a találkozás valóságos volna. Az események vitalitása, a környezet élet-eleven részletessége a szekunder emléksíkban épp olyan, mintha a hétköznapi dolgok körül keringő eszmecsere a novellát bevezető primér szinten, s az epikára jellemző módon zajlana.

„– Mit csinálsz itt? – kérdeztem, miután a keskeny gyalogösvényen odaértem.

– Láthatod, nézelődöm – válaszolta egykedvűen.

– Csak úgy? – kérdeztem. (Minden cél nélkül? – gondoltam hozzá.)

– Csak – felelte közömbös hangon.

– És mióta vagy itt? – kérdezősködtem tovább. – Régóta."

A párbeszéd bárhol, bármikor elhangozhatna. Hogy az olvasóban mégis különös titkok közelének érzését ébreszti, az annak a képességnek tulajdonítható, amellyel Szirmai a novella két síkja közt distanciát tud tartani. A hatást fokozza, hogy a művelet körülhatárolt közegben, egyetlen élmény életrajzilag igazolható anyagában történik. A jelentésszintek kialakulásának, átcsapásának, az emlék jelképpé sűrítésének, az egyszeriség általánosításának mechanizmusa egyébként Szirmainál mindig így működik. Az empirikus övezetből vízióba átmotorozó halál (*Az éjszakák motorosai*) az abszurditásig lendülő embervadászat (*Hajtásban*) a szociális otthon lakóinak kafkai pillanatokba sűrűsödő szabadulási kísérlete (*Lázadás*) az élet nevében hadakozó embert jelenti meg, s körötte a kiszámíthatatlan, félelmes veszedelmeket, förtelmeket, szenvedéseket, s nem a hős próbájaként, de kikerülhetetlen sorsaként.

A szóbanforgó novellában mindebből a mögöttes sík megalkotásának természetes gesztusa, a beszélgetés mesteri vezetése érzékelhető, a képzelet hangoltsága a csodára, a sűrítés és általánosítás költői eszközeinek működése, a csoda költői lehetőségei és funkciója: a világ egészének megidézhetősége és megidézése, közben-közben persze az ámulatra késztetés, az elképesztés avantgarde-ban fogant szándéka. A többiekkel együttolvasva pedig már a novella-anyag igen nagy teherbírása is kitetszik, amely azért lehet olyan, amilyen, mert a műképző élmények az emberi létezés legáltalánosabb, valóban egzisztenciális konfliktusaiból valók.

A *Találkozás a bátyámmal* típusú műalkotások, a *Muzsikáló messzeség*, vagy például a *Gálcsit keresem* lírai karaktere, s bennük a csoda – ami révén a kietlen, léleknyomorító világ a költő teljes életére vált, arra a szintre, ahol a természetfeletti erők honosak, s ahol akármi lehetséges – figyelmezteti az olvasót a bajok arányaira. Szirmai látószögéből minden véglegesen elintézett, szerinte az embernek az igazi élet felé már csak az irracionálison át van nyitott útja.

Az egybegyűjtött anyag nem egyenletes minőségű, noha a válogatás – az előző kötetek ismeretében állítjuk – nagyon szigorú volt. Vélhető, hogy a most nyolcvan esztendős szerzőnek a mondandó hibátlan, s teljes kifejtése volt a fontos: a kronologikus rendben megvalósuló számadás.

VARGA LAJOS

– drapériák, bársonymenték, kopott, elnyűtt zekék – némi szertartásos ünnepélyességgel kihangsúlyozott festésének remeklésével elegettéve még esztetikai szórakozásunknak is.

Csak „a lényegért és minél egyszerűbben" síkraszálló művészi fejlődésére meglepő fényt derít önarcképsorozata, főleg a húszas évek előtti alkotó-korszakából, előkészülve a delelőre, miközben magát – kérlelhetetlenül ellenőrző bizonyossággal – meggyőzhette, hogy fölérkezett alkotógéniuszának csúcsára. Ezek az önismeretet vesézö elemzéssel, rembrandti változatosságban elmélyítő tanulmányok, kalaposan, szakállasan, kozákosan, palócosan, Bacchusfejjel, mint Bolond Istók, mint pihenő hegedűs és a maga tetszelgés, beállítottság nélküli természetes mivoltában: fokozatos lépcsők, hogy személytelenné válva, elfogulatlanul szemlélődjék.

Nincs terünk képeinél hosszabb elidőzésre, de meg kell állanunk csipkekendős feleségportréinál, amelyeknek bensőséges szépsége, áhítatos gyöngédsége Petőfi, Kosztolányi, Babits, Illyés hitves-verseivel egyenértékű remeklések. Végül, három felejthetetlen és elévülhetetlen festményről emlékezem meg. „A kékruhás leány"-t Tizián is sajátjaként vállalhatná, olyan tökéletes, megunhatatlanul szép. A „Tinódi Sebestyén": a művész, a vátesz, a szellemi vezér, a békés emberi közösségről álmodó költő jelképe. Szívszorongatóan tragikus mélységű alkotás. A nagyméretű „Gömöri öreg paraszthászaspár" pedig: a magyar nép sorsának és karakterének hű tükre. Hatása ellenállhatatlan. Jelentése, párbeszéde a nézővel kimeríthetetlen; tegnap, ma holnap: mindenkor érvényes. Akaratlanul is azonosulunk vele. Az én szememben visszája, kiegészítő pardarabja, a gobelinnek: magyarságunknak élő jelenné magasztosuló egységes látomása.

HAITS GÉZA

Mártírok emlékezete

Bulgáriában, Jugoszláviában jártamban sokfelé láttam fákra, villanyoszlopokra, kapualjakba kiszögezett fényképes, gyászkeretes particédulákat. A szöveget nem értettem, az arc ismeretlen volt, mégis egy-egy pillanatra átéreztem a gyászt, s ehhez még valami lelkiismeretfurdalás is járult: míg én, gondtalan turista, könnyű szívvel nézelődöm a számomra csupa napfény és csupa újdonság világban, mások itt élnek, szenvednek és meg is halnak...

Ugyanilyen elszorult szívvel nézem sorba a *Petőfi Irodalmi Múzeum* Mártír írók és költők illusztrációs kiállításán a tárlók „particéduláit". A gyász már negyedszázados, de ilyen tömegméretekben még most is megrázó. És a lelkiismeretfurdalás sem alaptalan. Mert ismerjük-e eléggé ezeket a gyászkeretezte arcokat? A szöveget – írásaikat –, értjük-e, becsüljük-e érdemük szerint?

Az első terem a költőké. *Berkó Sándor* Ukrajnában a fronton halt mártírhalált, *Fenyő Lászlót* 1945. március 26-án SS-ek lőtték agyon Rohoncon, *Knopp Imrét* 1942-ben keretlegények verték agyon, *Lukács László* 1944 június végén Borban pusztult el, mert kínzói nem engedték betegségével idejében kórházba szállítani, *Pásztor Béla* Ukrajnában munkaszolgálatosként tűnt el. Folytathatnánk a sort, hiszen a fasizmus kelléktárában voltak még eszközök a kommunisták vagy zsidók pusztítására. Hasonló sorsra jutottak azok az írók és szellemi életünk sok kiválósága, akiknek emlékét itt tárló őrzi, vagy nevük szerepel a memento- névsoron, s azok a százezrek is, akik névtelenül sorakoznak mögöttük, akiket megöltek, mert maguk sosem öltek.

A mostani kiállítás – *Illés Lászlóné* értő rendezésében – gazdagabb az egy évtizeddel korábbinál. Ez a gazdagodás a Petőfi Irodalmi Múzeum rendszeres gyűjtőmunkájának eredménye. 1959-ben, az állandó Radnóti-kiállítás megnyitásával párhuzamosan rendezett mártírköltők és írók emlékkiállítása még nagyrészt kölcsönanyagból állt össze. A most látható kötetek és kéziratok, fényképek és levelek a múzeum tulajdonában vannak. Abszolút bővülést jelent a harmadik terem: a politikus-pulicista *Bajcsy-Zsilinszky Endre*, az író-művészettörténész *Elek Artúr*, *Révész Béla*, a Népszava irodalmi rovatvezetője, az erdélyi magyar irodalom mártírjai és társaik nem szerepeltek az előző kiállításon.

Egy ilyen kiállítás nem tekintheti céljának a költők és írók rangsorolását. Ez az irodalomtörténet feladata. Egy vagy fél tárló jut egy-egy alkotónak, inkább felidézve, mint értékelve az életművet. De elfelejthetjük-e itt, ebben a körben, ahol a korán jött, erőszakos halál vágott sűrű rendet, ahol minden œuvre többé-kevésbé torzó maradt, hogy közülük hányan lehetnének a – Pándi Pál szavaival – „elsüllyedt irodalom" képviselői helyett alkotó-

erejük teljében dolgozó, ismert s [illegible] lt
költők és írók? *Vető Miklós* például [illegible] i-
tendős volt mindössze, amikor m[illegible] p
ígéretes tehetséget felcsillantó verse[illegible] bukkant
la után gyűjtötték kötetbe. Most [illegible] kép is: Kemény Simon
lenne... Az irodalmi értékek mellet[illegible] portréját özvegye engedte át a kiállításra,
keressük inkább az arcok emberi vonásait, a festő valódi személyére ezután derült fény.
a rövidre szabott élet, a „de profundis clamo" és az emberi helytállás dokumentumait. Megrendülve olvassuk *Szerb Antal* Curriculum vitaejét, *Bálint György* újságíróigazolványát éppúgy, mint *Salamon Ernőnek* az eljövendő „szép béke" mellett hitet tevő Végrendeletét, *Halász Gábornak* Balfról Weöres Sándornak címzett segélykiáltását, *Gelléri Andor Endrének* nemrégiben előkerült utolsó, a „kiszámítható végzetet" felmérő levelét, s kislányához intézett kedves-komoly sorait: „ha egyszer te anyu leszel..."

A kiállítás egyedi jellegét a gazdag képzőművészeti anyag adja meg. A Művelődésügyi Minisztérium pályázatot hirdetett mártírköltőink néhány ajánlott versének illusztrálására. A tárlaton szereplő képeket a minisztérium Művészeti Osztálya vásárolta a múzeum részére. Hincz Gyula, Kass János, Makrisz Agamemnon, Reich Károly, Ravasz Erzsébet, Jurida Károly, Vagyóczky Károly, Würtz Ádám, a fiatal Lenkey Zoltán, Pető János és Bálványos Huba versillusztrációi, Kondor Béla szuggesztív erejű Nagymosoda-sorozata egyszerre idézik a kort és a versek líráját, az embert az embertelenségben. A belső teremben képek

Legemlékezetesebb számomra a Bernáth Aurél festette Halász Gábor portré és Gyenes Tamás Gelléri Andor Endre szobra volt. A most átrendezett, elsősorban illusztrációkkal bővült állandó Radnóti-kiállítás felé vezető ajtó mellől az immár klasszikus költőnek Borsos Miklós mintázta rózsaszín márványszobra tekint ránk. A hatvan éve született és huszonöt éve halott költő emlékére ugyanakkor az Országos Széchényi Könyvtár folyosóján fényképekből, kéziratokból, vers- és műfordításkötetekből sokrétű, négy tárlónyi emlékkiállítást rendeztek, Szentkirályszabadján Radnóti emlékszoba nyílt, szerte az országban emlékműsorokat állítottak össze, emléktáblákat lepleztek le. Tiszta lehet tehát lelkiismeretünk? A mártírköltők kiállításán mindkét látogatásomkor egyedül voltam, a Radnóti-termekben jöttömre gyújtottak villanyt. Ne feledjük a kiállításon szereplő Fenyő László József Attila halálára írt sorait:

„Mind tartozik a szemérmetlen élő
annak, ki árnyát elvesztette már..."

BÖHM EDIT

falak közé költözik. Az építészet tömegigényt kielégítő, legtársadalmibb művészetté lett, de mintha az emberekben éppen az építészeti gondolkodás és építészeti ízlés halványodott volna el.

Mindezek végiggondolására egy nagyszerű kiállítás és annak rangos katalógusa serkenti a nézőt. (A kiállítást rendezte és a katalógust szerkesztette Erdélyi Zoltán, Bachmann Zoltán és Lantos Miklós.) A kiállítás, melyet a Magyar Építőművészek Szövetsége Pécsi Csoportja rendezett, öt dél-dunántúli – a pécsi, a Baranya, a Somogy, a Tolna és a Zala megyei – tervező vállalat munkáit tárja a látogató elé. Anyagát Pécsen kívül Budapesten, Kaposvárott, Szekszárdon és Zalaegerszegen is bemutatják. A kiállított épületfotók, modellek, épület- és lakásdíszítő képzőművészeti alkotások fennen hirdetik Dél-Dunántúl építészeinek nemes ízlését és magas szakmai tudását, az építtetők jószándékát és áldozatkészségét.

A bemutató azonban – s a rendezők szándéka is bizonyára ez volt – még jobban kiemeli a fenti gondokat. Az építész hiába tervez kacsalábon forgó várat, csak a rendelkezésre álló technikai-anyagi feltételek közt, azok legjobb kihasználásával valósíthatja meg elképzeléseit... A modern építészetben nem lehet hazudni: csak a természetes formáknak – annak, aminek színe, felülete is az, ami anyaga – van hitele. Az öncélú játék a funkció és a praktikum, a célszerűség és a kényelem ellen fordul... A gyárak, magtárak, kórházak, iskolák, irodaházak: általában az ipari tervezés öltik fel hamarabb az új stílust; a tömeges magánépítkezés, a falusi és városszéli családiház-építkezés elavult formákat konzervál... Az épület a térben, a használatban kapja meg végső jelentését. Az ember alakítja az épületet, s az épület alakítja az embert. Jó, ha a kettő „szinkronban" van egymással: ha a ház átveszi a lakó egyéniségét, ha a lakó jól érzi magát az új falak között... A makett, a játékasztal, az épületfotó, a fénnyel és árnyékkal való játék könnyen becsapja a nézőt: olyan látószöget kínál, amit a járókelő sosem választhat... Nem elég önmagában szép épületet létrehozni. A táj és a környezet összefüggésében, az utca, a lakónegyed képébe illesztve kell teret alkotni. Csak annak az épületnek van jövője, amely megfér a régi értékek mellett, amely nem tagadja a korábbi építészeti irányok legszebb darabjait... Az építészet teremtő, alkotó művészet: ugyanazzal a céllal, anyaggal, rendeltetéssel az egyik építész csak épületet hoz létre, a másik költészetet, művészetet teremt... Csak az építészeti kultúra és látásmód, a korszerű térszemlélet meghonosodásától várhatjuk, hogy a ma élő ember olyan szép és humánus teret alkot magának, amelyben a XXI. század gyermeke is otthon érzi majd magát...

A dél-dunántúli építészek kiállítása – az utcák és terek szélére állított épülettömbök után – a látogató tudatában rombol le előítéleteket és húz föl új falakat: a tiszta, világos formák, a célszerűség, a nyers, vasbeton felületek, a merész vonalvezetés, egyszóval az új építészeti stílus barátjává teszi.

Tuskés Tibor

TUSKÉS TIBOR: LÁSZLÓ GYULA KÖNYVE RUDNAY GYULÁRÓL

„A kompozíció, a csoportosítás: a művészet alapelemeinek összeállítása a művészi cél kifejezése érdekében" – idézi László Gyula könyvében Rudnay egyik gondolatát. A könyv, melyet a szerző asztalunkra helyez, sem más, mint „kompozíció, csoportosítás: a művészet alapelemeinek összeállítása a művészi cél kifejezése érdekében". Az „alapelemek": Rudnay önvallomása, a festő szavai, valamint a kortársak, barátok, festőtársak és tanítványok – Barcsay Jenő, Borsos Miklós, Illés Árpád, Kiss Lajos, Pátzay Pál és mások – szóban elmondott visszaemlékezései és levelei. László Gyula látszólag nem tesz mást, mint fürge gyorsíróként és ügyes magnetofonként megörökíti ezeket a vallomásokat, majd némi kötőanyaggal egymáshoz illeszti őket. A szerző – aki mint kiváló régész, tájékozott műtörténész, rangos festő és jótollú író egyaránt ismert – már egy korábbi vállalkozásában – a Somogyi Almanach 9. számaként megjelent, Vaszary Jánosról írt könyvében – figyelmet keltett újszerű módszerével. László Gyula a művészettörténeti irodalomban járatlan utat választ, amikor önmaga háttérben marad, és csak a festőt és a kortársakat beszélteti. A részletek közlése, melyek most

Rudnay Gyula

Jelenkor 1969 10 sz. 903 old.

jelennek meg nyomtatásban először, önmagában is forrásértékűvé tenné kiadványát, László munkájának haszna azonban túlmutat ezen. Könyve nem puszta idézet-gyűjtemény, vaktában kiválasztott részletek, mégoly értékes és ismeretlen vallomások összevillázása. A vallomások kiválasztásában és csoportosításában érdekes és eredeti szempontú gondolatmenetet követ, szerencsés kézzel választott mottóinak gazdag és eredeti asszociációival képzeletet mozdít, takarékosan mért mondataival pedig, melyekkel az idézeteket egymáshoz fűzi, ízlést formál, véleményt és ítéletet közöl. Könyve dramatizált esszé, eleven párbeszéd, gondolatok filmszerű montázsa.

Ennyit könyvének „alapelemeiről". És mi az a „művészi cél", melynek érdekében a szerző a „csoportosítást", az „összeállítást" végzi? László Gyula könyve új utat nyit tárgya megközelítéséhez. Nem művészettörténeti értékelést ad, nem vitairatot szerkeszt, nem folytat polémiát; Rudnay „egyéni és művészi értékeinek hiteles megrajzolására" törekszik; abból a „légkörből és szellemből" akar valamit megmenteni és megéreztetni, amelyben Rudnay művészete kialakult. Hősét kiszabadítja a művészettörténet zsargonjából, élővé teszi Rudnay alakját és egyéniségét. Előbb a hétköznapok Rudnayját mutatja be, majd a tanítványok közt tevékenykedő mestert látjuk, végül a festőt ismerjük meg, aki a vászon előtt áll. Milyen volt lakása, műterme, palettája? Hogyan viselkedett a terített asztal mellett, a barátok között? Mi volt a kedvenc étele? – Efféle kérdésekre kapunk először választ. Majd megtudjuk, hogy szerette az anekdotát, a zenét, a táncot, hogy maga is jól hegedült. Végül feleletet kapunk, milyen módszer szerint tanított a főiskolán, hogyan festett, mi volt a véleménye a hideg és a meleg színekről, a vonalról? Egy-egy pillanatra fölvillannak tájképei, portréi, történeti tablói, népi életképei... László Gyula célja: bevezetni a nézőt Rudnay festői világába, megszerettetni az alkotót, akit a felületes ítélkezés már a századelő művészetének tömegsírjába tuszkolt. László három évig maga is Rudnay tanítványa volt: elfogultságát nem titkolja. Meghatottan, tisztelettel és szeretettel emlékezik, s ezzel megértést és elismerést vált ki Rudnay kísérlete iránt, aki „kortársai közül talán a legtudatosabban tűzte ki célul a magyar piktúra megteremtését".

László Gyula könyvének előszavában egy mai festőt idéz, aki képeire mutat, és így sopánkodik (az efféle panaszt manapság elég gyakran hallani): „rémes dolog, hogy nem állíthatok ki, hiszen öt év múlva ezek már idejétmúlt dolgok lesznek." Mintha csak erre a gondolatra rímelnének Rudnay szavai, aki egy alkalommal azt mondta: „Irányokat nem ismerek, a lélek színét figyelem... Mellékes, hogy ma készült-e el valami, vagy ötezer évvel ezelőtt... Lélek nélkül nem lehet semmit sem csinálni..." Ítélete önmagára is érvényes. Rudnay művészete fölött már ötnél többször fordult a naptár, de festményei ma sem idejétmúlt dolgok. A lélek, melyet a teremtő művész lehelt beléjük, élteti őket.

László Gyula könyve a Somogyi Múzeum Füzetei közt (szerkeszti Takáts Gyula), a sorozat 14. számaként jelent meg, Kaposvárott, ezzel a kissé ódon címmel: Sírfelirat Rudnay Gyula – 1881–1957 – emlékére. A szép és értékes munka egyetlen ponton hagyja zavarban az olvasót: Mikor született Rudnay? Önéletrajzában ugyanis a festő 1878-at ír, a könyv címlapján viszont 1881 olvasható.

NÉPI FARAGÓMŰVÉSZET A BALATON MELLETT

Így szólt Rudnay tanítványaihoz: „A nép, annak szokásai, népművészete, a táj, amelyen élünk, annak sajátos levegője legyen a mi mesterünk. Mert e népnek lelki adottságai, csodálatos népdalai és mind az a lelkiség, amely ott tükröződik szokásaiban, fafaragásaiban, cserépedényeiben, dalaiban, örömében, bánatában, táncában, munkájában és minden egyébben, megérdemel annyit és joggal el is várja tőlünk, a művészetek területén sáfárkodóktól, hogy népünket tekintsük legfőbb tanítómesterünknek, tőle tanuljuk el piktúránk kialakításában a legszükségesebbet..." Ismerős szavak, ismerős gondolatok. Mutatis mutandis: Bartók és Kodály, Móricz Zsigmond és Erdélyi József is mondhatta volna. A századelő magyar művészete, mely valóságos esztétikai forradalmat indított el nálunk, természetes mozdulattal fordult anteuszi

1021

KIÁLLÍTÁSOK

Rudnay emlékkiállítás

Rudnay Gyula (1878. Pelsőc—1957. Budapest) Kossuth-díjas, Kiváló Művész volt. Európa-szerte ismerték. 1924-ben Bécsben aranyérmet, 1935-ben Génuában nagydíjat nyert.

A kiállításra gondosan összeválogatott képek —, melyeknek jelentős része magántulajdonban van, — híven tükrözik Rudnay Gyula művészetét, életművének csaknem minden szakaszát, útkeresését és fejlődését. Jól érzékelteti a kiállítás, hogyan jutott el a gyermekkori élményektől, a romantikus és álmodozó kortól, Tinódi, Csokonai, a Petőfi-versek illusztrációjától a vendéglős apa baráti köréből, a környezetében megismert igen vegyes társaság megörökítésétől a hódmezővásárhelyi keserű paraszti élet megismeréséig. Letűnt magyar korok hangulata árad képeiből.

Münchenben tanult Hollósy Simonnál, majd Nagybányán, Rómában, Párizsban fejlesztette tovább mesterségbeli tudását, míg kialakította, megteremtette saját stílusát. Részben az „alföldiek", Tornyai és Kiss Lajos, Pásztor János, Endre Béla társaságában alakította ki művészetfelfogását, és jutott közel a valós élethez. Losoncon találkozott a galíciai menekülőkkel, a háború szörnyűségeivel, amely a realisztikus „Menekülés" sorozat elkészítésére inspirálta. Szinte azonosul alakjaival, rengeteg az emberi mondanivalója, átéli a vásznon életüket. Később élete folyamán a tájak kerülnek előtérbe művészetében, a „Rudnay tájak" magános fákkal, a húszas évek dunántúli tájai, és változik színskálája is: az angol vöröstől és mély barnától, melyek előbbi képein uralkodtak, eljut a „Nagybátonyi falu" világos színeiig.

Számos önarcképe is hűen jelzi művészi pályájának kialakulását, az utolsó, késői önarcképe már a higgadt, bölcsmosolyú, amilyennek tanítványai emlékezetében él.

Az emlékkiállítás megnyitása alkalmával az Állami Népi Együttes közreműködésével rendezett házi hangverseny, a Bihari Verbunk,

Rudnay

ak a filmre.

Ha „művészfilm" volna, most azt mondanám, a legjobb meggyőződéssel: a sikert nem feltétlenül a kassza, a zsúfolt nézőtér méri. Kevesebb emberre gyakorolt mélyebb hatás... De az *Imposztorok* éppen arra kísérlet — és ennyiben az *Isten hozta, őrnagy úr*ral is rokon —, hogy egy tragikus-véres kor groteszk vonásait hangsúlyozva, bizonyos fokig „szórakoztatva" azokhoz is szólni próbáljon, akik sem a *Sirokkó*, sem a *Virágvasárnap* hangvételére nem fogékonyak.

Netán a kísérlet nem sikerült?

Iskolás korom besötétített természetrajzi előadóterme jut eszembe: a biológiaóra végén vetített — természetesen néma — oktatófilmek. A főcím után szörlekeink a fasizmus, a terror Prónay-féle figuráiról, akiket a hiéna és a pojáca jelző egyaránt megillet, még inkább szükséges volna, de így sem felesleges, és nagyon is hatásos az a didaktikus alaposság, amivel a film szerkezete épült. Mert amit ők csináltak, csinálhattak, annyira az abszurd határán van, hogy olykor még a szemtanú is a maga szemében kételkedik.

Igaz, Prónay fejlődésrajza e szerkezetben részben elsikkad, hiszen mint önigazoló naplódiktáló, félig talonba helyezett különítményparancsnok, már pályája delelőjén túl bukkan először elénk De nem is az ő alakja igazán fontos ebben a filmben, hanem annak érzékeltetése, hogy kik is jutottak valójában hatalomra 1919 után, és hogy ezek egyfajta elitjének, a darutollas tiszti különítményeseknek az „imposztorkodása" hogyan is vált terhesfeleslegessé, miután a Magyarországról, a Tanácsköztársaság utáni hatalmi, politikai és társadalmi viszonyokról.

Mérlegre téve a filmet, a tárgyát is, közérthetőségét is, no meg a Máriássy Félix legjobb teljesítményei közé sorolható rendezést és egy sor parádés színészi alakítást, az a részvétlenség, amely alig pár héttel a bemutató után kíséri a vetítést, nehezen érthető. Ám azt hiszem, nem járok messze ennek megfejtésétől.

Négy filmet mulasztottam el a késő őszi műsorból, írtam bevezetőben, négy új magyar filmet. Az *Isten hozta, őrnagy úr* egyik főalakja Horthy-tiszt, témája a fasizmus térhódítását, mérgező rombolását lehetővé tevő kispolgárság, szolgaság. A *Sirokkó* a fasizmus természetrajzát kutatja, egy magyarországi horvát usztasa-tábor, terrorista kikéző-központ környezetében játszódó, erősen absztrakt

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 JAN

KÖZNEVELÉS
Budapest

2/0

a kuruc dalok és a bemutatott „Pásztorcsárdás" dalban, táncban, muzsikában idézték a kort, mely Rudnay képein elénk tárult. Csak dicséret illeti a Nemzeti Galéria Baráti Körének az egyes kiállításokhoz kapcsolódó hangversenyeit, előadásait. A „Népi Kerámia" kiállítás alkalmából rendezett hangversenyen népi muzsika, Bartók feldolgozások hangzottak el két cimbalmon, továbbá virágénekek. Csontváry halála 50. évfordulója alkalmából a művészt idéző irodalmi, zenei műsort rendeztek, hogy csak néhány példát említsünk.

A Nemzeti Galéria Baráti Köre szívesen látja az érdeklődő művészettörténész pedagógusokat is rendezvényein.

SCHELKEN PÁLMA

Juhász Gyula ...ritikai kiadásához

1963-ban kezdte meg az Akadémiai Kiadó Juhász Gyula összes műveinek kritikai kiadását. Akkor a három

ahhoz a témához, amely valóban érdekli. „A mai magyar irodalom sok örvendetes és bíztató jelensége mellett

1924-es cikke így kezdődik: „Herczeg Ferenc, a vasaltnadrágos és szalonképes magyar iroda-

értékek felmutatása vissza-visszatérő téma.

A kötet nagyrészét

Rudnay Gyula, festöm. MDK

A Szinyei Társ. fennállása óta ez a III. együttes felvonulás./ Közben hat kiáll. -t egyes tagok rendeztek./ A bemutatkozás nem teljes, mert KK egyesek külföldön tartózkodnak v. más okra van távolmaradá uknak.

Tájkép sorozattal szerepel. Egyformán tud sima, puha majd izgatottan vont ecsetkezeléssel megragadni.

Dr.Lázár Béla: A SzinyeiTárs. III. kiállitása.
Szinyei Merse Pál Társ. 10.éves jubileuma.
1931. jan. 7. 10. l.

MDK

Rudnay Gyula

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

már a varázs-méreg haji
hány közösségi ritusról

A nambikuarák k
furulyákkal /wairnhu/ k
évszak elején és végén
rán az elotasu férfiak
kunyhóba, s több órán á
felnőtt férfiak vehetne
foglalnak a kis kunyhó
logatják a magukét, kor

MDK

Rudnay Gyula

Vizhordó fiu, rézk.

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

MDK

Rudnay Gyula

Falun áthajtó szekér cimü müve a Szalonnak "Magyarorszag a képzőművészetben" cimmel rendezett kiállitassorozatan.

Cikk: Nemzeti Szalon

Magyar Kulturszemle, 1940. 3.sz. 73.lap

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

Képzőmüv. Főisk. grafikai gyüjt. 2.kiáll.
1943. jun. 6 l.

MDK

Rudnay Gyula, festő

borongós, mély hangszerelésű tájképei
somogyi laukás tájai, erdői
nagyobb gyűjteményben láttatók.

Pécs. - M. Mesterek kollekciói a Vigadóban - „Dunántúl"
1930 X. 24 - 7. l.

MDK

Rudnay Gyula, festő.
Legjobb alkotásaival szerepel.

„Tamás Galéria" kiáll. - 1931 ápr. 9. - Bp. Hírl.

MDK

Rudnay Gyula, festő

kitünő képpel nerepel

Nemz. Szal. - Szinyei Társ. V. Gyűjt. kiáll. - NU. 1933. XI. 21 - 2. l.

Régi és uj impressz. - Marjas B.

MDK

Rudnay Gyula, festő

tájképei magas nintre jutott
művészetet árulnak el.

Nemz.-Szal.-Szinyei Társ. kiáll.-Új Idők. 1922 XXVIII. 48. sz.-Lyka K.
371. l.

MOK

Rudnay Gyula, festő

most bemutatott képei nem épp legjelentékenyebbjá;
de mély festőisége most is elővillan:
kis lájképe különösen remes.

Mücs.-Nemz. képzőmův. kiáll. - Magy. Szemle, 1933.
Gerevich. XVIII.2. - 163. l.

MDK

Rudnay Gyula festő

(jellemzése „jeles", de alkotásai nincsenek megnevezve.)

Jeles művészek kiáll. a Vigadóban. – „Dunántúl" – St. É. – 1928 XI. 3. – 6. l.

(Pécs?)

MDK

Rudnay Gyula, festő.

1929-31 között pest. pénz. kiállításokon Pécsett.

Pécsi Figyelő. I. kiáll. Kat. 6. oldalon. -1932.

MDK

Rudnay Gyula, festő.

62. Szeptember of.
67. Tanácskozás, "
68. Cigánytábor, "

Műv. és Kereskedelmi Int. (v. Ernst Mur.) – Nemz. Sportbiz. és a M. Képzőm. Szabadszerv. kiáll. – 1945 III. 11-26. – Kat.

MDK

Rudnay Gyula

A tanitványok, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz.

29 l.

MDK

Rudnay Gyula

Csikósok a gémeskutnál, of.

A juhász és szamara, sz.rajz

Árverési Kőzl. 1938, 3.rk.sz. 16 l.

MDK

Rudnay Gyula

Kompozició, 50x60
Falu vége, 60x50

A Szinyei Merse Pál VI.Kiáll.Pest,1937.
Okt.hó. Kat. 7.1.

MDK

Rudnay Gyula

Kondás, 98x74. U.a.oldalon a képről repr.
Falusi utca, 50x60

A Szinyei Merse Pál VI.Kiáll.Bpest,1937.
Okt.hó. Knt. 8.1.

MDK.

Rudnay Gyula

Képei a Völgyessy gyüjteményben

Tiszatáj 1966 febr.168.lap

Rudnay Gyula.

A Munkácsy Céh alakuló közgyűlésén az öregek tanácsába taggá nevezték ki.

Nemzeti Ujság, 1918. Márc. 4.

MDK

Rudnay Gyula

A Szinyei Merse Pál Társaság brüsszeli kiállitása.
Le Peuple, május 29. Magyar Müvészet 1926. 5. sz.
297.l.

MDK

Rudnay Gyula

A Szinyei Merse Pál Társaság brüsszeli kiállitása. Nation Belge, május 29. Magyar Müvészet 1926.5.sz. 298.l.

Rudnay Gyula festő M.D.A.

Az 1920-as évektől a főiskola tanára.

Kampis Antal: a képzőművészetek története

A Kultura Világa Kp. 1963. 732.l.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

A Képzőművészeti Főiskolán
Konecsnek volt a mestere.

Lóránt Sándor: Konecsni György
Művészet, 1963. október – 23 lap.

MDK

Rudnay Gyula

Proféta-fej

F.J.: Két kiállitás. Pesti Hirlap 1938. nov. 27. 9.l.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K

Barcsay Jenő a Képzőművészeti
Főiskolán Rudnay növendéke
volt.

Haulisch Lenke: Harminciót éves a szentendrei műveszteleg
Művészet, 1963. október – 17 lap

MDK

Rudnay Gyula

D.Rózsaffy: Une promenade rapide au Musée des Beaux-Arts. A Mügyüjtő 1928. 8-9. sz.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Méltatás.

Szabó Endre: Almási Gyula Béla festőművész kiállítása Vá-
sárhelyen.
Művészet, 1963. november – 44 lap.

MDK

Rudnay Gyula

Tájkép, olajf.
Tájkép lovassal, olajf.

Magyar képzőművészek szegedi reprezentativ
kiáll.1930.Munkácsy-Cen. Kat. 25, 26.1.

MDK

Rudnay Gyula

Falu utca és Olvasó fiú c. festményeinek repr.

Magyar Művészet, 1926. 6.lap

MDK

Rudnay Gyula festő

Műveivel résztvett a Szinyei Merse Pál Társaság II. kiállitásán.

Lyka Károly: A Szinyei Merse Pál Társaság kiállitása.

Magyar Művészet, 1926. 1,2.lap

Rudnay Gyula MDK

Az anya, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Sudney Smith

As ever, Alf.

Rudnay Gyula

MDK

Varró asszony, repr.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Rudnay Gyula MDK

Pihenő hegedüs, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Mudnay Gyula festő M.D.K.

Felesége csipkekendős arcképe. repr.

Tanára volt a Főiskolának.

Tampis Antal: A képzőművészetek története 740.1.
A Kultura Világa Bp. 1963.

Mudnay Gyula festő M.D.K.

/ 1878-1957/

Évekig vásárhelyt élt.

Menekülők.

Attila lakomája.

Napkeleti hercegnő.

Tájképek.

Férfi hegüvel.

Tempis Antal: A képzőművészetek története 739.
A Kulturs Világa Bp. 1963. 740.1.

./.

MDK

Rudnay Gyula

Falusi mulatság, c. művének repr.

Arverési Közlöny, 1938. 3.rk.sz.

MDK

Rudnay Gyula

Magyar táj.
Tájkép lovassal.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.A Munkácsy-céh III.
reprezentativ kiáll.Bpest.1930.Nov.hó.Kat. 11.1.

MDK

Rudnay Gyula

"Csokonai" c.művének repr.

Pesti Hirlap nagy naptára az 1930 évre.
/képpel./ 81.l.

MDK

Rudnay Gyula

Gyüjteményes kiallitása az Ernst-Muzeumban
1928-29.évben.

Cikk: A képzőművészeti év története.

Pesti Hirlap nagy naptára az 1930 évre.
/képpel./ 83.1.

MDK

Rudnay Gyula

Erdőszéle. Olajf. (A Szépművészeti Múzeum tulajdona.)
Varrónő. Olajf. (A Szépművészeti Múzeum tulajdona.)

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat. Műcsarnok. 1944. Jun.1-18-ig. 6,7.1.

Fénykép

Uj Magy. Képt.: 5675

Kerényiné

Rudnay Gyula: Bábonyi utca. 1952.
J.l.b.: 1952 Bábony jobbra: Rudnay Gy
festmény

Petrás foto

Rudnay [Gyula], festő M Dk

Egy képét bemutatják.

—: A Nemzeti Galériában kiállítást rendeznek az Ausztriából hazahozott festményekből 8.l.

NÉPSZABADSÁG. Bp. 1963. nov. 29.

MDK

Rudnay Gyula

Felhőtanulmány

Tájkép, of.

Kompozició, krétarajz

Ernst Muzeum aukciói XXVII. 67.1.

Fénykép

Uj Magy.Képt.: 4656 Kerényiné

Rudnay Gyula: Bábonyi utca.1949.
J.l.b.:Bábony 1949 jobbra Rudnay Gy.
festmény

Petrás foto

MDK

Rudnay Gyula

Artner T.: Mügyüjtők kincsei a Galériában. Népszabadság 1963. jul. 21. 8.1.

MDK

Rudnay Gyula

Tanya-udvar, of.

Ruhaszáritás, of.

Bábonyi utca, of.

Törzstagok kiáll. N. Szal. 1941. ápr.-máj.

Rudnay Gyula, Jestő MDG

Több műve a Nemzeti Galériáé lett.

— : Kis híradó 2.

Bp. 1963. máj. 2.

MDK

Rudnay Gyula, festöm.

/Egy berni kiállitás a jelenkori magyar müvészetről./

J.S.: Une exposition a Berne d'art hongrois contemporain.
Gazette de Lausanne.1944.jan.26.

MDK

Rudnay Gyula, festöm.

Moderne ungarische Kunst.- A mai modern magyar müvészet
Der Bund.Bern. 1944.jan.28. Reggeli kiadás.

Rudnay Gyula

Szobrát a Margitszigeten állítják fel.

Esti Hírlap 1966. jún. 22.

Zudmay Gyula
festő

M.D.Y.

A mestere növendéke volt Eigel
István és Tassy Klára is.

Szabó György: Ernst Museum: Eigel - Tassy
Élet és Irodalom, 1966 julius 16 - 9 lap

Rudnay Gyula.

A Munkácsy-Céh első kiállításán kékrulás lánya arcképe és „Csépelés" c. tájképe szerepelt.
(említve.)

Nemzeti Ujság, 1928. Nov. 11.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Bálint Aladár Rudnay
munkásságáról tanulmányt
írt.

Devényi Iván: Bálint Aladár
Művészet, 1966. július - 17 lap

Rudnay Gyula
festő

M.D.K

A Képzőművészeti Főiskolára
szentiváni Lajost tanította

Szij Rezső: Szentiváni Lajosról
Művészet, 1966 július – 26 kép

Rudnay Gyula, festő M.Dh

A bajai képzőművészet története c. kiállításon bemutatnak műveiből.

—: Két kiállítás Baján 16

NÉPSZABADSÁG, sz. 1966. ápr. 6. [Vidéki]

Rudnay Gyula festő

Szöveghen említett mű: Elő nő /Hussajz/

1966. jan. 23 Pestmegyei Szirlap

Szokoly Endre: Kincsek egy nagymarosi bis házban

MDK.

Rudnay Gyula

Müveinek bajai kiállitásáról

Petőfi Népe 1966 ápr. 17.

Rudnay Gyula, festőm. MDK

a X.-XI. terem a különböző irányu, de kiforrott egyéniségü mesterek alkotásait mutatja be. Minden név egy fogalom.

A Műcsarnok reprezentativ kiállitása.
Képzőművészet. [illegible]. 63.l. 1932.48.sz.

Fénykép

Magyar Foto: G 31219/16 Hegedűsné

Rudnay Gyula: Erdei patak

Olaj

Jelz. b.o.: „1952" j.o.: „Rudnay"

1953. XII. 19.

Neg. van

Felvétel

Magyar Foto: GK 1025/6 Kegedüné

Rudnay Gyula: Szüreti mulatság

Kolozsvár

1957. X. 25.

Neg. van

Fényképész

Szövetség

Hegedüs né

Rudnay Gyula: Felhős táj

Olaj

Felv. j. o.: Rudnay Gyula

6. o.: Tihany (?) 1931.

Rudnay Gyula.

A Petrő gyűjteményben lévő képei kiállítva a Herman Ottó múzeumban.

emlékezve.

Napjaink, 1963 8. szám, 4. lap.

Magyar Müvészet 1925. 218. o. Kerényiné

Rudnay Gyula: Menekülők.

Nyugat. 1926. XIX. é. I. k. 957.

Rudnay Gyula rajza: Révész Béla

Műborát. 1922. II. é. 12.

Rudnay Gyula: Felvidéki vásár

Mutasát. 1922. II. é. 16.

Rudnay Gyula: Anyali üdvözlet

Ujbarát. 1922. II. é. 13.

Rudnay Gyula: Táncolók

Mutarát. 1922. II. é. 14.

Rudnay Gyula: Mária üdvözlése

Mubarát. 1922. II. c. 15.

Radnay Gyula: Pinódi Sebestyén

Magyar Müvészet 1925.16.o.

Kerényiné

Rudnay Gyula:Csipkekendős nő.

Magyar Müvészet 1925.14.o. Kerényiné

Rudnay Gyula rajza.

Művészet 1942. VIII

25 l. Rudnay Gyula: Spirituálé vendégség
26 l " " Patak partján
27. l " " Udvarszerelet,
28 l " " Vétsünnepek
29 l " " Nagy bányai utca

Nüverzet. 1942. VIII e.

42 l. Rudnay Gyula: Potok partján
43 l Nagbábonyi utca.
43 l. Szürcsi Vendigség
44 l. Népünnepség

MDK

Rudnay Gyula, festöm.

811. Krumplihámozónö. Repr.

Árverési Közlöny. 1936. 2.[illegible]sz.

MDK

Rudnay Gyula, festöm.-graf.

a Zürcher Volkszeitung méltatása szerint:
olyan név, mely az emlékezetbe azonnal beirja
magát.

A zürichi grafikai kiáll. Rendezte: a Magy. Grafikusok
Egyesülete. 1924 őszén.
Magyar Müvészet. 1925.1.sz. 44.l.

MDK

Rudnay Gyula, festöm.

Vizhordó-ja . A Basler Nachrichten .1924. jun.8. kiemeli a zürichi graf.kiáll. anyagából./Wolfsberg zürichi mükereskedö kiáll. termeiben. /

Müvészetünk a külföldön.- A zürichi graf.kiáll.
Magyar Müvészet. 1925. 1. sz. 44.l.

MDK

Rudnay Gyula

Öreg magyar ember, rézkarc

A Székesfővárosi Képtár és Történelmi Múzeum kiáll.-nak katalogusa.1937.Jan.Nemzeti Szalon.

MDK

Rudnay Gyula

"Esthangulat", Rudnay Gyula rajza. Repr.

Művészet, 1911. 68.lap

MDK

Rudnay Gyulát

a honvédelmi miniszter a Magyar Képzőmüv. Orsz. Szövetsége utján a honvédségnek a visszacsatolt felvidéki területekre történő bevonulásához meghivta.

Magyar Nemzeti Művészet. 1938. 4. sz. 69.1.

Rudnay Gyula

MDK

Anya és gyermeke, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Rudnay Gyula MDK

A vén kanász, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Rudnay Gyula MDK

Tótlegény, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

MDK

Rudnay Gyula festőművész

"Csipkekendős asszony" c. festményét, ajándékul ajánlotta fel a Szépm. Múzeumnak.

Cikk: Ajándékok a Szépművészeti Múzeumnak.

Nemzeti Ujsag, 1933. nov. 19. 28.o.

Rudnay Gyula MDK

Varró asszony, olf.

Mücsarnok 1913. Tavaszi kiállitás

Hadley Cyula

Varro season, oil.

Москва 1913. Тверская Кадашёвка

MUK

MDK

Rudnay Gyula

Százezer pengőt kaptak müvészeink. Ujság 1928. máj. 27.

MDK

Rudnay Gyula

Képzőm. főisk. kiáll. Mücsarnok 1937.

MDK

Rudnay Gyula

Péter I.: Jegyzetek kiállitásokról. Népszabadság 1962. ápr. 21. 8.l.

Rudnay Gyula MDK

Palócok, olf.

Műcsarnok 1913ü14. téli kiállitás

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

A negyvenes években végző Seres János akkori művei Rudnay művészete iránti tisztelet tükrözik

Baki Miklós: Seres János kiállítása
Művészet, 1964. április - 35 kép.

MDK

Rudnay Gyula

Tanácskozás.
Nagybátonyi táj.
Tölgyfa alkonyatban.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkácsy-céh
II.Reprezentativ Kiáll.Bpest.1929.Okt.hó
Kat. 13.1.

Rudnay [Gyula], festő

M.D.K.

a 20-as évek közepén, Lyka újjá-
szervezése folytán, tanári meg-
bízást nyer a Főiskolán.

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina

31. old.

MDK

Rudmay Gyula

Bolond Istók, rk.

Rézkarc

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Rudnay Gyula

Táncolók, rk.

Lovasok, "

Egyéb köztulajdonból elvesszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Rudnay Gyula

Kompozició, o.

Tájkép, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952.

MDK

Rudnay Gyula

Bábonyi templom, cer.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Rudnay Gyula

Vizhordó, rk.

Öreg magyar ember, rk.

Napfelkelte, rk.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Rudnay Gyula

Régi világ, cer.

Domboldal, cer.

Freskótervezet, tus, vf.

Fővy. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

Rudnay Gyula MDK

Csür, repr.

Pécs, 1964. Modern magyar képtár

Rudnay Gyula MDK

Udvar, olf.

A pécsi Modern magyar képtár 1964

Rudnay Gyula

MDK

Csőzházak, olf.

Csür, olf.

A pécsi modern magyar képtár 1964

Rudnay Gyula MDK

Böske, olf.

A pécsi modern magyar képtár 1964

Rudnay Gyula MDK

Interieur, olf.

A pécsi modern magyar képtár 1964

Rudnay

A vásárhelyi felöistola - beli tanít-
ványát, Barvassy Ivánt 90 pályazó körül
zitünteléssel minösitve vellét fel a képző
mův. Foisk.-ra. (1908-ban)

Kiss Lajos, Vásárhelyi művészélet
Bp. 1957

Rudnay

1907 - ben renderett művész-estéjen bemutatott „Vásárhely a jövő náradban" c. darabnak hátterét R. festette a ninpad falára rendkívul ügyesen és egyszerre Vásárhely, tele szobrokkal, katalmas épületekkel, szérescsarkával, pantheonnal és csillagvizsgálóval

Kiss Lajos, Vásárhelyi művészélet

Pp. 1957

188

Rudnay

1907 dec-ben Dunaharaulibau, honrabb
ideig Keviczky vendége volt.
Szabó Imre, aki a baráti társaságba hartozott,
és a művéneslegben is vett R.-ből zépet, nagy
hive lett R.-nek, sőleg, amióta őt i lefestette.
Szeretett volna R.-ből több zépet szerezni a
gyűjteményébe, és azt küldött neki 20 koronát.
R. azt válaszolta, h. 20 Kr.-ért nincs Rudnay zep
de küld neki egy 1000 koronás zépet és a hiányzó 980 Kor-t
majd adja a „fulóbolond, őrült és zongyos művészetnek, ha ~~millió~~
majd millionos lesz.

Kiss Lajos
Vásárhelyi művészélet Bp.
1957

202

Rudnay

1906 őszén Pántos János 16 négy-
zetméter-es ~~[illegible]~~ műtermében
freskót festett - 4 nap alatt,
„Lóncolós" c. témájárból
Tormyai mesint élelének legfrisebb
„igazán zseniális" műve
itelemben pedig „Tinai tój"-at
festett a falra

Kiss Lajos, Vásárhelyi művészélet
Bp 1917

174

Rudnay

Tornyaival való viháiban mindig
külön véleménjen volt. Ha Tornyai
a francia festőket dicsérte, ő a magyar
lehriséget hangoztatta, Rembrandtot
nevette jobban, a Renaissance mesterei
zőül Veroneset, Tiziant. De csodalni
viháiknál is elmeresette Tornyaival, mirabb
Shakespeare-et is elmaradtatta, csak
nagy Rúszivéleméjét hangsúlyozza.

Kiss Lajos, Vásárlelj mű[illegible]

Bp. 1957

Rudnay

Amig Pántos távol volt a műtermétől, ő Zöllösött be Tornyai mellé a Zarándyába – eleinte nagy jól hozatottak, beméljettek műnéhatról, azonban rövidesen kedvét szavaznia egymást, apró ellentétekben akadtak fenn. hereunne, h. Pántos harajött.

Kiss Lajos, Vásárhelyi művészélet
Bp. 1957

Rudnay Gyula

Az 1909-es évet már Pesten töltötte és nem látogatta vásárhelyet.

Kiss Lajos. Vásárhelyi művészélet
Bp. 1957

1909

Rudnay

Amidőn 1908 szept 9-én felállítják Vásárhelyen a Kossuth tér arlézi kutra Pántos Árpád szobrát, Pántost támadás és i Gonda József ~~[illegible]~~ városi tanácsnok szemléjében, ahi egyébként haladó szellemű műv. pártoló. Rudnay a Reggeli ujság hasábjain élesen szembeszáll Gondával és védelmébe veszi Pántost.

Ugyláthi 2 cikk halással volt a bizokságra, mert szept. 29-én kiutalták Pántos részére a még hátralevő 2800 koronát.

Kiss Lajos, Vásárhely művészélet
Ap. 1957.

Rudnay Gyula

1911 márc. 27-én bp.-i új Párizsi Nagy
Árukás lotz termében Ziállitást ren-
dezett Pántos Jánossal együtt. A Ziáll-t
az állomlitkás Jilotra meg. Sikere
fotog a Vásárhelyen Zénült művészet
volt. Apr. 8-ig tartott a Ziáll.

Kiss Lajos, Vásárhelyi művészélet
Dh 1957

244

RUDNAY GYULA

Endre Béla segitőtársai voltak Tornyai-nak abban a szándékában, hogy Hodmezővásárhelyt az Alföld kulturális centrumává fejlesszék. Cljuk elérése érdekében közösségben tömörültek/Alföldi Müvészek Társasága/folyoiratunka Jövendő, Ady Endre beköszöntőjével jelent meg először 190o-bem. Müvésztársaival Tornyai megalapitotta a Müvészek Majolika és Agyagipari Telepét, a gyáripartól fenyegetett népi fazekasság védelmére.

Pap Gábor: Nagy Balogh-Nagy Istv.-Tornyai Bp.1965.2? l. 18 képmell. Az én muzeumom lo.

Rudnai Gyula/szül. 1878/

Koszta József/1864-1949/, Nagy István/1873-1937/ alkotásai a szegényparasztság elkeseredéttségét és forradalmi készülödéseit örökitették meg.

Végváry Lajos: Munkácsy Mihály Bp. 1955. 48 l. 24 t.
/1844-1900/

Rudnay Gyula

1907 II. 13-án a „Vasárhely és Vidéke" megemlékezik a festőcsoló járól – ill. ~~azo~~ zörli R. beadvanyát a városhoz, melyben ő a régi járásbírósági épület I. em. helységeit kéri – lehetőleg ingyen. A városi tanács II/21-ülésen úgy hatásrott, hogy ~~elo~~ hovonzáint előre fizetendő 20 Kor. bérösszeg ellenében megadja R. megapellálja a hatásoratot.

Kiss Lajos, Vasárhely művészelet, Bp 1957

181

Rudnay

1910-ben a nemtesi rom. Kat. ~~[illegible]~~ egy kis
1847-ben épult /a templom rénére
Kérülett /reskókat Endre Bélával.
A megbízást E. B. Zopta. Feleségét és kis gyer-
mekeit is levitte Szentesre, aztán onnan átzöl-
tött Vásárhely határába, ~~[illegible]~~ Mártélyra.
Vagyon sokat dolgozott ott magának is az 1 hónap
alatt.

"Kiss Lajos, Vásárhely mindenélet
Bp. 1957

23 9 l

Rudnay

A magyar lehetőség volt a vesszőparipája:
„– Az idegenből hozott, zánkzényszerűtett
kereszténység művéni nempontból nagy vene-
delem volt, mert a nemzeti tradíció tiszte-
lete nélkül nemzeti művészet el sem kép-
zelhető." — Legtöbbyire 2–4 óraig éjfél
után olvasott. Néha-néha izogatott is. Irásai
~~sziról~~ hollétéről szemit sem lehet ludni."

Kiss Lajos, Vajda Kelj művészetét
Mp. 1957

2/3

Rudnay

Nemcsak a művészetről, de irodalomról is volt egyéni mondanivalója, csokonayról, Adyról nagyszerű dolgokat mondott.

A magyar lelkiség-es volt a vesszőparipája – „Akármiben keserves sorse volt is a magy. nemzetnek, a művészet lángja sokszor halt ki belőle és mindig az ős, ázsiai lelkiségből tápláltatott" (Rudnay)

Kiss Lajos, Vajda Szeg. művészélet
Dec. 1957

2/2

Rudnay

1908 nyarán sokat dolgozott. Különösen a 83 éves Olan bácsiról festett konzulmány rat. Le festette hárigondáit Balogh bácsit és feleségét. Szabó Imre barátjáról aquarell- és cezurapszinét. Dros Zóczy Pál, Velró Lajos Endre és ne arcképeit is, h. némi Zeseret her jutkasson. Fobb művei ebből az időből: Tiszaparti láj, Virhordó lány, Onárczy, Lovas legény.

- ~~[illegible]~~

Kiss Lajos, Vajár Sefi művészélet
Bp. 1957

212

Rudnay

1908 jul. 9-én és Zerett meg Vásárhelyre és hosszabb időt töltött a Vásárban. Balogh-néminél lakott és egy 83 éves öreget. Olom bácsit festette.

Kiss Lajos, Vásárhelyi művészélet

Mn. 1957

208

Rudnay

Szabó Imre barátját - házasság kötése alkalmával egy festmájával ajándérostamog.

Kiss Lajos, Vásárhelyi művészélet
Mk 1952

204

Rudnay

1907 márc-ban Vásárhelyen estélyt rendezett a művészet – Tornyai volt a rendezőjező, dorabokat tanultak be, életképeket rendezett. A művészi értékű reklámtáblákat saroképületeken hefeztét el. annegezet R. részitett. Ogon magas szinvonalnak voltak, h. beilleket volna Párisba is.

Kiss Lajos, Vásárhelyi művészélet
Bp. 1957

188

Rudnay

Dongó címmel humoros lap
indult meg 1907 márc. 3-án.
Kijelölt R. rajzolta.

Kiss Lajos, Vásárhely. művészélet
Bp. 1957

186

Rubletzky 9.

Sikerrel szerepelt a bp.-i Mücsarnokban 1912 nov. hónapban a téli kiáll-on.

Kiss Lajos, vásárhelyi művészélet, Bp. 1957

251

Rudnay

1907 tavaszán Szabó Imrézöl, a héchéji kő dúrézöl rénilett arc répet. A rép Sz. I. leányának biztorába rezült.

Kiss Lajos, Vásárhely művészélet
Mp. 1957

185 l.

M.D.K.

Rudnay Gyula, festő

„... a multba visszafordult ...
a klasszikus festészetbe belevesszett"
művészek között emliti Hevesy Iván

Közölve: MA, 1919. IV. 3. 39-40. old.
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina, 141. old.

Rudnay Gyula, festő

M.D.K.

nevét említi Lyka Károly a Szinyei Merse Társaság kiállításáról irt ~~xxxxxxxx~~ beszámolójában

Idézve: Magyar Művészet, 1926. I. 1-2. old-ról

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos
Bev. és összeáll. Pernoczky Géza,
Bp. 1967. Corvina 175. old.

M.D.K.

Rudnay [Gyula], festő

akit a szerző „csakhamar divat-ba jövő"-nek nevez... smilén tagja a Szinyei Merse Társaságnak.

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos, Bev. és összeáll. Perneczky Géza, Bp. 1967. Corvina

32. old.

Rudnay

1906 – a nyári szünet után festőiskolája újra megnyilt. Istolájában a haladó művészet már olajjal festeket

Ön elején R. özv. Lukács Istvánné Mária Valéria – 9 n. alatti házába költözött. Fél felé ggatban akvarelleket. Ecsékel – lussel lerajzolta Várady szolgálóját, Fésűs Nap Julcsát, 1 következő művén – ezt árverésen Szabó Imre vette meg a „Melegedőnő" c. Kisméretu képet

Kiss Lajos, Vásárhelyi művészeket 171. 165.
Bp. 1957

Rudnay Gyula

Festőistolája zénére kéte a díjtalan helisíjet, mondva h. a kinatott 20 Kor. nem tezesi meg, azonban nem engedtek el, hanem rénabadilottak a végrehajtókat, azis azonban nem tudtak semit behajtani. A Reggeli lejs. szóba lesz az ügyet. Juniusban R. visszament Pestre – s végülis belátták h. a 20 Kor. hátbás be nem hajtható: törölletni rendeltelik.

Kiss lajs, Vásárhely művészlet

Bp. 1957

182

Rudnay

Májusban (1907) meghívást kaptak a vásárhelyi művészek, h. vegyenek részt a könyves Kalmán műintézet által rendszerdő Fiatalok kiáll-án. R. nem akart itt szerepelni, mivel nem értek egyet a Fiatalok nézetével, kiknek ecsetjét nem a magyar lelziség vezette. Tornyai azon ban addig bérelt neki, hogy mégis bezüldott 1 felhős lájzépet.

Kiss Lajos, Vásárhelyi művészélet

Bp. 1917

191 l.

MDK

Rudnay Gyula, festő

Szerepel a Várpa Catálan megnyílt tárlaton.

Rózsa Gyula: „Nagyobb igaza sohse volt népnek 8.

Népszabadság Bp. 1967. okt. 14.

Rudnay Gyula, festő

M.D.K.

"Gyakran hangoztatta, hogy a kép akkor van kész, mikor beáll a csend."

Maksay László: A műalkotás születése
Bp.1966. Gondolat

44. old.

M.D.K.

Rudnay Gyula, festő

mondását idézi a szerző:
„A nagrendű művészet nem az
életérzés szegénységéből, hanem
az életérzés bőségéből születik."

Maksay László: A műalkotás születése
Bp.1966. Gondolat

72. old.

Rudnay Gyula

Alkotásával szerepel a Munkácsy-Céh kiállitásán.

Uj M. 936. IV. 5.

Rudnay Gyula

Alkotásával szerepel a Munkácsi Céh Kiállításán.

M. 936. IV. 4.

Rudnay Gyula

Alkotása szerepel a Szépmüv.Muz. új szerzemé-
nyeinek kiállitásán.

M.934.VI.16.

Rudnay Gyula

"Csipkekendős asszony" c. arcképtanulmánya, a Szépműv.Muz. új szerzeményeinek kiállitásán.

Függetlenség, 934.VI.17.

Rudnay Gyula

Alkotása szerepel a Szépmüv.Muz. új szerzemé-
nyeinek kiállitásán.

Est,934.VI.17.

Rudnay Gyula festőművész

"Csipkekendős asszony" c. festményét ajándékul ajánlotta fel a muzeumnak.

B.H.933.XI.19.

Rudnay Gyula

Szerepelt a pittsburgi Carnegie-intézet kiállításán.

M. N. 1935. IV. 15.

Rudnay Gyula

Szerepelt a pittsburgi · Carnegie kiállításon.

M. 1935. IX. 15.

Rudnay Gyula

Szerepelt a pittsburgi Carnegie-intézet kiállításán.

7 Ft 1935. IX. 15.

MDK

Rudnay Gyula

neve emlitve

Cs.Pataj Mihály festőm.kiáll. Derkovits terem

1962.szept.

NÉPRAJZI MÚZEUM
ETHNOLÓGIAI ADATTÁR
Budapest VIII., Könyves Kálmán körút 40.
Telefon: 331-142, 140-058

EA .P/1967

Szivák Piroska
Főisk. hallg.

MDK

Rudnay Gyula

neve emlitve

Chován Lóránt kiáll. Kult.Kapcs.Int. 1963.máj.

Rudnai Gyula

Szerepel a Carnegie Institute kiadványaiban Pittsburgh-ben és Cleveland-ben

Magyarság 1927 I. 16

Rudnay Gyula MDK

Falusi ház kocsival, olf.

Mücsarnok 1950. I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Rudnay Gyula MDK

Menekülő ass ony, olf.

Kompozició, olf.

Tájkép, olf.

Krumplihámozó, olf.

Mücsarnok 1944 Székesfőv. Képtár Jub. Kiáll.

Rudnay Gyula

Ernst Múzeum csoportkiállításain akvarelljeivel szerepelt.

PN
936. T. 26.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

A Tanácsköztársaság bukása után a művész a tájábrázoláshoz fordult. Nepi szemléletét sérhatatlan jutatta érvényre.

Tibély Gábor: Rudnay Gyuláról
Művészet, 1967. febr. - 8 lap.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Lyka Károly javaslatára
kinevezték főiskolai tanár-
nak. – Felszabadulás után
Baján „népi festőakadémiát"
nyitott.

Tibely Gábor: Rudnay Gyuláról.
Művészet, 1967. február – 8 lap.

Rudnay Gyula
festő

M.D.Y.

Festményei a reformkorba,
Rákóczi táborába, Tinódi,
Csokonai környezetét mu-
tatták be.

Tibély Gábor: Rudnay Gyuláról
Művészet, 1967. február - 8 lap.

M.D.K

Rudnay Gyula
festő

Festményein diákok, horifiak gyültek össze. Néptánc ábrázolás ban kiváló volt. S obszer egy szaráddal visszamut, [illegible] egy-egy hip megfestésére.

Tibétyi Gábor: Rudnay Gyuláról
Művészet, 1967. február – 8 lap.

M.D.V.

Rudnay Gyula
festő

"Menekülők"
"Bohémek"
"Geniskiet"
"Diófák"
} repro

Tibely Gábor: Rudnay Gyulázve
Műveszet, 1967. február – 8 kep

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

P. Bak János mestere volt a
Képzőművészeti Főiskolán.

Összeállította: P. Bak János
Művészet, 1968. június - 29 lap.

M.D.K

Rudnay Gyula
festő

Méltatás

Eczeny Elemér: P. Bak János
Művészet, 1968. junius - 29 lap.

MDK

Rudnay Gyula

Menekülők, o.

Rippl Rónai Muz. ujszerzeményi kiáll. Kaposvár

1967. jun.

Rudnai Gyula

1905 nov. 5 én érkezett Vásárhelyre,
1906 áprilisában festőiskolát nyitott.

Aubrius Tibor: A vásárhelyi művészet
mestere

Korunk 1967 XII. 1986 old.

Rudnay gyula

A Tódmezővásárhelyi Művészeti Tarkaság tagja (1926)
1922: Főiskolai tanár lett.
1924: Bécsben és Genovában, aranyérmet,
1935-ben Barcelonában nagydíjat és ezüstérmet kap. Élete utolsó éveiben Baján él, festőiskolát nyit.

Ambrus Tibor: A vásárhelyi művészet múltja

Kortárs 1968 II. 304 old.

Rudnay Gyula

Tanítványa a Csepeli Képzőművészeti Főiskolán Nagy Gyula.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l

210 l.

Rudnay Gyula

Zanítványa P. Bjak János.

Fekete Márton: Prominent Hungarians

Home and Abroad, München, 1966.

3341 2221.

Rudnay Gyula

tanítványa a budapesti Képzőmű-
vészeti Főiskolán Pekáry István

Fehete Márton: Prominent Hunga-
rians Home and Abroad, München, 1966.

334 l 229 l.

Ruduay Gyula
festőművész

Nürnbergi magyar képzőművészeti kiállítás – Koldusa, Csárda előtt képei a német kritikát a legteljesebb mértékben megnyerte, különösen annak magyaros tárgya, monumentalitása és festőisége. –

Magyarság
1929 III. 6.

Rudnay Gyula
festőművész.

Csoport kiállítás - Ernst - Museumban. Előszőr áll elénk ilyen quadratúrában is nagy kompozicióval. - Két nagy jelenet, az egyik Csokonais ábrázolja egy csoport közepén az erdőn s a levegőben a Muzsa lebeg a költő homloka felé. A másik dombos falu végén tabornyi jelenet, mindkettőben fények furcsa és ellentétes játékában vakító fehérek és egyik mély szinek ellentéteiben valóhogy valóságon túl levőt, mintikusat és vizionárinsat kíván adni ebben a két nagy táblóban. Még harcol a méretekkel s az új területtel, de érdekes és értékes.

Magyar Horlow

1929.11.24

ahogy gondolja és elénk vetíti. Ugyanezeknek a
kvalitásoknak a teljessége fog meg néhány kisebb
kompozícióján, mint a csatajelenet s a cigányok. Bete-
tőzése azonban e tárlatnak és azó legigazibb megnyi-
latkozása két remekmívű tájkép lebilincselő tintasága,
gazdagsága és kristályos nyugalma. A szeptember tinta-
jénye mélankóliája és a Bábony-mesejének szincssége
két legszebb és leggazdagabb darabját mutatják meg.

Rudnay Gyula
Fs. Bonivés.

Csoportkiállítás. Ernst-muzeumban. Két hatalmas kompozíciót festett a debreceni egyetem részére. Az ő romantikus fantáziájának jobban megfelel ezen feladat, itt szabadon csapongat, szabadon tombolhat és tökéletesen el tudja feledtetni, hogy ezen történelmi nagy kompozíció tulajdonképpen nem a mai kor festői számára való feladat. Csokonay életéből ábrázol egy jelenetet az egyik nagy kompozíció és egy lenyűgöző lendületű tobozó tánc a másik. Van valami meseszerű szinciben és majdnem élet nagyságú alakjainak ritmusában. Mint ahogy tájképein is irreális levegőt bírt bánguló romantikája a való

Magyarország
1929 II. 24

mutrumnk fölé. Táj képei közöt van egy sympatikus sympa-
szem, lyrisch vízfestménye a Partos út. Ez a terem
legszebb képe s talán az egész kiállítás legszebb
darabja.

Ruduay Gyula
festőművész

Csoportkiállítás – Ernst-múzeumban – debreceni képeinek mindkettejével elkészült. Az egyik tobozzó-tónyot járó huszárokat ábrázol, a másik csokonai apothezisát. Mind a kettő mélysötétségből kibontott színek satója. Ruduay mozgalmas művészetében mindig satózni látszik a forma s a szín. Ez a sodálatos temperamentum, amely örökös viharzásában, bútól keserű örömnyilvánulásaiban – néki-néki szomorkodásában s néki-néki szilajodásában maga a magyarság temperamentuma, a nagyszabás elképzelések világában sok úgy otthon van, mint a csendes finomságokban. Két hatalmas festményének szomszédságában most és ott függ a moritón egyszerű-

[illegible]

1929 II. 24.

/.

ségű és tóntaságu „Szeptember" és „Őrzi táj".–

Ruduay Gyula
festőművész

Csoportkiállítás – Ernst-muzeumban – a debreceni egyetem számára kérült két hatalmas vízszeg – a csokonai s a Tokorzó-víziós, mesehangulatban fogant kompozíció amely főkép részleteinek vonzó gazdaságával andalítja el a nézőt – A népi nem elképzelésnek, álomnak s költésetnek s kézzel fogható valóságnak utánszlatatban egyberzövődése mindkettő a művészi látomás szuggeszti erejű megvigilatkozása. Női portréja muzeális értékű darab, de talán legmegkapóbbak barna – szürke tónusokba egyszerűsödő, nagyvonalu tájai, köztük a remek Partos út (alig tenyérnyi darab o mégis, milyen monumentális) a szeptember az őrzi táj o végül egy satagelemt, amelynek tiszta reinfeltjai ékkövek módjára villannak ki a sötét alap hátteréből.

Pesti napló
1929 1.24

Ruduay Gyula
Istőrmivés.

Csoport kiállítás – Ernst-unnecumban. Két szenzációs várom hirdeti bivétele tehetségét. Mindkét várom a debreceni egyetem tulajdona. Az egyik címe: Csokonay, a mári Tobrozás. Csokonay fölött a géniusz ansyalalakja lebeg s a költő arcáról ihlet sugárzik; a Tobrozás-nál három pompás alak fürja a táncot, két vén huszár csákában, meg a fiatal legény, a háttérben huszárok s bivánsi nép. A történelmi levegő ép oly szerencsés e várom, mint Iváros Istményén. Ruduay kollekciójában még egy pompás női képmást és két Corot-szerűen finom tájképet látunk; azután egy virtuózsan friss csata-felenetet.

Pati Hirlap
1929 11. 24

Rudnay Gyula

Szerepel az „Alföldi mesterek"
c. kiállításon a székesfehérvári
Csók galériában

Nagyvárad 1966 X. 30 Fold.

Rudnay

Szerepel az „Alföldi festészet" c. kiállításon
Békéscsaba (emlitve)

Nagyvarad 1966 okt. 12. Gold.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Képzőművészeti szabadiskolai vezető

Baja

Képzőművészeti életünk a felszabadulás után 31.1.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK; KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.
Bp. 1965.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

1949 71 éves,

Müvei a Bajai Képzőművészeti Akadémián rendezett "Rudnay ünnepség" alkalmával rendezett kiállitáson 1949. febr. 8.

Néhá ny régebbi kompozició és Bajá n készült müvei

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 64.1.
A MÜVÉSZETTÖRTÉNETI Dok. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.
Bp. 1965.

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

Született 1878. Pelsőcz / Gömör megye /

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 44.1.
Művészettörténeti Dok. Központ Forráskiadványai II.
Ep. 1969.

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

Nyugalomvonulása után egy vidéki városban szándékozik letelepedeni és ott müvésztelepet alapitani.
Baja város meghivja létesitendő müvésztelepére

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 40.1.
A Művészettörténeti [illegible]ok. Központ Forrás[illegible]ványai II.
Bp. 1965.

Rudnay Gyula

„Szüreti mulatsag" c. olajfest-
meje Dr. Kokó Miklós gyűjtem.
van (Felnabadulás – 11)
Mérete 50 × 71 cm. Jelzete: Rudnay.

Szij Rezső, Műemlékek és műalkotások
várpalotán, Bp. 1965. 122 l.

Rudnay

Mélogatott Vásárhelyre 1905-ben nov. 5-én unokabátyjához, Váradynyi. Éjfél után 2-3 órával feriidt le és d.e. Zétőn telt fel. Nagyon nevelett hegedulni és énekelni magyar dalokat (Pásztor): nobránt mely Párisból ismerte, közös hotelben találkat egymásra a Rue de Lambre 3-ben.

Kiss Lajos, Vásárhely, művénélet

Ap. 1957 139.140

~~Kacriá~~

Rudnay

1906 ban festette meg „Jópart" c. aquarelljét, meget 1907 évf. körül a Művészet. Ezt az aqu-t Vásárhegen rénilette, amikor már harmadik napja éhezett Várady-val együtt. Nagyon sok szép gömöri notát ludott. Művészet I. számában 1906-ban megjelent „Hósman valének" és „Kis halott" c rajza. Vásárhegen Velzo Lajos megrendelte mále édesapja képét jegyzés utáni.

Kiss Lajos, vásárhegi művészélet
Bp. 1957

150 -

Rudnay

Amikor Vásárhelyen Várady Juliánál lakott, egy ízben, amikor Tornyai és Endre Béla és az író is ott volt, mindegyéjük nemelékére megfestett egy arcképet (Vécho Lajos ideszepjád fejzéj után. A többiek, akik mind nebáj nesinen megitani noktát a fejzépet és átmázolják tocházásnál az arcot, nodéltát mezen séjét is tehetséjét. Kiss Lajos, Vasárhelyi művészélet, 13 p. 1957

153 l.

Rudnay

Veltó Lajos édesapjának post-
réjáért 50 koronát kért. Utána
megfestette édesanyja arcképét is. –

A városháza pincéjében lévő üres
helységekben festőiskolát szándékoszt
azitni, h. lepen valami állandó kere-
sete.

Kiss Lajos, Vasárhelyi művészélet
Bp. 1957

154 l.

Rudnay Gyula

Festménye bemutatására került a Borsod-Miskolci Múzeumban 1950. aug. 20-án megnyílt kiállításon.

Északmagyarország 1950. aug. 23.

M.D.K.

Rudnay István
festő

Művei a szófiai kiállításon szerepelnek

Magyar Nemzet, 1959. nov. 19.
A. Nacsev: A Magyar Alföld képei Szófiában

4l

Rudnay Gyula
festő

M.D.Y

1878-ban született, most
januárban volt 10 esztendeje,
hogy elhunyt 79 éves korában
szárademk egyik festőegyénisége.

Tibély Gábor: Rudnay Gyula-ról
Művészet, 1967. február – 8 lap

M.D.

Rudnay Gyula
festő

Az első világháború végén mutat-
kozott be Rudnay Gyula gyűjtemé-
nyes kiállításával az Ernst Museumban.

Tibély Gábor: Rudnay Gyuláról
Művészet, 1967. február - 8 kep.

M.D.Y

Rudnay Gyula
festő

Munkássága első periodusában
dolgos asszonyok, öreg parasztok,
tánczra perdülő csavargók jelen-
nek meg képein

Tibély Gábor: Rudnay Gyuláról
Művészet, 1967. február – 8 lap

M.D.

Rudnay Gyula
festő

„Bacchus fej"
„Táj"
„Betyárok"
} nepro

Tibely Gábor: Rudnay Gyuláról.
Művészet, 1967. felszínen – 8 lap

Rudnay Gyula

Szerepelt a Szinyei Társaság kiállításán.

PM 1926. I. 24.

Rudnay Gyula
festő

M.D.Y

Tibély Gábor írt Rudnay Gyuláról ikket a „Művészet" című folyóiratban.

Szakó György: Vesélyes félreértések.
Élet és Irodalom, 1967. márc. 11 - 8 lap

M.D.V.

Rudnay Gyula
festő

Rudnay nővendéke volt
Pekáry Istvánnál.

Frank János: Pekáry Istvánnál
Élet és Irodalom, 1967. március 19. 8 lap

Rudnay Gyula
festő

A Képzőművészeti Főiskolán
Gyarmati Ödön mestere volt.

Baranyai Judit: Gyarmati Ödön kiállításáról
Művészet, 1967. február - 37 lap

Rudnay Gyula, Jestő MDh

Értékes festményei vannak aukción.

— : Klasszikusok vására 2

ESTI HIRLAP, byp. 1966. máj. 10.

Rudnay Gyula, festő MDG

Szobrát a Margitszigeten helyezik el.

(aczél): Szoborliget a Szigeten 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. jún. 22.

Rudnay Gyula

Szerepel a Tamás Kéjszakon
első kiállításán

Magyarság 1927 X. 20.

Rudnay Gyula

Szerepel a Tamás Kégyszalon első kiállításán

Az Est 1927 X. 21.

Rudnay Gyula

„Erdei út" és „Jérus" c. műve nagyon a Tamás Kéjszalon első kiállításán /aulitve/

Magazdág 1927 X. 21.

Rudnay Gyula

festőművész

Céhbeliek kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarság
1934.I.14.

Rudnay Gyula

festőművész

Céhbeliek jubileris kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Három régebbi alkotása szinte muzeummá avatja a kiállitást.

Esti Kurir
1934.I.17.

Rudnay Gyula

festőművész

Céhbeliek jubiláris kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.
Téjak és leányportréjának melankolikus szépsége tünik fel.

Magyar Hirlap
1934.I.14.

Rudnay Gyula

festőművész

Céhbeliek Kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Három kis képe a kiállitás legnagyobb értékei közé tartozik. Müvészetében a természetábrázolás a romanticizmus szárnyán emelkedik vizionárius magaslatokra. Gémeskutja a valóságban rejlő költészetet aknázza ki, finom női fejében pedig az asszonyi kedély hangulatát.

Budapesti Hirlap
1934.I.14.

Rudnay Gyula

Szerepel a magyar képzőművészek
kiállításon Rigában, Helsinkiben
Talinnban és Kaunasban

Nemzeti Újság 1938 V. 10

Rudnay Gyula

festőművész

Ősnbeliek jubiláris kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.
Delelő kut, - Rózsika.

Pesti Hirlap
1934.1.14.

Rudnay Gyula

Szerepelt a Szinyei Társaság Kiállításán.

Nyíregy 1935. VI. 5.

Rudnay Gyula

AZ ERNST MUZEUM CSOPORTKIÁLLITÁSA

Magas szinvonalu, kiváló magyar pikturális értékekben gazdag az Ernst-Muzeum vasárnap megnyilt csoportkiállitása. Ujabb mestereink legjelesebbjei vesznek részt a kiállitáson. Az Ernst Muzeum idei évadjának nagy kiállitása ez. És külön eseménye, hogy hosszu szünet után itt látjuk ujra *Rudnay* Gyulát. Rudnay tájképein ismét a finom hangulatok lirai költője. Mindig is az volt, a szinek, vonalak mély lirikusa. De megelőző korszakában drámai pátoszig viharzott fel benne ez a lira. Egy-egy képe igazi balladája volt a szineknek. Most ismét halkabb, merengőbb. Csupa gyöngéd belsőség minden képe. Felhőin álmok suhannak. Van egy vizfestmény-sorozata, igazi remek valamennyi, benne van Rudnay egész halk borongása és jellegzetes egyéniségе. Ez a gyüjtemény szinte müvészete csucspontján mutatja be a nagy magyar mestert.

NM.936.T.26

Ujság 936.1.30.

Rudnay Gyula

Az Ernst-muzeum öt festője

Az öt festő közül *Rudnay* Gyulát köszöntjük elsőnek. Régen láttuk a kitünő mesternek ujabbkeletü kezemunkáját. A nagy betegség is, amelyen szerencsésen tulvan immár, hosszu hallgatásra kényszeritette. Örömmel ismerünk azóta készült munkáin a régi Rudnayra, a sajátos mondanivalóval bővelkedőre, a dunántuli tájék költői ábrázolójára. Egy sor vizfestményén Rudnay motivumkincse csaknem teljesen egészében felvonul: egyházi kompoziciók, magyar betyárok és magyar falvak vázlatos előadásban, amely a pillanat ihletét megőrzi. Ujabb motivum a „Szentlélek eljövetele" cimü mozgalmas és könnyü foltszerü előadásu vázlata, amely bizonyára egy majdani nagy festménynek az első ötlete. Elragadóan szép nemes igénytelenségében nehény vizfestésü tájképe, például a „Héviz vidéke", a bábonyi domboldal (5.), a Domb cimü (15.), amelyet a Szépmüvészeti Muzeum szerzett meg. A kiállitó helyiség középső kis termében is Rudnay müvei függnek. Ott azonban csupa olajfestménye. A galambducos bábonyi táj a legszebbikjük.

M.D.K.

Rudnay Gyula, festőművész

"Menekülő asszony" c.képe Fekete Repr.333.o.10.kép

olaj, vászon, 1917, 107-82 cm

M.Kiss Pál: Művészetről mindenkinek, Corvina, Budapest, 1966

M.D.K.

Rudnay Gyula, festőművész/1878-1957/

A kritikai realista hang nála is jelentkezik. 97.o. kép:333.o.

M.Kiss Pál: Művészetről mindenkinek, Corvina, Budapest, 1966

Rudnay Gyula

A barcelonai Arte Moderné-ban rendezett nemzetközi m
mütárlat zsűrije Gran Prenié kitüntetését nyerte.

Rudnay Gyula

festőművész

A Céhbeliek jubiláris aranyérmét a Nemzeti Szalon termében Csánky Dénes elnök nyujtotta át a kiváló művésznek.

Magyarság
1934.I.27

Rudnay Gyula

A barcelonai Arte Moderno-ban rendezett nemzetközi műtárlat zsűrije ezüstérmét nyerte.

Magyar Hirlap
1930.II.9.

Rudnay

R. Pelerégéről írja V. Zs. hogy ő róla festette a „Korsós leány", az „Anya pesmezével," az „Anyaliüdvözlet" a „Mulatóró Társaga) tőlemetni ennek? be öltöltetett szép. Ezt a témát (Mulatóró Társaság) több változatban festette mely R. derult, vagy vihar-ró egy alatt, kicsiny és nagy formálunkban. Rudnay az egyetlen művész, aki sokra nem festett az tot. Z lenyúl és mindig csiptében brozátban. Pelerdiről és V. Zs.-ről is kérvitett portrét (Pol!)

Vásnai Zsemi, Fényben, vihar-ban, Bp. 1958

185, 186, 187.

Rudnay

Állandóan pénzzavarban volt, mert állandóan adott mindenkinek, aki rést. Peterdi könyvet írt R-ról, R. illusztrálta Peterdi „Öni nélben vadmadar" c. verseskötetét.

~~V. Zs.~~ V. Zs. van egy R-arcképe, dedikálva. R. felesége-ről írja V. Zs., hogy ő volt a világnaste megbámult „Csipke Zsuzsi" nő, a barcelonai világkiáll. „Grand prix"-jének nyertese. (Soft)

Vásnaszeni, Fényben, árnyban, Bp. 1958.

183, 184, 185

Rudnay

Megemlékezik, azon festők körött, akiknek a képeit el lehetett adni 1919-ben. – V. Zs. mesélt, h. több ízben kértek más festők, akik saját képeiket nem tudtak eladni, képet v. rajzot tőle, és ő bármikor kérésére és szívesen adott, mégha nem is kapta meg a díjat – (10 GS)

Vásnai Ilseri, Fényben, Viharban, Bp. 1958.

~~189.~~ 182.

164

Rudnay

V. 25-ről csinált egy rézkarcszerű portrét, amint lefét kezére hajtja. „Im itt az Iras" c. verses zőlete élén plent meg.

Vásnay Jseni, Fényben, vikar-ban, Bp. 1958

224 l
188 l.

Rudnay

„többnyi jelekkel le önmagát. Korát-
nak — — Hiresek is voltak mert az
önarc répei .. Külsö megjelenése
egyszerü, de jelentéseg volt, nem viselt semi-
gyle mivészek viszlumot: piros sálat,
bársonyzabálot, vagy mivészkalapot, mégis
annál látni lehetett rajta, hogy nem
mindenmagyi jelenség. Abban az időben
nagy sikeri voltak zülföldi kiállításo-
ban is több arangérmet nyerett. (Soft

Vajnai Zsemi, Fényben, Viharban, Bp. 1958.

.183.

Rudnay Gyula

Megosztva Pór Bertalannal 1949-ben Kossuth-díjat kapott.

Odaítélte a kormány az idei Kossuth-díjakat
Szabad Magyarország 1949. márc. 13. 3. l.

M.D.K.

Rudnay Gyula, festő

nevét említi a szerző, a 20-as évek makói haladó szellemű művészek társaságának tagjai közöt!

Szabolcsi Miklós: Fiatal életek indulója,
József Attila pályakezdése,
Bp.1963. Irodalomtörténeti Könyvtár II. 269.+414. old.

(6340 + 47 fh. t.)

M.Dk

Rudnay Gyula
festő

Neve a bódmezővásárhelyi
művésztelepen kaposolódik

Szabó Endre: Vásárhelyi utcadallák
Művészet, 1967. szeptember - 28 kap.

Rudnay Gyula (Ioft.)

„Csiptetendős asszony" c. mű-ve és egy tájképe a Szépm. Múz.-ban.
„Anya permetével", „Kozár", „Koronázás" és „Falusi kár" c. képei a Főv. Múz.-ban vannak.
1923-ban rézkarcsorozaka jelent meg Tanácsi Herszlik kiadásában – Miszolczy Ferenc, Baja répromúnénete a XX. sz.-ban kérezet MDK-C-II, 599/2 20 l.

Rudnay Gyula (1954)

1926 – „Honfoglalás" c. szöngyezárpit kartonjál fejlesi be.
1927-2 hatalmas komp. „Honfoglalás" c. és „Magyar lobozó".
1934 szétesfőv. képzőm. nagy aranyérem és a lehbeliet jubiláris aranyérme.
Miskolczy Ferenc, Baja képzőmű-vénete a XX. sz-ben, kézirat, MDK-
C-II, 599/2 20 l.

Rudnay Gyula

1949 – nagy kiall. a muz. ösmes terminben.

Miskolczy Ferenc, Baja zeprömüvénete a XX sz-ban, Kerczat, MDK – C – II, – 599/2

11 l.

Rudnay Gyula

1878-ban, Pelsőc szül. – + Bp. 1956.

Nagybányán, majd Párisban tanult, rézkarccal és fofszlzorott, tanár a képz. Főiskolan. 1918 Erdőszt mus. koll. kiáll, Ugyanott 1919, 21, 29-ben koll. kiáll, Ukrána, Hollandia, Velence, Lucano, Zürich, Bécs, London, Brüssel, Pittsburg, Miskolczy Ferenc, Baja zéprömüvénete a XX. sz-ban, kézirat MDK – 20 l.
C-II, – 599/2

Мистер Уэлч Трент Теллер Вам с Энрико Мэтлс -
мне в ххх г. - один телеграфист Н Дж -
С - Н - 1941 г.

M.D.K

Rudnay Gyula
festő

Bajai szabadiskolájában
Szurcsik János kezdte meg
festői tanulmányait.

Gy. Rezső: Szurcsik János
Művészet, 1967 október – 18 kép.

Rudnay Gyula

festőművész

Barcelonai világkiállítás - képzőművészeti kiállítása - kiállítási palotában - képével szerepel. Tájkép Kisebb lovas kepe.

Nemzeti Ujság
1929.VII.21.

Rudnay Gyula
festőművész

Csoportkiállítás - Ernst - múzeumban - békával
szerepel -

Pesti Hírlap
1929 III 9

Rudnay Gyula
testőrminiszter

Csoportkiállítás - ernst - museumban - sóvf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter megtekintette a debreceni egyetem számára bérült monumentális festményeit. —

Peti Horlac
1929 11. 28.

Ruduay Gyula
festőművész

Csoportkiállítás - Ernst - múzeumban - képei szerepl. -

Magyarság
1929 III. 9.

Rudnay Gyula
festőművész

Csoportkiállítás – Ernst-museumban – Klebelsberg
Kuno gróf. kultuszminiszter megtekintette a debreceni
egyetem részére bérült monumentális festmeényeket

Nemzeti újság
1929 II. 28

Rudnay
Istvánnévér

Učvenbergi magyar reprezentatív kiállítás-
képeivel szerepel.

Kemnitz Ujság
1929 11.28

Rudnay Gyula

tovabb

~~Edvi Illés Aladár~~

~~állami Kisarany-~~

~~érem~~

Frank Frigyes

Ilalmos Izor díj

Önarcképére

Rudnay Gyula

Szlányi Lajos

Röckk-jutalom

Zala György

Ferenc József jub. díj

irod

U. 2016.

Pesti Hirlap

1916. dec. 17.

(A téli tárlat ki-

tüntettjei.)

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Betéti ív,		Gót stil

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

~~Göldner Tibor~~

~~(a Megyei Tanács (Baja) megvette egy héjét)~~

K

Rudnay Gula

Frank J-né: Mű-
vészek és művész-
telepek vidéken.
SzM. 1954. 375. l

Rudnay Gyula

~~Hollósy Simon~~

K

Cvód

3

Az Ujság

1925. febr. 8.

(Rudnay Gyula kürdelmes évei.)

P

Dákok VI. 206.

Rudnay Gyula

Nagybányai Hollósy-iskola kiáll. (Nemzeti Szalon) 1899. téli tárl.

7., 21, 22, 25, 27, 28, 30, 56, szám

Könyvtáramban

Rudnay Gyula

SzM. 1954. 2. Sz.
(címlaplap)

Rudnay Gyula

75 éves Kossuth-díjas mester tiszteletére a Türr István Múzeumban Bajan együttemenyes kiállítást rendeztek. A Rudnay-kiállítást kiegészítette a bajai képzőművész munkaközösség és képzőművész kör kiállítása.

Szabad Művészet
1953. 144. l. (Bajan.)

Rudnay Gyula

Bényi L.: R. Gy. SzM.
1953. 268-73. l. (6 ü.
arcképpel és képpel.)

1895-1900 Hollósy-tanítvány
1947. művésztelepet terv-
bevett Bajára „képi
festő akadémia" címen
ahol parasztokat és
művészeket képzett ki.

Rudnay Gula

Bényi L.: R. Gy.

SzM. 1953. nov. sz.

268-273. l.

Képekkel.

Hátralék 194.... évi december hó 31-én P.....

Budapest-Kelenföldi Református Egyházközség
Budapest, XI., Bocskay-u. 42. ● Távb.: 258—646
Postatakarékpénztári számla: 58.703

Hivatalos órák adóügyekben: d. e. 10—12-ig.

Hivatkozási szám: 280

Értesítés

református egyházi adóról

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes Dr. Szentiványi Gyulánénak
úrnőnek
úrnak

Budapest, XI.,

..... út / utca ..... szám ..... ajtó / tér

Rudnay Gyula

vrőd
2

Képzőművészetünk
tíz éve. Műcsarnok
Bp. 1955. (Képpel.)

MŰVÉSZETI ALKOTÁSOK · MAGYAR NEMZETI VAGYON

Rudnay Gyula.

A Szépművészeti Muzeum új képtárának modern gyűjteménye között műve szerepel.

Uj Nemzedék. 1928 Okt. 31.

Rudnay.

A Pástatakarékpénztár ankció-
ján festménye szerepel.

Esti Kurir, 1928. Jan. 7.

Rudnay.

tanár

Tanítványainak munkái szerepelnek a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban.

Pesti Napló, 1928. Máj. 20.

Rudnay Gyula

A velencei Biennale Szép-
művészeti Kiállításán szerepelt.

N. ü. 1942. IX. 17.

Rudnay Gyula

A Képzőművészeti Múzeum XIX. századi magyar gyűjteményében szerepelt.

N. n. 1942. VI. 14.

M.D.K.

Rudnay Gyula

Győry András: "Rudnay Gyula a magyar festészet problémáiról" cimmel közöl interjut a művésszel, aki elmondja, hogy olasznyelvü életrajzához kérnek tőle dokumentumokat és hatvan darab képreprodukciót.
A lap hozza a művész fényképét munkaközben.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. juni.19-25.
V. évf. 25. sz.

MDK

Rudnay Gyula

Este, kr. és cer.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

Rudnay Gyula

ivod

Bényi László

Rudnay Gyula

Szabad Művészet

1953. 268 -

- 273. (képekkel)

~~2 Rudnay Gyula~~

~~Endre Béla~~

Rudnay Gyula

Tornyai János

mártélyi műkö-
déséről

ind

Fejérváry József

Flödmezővásárhely
(Vármegyei Szocio-
grafiák II.) [Bp
1938. 12, ~~X~~ 39. l.

továbbítánál

~~Endre Béla~~ és

Rudnay Gyula

sovább

festettek a szentesi
rk. pléb. templom
menzeretképeit az
1920-as években.

Nagy Imre

Szentes. Magyar Váro-
sok Monografiája.
III. Bp. 1928. 218-l.

28926 szám.

A MüemlékekOrsz. Bizottságának, f.évi 75 sz.felterjesztésére, további eljárás végett, oly megjegyzéssel adom ki, hogy a kisszebeni rk. templom főoltárán végzett javitási munkálatokért járandóságul Hölzl Mór fiai hártfai vállalkozó cégnek kettőezer ötszáz /2500/ ko-. nevezett cégnek a II és III fokozat szerint

Rudnay Gyula, festő, sz. 1878.

Bpesten, Münchenben, Nagybányán és Párisban tanult. Többnyire vidéken elvonulva festette mélytónusu képeit. Ezek vagy finom, lirai hangulatu tájképek voltak, mozgalmas, erőteljesen jellemzett tömegjelenetek. Igen sok rézkarcot is készitett. A felszabadulás után néhány tanitványával megalapitotta Baján a müvésztelepet, ma is ott dolgozik és nevel. Hosszu éveken keresztül végzett értékes pedagógiai munkát a Képzm.Főiskolán. Kossuth-dijas.

1953. szüjt. kiállitása volt a Szépm. Muz.-ban. A M. Népköztárs. Kiváló Művésze.

Uj M.Képzm.III. 1953.

85.1. és kép

IV. 1954. 130. l.
és kép

Rudnay Gyula
festő

M.D.K

A londoni „International Society of Painters, Sculptors and Gravers" — Perlmutterrel és Csókkal* tiszteletbeli tagjává választotta.

Devényi Iván: Perlmutter Szeszár
Művészet, 1966. augusztus - 5 lap.

ISSN 0-1-4-8-8-3-7-6

Rudnay Gyula

vród

Péter László: Juhász

Gyula a képzőmű-

vészetről.

Szabad Művészet

1955. 8. sz. 380. l.

Radnóty Gyula

László

Szabad Művészet

1955. 261. p.

~~Boldizsár István~~

~~Csók István~~

~~Herman Lipót~~

Rudnay Gyula

tovább Szüle Péter

vrád

Ibl Ervin: Az Ernst-Muzeum csoportki-állítása. Budapesti Hirlap. 1936. jan. 26.

MDK

Rudnay Gyula

A holnap művésznemzedéke. Hatvanöt éves lett a Képzőművészeti Főiskola. Magyar Iparművészet 1937. 5. sz. 84.1.

Rudnay Gyula
festő-

M.D.K

1935-37 ig Rudnay osztályán
tanult, majd a művészi tanár-
segédje lett Erdős Géza

Maksay Károly: Erdős Géza
Művészet, 1965. június - 13 lap

MDK

Rudnay Gyula

Tanévnyitó ünnepség a főiskolán. Képzőm.Közl. 1939. 3-4. sz. 9.l.

Rudnay Gyula festö M.D.K.

Művét 1962-ben restaurálták

Csipkekendös nö

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. köp. 1965

164. l.

MDK

Rudnay Gyula

Menekülők, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

hetőleg veregetős technikával ké-
rke vagy fekete.[48]

rostokból és gyapotból készitenek
uriti-pálma rostjaiból való fonal-
rást nyújt Oberg[49]

MDK

Rudnay Gyula

Krumplihámozó, of.

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

MDK

Rudnay Gyula

Dr.v. Nagy Zoltán: Szőnyi István művészete.
Vigilia 1936. II. kötet. 75-80.l.

MDK

Rudnay Gyula

Képzőművészet 1934. 85.l.

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

Művészete erősen megragadta
Jánossy Ferencet.

Babó Miklós: Jánossy Ferenc
Művészet, 1965. június - 19. lap

Rudnay Gyula MDK

Pusztaszeri nemzetgyülés, repr.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Rudnay Gyula
festő

M.D.K

Méltatói

Pogány Ö. Gábor: Kiss Lajos emlékezete
Művészet, 1965. április – 47 kép

Rudnay Gyula
festő

M.DK.

László Gyula professzor készített
portrét róla

Heitler László: László Gyula rajzai Pápán
Művészet, 1965. április – 46 lap

Rudnay Gyula MDK

Pusztaszeri nemzetgyülés, faluszőnyeg

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Ruiney Gyula, festöm.

képei drámaiak, szereti a misztikus, sötét tájképháttereket.

Göteborgs Posten nov.8.sz. : a kiáll. nagyságával megkapóan hat a látogatóra.

A stockjolmi magy.képzöm. kiáll/1928/ a svéd sajtóban.-MIP 1929 3.sz. 178.1.

MDK.

Rudnay Gyula

Rövidmutatás a müvészre Vincze András kiállitásának ismertetésében.

Délmagyarország 1965.márc.27.lap -

MDK.

Rudnay Gyula

Rövid utalás a müvészre Rimóczy Józsefről szóló kritikában.

Hajdubiharmegyei Néoujság 1965 márc.28.lap -

MDK.

Rudnay Gyula

A Nemzeti Galériában kiállitott müveiről

Északmagyarország 1965.márc.28.lap -

Rudnay Gyula MDK

Borura derü, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Rudnay Gyula

Artner T.: Mügyüjtők kincsei a Galériában.
Népszabadság 1963. jul. 31. 8.l.

Rudnay Gyula, festő

Rudnay tanítványa volt
az elhunyt Endrős Géza.

—: Meghalt Endrős Géza 10
Munkácsy-díjas festőművész
NÉPSZABADSÁG
1965. febr. 4.

MDK

Rudnay Gyula

Huszárok, repr.

Milegyhelál. 1o4.l.

Rudnay Gyula
festő-

M.DK

Tóvári Tóth István inkább Rudnay
volt a mester.

Vidos Zoltán: Tóvári Tóth István
Művészet, 1965. március - 47 lap

MDK

Rudnay Gyula

kitüntetése

Magyar Müvészet, 1926, 38 l.

Rudnay Gyula.

A Szépművészeti Muzeum új magyar képtárában alkotásai szerepelnek.

Pesti Hirlap, 1928. Okt. 30.

MDK

Rudnay Gyula - Iványi-Grünwald Béla

kiállitása az Ernst-Muz.-ban

Ybl E: Képzőművészet. Budapesti Szemle CCXV.
1929, 291-306

MDK.

Rudnay Gyula

Utalás a müvészre Nagy Gyula festő-
müvésszel kapcsolatban.

Napló /Veszprém/ 1965 ápr.11. lap -

Rudnai.

A végi Műcsarnokban megnyílt Szépművészeti Muzeum új magyar képtárában néhány műre szerepel.

Ujság, 1928. Okt. 30

Rudnay.

A régi Műcsarnokban megnyílt Szépművészeti Múzeum új magyar képtárában, – postimpresszionista – festményei közepelnek.

Nemzeti Újság, 1928. Okt. 30.

MDK.

Rudnay Gyula

Müvészetének általánositó méltatása

Szocialista Müvészetért 1965 ápr.lap -

Rudnay Gyula

Szerepel „Az alföld a magyar festészetben" c. kiállításon

Vigilia, 1959. XI. s., 691 old.

MDK.

Rudnay Gyula

Nagy Ferenc festőművészt tanitotta.

Napló/Veszprém/ 1965 ápr.11. lap -

MDK.

Rudnay Gyula

lo4 levelét őrzik Kiss Lajos hódmező-vásárhelyi hagyatékában.

Délmagyarország 1965 ápr.11. lap -

MDK

Rudnay Gyula

Kötönő c. festm.Repr.

KMTárs,1917. tav.kiáll.

MDK

Rudnay Gyula

A középosztály aukciója. A Migyüjtő 1928. 1o.sz. 286.l.

MDK

Rudnay Gyula

A Postatakarékpénztár 38-ik aukciója. Nemzeti Ujság 1927. máj. 29. 12.l.

Rudnay Gyula

Szerepel a pécsi Madeira

Képtár kiállításán:

„Tinódi Lantos Sebestyén

„Önarckép"

„Zsibárus"

„Prófetalapj"

„Tamás Henrik" c. képekkel

Vigilia, 1960, 10 sz., 628 old.

Rudnay Gyula.

a Munkácsy Céh első kiállításán
festményeit szerepelni fogja

Magyarság, 1928. Nov. 11.

Rudnay

professor

a Képzőművészeti Főiskola kiállításán tanítványai műrei szerepelnek.

Magyarság, 1928. Máj. 20.

Rudnay.

Tanítványai – Pekáry Viktor, Csóka Viktor, Pallavicsek Lili, Csuma József, Mattioni Eszter – munkáival szerepelnek a Képzőművészeti Főiskola kiállításán, a Műcsarnokban.

Az Est, 1928. Máj. 20.

Rudnay.

Alkotása szerepel a Munkácsy-Céh első kiállításán.

Pesti Napló, 1928. Nov. 11.

MDK.

Rudnay Gyula

Müvei a vásárhelyi muzeumban

Magyar Nemzet 1965 május 1. lap -

MDK

Rudnay Gyula

Uj művészeti árverés a Postatakarékpénztárnál. A Mügyüjtő 1928. 6-7. sz. 193.l.

MDK

Rudnay Gyula

A képzőművészeti év eseményei. Pesti Hirlap 1935. évi nagy naptára. 172.l.

MDK

Rudnay Gyula

Lázár. B.: Rudnay Gyula. Az Ernst Muzeum Müvészkönyvei V. Bp. 1921.

MDK

Rudnay Gyula

Erdőszéle, of.

Parkrészlet, of.

Önarckép, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1933. okt. 3. sz.
33.l.

MDM

Andrew Carle

Professor of Law

Constitutional Law Professor of

Legislation Professor of

Property Professor of

Assistant Professor of Law, Indiana University School of Law, Bloomington, Fall 1999, Oct. 5, as.

Visiting Professor of Law, Indiana University School of Law, Bloomington, Fall 1999, Oct. 5, as.

MDK

Rudnay Gyula

Menekülők, of.

Urvacsora, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1933. okt. 3. sz.
33.1.

MDK

Rudnay Gyula

Müvészet 1918. évf. 67.l.

MDK

Rudnay Gyula

nyerte a Céhbeliek jub. kiállitásának aranyérmét

Dijkiosztások.
Képzőmüvészet 1934. 47.l.

Rudnay Gyula.
festőművész.

(*) Rudnay Gyula kiállítása Pozsonyban. A pozsonyi Savoy-ban ma délelőtt nyilt meg *Rudnay* Gyulának, a nagy magyar festőművésznek gyüjteményes képkiállítása. A kiállítást szokatlanul nagy érdeklődés előzte meg, s a vernissage-on a közönség akkora tömegben jelent meg, hogy a rendezőség csak csoportonként bocsátotta be a látogatókat.

Magyar Hírlap, 1927. dec. 11.

Budapest Szpela.

[illegible]

Magyar Hilap, 1907. dec. 11.

Rudnay Gyula

festő

a fiatal Józsa Jánosra rendkívül hatott.

Lékelyhidi Ágoston: Józsa János tíz éve

Alföld, 1970. 3. 82-88.

Rudnay Gyula

Tanítványa a Képzőművészeti Főiskolán Konecsni György.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon, (Fonó Györgyné, Kis Tamás / Budapest, 1969

1-617 l

292 l.

Rudnay Gyula
festő

A Képzőművészeti Főiskolán
G. Patay Mihály mestere volt.

Vinkler László: Gondolatok G. Patay Mihályról
Művészet, 1970. május – 35 lap.

Rudnay Gyula
Jelső

A Lépő mű vesztes Főiskolam
G. Pataj Mihály mesterre nézve

Müller László: Gyakorlatok G. Pataj Mihály
Műrészet, 1940. nyáron – 35 lap

Rudnay Gyula, festő

MDK

1915-ben figyelt fel Gera Gyulára Mahón, majd tanítani kezdte.

—: Gera Gyula - emlékkiállítás a Nemzeti Galériában 9.

Népszabadság, Bp. 1970. júl. 31.

142+1

Rudnay Gyula

A Nemzeti galériában

Liáhitása nyílt

Pesti Hírsos 1969 XII. 4

Rubinay

Nevét Barcsay Jenő emlékti

Hanungozó Hárta: Az évszázad mozaikja

Esti Hírlap, Bp. 1970. ápr. 24.

Rudnay Gyula
fiskő

Halasi Horváth István
Amestere Holt.

~~[illegible]~~ Eszeri Elemér: Halasi Horváth István
Rúbvisiet, 1970. május - 30 lap

Rudnay Gyula
festő

Méltatás.

Ecsery Elmer: Halasi Horváth István
Művészet, 1970. augus - 30 kap.

Rudnay Gyula
festő

Méltatás

Mednyánszky György: Fegér Csaba ...
Művészet, 1970. május – 33 kép.

Rudnay Gyula
festő

Petrás István fotosorozatának 7 képén
falusi háraspárja szerepel.

Haiffy Albin: A feinghipek ...
Művészet, 1970. május – 28 kap.

Rudnay Gyula

tanítványa a Csesti Képzőművészeti Főiskolán Pekáry István.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon. /Fonó Györgyné, Kis Tamás/ Budapest, 1969.

1-617 l

425 l.

Rudnay Gyula

tanítványa a budapesti Képzőmű-
vészeti Főiskolán Szabó Vladimír.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon / Fonó
György né, Kis Tamás / Budapest, 1969.
1-617 l 522 l.

Rudnai Gyula

cikke:
A Larsen-Nielsen technológiájú középmagas tipus lakóépületek. - Műszaki Tervezés, 1966. 1. sz. 4-7. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

75. l.

Rudnay Gyula

Szerepel az alábbi tárlatok

N. N.: hagyok műveket
Kiállítás az Ernst Múzeumban

Népujság 1969 X. 5

Rudnay Gyula

1917-ben festi a Menekülő asszonyt, 1922-ben főiskolai tanárrá nevezik ki, 1923-ban festi a Vízhordót.

Németh Lajos: Modern magyar művész
Corvina 1969

170-171.l.

Rudnay Gyula, Jestő

Megemlítve.

MDK

Harangozó Márta: Az évszárad mozaikja 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970 ápr. 24.

Rudnay Gyula

festő.

- 1925-ben nyári művésztelepi gyakorlat szín helyéül válasz-totta ki főiskolásai részére.

D.J.: Tarács Győző kiadóbása.

Művészet, 1970. Március - 42 kap.

Rudnay Gyula

tanítványa a Képzőművészeti Főiskolán Stincz Gyula.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon (: Fonó Györgyné, Kis Tamás) Budapest, 1969

224 l.

Rudnay Gyula

Hárs Éva: Csók, Koszta, Rudnay. Bp. 1966. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata. /Az én muzeumom, 14./

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

279. l.

Rudnay Gyula
festő"

mestere volt Cs. Patay Mihály festőnek.

Cs. Patay Mihály táblata Vásárhelyen
Tiszatáj, Szeged 1969. VI. 572.

Rudnay Gyula
festő

Alföldi festő

Szeles Zoltán: Szeged képzőművészete
Tiszatáj, Szeged 1969. VIII. 755.

Rudnay Gyula
fes Sö

volt a képzőmű v. Jóisk-án Szabó
Vladimir egyik mestere

Szelesi Zoltán: Szabó Vladimir kiállítása
Tiszatáj, Szeged 1969. VII. V.

1) Rudnay Gyula
festő

Rudnay figyelt fel először Vincze
András festőre, a művész 1947-es, ba-
jai kiállításán
Rudnay kun István, Koffán Károlyé
mások társaságában kiállítást szervezett
Dér Endre: Vincze András
Tiszatáj, szeged 1969. II. 169.

2) Rudnay Gyula
fes tő

ekkor Baján.

Deř Endre: Vincze András
Tiszatáj, Szeged 1969. II. 169.

Rudnay Gyula
festő

A magyar nép lelkét figyelte, és azt, akarta, hogy alapozzuk meg nemzeti műveltségünk, európai magyarságát.

László Gyula: „A fehete king"
Művészet, 1970. február – 14 kap.

Rudnay Gyula
festő

Csokonainak Rudnay képén
Tintoretto amgyala adja az
egi jelt.

László Gyula: „A fehete láng"
Műveszet, 1970. felszíar - 14 lap.

Rudnay Gyula
festő

„Menekülő asszony"
„Csárdás"

László Gyula: „A fehete laing"
Művészet, 1970. február – 14 lap

Rudnay Gyula
festő

Méltatás

Gyapai József: Kiállítás Bájan
Művészet. 1970. felmér – 45 lap

Radnay Gyula

A Nemzeti galériában emlék
kiállítása nyílt

magyar Hírlap 1970 I. 3

Rudnay

Szerepel az alábbi tárlaton

-

Ridep Gábor: Művészetünk nagy
Lászlóta az Ernst Múzeumban

Nagyszava 1969 IX. 30

Rudnay Gyula

tanítványa a bpesti Képzőművé-
zeti Főiskolán Lőrincz Gyula festő.

Fehete Márton: Prominent Hunga-
rians Home and Abroad, München,
1966. 334 p 188 p.

MDK

Rudnay Gyula, Jestő

Tíz eredeti levelét dolgozta fel tanulmányában Gergely Ferenc és Kőhegyi Mihály.

–: Kulturális hírek

7.

Népszabadság, Bp. 1969. dec. 16.

MDK

Rudnay Gyula, festő

A Rudnay Gyula-emlékkiállítást
jan. 4-én zárják. (N. Galéria.)

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp., 1970 jan. 3.

Rudnay Gyula

Tornyaival együtt már az induláskor Munkácsy útjára járt.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 30. l.

Rudnay Gyula 2.

Ő értelmezte legromantikusabban a magyar szemzeti művészetet. Legjobb művei hagyományos szellemű portrék és a kurucidőket idéző, mesehangulatú barokkos csataképek, Rugendas képeinek játékos újraálmodása.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 29. l.

Rudnay Gyula

Az övénél mélyebben gyökerezett a magyar parasiti valóságban Tornyai művészete.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 30. l.

Rudnay Gyula

Hatással volt rá Munkácsy, de – különösen vázlharcaira – Goya figurális kompozíciói, és emlékeztetnek a korsós leány megoldására. Hollósy tanítványa volt, bár a plein-air nem érdekelte.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 29. l.

Rudnay Gyula

Bár Hellósy tanítvány volt, a plein-air nem érdekelte. Sötét alaphangú, tónusos és fény-árnyék kontrasztos festőiség jellemzi stílusát. „A magyar lelkiség alkotó elemét" a lírdiságban és a nagy erőben látja.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 29. l.

Radnay Gyula

A Nemzeti Galériában emlék-
kiállítása nyílt

Kossuth-díjat kitüntetést 1970 I. 2.

Rudnay Gyula

Sokat dolgozott Hódmezővásárhelyen, ugyanúgy, mint a parasztzsánert mintázó Pásztor János.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 28. l.

Rudnay Gyula

tanítványa a b.pesti Zeipzőművészeti Főiskolán Miklóssy Gábor.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

334 l

203 l

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Rudnay Gyula

Tanítványa Mattioni Eszter /: Bárczy Lajosné :/

Fehér Márton: Prominent Hungarians
Home and Abroad, München, 1966.
334 l. 198 l.

Rudnay Gyula
festő

Bízló Gyula ír könyvet Rudnay Gyuláról.
Főiskolai tanár volt

A könyv címe: Sírfelirat Rudnay Gyula – 1881 – 1957 – emlékére.
Megj.: Somogyi Múzeum Füzetei.
Szerk. Takáts Gyula.

Tüskés Tibor: Képrőművészeti jegyzetek
Lelenkov, Pécs 1969. X. 903–904.

Rudnay Gyula, festő

MDK

Műveiből kiállítás nyílt meg Hódmezővásárhelyt.

— Hír

8

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 3, [Violéki]

M.D.K.

Rudnay Gyula

Csók István, Vaszary János és Kisfaludy Stróbl Zsigmond voltak azok a müvészek, akik 1920-ban Lyka Károly felkérésére a Képzőművészeti Főiskolán éveken át ingyen tanitottak, mert a minisztérium nem tudott állást biztositani számukra. Lyka Károlyt bizták meg a Főiskola életrekeltésével, -mint Frank János irja, a művészre való visszaemlékezésében.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. juli. 19.
XIII. évf. 29. sz. 8. lap

Rudnay Gyula

Clair-obscur realizmusával hatott Barcsay Jenőre, bár kevésbé, mint Nagy István szerkezetes tájaival.

Perünk sorja a modern magyar múzeum, Corvina 1968 107.l.

Rudnay Gyula

Barsay főiskolai tanára, hatott rá romantikus realizmusával. A 2 ö rövén került közvetlen kapcsolatba az alföldi iskolával.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968 106-07.l.

Rudnay Gyula
festő

Műveiből bemutatlak Vallauriszban
az Alföldi táj ainnel nyílt kiállitáson.

Dörnötör János: Picasso kiállítás
művészet, 1970. január – 37 lap.

Rudnay Gyula

Szerepel az alábbi tárlaton a múzeumban

N.N.: grafikai kiállítás
Békéscsabán

Magyar Hírlap, 1970. I. 16.

Rudnay Gyula

Szerepel az alábbi táblaton

N.N.: grafikai kiállítás
Békésmabán

Békésmabai Népujság 1970 I.25

Rudnay

Kerejel a Lékéssabai múzeum grafikai kiállításán

Nepszabadság 1976 I. 27

MDK

Rudnay Gyula, Jestő

Szerepel a Janus Pannonius

Múzeum modern Képtárában.

Székely András: Pécsi Kiállítások 7

Népszabadság, Bp. 1968. okt. 24.

Rudnay Gyula

Lauára volt Basilides Sán-
dornak.

H. Gy: Basilides Sándor kiállítása
a Paloc Múzeumban!
Magyar Nemzet, 1967. X. 6. 4. o

M.D.K.

Rudnay Gyula, festő

nevét említi.

Huba László: Budapest - Somogy - Zala

Bp. /é.n./, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 11.köt.

66. old.

Rudnay Gyula, festő

M.D.K.

Baján alapitotta a bódmező-vásárhelyi herdeményezéshez hasonló szabadiskoláját. Ehlének utolsó másfél évtizedét Baján töltötte.

Szombathy Viktor: Budapest - Dunaujváros - Kozács

Bp. /1961./ Panoráma, /Magyarország irásban és képben 15.köt./

115. old.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Illés Árpád mestere volt.

Frank János: Illés Árpádnál
Élet és Irodalom, 1968. jún. 29-8 lap

Rudnay Gyula

Falusi utca. (repr.)

Kovács Irén, Sz.: Ki ez? Művészettörténeti társasjáték. Kártyaszövegek: Kontha Sándor. Bp. 1960. 2. kiad. 100 t. 1 mell. 23 l. /Homo ludens 2./

83.t.

Rudnay Gyula (1878-1957.)

Tanult: Budapest, München, Magyarország, Párizs.

A Képzőművészeti Főiskolán tanára volt. Képei sötétek (tömegjelenetek, archépek, tájak.) Festett nagyobb ~~falt~~ falképeket s számos ~~rés~~ hazcat hézikett. Hires képei: Gipsehendős nő, Menekülők ~~sodró~~ sodró hame.

Kovács Irén, Sz.: Ki ez? Művésze történeti társasjáték. Kártyaszövegek: Kontha Sándor. Bp. 1960. 2. kiad. 100 t. 1 mell. 23 l. /Homo ludens 2./

83.t.

Rudnay Gyula

a hódmezővásárhelyi Cserépedénygyár alapítói közt.

M. Abonyi Arany: Szóljanak hozzánk a szobrok is.

Magyar Nemzet, 1967. VIII. 16. 5. o. Tisztelt Szerkesztőség!

Rudnay Gyula

Képeibáthatók a Ripple Rónai Múzeum új szerzeményeinek kiállításán.

Magyar Nemzet, 1967. VI. 11. 11. o. Napló

Rudnay Gyula
festő

Méltatás

Harold Gyula: Nagy Albert képeiről.
Művészet, 1968. augusztus - 42 lap.

1.04.

Rudnay Gyula
festő-

M.D.K.

Nagy Albert a Képzőművészeti
Főiskolán Rudnay mővendége
volt.

László Gyula: Nagy Albert képei
Művészet, 1968. augusztus - 42 lap.

Rudnai Gyula
festő

M.D.K.

Mátatás

Perneczky Géza: Képaukció Kornyéke
Élet és Szabadom, 1968. julius 6 - 12 lap

MDK

Rudnay Gyula, festő

Megnyitották kaposvárott a
Rudnay Gyula emlékkiállítást.

— : Érdekes új kiállítások nyílnak 7

Népszabadság, Bp., 1968 okt. 8

Rudnay Gyula

A vásárhelyi művésztelep egyik alapítója

Almási Gyula Béla: Vásárhely és a képzőművészet

Tiszatáj 1967 Tl. n. 366 old.

Rudnay Gyula

alkotott Pécsett, Baranyában.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

4. l.

Ruchay Gyula

kiállított festményei:

Vihar. Olaj, 15 x 30 cm.
Tanyaudvar. Olaj, 60 x 45 cm.
Lovasok. Olaj, 71 x 95,5 cm.
Gömöri legény (Önarckép). Olaj, 56 x 39 cm.
Tájkép. Olaj, 43 x 56 cm.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 20 t.

24. l.

1.

Rudnay Gyula

kiállított grafikái:

Kártyázó holdusok. Rézhava. 16x24 cm.
Öreg magyar ember. -"- 15x20 cm.
Napnyugta. -"- 16x24 cm.
Vágtázó nelzér. -"- 15x20 cm.

Péce-baranyai Országos képzőművészeti kiállítás 1956. Kat. írta; Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

28.1.

Rudnay Gyula

kiállított opusai:

Lovas ember. Rézkarc, 15 x 20 cm.
Juhászkutya. -"- 12 x 17 cm.
Betyárok. -"- 15 x 20 cm.
Állomás. -"- 15 x 20 cm.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

28 l.

3.

Rudnay Gyula

kiállitott grafikái:

Fönzi lakoma.	Rézhasz,	15 x 20 cm.
Boloud Istók.	-"-	16 x 24 cm.
Vízhordó.	-"-	16 x 24 cm.
Pásztorleány.	-"-	16 x 24 cm.
Bábonyi tájkép.	-"-	16 x 24 cm.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

28. l.

Rudnay Gyula

kiállított grafikái:

Nagy fák. Rézkarc, 16 x 24 cm.
Domboldal. -"- 15 x 20 cm.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállítás 1956. Kat. írta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 20 t.

25. l.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

1864-1957

Nagybányai utca, repr.

Menekülő asszony, repr.

A Szépművészeti Muzeum , 1906-1956, Bp. 1956.

288.289. kép

260.1.

Rudnay Gyula

Betyárok. (repr.)

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

Rudnay Gyula

Vihar. (repr.)

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Csek-Szombathy László mint a
Bethesda Kórház igazgatója
kezelte Rudnay Gyulát is, aki
szép levélben emlékezett meg a
tőle kapott gondosságról.

Baki Miklós: Emlékezés Csek-Szombathy László . . .
Művészet, 1968. augusztus - 30 lap

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

A Csók-Szombathy gyűjtemény-
bemutató munkája

Bálint Miklós: Emlékezés Csók-Szombathy Lászlóra . . .
Művészet, 1968. augusztus — 30 Pap

1.

Rudnay Gyula

kiállitott festmenyei:

Lovasrsata. Olaj, 60 x 80 cm

Gúz. Olaj, 45 x 60 cm

Lola. Olaj, 38 x 31 cm

Tinody. Olaj, 70 x 95 cm

Pécs-baranyai Országos képzőmüvészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

24.l.

Rudnay Gyula

gyakran hangiztatta, hogy"a kép akkor van kész, mikor beáll a csend".

Maksay László: A műalkotás születése, Bp. 1966. 44.l.

Rudnay Gyula

Emlékest Bájám, halálának 10.
évfordulóján.

Előadás: Miskolci Ferenc, Bényi László.

Magyar Nemzet, 1967. II. 2

MDK

Rudnay Gyula

neve említve

Szegedi képzőműv. tárlata. N.Gal. 1967.aug.

Rudnay Gyula

Bösze, v.o. 57 x 39 cm. (I. terem)
Interieur, v.o. 70 x 55 cm. "
Udvar, v.o. 65 x 97 cm. "
Csönhajó, v.o. 39 x 51,5 " "
Csűr v.o. 40 x 57,5 - (Repr.)

Pécs (Janus Pannonius Muzeum) Modern magyar képtár. Forgács Hanna Erzsébet gyűjtemény, Ismerlelőtárta Romváry Ferenc. Pécs 1964

13.

M.D.K.

Rudnay Gyula, festő

Lovasábrázolásai kivül a két világháború között a Rákóczi korra utaló jelentős mü nem született. Ez nem volt kivánatos. 260.o.

•

Márs Éva: Vázlatok a kuruckorból. Martyn Ferenc festmény sorozata 259.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1966. -éc. 1967 Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

Rudnay Gyula, festő

Sok csatajelenettel, lovasvitéz ábrázolással utalt a kuruc-kor eseményeire. "Csatajelenet", "Lovasok". Olaj, vászon. 259-260. o. 2. jegyz.

Mára Éva: Vázlatok a kuruckorból. Martyn Ferenc festménysorozata 2.9.c.

Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1966. Pécs. 1967
Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

Mudnay Gyula festö

/1878 - 1957 /

Nagybánya után Hódmezövásárhelyen munkálkodott.

végü tul a Dunán kereste motivumait.

Szekeresek,
Pihenö hegedüs

Lyka: A müvészetek története, Bp. 1965. 22, 223.l.

Rudnay Gyula 1

Monográfia jelent meg róla. Bényi László. A Lakmincsi években ünnepelt mozén: a Corvin kanon, Corvin lánc, az állami aranyérem tulajdonosa.

Vigilia, 1962, 8 n., 502 old.

Rudnay Gyula 2

Egyházi művei is vannak:
Angyali üdvözlet (Róma)
Kánai menyegző (fánbakány)
Ecce homo (Budapest)
A nemtesi sk. templom freskóit
is ő festette evangélikus
létére - Endre Bélával
közösen

Vigilia, 1962, 8 n., 502 old.

MDK

Rudnay Gyula

Krausz Simon gyüjteménye. Árverési Közlöny 1929.
5. rk. sz. 9.l.

Rudnay Gyula.

A Munkácsy Céh bemutató kiállításán egy tájképe és egy figurális tanulmánya szerepel. (emlitve)

Budapesti Hírlap, 1924. Nov. 11.

Rudnay Gyula

Neve emlitve

Új Ember 1966. máj. 29.

Rudnay Gyula

Neve emlitve

Élet és tudomány 1966. máj. 27.

Rudnay Gyula

Szívesen dolgozott Hódmező-
vásárhelyen.

Magyarország 1966. jún. 16.

Rudnay Gyula

Neve emlékére

Dunántúli Napló 1966. jún. 21.

Rudnay Gyula

Sobrát a Margitszigeten
állítják fel.

Magyar Nemzet 1966. jún. 23.

Fantasy Style

Detail of Design Perspective

Design Element 1866. pen 7.5.

Rudnay Gyula

Szobrát a Margitszigeten
állítják föl.

Népszava 1966. jún. 23.

Rudnay Gyula perlő

Újságkiv körli: a rárosligeti Hüvénsétányon felállítják új mellszobrát.

Csongrádmegyei Hirlap 1966 aug. 6.

Rudnay Gyula festő

Szöveg említi, hogy ép képe a kaposvári múzeumba került.

Említett mű: „Menekülők" (olaj)

Somogy Megyei Néplap, 1964. dec. 16.

M.D.K.

Rudnay Gyula, festő

nevét említi a könyv "Szépművészet" c. fejezetének szerzője (Németh Lajos) a Magyar Alföld festői körök.

Hongrie 66, Bp. 1966. Szerk.: Gárdos, Miklós
Ed.: Pannónia, 134. old.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Müve Fay Károly nagymarosi gyüjtő birtokában

Tusrajz

Szokoly Endre: Kincsek egy kis nagymarosi házban
Pest megyei Hirlap 1966. jan. 23. 10. l.

MDK

Rudnay Gyula

neve emlitve

Füstös Zoltán gyüjt.kiáll. Hmvhely, 1958.

MDK

Göndör Bertalan

Göndör B. emlékkiáll. Nemz.Gal. 1962.

MDK

Rudnay Gyula

Füstös Zoltán kiáll. Hmvhely-Szeged, 1963.

etc.) Der Autor bezeichnet
dieser Gefässart die Stadt
sod,- hingegen bezeichnet e
der Krüge, die mit Sgrafitt
und als deren Entstehungsor
Udvarhely und das Komitat N
wurde, - die Stadt Nagyszeb
halb der Mioritza-Ballade w
darauf hin, dass eines der
de auch in den neugriechisc
kommt. Mit dieser Tatsache
schaft der Epik balkanische
138). - Der Autor Gy. KÁLDI

ika.V izhordó Rudnay

Magyar Müvészet 1925.44-48.o.
Müvészetünk a külföldön.

Rézkarc. Lovasok. Rudnay
római képtár tul.

Magyar Müvészet 1925. 52-53. o.
Vásárlások a velencei kiállitáson.

Rézkarc. Bolond Istók. Rudnay.
Megvette a római képtár.

Magyar Művészet 1925. 52-53. o.
Vásárlások a velencei kiállitáson.

Rézkarc. Facsoport. Rudnay.
megvette a római képtár.

Magyar Müvészet 1925. 52-53. o.
Vásárlások a velencei kiállitáson.

Gr[illegible]arc.Mezei ut.Rudnay
Romai képtár tul.

Magyar Müvészet 1925.52-53.o.
Vásárlások a velencei kiállitáson.

Rudnay Gyula festő

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 53. o.
London.

Rudnay Gyula festő

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 49-53. o.
Velence.

Winkler Oszkár: Újabb tanulmányok a lakásproblémához.

Tér és Forma. IV. é. f. 1931. 317-326 l. 34 áb.

Rudnay Gyula festő

Magyar Müvészet 1925. 25-32. o.
Elek Artur: A Szépmüvészeti Muzeum uj szerzeményein.

Rudnay Gyula festő-grafikus

Magyar Müvészet 1925.44-48.o.
Müvészetünk a külföldön.

Rudnay Gyula festő

Magyar Müvészet 1925.53.o.
/r.e./: Róma. Egyházmüvészeti kiállitás

Rudnay Gyula festő

Magyar Müvésset 1925.51.o.
Kiállitások.

Rudnay Gyula festő

Magyar Müvészet 1925.48-51.o.
A velencei magyar kiállitás.

Rudnay Gyula, festő (1878

Pásztordúr, 1930. 13 sz.

310. l.

„ ... –. Bordy András.

Rudnay Gyula, festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1933. XXVI. a. XLVIII. I. 609-613. l.

Genersich Tibor: Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.

Rudnay Gyula, festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1933. XXVI. a. XLVIII. f. 268-272. l.

Kállay Miklós: Rudnay Gyula.

R u d n a y G y u l a festő
1878 -

Pihenő hegedüs
/Az állam vásárlása a téli kiállitáson,1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Rudnay Gyula festő (1878-

Pásztortűz, 1928. 23 sz.

546 l.

Krónikás: Magyar kultúrkrónikás

Rudnay Gyula és Pásztor János gyüjteményes kiáll. Ernst Muzeum 1925.

Magyar Müvészet 1925. 51. o.
Kiállitások.

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
37.

Péczely

R u d n a y G y u l a :

Pihenő hegedüs

Olajfestmény

A Mücsarnok téli kiállitásából

M Ű V É S Z E T
XI.évf. 1912.
229.

Péczely

R u d n a y G y u l a :

Az anya

Olajfestmény.

Megvette a Képzőművészeti Társulat

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
109.l.

Péczely
Béla

R u d n a y G y u l a :

Falu végén.

Szénrajz.

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1907.
101. l.

Péczely
Béla

R u d n a y G y u l a :

Tópart

Rajz.

Magyar Müvészet 1926.424.o. Kerényiné

Rudnay Gyula: A komédiások
szines

Magyar Müvészet 1926.435.o. Kerényiné

Rudnay Gyula:Paloc férfi
Kemény Simon tulajdona

Magyar Müvészet 1926.438.o. Kerényiné

Rudnay Gyula: Erdő széla
Rosenberg Colorni gyüjteményében Milano

Képes Pesti Hirlap 1929 LI okt.22.2.o

Rozgonyi

Rudnay: Tanácskozás 8x5

M Ű V É S Z E T
XI.évf. 1912.
96.

Péczely

R u d n a y G y u l a

vázlatkönyvéből/Pusztai csoport/

Szénrajz.

MŰVESZET Péczely
IX.évf.1910.
I. 232.l.

R u d n a y G y u l a :

Öregek

Szénrajz.

Magyar Müvészet 1926.438.o. Kerényiné

Rudnay Gyula: Zivatar
Tamás H enrik tulajdona

Magyar Müvészet 1926.455.o. Kerényiné

Rudnay Gyula:Vizhordó.
rézkarc

Magyar Müvészet 1926.449.o. Kerényiné

Rudnay Gyula: Ménes
Tamás Henrik gyüjteménye

M Ű V É S Z E T
X.évf.1911.
68.l.

Péczely

R u d n a y G y u l a :

Esthangulat.

Szénrajz.

MagyarMüvészet 1927.3[illegible].o. Kerényiné

Rudnay Gyula:Vasárnap délelőtt.1918.
Wolfner József tuøl .

Magyar Müvészet 1926.435.o. Kerényiné

Rudnay Gyula:A csavafgó.
Tamás Henrik tulajdona

Magyar Müvészet. 1926.6.o. Kerényiné

Rudnay Gyula: Olvasó fiu.

Magyar Müvészet 1926.6.o. Kerényiné

Rudnay Gyula:Falu utca

Magyar Müvészet 1926.427.o. Kerényiné

Rudnay Gyula:Korsós asszony
Wolfner József tulajdona

Magyar Müvészet 1926.428.o. Kerényiné

Rudnay G yula:Csipkekendős nő

Magyar Müvészet 1926.429.o. Kerényiné

Rudnay Gyula: Tanulmány
Barta Károly tulajdona

Magyar Müvészet 1926.430.o. Kerényiné

Rudnay Gyula: Madárdal.
Modiano gyüjteményben Bologna

Magyar Müvészet 1926.433.o. Kerényiné

Rudnay Gyula:Mária megérkeuése a kánai menyegzőre.

Magyar Művészet 1926.440.o. Kerényiné

Rudnay Gyula: Kora tavasz
Szépmüvészeti Muzeum

Magyar Művészet 1926.441.o. Kerényiné

Rudnay Gyula: Kirándulók.
Kammer Siegfried tulajdona

Magyar Müvészet 1926.441.o. Kerényiné

Rudnay Gyula: Nemes-leány és szolgája
A brüsszeli Musée Moderne tulajdona

Magyar Müvészet 1926.444.o. Kerényiné

Rudnay Gyula:Bábonyi tarlók.
Fellner Henrik tulajdona

Magyar Müvészet 1926.444.o. Kerényiné

Rudnay Gyula:Szeptemberi táj.
Fellner Henrik tulajdona

Magyar Müvészet 1926.445.o. Kerényiné

Rudnay Gyula: Tinódi Sebestyén.
Tamás Henrik tulajdona

Magyar Müvészet 1926.448.o. Kerényiné

Rudnay Gyula: Angyali üdvözlet.
A római Galleria Nazionale D'Arte Moderna tualjdona

Magyar Müvészet 1926.451.o. Kerényiné

Rudnay Gyula:Bolond Isték
rézkarc

Magyar Müvészet 1926.454.o. Kerényiné

Rudnay Gyula:Kártyázó koldusok.
rézkarc

Magyar Müvészet 1926.453.o. Kerényiné

Rudnay Gyula: Bábonyi tájkép.
rézkarc

Magyar Müvészet 1926.452.o. Kerényiné

Rudnay Gyula:Nagy fák.
rézkarc

Magyar Müvészet 1926.450.o. Kerényiné

Rudnay Gyula: Öreg magyar ember
rézkarc

Rudnay Gyula: Mária a kánai mennyegzőn

Nouvelle Revue de Hongrie 1933.
XXVI. année, XLVIII. tome, 268 lap.

Rudnay Gyula: Csavargó

Nouvelle Revue de Hongrie 1933.
XXVI. année, XLVIII. tome, 268 lap.

Rudnay Gyula: Erdőszéle

Nouvelle Revue de Hongrie 1933.
XXVI. année, XLVIII. tome, 268 lap.

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
228.l.

Péczely
Béla

R u d n a y G y u l a :
/:A kép aláírásában R a d n a y Gy.
szöveg szerepel,magában a rajzban
azonban a szignatura R u d n a y :/

Veteránok.

Szénrajz

M Ű V É S Z E T
XI.évf. 1912.
340.

Péczely

R u d n a y G y u l a :

Ne szomorkodj pajtás.

Szénrajz.

Magyar Müvészet 1926.425.o. Kerényiné

Rudnay Gyula: Önarckép

M Ű V É S Z E T
V.évf. 1906.
16.old.

Péczely Béla

R u d n a y G y u l a :

Kis halott

Krétarajz.

M Ű V É S Z E T
V.évf. 1906.
5.old.

Péczely Béla

R u d n a y G y u l a :

Hárman valának együtt

Szénrajz

Vajna Éva.

Lantos Magazin. 1929. I. évf. 3. R.
232-234 old.

Rudnay tanítvány képe:
Falú végén kurta kocsma.

Vajna Cód.

Lantos Magazin. 1929. I. évf. 10 sz.
835-838 old

Rudnay Gyula rajza.

Képes Pesti Hirlap 1929 LI ~~évf~~

márc.1.2 o. Rozgonyi

Runay Gyula: Csokonay.12x12.

Velence. Rudnay

Pesti Hírlap. 1924. máj. 17.6

Rudnay vízkereszt gyűjteményét az olasz
király megvásárolta

Velence. Ruchway

Pesti Hirlap. 1924. nedj. 28. 5-6

Fóthy János: Séta a velencei nemzetközi kiállításon

Br. G. Rudnay

Pesti Hirlap. 1924. máj. 23. 6

Rudnay Bében angenet kapott

Rudnay festőművész

Pásztortűz 1925. II. évf.
33. l.

Szabolcsay Béla: A magyar festőművészet

Rudnay, festőművész

Pásztortűz, 1925. XI. évf.
108. l.

Szoholay Béla: Rudnay Gyula és Pásztor János gyűjtemenyes hi-
állítása.

Rudnay, festőművész

Pásztortűz, 1925. XI. évf.
59. l.
Szoholay Béla: Budapesti művészi események

Rudnay, festőművész

Pásztortűz, 1925. XI. évf.
33. l.

Szoholay Béla: A magyar festőművészet

Rudnay és Paál László kiállítása az Ernst Mercumba

Pásztortűz, 1925. XI. évf.

108. l.

Szoholay Béla: Rudnay Gyula és Pásztor Japos gyűjteményes kiállítása

Táblakép. Velencei ünnep. Rudnay.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 47-49. o.
Milano.

Táblakép. Vágtató betyárok. Rudnay.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 47-49. o.
Milano.

Táblakép. Tavaszi dal. Rudnay

Magyar Müvészet 1925.433-435.o.
Kiállitások.

Táblakép. Pásztorok tánca. Rudnay

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 49-53. o.
Velence.

Bálint Ferenc.

Tér és Forma. IV. é. f. 1931. 303-309 l. 3 kép.

M. D: Egy építész iróasztala.

Táblakép. Ö reg polgár. Rudnay.

Magyar Müvészet 1925.433-435.o.
Kiállitások.

Táblakép. Oreg magyar paraszt. Rudnay

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 47-49. o.
Milano.

Táblakép. Önarckép /kozákruhás/ Rudnay

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 47-49. o.
Milano

Táblakép. Paraszt szekér. Rudnay.

Magyar Müvészet 1925. 580-583. o.
Müvészetünk a külföldön.

Táblakép. Parasztszekér. Rudnay

Magyar Müvészet 1925. 433-435. o.
Kiállitások.

Táblakép. Parasztszekér. Rudnay.

Magyar Müvészet 1925. 433-435. o.
Kiállitások.

Táblakép. Tájkép. Rudnay

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 47-49. o.
Milano.

Táblakép. Szakállas öreg ur. Rudnay.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 47-49. o.
Milanö

Táblakép. Tanyai udvar. Rudnay.
Megvásárolta a római képtár.

Magyar Müvészet 1925. 52-53. o.
Vásárlások a velencei kiállitáson.

Táblakép. Tanulmányfej. Rudnay

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 47-49. o.
Milano.

Táblakép. Szüret. Rudnay.

Magyar Müvészet 1925. 433-435. o.
Kiállitások.

Táblakép. Rőzsét vivő asszony. Rudnay.

Magyar Müvészet 1925. 48-51.o.
A velencei magyar kiállitás.

Festészet, 1900-1919 - Önálló táblakép - Kompozició

R u d n a y G y u l a :
Pihenő hegedüs.
/Állami vásárlás a téli kiállitáson, 1913-14./

M Ű V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
85.

Táblakép. Magyar falu. Rudnay Gyula

Magyar Müvészet 1925.433-435.o.
Kiállitások.

Táblakép. Madárdal. Rudnay. Megvette a római képtár.

Magyar Müvészet 1925. 52-53. o.
Vásárlások a velencei kiállitáson.

Táblakép. Madárral. Rudnay

Magyar Müvészet 1925.49-53.o.
Velence.

dr. Bierbauer Virgil: Ligeti Pál Könyve.

Tér és Forma. IV. é. f. 1931. 299 l.

Táblakép. Lovasképek. Rudnay.

Magyar Müvészet 1925. 433-435. o.
Kiállitások.

Táblakép Lakoldalmi menet Rudnay

Magyar Müvészet 1925.48-51.o.
A velencei magyar kiállitás.

Táblakép. Lakodalmi menet Rudnay.
Megvette a velencei képtár.

Magyar Müvészet 1925. 52-53. o.
Vásárlások a velencei kiállitáson.

T áblakép. Lakoma Rudnay.

Magyar Müvészet 1925. 433-435. o.
Kiállitások.

Táblakép. Kozákfej. Rudnay

Magyar Müvészet 1925. 49-53. o.
Velence.

M. D: Egy épitész iróasztala.

Tér és Forma IV. é. 6. 1931. 303-309 l. 3 kép

Táblatkép Kozák Rudnay

Magyar Müvészet 1925 48-51.o.
A velencei magyar kiállitás.

Táblakép. Két lovas. Rudnay

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 47-49. o.
Milano.

Táblakép. Angyali üdvözlet. Rudnay.

Magyar Müvészet 1925.48-51.o.
A velencei magyar kiállitás.

Táblakép. Angyali üdvözlet. Rudnay.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 49-53. o.
Velence.

Ligeti Pál.

Tér és Forma IV é. f. 1931. 299 l.

dr. Bierbauer Virgil: Ligeti Pál könyve.

Táblakép. C igánylakodalom. Rudnay.

Magyar Müvészet 1925. 433-435. o.
Kiállitások.

Táblakép. Csavargó. Rudnay.

Magyar Müvészet 1925. 433-435. o.
Kiállitások.

Táblakép. Csavargó. Rudnay.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 47-49. o.
Milano.

Táblakép. Csavargó. Rudnay

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 47-49. o.
Milano.

Táblakép. Betyárok tanácskozása. Rudnay

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 47-49. o.
Milano.

Táblakép Halász Rudnay

Magyar Müvészet 1925.48-51.o.
A velencei magyar kiállitás.

Táblakép. Hegyvidék. Rudnay.
Megvette a római képt.

Magyar Müvészet 1925. 52-53. o.
Vásárlások a velencei kiállitáson.

Táblakép. Fia arcképe. Rudnay

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 47-49. o.
Milano.

Táblakép. Főuri lakoma. Rudnay.

Magyar Müvészet 1925. 580-583. o.
Müvészetünk a külföldön.

Makó Rudnay

Magyar Müvészet 1925. 229-231.o.
A Képzőmüvészeti Főiskola nyári tanfolyamai.

Sümeg, Rudnay

Magyar Müvészet 1925. 229-231.o.
A Képzőművészeti Főiskola nyári tanfolyamai.

Milano, Rudnay-Miáltitás

Pesti Hirlap. 1925. ápr. 28. 9

Rudnay Gyula művészete és a magyar irredenta

Zürich. Rudway

Pesti Hirlap. 1925. jul. 7. 11

Rudway Gyula kálváriája Zürichben

Rudnay Éra keramiks.

Prot. rvele
1929. 67-70

Rudnay Gyula festő

Magyar Müvészet 1925.52-53.o.
Vásárlások a velencei kiállitáson.

Rudnay Gyula festő

Magyar Müvészet 1925.60.o.
A Szinyei-Majális,

Rudnay Gyula festö.

Mübarát.1922.II.12-16.l. 246.l.

Rudnay Gyula festö.

Mübarát.1923.III.23.l. 52.l.

Rudnay Gyula fertő"

Prot. rzecze

1929. 297-300

Rudnay Gyula festo"

Prot. vierle

1928.306-9

Andrzej Gyula fertő

Prot. rzeźbie

1925, 206-08

Rudnay Gyula festő

Magyar Művészet, 1926

297-302.o.
Művészeti élet. A Szinyei Merse Pál Társaság ~~kore~~ bécsi kiállítása.

Rudnay Gyula festő

Magyar Művészet, 1926

363.0.

A képzőművészeti Főiskola ez évi nyári tanfolyamai.

Rudnay Gyula festő

Magyar Művészet, 1926

543.o.

/e.a./ Magyar művészek egy dolgozó könyvben.

Rudnay Gyula festő

Magyar Művészet, 1926

361-362.o.

Hódmezővásárhelyi Művészek Tárlatága.

Rudnay Gyula festő

Magyar Művészet, 1926

425–437. o.

Kállai Miklós: Rudnay Gyula és művészete.

Rudnay Gyula festö.

Mübarát.1921.I.375.l. 376.l.

Rudnay festö.

Népszava. 1924. II. 24. /. 7. 1

Rudnay Gyula festő

Pesti Hírlap. 1926. jan. 24. 6

Képdi: a Szinyei Parisaság az Ernst-mukumban

Rudnay Gyula festö.

Pesti Hirlap. 1926. febr. 28. 4

K. K. l. a Cékbelieh kiállitása

Rudnay Gyula festő

Pesti Hirlap. 1926. jun. 3./3

Hódmezővásárhelyi Művészek Tárlatága

Rudnay Gyula festő

Pesti Hirlap. 1926. jul. 25. 23

Magyar művészek belga kitüntetése

Rudnay Gyula festő

Pesti Hirlap. 1923. jun. 22. 6

Minisztelepet terveznek Gyöngyösön

Rudnay Gyula festő

Pesti Hirlap. 1923. nov. 30. 5

a Vugyommentő Vasár karácsonyi anticiója

Rudnay Gyula festőművész

8 Órai Ujság 1931. VI. 21. 7.

Hír a Nemzeti Salon kiállításáról

Rudnay Szula
Lestő

8 órai lépés
1924 nemt. 16. 7. 2.

Rudnay Szula
testő
8 órai lyrej
1924 nevet. 4. 7. l.

Rudnay Sma-
lestő
8 órai ligyág
1925 ám. 5. 9. l.

Rindnang Sonka –
Lesbő"
8 órai. Ugrás
1924 okt. 19. 10. l.

Rudnay Szulam
Sestr

8 órai Istag

1924 máj 17. 6 l.

Rudnay Gyula.

8 órai Kjecj.
1931. IV. 10., 4.
(: kritika. :)

Rudnay Gyula festőművész.

8 Órai Ujság.
1929. II. 24., 10.
(: Kritika. :)

Rudnay Gyula festőművész.

8 órai ülység.

1928. I. 8., 7.

(: Hir. :)

Rudnay Gyula festőművén.

8 órai Ujság.

1927. IV. 10. , 4.

(:Kirch.:)

Rudnay Gyula festőművész.

Vórai Ujság.
1929. x. 13., 7.
(: Hír. :)

Rudnay Gyula festő

Pesti Hírlap. 1920. aug. 14

Képek: Ujmagyar történelmi képek

Rudnay Gyula festő

Pesti Hírlap. 1919. márc. 9. 4–5

Kérdi: Hadviselt művészek kiállítása

Rudnay Gyula festő

Pesti Hilap. 1919. nov. 2. 5

K. k. d. Hámar kiállítás

Rudnay Gyula festő

Pesti Hirlap. 1924. febr. 24. 6-7

k. k. L. Három kiállítás

Rudnay Gyula festő

Pesti Hirlap. 1924. máj. 17. 6

Rudnay sézkeregyűjteményét az olasz
király megvásárolta

Rudnay Gyula festő

Pesti Hirlap. 1924. máj. 23. 6

Rudnay Bécsben arangérmet kapott

Rudnay Gyula festő

Pesti Hilap. 1924. máj. 28. 5-6

Fóthy János: Séta a velencei nemzetközi kiállitáson

Rudnay Gyula festő

Magyar Művészet, 1927

429-430.o.

Magyar grafikusok sikere külföldön.

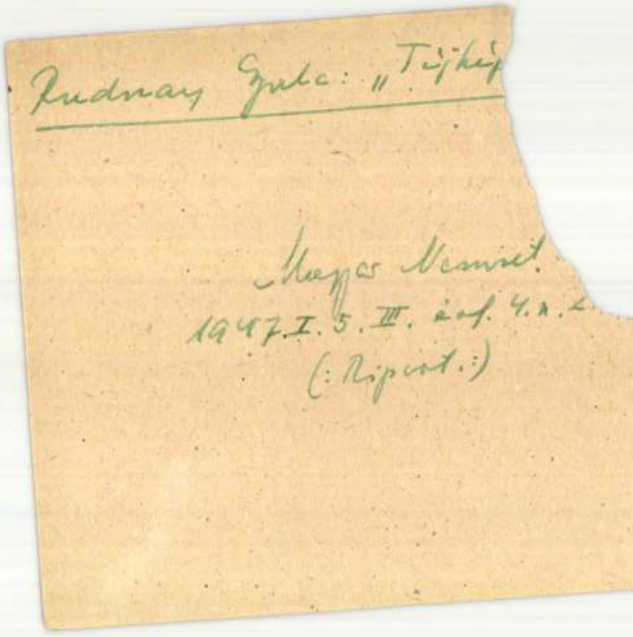

Rudnay Gyula: „Téjhép

Magyar Nemzet.
1947. I. 5. III. évf. 4. n. 2.
(: Riport. :)

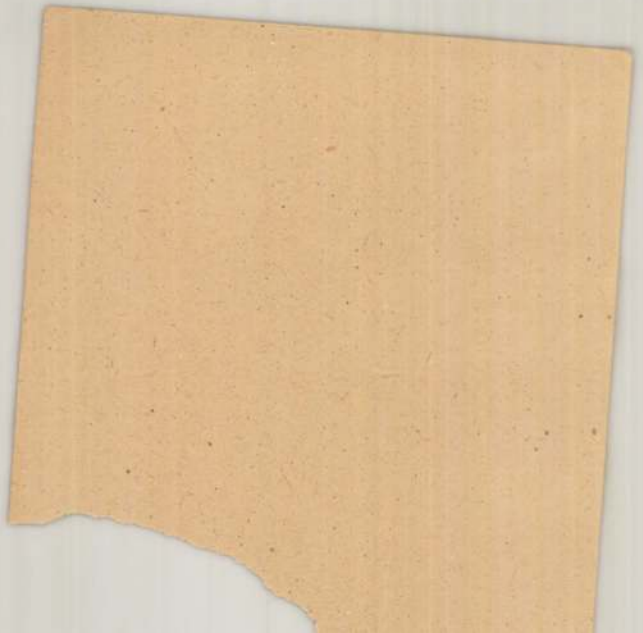

Tábl

...j", Rudnay

...o IV. 9. 321-330

Szegi Pál: Mitfajok gazdagsága

Művészetpolitika

Szabad Művészet, 1949.

III. köf. 2-3. n. 125. o. Hírek.

Ridnay Gyula ...

Táblakép: „Falusi táj” Rudnay

Szabad Művészet. 1930 IV. 9. 321–330

Szegi Pál: Művészek gazdasága

Kirimi

Bevonuló
(Rudnay Gyula festménye)

Művelt Nép, 1954. máj. 9. 11. old.

Érem

Baja város emlékérme Rudnay Gyulának
70. születésnapja alkalmából

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 2-3. n. 125. o. Hírek.

Önálló táblakép - Életkép

R u d n a y G y u l a :
Az anya

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
159.
"A Társulat müvásárlása"

Rézkarc-sorozat. Rudnay

Pesti Hírlap. 1925. febr. 1.37.

Fóthy Imre: A magyar képzőművészet
újabb diadalai Olaszországban

Rézkaze-sorozat. Rudnay

Pesti Hirlap. 1924. febr. 24. 6-7

K. K. L. Házem kiáltás

Rudnay Gyula festö.

Lantos Magazin.1929.10.sz.835-838.l.

Rudnay Gyula festő

Magyar Művészet, 1926

126-127. o.
Magyar képek az 1926-iki drezdai
nemzetközi kiállításon.

Rudnay

Katol.Szemle.1942.89-91.l.

Rudnay (Gyula), festő

Lázár Béla, Az Ernst Múzeum modern műrészetünkért

Műgyűjtő 1928. XI. 310-311.

Rudnay Gyula festő

Pesti Hilap. 1932. máj: 12. 12

Ujabb művéről

Ruchnay Gyula festő

Pesti Hirlap. 1932. máj: 15: 7

Az Ernst-museum jubileumi kiállítása

Rudnay Gyula festő

Magyar Művészet, 1926

127.o.

Magyar művészet Pittsburghban.

Rudnay Gyula festő

Magyar Művészet, 1926

38.o.

Csók István, Perlmutter Szrákés Rudnay Gyula kitüntetén.

Rudnay Gyula festő

Magyar Művészet, 1926

48-50. o.
Művészetünk. és a külföld.

Rudnay Gyula festő

Művészet, 1922. II. 12.-16. o.

Elek Artur: Rudnay Gyula.

Rudnay Gyula festő

Művarói, 1921. I. 375. o.

Kiállítások.

Rudnay Gyula festő

Művarát, 1921. I. 376. o.

Kiállítások.

Rudnay Gyula festő

Pozsony 1919. nov. 7. 4. o.

Csoportkiállítás

Rudnay, festő, tanár

Pápztortúr, 1930. 13 sz.
310. l.
Bordy András.

Patak Jenő

Bertrand francia festő"Virginia halála" c.müvét,amely a Képzőművészeti Társulat vegyes kiállitásán szerepelt "kellemes modorban festett"alkotásnak mondja a cikk szerzője.

Fővárosi Lapok 187oI.III.27-264.old.

Rudnay, festő

Pásztortűz, 1928. 23 sz.
546. l.
Magyar kultúrkró ünka

Rossi

Pester Lloyd, 1867
XIV.évf. 241.sz., l.o.

Létesitendő ipármuzeum

R u d n a y Gyula festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
159.
"A Társulat müvásárlása"

Rudnay, Festő

Pásztortűz, 1927. 17 sz.
401. l.

Szokolay Béla: Erdélyi lélek a magyar
népzőmű vízetben.

Rudnay, festőművész

Pásztortűz, 1927. 17 sz.

401. l.

Szokolay Béla: Erdélyi lélek a magyar lépzőmű vészetben.

Rendray (Gyula)

festő

Revue de Hongrie

1914. VII. a. XIII - I. 236-238. l.

Téli-Tárlat a Műcsarnokban.

Rudnay, festő

Pásztortűz, 1927. 4 sz.

96. l.

Szoholay Béla: Magyar tájkép és zsánerképki állítás a műcsarnokban.

Rudnay festö.

Lantos Magazin.1929.3.sz.232-234.l.

Rudnay festö.

Katol.Szemle.1941.219-20.l.

Rudnay festö.

Katol.Szemle.1942.181-82.l.

Rudnay festö.

Katol.Szemle.1944.218-220.l.

Rudnay Gyula festő.

Katol.Szemle.1931.I.128-35.l.

Rudnay festö.

Katol.Szemle.1936.II. ? l.

Magyar tájak kiállitás.Bpst.
Velencei kiállitás.

Rudnay, — festő

Müggyűjtő 1908. 2., 56. l.

Rudnay Gyula festő.

K.U.T.1926.I.1.sz. 7-13.old.

Rudnay Gyula festő

Budapesti Szemle CCX. 1928.
291-304.o. Ybl Ervin: Az el-
mult képzőművészeti év

Rudnay Gyula festő

Budapesti Szemle CCV. 1927.
282-293. o. Petrovics Elek:
Hat év magyar festészetéről

Rudnay Gyula festő

Budapesti Szemle CCXV. 1929.
291-306. o. Ybl Ervin: Képző-
művészet

Rudnay Gyula festő

Budapesti Szemle CC.
1925. 291-305. o. Gál Ervin:
Képzőművészet

Illyés Sándor

765/

Rudnay Gyula grafikus

Magyar Müvészet 1925.490-493.o.
A magyar grafika amerikai bemutatója

Rudnay Gyula festő

Magyar Müvészet 1925.433-435.o.
Kiállitások.

Rudnay Gyula grafikus

Magyar Müvészet 1925.433-435.o.
Kiállitások.

Rudnay Gyula festő

Magyar Müveszet 1925.580-583.o.
Müvészetünk a külföldön.

Rudnay Gyula festő

Magyar Müvészet 1926.1-2.o.
Lyka Károly: A Szinyei-Merse Pál Társaság kiállitása.

Rudnay Gyula festő

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 47-49. o.
Milano.

Rudnay Gyula festő

Magyar Müvészet 1925. 229-231.o.
A Képzőmüvészeti Főiskola nyári tanfolyamai.

Táblak-ig. „Mt a keresztben", Rudnay

Pesti Hirlap. 1926. jan. 24. 6

Kérdi: A Szinyei Társaság az Ernst-mesztemben

Rudnay Gyula kiállitása. Milano. Pesaro-Galéria 1924.

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 47-49. o.
Milano

Rudnay

festő

Művészet, 1938. III. évf. 21. sz. 154 l.

Egy magyar magángyűjtemény a Tamás galériában.

Rudnay Gyula

festő

Művészet, 1939. IV. évf. 30. sz. 127. l.

Kenese Béla: V. Nemz. Képzőmüv. Kiállítás Koreán.

Rudnay

festő

Művészet, 1940. V. évf. 32. sz. 45. l.

Erdélyi Árpád: Magyar kiállítás

Belgrádban.

Kiállitások.

Rudnay Gyula második gyüjteményes kiállitása az Ernst-Muzeumban.

Mübarát.1921.I.375.l.

Rudnay-Kollekció, Ernst-muzeum

Pesti Hirlap. 1925. febr. 8. 6

k. k. l. Ej magyar mesterművek

Kiállitások.

Rudnay gyüjteményes kiállitása. Ernst-Mu
zeum.

Pesti Napló. 1921. dec. 4. 10. l.

Kiállitás

Rudnay Gyula, Mücsarnok

Pesti Napló, 72 éf.1921 XII.4

Kiállitás

Rudnay képek, Ernst muzeum

Pesti Napló, 76 éf.1925 II.28

Rudnay Gyula 2. gyűjteményes kiállítása.

1921. – Bp. Ernst Museum.

Művészet, 1921. I. 375. o.

Kiállítások.

Rudnay Gyula, Esztergom

Petit Hilap. 1921. dec. 4. 6 és
20. 4

b. a. Rudnay Gyula kalocsa

Rézkarc. Vizhordó. Rudnay.

Magyar Müvészet 1925. 490-493. o.
A magyar grafika amerikai bemutatója.

Rézkarc. Meditáció Rudnay

Magyar Müvészet 1925. 490-493. o.
A magyar grafika amerikai bemutatója

Rézkarc. Lakoma. Rudnay.

Magyar Müvészet 1925. 490-493. o.
A magyar grafika amerikai bemutatója.

Falkép

a debreceni szétem Csokonai V. Mihály

f.-e Rudnay Gyula

Magyar Művészet, 1926

425-437.o.

Kállai Miklós: Rudnay Gyula és művészete.

Táblakép – Angyali üdvözlet

Rudnay Gyula

Műbarát, 1922. II. 12.–16. o.

Elek Artur: Rudnay Gyula.

Táblakép Tímódi Lébeszéd

Rudnay Gyula

Művészet, 1922. II. 12.-16. o.

Elek Artur: Rudnay Gyula.

Táblakép „Táncolók"

Rudnay Gyula

Művészet, 1922. II. 12.–16. o.

Elek Artur: Rudnay Gyula.

Rugendas Jeremias Gottlieb, grafikus

Forum, 1935.219.

J.H. Csákós: Augsburgs künstlerischer Einfluss auf Pressburg

Rudnay festö, grafikus.

ARS UNA. 1923/24. II. évf. 202. l.

Rudnay Gyula. festő

Budapesti Szemle, 1914

(CLVII) 141.-150 l. D: Téli Tájlatok.

Rugendas Jeremias Gottlieb, grafikus

Forum, 1935.219.

J.H. Csákós: Augsburgs künstlerischer Einfluss auf Pressburg

Táblakép — „Hegedűs" — Rudnay Gyula

Budapesti Szemle, 1914

(CLVII) 141–150 l. D: Téli tárlatok.

Táblakép – Mária jelenése

Rudnay Gyula

Művészet, 1922. II. 12.–16. o.

Elek Artur: Rudnay Gyula.

Rudnay Gyula festő"

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 4. sz. 171. o. Hírek.

Az 1949 évi kossuth díj:

Rudnay Gyula festő

Uj Ember 1945.XI[1].2.5old.

Jajczay: Képzőművészeti szemle.

Rudnay Gyula 1949. évi Kossuth-díjas.

Magyar Nemzet.
1949. III. 15., 4. old.
(: Riport. :)

Rudnay Gyula festö

Szabad Müvészet. 1950 IV. 9. 3.54

Kazinczy János: A kaposvári muzeum
uj kiállitása

Rudnay Gyula festő

Szabad Művészet. 1950. IV. 12. 497-499

Patachy Dénes: a Fővárosi Képtár grafikai kiállítása

Rudnay Gyula festő

Magyar Művészet.1948.XV.évf.69-74. lap.
Bernáth Aurel: Az első nemzedék.

Kitzinger

Rudnay Gyula festőművész

Művelt Nép, 1954. aug. 8. 1. old.

Kitrimi

Rudnay Gyula festőművész

Művelt Nép, 1954. jun. 20. 8. old.

Kirimi

Rudnay Gyula festőművész

Művelt Nép, 1954. jun. 27. 8. old.

Rudnay Gyula festő

Szabad Művészet. 1930 IV. 5-6-7. 190-206

Rabinovszky Mária: Haladó hagyományok a magyar festészetben

Rudnay Gyula festő

Szabad Művészet. 1950. IV. 5-6-7. 181-187

Végvári Lajos: A Munkácsy-iskola

Rudnay Gyula festőművész.

Magyar Nemzet.
1947. I. 14.; III. évf. 10. n. 2. old.
(: Riport. :)

Rudnay Gyula.

Magyar Nemzet.

1947. IV. 22.; III. évf. 90. s.

4. old.

(: Bezámolé. :)

Kirimi

Rudnay Gyula festimuvász

Művelt Nép, 1954. máj. 9. 11. old.

Rudnay Gyula festőművén.

Megyer Nemzet.

1947. I. 5.; III. évf. 4. n. 2. old.

(: Ripart. :)

Rudnay Gyula festö.

Béke és Szabadsád.1953.3.sz.jan.11.14.1.

Rudnay Gyula festő

Szabad Művészet. 1950 IV. 9. 321-330

Szegi Pál: Mitfajok gazdagsága

Rudnay Gyula festő

Szabad Művészet. 1950 IV. 5-6-7 sz. 215-219

Pogány Ö. Gábor: A cehszlovák képzőművészet félévszázados fejlődése

Rudnay Gyula festö.

Béke és Szabadság. 1954. 8. sz. febr. 24. 19. l.

Rudnay Gyula festő

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 7. sz. 157-152. o.

kiállítások. Pogány Ö. Gábor beszámolója. Rudnay Gyula művei-nek kiállítása Bajáu.

Rudnay Gyula festő

Szabad Művészet, 1949.

III. ép. 2-3. m. 125. o. Hírek.

Rudnay Gyula ...

Rudnay Gyula festő

Szabad Művészet, 1948

II. old. 10. sz. 334. o. – Művészeti Hírek.

"South Wales Evening Post"

Rudnay Gyula festő

a londoni magyar kiállítás nem reprezentálja a magyar képzőművészetet

Szabad Nép 1948 jan. 18.-8.o.-

Rudnay Gyula

A barcelonai világkiállitás magyar pavillonjában kiállitott művészi alkotások felett itélkező nemzetközi zsüri a Gran Premiot juttatta számára. A lap fényképét közli ez alkalomból.

Képes Pesti Hirlap
1930.II.13.

Rudnay Gyula

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi műtárlaton a legnagyobb kitüntetést a Gran Prémiót kapta.

Pesti Hirlap
1930.II.9.

Rudnay Gyula

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi műtárlaton ezüst érmet nyert.

Pesti Hirlap
1930.II.9.

Rudnay Gyula

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi műtárlaton ezüstérmet nyert.

Pesti Napló
1930.II.9.

Ludvay Gyula

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi mütérlaton a Gran Prémió kitüntetést nyerte.

Pesti Napló
1930.II.9.

Rudnay Gyula
festőművész

A barcelonai világkiállitáson a kiállitás II.osztályu érdmét kapta müve: Pihenő lovak.

Az Est
1929 X.23.

Rudnay Gyula
festőművész

A barcelonai világkiállitás nemzetközi képzőművészeti kiállitása Arte Moderna osztályán a kiállitás II.érmét kapta müve: Pihenő lovak.

Pesti Hirlap
1929.X.23.

Rudnay Gyula
festőművész

A Képzőművészeti Tanács ülésén a barcelonai kiállítás zsűrijébe választották meg.

Nemzeti Ujság
1929.II.5.

Ruduay Gyula
tsdőmüvész

A barcelonai kiállitás zsürijébe választották meg.

Magyarság
1929.II.5.

Rudnay Gyula
festőművész

A barcelonai kiállítás anyagába válogatták meg.

Ujság
1929.II.5.

Rudnay Gyula

festőművész

A Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külföldi kiállítási bizottsága által delegált zsűri tagjaként k válogatta azokat a festményeket és szobrokat, amelyek a barcelonai nemzetközi nagy művészeti kiállításon képviselik a magyar művészetet.

Magyarság
1929.IV.4.

Rudnay Gyula

A Nemzeti Galéria időszaki kiállitásán
szerepelt műve "Csárdás".

Körner Éva: Magyar rajz és akvarellkiállitás
XIX - XX. század
Rajztanitás 1960. I. sz. 28.l.

Rudnay Gyula, festő

M.D.K.

műterme valamikor a régi Bors - ma Hajnóczy - utcában állott.

Szombathy Viktor: A XII. kerület

BUDAPEST, Bp. 1967. V. évf. 4. sz. 20. old.

Rudnay Gyula

Csárdás, vizf,tus

Imdákozók, szénrajz

Vásár, vizf, tus

Micsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Rudnay Gyula MDK

Viharos ég, szénrajz

Szekér, szénrajz

Parasztházak, szinezett rajz

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Rudnay Gyula MDK

Fiatal nő, olf.

Borus egü táj, olf.

Táncolók, olf.

Faluvége, olf.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Rudnay Gyula MDK

Csárda előtt, olf.

Tájkép, olf.

Udvar, olf.

Szegénylegények, olf.

Műcsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Rudnay Gyula MDK

Tanyai est, olf.

Öreg férfi, olf.

Táncolók, olf.

Cigányok, olf.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Rudnay Gyula

Szerepel a győri Képzőművészeti Társulat kiállításán

Nemzeti Lyság 1937 II. 17

Rudnay Gyula

hűve nekepel a munkány

Cél tárgyszorsjátékán

Nyíreg 1937 VI. 4.

Rudnay Gyula

A debrecen egyetem részére falkéjet fest /.

Ujszeg 1937 IV-18

Rudnai Gyula

Szerepelt a Munkácsy-céh negyedi kiállításán

EK. 1930. I. 22.

Rudnay Gyula MDK

Parasztudvar, 1906-1908.között, repr.

Krumplihámozó, 1910-12 között, repr.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Rudnay Gyula

MDK

Krumplihámozó, olf.

Pihenő hegedüs, olf.

Férfiarckép, olf.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Rudnay Gyula MDK

Öregasszonyok, olf.

Kártyázók, olf.

Faludi udvar, olf.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Rudnay Gyula

Kezdet az Ernst Múzeumban a Liszt Társaság Ernst Kajos emlékkiállításán

Magyarság 1937 X. 23

Rudnay Gyula

„Kondás" és „Falusi utca" c.
képe nekapel a Szinyei Társ.
Ernst Lajos emlékkiállításán
az Ernst Múzeumban (emlitve)

Est 1937 X. 17

Rudnay Gyula festő

kerepel a bécsi Künstlerhaus magyar kiállításán

Ujság 1937 III. 6.

Rudnay Gyula

A Répzőmű v. Fizikola tanára

Nemzeti Ujság 1937 III. 20.

Rudnay Gyula

A Képzőmüv. Főiskola tanára

Cyráj 1937 III. 20.

Rudnay Gyula

A postatakarékpénztár aukcióján szerepeltek művei

PH. 1932. XII. 6

M.D.K

Rudnay Gyula
festő

Meltatás.

Pogány Ö. Gábor: Ezüst György kiállítása Szegeden.
Művészet, 1967. június - 42 lap

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő-

Méltatás.

Pogány Ó. Gábor: Ezüst György Tárlata Szegeden
Művészet, 1967. jennis - 42 lap

M.D.V.

Rudnay Gyula
festő

Műveit kiállították a tárla-
ton.

D. Fehér Zsuzsa: Az alföldi festészet . . .
Művészet, 1967. július – 8. lap.

Rudnay Gyula

Szerepelt a Munkácsy-cél szegedi kiállításán.

NM. 1930 X. 21

Rudnay Gyula, festő

Részt vett az Országház

Képzőművészeti dinitézében.

— : Országház 6.

ESTI HIRLAP Bp. 1967. apr. 14

Rudnay Gyula

Szerepelt a Munkácsy-ceh negedi kiállításán

7 Jl. 1930. X. 21.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1967 JUN 19.

♡

A Somogy megyei Rippl-Rónai Múzeum 1960 óta vásárolt új szerzeményeiből nyílt meg kiállítás Kaposváron. A tárlaton többek között Csók István, Rudnay Gyula, Vaszary János, Bernáth Aurél és Iványi-Grünwald Béla művei láthatók.

dolg
lehe
Az
gyo
az
jáb
mode

Gábor István

M.D.K.

Rudnay [Gyula], festő

a Képzőművészeti Főiskola tanárokent „egy jó minőségű és felfogásu derékhadat" nevelt fel.

Zádor Anna vitaindító előadása a MTA ankétján "Az ujkori magyar müvészet periodizációjának problémái"-ról

Müvészettörténati Értesitő, Bp.1967. XVI.évf. 1.sz.

6. old.

Rudnay

néhány nép műve dr. Völgyessy ~~[illegible]~~ enter-
gomi gyűjteményében van.

Géo-Charles: Egy francia költő jegyzetei e
magyar művészetről. Magyar Művészet
1949. 16. évf. 2. sz. 68. l.

Rudnay Gyula

Kompozició.
Oljf.

Tájkép.
Oljf. Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Rudnay Gyula

festői stilusa a 10-es évek elsőkán alakul ki. Munkácsyn és Goyán keresztül tért meg a harai hagyomó-nyokhoz, mikor az első világháború idején el volt zárva külföldi hatásoktól.

Ybl Ervin: Konta József (1860-). Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 60. l.

Rudnay Gyula (1879 -)

Viharos felhők (színes rajz, 20,5 x 19 cm) (repr.)
(a művész 70. születésnapja alkalmából.)

Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 67. l.

Ruduay Gyula

festőművész

Postatakarékpénztár műtárgy-aukciója - képével szerepel.

Esti Kurir
1929.VI.11.

Ruduay Gyula

festőművész

Magyar művészek kiállitása Bécsben - a Burg kertjében lévő mücsarnokban - képeivel szerepel.

Magyarság
1929.VII.2.

Ludvay Gyula

festőművész

Bécsi magyar kiállitás - a Burg kertjében lévő mücsarnokban - képeivel szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.VII.2.

Rudnay Gyula

festőművész

A barcelonai világkiállitáson internationalis kitüntetést nyert kiállitott művével.

Nemzeti Ujság
1930.II.12.

Rudnay Gyula

festőművész

Barcelonai világkiállitás - magyar képzőművészeti kiállitása - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.V.9.

Rudnay Gyula

festőművész

Barcelonai képzőművészeti kiállítás - képével szerepel. Egy csipkedő spanyol nővel és hordobagyi képekkel

Magyarság
1929.VII.10

Rudnay Gyula

festőművész

Genfben a Nemzeti Muzeumban - bemutatásra kerülő magyar reprezentativ képző-és iparművészeti kiállitás anyagában - képével szerepel.

Budapesti Hirlap
1929.VIII.15.

Rudnay Gyula

festőművész

A genfi nemzeti muzeumban bemutatásra kerülő - magyar reprezentatív jellegű képző és iparművészeti kiállitás - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1909.VIII.15.

Rudnay Gyula

festőművész

Magyar Képzőművészeti Kiállitás Bécsben - a Burg kertjében lévő kiállitási helyiségben - képeivel szerepel.

Pesti Hirlap
1929.VII.2.

Rudnay

realista festő volt.

Maksay Lóránló: Műalkotás, kompozíció, stílus
Bp. 1961. Gondolat k. Franklin ny. 133 l.,
52 t. (Gondolattár 5.) 131. l.

Rudnay Gyula, festő

M.D.K.

„a hagyományosabb módszert követő művészek körök... a háboru éveiben ... mondanivalóit egy elekbe sűriti ...“ („Menekülő asszony“, „Katonaportré“)“

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp.1968. Magvető, 202. old.

Rudnay Gyula

Gyakran tartózkodott
Hódmezővásárhelyen

Csek Miklós: Vásárhelyi tárlat

Magyar Ujság 1964 VII. 18

Rudnay Gyula

MDK

Önarckép, repr.

Borus táj, "

Alföldi festészet. Székesfehérvár, Csók I. Képt.

1966. okt.

MDK

Rudnay Gyula

Csárdás, tus, vf.

Alföldi festészet. Székesfehérvár, Csók I.
Képt. 1966. okt.

MDK

Rudnay Gyula

Táncolók, o.

Önarckép, o.

Öreg paraszt, o.

Borus táj, o.

Alföldi festészet. Szekszárdhorvár, Csók I. Képt.
1966. okt.

MDK

Rudnay Gyula

neve előszóban említve

Alföldi festészet. Székesfehérvár, Csók I.Képt.
1966. okt.

Rudnay Gyula, festő (1878-1957) M.D.K.

romantikus magatartásában Goya örökségéig nyúlt vissza. Az elföldi művészeknek kimondok művészbelepbe való tömörülése nélkül, öt is a Munkácsy-hagyomány kötötte társaihoz.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp.1968. 936 old.

Rudnay Gyula

„Menekülők" c. festménye 1925-ben 80 mill. K. volt, katodalom c. képe ugyanezt. /18 l.

a matói művésztelepen 10, a negedin 15, a hódmezővásárhelyin 5 növendéknek volt vezető tanára. 1926. /31 l

1920-23-ig ingyen tanított a Főisk. a többiekkel együtt. /41. l.

Lyka Károly, Festészetünk a két világháború között. Bp. 1956.

Rudnay

Valamennyi tanártársától nagyon eltérő szemléletet képviselt. Sokan konzervativnak tekintékét, emlegettek vele kapcs. leszámolás nevét is - de gyűjt-is. [44. l.

Lyka Károly, Festénelőnk a két világháború között. Bp. 1956.

Ludwig Gyula
festőművész

A Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külföldi kiállítási bizottsága által delegált zsűri tagjaként k válogatta azokat a festményeket és szobrokat, amelyek a barcelonai nemzetközi nagy művészeti kiállításon képviselik a magyar művészetet.

Nemzeti Ujság
1929.IV.4.

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

Az un. alföldi iskola festője

Németh Lajos: Szocialista realizmus és modernista törekvések mai festészetünkben, Bp. 1967.

17.1.

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

A pusztaszeri gyülés c. gobelin, repr.

Egry-Komjáthy: Az Országház, Bpl 1967. 57.1.

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

Az Országház un. gobelin-termének Pusztaszeri Országgyülést ábrázoló gobelinjének terve, / 1928/

Egry-Komjáthy: Az Országház, Bp. 1967. 52.1.

Rudnay Gyula

Falusi udvar és interieurs festményét Tomás Henrik ajandékozta a pécsi modern magyar Képtárnak 1959-ben (carlitve)

Jelenkor 1967 V.n. 442 old

Rudnay

Kiállítása volt a Nemzeti galériában

Négyművelés 1968 I. 7

MDK

Rudnay Gyula, festő

A ferencvárosi pincetárlatom nerepel.

— : A nap programjából 6

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jan. 30.

Rudnay Gyula festő

Klinkó József gyűjteménye alapját Vasary és Rudnay művekkel vetette meg.

— : Klinkó portré

2

Esti Hírlap B.p. 1968. [illegible]

Rudnay Gyula
levele

MDK

Méltatás.

Budai Tamást: Bozsó János
Művészet, 1967. december - 32 lap.

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

A mester növendéke volt Bér
Rudolf.

D. Fehér Zsuzsa: Bér Rudolfról
Művészet, 1967. december - 34 kap

Rudnay Gyula
festő

MDK

Rudnay tanítványa, később
tanársegédje volt Lithey György.

Kisdégíné Kivimi Irén: Lithey György képeiről
Művészet, 1967. december – 42 kep.

MDK

Rudnay Gyula

neve eml. alanti tanára volt

Hikádi Erzsébet kiáll. Csók I.Gal. 1966.márc.

MDK

Rudnay Gyula

Cigányasszony gyerekkel, o.

Lovasok, o.

Tompa Kálmán gyüjteménye, Rippl Rónai Muz.
Kaposvár 1966.IV.

Rudnay Gyula

MDK

Délután, olf.

Miccarnok 1909. tavaszi kiáll.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Képzeletbeli tájakat fest.

?Kirándulók

Körner Éva: Magyar müvészet a két világháboru között Bp. 1963. 5.l.

RUDNAY GYULA

Bábonyi utca. Olaj 7ox5o.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat. Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

Rudnay Gyula, festő

MDK

Szekeresek c. képével szerepel a Kiállításon.

– ma: Műgyűjtők képei a Nemzeti Galériában 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. jún. 29.

MDK

Rudnay Gyula

A magyar Barbison. Nemzeti Ujság 1943. máj. 2. 8.l.

Rudnay Gyula festő

MDA

Hét képe kerül aukcióra.

Gy. J.: Művészeti aukció

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. máj. 15.

MDK

Rudnay Gyula

Pusztaszeri Nemzetgyülés, c. műve. Repr.

Műcsarnok, 1928.tav.k.

MDK

Rudnay Gyula

Képzőművészek a honvédség bevonulásánál. Magyar Nemzeti Művészet 1938. 4. sz. 69.l.

Rudnay Gyula

Vizhordó, olf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Rudnay Gyula MDK

Vizhordó, repr.

Mücsarnok 1917-18 téli tárlat

Rudnay Gyula MDK

Menekülő asszony, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

Rudnay Gyula MDK

Kötőné, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

MDK

Rudnay Gyula

A Műcsarnokért. Képzőművészet 1930. 34. sz.
204.l.

Rudnay Gyula

MDK

rus
Virágás leány, olf.

Mücsarnok 1917-18 téli tárlat

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Herman Lipót idősebb
barátja volt.

Lengyel Géza: A nyolcvanéves Herman Lipót
nál

Művészet, 1964. junius – 21 kep.

Rudnay Gyula
festő-

M.D.K

Az Akadémiai Kutassy Imre
Ferenc Rudnay tanítványa volt.

Lánczi Sándor: Kutassy Imre Ferencről
Művészet, 1964. június – 23 lap

MDK

Rudnay Gyula

Rajza. Repr.

Rádióélet, 1938.dec.23.

MDK

Rudnay Gyula

Vizhordó c.festm.Repr.

Műcsarnok, 1917/18 téli kiall.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

M. Szabó István Rudnay
növendéke volt.

Mészáros Fülöp: M. Szabó István festőművész képei kiállítása.

Művészet, 1964. június - 37 lap.

MDK

Rudnay Gyula

Nemzeti Képzőművészeti kiállitás. Az Ország
1944. jun. 17. 8.1.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K

Basilides Barna festő Rudnay
mester tanítványa volt a fő-
iskolán.

Lehnay László: Basilides Barna művészete
Művészet, 1964. május – 34 lap

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Barsay Jenőnek a mestere volt.

Patakyperes: Barsay Jenő
Művészet, 1964. július – 31 lap.

MDK

Rudnay Gyula

Lovasok, of.

Gömöri táj, of.

Falusi mulatság, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 16 l.

Rudnay Gyula MDK

1878-1957

Hivatkozás alábbi képre, a magyar festészet eredményeinek méltatásával kapcsolatban. "Menekülő asszony." o.v. Magyar Nemzeti Galéria. repr. 113. sz. kép.

Farkas Zoltán: Képzőművészetünk és Európa. A Magyar Nemzeti Galériax közleményei. 1. sz. Bp. 1959. 126. l.

Rudnay Gyula MDK

A Munkácsy hagyományokat folytatók, az indulatos, vérmes szinegyüttes képviselői között emlitve.

Pogány Ö.Gábor: Magyar festészet a XX.században. Bp. 1959. 32.l.

Rudnay Gyula MDK

A századforduló szegényembereket ábrázoló képei között emlitve "Táncolók"1908/ c. festménye.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.31.l.

Rudnay Gyula MDK

Hollósy és leghivebb tanitványai - igy Rudnay is - a festészet reformját a mondanivaló érdekében tartották fontosnak.

Pgggány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században.Bp.1959.28.l.

Rudnay Gyula MDK

1878-1957

Nem volt Munkácsy tanitványa, mégis komoran festett.

Pogány Ö.Gábor: Magyar festészet a XX. században. Bp. 1959. 2o.l.

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

Méltatás

d.m.: Fiatal festők.
Magyar Nemzet, 1959. sept. 23

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

Bér Rudolf tanulmányait
Rudnay mesteránál kezdte

d. m.: Bér Rudolf kiállítása. 4 l.
Magyar Nemzet, 1979. dec. 29

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

Thurnay D. István tanult a műtermében.

d.m.: Három művész, két kiállításon. 8 l
Magyar Nemzet, 1959. dec. 2.

MDK

Rudnay Gyula

Hegyi táj, of.

Vacsorázó társaság, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

MDK

Rudnay Gyula

Kerti ünnepély, of.

Lakoma, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.
36 l.

MDK

Rudnay Gyula

Menekülő asszony, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Mües. 1957.

MDK

Rudnay Gyula

Öreg parasztházaspár, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Boross Géának is Rudnay
volt a mestere a Főiskolán és
Meriskett Rudnay művészetéből

Telepy Katalin: Boross Géza kiállítása a Csók Galériában
Művészet, 1964. július – 38 lap.

Rudnay Gyula, festő MDK

Képei vannak a pécsi
Képtár-ban.

(barabás): Régi kosmálót – modern
Képtár 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. okt. 18.

MD K

Rudnay Gyula festőm.

Tamás /Tandlich/Mehrik,kiválva a Singer és Wolfner cég kötelékéből ott szerzett tapasztalatai alapján vállalkozásba fogott, s lekötötte Rudnay Gyulát és, Kozma Józsefet művészeti tanácsadókul bizonyos összeg ellenében, -minden munkájuk eladási jogát magának tartva fönn!.

R.Gy. később már nem óhajtotta tehetségével szolgálni Tamás M. üzl. vállalkozását.

/Vigil/: A Tamás /Tandlich/ galéria kiállítása. Magyarság. 1938 nov.2o. 2o.1.

Rudnay Gyula, festőm. MD K

Az anyag legszebb darabjai négy művész alkotása.

/Virgil/: A Tamás/Tandlich/Galéria kiállitása./le
Magyarság. 1938. nov.28. 2c.1.

Rudnay Gyula
festő

M.D.Y

Kiss Lajos vásárhelyi néprajz-
tudossal barátságban volt.

Szigmondi Mária: „... melyik a nagyobb rejtvény...?"
Nők Lapja, 1965. febr. 27 - 6 lap

MNK

Rudnay Gyula -

Művét sorsolásra bocsátotta a Szinyei Társ. 1925.máj.20.-án rend.majálisán.

Magy.Művészet, 1925.1.sz. 60.l.

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

A Szolnoki Galéria ugyik letre
hozója.

Pagány Ö. Gábor: Az Alföld a festészetben
Jászkunság, 1960. március – 33 hep

Rudnay Gyula
festő

M.D.Y.

Rudnay Gyula fia Rudnay Gyula dr.,
a Magyar Nemzeti Galéria főigaz-
gatója jan 31-én meghalt.

— : In memoriam
Művészet, 1964. március - 47 lap.

Rudnay Gyula, festő MDh

A decemberi művészeti aukción

Ökarcképét is árverezik.

— : Csók, Szőnyi, Rudnay 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. nov. 27.

MDK

Rudnay Gyula

Urnő és szolgája

Képzőművészet. Ujság 1927. jan. 1. 48.l.

Rudnay Gyula MDK

A vén kanász, repr.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

MDK

Rudnay Gyula, festőm.

1373.	Tájkép.	Olf.	J.l.j.
	Paraszt.	"	-
1376.	Tájkép.	"	J.l.j.

Árv.Közl.1931. 3.rk.sz. 66.l.

MDK

Rudnay Gyula, festöm.

1367.	Tájkép.	Olf.	J.l.j.
	Lakoma.	"	J.l.j.
	Fiatal anya.	"	J.l.b.
	Esti hangulat.	"	J.l.j.
	Ló.	"	J.l.j.
	Majális.	"	J.l.b.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 66.l.

MDK

Rudnay Gyula

A falu bolondja

/k.i./: Téli tárlat a Nemzeti Szalonban. Pesti Napló 1938.jan.23.

MDK

Rudnay Gyula

b.a.: Téli tárlat a Szalonban. Magyarság 1938. jan. 23.

MDK

Rudnay Gyula

Nagybabonyi utca, c. művével gyarapodott a Szép műv.Múz. modern képtara.

Cikk: A SZépmüv.Múz.gyarapodas 1925-ben.

Magyar Művészet, 1926. 1.sz. 41.1.

MDK

Rudnay Gyula

Facsoport c. szénrajza (Tamás H. aj.) a Szép-
műv.Múz.1925-évi szerzeményei közt.

Cikk: A Szépműv.Múz.gyarapodasa 1925-ben.

Magyar Művészet, 1926. 1.sz. 41.l.

MDK

Rudnay Gyula

Borsós menyecske, olajfm.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiall. 68.l.

MDK

Rudnay Gyula

Anya és gyermeke, c. festménye. Repr. (A Műcsarnok téli kiallitasából.)

Művészet, 1915. 447.l.

Rudnay Gyula, festő MDH

Az „alföldi festészet" reprezentása.

Murányi-Kovács Endre: Vásárhelyi tárlat a M. Nemzeti Galériában 8.

Bp. 1964. júl. 21.

NÉPSZABADSÁG

MDK

Rudnay Gyula

Képzőm. főisk. kiáll. Műcsarnok 1937.

MDK

Rudnay Gyula

Képzőművészet 1932. 52. sz. 153.l.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

A pályakezdés idején barátja és küzdőtársa Tornyainak

Székely Zoltán: Tornyai Szentendrén 16.1.

A Művészettörténei Dokumentációs Központ Közleménye
Bp. 19[illegible]

Rudnay Gyula MDK

Eső után, sz. rajz

Müteremben, szénrajz

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Rudnay Gyula MDK

Szántás, ceruza

Sarjurakás, sz. rajz

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Rudnay Gyula festő M.D.K.

/1878-1957/

Lovas legény. Akvarell. .1908 körül. repr.

Csipkekendős nő. repr.

Genthon István: Magyar művészet a századforduló idején. Bp. 1962. 26. 27. 28.l.

Genthon István: Magyar művészet a századforduló után. Budapest, 1942.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Tanítása arra irányult, hogy növendékei a teret is meghóditsák.

László Gyula hozzászólása xxxxx 60-61.l.
A alföldi festészet ,kérdései. Hmezővásárhely

Rudnay Gyula, festöm. MDK

465. Korsós menyecske, Olf.

MNT 1912/13 téli kiáll. Kat. 68.1.

MDK

Rudnay Gyula, festő

A legnevesebb külföldi kiállításokon szerepelt egyik műve, a Magyar tűnet c. olajfestménye kerül aukcióra.

– : Ma nyílik a 11. Művészeti képaukció.

8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. dec. 5.

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

A szarád első évtizedének
forradalmi időszakában
kezdte működését.

Lanier Sándor: A szocialista művészcsoport
Művészet, 1965. január – 10 cap

Rudnay Gyula

Bábonyi utca.

Festmény, reprodukció.

Népművelés, 1964 12. sz. 48. l.

MDK

Rudnay Gyula

Szüreti munkatság, of.

Tájkép, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1934. szept.
56.1.

MDK

Rudnay Gyula

Falurészlet, of.

Lótanulmány, of.

Tanya, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1934. szept.

56.1.

Rudnay Gyula festő

M.D.M.

A Tornyaykörré csoportosult művészek sorába tartozó

Almási Gyula Béla: Az alföldi festészet és Vásárhely
53.1.
Az alföldi festészet kérdései , Hódmezővásárhely

MDK

Rudnay Gyula

Kampfőisk.

Fénykép

Magyar Foto: GK 31218/9,16,14 Hegedűsné

Rudnay Gyula bábonyi otthonában

1953. XII. 18.

Neg. van

Rudnay Gyula

MDK

Hordás, szinesrajz

Öregek, krétarajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Rudnay Gyula MDK

Temetőbe, sz.rajz

Beszélgetés, krétarajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

MDK

Rudnay Gyula

A Szinyei-Társaság jub. kiáll. a N. Szalonban.
Tél a müvészetben. /Budapest,1940/. 87.l.

MDK

Rudnay Gyula

Csokonai, of.,repr.

A képzőművészeti év története. P.H. 193o. évi naptára. 81.l.

MDK

Rudnay Gyula

A képzőművészeti év története. P.H. 1930 évi naptára. 83.l.

MDK

Rudnay Gyula

F.J.: Téli tárlat a N. Szalonban. Pesti Hirlap 1938. jan. 23.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Mértatás.

Kovács Gyula: Balatoni táj
Művészet, 1965. január - 43 lap.

Rudnay Gyula, festő

Egy képének reprodukciója szerepel.

– bel – : Munkácsy, Derkovits, Szőnyi a Kopper múzeumban 2.

EST/ HIRLAP, Bp. 1963. okt. 12.

MDK

Rudnay Gyula

A Szinyei-Társaság kiáll. Pest 1942. febr. 5.

MDK

Rudnay Gyula

Lestyán S.: Műteremlátogatás Szüle Péternél.
Ujság 1927. ápr. 24. 8.l.

MDK

Rudnay Gyula

Tóth Dénes: Művészeti aukció Almássy-Telcki Éva Mintézetében. Esti Ujság 1940. november 30.

Rudnay Gyula

MDK

Anya gyermekével

Mücsarnok 1924 február-március

MDK

MDK

Rudnay Gyula

Lótanulmány, of.

Erdei nyaraló, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

36 l.

MDK

Rudnay Gyula

Kertben, of.

A tanitványok, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

36 l.

MDK

Rudnay Gyula

M.Képzőművészek Orsz.Szöv. és a Délvidéki Szépmives Céh ... kiáll. Ujvidéken.
Szépmüvészet, 1941. 1.sz. 32 l.

MDK

Rudnay Gyula, festő.

4 db. olajfestm.

(Cim. sz. nyelven)

Ungerska Konstutställningen i Konstakademien

Stockholm, 1912 maj.- Jegyz. 27. l.

MDK

Rudnay Gyula, fastó.

Gázló, v. f.

OMSzM – Graf. ovt. – XXVII. kiáll. – 1918 márc. – 19. n. 20. n.
rajzok. II. soroz. Jegyz.

MOK

Rudnay Gyula, festő

Kompozíció 7. l
Falu vége 7. l
Kondás, (Illusztr.) 8. l
Falusi utca 8. l

Szinyei Merse P. Társ. Kiáll. - 1937 okt. -
Ernst Múz. 25. évf. alk. - ból.
Jegyz. 7. l.

MDK

Rudnay Gyula, festő

Szeptember,

of.

Neuw.-Stat.-Szinyei Társ.-VII.-Kiáll.-1914 o jan.-febr.-Jegyz.-19 l.

Rudnay Gyula, festő

MDK

Mátravidék

Erdőszéle

7 darab predeti rézkarc.

„Artes" Magy. Mest. – k Represent. Csop. Kiáll. = Pécs.

1931 máj. – Jegyz.

MDK

Rudnay Gyula festő

Cigánylegény
Kanyargó út
Somogyi táj
Jézus és a bűnös asszony

„Arles" Magy. Mest.-k Represent. Csop. Kiáll. - Pécs
1931. május. - Jegyz.

MDK

Rudnay Gyula (festőművész)

(Az Espersit Jánossal barátságban lé-
vőként felsorolt alföldi festők közt
szerepel.)

Péter László: Juhász Gyula elfeledett
makói verseiből.
Tiszatáj, Szeged, 1953. tél. VII. évf. 4. sz.
133. l.

MDK

Rudnay Gyula

Önarckép, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 17 l.

MDK

Rudnay Gyula

Lakoma, of.

Árverési közl. 1938, 3.rk.sz. 18 l.

42

MDK

Rudnay Gyula, festő.

Alk. Szüvérszház. - I. Kiáll. 1927. okt. - (Katal. nincs meg.)

MDK

Rudnay Gyula, festő.

Tájkép, v.f.

Esti táj lovakkal, of.

Borus táj "

Itatonál, (Illustr.) "

Alk. Muvészház, - XVI. Kiáll. 1943 aug. - Magyar Mesterek. - Jegyz.

MPK

Rudnay Gyula, festő

Itatás, (illusztr.) of.

Kurno lovasok, "

Lovak, "

Alk. Művészhár, - XIX. Kiall. - 1943 okt. - Magy.

Mesterek. - Jeggr.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

Domb, vf.

Mária halála, vf.

Magy. rajz 500 éve. Szépm.Mur. kiáll. 1940. jan.

19 l.

MDK

Rudnay Gyula

Vágtató szekér, of.

Lótanulmány, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz.
28 l.

MDK

Rudnay Gyula

Utonállók, of.

Kötő asszony, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz.
28 l.

MDK

Rudnay Gyula

Templom előtt, vf.

Kirándulók, rézk.

Történelmi jelenet, vf.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz.
28 l.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

Házak patak mentén

Almásy-Tel. 3. auk. 194o. ápr. 33 l.

MDK

Rudnay Gyula, festö

lásd:
Magyar Müvészet, 1948. 11o.l.

MDK

Rudnay Gyula, festö
szül. 1878

A templomtéren. Jelezve. Vizfestm.

Történelmi jelenet. " "

gr. Almásy-Teleki Eva mův. int. /v. Ernst-Hus./
IX. Művészeti aukció. 1942. máj. 1o.-től kiáll. 10.-án
Kat. 36.1. aukció.

Rudnay Gyula [festő]

MDK

Ami Koszta József /Szolnok-Szentes/ tüzes paraszt
óriásaiban testetöltött, a sohasem csendes vi-
harsarok városában, Hódmezővásárhelyen

Endre Béla életképeiben,
Rudnay Gyula szenvedélyes festészetében és
az "égigérő" Tornyai János lázadó kompozició-

iban visszhangzik:

a magyar paraszt ősereje, pusztithatatlansága és
jussáért való örök küzdelme.

Artner Tivadar: Tárlat - Kisujszálláson.

Esti Hirlap, II.évf.198.sz. 1957.aug.25. vas.
2.oldal

MDK

Rudnay Gyula, festö
szül. 1878.

Rózsacsendélet.	Jelezve:Rudnay.	Vászon.-
Falusi tér.	"	Karton.
Utforduló.	"	Krétarajz.
Lovasok.	"	Vizfestm.

gr. Almásy-Teleki Éva müv. int. /v.Ernst-Muz./
IX.Müvészeti aukció. 1942. máj.lo.-töl kiáll. 18.-án
Kat. 35.36.l. aukció.

MDK

Rudnay Gyula, festö
szül. 1878.

A csónakban.	Jelezve.	Of
Subás férfi.	"	Vászon
Sétalovaglás.	Jelezve	Of.
Tájkép.	Jel.:Rudnay.	Of.
Beszélgetés a réten.	Jel.:Rudnay.	Vászon.

Gr. Almásy-Teleki Éva müv. int. /v.Ernst-Múz./
IX.Müvészeti aukció. 1942. máj.10.-töl kiáll. 18.-án aukció.
Kat. 35.l.

MDK

Rudnay Gyula, festö
szül. 1878

Házak a lombok között. Jelezve.	Vászon.
Parasztszekér.	"
Szerelmesek. Jel. + Rudnay.	"
Táborozás.	Of.

gr. Almásy-Teleki Éva műv. int. /v. Ernst-Muz./
IX. Művészeti aukció. 1942. máj. 1o.-től kiáll. 18.-án
Kat. 35.1. aukció.

M.D.K.

Rudnay Gyula festő

A bábonymegyeri ref. tyrlom menyezetképe

1949.

Genth. Müzeml. 1959 I. 33.

Rudnay Gyula festő M.O.K.

Bp. V. Falk Miksa u. 28. 1922-től a Fészek club tagja.

H „Fészek“ .... tagnévjegyzéke. Bp. 1929
52

MDK

Rudnay Gyula

Tehén, of.

Cigányok, of.

Falusi utcarészlet, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

30 l.

~~30~~

MDK

Rudnay Gyula

A juhász és szamara, szin.rajz

Csikósok a gémeskutnál, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

30 1.

MDK

Rudnay Gyula

Lovasok, of.

Virágoskert, "

Önarckép, "

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

30 1.

30

MBK

Rudnay Gyula, festő 1. MDK

Váznai Ireni férje, Peterdi Andor költő, korábban az Ernst-Múzeumban volt titkár. Ebből az időből való a barátsága egy sereg festővel, mint Csók Istvánnal, Iványi-Grünwald Bélával, Rippl-Rónai Józseffel, Herman Lipóttal stb, de mindenekelőtt Rudnay Gyulával.

[182 lap]

Egy Guttmann nevű képkereskedő — hogy a 19 után üldözött költő-háraspár megélhetését biztosítsa — azza biztatta Peterdi Andort, hogy közvetítse eladásra a fenti művészek műveit! [164 lap]

Váznai Ireni: fényben, vihorban Bp. 1958.

Rudnay Gyula, festő 2 MDk.

A festőt is nehezen éltek. Ezért történt, hogy a felsorolt mesterek képeket adtak utólagos elszámolásra Peter di Andornak. Ekkor vált szokásossá a képek cipelése tehetős ismerősökhöz. Azok is olcsóbban jutottak hozzá, mintha kiállításon vették volna. A „képkunyerálás" is ekkor lett szokássá. Abból állt, hogy az ismeretlen kezdő művész képet kért a befutott művésztől, azt eladta, az árát pedig megette. Rudnay volt az egyetlen, akihez másodszor is elmehetett az, aki egyszer már „meglógott" a pénzzel.

183. Cap.

Várnai Zseni: Fényben, Viharban (Regényes önéletrajz)
Bp. 1958.

Rudnay Gyula, festő 3. MDk.

Külső megjelenése egyszerű, de jelentékeny volt.
Nem viselt művész-rekvizitumokat: bársonykabátot,
1 hasonlót.

Termetre: magas, sovány. Haja: szőke.
Arccsontjai kiállóak.
Többször lefestette önmagát kucsmában
kozáknak.

Kozák című ön-arcképei híresek.

R. Gy. nagyon szerette Peterdiéket. Peterdi könyvet
írt Rudnayról, Rudnay viszont
illusztrálta

Peterdi Tudor: Őszi szélben vadmadár című
verseskönyvét.

Vámai Ireni: fényben, viharban (Regényes önéletrajz)
Bn. 1958.

Rudnay Gyula, festő 4.: MDK.

Vámai Iseninek egy arcképét dedikálta a Mester: „Az anyák legnagyobb költőjének!"

Rudnay Gyula palócosan beszélt. 183. lap

Szívesen ellvorozgatott Peterdivel. 184 „

Pár évvel később már az asszonyokat is elvitték egyszer egy tudrássy úti Zenés étterembe.

Rudnay Gyuláné: magas, barna, ünnepélyes megjelenésű asszony volt. Anya és feleség. Modellje volt (többek között) a következő képeknek: Csipkekendős nő (a barcelónai világkiállítás „Grand Prix"-jének nyertese) (185 lap)

„Korsós leány"

Vámai Iseni: fémyben, vikartan Bp. 1958

Rudnay-Gyula, festő 5. MDK.

(Rudnayné volt modellje:)

„Anya gyermekével" c. kénnek
az „Angyali üdvözlet" Madonnájának
a „Mulatozó társaság" főalakjának

—

Egy kompozíciójának P. A. és Várnai Zs. is modellje volt. Igaz: Retardi A „olyan volt, mint mészároslegény korálban." Várnai Zs. pedig mint „egy spanyol infánsnő" – fekete broché ruhában csipkegallérral körös rózsával a hajában. A köllőnőről még egy réckazeszenű portrét csinált, ovális keretet is rajzolt hozzá. Így jelent meg Várnai Zs: Ím, itt az írás "című verskönyvében.

Várnai Zseni: Fényben, árhatban Bp. 1958 | 186-187 lap

Rudnay Gyula, festő 6. MDK.

Gyakori látogató volt Peterdiéknél. 209 lap.
Gyakran megnézte Peterdi Gábor (Gabi)
képeit is; tehetségesnek tartotta a fiút,
biztatta,
festéket is adott neki.

188. lap.

Vámai Ireni: fényben, zihorban (Regényes önéletrajz)
kp. 1958.

MDK

Rudnay Gyula

Tájkép, of.

Golgota, of.

Árverési Közl. 1938. febr. 2.rk.

23 l.

MDK

Rudnay Gyula

Falusi mulatság, of.

Kompozició, of.

Falusi ház, "

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

3o 1.

~~3o~~

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

Méltatás.

Artner Tivadar: Derkovits Gyula műve 543.
Élet és Tudomány, 1959. jul. 19 – 30 oszám

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Méltatás

Lyka Károly: ~~[illegible]~~ Réti István, 880 lap
Élet és Tudomány, 1959. jul. 5. — 28 szám

MDK

Rudnay Gyula

Mohács emléke. Ernst Muz. 84.kiáll. 1926.szept.
2 l.

M. D. K.

Rudnay Gyula
festő

Tamás Henrik birtokában lévő
alkotását a pécsi Janus Pannonius
Múzeumnak ajándékozta.

Pro Memoria – 37 kap
Művészet, 1960. augusztus.

MDK

Rudnay Gyula, festö.

Lovasok. Vizfestmény.

Nyiregyházi Müv. Hetek. 1940.máj.4.-töl jun. 3.-ig.
Képzömüv. Kiáll. tárgymutató. 11. 1.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Méltatás.

Pogány Ö. Gábor: Aszlóiak képzőművészet a két világháború között
Művészet, 1960. augusztus.

Rudnay Gyula festő

Baja város emlékérmével büntette ki a
falai között élő 70 éves művészt.

„Kultúra, művészet"
Dunántúli Napló 1949. VI. évf. febr. 8. 44.

Rudnay Gyula, festő MDH

Elkészült Rudnay Gyula mellszobra. A Városligetben a művészsétányon kap helyet.

—: Felállítják Derkovits Gyula mellszobrát a Városligeti művészsétányon

Népszabadság. Bp. 1960. júl. 23. 6. l

MDR

Rudnay [Gyula festő ?]

(Neve említve egy Móra-levélben.)

Diósszilágyi Sámuel: Móra Ferenc tréfás levelei, pajzán rigmusai.

Tiszatáj, Szeged, 1959. július. 10. l.

HDG

Rudnay [Gyula festő]

(Futólag említve.)

Telepy Katalin: Borsó János kecskeméti festőművész kiállítása Szegeden.

Tiszatáj, Szeged, 1959. július. 12. l.

MDK

Rudnay Gyula

Fasor, of.

Tájkép, "

Nő korsóval, of.

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz. 28 l.

MDK

Rudnay Gyula, festö

müveivel szerepelt a lomdoni Royal Academy nemzetközi kiállitásán.
Daily News/nov.9./ R.Gy. képei közt a leghatásosabb a "Magyar falu".
Bradfordban is bemutatásra került a magyar kollekció.

A Szinyei M.P. Társ. londoni kiállitása.
"Magyar Müvészet". /?/: Müvészeti Elet. 1925. 433.1

MD K

Rudnay Gyula, festö

Tájkép, of.

Az Alkotás Müvészház XXXII. kiállitásának katalogusa.
"A Müvész Két Arca". 1947.III.9- 25.

MD K

Rudnay Gyula, grafikus

műveivel szerepelt a londoni Royal Academy nemzetközi kiállításán.

Morning Post, nov. 7. Rudnay és Varga legkiválóbb rézkarcainak Rembrandt az inspiráló forrása.

Bradfordban is bemutatásra került a magyar kollekció.

A Szinyei M.P.Társ. londoni kiállítása. "Magyar Művészet". /?/: Művészeti E-let. 1925. 433.l.

MDK

Rudnay Gyula, festö

1925 julius havában nyilt meg a zürichi Wolfsberg Szalonban Tamás Henrik által elökészitett 88 számot felölelö nagyszabásu kiállitása. Romantikus tájképei Böcklinre emlékeztetnek. Eröteljesek a kozák arcképek. Meglepö a nöi arcképen az intonálás nyugalma. "Csavargó" és"Öreg polgár";a müvész a legjobb eredményeket éri el. Lovasképei elsö helyen állnak. stb./Tages Anzeiger, Zürich.164.sz. jul.16.

"Magyar Müvészet" /?/: Müvészeti Elet. Kiállitások 1925. 434.l.

Rudnay Gyula
festőművész
79 éves
(bulorkűteg)
1957. I. 4.
Farkasréti temető

Halotti főkönyv
88 folyosz

MDK

Rudnay Gyula festőm.

d.r: Két kiállitás. Függetlenség, 1937.márc.21. 8 l.

gyemeletes, 4 ablakos, barokk udvar-

Rudnay Gyula
/1878-1957/

MDK

Csipkekendős asszony. 1924 körül.
Olaj, vászon. 82.63 cm.
/Szines repr./

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XX. században.
Bp. 1959. XXII. tábla.

MDK

Rudnay Gyula

A Szinyei-Társaság reprezentativ kiállitása.
Pesti Napló 1937. okt. 17. 12.1.

MDK

Rudnay Gyula

Vasárnap délelőtt

Őszi hangulat

KMTárs. 1927. táj-és életk. kiáll. kat. 16.l.

MDK

Rudnay Gyula

Facsepert

Erdőszéle

KMTárs. 1927. táj-és életk. kiáll. kat. 16.l.

MDK

Rudnay Gyula, festöm.

az Ocslói magyar kiállitást Hubay Andor festöm. rendezte, maga is kiállitott müveiből.
Fentnevezett szerpelt képeivel a kiállitáson.

Szépmüvészeti kiállitások. -Ocslói magy.kiáll.
? ? jan.7.

MDK

Rudnay Gyula, festöm.

a "Céhbeliek" jub.kiállitásen bemutatott müvei igazolják, h. lépést tartott a korszerü fejlödéssel.

/B./: Három kiállitás: Mücs.téli kiáll.-a.Céhbeliek jub.kiáll. -a. Kádár Béla kiáll. -a.
Az Est.1934 jan.14. 10.l.

Rudnay Gyula MDK

Kozák, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

Illés Árpádnak volt a mestere
a Képzőművészeti Főiskolán.

Szabadi Judit: Illés Árpád kiállítása a Fényes Adolf teremben
Művészet, 1963. augusztus - 38 lap

Rudnay Gyula

Képei a XX. sz.-i jobbágyságról.

cumlitve.

Valóság, 1959 4. sz. 66. l.

MDK

Rudnay Gyula

Dr. Móricz V.: Képzőművészeti kiállítások Budapesten. Tátra. 1937. I. 9. sz. 326. l.

MDK

Rudnay Gyula

Varró asszony, of.

Képzőm. Társ. 1913. tav. kiáll. kat. 39.l.

MDK

Rudnay Gyula

A Műgyüjtő. 1930. évf. 300.l.

MDK

Rudnay Gyula

Szőnyi István festőművész a Képzőm. Főiskola tanára lett. Magyarország 1937. szept. 2.

MDK

Rudnay Gyula

Az anya. Olajf.

Műcsarnok, 1912. tav.kiall. 63.1.

Madame Cyrela

Ma mère...Clarif.

Mgonarnok, 1912. Tav.kiadj. 65.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Rudnay Gyula

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

1964 MÁJ 5.

Rudnay Gyula festőművész nevét vet a tabi gimnázium és a Mezőgazd Gépszerelő Szakközépiskola

1021

(Tudósítónktól.)

Fennállásának tizedik évfordulóját ünnepelte május 1-én a tabi gi Mezőgazdasági

Page 1

Rudnay Gyula.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A képzőművészeti egyesületek története,kézirat

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.1.2.ó

Rudnay Gyula.

Szinnyei társaság.

Lázár Béla Művészekről.
Lázár Béláné közlése.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa [illegible] út 41

szövarch.29.1.ó

Rudnay Gyula.

Tanári megbizatása a főiskolán.192o.

Lyka Károly:főisk tanári müködéséről.
jegyezte:Frank János.195o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.132.1.ó

Rudnay Gyula

Konecsni György kikérdezése.
kikérdező:Rozgonyi Iván,1956 juni 26

Müv.Tört.Dok.

Glatz Oszkár

szövarch.126

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.122-2.ó

Rudnay Gyula

alkotói módszere

Elekffy Jenő kikérdezéséből
kikérdező:Kálmán Mária

Müv.Tört.Dok.

Czóbel Béla

szövarch.12o

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.137.3.6

Rudnay Gyula.

Moldován István kikérdezéséből.

kikérdező:?

Rudnay Gyula
festő

M.D.Y.

Képeinek reprodukcióit a művelődési autók vidékre viszek ahol róg glönzött tárlaton bemutatják.

Varga Edit: 17. „Láda" képzőművészet
Művészet, 1964. augusztus - 23 lap

Rudnay Gyula.

A "Céhbeliek" társaságának tagja.

Bende J: A Képzőművészeti egyesületek története.

Rudnay Gyula.

A Munkácsy céh tagja 1928-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

szövarch 20.- 202lap

Rudnay Gyula.

Kiállitotta müveit az Ernst muzeom 1936-ban

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

„Csipkehendős nő" repro

A borítólapon
Művészet, 1963. április.

MDK

Rudnay Gyula

Magyar Studio II. 55.1.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Ydilt című Rudnay kép a
Molnár gyűjteményben tartozik

Szy Béla: Molnár Béla gyűjtemenye
Művészet, 1963. április – 20 kep.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K

Rudnay festészete ma is még
Vásárhelyen hagyomány.

Artner Tivadar: Tatabányai képek
Élet és Irodalom, 1963. március 26-10 lap

MDK

Rudnay Gyula

Három képe a Nemzeti Szalon "Magyar Nép" cimmel rend.III.kiáll.-án.

/-sly./:"Magyarország a képzőművészetben".

Esti Kurir 1940.febr.20.

MDK

Rudnay Gyula

Barna ló

Lovas pandurok

Ernst Muzeum aukciói XLV /1930/. Gróf Zichy Béla hagyatékából stb. 36.l.

Rudnay Gyula, festöm.

	Erdö belseje.	Olf.	62x5o.	J.l.j.
	Felhök.	"	32x21.	J.l.j.
	Fiam.	"	43x36.	J.l.j.
624.	Tájkép.	"	4ox3o.	J.l.j.
625.	Tájkép.	"	4ox3o.	J.l.j.
	Házaspár.	"	126x94.	J.l.j.
	Esös hangulat.	"	5ox4o.	J.l.j.

Árv.Közl. 193o. 4.rk.sz. 55.szám. 33.1.

MDK

Rudnay Gyula, festöm.

Esti hangulat.	Olf.	48x38.	J.l.j.
Lovas betyár.	"	36x30.	J.l.j.
Vágtató ló.	Tuss.	15x12.	J.l.j.
Tanulmány.	Szines rajz.	7x6.	J.l.j.
Krisztus születése.	Olf.	47x37.	J.l.k.
Templom előtt.	"	40x28.	J.l.b.
Kuruc jelenet.	"	45x35.	J.l.j.

Árv.Közl. 1930. 4.rk.sz.55.szám. 33.l.

M.D.K.

Ruduay Gyula
festő

A Képzőművészeti Főiskolán
Diószeginek volt a mestere

Dodnár Éva: Diószegi Balázs kiállítása
Művészet, 1962. szeptember — 40 kap

Rudnay Gyula, festő

MDK

Szerepel az aukción

—: Munkácsy-festmény kikiáltási ára ... 2.l

ESTI HIRLAP

Bp. 1963. máj. 8.

Keródy György vezetése mellett Ruinay Gyula fest.

terve szerint készült nagy gobelin az elnöki kis fogadóban a szkfv. gobelinszövő műhelyben készült.

K.Gy.

Zámb 1935. 9.1.

MDK

Rudnay Gyula

Domboldal, sz.rajz

Önarckép, of.

Falusi táj,

Árv. Közl. 1936. febr. 1.rk.sz.

22. 1.

Rudnay Gyula
festő

M. D. K.

Méltatás.

Ortutay Tivadar: Hódmezővásárhely
Élet és Tudomány, Bp. 1958. 47 oz.

1488

MDK

Rudnay Gyula

Tájkép, of.

Lótanulmány, of.

Tanulmányfej, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74. sz. 31 l.

Rudnay Gyula festő

Szöregben említett mű: Hímző nő

A XX. századi magyar festészet és szobrászat

Bodnár Éva

1966. ápr. 7. Délmagyarország.

MBK

Rudnay Gyula

Templom előtt

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 31 1.

MDK

Rudnay Gyula

A Szépművészeti Múzeumban, a Magyar Rézmetszet és Rézkarckiállításon szereplő Vízhordó című műve vagy.

Grafikai munkák budapesti kiállításokon.
(reprodukciók, általános kísérőszöveggel.)
Nők Lapja, Bp. 1954. április 22. [20. l.]

Rudnay Gyula
festő

Az Országház értekezleti termének gobelinje R. Gy. tervei alapján készült.

67.o.

Szekely László /szerk/: Budapesti zsebkalauz. Bp. 1958.

M.D.K

Rudnay Gyula
festő

Méltatás

Dvoka Mária: Két kiállítás

Magyar Nemzet, 1959. május 9.

4l

Rudnay Gyula MDK

Pásztorfiu,

Mücsarnok 1924 tavaszi kiállitás

MDK

Rudnay Gyula

Székelyföldi ösztöndijas festők kiállitása.
Pest 1943. dec.22.

MDK

Rudnay Gyula

A Szinyei Merse Pál Társ. Értesitője. 1927. febr. 3 sz.

Ruínay Gyula, festőm. MDK

Neue Züricher Zeitung-Morgenausgabe./Reggeli kiad

1944. jan. 24. Ungarische Kunst der Gegenwart.
Jelenkori magyar művészet.

Rudnay Gyula, festő M.D.K.

nevét említik

P.C.: Les Populistes reçoivent les Peintres Hongrois
Les Lettres Françaises, Páriza, 1954. jun. 17.

Rudnay Gyula

MDK

Közelgő vihar

Domboldal

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Rudnay Gyula MDK

Tájkép

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

M.D.K.

Rudnay Gyula, festő

művészetét Tornyai János és Endre Bélával együtt emliti a szerző, akiknek körében egy ideig tartózkodott. Nálunk „Munkácsy és a francia realisták ihletése terenti meg a kódmező" vásárhelyiek szilaj látomás világát. Művészetükben az éles ellentétek drámaiságában – Nagybánya harmóniájával szemben – az emberi szenvedély s ennek szuggesztiója robban ki az ecsetkezelés dinamikájában."

Kisdéginé Kirimi Irén: Lyka Károly

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1964. XIII.évf.

2.sz. 75. old.

MDK

Rudnay Gyula

Lovas legény

A vallás-és közokt. min. vásárlásainak kiáll. a Szépm. Muzeumban. Szépművészet 1941. 2o6.l.

MDK

Rudnay Gyula, festőm.

914. Hódolat. J.l.b.

Árverési Közlöny. 1929. ápr. 3. rk. sz. 38. l.

MBK

Rudnay Gyula, festöm.

a Tamás Cháris, melyet Tamás Henri alaitott Akadémia-utcai helyiségében, eddig már ötven kiállitását rendezett. 1927 okt.-ben rendezte első kiállitását, melyen fenti művész művei is szerepeltek. Azóta a legmodernebb törekvésü festők és szobrászok műveiből állitott ki.

E.C. II. 521.1.

Rudnay Gyula, festőm. MDK

A Szinyei Társaság az Ernst Muzeumot ünnepli 25 éves fordulóján.

R.Gy. két falusi képét kell elsősorban említenünk a nagy gyüjteményből.

Dékány András: Két kiállitás. - Ernst Muzeum 25 éves fennállá
Uj Magyarság. 1937.okt. 17.

MDK

Rudnay Gyula

Uj magyar festőtehetség tünt fel az Ernst-Muzeum kiállitásán. Szinházi Élet 1924. 9.sz. 30.l.

Rudnay Gyula.

Az Ernst muzeom kiállitást rendez müveiből 1929-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Rudnay Gyula.

Müveiből kiállitást rendez az Ernst muzeom 1921-ben.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Rudnay Gyula.

Müveiből kiállitást rendez az Ernst muzeom 1918-ban.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

M.D.K.

Rudnay Gyula

Cim nélküli festményét, illetve annak repr.-ját hozza a lapxazzal a megjegyzéssel, hogy a Szépmüvészeti és Mükereskedelmi Rt.-nél kapható.

Szinházi Élet. Bp. 1929. dec. 22.- XIX. évf. 52. sz. 206. lap.

MDK

Rudnay Gyula

A Szinyei Merse Pál Társaság kiáll. Dunántul 1922. nov. 22.

M.D.Y.

Rudnay Gyula
festő

Bajan Rudnay szabadiskolájá-
ba járt Göldner Tibor

Mislegné Meák Sári: Göldner Tibor kiállítása
Művészet, 1964. február – 43 lap.

Rudnay Gyula MDK

Kompozició, olf.

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Rudnay Gyula, festő MDK

Pásztor Jánosnak Rudnayról készült szobrát a Margitszigeten helyezik el.

–: A művész-sétány szobrai — a Margitszigeten 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1963. aug. 2.

MDK

Rudnay Gyula

Artner T.: Mügyüjtők kincsei a Galériában. Népszabadság 1963. jul. 31.

Rudnay Gyula, Kisfaludi-Strobl Zsigmond,
Szönyi István

„is elég támogatást élvezték 1945 előtt" (Corvinkoszorú,
Corvinlánc)

Devényi Iván Kit Konyv a XX. Szazad Magyar Képzőművészetéről
Jelenkor 1963 11. sz

1103. L

Rudnay Gyula festő M.D.K.

A hódmezővásárhelyi majolikagyár egyik létrehozója a 10-es évek elején.

Kiss Károly: Ősi ipar mai gicces.
Tapasztalatok a vásárhelyi majolikagyárban
Magyar Nemzet 1963. 19. augusztus 19. 11.1.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K

Utolsó vacsorája (1918) a
bajai Szentháromság templomban.

Szabó Julia: XX. századi művek bajai magángyűjteményekben
Művészet, 1965. február - 43 lap.

MDK

Rudnay Gyula

/v.gy./: Károlyi Lajos, a "szentéletü festő" képei Szegeden. Pest 1940. jul. 2. 4.l.

MDK

Rudnay Gyula

A Mücsarnokért. Képzőművészet 1930.34.sz. 204.l.

MDK

Rudnay Gyula

Nagybábonyi utca

Facsoport, szénrajz

A Szépmüvészeti Muzeum gyarapodása 1925-ben. Magyar Müvészet 1926. 41.l.

MDK

Rudnay Gyula

Magyar Mivészet 1926. 48.1.

Rudnay Gyula MDK

Őszi hangulat

Műcsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

Rudnay Gyula MDK

Erdőszéle

Vasárnap délelőtt

Műcsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

Rudnay Gyula MDK

Facsoport,

Műcsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

M.D.K.

Rudnay Gyula

"Erdei ut" c. alkotásának repr.-ját bemutatja a lap a Szinyei-Merse Pál Társaság harmadik kiállitásáról az Ernst Muzeumban.

Szinházi Élet. Bp. 1931. jan. 25-31. XXI. évf. 5. sz. 39. lap.

Rudnay Gyula, festő MDK

Rudnay Gyula bajai szabadiskolájában tanult kezdetben Szurcsik János, a tehetséges fiatal festőművész.

—dt—: Nevével még találkozunk ... 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. febr. 4.

Rudnay Gyula MDK

Népdal, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Rudnay Gyula MDK

Szeptember vége, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Rudnay Gyula, festöm.-graf.

Nagy elgondolásu, föleg történelmi levegöjü karcait rendesen a kompozició zártsága, az elég mély vonal és a sötétbarna szinü nyomatok jellemzik.

Szautner Lajos: Karc- és fametszet-müvészetünk fejlödése.- Képzömüvészet.1934. 77.sz. 195-201.1.

MDK

Rudnay Gyula, festöm.-grafikus

a grafikusaink időrendben második csoportjához tartozik. Lírai hangulatu grafikai lapjai nem elégszenek meg Olgyay mester fény-árnyék meghatározásával, nála a szinnek is van tomus-értéke.

Szentner Lajos: Karc- és fametszet-művészetünk fejlődése. - Képzőművészet. 1934. 77. sz. 195-201.1.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

"egybányán dolgozott

enthon István: Ferenczy Károly Bp. 1963. 49.l.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Irányitásával dolgozott a bajai müvésztelepen

Göldner Tibor

Vajna Éva: Göldner Tibor ,kiállitása

Magyar Nemzet 1963. szeptember 14. 4.l.

udnay Gyula festő M.N.K.

Képei multba ragadt ~~xxxxx~~életformáról, a XX. szá
zadi jobbágyságról.

Pogány Ö. Gábor: Az alföldi festők öröksége
Az alföldi festészet kérdései Hódmezővásárhely 1960. 27.1.

Rudnay Gyula

MDK

Toborzó

Műcsarnok 1933 Klebelsberg Kuno emlékkiáll.

MDK

Rudnay Gyula

főiskolai tanár vezetése alatt müködött
a makói, hódmezővásárhelyi és szegedi müvésztelep

A Képzőm. Főisk. ez évi nyári tanfolyamai. Magyar Müvészet 1926. 363.l.

Rudnay Gyula MDK

Kozák, olf.

Mücsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti anyagából rendezett kiállitás

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

Vén Emil Rudnay tanítvá-
nya volt, kisöbben Lanárse-
gédje lett a mesternek – Erős
hatással volt munkásságában is Vén Emilre

Frank János: látogatás Vén Emilnél
Művészet, 1965. október – 30 lap.

MDK

Rudnay Gyula

Kampfőiskola. 5.l.

Rudnay Gyula

művei aukción

PH. 1942. II. 26.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Művészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolható

Rudnay Gyula

művei aukción

PH. 1992. II. 11.

Kérdő

Név: . . . . . .

Volt-e önálló kiállitása 1954-óta: . . .

. . . . . .

Milyen pályázatokon vett részt 1954 u

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásokat kapott: . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

1954 után készült fontosabb müvei: .

Rudnay Gyula MDK

Krisztus Pilátus előtt, repr.

Mücsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Rudnay Gyula MTK

Kristina Pláténs elnök, Terp.

Mindenkor 1935 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Rudnay Gyula MDK

Vihar után

Pihenő lovak

Krisztus Pilátus előtt

Műcsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Rudney Gyula

Vitéz utca

Piknő Jovak

Kristina Pilétus elétt

Rudnay Gyula festő M.D.K.

A finnországi magyar hetek során rendezett kiállításon művei

Magyar festészet Helsinkiben

Hétfői Hírek 1965. márc. 15.

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

Méltatás

Franek János: Molnár C. Pál
Élet és Irodalom, 1965. május 1 - 8 kép

MDK

Rudnay Gyula

Tornyai János temetése. Pesti Napló 1936. szept. 24. 12.l.

MDK

Rudnay Gyula

Farkas Z: Az Alföld festői. Nemz. Ujs. 1943. márc. 7. 19.l.

Rudnay Gyula

Tornyai János halála előtt 3ooo kép eltünése miatt tett feljelentést... Magyarország, 1936. szept. 25. 3 l.

MDK

Rudnay Gyula

Krisztus Pilátus előtt, festm. repr.

Nemzeti Képzőm. kiáll. 1933.

MDK

Rudnay Gyula

/ Két kiáll./ Népszava 1943. máj. 14.

MDK

Rudnay Gyula

Szinyei emlékünnepély, Szinyei Társ. Akadémia.
1941. febr.

Rudnay Gyula.

Portréja szerepelt az Kunst-múzeum arcképi kiállításán. (emlékre.)

Kis Újság, 1952. Júl. 13.

Ruchay Gyula

A győri Múzeumban megnyílt XIX. és XX. századi magyar festőművészeink kiállításán műveivel szerepelt.

Győrmegyei Hírlap, 1951. Máj. 8.

Rudnay Gyula MDK

Lakoma, repr.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Rudnay Gyula

MDK

Menekülő asszony

Műcsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusai

Rudnay Gyula MDK

Falursézlet

Mücsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusai

MDK.

Rudnay Gyula

Kapcsolatai Farkas Zoltánnal

Művészet 1965 7.lap 29.

MIK.

Rudnay Gyula

Makói kiállitáson szerepel

Csongrádmegyei Hirlap 1965 ápr.17.lap-

Rudnay Gyula festő M.D.K.

képei is szerepelnek a kolozsvári volt Redut helyiségeiben megnyiló Városi Népitanács Képzőművészeti Muzeumában.

Utunk Kolozsvár, 1952. augusztus 15.

Rudnay Gyula gosto

N.D.K.

Képei is szerepelnek a Kolozsvári volt

Hedut helyiségeiben megnyitó Városi Néptanács

Képzőművész eti Muzeumában.

Utunk Kolozsvár, 1952. augusztus 15.

Rudnay Gyula, festő M.D.K.

Tornyai, Koszta, Nagy Balogh.
Nagy István „haladó művészetének sorrétű bemutatását" követeli Bohor Miklós „a sikereket élvező műcsarnoki művészek és a Graham köre népszerűsége helyett..."
Idéri:

Láncz Sándor: A szocialista realizmus művészetéből 1949-1956

Művészettörténeti Értesitő, XIV. évf. 2.sz.

old.

Rudnay Gyula

Festő tanítványa volt Nagy Gyula

Szép Rezső: Nagy Gyula művészet
Jelenkor 1965 9 sz. 849. l.

~~Pa~~ Rudnay Gyula

Festő

Heitler L. Művészek, művek és mű-
gyűjtők

Jelenkor 965 9 m. 856 l.

Kér

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . Hely: . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatá

Rudnay Gyula

Festő

Heitler László: Művének, művek és műgyűjtők

Jelenkor 1965 9 sz. 855. l

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányu

. . . . . .

Rudnay Gyula M.D.K.

Alkotása bajai magángyüjtményben

Utolsó vacsora / 1918/

Szabó Julia: XX. századi müvek bajai magángyüjteményben

Müvészet 1965. febr.

Rudnay Gyula festő M.D.K.

Műve bemutatva Helsinkiban

Magyar festészet Helsinkiban

Hétfői Hirek 1965. márc 15.

Rudnay Gyula MDK

Pihenő, olf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti képzőművészeti kiáll.

MTK

Rudnay Gyula

MDK

Lakoma, olf.

Mücsarnok 1934.Nemzeti Képzőművészeti kiáll.

Rudnay Gyula

Kiállít

M. 1930. XI. 16.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Művészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolható

Rudnay Gyula
/1878-1957/

MDK

Nagybábonyi utca. 1921 körül.
Olaj, vászon. 39.57 cm.
/Szines repr./

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XX. században.
Bp. 1959. XX. tábla

MDK

Rudnay Gyula

Chroniqueur: Kohner A. gyüjt. Képzőművészet, 1929. 16.sz. 15-17 l.

MDK

Rudnay Gyula

Felhős táj, festm.

Képzőművészetünk 10 éve. Műcs. 1955. Kép,.

MDK

Rudnay Gyula

Kóródi Katona J: A visszatért Nagybánya.
Nemz.Ujs. 1940. szept. 8.

MDK

Rudnay Gyula, 1878-

Vásárban

Pásztorleány

Rézk.müvészete. Müvész Gal. 6.kiáll. 1948.jan.

MDK

Rudnay Gyula (festőművész)

(Diósszegi Balázs mestereként emlí-
ve.)

Kádár Zoltán: Debreceni képzőművészek
kiállítása.
Alföld, Debrecen, 1955. 6. és 1956. 1. össze-
vont szám. VII. évf. (1956. jan.-febr.) 75. l.

MDK

Rudnay Gyula

Műcs. tav. kiáll. Vasárnapi Ujság, 1914. 14.sz.
269-71. l. képpel

MDK

Rudnay Gyula Kossuth-dijas,

P. Bak János olajfestménye

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 5 l.

Rudnay Gyula festő 70 éves

Május 13-án a Magyar Nemzeti Galéria előadást tart Rudnay művészetéről.

— Hír

Népszabadság. Bp. 1960. máj. 13. 8.

MDK

Rudnay Gyula

Ungarische Kunst/ in Zürich. Neue Zürcher Zeitung. Abendausgabe, 1944. ápr. 5.

MDK

Rudany Gyula

Ybl, Ervin: Ungarische Maler in der Schweiz.
Das Werk. Zürich, 1944, jun.sz.

MDK

Rudnay Gyula

Berner Tagwacht. 1944. febr. 16.
gsrt Moderne ungarische Kunst.

MDK

M. Nemzeti festészet kialakulása. N.Szal.kiáll.
1949. febr.

MDK

Rudnay Gyula

Dobai Jr Nagybánya ... Sz.N. 1953. 223-25 l.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

Lovak

Ernst Muz. aukc. 43. 1929. 52 l.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

Lovas és szekér, vf.

Kurucok esküje, vf.

Almásy-Tel.Int. 8. sukc. 1942. febr.

37 l.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

A szérüben, of.

Teregetés a kertben, of.

Almásy-Tel.Int. 8. aukc. 1942. febr.

~~367~~ 37 l.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Méltatás.

Genthon István: Bornemisza Géza – 29 lap.
Művészet, 1960. szeptember

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Méltatás.

Solymár István: Iván Szilard kiállításáról — 32 lap
Művészet, 1960. szept.

Rudnay Gyula festő MDP

A bajai művésztelep vezetőjét emlékezetével tüntették ki.

"Pesti Napló"

Pesti Hetilap. 1949. II. évf. febr. 7. 2. l.

M.D.V.

RUDNAY Gyula festő

Barátai az alföldi kisvárosban

Pásitor János, Endre Béla és Kiss Lajos

Nemeth Lajos: Nagy Balogh János Bp. 1960.

6. l.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878

Felhőtanulmány, akv.

A kutnál, akv.

M. Studio 2. aukc. 1921. 25-26 l.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878

Tánc, akv.

Falusi ház, akv.

M. Studio 2. aukc. 1921. 25-26 l.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

Madonna, of.

Felhőtanulmány, of.

M. Studio 2. szmc. 1921. 25 l.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

Falu széle, of.

Sáros tájék, of.

Vasárnap délután, of.

M. Studio 2. sukc. 1921. 25 l.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

Férfi tanulmányfej, of,

Gondolkodás, of.

Mezei munka, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 25 l.

Rudnay Gyula

Kiállít

PH. 1931. IV. 11.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Kép
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Művészeti Osztályának iratanyagát és a
iratanyagának a képzőmüvészetre vonatl

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk ki

"Müvészettörténeti Tanulmányok
cimü kötete, mely a Dokumentációs Köz

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányok
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhatók

Rudnay Gyula

állandó művásárt rendez festményeitől

a TG. meghívója, NÚ 1931. IV. 8.

'gy ut 41.), készpénzfizetés ellenében.

.650-51 Müvészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

\cta Cassae Parochorum" egri anyaga,

'ök utáni állapotát rögziti.

üvészettörténeti Dokumentációs

Központ

Rudnay Gyula

Kiállít

PH. 1931. X. 4.

Rudnay Gyula

Kiállít

Est 1931. X. 4.

Rudnay Gyula

Kiállít

P.N. 1929. IV. 28.

Rudnay Gyula

Kiállít

Ujvár 1929. IV. 27.

MDK

Rudnay Gyula

Vizhordó

Magyar Művészet 1925. 492.l.

Rudnay Gyula

Kiállít

P. N. 1936. V. 31.

Rudnay Gyula

Kiáhít

N. Ú. 1935. VI. 1

Rudnay Gyula

Kiállít

Et 1929. IV. 28.

Rudnay Gyula

Kiállít

ÚN. 1929.IV.28.

Rudnay Gyula

Kiállít

M. 1929. IV. 28.

Rudnay Gyula

Kiállít

NÍ. 1929. IV. 28.

Rudnay Gyula

Kiállít

P. H. 1829. IV. 29.

MDK

Rudnay Gyula

Vizhordó, repr.

Magyar Művészet 1925. 492.l. /Clevelandi Museum of Art "Bulletin"/.

MDK

Rudnay Gyula

Vizhordó

Lakoma

Magyar Müvészet 1925. 492.l. /Cleveland Topics 1925. szept. 2o. és okt. 11. sz./

MDK

Rudnay Gyula

Magyar Művészet 1925. 492.l. /Cleveland News 1925. szept. 2o. sz./

MDK.

Rudnay Gyula

A Nemzeti Galériában lévő müveiről

Tolnamegyei Népujság 1965 ápr.18.lap -

M.D.K

Rudnay Gyula
festő

Cs. Patay Mihály a Főiskolán
Rudnay növendéke volt.

D. Fehér Zsuzsa: Cs. Patay Mihály kiállítása Szegeden
Művészet, 1965 február – 46 lap

Rudnay Gyula MDK

Koronázás, olf.

Mücsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

Rudnay Gyula MDK

Falusi ház, olf.

Mücsarnok 1932. Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

MDK

Rudnay Gyula

Pihenő hegedüs

Thirring G.dr.: Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. 101.1.

MDK

Rudnay Gyula

Décsi Géza dr.: Istokovits Kálmán. Élet 1933. ápr. 2. 7. sz. 111.l.

Rudnay Gyula

MDK

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.

Rudnay Gyula.

A bajai Türr István múzeumban kiállítás nyílik „Duna a festészetben" címmel. A bajai művésztelepet a múzeum alapította, ő a bajai festőiskola reprezentáns mestere.

Bácskiskunmegyei Népújság, Kecskemét, 1952. febr. 24.

Rudnay Gyula.

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon művei szerepelni fognak.

Kés Ujság, Budapest, 1951. Okt. 31.

Rudnay Gyula.

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon
alkotásai szerepelni fognak.

Magyar Nemzet, 1927. Okt. 31.

Rudnay Gyula, festő M Dk

Aukcióra kerül Rudnay mű.

(fenczik): Képkonjunktúra Magyarországon 8.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. dec. 5.

Rudnay Gyula.

Bukarestben, a Magyar Népköztársaság képzőművészeti kiállításán művei szerepeltek.

Vetnek Kolozsvár, 1952. május 15.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K

Tar Zoltán az akadémián
Rudnay mű vendég volt.

Tóth Ervin: Debreceni kiállítási levelei
Művészet, 1960. január - 42 lap

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

Hanna Mela festőnő mestere volt a főiskolán. – Művészete hatással van a festőnő munkásságára.

Szelesi Zoltán: Hanna Mela találata Vásárhelyen. Művészet, 1966. január - 47 lap

Rudnay Gyula

Kiállít

M. 1934. X. 6.

Rudnay Gyula

Kiáltás

P. H. 1934. X. 4.

Rudnay Gyula MDK

""Vihar előtt"

Diószegi Balázs: Képek a VI. magyar képzőművészeti kiállitás anyagából a Jósa András muzeumban.

Szabolcs-Szatmári Néplap, Nyiregyháza. 1956.jun.5.

M.D.K.

Rudnay Gyula.

Festőművész.

Genthon István opponensi véleménye Aradi Nóra kandidátusi disszertációjáról.

Müv.Tört.Ért. 1960. 1.szám. 65.lap

MDK

Rudnay Gyula

Munkácsy, Goya, és a kuruckori zsánerképek hatása alatt áll művészete.

Cent. Magy festőműv. tört.
A Szépműv. Könyve 1940. 945 l.

MDK

Rudnay Gyula

Kisasszony és pásztorfiu /repr./

Gent. Magy. festőmüv. ţört.
A Szépmüv. Könyve 194o. 946 l.

M.D.K.

Rudnay Gyula

Festőművész.

Hollós Korvin Lajos:
A magyar forradalmi müvészet kiállitása a Mücsarnokban
Népakarat 1957. nov.7. 11.old. 261.szám.

M.D.K.

Rudnay Gyula

Kossuth dijas festőművész neghalt.

Népakarat 1957. jan.6. 7.old. 4.szám.

Rudnay Gyula
festő

M.DK

Patay Éva festőnő a növendéke volt

Slirek.
Művészet, 1961. augusztus — 44 l.

M.D.K.

MDK

Rudnay Gyula, festö

Csoportkiállitása 1930 febr. 3. az Ernszt Muzeumban. /Igányi-Grünwald Béla, Batthyány Gyula gr, festöm.-k és Sidló Ferenc szobrászm./

Kiállitási Naptár.
Képzömüvészet.1929. 16.sz. 32.l.

MDK

Rudnay Gyula, festö

Olvasó nö.	Jelzett.	Olf.
Lakoma. Illusztr.a VI.táblán.	"	"
Krumplit hámozó nö.	"	"
Önarckép.	"	"
Tájkép.	"	Szénr.
Kirándulók.	"	Olf.
Lovasok.	"	"

Árverési Közlöny. Festm.,rajzok. 1936 okt.4. rk.sz. 41.1.

Rudnay Gyula, festö

Tájkép.	Jelzett.	Olf.
Lótanulmány.	"	"
Az Utolsó vacsora.	"	"

Árverési Közlöny. Festm., rajzok. 1936 okt. 4. rk. sz.
41. l.

Rudnay Gyula, festö

a sajátosan magyar kifejezést kereste. Ez élte
ti táncképeit.

Csárdás c. rajz. /Szépmüv. Muz./
Juhásztánc. Festm.
A debreceni egyetem számára nagyméretü
toborzót festett, szándékosan régies sti-
lusával a kuruckor és negyvenhnyolcas idök
hangulatát idézi fel.

Szalay Karola: A tánc a képzömüvészetben. A P.P.Tud.
Egyet.dolgozatai. /Müv.Tört.és Ker. Rég. Intézet./
Bp.1941. 81.l.

MDK

Rudnay Gyula, festö

"Lovas legény" ékes képe a tárlatnak.

OZ.: A Vall. és Közokt. Min. vásárlásainak kiáll. az O.H.Sz.Mus.-ban.
Szépművészet. 1941. 2o6.1.

8. 12

MDK

Rudnay Gyula

A juhász és szamara, szin.rajz.

Lakoma, of.

Falusi ház, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.

29-30 l.

M.D.K.

Rudnay Gyula

Festőművész vezetésével megalakul a bajai művésztelep.

Rudnay művésztelep létesül Baján
Városok Lapja. 1947. 2.szám. 29.old.

Rudnay Gyula

Vásárhelyi művészélet.
G. J.

Falusi Vasárnap
1958. nov. 23.

Rudnay Gyula

Képvásárlánk a képzőművészeti kiállításon.
Gádor Emil.

Dunántúli Napló
Pécs
1956. május 27.

Rudnay Gyula MDK

Tárlat Hódmezővásárhelyen.
Fenti művész munkái is kiállitva.

ESTI HIRLAP 198 sz. 1957. aug 25.

M.D.K.

Rudnay Gyula

A "Rézkarcolómüvészek Egyesülete" külföldi kiállitásai során szerepel. A kiállitás első állomása Zürich, 1924-ben. Utána Stockholm, később Amerika, majd Tokió, végül 1927-ben Firenze. Amerikában a "Cleveland Topics" dicséri Rudnay jeles gyüjteményét.

A kiállitások külföldi sajtóvisszhangját és a részletesebb felsorolást ~~láds~~ lásd: Olgyai Viktor 1.-5.-ig terjedő céduláin.

A grafika magyar mesterei. Bp. Conrad Gyula: Magyar rézkarcolómüvészek sikere a külföldön. c. közl.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Méltatás.

Bodnár Éva: Szebra János kiállítása. – 36 l.
Művészet, 1961. február

Rudnay Gyula
festő

M.D.4.

Az Alföld festője

Lauer Sándor: Debrecen festője: Holló László. 71.
Élet és Irodalom, 1961 február 17.

Rudnay Gyula, Jestő MDh

„Hódmező vásárhelyen Rudnay s Mednyánszky műveit mutatják be."

–: Értékes kincsekkel gyarapodott múzeumaink állománya 8.1

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. Febr. 16.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Április 4-én Prágában kiállítás lesz „Az Alföld a festészetben" cimmel mellyen alkotásai is szerepelnek.

Külföldi hírek
Művészet, 1961. március. — 43 l.

MDK

Rudnay Gyula

Szüret, of.

Csikósok a gémeskutnál, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.

29-30 l.

MDK

Rudnay Gyula

Falusi mulatság,,of.

Kompozició, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.

29-30 l.

MDK

Rudnay Gyula

Cigánytábor, of.

Lovasok, of.

Virágoskert, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.
29-3o l.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

Nevető, festm.

Ernst Mus. 42. aukc. 1929. máj.

16 l.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

A pajta előtt, festm.

Golgota, festm.

Ernst Múz. 55. aukc. 1937. ápr.

32 1.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

Virágcsendélet, festm.

Olvasó nő, "

Anya gyermekével, "

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.

32 l.

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

Dr. Bényi László tart előadást a Magyar Nemzeti Galériában Rudnayról.

Kiállítások.

Magyar Nemzet, Bp. 1959. febr. 4.

62

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

dr. Benyi Károly tart első adást Rudnayról
febr. 8-án.

A Magyar Nemzeti Galéria és a Tit. . . . .
Magyar Nemzet, Bp. 1959. febr. 7.

Hl.

M. DN.

RUDNAY Gyula festő

Az Alföld festője

Dutka Maria: Ilkoló László gyűjtemé-
nyes rivalitása

Magyar Nemzet 1961. febr. 12. 9. l.

MDK

Rudnay Gyula

Kötő nő, festm. repr.

Vidéki centrumok. Képzőművészet, 1929. 25.sz.

x 237. l.

M.D.K.

Rudnay Gyula /1878-

419. Falusi utca. Olajf. 61x50

Elveszett. /Győri Városi Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
27. l.
MUMOK. Bp. 1952.

M.D.K.

Rudnay Gyula /1878-

/13x18 papir./
542. /Tévesen 642 helyett/ Táncolók. Rézkarc./
643. Lovasok. Rézkarc. 14x18 papir.
644. Bolond Istók. Rézkarc. 24x16 papir.
645. ..... " 14.5 x 19 "

Elvesztek. /Győri Városi Muzeum/

Háborus műtárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
45. l.
MUMOK. Bp. 1952.

M.D.K.

Rudnay Gyula /1878-

959. Vizhordó . I. sor. 3 pld. Rézkarc 15x23.5 papir
960. Öreg magyar ember. II. sor. 3. pld. Rézkarc 12x16.5 papir.
961. Napfelkelte. Rézkarc 21.5x13.5 papir.
962. Régi világ. Ceruzarajz. 13.8x16 papir.
963. Domboldal. " 21.0x14.2 "
964. Freskotervezet. Tus és vizfest. 20.8x16.3 papir
965. Bábonyi templom. Ceruzavázlat. 16.5x14.7 "

Elvesztek. /Fővárosi Képt./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
67., 68. l.
MUMOK. Bp. 1952.

Rudnay Gyula festő

MDK

Éber Gyula mestere volt

M. L.: Éber Sándor festőművész kiállítása Pécsen. Művészet 1961. szeptember — 30 l.

Rudnay Gyula

1878-1957.

"Nagybábonyi utca"

"Felesége csipkekendős arcképe"

PATAKY BÉNES: A magyar rajzszüvészet. Bp. 1960.

36.1.

MDK

Rudnay Gyula
festő

Méltatás

Tóth Ervin: Holló László grafikáiról.
Művészet, 1961. szeptember — 26 l.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Basilides Barna mestere volt
az Akademián.

Lengyel Géza: Basilides Barna gyűjtemányes kiállítása
Művészet, 1966. május – 92 lap.

MOk

Rudnay Gyula, festő

Élete utolsó éveit Bajan töltötte a művén.

A bajai Türr I. Múzeum képző művészeti gyűjteményében több alföldi és dunántúli tárgyú képe található

–: Megnyílt a bajai állandó képtár

Népszabadság, bp. 1959. ápr. 24. 9.

MDK

Rudnay Gyula

Kompozició, of.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
15 l.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Méltatás.

Magyar Nemzet, 1959. aug. 20.

Dittka Mária: A magyar grafika és éremmű vészet
8 l.

Rudnay Gyula, festő MDK

„Nemes költőiségében is kifejeződik a szegény=
parasztsággal való sorskörösség vállalása."

Péter Ymre: Az Alföld a festészetben

Népszabadság, bp. 1959. júl. 26. 8. l

Rudnay Gyula, festő MDK.

A képzőműv. főiskolán Sarkantyu Simon festőnek is tanára volt 1941-től.

László Miklós: Akiknek a nevét most kezdjük megtanulni

Népszabadság, bp. 1959. máj. 1. 14. l.

Rudnay Gyula, festő MDk.

Mestere volt Boross Géza festőművésznek

Péter Imre: Tegyetek kiállításokról

Népszabadság Bp. 1959. május 6. 8 l

Rudnay Gyula, festő

MDh

„Rudnay sokasem ábrázol. Ecce Homot."

Rózsa Gyula: A hamis festmények ellenségei 8.1

Bp. 1961. szept. 5.

NÉPSZABADSÁG

Rudnay Gyula, festő M Dh

1931-ben, tagdíjhátvalék címén kizárták a Műcsarnokból.

Farkas Zoltán: Elek Artur emlékezete 269. l

Könyvbarát, Bp. 1959. június IX/6.

Rudnay Gyula, festő M Ok

szereplője Vámai Zeni önéletrajzi regényének.

Vaigó Mária: Vámai Zeni: Fehérben s' viharban 131.l

KÖNYVBARÁT Bp. 1959. március IX/3.

MDK

Rudnay [Gyula festő]

Művei vannak a Nerviben levő modern képtárban.

A genovai Palazetto Posso történelmi falai között

Országos Világ, Bp. 1960. 52. sz. (15 l.)

M.D.K.

Rudnay Gyula.

Festőművész.

Aradi Nóra válasza Genthon István és Radocsay Dénes opponensi véleményére.

Müv.Tört.Ért. 1960. 1.szám. 71.lap

Rudnay Gyula
festő

M.D.4.

Méltatás

Osváth Béla: Tornyai Gyula élvezetése.
Élet és Irodalom, 1961. okt 14 - 8 l.

M.D.4

MDK.

Rudnay Gyula festo

"Vinar elott" /olaj/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mücsarnok,1955. 2o.1.

MDK.

Rudnay Gyula festő

"Házak" /színes ceruza/
"Vázlat" " "
"Fiatal anya" /olaj/
"Tájkép" "

Árverési Közlöny 4.sz. 1939.december.
46.l.

MDK.

Rudnay Gyula festő

"Tájkép" /olaj/
"Ló"/ olaj/
"Tájkép" "
"Tájkép" "

Árverési Különy 4.sz. 1979. december.
46.l.

Rudnay [Gyula], festő 7 ok,

Gyakran hamisítják képeit.
(A Művészet májusi számából.)

-: Ezt olvastak 6. f

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. máj. 12.

Ruschuai [Gyula], festő MOk

A főiskolán tanára volt az 1437-1444 között az tanuló Ichrig Zsigmond festőművésznek.

P. J.: Jegyzetek kiállításokról 9. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. máj. 5.

Rudnay Gyula

(Göldner T. mestere)

G. T. gyűjt. kiáll. a
Bajai Tür I. Múz-ban.

Bácskiskunnegyei Népujság,
Kecskemét. 1956. okt. 9.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Kántor Andor tanítványa
volt a mesternek

Lánez Sándor: Kántor Andor.
Művészet, 1961. október. — 30 l.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Mattioni Eszter a nővendékei
köre tartozott.

F.Á.: Különleges művészet, különleges mestere.
Nők Lapja, 1941. máj 27.

M.D.K.

Rudnay Gyula

Festőművész.

havas: Az alföld művészete.
Népszava 1959.juli 8. 6.old. 158.szám.

M.D.K.

Rudnay Gyula

Festőművész.

Havas Lujza: A hét kiállitásai.

Népszava 1959. dec.10. 4.old. 290.szám.

MDK

Rudnay Gyula, festö

12. Lakoma. Olf.

22. Pihenö. 6.1. "

Bp.Müss.-OMKT. Nemz.Képzömüv. kiáll. 1934 ápr.29.-
Kat. 5.1. és 6.1. jun.17.

12. Lacroix. 017.

22. Tirard. 6.J. "

M.D.K.

Rudnay Gyula /1878-

694. Kompozició. Olajf. 19.5x22.5 karton.
695. Tájkép. Olajf. 43.5x30 vászon.

Háborus műtárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 48., 49. l.

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

Hódmezővásárhelyen gyakran
megfordult, mint Tornyai barátja

Lyka Károly: Tornyai János emlékezete.
Művészet, 1961. július – 5 l.

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

Rudnay Gyulánál tanult
Mattioni Eszter is.

D. Fehér Zsuzsa: Három kiállítás
Művészet, 1961. július — 39 l.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Rudnay Gyula művészetéhez volt
Uhrig Zsigmond

Sz.L.: Uhrig Zsigmond.
Művészet, 1961. július – 40 l.

MDK

Rudnay Gyula, festő

96. Vihar. Olf.

Bp. Mücs.-"A Magyar Müvészetért". Képzőmüv. Kiáll. 1942. jun. 6.-22. Kat. 7. l.

Rudnay Gyula

MDK

A moszkvai Puskin muzeumban rendezett kiállitáson szereplő müvészek között volt, fenti müvész munkája is.

Esti Hirlap 86 sz. 1958. ápr. 13 2 old.

MDK

Rudnay [Gyula festő]

(Mellékesen említve.)

Bögel József: Holló László gyűjteményes kiállítása a Műcsarnokban.

Alföld, Debrecen 1961. 2. sz. 71. l.

MOK

Rudnay Gyula (festő)

(Ők ő osztályán tanult Rimóczy József.)

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.
Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 204. l.

MDK

Rudnay Gyula festő

(Mellékesen említve.)

Bögel József: Holló László gyűjteményes kiállítása a Műcsarnokban.
Alföld, Debrecen 1961. 2. sz. 74. l.

ADK

Rudnay Gyula (festő)

Említve: nagylélegzetű emberképei.

(Artner Tivadar Holló László gyűjteményes kiállításáról írt beszámolójából.)

Bögel József: Holló László gyűjteményes kiállítása a Műcsarnokban.

Alföld, Debrecen 1961. 2. sz. 71. l.

M.D.K.

Rudnay Gyula

Festőművész kiállitott Hódmezővásárhelyen.

Kép és szobor kiállitás Hódmezővásárhelyen.

Városok Lapja 1926. máj.15. 103.ol.d

M.D.K.

Rudnay Gyula

Festőművész.

Portrékiállitás Nyiregyházán.

Városok Lapja 1931.7.szám.ápr.1.138.old.

M.D.K.

Rudnay Gyula

Festőművész.

Megkezdődött az élet a hodmezővásárhelyi mártélyi művésztelepen.

Népszava 1959.máj.1. 9.old.101.szám.

MDK

Rudnay Gyula

Repr:

" A Gázló" 1910 körül. Tus és akv.

86. kép.

Pataky Dénes: A magyar rajzművészet. Bp. 1960.
Képtáblák a szöveg után.

Rudnay Gyula

Vizhordó, rézkarc

Kártyázók, rézkarc

Magyar Rézkarcok, Tamás Galéria, Bp.k940.május
kiállitás katalogusa

Rudnay Gyula

Nagy fák, rézkarc

Juhásztánc, rézkarc

Bábonyi tájkép, rézkarc

A XIX.-XX. század magyar grafikája 1924. junius
Orsz.Magyar.Szépm.Muzeum katalogusa, 11 lap

Rudnay Gyula festőművész
Bábonyi templom, olajf.
Tájkép lovassal, olajf.
Erdei ut, olajf.
Oltárképvázlat, olajf.
Magyar Képirók kiállitása, 1941 január

tanács az 1926.évi julius hó 22-én
tározatával a mely annak idején a t.Bizott-
ltotta 1927. évi julius hó 30-át meg-
szerződések kötését.
azonban arra, hogy azok a szállitási
évi december hó 31-én lejártak, továbbá
ek is, amelyeket most első izben kelle-
ltó rendelkezés folytán az 1926/27.
még a hátralévő 5 hónapjára terjedő

Rudnay Gyula festőművész, (Sz. 1878, Pelsőc)
Bünös
Pipázó ember, Nemes leány és szolgája, Vízhordó lány,
Atilla lakomája
Mária fogantatása
Csipkekendős nő (repr.)
Ernst Endre: A Szinyei Társaság és művésztagjai, 1926. 52, 53, 10, 70 l.
A csavargó (repr.)
Öreg polgár (repr.)

Mese Pál

Életrajz, kiállítások, irodalom.
[Képmásával]

YEGMENTES
179 P M. sz rendelettel
ított személyes illeték-
mentesség folytán.)

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST VIII, MÚZEUM-KÖRÚT 6. SZÁM

Rudnay Gyula festőművész
Anya gyermekével, olajf.
Bünös, olajf.
Tájkép kocsival, olajf.
Pihenő asszony, olajf.
Magyar Reprezentativ kiállitás
Nemzeti Szalon, 192o nov.

Tolnai-nyomda, Budapest

M.D.K

Rudnay Gyula

festő

Tájkép

Részlet a Menekülők című képből.

Kozák című önarckép

repró.

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek.

Bp. 1957.

M.D.K.

Rudnay Gyula-
festő

Méltatás.

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek. 104.
Bp. 1957.

MDK

Rudnay Gyula, festö
1878-

Lovak kazal elött.	Jelezve.		Vizf.
Falusi utcarészlet templommal.		Jel.	Olf. Vászon.
Lovasszekér kazal elött.		"	Vizf.
Tájkép, középen hid.		"	Olf. Vászon.

v.Ernst Muzeum VI.müvészeti anyoió. Kiáll. 1947.okt.
Kat. 26.1. 12-19.

MDK

Rudnay Gyula, festő

A velencei kiáll. megnyitása. Szépművészet, 1942. 183 l.

A PUSZTASZERI GYŰLÉS. RUDNAY GYULA GOBELINJE. A képviselőház elnökének fogadószobáját nagyméretű (9×4 méternyi) gobelinnel fogják díszíteni, amelynek megtervezésével Rudnay Gyulát, a jeles festőművészt bízták meg. A gobelint a Műesarnok tavaszi tárlatán mutatták be a magyar közönségnek, majd pedig elküldik Rómába, a június havában megnyíló magyar művészeti kiállításra. Bármennyire örülünk, ha az állami művészeti megrendelésekből végre iparművészetünk is részesedik, ez esetben örömünk nem lehet teljes, mert a most elkészült és a mi viszonyainkhoz képest ritka nagy összegbe kerülő munkát sikerültnek nem tartjuk. Szívesen elismerjük, hogy a gobelin tervezője egyik büszkesége a magyar képzőművészetnek és méltán megérdemelt nagy sikereket ért el nemcsak itthon, hanem külföldön is. De az őt jellemző claire-obscure-festészet nem egyezik a gobelin sajátos, dekoratív stílusával, mely nem festőiességet, hanem nemes vonalritmust, folt- és színharmóniát és bizonyos síkszerű stilizáltságot kíván. A gobelinművészet multja hosszú sorozatát adja a jó és a rossz példáknak. A gobelinnek van fénykora, amikor e téren a legtökéletesbet alkot-

Magyar Iparművészet
1928. 84, 85. l.

ták és vannak hanyatlásának korszakai. Ha most az elé a feladat elé állítanak egy mai művészt, hogy századokra szóló, nagyértékű gobelint tervezzen, akkor merítsen ő a mult legdicsőbb példáiból tanulságot és ezzel felfegyverezve oldja meg feladatát. Nem szürke eklekticizmust várunk a ma művészétől, hanem az anyaghoz, a technikához és a feladathoz való alkalmazkodását. Igaz, voltak idők, amikor olajfestmények hatását utánzó gobelineket is csináltak (pl. a Louvre híres arcképsorozata), de ezek a gobelinművészet hanyatlását jelentették, viszont voltak idők, amikor a gobelin rajza nem vétett a síkszerűség követelménye ellen, nem törekedett képszerű, valószerű hatásra, hanem megmaradt az, a mi: díszes faliszőnyegnek. A párizsi Cluny-múzeumban láthatunk erre kitünő, jó példákat. A nemesebb értelemben vett modern művészet hívei is ezt követelik a gobelintől és ebben megegyeznek a XV—XVI. század francia és belga gobelinszövő-atyamesterek felfogásával. Nem a mi feladatunk, hogy a történelmi hűség, a rajz és a távlat szabatossága szempontjából vizsgáljuk Rudnay gobelinjét, de talán nem is ezek a legfontosabbak. Stílusbeli eltévelyedésére kellett rámutatnunk, mert ezt a napisajtó kritikái alig érintették, mint ahogy nem igen vetettek ügyet a gobelin bordűrjének aprólékos voltára s a belső kép természetfölötti nagyságú alakjaival léptékben és stílusában teljesen ellentétes ornamentikájára. Mindezekből nyilvánvaló, hogy jó gobelint csak stilizálásra hajlamos, dekoratív érzékű és a textilművészet sajátos követelményeit átérző művész tud tervezni. E tulajdonságok híján ilyen feladatra vállalkozni nem volna szabad. Rembrandt, Goya, Millet sohasem voltak gobelintervezők, de Rafael, Rubens, Boberg és a mi boldogult Körösfői Kriesch Aladárunk értettek hozzá és ma is él több művészünk, kik már bebizonyították az ilyen feladatra való rátermettségüket. — Technikai szempontból gobelinünk kifogástalan. A székesfővárosi iparrajziskola gobelinszövő-műhelye derekas munkát végzett ennek a nehéz és nagy szakavatottságot kívánó munkának elkészítésével.

MÉRLEGSZÁMLA

Tavalyi mérlegszámlánkhoz képest ezidei mérlegszámlánk egyes tételei javunkra változást mutatnak. A tőkealapítvány új alapítótagok belépésével 2886 pengőről 9637 pengőre emelkedett, nagyobb lett az értékpapirok értéke, mely az 1926. évi 1296 pengővel szemben most 2217 pengőben volt megállapítható.

ELŐIRÁNYZAT 1928-RA

Ezidei költségvetésünk megállapításánál nagyon óvatosan jártunk el. A tavalyi 22.732 pengőnyi előirányzott hiánnyal szemben ezidén a hiány összege csak 11.613 pengő, ami számottevő lépést jelent gazdálkodásunk egyensúlya felé. Különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy előirányzatunkat az 1927. évi 11.873 pengős veszteségáthozatallal kellett megterhelnünk. Amidőn előirányzatunk egyes tételeit megállapítottuk, függőben volt még a tervezett részvénytársaság részvényjegyzői

Paye
dern

---

lesz ez a folyóiratok esetében is. Ott egy nagy kulturális revű fog lezajlani ilyesféleképpen. A folyóiratok egy feltűnő rokon-csoportja a neki megfelelő környezetben kap elhelyezést. Az ókori tudományosság folyóiratai egy klasszikus oszlopcsarnokba jutnak, bölcsek és tudósok szobrai közé. A vegyészeti folyóiratok terme azt fogja megmutatni, mint jár kezére a folyóirat a kémiai gyakorlatnak. Az élclapok közt mulatni lehet majd: a szórakozott tanár úrtól az american girl-ig mindenki vele fog játszani a képekkel. A divatlapok termében divatrajzolók fognak tervezni, szabók kidolgozni és esinos mannequinek próbálni. És így tovább: az aranyműves műhelyén, az idegenforgalmi irodán s minden egyéb szakmán keresztül. Most az építészek, rendezők és díszítők egész légiója dolgozik máris azon, hogy aki a Pressa vastag újságjai közt fog járni, egy perere se unatkozzék.

RICHARD BAUNGART. Das moderne deutsche Gebrauchs-Exlibris. 400 képpel. Ára 3 márka, kötve 5 M. Franz Hanfstängel kiadása München. A szerzőnek eddig megjelent könyvei, valamint más hasonló művek kizáróan a luxus-exlibriszekkel foglalkoztak, tehát olyanokkal, melyek nemannyira könyvek, illetve könyvtárak jelzésére szolgáltak, hanem inkább a gyüjtők egymásközt való csereberélgetésére. Pedig az exlibrisz igazán az, és akkor tölti be hivatását, ha bélyegként a könyvfedelek belső lapjára ragasztják. Hálás feladat volt tehát ezeket az utolsó 25 évben készült német igazi exlibriszeket összegyűjteni. Sok érdekes, szellemes ötlet kerül elénk és megfigyelhetjük a különböző irányok, illetve izmusok érvényesülését a grafikának e virágos mezején. A szövegrész vázlatos áttekintést ad az újabb exlibrisz történetéről és a képek jellemző példákkal érzékeltetik a fejlődés egyes fokozatait. Baungartnak a maga nemében egyedülálló könyvét bizonyára örömmel fogadják az alkalmazott művészi grafika barátai.

OERTZEN: DIE SCHÖNHEITEN-GALERIE

RUDNAY GYULA RAJZA.
Az Ernst-Múzeum kiállításából.

jára behálózta az egész képet s tónuserejével egységben tartotta. A képfestésnek ez a rendszere Münchenből került hozzánk, az így keletkezett budapesti képek harmonikusan beleilleszkedtek a Glaspalast bármely kiállításába.

Ilyen felfogás, a kép-alakítás ily módjai jellemezték azokat a budapesti festményeket, amelyek kedvencei voltak a közönségnek s amelyekből ez művészi felfogását merítette azokban az időkben, amidőn a nagybányai festők első hazai munkáikat kiállították. Az új képekben úgy a közönség, mint a kritika túlnyomó része hiába kereste mindezeket a vonásokat. A régóta meghitt müncheni stílus összes kellékei hiányzottak belőlük. S miután teljesen a müncheni rendszer értelmében alakult a művészeti érzésük és ismeretük: az új képeket kelletlenül, sokan ellenségesen fogadták, megérteni éppen nem tudták.

A közvélemény eleinte könnyen segített magán: fogyatkozásnak minősítette azt, ami a nagybányaiakban mint eltérő, mint új elem jelentkezett. Ha a bányai képeken a rajz a színek alatt lappangva élt, mint a csontrendszer az emberi testben s nem jelentkezett éles vonalban, úgy azt mondták: nem tudnak rajzolni. Nem gondoltak arra, hogy a rajz nem csupán vonal alakjában jelentkezhetik, hanem abban és azáltal is, hogy minden szín, minden tónus bizton ül a maga organikus helyén. Ha a bányai képek nem mutattak alakjaikon szobrászi értelemben vett formákat, ezt a forma iránt való érzéketlenségnek minősítették s nem gondolták meg, hogy a képírás teljesen kifejező erejű lehet e szobrászi elem nélkül is, mint azt Rembrandtnak nem egy remeke mutatja. Ha a vonalperspektívát a bányaiaknál a levegő, a valőr-adta távlat helyettesítette, tudatlanságnak minősítették, holott ismerünk magasrangú művészetet, amely a távlati szemléletet egyáltalán kivetette kifejező eszközei sorából, anélkül hogy ezt hiánynak éreznők. Ha az alakok és tárgyak nem anyagi textúrájukban jelentek meg a bányai képeken, hanem mint jelenségek, ezt erőtlenségnek, tehetetlenségnek minősítették, nem

Magyar Művészet
1925. 1. 2.

14. l. kép

cióinak ismeretéhez. A kritika rendszerint nem azt emelte ki, ami által egy kép jó vagy rossz, hanem oly elemeket, amelyek semmi befolyással sincsenek egy kép művészeti értékére. A bírálók jó része egy merőn idegen területen, a filológiában, szerzett szerelménnyel lépett a kép elé, bőven használták festészeti vonatkozásban az irodalmi stilisztika megállapításait, amelyek természetesen nemcsak hogy nem fedték, hanem legtöbbször nem is érintették a kép valóban lényeges elemeit. Mikor aztán a tisztán tartalmi részeken túl a festő képalakító, teremtő, előadó művészetének méltatására került a sor, a feladat éppen nem látszott bonyolultnak. A kritika ugyan csak nagyritkán tért át ily dolgok fejtegetésére, de sohasem került zavarba, mert hisz a budapesti életképfestészet szinte kizárólag egyetlen rendszeren alapult: a münchenin, a kritika tehát e jól ismert rendszer szemüvegén át elemezhette az efajta festői kérdéseket. Az élénk jelenetezésre megvoltak a csoportfűzésekre vonatkozó utasítások, amelyek végeredményben a müncheni Piloty-iskolában gyökereztek. A kép rajzi elemei számára első követelmény volt a realitás. Rajz alatt akkor kizárólag azt a vonalrendszert értették, amely a formákat körülfogja s egymástól elkülöníti. E rajz határozott keretei közé ágyalták a színeket. A szín felrakására is volt kész kánon. A mélységeket és erőket túlnyomórészt aszfalttal festették alá, ebbe kerültek a lokális színek, azaz a tárgyaknak megszokott, jellegzetesnek tartott színei, nem pedig a látott színek. Ezzel az igazi intuiciótól idegen, fogalmi elemek kerültek a képbe, ami a korra nagyon jellemző. E lokális színek egyik feladata a tárgyak anyag-éreztetése, szövedékük mineműségének feltüntetése is volt: a rajz realitását tehát a textúra realitásával is emelték. Az egyes színeket közömbös szürkék kapcsolták össze, amelyek könnyen kiadódtak az alap aszfaltjából. Sőt a legtöbb palettán készen tartottak egy aszfaltból és fehérből kikevert szürke festéket, amelyből egy-egy csipetnyit beleszedtek a többi színbe is. E meleg-szürke tónus ilyformán láthatatlan szövedék mód-

IVÁNYI-GRÜNWALD BÉLA: ÓLAK.
Az Ernst-Múzeum kiállításából.

Rudnay Gyula

Magyar Erő 1943. jul. 2.

Rudnay Gyula: Lovasok (olaj)

NEMES LÁSZLÓ:

TISZTA SZÍV

— Regényrészlet — (26)

Izgatottan lapozott és az újság minden sorából valami furcsa, érthetetlen világ levegője áradt. »Szakmérnököket avatnak a Műszaki Főiskolán« — olvasta az egyik cikk címét és benne azt, hogy a Műszaki Főiskolán, ahol 1947-ben 350 hallgatóval kezdődött az oktatás, ma már 5000 mérnökjelölt tanul. Közvetlenül alatta egy hír arról, hogy a Magyar Írók Szövetsége rendkívüli taggyűlést tartott az Irodalmi Alap létesítése alkalmából. »Kormányzatunk újabb hatalmas segítséget és támogatást nyújt íróinknak az Irodalmi Alap létesítésével« — mondja a cikk. Azután megint az élüzemekről írnak. Egyszerre úgy érezte, mintha szíven ütötték volna: az új élüzemek között megpillantotta a Duna Textilgyár nevét. Megkapaszkodott az asztal szélében, lassan forogni kezdett előtte az újság, a maradék vörösbor az asztalon, az egész füstös trattoria és a Duna Textilgyár is a jólismert dübörgésével, vörös tégláival, ezerszer visszaálmodott főmérnöki irodájával. Azután elmúlt a szédülés és csak kicsit vibráló szemmel olvasta, hogy Gergő József igazgató vette át a vörös selyem vándorzászlót.

Gergő József? — mintha emlékezett volna egy ilyen nevű munkásra valahol a festődében, vagy a kikészítőben... De az arcát semmiképpen sem tudta maga elé idézni.

Milyen különös ez az újság! És az alig érthető, különöshangú hírek mögül mégis az otthon, az ismerős, élő, lüktető Budapest levegőjét érezte. Megnézte a színházak műsorát. Az Operaházban aznap a Pillangókisasszonyt játszották, a Nemzeti Színházban a Figaro házasságát. Puccini és Beaumarchais — pedig azt mondják, hogy elzárták a hazáját a nyugati kultúrától...: Behúnyta a szemét és látta a Nemzeti Színházat, a villanyórát a sarkon, ahol türelmetlenül topognak a késő kedvesre várakozók, szemben az Emke-kávéház előtt hullámzó tömeget és saját magát, ahogyan fiatalon, Annával a karján siet a színházba.

A pincér megérintette a karját.

— Bocsánat, signore, nem érzi jól magát?

— Ó, semmi, semmi — mondta zavartan. — Csak fáradt voltam.

Óvatosan összehajtogatta az újságot és a zsebébe tette. Sietnie kellett, messze volt a tér, ahol a teherautó felveszi.

Alig hogy odaért, hangos zúgással befordult az egyik utcából az autó. Cesare kinyitotta az ajtót és egyik kezével a kormányba kapaszkodva, kihajolt a kerék fölé.

— Gyerünk professore, elkésünk! — nevetett, tetszett neki ez a megoldás, hogy a komolytekintetű idős férfit tanárnak nevezi.

— Nos, jól szórakoztunk? Fiatalosan?

Zalán nem válaszolt. A motor egyenletesen búgott, már kinn száguldottak az öbölnél. A tintaszínű égen hidegen ragyogtak a csillagok. Cesare érzelmesen kieresztette a hangját:

— Sul mare luccica l'astro d'argento.

A mérnök még hallotta a dal végét: »Sa-anta-a Lu-u-cia, Santa Lucia« — azután elnyomta az álom.

A virágillatokkal és új reményekkel teli tavasz után a tikkasztó nyár súlyosan telepedett rá a táborlakók kedélyére. A tenger felől csak nagyritkán jött egy kis szellő, a bádogtetejű barakkok magukba szívták a tűző délvidéki nap és a kiszáradt vörös föld forró leheletét. Az ivóvíz is langyos volt és poshadt, a híg levesben csikorogtak a homokszemek, amelyeket a kopár hegyek közül fújó meleg szél hordott oda.

Zalán Dénes naphosszat az ágyán feküdt. Az izzadtsággal keveredett por kimarta borostás arcát, a szeme égett. A többiek is állandóan a barakkban ténferegtek, nagyokat sóhajtottak és a ronggyá nyúzott kártyák csapkodása közben sem kiáltoztak olyan hangosan, mint ezelőtt. Csak Mehmed, az albán, bicegett fáradhatatlanul a fekhelye, az iroda és a raktár között. Signor Rocca bőven ellátta munkával és ő hol egy törülközővel, hol egy mosolygós almával kárpótolta magát. Egyszer egy doboz fogvájót hozott. Más nem akadt.

A barakk lakói a tél óta alig változtak. Zalán baloldali szomszédja egy fiatal osztrák fiú lett, aki állítólag az idegenlégióból szökött meg, — bár ezt eléggé bizonytalanul tagadta. Az ágyán — még a fiú érkezése előtti napon — az idős, fókabajuszú lengyel feküdt. Csendes ember volt, jóformán szavát sem lehetett hallani. Utolsó este azonban nyögdécselt, türelmetlenül forgolódott a szalmazsákján, átátszólt lengyelül a szemközt fekvő társának. Az azonban fel sem ült, csak fektében káromkodott és ingerülten viszszakiabált az öregnek. Éjfél felé a beteg hangosan jajgatott; a meggyújtott gyufák fellobbanó fényében is látni lehetett, hogy sápadt arcán csurog a veríték, vastag bajusza bánatosan, ázottan csüng a szája elé. Mehmed magára kapta a ruháját és kisántikált a barakkból. Néhány perc mulva visszatért az őrségen lévő carabinierivel. Az olasz csendőr szöges bakancsa élesen csattogott a kőpadlón, azok is felriadtak, akik a bágyasztó nap után mély álomba merültek.

— Hol a beteg? — kérdezte hangosan és zseblámpája erős sugarával végigpásztázta a káromkodó, felkönyöklő embereket.

— Itt van — mutatta Mehmed. — Orvos kellene...:

A carabinieri a lengyel szemébe világított.

— Nem lesz semmi baja! Majd reggel...:

Döngő léptekkel ment ki az ajtón.

A beteg egyre halkabban sóhajtozott. — Zalánt is elnyomta végre az álom. Reggelre az öreg halott volt. Fókabajsza csapzottan tapadt viaszszínű arcára. A vörösesszőke zenész a takarójára borult és hangosan zokogott. Aznap este is berúgott, de nem káromkodott, csak halkan motyogta folyton az öreg keresztnevét: »Zdenek...! Zdenek...« A mérnök most hallotta ezt először.

A kivándorlás a barakktársai közül — eddig — csak egy horvát usztasának sikerült. Uruguayba kerestek egyszer kétszáz favágót, őserdőirtáshoz — azok közé jelentkezett. Boldogan írta alá a szerződést, hogy öt évig nem hagyja ott az őt kivitető céget és fizetéséből az első hónapokban visszafizeti a hajójegy árát. Aznap este egy egész demizson bort szerzett és Milicsék papírsátra előtt nagy mulatozást rendezett a barátaival. Még Iride is kacagott és megtanította a fiatal horvátot tarantellát táncolni.

(Folytatása következik)

Magyar Nemzet
Főszerkesztő: Boldizsár Iván
Felelős szerkesztő: Parragi György
A kiadásért felel a Lapkiadó Vállalat igazgatója
Szerkesztőség: VII. Lenin-krt. 9—11. Tel.: 221—285. Kiadóhivatal: VII. Lenin-krt. 9—11. Tel.: 221—285, 221—293. Állami Hirdető Vállalat Hirdetési Osztálya: VII. Lenin-krt. 9—11. Tel.: 221—285, 221—293. Állami Hirdető Vállalat csekkszámlaszáma: 91.843.001-47. — Terjeszti a Posta Központi Hirlap Iroda V., Bpest, V., József nádor-tér 1. Tel.: 180—850. — Budapesti egyeni előfizetők részére a kerületi kézbesítő postahivatalok intézik, vidéken a helyi hirlapterjesztéssel foglalkozó postahivatal. — Előfizetési díj: 1 hóra 12.— Ft, negyedévre 36.— Ft.
Régebbi lapok V., József Attila-utca 3. sz. alatt kaphatók.
Athenaeum Nyomda. Fv.: Soproni Béla.

FÉRFI ÁLLÁS

Felveszünk kályhafűtőket, segédmunkást, asztalost és plakátragasztókat. Állami Hirdető V., Budapest, Felszabadulás-tér 1.

A Kőbányai Sör- és Malátagyár felvételre keres nagy üzemi gyakorlattal rendelkező, TMK-ban jártas gépész-technikust, kinek gépészeti kalkulátori gyakorlata is van. Jelentkezés munkakönyvvel X., Jászberényi-út 7—11, Gépészeti Főosztály. Váradi elvtársnál.

Kőműves szakmunkásokat és segédmunkásokat, épület- és bútorasztalos és víz-, gáz, bádogos szakmunkásokat, valamint rakodómunkásokat felveszünk. Vidékiek részére munkásszállást és munkaruhát biztosítunk. Üzletépítési és Berendező Vállalat, Budapest, IX., Máriássy-u. 4—6.

Férfi segédmunkásokat állandó munkára azonnal felveszünk! Munkaruha, védőétel, vidékiek részére munkásszállást biztosítunk. Hungária Vegyiművek, Budapest, IX., Illatos-út 19—23.

Azonnali belépésre keresünk: lakatost aluminium, saválló hegesztéshez értő lakatost, csőszerelő lakatost, kőművest. Jelentkezés: Egyesült Gyógyszer- és Tápszergyár, Bpest, X., Keresztúri-út 30/38.

Ujonnan alakult vállalat sürgősen alkalmaz asztalos, festő, mázoló, kőműves, segédmunkás és gépkocsi rakodókat. Kedvezményes étkezés, havonta egyszeri ingyenes hazautazás, munkásszállás biztosítva. Jelentkezés: Népművelési Építő, Budapest, V., Báthory-u. 8. II. 8. Munkaügynél.

Férfi munkaerőt (segédmunkást) villamos vágányépítési munkára FELVESZÜNK Nagy-Budapest területén. Dolgozóinknak munkaruhát, bakancsot, kedvezményes üzemi étkezést, ingyenes villamos utazási igazolványt és a vidékieknek munkásszállást biztosítunk. Jelentkezés a Fővárosi Vasútépítő Vállalat Munkaerőgazdálkodási csoportjánál (Bp. VII. Akácfa-utca 15. IV. em. 418 sz. szoba.)

Asztalost, lakatost, valamint lóápolókat és segédmunkásokat azonnali hatállyal felvesz a Vidéki Népszórakoztató Vállalat, XIV., Hungária-krt. 15.

Segédmunkások, kőművesek, ácsok azonnal felvételnek helybeni és vidéki munkákra. Jelentkezés: Bányászati Magasépítő Vállalat személyzeti osztályán, Budapest, V., Harmincad-u. 3. II. 6.

Önálló **autószerelőket** és **autókarosszéria-lakatosokat**

FELVESZÜNK

Jelentkezés

Vas- és Fémhulladék Ipari Vállalat.

XIII., Váci-út 41. sz. alatt, autóosztályon.

Abszolut perfekt p. ü. osztályvezetőt keres iparvállalat. Önéletrajzot „B vállalat jeligére" főkiadóba.

Szakképzett lakatosokat felveszünk. Jelentkezés: Budapesti Vashulladék Osztályozó Vállalat VIII., Lujza-utca 3. M. ügy.

Segédmunkásokat vasrakodáshoz felvesz Vas- és Fémhulladék Ipari Vállalat, Budapest, VII. Madách Imre-út 7. sz.

Gyakorlott **fűtőket**

FELVESZ

V. ker. Ingatlankezelő V. Bp. V. Városház-utca 14.

Karbantartási munkálatokra géplakatost felvesz Vas- és Fémhulladék Ipari Vállalat, VII. Madách Imre-út 7. sz.

A Zsiradékforgalmi Vállalat

azonnali belépésre FELVESZ FÉRFI SEGÉDMUNKÁSOKAT

a vállalat munkaruhát biztosít. Jelentkezni lehet: Budapest, V., Szt. István-krt 15. II. em. Munkaügyi osztály.

Keresünk **géplakatosokat, esztergályosokat,** tervezési munkára **gépészmérnököt,** gyártás előkészítésbe **gépésztechnikust.** Gumiipari Szerszámkészítő, Budapest, VIII., Kerepesi-út 13.

Stabil gőzgépkezelői vizsgával rendelkező gépészt felvesz: Csepeli Papírgyár, XXI., Duna-utca 42.

Vízszerelőt, bádogost, épületasztalost, közp. fűtési szerelőt és segédmunkásokat felvesz V. ker. Ingatlankezelő V. Műhelyrészlege, Bp., V., Magyar-u. 27.

A budapesti Erőmű segédmunkásokat felvesz azonnali belépéssel, állandó munkára. Jelentkezés: XI., Budafoki-út 52.

Segédmunkások alkalmi munkára 3 heti időtartamra

felvételnek.

Kőbányai Vas- és Acélöntöde, X., Fertő-u. 14.

Autó — elektromos szerelőket, esztergályosokat, motorszerelőket, autógumi javító szakmunkást, karosszérialakatosokat, hálózati villanyszerelőt azonnal felvesz **Malomipari Szállítási Vállalat,** Bp., XI., Hengermalom-u. 49.

Könyvelési gyakorlattal rendelkező önálló kontírozó könyvelőt **azonnal** felvesz vasipari szövetkezet. „Szorgalmas, pontos munkaerő" jeligére a főkiadóba.

Raktári munkásokat azonnalra felveszünk. Megért Vállalat, Bajcsy-Zs.-út 57.

Hőtechnikában jó elméleti és gyakorlati tudással rendelkező mérnököt vagy technikust keresünk. Ajánlatokat „Hidegtermelés" jeligére a kiadóhivatalba kérünk.

Segédmunkásokat belterületen lévő központi vasraktárunkba felvételre keresünk. Jelentkezés M. T. H., Haris-köz 5. sz. félemelet.

Okl. gépészmérnök energetikusi gyakorlattal elhelyezkedne. Tel.: 351—026.

Stabil kazán fűtésre vizsgázott fűtőt felveszünk azonnali belépésre. Jelentkezés 11/5. Épületburkoló Anyaggyártó V. Budapest, IX. Soroksári-út 106. Munkaerőgazdálkodás.

Az Albertfalvai Vegyigyár (Bp., XI., Hunyady János-út 9.) betanított munkási munkahelyre, jól fűtött helyiségben, 1000 Ft körüli keresettel férfi segédmunkásokat keres azonnali felvételre. Jelentkezés a vállalat munkaügyi osztályánál reggel fél 8-tól.

Belvárosi II. házfelügyelőségem elcserélném 4x2 szoba, 2½—1½ konyha, belül WC. víz, gáz, I., V., VI., VII., VIII. ker. szoba-konyha, kamrásra, lehet társbérlet is. IX., Gubacsi-út 91/c, I. 29. Blahó.

2 villanyszerelő és 1 lakatos munkakönyvvel azonnal felvételik. Cím: Tollkereskedelmi Vállalat. Bp., XIII., Révész-utca 6.

Édesipari férfi szakmunkásokat (desszert-, karamellakészítőket, cukorfőzőket, valamint gyáriparban járta sütőcukrászokat) felvételre keresünk. Budapesti Kekszés Ostyagyár, Budapest, X., Ihász-u. 28.

Bakelitpréshez férfi munkásokat

FELVESZÜNK

Jelentkezés: Ujpest, Deák Ferenc-utca 28.

Nagy gyakorlattal rendelkező okl. építőmester vezetőállást vállal szövetkezetnél is. Csaba, Ujpest, Dózsa György-u. 51. 492—065.

Vizsgázott (esetleg vizsganélküli) kazánfűtőt azonnal felvesz az ÉM 31/3 Mélyépítő Vállalat Munkaerőgazdálkodás. XII., Maros-u. 4.

Férfi segédmunkást felveszünk állandó munkára. Jelentkezés 7 órától. Budapesti Szabóiparosok ksz. VII. Hársfa-u. 24.

Lakatosokat, karbantartólakatosokat,

AZONNAL FELVESZÜNK

Jelentkezés Textilipari Kellékgyártó Vállalat Bp., XIII., Teve-u. 62.

A 2. sz. Általános Építőipari Vállalat (Budapest, VIII., Kisstáció-u. 3.) keres azonnali belépéssel vidéki munkahelyekre gépkezelőt, vizsgával rendelkező építőipari gépkezelőket.

Kovács, lakatos szakmunkásokat, illetőleg betanított munkásokat

AZONNAL FELVESZ

a Járműgyártó, Budafok, Petőfi-utca 5.

59 éves kőműves-mester építés ellenőri vagy munkavezetői állást keres hozzájárulással. Pest megyei Tangazdaságban, Sinka, Rákospalota, Attila-utca 4.

Fémesiszoló szakmunkásokat felvesz az Állami Pénzverő. Jelentkezés: Bp., VIII., Üllői-út 102.

Keresünk VEZETŐ GÉPÉSZ-MÉRNÖKÖT, főmechanikusi beosztásra, azonnali belépésre. Táncsics Börgyár Budapest, IV., Váci-út 17.

Autogénhegesztő (láng-hegesztő) szakmunkásokat **AZONNALI BELÉPÉSRE FELVESZÜNK** Jelentkezés munkakönyvvel XIII., Dagály-u. 3. Göngyöleg Felújító Vállalat, Munkaügyi osztály.

A IV. sz. Autójavító Vállalat (Budapest, XIII., Lehel-u. 25.)

azonnali felvételre keres

autó- és motorszerelőket, autóvillanyszerelőt, karosszéria lakatosokat, géplakatosokat és autónyergest. Jelentkezés naponta reggel fél 8—fél 5-ig

Felvételre keresünk V. és VI. kategóriájú esztergályosokat, továbbá V. és VI. kategóriájú villanyszerelőt karbantartáshoz. „Jól képzett" jeligére Állami Hirdetőbe, Felszabadulás-tér 1.

NŐI ÁLLÁS

Kilencéves kislányom mellé fiatal nevelőnőt és jólfőző mindenest keresek tizenötödikére. Jelentkezés reggel 8—9. Bartók Béla 30. Voith.

Gyakorlott, fiatal gyors-gépírónő 15-ével elhelyezkedne bizalmas munkakörbe is 950.— Ft fizetéssel. Malahov Gizella, XIX., Lehel-u. 12.

Gyakorlott

gyors- és gépírónőt

felveszünk

Pipacs Selyemszövőgyár, Bp., XIX., Szapáry-u. 7/9.

HÁZTARTÁSI ÁLLÁS

Mindenes háztartási alkalmazott (főzni nem kell) felvételik. Székely Bertalan-u. 2/c, II. 11, délelőtt 12-től.

Takarítónő felvételik, VI., Ó-u. 40, I. 10.

Megbízható főzőmindenes ajánlkozik 15-re, vagy 1-re gyermektelen házaspárhoz. Fazekas, Rákóczi-út 24, II. 6.

Bejárónőt délelőttre keresek. 161—201. I., Fortuna-u. 6.

Házvezetőnői állást vállal idős MÁV nyugdíjas „Otthon 49768" jeligére kiadóba.

Gyermekszerető, önálló, magános asszony ajánlkozik dolgozó házaspárhoz. 15-re, Ökrös Mihályné, Alsóerdősor-utca 36. II. em. 22. a.

Bejáróné 2x egy héten jó információkkal felvételik. Rákóczi-út 32, I. em. 1.

Bejáró takarítónőt felvennénk minden napra. Faragó, Fürst Sándor 23.

Bejárónőt minden nap délelőttre felveszek. Rákóczi-út 12, A-lépcső, IV. 4.

Bejárással ajánlkozom bizonyítványokkal, csecsemőhöz értek, háztartást vállal. „Megbízható" főkiadó.

Dolgozók háztartását vállalja gyermekszerető, szerény díjazásért. „Nyugdíjas 49328" jeligére főkiadóba.

Háztartási alkalmazottat öttagú családhoz családtagként keresünk. Erdei, Weselényi 19.

Bejárónőt felveszek napi 5 órára. Érdeklődni lehet 223—585.

Középkorú asszonyt keresek háztartásom ellátására. Sziget-u. 25. földszint 7. Viski.

Háztartásbeli alkalmazottat jó bizonyítványokkal keresek tizenötödikére. Jelentkezés délután Vérhalom-utca 31/c. Rózsadomb. Telefon: 351—082.

Naponta, vagy másnaponként bejárónőt keresek. Kerepesi-út 1. II. 15.

Dolgozó nő vállalna d. u. 6 órától bejáró munkát, vacsora főzést is. Szorgalmas megbízható jeligére Kiadóba.

Egyedülálló, becsületes, otthonra vágyó, középkorú nőt házvezetés céljára keresek. Jelentkezés este 6-tól Pesterzsébet, Brém Árpád-u. 31/b.

Komoly főzőmindenest keres idős házaspár. Zucker, Dohány-utca 16—18. III. 2. Reggel tízig és 5-től.

5 személyes háztartáshoz főzőmindenest felveszek. Jelentkezés 3—6-ig. Popper, Majakovszkij-u. 67. IV. 18.

Dolgozó házaspár keres gyermekszerető alkalmazottat. VII., Péterfy Sándor-u. 5. I. 9.

Magányos háztartását vezetném családtagként. „Középkorú értelmiségi nő" jeligére főkiadóba.

Dolgozó házaspár háztartása vezetésére keres jan. 15-re. tiszta, rendes, idősebb nőt. 2 kisleányunk van. Érdeklődni VII., Thököly-út 17. II. 2.

Középkorú nőt keresek takarításra bentlakással. Érdeklődni vasárnap 10-től 3-ig. Vedrődy, I., Fő-u. 46. I. em. 1.

GÉP, SZERSZÁM

VESZÜNK KÉSZPÉNZ FIZETÉSSEL

táblaollót, zikni-gépet, golyósprést, kézilemezvágó ollókat, 10 és 15 literes autógejzereket.

Címet kérjük sürgősen leadni: BÉKE SZÁLLÓ, BLEYER címre.

ÍRÓ SZÁMOLÓGÉP

Szerzőgépeket 3 heti időtartamra bérbeveszünk. Cím: Telefongyár, XIV., Hungária-krt 126—128. Titkárság.

Irógépet, számológépet, szorzógépet veszünk. Tésztagyár, Budapest, IX., Szvetenay-u. 35.

Irógépeket, normál-irógépet, 62 cm nagykocsis írógépet, Facit szorzógépet, villanyösszeadó-gépet keres a Nehézipari Könyvkiadó, Nagy Sándor-utca 6. Könyvkiadó.

Számológépet keresünk, amely szorzásra és osztásra is alkalmas. lehet hibás is. Értesítést kér: Kőbányai Sör- és Malátagyár, Budapest, X., Jászberényi-út 7/11. Gépészeti Főosztály.

GYORS-SZERVISZÜNK

IRÓGÉPEK SÜRGŐS JAVÍTÁSAIT

AZONNAL ELVÉGZI.

IRODAGÉPEK NAGY JAVÍTÁSAIT, ÁTALAKÍTÁSAIT változatlanul Központunk **(V., BÉCSI-U. 8.)** látja el.

IRODAGÉP IPARI VÁLLALAT

gyorsszervisz szolgálata V., Báthory-u. 3. Telefon: 310—942.

VARRÓGÉP

Varrógép VÉTEL, ELADÁS, JAVÍTÁS KERAVILL

Rákóczi-út 16. Tel.: 221—695.

BÚTOR

Kétszemélyes barokk és koloniál rekamiék különlegesség, székek, fotelek olcsón, Szent István-krt 23, Schiff.

Eladó ebédlőkredenc, tálaló, vitrin, külön is, Rákospalota, Dobó-u. 28.

Kétszemélyes rekamié sürgősen eladó. Bécsi-út 38. földszint. Drekszlerné.

Vadonat új rózsa hálóm eladom, Rákospalota, Beller Imre-utca 100.

Tölgyfa háló eladó. X., Előd-u. 2/c.

Kétszemélyes, különleges rekamiék, sarkosra is kihúzható, csak rendelésre, kisiparos, VII., Klauzál-u. 35.

Hálószoba, kombinált szekrény, kétszemélyes rekamié eladó. Péterfy Sándor-u. 17. fszt.

Használt kétszemélyes rekamié epedával, lószőrrel, fotelek, székek eladók. Thököly-út 3. fszt.

Kétszemélyes rekamié fotelekkel, székekkel eladó. Nagymező-utca 28. Kürti.

Rekamié, két- és egyszemélyes, fotelágy, barokkgarnitúra eladó. Porjesz, Majakovszkij-utca 89.

Kétszemélyes rekamié 1500.— eladó. Leninkörút 52. III. 20.

Háromajtós szekrény dívány műbútor eladó. Hernád-u. 4. (Utcai bejárat) Bednay.

Sötét telihálót veszek. Telefon 113—712. Bajcsy-Zs. 18.

Szép modern új konyhaszekrény olcsón. VIII., Futó-utca 1.

Hálószoba eladó, megtekinthető naponta 3-tól. Horváthné, XIII., Kiss József-u. 18/a. I. 24.

Kétszemélyes rekamier prima állapotban sürgősen olcsón eladó. Ulmer, XIII., Gogol-u. 24. III. 1. Megtekinthető este 6 órától.

Kicserélném, nappal fotel éjjel ágyamat, hibáshuzatú, de kifogástalan rúgókkal, jó fekvéssel divány, vagy rekamiéra. Rá is fizetek. Esetleg csere nélkül is megveszem. Telefon: 112—762. Pozsonyi-út 15.

Vennék kombinált szekrényt, garnitúrát kifogástalan minőségben. Kiss, Csörsz-u. 9. fsz. 1.

Nagyon szép kétszemélyes rekamié eladó. Kuruczné. Vörösmarty-utca 57.

Kétszemélyes rekamié olcsón eladó. Thökölyút 13. II. 8.

Rekamié kétszemélyes olcsón eladó. Horn Ede 12. Bíró, Nagymező utcánál.

Kombinált szekrény, kétrészes nagyon szép állapotban sürgősen eladó. Hétköznap 6 után, vasárnap egész nap. Csengeri-u. 26. III. 24.

Modern kis konyhabútor olcsón eladó. Vörösmarty-utca 3. Címfestőnél.

Francia barokk rekamié, fotelok. Különböző bútorhuzat 820x130 méretben eladók. XII., Kiss János altábornagy-u. 47. fszt. 3.

Szép kombinált szekrény eladó. XIII., Váci-út 31. Körösi.

Különlegesen szép háromnegyven hosszú sötétbarna kombinált szekrény 8000-ért eladó. Megtekinthető 5-től. Pécs, XIV., Gizella-u. 9. III. em. 4/a.

Kétszemélyes rekamié olcsón eladó. Máthé, Nagymező-u. 58.

Komplett hálószoba, garnitúra 2 fotellel, csillár eladó. Mesteru. 9. IV 4. Vincze. Megtekinthető d. u. 6—8 óráig.

Gyönyörű kombinált szekrény nagyméretű kifogástalan eladó. Vörösmarty-utca 4. Pince.

HANGSZER

32-es Ludvig tangóharmonika eladó. VII., Nefelejts-u. 27—29. II. 27.

Hohner 12 basszus hibátlan tangóharmónika eladó. Bp. XIII., Kiss József-u. 43. fszt. 10.

RÁDIÓ

Értesítjük **rádiót javíttató** közönségünket, hogy a

Rafilm 4-es

sz. fiókunkban (Budapest, XIII. Szt. István-krt. 18.) 1954. jan. 8-tól kezdődően

kedden és pénteken

rádióátvételi és kiadási szolgálatot **reggel 9-től este 19 óráig tartunk. Többi napokon 9-től 16 óráig.**

NÉPRÁDIÓK ÁTALAKÍTÁSA az új PETŐFI hullámhosszra FÉNYCSŐ SZÖVETKEZET RÁDIÓJAVÍTÓ SZOLGÁLATA

Ráday-utca 31. Rákóczi-út 6. Lenin-körút 94. Bartók B.-út 44. Váci-utca 23. Majakovszkij-u. 65 Nagymező-u. 29. Üllői-út 67 Ferenc-körút 19. Mártírok-útja 40. Jászai M.-tér 4a. Ujpest, Árpád-út 61

FOTÓ- OPTIKA

Hatschek Emil cég amatőr fotolaboratóriuma most Bp. VI., Bajcsy Zsilinszky-út 15/d. (a közben). Okmányfotokópia. Vidékre postaszolgálat.

JÁRMŰ

D. K. W. 250-eshez komplett első villát, Zündapp 750-eshez első-hátsó kerékten-gelyt sürgősen megvételre keresünk. B. V. T. Központifűtés és Redőnyjavító V. IX., Koppány-u. 5.

Jó állapotban lévő könnyű stráfkocsit vennék egy lóhoz. VIII., Baross-utca 99. III. em. 25.

EGYÉB ADÁS, VÉTEL

Ajtók, ablakok különböző méretben kaphatók. Megrendelésre készítek. XIII., Dráva-utca 6.

Mechanikai játékokat, Märklin-, villany- és óraműves vasutat és alkatrészeket vásárol az Ofotért 1. sz. bolt, Ferenciek tere 2.

Fafűtéses kályha eladó. Verseny-u. 22—24. II. udvar. fszt. 57. este 6-tól.

Hatszemélyes ezüstevőeszköz, tálcák eladók 2-ig. Benczur 39. 228—321.

Univerzális nagy villany kandalló, különböző méretű tükrök, olcsóbb képek, nagy speiz polcok, **pehelypaplan** eladó. Megtekinthető 10 órától este 6-ig. Csáky-u. 23. III. 2.

Kokszkályhák amerikai rendszerű Unió és Eszkimó eladó. I., Donáti-u. 40. könyvkötő.

Szép ezüst tálcák modern evőeszközök eladók. Telefon: 161—201. I., Fortuna-u. 6. földszint.

Kristálytiszta I/a. akácméz 24 forintért kapható. Tízkiló vételénél olcsóbb. Pöntör. Vérteskethely.

Masszív fehér gyermekágy másfélméteres, lószőr matraccal, paplannal eladó. Stollár Béla 18. Nuszbaum.

Kifogástalan állapotban lévő világosszínű cserépkályhát azonnali megvételre keres Semmelweis Szülőotthon. Zsiral. Telefon 203—340.

Ezüst étkészlet 12 személyes és negyvenhármas új csizma eladó. Ferenc körút 39. I. 3.

Kendőfestéshez szóró pisztolyok eladók. VIII., Kőfaragó-u. 8. f. 6.

Zománcozott tűzhely eladó elsőrendű. VIII., Futó-u. 43.

Eladó értékes festmények brüsszeli keretben, perzsaszőnyegek, magyar, német, angol könyvek, ezüst evőeszközök, zsákok, csillár. Majakovszkij-u. 44. I. 20.

Kétaknás Vezuv-kályha eladó. I., Mikó 1. fsz. 1.

Hardtmuth rendszerű fafűtéses vaskályha, szénfűtésre átalakítható, háromégős kovácsoltvas csillár eladó. XI., Schönherz Zoltán-utca 11. Házfelügyelőnél.

Szánkó kőrisfából újonnan festve, hintő bőrfedeles, olajtengelyű eladó. Rubold, Köteles, Tolna.

Vennék porszívót vagy gumitömlőt. Kulcsár, Ferenc-körút 44. I. 9. 4 órától.

Vékonyra sodrott bírka gyapjúfonalat vennék. Gyarmaty, I., Csalogány-u. 40. IV. 6.

Ipari butángázreduktor, viaszhengeres diktafon, levélprés, használt üst eladók. Ajtósi Dürer-sor 31. Házfelügyelőnél.

ALBÉRLETI SZOBA

Nem igényjogosult középkorú dolgozó házaspár szobát keres lehetőleg konyha használattal havi 500-ig. Ajánlatokat: Sziget-u. 25. fszt. 7. Péter — Viski.

Különbejáratú csendes szobát keres dolgozó fiatalember albérletbe. Ágynemű nélkül. Esetleg bútor nélkül. Legkésőbb február 15-re. Ármegjelöléssel. F. M. Bp. XIV., Törökőr-u. 22.

Két értelmiségi dolgozó lány albérleti szobát keres. Rozgonyi Zsuzsa, Hársfa-u. 23.

VEGYES HIRDETÉS

Nagyon olcsón készít jóminőségű, kétszemélyes rekamiét, fizetési könnyítéssel: Kisiparos, Wesselényi-u. 33.

Összecsukós ágyat, sodronyágybetétet, csőbútort, gyermekkocsit készít, javítást vállal Prohászka, Zichy Jenő-u. 46.

Kétszemélyes rekamié, garnitúrák készítése, elsőrendű munka, fizetési kedvezmény. Dohány-utca 5. Závodszky.

Kárpitos javításokat új munkát vállal házinál is. Verseny-utca 16. I. 11/a.

Rekamiét, kétszemélyest, fotelekkel, székekkel készít 4600-ért, jótállással, fizetési könnyítéssel kárpitos, Rákóczi-tér 11.

Autokrat rúgónélküli, elasztikus sérvkötő, éjjel-nappal viselhető, **lúdtalpbetét** szandálba is, füzők, haskötők. **Pártos László,** Bp., V., Falk M.-u. 3. Tel.: 310—661. Kérjen I. számú díjtalan prospektust. Üzleti órák 1/10—6-ig, szombaton 3-ig.

Használhatatlan nylon harisnyából tartósabb minőségű harisnyát készít, azonnal becserélí vagy megveszi 327—434. Háziiparos, Horn Ede 8.

Szövetkezet bérelne a Balaton mellett 3—4 szobás nyaralót. Cím: Budapest, XIII. Sallai I.-u. 4.

Kétszemélyes, egyszemélyes rekamiékat olcsón készít, fizetési könnyítéssel: Kárpitos, Wesselényi-u. hu. szonegy.

Sérvkötő rúgó nélkül, kényelmes **Lúdtalpbetét** gipszmintára. **Gyógyhaskötő,** füző. Készíti: **Vámos Béláné, Lenin-körút 95.**

Zippzárjavítás, ringlizés megvárható Nylon harisnya átkötés, cserélés. Ó-utca 40.

Zippzárak, hócsizmazippzárak javítását garanciával megvárhatja. Lenin-körút 83. I. 16.

Összes rendszerű szivattyúk, (**Wortingthon** is) kompresszorok, csigasorok javítását sürgősen is vállalom. Vlasits lakatos, Bp. VII., Dembinszky-u. 18. 224—389.

Kétszemélyes rekamiét 2600-ért, patent és villanyvilágítós rekamiét, fotelt, széket olcsón készít Kárpitos, Bacsó Béla-út 9. (Népszínház-utcánál).

Recamiék, fotelok székek, garanciával készülnek kárpitosnál Fizetési könnyítéssel is. Eötvös-utca tizenhét. Sztálin-út sarok.

Törzskönyvezett 3 hónapos komondor kölyökkutyák eladók. XI., Boldizsár-utca 12/a. Putsay.

Elveszett december közepén Krisztina-körút táján fehér hosszabbszőrű rötesbarnás foltos, kisméretű, hegyesfülű hímkutya, Csöpi. **Magas jutalom.** Révész, XIII., Pagony-utca 12. Telefon: 154—743, este 9 után 113—972.

Dióbelet primát három és öt kilós csomagokban bérmentve, utánvéttel szállít dr. Hamar Zoltán, Ozora.

Elajándékozom állatbarátnak kitűnő házőrzőkutya kölykeit. I. DISZ-tér 10. (Várban)

Elvesztettem pénztárcámat Hoffmann Lajosné irataival, fényképekkel, megtaláló 100.— Ft, ellenében hozza az I. számú belgyógyászati klinikára. Korányi Sándor-u. 2.

OSMI és REX töltőtollakhoz eredeti alkatrészek és bármilyen rendszerű töltőtollak szakszerű javítása vidékre is. Szilárd Imre javítóműhelyében. Váci-út 31. (Dózsa György-útnál.)

Planinót bérelnék; 110-es kétlyukas villanyrezsót 220-asra cserélnék. 359—447. Fillér 37.

Saját termésű koral Sampion fehér kalaprábé-mag kapható utánvéttel is. Bali Imre konyhakertészete. Szentes, **Felsőrét** 40.

Szőlőoltványok I. oszt. 3.—. II. 1.50. Hazai gyökeres 1.40, gyökeres Berlandi 1.50 Ft. Pethes Jenő. Abasár 340.

Rudnay Gyula gyűjteményes kiállítása

A mester hetvenötödik születésnapja alkalmából karácsonykor nyílt meg a Szépművészeti Múzeum emeleti kistermeiben *Rudnay* Gyula Kossuth-díjas festőművész gyűjteményes kiállítása.

Az évforduló szinte kínálva-kínálta magát egy *teljes* retrospektív-kiállítás megrendezésére, a művész *egész* életművének bemutatására. Annál is inkább, mert valóban itt volna az ideje, hogy Rudnay félszázadot átfogó művészi pályájának maradandó eredményei végre hiánytalan együttesben kerüljenek a magyar dolgozók legszélesebb rétegei elé, a fejlődés kronológikus rendjében s főkép megfelelő méretek között, az indulás alapvető grafikai lapjaitól kezdve, a legutóbbi évek töretlen erejű festői alkotásaiig. Sajnos, a körülmények véletlen összejátszása erre nyilván nem adott módot. A jó alkalom tehát anélkül múlik el, hogy népünk a maga teljességében megismerhetné lelkéből-lelkedzett nagy művészét. De ha szűkebb keretek közé szorult is ez a kiállítás, legalább rangadó környezetben, a Szépművészeti Múzeum palotájában kapott helyet. Az összegyűjtött hatalmas anyagból kiemelt nyolcvanhárom olajfestmény pedig a rossz világítás ellenére is eléggé érvényesül s jellemzően hangsúlyozza Rudnay szélesskálájú művészetének java értékeit.

A gondosan válogatott gyűjtemény szemelvény-voltával egy hosszan vonuló hegylánc-olat legkiemelkedőbb csúcsait jelzi. Amellett szerencsésen képviseli a magyar népi típusok és hazai tájak kivételes tehetségű, megkapóan egyéni ábrázolóját, a drámai szenvedéllyel telített, mozgalmas kompozíciók és lélektükröző arcmások mély érzéstől áthatott, tömören summázó festőjét. Megmutatja művészi formanyelvének kifejező bőségét, elmélyült valóságszemléletének és képzeletvilágának gazdagságát, a festői előadás romantikus realista változataiban. De még inkább az igazi művész önmagához való hűségét. Azt a belső összetartóerőt, amely fiatalkori műveit koros egységbe köti legfrissebb alkotásaival. Mégis sajnáljuk, hogy legalább ceruzarajzait nem láthatjuk itt, előhírnökeit s mintegy magyarázóit a későbbi festőnek. A folyosón külön kiállított rézkarcok — bármennyire szépek és értékesek — ezt a missziót nem teljesíthetik.

Rudnay pályájának első felét a legnyomasztóbb szegénység felhői árnyékolták be. Ezek a borongó árnyak éppúgy végigkísérték érzelmi életét alakulását, mint sötét-tónusú művészetének különböző fázisait. A megélhetés gondjaival küzdő fiatal festő nehezen érvényesült és sivár évtizedek után juthatott csak el művészi álmainak megvalósításához. Tíz esztendeig tenyérnyi ceruzarajzok potom áron való elvesztegetéséből éldegél a legszűkösebb anyagi viszonyok között, míg lelkében a visszafojtott szenvedély lázongó vágyai, színes festői látomásai kavarognak. A sanyarú megpróbáltatások mégsem törik meg elhivatottságába vetett hitét. Első rajzait — amelyek tele vannak mély érzésre való életmegfigyeléssel s a természeti formák dús változataival — *Lyka* Károly adja ki a század elején lapjában, a *Művészet*-ben, fölfedezve bennük a ritka-eredeti tehetség oroszlánkörmeit.

Pár év mulva a *Műcsarnok* nemzetközi grafikai kiállításán tűnik fel egy pompás sorozatával. Ezek az apró rajzok jórészt a mezei élet hétköznapi jeleneteit ábrázolják: hódmezővásárhelyi parasztok munkáját, szántást-vetést, sarjú-kaszálást, szénahordást, falusiak kocsmai beszélgetését, gyászoló szülőket egy kis koporsó körül, a gyertyák fényárny imbolygásában, dángubáló szekereket a sorompónál. Vagy egy levest kanalazó öreget a menhely rideg falai között, mezítlábas cigányt, elesett szegény emberek, »megalázottak és megszomorítottak« világát — magyarul. S milyen színesek ezek a fehér-fekete rajzok! Bennük tüzel már a később kibontakozó festő sötétragyogású mályvavöröse, citromsárgája, galambszürkéje, a »ropogós« fehértől a »bársonyos« fekete drámai ellentétéig.

Ezeken keresztül jutott el Rudnay *Goya* és *Munkácsy* »sötét korszakának« örökségéhez, amelyet aztán a maga legsajátosabb eszközeivel fejlesztett tovább, anélkül, hogy utánzásba tévedt volna. A két nagy mester hatása mindössze annyi volt nála, hogy rokonhúrokat zendített meg lelkében s elvezette sajátmagához, egyéni életszemléletének és művészi kifejező-erejének teljes felszabadulásához. Így lett belőle — mint *Carrière*-ből — a »valóság vízionáriusa«, festészetében is a fehér-fekete drámai ellentéteinek nagymestere. De míg Carrièrenél a fény-árny rejtelmesen mosódik össze, nála mindig szenvedélyesen odavetett, határozott formákban jelentkezik a kontraszt.

A tények költészete, a dolgok lírában feloldódó, érzelmileg átélt valósága sugárzik felénk Rudnay művészetéből. Elsősorban ez teszi olyan vonzóvá és szuggesztívvé képeit, amelyek most öt egymásbanyíló szobában sorakoznak fel, egyenletesen magas színvonalat tartva.

Az érett művek elragadó seregszemléje ez, a nagybányai indulás szürkefelhős tájaitól a bajai szilváskert kivilágosodott, hamvas-kék egéig. Mint tájképfestő, Rudnay a legnagyobb magyar mesterek egyike. Korán felismerte, hogy »a mi művészetünk alapja csak *ez a föld és ennek a népnek* kultúrája lehet«. Amit itt látunk tőle, Magyarországnak jóformán minden jellegzetes táját elénk jeleníti. Viharos felhők alatt félénken meglapuló faluja, egy-egy haránt-vonulatú, őzbarna dombéle az égre kirajzolódó karcsú fákkal, pusztán szomorkodó árva kútgéme, az aranyfényben fölsejlő magános régi templom, egy fekete-zöld komor erdőszéle, nagybátonyi utcája vagy nevetőegű csűrös képe, mind a természettel együttélő és együttérző művész vallomásai. Van egy fehérfalú, nádastetejű kis paraszthéza, körülötte elhagyott üres udvar. Köznapibb témát alig lehet elképzelni s mégis, szinte megrendítő, ahogy körüllebegi a benneélő szegénység egész keserve, nyomora és szenvedése. A tiszta művészet kegyetlenül tárgyilagos egyszerűségével többet mond minden lázító vezércikknél.

Ugyanezt a klasszist jelzik Rudnay pszihológiai tanulmányszámba menő, tömören karakterizált portréi. Köztük a gondok terhét cipelő *Parasztpár*, az életrajzzal fölérő *Vén kanász* és *Öreg betyár*, a finom, szürkés tónusfátyolba burkolt *Pihenő hegedűs* és *Csipkekendős asszony*. De talán legelragadóbb négy-öt önarcképe. Mind más és más — *Kozák, Palócfej, Mohamedán férfi* stb. —, ismerős vonásaikban mégis egytől-egyig rokonok, valósággal a színészi szerepátélés remeklései.

Nagyobb kompozíciói közül csupán kettőt találunk itt, a *Menekülést* és a *Tinódi Lantos Sebestyént*. (Azt hallom, *Attila lakomája* az ostrom alatt elpusztult, *Csokonai*-ját pedig nem állították ki.) A *Menekülés* Rudnay főművei közé tartozik. Méltó elismerést aratott már az Ernst-Múzeum 1918-as kiállításán, meghozva a művész számára sokáig késlekedő sikert. Az első világháború tragikus emlékét örökíti meg ez a borús, alkonyi sötétből vakító-fehér színfoltokat kivillantó, drámaian mozgalmas kompozíció: a galíciai üldözöttek szomorú rohanását baljós végzetük felé. Egyik alakját, a gyermekét magához szorító menekülő asszonyt külön is megfestette Rudnay. Ez éppúgy, mint a *Csavargó*, a *Hímző nő*, *Korsós asszony*, *Öreg magyar* a jellemábrázolás mestermüve. Kurucokat és lovasbetyárokat ábrázoló képei pedig, néhány multat idéző, romantikus hangulatú kisebb kompozíciójával együtt, meggyőzően dokumentálják képzeletvilágának kifogyhatatlan gazdagságát.

A felszabadulás után Rudnay Bajára költözött s ott művésztelepet létesített, a város munkás- és parasztifjaiból *»népi akadémiát«* szervezett. Azóta, mint ennek hivatott vezetője folytatja tovább művészi munkásságát. Most megrendezett jubiláris kiállítása újabb tanúságot tesz haladószellemű művészetének sokrétűségéről, példamutató erejéről, külföldi viszonylatban is elismert jelentőségéről. Nemzeti festészetünk legnemesebb hagyományainak új életre keltő mesterével találkozunk itt. Azzal a nagy művésszel, akinek népi jeleneteit és magyar tájábrázolásait — mint egyik olasz kritikusa írta —, valósággal átlelkesíti a hazája iránt érzett áhítatos szeretet.

Kárpáti Aurél

Bolgár művészek hangversenye

A magyar-bolgár művészcsere keretében Budapesten vendégszerepel Ruszlan *Rajcsev*, a plovdivi Állami Operaház és Állami Filharmónia vezető karnagya és Vaszil *Csernaev* hegedűművész, a Bolgár Népköztársaság Dimitrov-díjas művésze. A MÁV Szimfónikusok VII. bérleti hangversenyén mutatkoztak be.

Bolgár művészvendégeink a közönség meleg érdeklődése mellett léptek a Zeneművészeti Főiskola nagytermének dobogójára. Rajcsev karnagy egy hazájabeli, fiatal zeneszerző, Bojan *Ikonomov* szerzeményével kezdte a műsort: a »Mesgye nélküli föld« című szvit egyrészt megmutatta a bolgár zene új törekvéseit képviselő komponista egyéniségét, másrészt a karmester művészi képességeiből is ízelítőt adott.

Az öttételes szvit szerzője követésre méltó módon az új élet egy darabjának ábrázolására vállalkozott. Tudjuk, hogy az alkotóművész számára a legnehezebb feladat éppen ez; de annál inkább megérdemli az elismerést, ha a feladatot sikeresen valósítja meg. Ikonomov e művében — amely a társasgazdálkodás útjára lépett bolgár parasztság új életérzését iparkodik hangokba önteni — több helyen valóban szépen és művészien oldja meg az új téma ábrázolásának kérdését. Vonzó, friss hangvételű az első tétel (Munkába mennek a parasztok) témája, kifejezi a derűs, bizakodó hangulatot, amely a csoportosan munkába igyekvő parasztokat jellemzi. A művészi eszközökkel való dolgozásmód különösen a második tételben (Dal a traktorról) tűnik fel: a szerző nem esik abba a hibába, hogy valamiféle hangutánzással érzékeltesse a traktort, hanem *érzéseket* fest, emberek meleg vonzalmát e hasznos mezőgazdasági segítőeszköz iránt. Kevésbbé sikerült eltalálni a *Nyári nap, aratás idején* című tétel hangulatát, bár a kissé mélabús téma később szélessé és ünnepélyessé válik. A Cséplés rövid, mozgalmas tétel, a Kolhozünnep az aratás után pedig egy horo (bolgár néptánc) ritmikájával teremt lendületes, életteli záróképet; véleményünk szerint azonban itt a nagy hangulatot erőteljesebb, színesebb kidolgozással még jobban kifejezhette volna.

Ruszlan Rajcsev karnagy az egészében rokonszenves művet abban az új zenei stílusban szólaltatta meg, amelyet ez az alkotás megkíván, s a szerző mondanivalóit tartalmasságuknak megfelelően, sokszor igen erőteljesen juttatta érvényre. Csak a kezdő tétel túlhangsúlyozott cintányér-ütéseit sokallottuk.

A karmester igazi erényei *Brahms I. szimfóniájában* bontakoztak ki. Az érzelmek és szenvedélyek nagy költőjének hullámzó zenéjét Rajcsev mély átéléssel és nagy intenzitással tolmácsolta (legszebben talán a második tételben). Kitűnő muzsikusra vallott egy-egy finoman kirajzolt részlet, egy-egy valóban brahmsi pillanat. Rajcsevet megismertük ebből a vezényléséből s igen rokonszenvesnek találtuk művészetét. A MÁV Szimfónikusok is egy örvendetesen fejlődő zenekar képességeivel mutatták meg, hogy milyen színvonalasan tudnak muzsikálni.

Vaszil *Csernaev* hegedűművész *Hacsaturján Hegedűversenyét* játszotta el. Nálunk *Zathureczky* Ede mutatta be a nagyszerű Hacsaturján-alkotást, az igényeink tehát hozzá igazodnak. Csernaev előadásában szegényesnek tűnt a mű tartalma, koloritja — csupán a motorikus ritmusokban éreztük Hacsaturjánt, Vaszil Csernaev mesterségbeli tudását azonban meg kell dicsérnünk. A legnehezebb technikai problémákat is meggyőzően sikerült megoldania.

Szenthegyi István

Nemzetiségi kérdés a kiegyezés-korabeli Magyarországon

Történelmi forráskiadványok általában nem tartoznak a napi olvasmányok közé, mégis be kell vallanom, hogy *Kemény* G. Gábor majdnem ezeroldalas, négyrétalakú könyvét (*Iratok a nemzetiségi kérdés történetéhez Magyarországon a dualizmus korában.* 1867—1892. Bp. 1952. Tankönyvkiadó) úgy olvastam végig, mint egy regényt. Ez a könyv az utóbbi évek egyik legfontosabb magyar históriai forrásmunkája. A régi Magyarország történetének egyik legizgalmasabb fejezetével találkozunk benne, a nemzetiségi kérdéssel.

A magyarországi nemzetiségi kérdésnek könyvtárnyi irodalma van, de a nemzetiségek magatartásának hiteles okmányait sehol se találja az érdeklődő egybegyűjtve. Kemény G. Gábor, a kérdés egyik szakértője, nem történetet írt, hanem *a történetírás nyersanyagát gyűjtötte össze:* a magyarországi nemzetiségi küzdelmek egykorú okmányait. S nem is az egészet, csupán egy negyedszázadét, az 1867—1892 közti huszonöt év anyagát. A gyűjtemény javarészt az egykorú román, szerb, szlovák, ruthén, német hazai újságok cikkeiből áll és országgyűlési beszédek, emlékiratok, periratok, levelek, bizalmas jelentések, táviratok, hatósági intézkedések feljegyzései egészítik ki a hírlapanyagot. Kemény G. Gábor hiteles magyar fordításban közli most ezeket a cikkeket. S melléjük helyezi a magyar hozzászólásokat is, a nevezeteseket, akár pozitív, akár negatív jellegűek voltak. A szerző értékelnivaló munkát végzett, amikor ezt az ismeretlen anyagot, pontosan 393 iratot, kiválogatta s közölhetővé tette.

A történeti teljesség kedvéért itt találjuk még az 1861. június 27-i túrócszentmártoni szlovák emlékiratot is s a sort befejezi az erdélyi románok 1892. évi híres Memoranduma. Ezzel lezárul a hazai nemzetiségi kérdés egy teljes korszaka. A gyűjtemény anyaga világosan és egyértelműen magyarázza, hogy a kiegyezés korának egyik lényeges és megoldható kérdése volt Magyarország nemzetiségeinek ügye. Hírlapi anyag s politikai akták nem tárják fel egy probléma teljességét. A régi Magyarország nemzetiségi kérdéséről egészen új képet kapunk, ha gazdaságtörténeti s társadalomtörténeti vizsgálat alá vesszük. Történetíróink ezzel még tartoznak a nemzet tájékozódásának. De ez a dokumentációs anyag is, az ellentétek egymás mellé állításával, elénk tárja a század drámáját a Duna-medencében.

Drámai már maga az első irat, a nemzetiségi képviselők 1867. február 11-i törvényjavaslata Magyarország nemzetiségeinek, mint »országos nemzeteknek« elismeréséről és egyenjogúsításáról a magyarokkal. Gondoljuk hozzá az időpontot. Tizenhét év mult el Világos óta. A távolban Kossuth tartja a szabadságharc végső, érett vívmányainak zászlaját, így az 1849. évi nemzetiségi törvényét is. Idehaza azonban senki sem akar emlékezni a *Szemere*-féle törvényre. Legkevésbbé a közvélemény radikális része, a szélsőbal politikusai, *Madarászék* sem, s maga Szemere Bertalan sem. Nem mintha elfeledkeztek volna róla. Nem hittek a nemzetiségi vezetőknek. Az *Andrássy*-kormány megegyezett ugyan a horvát uralkodó osztállyal s Horvátország és Szlavónia Magyarország keretében önkormányzatot kapott. De ott maradtak kielégítetlenül a szerbek, románok, szlovákok, a németek és ruthének. Deák és Eötvös létrehozzák az 1868. nemzetiségi törvényt, amelyet időnként a nemzetiségi vezetők és pártok egyike-másika el-elfogadott, amelyet azonban Tisza Kálmán sohse hajtott végre. A kiegyezéskori Magyarországon állandósult a kiegyezetlenség.

Kemény G. Gábor nagy könyve minden oldalon erről beszél. Képzeljük el a kiegyezés korának magyar országgyűlését. Egyik oldalon a szabadságharcban szerepelt, következetlen magyar miniszterek és politikusok, mint az új magyar hatalom képviselői, másikon a nemzetiségek vezetői, akik 1848—49-ben is vezették híveiket Kossuth Magyarországa ellen s a zsoldot Bécs adta. Elképesztő helyzet, aminőt csak a Habsburgok tudtak rendezni. *Miletics* Szvetozár Budapesten alapít lapot a hazai szerb nacionalizmusnak s a románok ugyancsak a fővárosból indítják meg a harcot az osztozkodni nem akaró partnerek ellen. De a két legnagyobb nemzetiség burzsoa vezetői célba veszik nemcsak a kormányt, hanem az országot is. A tétlen ellenállás és a harsogó szembeszállás jelenetei egymást váltják fel a huszonöt év közvéleményi színpadán. A szerb *Sztratimirovicsot* vagy a román *Dodát*, akik tábornokai voltak egykoron, *Ferenc Józsefnek* még megvédi Tiszáéktól, de a kevély Miletics, a legharciasabb nemzetiségi politikus már megismerkedik a váci államfogházzal s a románok hiába akarják átadni a bécsi Burgban Memorandumukat, »a legkegyelmesebb úr és atya« nem fogadja már a kárpáti havasok küldöttségét.

Az iratokból sok minden kiderül, amit eddig nem tudtunk. A magyar oldalon is vannak hívei a jogegyenlőségnek. A kormány balfogásait a vidéken mérsékelni igyekszik egy-egy józan alispán, aki a nemzetiségek természetes jogaiért mer szembeszállni a rendkívüli jogokkal felruházott s ostobán packázó királyi biztossal is. Akadnak olyan magyar polgári politikusok, akik emlékeztetik a nemzetet a nemzetiségi kiegyezés szükségére, *Szilágyi* Virgil és *Jókai* Mór ilyen s elsősorban ilyen a bátor s félelmetesen jól látó *Mocsáry* Lajos, aki könyvek, röpiratok, cikkek és országgyűlési felszólalások egész során kéri és követeli a megegyezést a nemzetiségekkel.

Mocsáry azonban csak a parlamentben állott egymaga a nemzetiségi politikában hirdetett elveivel. Kemény G. Gábor forrásanyaga is itt-ott megmutatja, mennyire ott állott Mocsáry mögött a magyarság zöme: a nép. Ez az iratgyűjtemény világosan mutatja, hogy a nemzetiségi elnyomást a rendszer művelte, s népek kereszték egymás kezét.

A forrásanyag merev, nem tárja fel a társadalmi fejlődést. Történetírásunknak rá kell mutatnia a magyar és nemzetiségi nép történelmi közösségére, amely a kiegyezéskori Magyarországon is gyűrűzött már. S amelyből ma a szocializmus hozza létre az egyenrangú nemzetek történelmi szövetségét.

Szalatnai Rezső

RÁDIÓBÍRÁLAT

Kétféle rejtvény

PÉNTEK. A rádió egyik igen népszerű műsorszáma a zenés fejtörő *irodalmi testvért* kapott. Az ötlet nagyon hasznos. Lényege, hogy valamilyen témakörben kitűnő szavalók elmondanak néhány verset s egyik-másik költeménynek elhallgatják a címét, vagy szerzőjének nevét. *Tessék kitalálni!* Az irodalmi sétára, melynek »útvonalát« ezúttal nagy költőinknek *Budapestről* szóló verseiből állították össze, *Gellért* Oszkár és *Goda* Gábor vezeti a közönséget. A bemutatkozás alkalmával igen könnyű irodalmi rejtvényeket adtak fel, mert kevés olyan ember van az országban, aki ne tudná, hogy ki írta versét a *szigeti tölgyek* alatt és *a város peremének* ki volt legnagyobb lírikusa... A nívós műsorszám bizonyára nagy érdeklődést keltett. A nap zenei újdonságát, *Mascagni* »Parasztbecsület« című operájának új *magyar* felvételről történt sugárzását nem tudjuk kellőképpen méltatni, mert a kísérleti adón játszották s nem vettük kifogástalanul.

VASÁRNAP délelőtt a rádiózó közönséget meglepetés érte. Hosszú idő után *az eseménnyel egyidőben lezajló,* közbeeső magnetofonok nélküli, valódi, hamisítatlan *helyszíni közvetítést* adott a rádió. Az Erkel Színházban rendezett rejtvényhangversenyt hallottuk s fültanúi voltunk, milyen lelkes tapsviharral fogadták a közreműködő művészeket, elsősorban *Melis* Györgyöt, aki Figaro belépőjének bravúros előadásáért valóban megérdemelte a sikert, melyben része volt. A zenei nevelés egyik érdekes módszere ez a rejtvény-programm s ezúttal a kísérő szöveg is mulatságos keretet adott a koncertnek. Sajnálatos, hogy egyikmásik művészünk hevenyészett, készületlen szereplésével nem emelte a hangverseny nívóját. Hamis hang is akadt, szöveghiba is. — A rádiószínház bemutatója *Bárány* Tamás markáns portréja volt *Loy Árpádról*, akit rádiódarabja hősének választott. A »Nyugtalan ember«, a csodálatos képességű alberttelepi bányász életének egyik tanulságos epizódja játszódott le a mikrofon előtt. Választékos írói eszközökkel megalkotott darab, de bizony nagyon kellett figyelnünk a dialógusokra, mert alig lehetett hallani,

Újabb kedvezmények
a IV. Magyar Képzőművészeti Kiállítás vásárlóinak

A dolgozók tízezrei látták már a IV. Magyar Képzőművészeti Kiállításon bemutatott műveket, de az érdeklődés még mindig fokozódik. Naponta százak és százak keresik fel a Műcsarnok helyiségeit, gyönyörködnek a művekben és egyre többen jelentkeznek vásárlási igénnyel is. Tekintettel a nagy érdeklődésre, lehetővé tették, hogy *a dolgozók részletre is vásárolhassanak* a kiállított művekből. Ez fokozta az érdeklődést, aminek hatására most *újabb kedvezményeket* biztosítanak a IV. Magyar Képzőművészeti Kiállítás műveiből vásárló dolgozók részére: Minden dolgozó, aki a kiállításon műalkotást vásárol, a részletfizetési kedvezményen kívül *20 százalékos árengedményben* is részesül.

Eddig főként akvarelleke grafikai munkákat vásárolt de megvettek több olajfe ményt is. A vásárlók közö vannak üzemi dolgozók, tis viselők, művészek és több vásároltak a néphadsereg jai közül. Tovább folytat vásárlásaikat az üzemek, tézmények, közületek is. z eddig megvásárolt művek téke meghaladja az egym ió forintot.

— **Mikszáth Kálmán** *»A Noszty-fiú esete Tóth Mari-val« című regényét a »Rütten und Loening« berlini könyvkiadó-vállalat a napokban német nyelven, szép kivitelben adta ki.*

Ruduary Gyula festő

/ műveksől nem tesz említést a szöveg /

1966. jan. 21. Közmű és Szolgáltatás.. A pantallós ember c. cikkből
/Kosompai Erik/

RUDNAY GYULA: FALU UTCA.

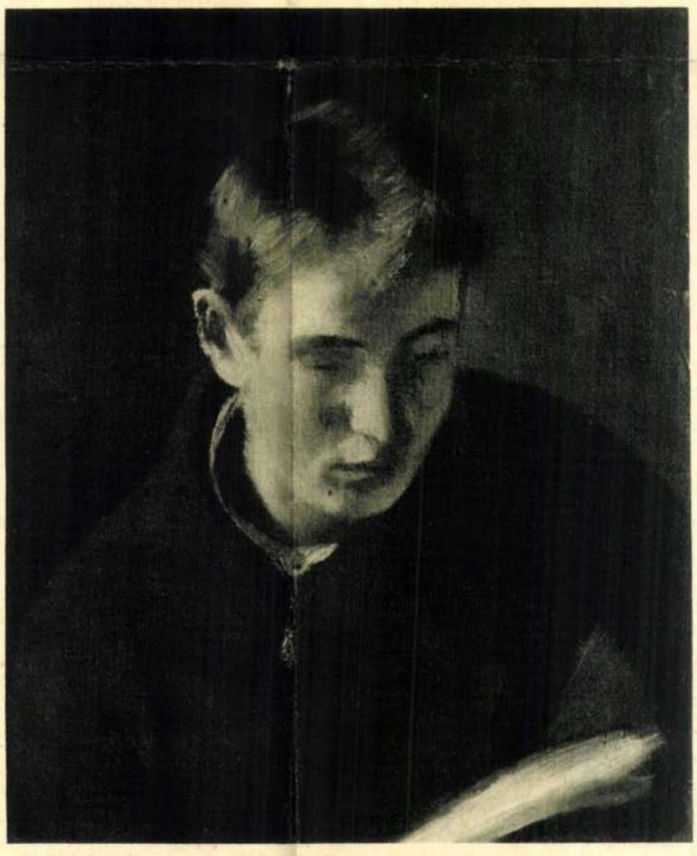

RUDNAY GYULA: OLVASÓ FIÚ.

Magyar Művészet 1926, 6. l.
képek

ben, ennek szelleme merőben idegen a honi világtól. Ismerjük ugyan egy-két képét, így a Szépművészeti Múzeumban lévő *Visegrádi részletet,* a Zichy-Múzeum-beli magyar *Pusztá*-t 1853-ból és az érdi Krausz Simon úr tulajdonában lévő alföldi tájképet,[1] de ezek csak ritka, kétségkívül igen érdekes kivételek a mester oeuvrejében és csak motivumuk magyar, de nem a kifejezésük. Markó fiai szintén a mester modorát folytatják tovább, csakhogy ezt a stílust — mint róluk mondani szokás — kevésbbé gondosan mívelték.[2] A legidősebb fiúnak, aki szintén a Károly nevet viselte, a Szépművészeti Múzeumban van azonban egy *Erdei táj* nevet viselő nagyméretű festménye, mely azt bizonyítja, hogy az Oroszországba került ifj. Markó Károly nemcsak apja klasszicisztikus stílusának volt folytatója, hanem naturalisztikus vágyak is ébredeztek művészetében. A kép egy domb szélén mélyen bevágott, magas fáktól árnyékolt, erdei út fordulóját ábrázolja, melynek mélyén olasz favágóknak három hozzátartozója éppen pihenőjét tartja. Bár az 1861-ből való festményen a falevelek ábrázolása még aprólékosan kicsinyes és az egész kép tónusa még barnás, de az agyagos talajnak, még inkább a fák között beszűrődő napsütésnek, a helyes valeur-érzéket eláruló fényfoltoknak festése már a modern tájképfestészet ébredező problémáiról tanuskodik. Az *Erdei táj* előzményei természetesen a külföldön keresendők, azonban ez nem gátolja meg azt, hogy ifj. Markó Károly eme alkotását a Szinyei Merse Pál művészetét megelőző tájképfestészetünk egyik legérdekesebb darabjának minősítsük. Magyar jelleget e képben természetesen nem szabad keresni, mint ahogyan hiányzik ez még *Ligeti Antal, Brodszky Sándor* és *Keleti Gusztáv* romantikus érzésű korai műveiből is. Ligetinek kisebb vázlatai ellentétben nagy vásznaival azonban már szintén közvetlenebb naturalisztikus fölfogásról tanuskodnak.

Határozott magyar szellem árad azonban már az ifjú *Lotz Károly*-nak a hatvanas években létrejövő, alföldi tájakat ábrázoló festményeiből. A későbbi freskómestert erről az oldaláról alig szokták jellemezni, pedig Lotz kétségtelenül egyik úttörője volt a magyar tájképfestészetnek. Ebben az időben a romantika uralkodott és Lotz Károly is, aki Rahlnak bécsi iskolájából került ki, igyekezett kiemelni a magyar alföldnek akkor még szűzi regényességét. A ménesek, a vágtató szekerek, a lovon száguldó legények helyet kértek maguknak Lotz tájképein, melyeken a természetmegfigyelés közvetlensége Rahl barna aláfestésű, hagyományos stílusával és a műteremvilágítással viaskodik. Lotz e korai tájképei többnyire sötét tónusúak, az eget gyakran viharfelhők takarják' kísérteties fényt vetve az egymásba bujó lovakra és a subájába burkolódzó csikósra. Ekkor a tájakat a romantikus érzésnek megfelelően még ilyen drámai világítási effektusokkal akarták érdekesebbé tenni; a tiszta kék égnek izzó napfénytől derűs világossága a festőknek akkor még prózainak tűnhetett fel. Ennek égő színakkordjait nem is merték utánozni barnás tónusokra épített színlátásukban. *Munkácsy Mihály* első tájképein is mind ilyen zivataros, esős, borús és alkonyati hangulatok uralkodnak. Ekkor a felhőzet volt a tájképfestészetnek egyik főmotívuma. A fenyegetően gomolygó viharfelhők határozzák meg a képek világítási és hangulatbeli jellegét, ezek borítják a tájakat a műtermek claire-obscur-jével rokon félhomályba.

A felhőzetnek és az általuk befolyásolt napfénynek színesebb festői meglátása a hatvanas években *Székely Bertalan* dicsősége. Úgy tájképes felhőtanulmányain, mint a szabadban lejátszódó történelmi és egyéb figurális képein a fölszabadult, élénken felgyúló színek merész világítási effektusokat, egyben dekoratív színharmóniákat fejeznek ki. Még bágyadtabb nagy történeti vásznain is fontos szerepet játszanak a különböző világítási és fényjelenségek, melyek itt az események karakterizálását is célozzák. Gondoljunk csak *II. Lajos holtteste feltalálásának, Dobozinak,* a *Mohácsi csatá*-nak eltérő, a megvilágításból származó színhangulatára. Kétségtelenül Lotznak és Székelynek van legnagyobb jelentősége a Szinyei előtti magyar tájképfestészetben. Az előbbi mesternél a magyaros kifejezés,

[1] Reprodukálva e folyóirat mult évi I. évfolyamában, a 9—10. füzet 518. és 520. oldalain.

[2] *Szana Tamás:* Száz év a magyar művészet történetéből. 65. o. Lásd ezenkívül a különböző lexikonokat.

RUDNAY GYULA: MÁTRANOVÁKI FALUVÉGE

Dr. Képes János úr gyűjteményében

Lyka Károly: A Székesfehérvári
Képes gyűjtemény
Magyar Művészet
1930. 501. l. 499 l.

Rudnay Gyula

gyüjteményben azt az irányt képviseli, amelyet ma neoklasszicizmusnak szoktak nevezni. Mint törzsökös székesfehérvári művész jelen van ebben a székesfehérvári gyüjteményben *Say* Géza, szerepel pedig egy erőteljesen megfestett „Ponte vecchio"-val; az ódon utcaképhez stílusosan illik a széles és pasztózus festés.

Még néhány festmény, rézkarcok s három kisebb méretű szobor egészíti ki ezt a sort. A gyüjteménynek, benső értékén kívül, van még külön értéke is: magyar festők műveiből áll. Ezt nem hangsúlyozhatjuk eléggé. Egy-két emberöltővel ezelőtt még nem ez volt a vezérmotívum egy magyar úr gyüjteményében. Meg is sínylette festészetünk. Ez is egyik értékes tanulsága a gyüjteménynek, mégpedig éppen egy oly városban, amelyben egykor — mint sok más városunkban is — kizárólag külföldi festőket vettek igénybe, a mieink pedig külföldre voltak kénytelenek vándorolni.

LYKA KÁROLY

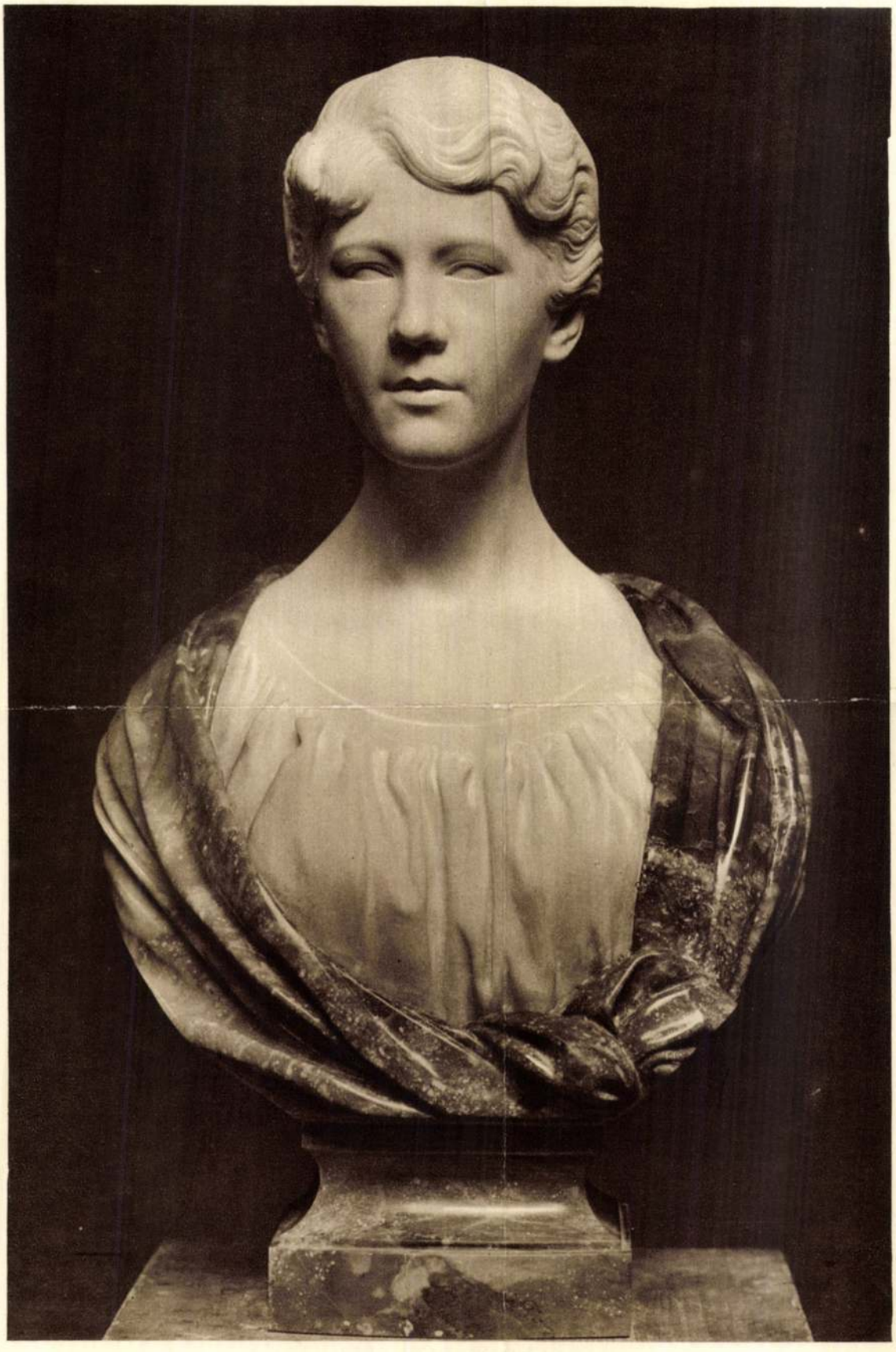

SZENTGYÖRGYI ISTVÁN: DR. HERCZEG LAJOSNÉ ARCKÉPE.
Az Ernst-Múzeum kiállításából.

RUDNAY GYULA: CSIPKEKENDŐS NŐ.
Az Ernst-Múzeum kiállításából.

Magyar Művészet
1925. 1. sz. - 16. lap kép

RUDNAY GYULA: BOHÉMEK.
Orsz. M. Szépművészeti Múzeum. Az Ernst-múzeum kiállításából

RUDNAY GYULA: GRÓF JANKOVICH BÉSÁN
ENDRÉNÉ ÜRNŐ ARCKÉPE
Az Ernst-múzeum kiállításából

MAGYAR MŰVÉSZET
1929.

Rudnay Gyula

IVÁNYI-GRÜNWALD BÉLA: ITÉLKEZÉS
„Hogyan lett Dúl Mihály uramból Rácz János". Jókai Mór elbeszélése.
A Tisza István debreceni m. kir. tudományegyetem tulajdona. Az Ernst-múzeum kiállításából

Kezdetben volt a természet. Az a romantikus művész, ki oly érzékenyen reagál a jelen s a mult eseményeire, ki érzelmi benyomásait tisztán festői eszközökkel oly szuggesztiv módon tudja kifejezni: Rudnay Gyula is a természet-adta modell szigorú megörökítésével kezdte. Ma is ott áll művészete centrumában a valóság, bár nem ragaszkodik hozzá, «felszabadult alóla», mint ő maga mondja. S fantáziája bármily szárnyaló, páthosza bármily ütemes: a kifejezés módján dominál az éveken át folytatott természet-studium s rányomja bélyegét még a multnak és a mesének, a visszaidézettnek

(Nyugat. 1925, március, I. 5-6. sz.)

s az elképzeltnek játékos szinfeljegyzéseire is. (Mulatozók. Betyárok. Nemes leány és szolgája. Urak és parasztok.) Hitvallását a naturalizmus iránt akarva sem tagadhatná vagy felejthetné el az, aki a Cigányleány eleven, szinte megfogható, húsból formált s a szinte a szövet-anyag mineműségét is kifejező ruhába öltözött, pontos, részletező, simán festett képet alkotta — egyéb, az Ernst-muzeumban megnyilt gazdag kiállításán látható ilyenfajta képeiről nem is szólva. Bastien-Lepage fényképező szeme látta meg ezt a figurát s a kéz, mely megörökítette, mindvégig híven követte a modellt. Igaz, a rajzban, főként a heverő test lábain, mintha bizonyos naivitásra törekvés enyhítené a szigorú naturalizmust s a háttér zöld dombsor-vonalának ugyanez a szerepe. De ezek csak kisebb jelentőségű járulékok, ezek mintegy jelzik, hogy a formák összevonása nem idegen a művésztől s csak rajta áll, mikor s hogyan lágyítja a valóság rideg képét.

Ámde: kezdetben volt a természet. A cigányleány kiemelkedő reprezentása Rudnay gazdagon változatos műveinek különböző csoportjai közül a természethez szorosan hozzásimuló képcsaládnak. Ebbe a rokoni körbe tartozik néhány igen jellegzetes tanulmányfej, egy csavargónak csorbafogú arca, egy «öreg polgár» szinte impresszionista — szokatlan — könnyedséggel festett képe, s több önarcképe is, amelyek zárkozott, magába néző, erős intelligenciájú embernek mutatják.

Hollósy mellől indult el Rudnay is. A forrás ugyanaz, mint amely a nagybányaiak művészetét táplálta. A fényváltozások és muló színhatások megörökítése azonban sohasem foglalkoztatta s csak elvétve bukkan fel művei között a könnyebb színfoltokkal kifejezett impressziók egy-egy példája. (Csipkekendős nő, kendős nő.) Rudnay naturalizmusa megfogható testeket, plasztikai teljességre törekvő csoportokat, erősen és egyénien jellemzett emberi arcokat és alakokat formál. Ennek a naturalizmusnak édes testvére a romantika. Még nem beszélnek el történetet figurái, még nem szólnak szenvedésről, hajszáról, üldöztetésről, de reális formáikat már fűti és feszíti a romanticizmus. Erőteljes, sőt vad szín-ellentétek, villogó fehérek sötétes, nyers tónusokon, kavargó viharos égháttérek, rohanások, harcnak szertelen mozdulatai. Munkácsy vázlatosabb, frissebb képeinek színskálája visszhangzik Rudnay számos képén s a tartalom, az indulat-festés gyakran Goya emlékét idézi fel.

Küzdelem, harc, összeütközés, explózió keresi a megfelelő festői nyelvet. S mint hosszú, szorongató, lélekzetfojtó fájdalom után a felszabadító zokogás, úgy juttatja teljes kifejezéshez s megnyugváshoz a Menekülők témája s képe. Több változatban festette meg, egységes hatás, a drámai s a festői elem harmoniája szempontjából a 130. szám alatt kiállított áll elől. Ez az, mely néhány esztendeje először fordította festője felé nagyobb tömegek figyelmét. Egyetlen s egyirányú hatalmas erőtől kergetett emberáradat sodrát mutatja a kép, s hinnünk kell, hogy a színeknek ezt a jajkiáltását az is megérti, aki nem ismeri a magyar nyelv zenéjét.

A háborús évek elviselhetetlen feszültsége robbant ki a menekülők képeiben. Utánuk hangsúlyozottabban festői feladatokhoz nyul a művész s multjával, fejlődésével szervesen összefüggő, mégis meglepő eredményekhez jut. Ezek az eredmények legjobban megfigyelhetők kisebb finom tájképein. (Fák a dombtetőn, Hegyvidék, Mátra, és a többi.) Az egyszerűsítésnek, stilizálásnak e tájképeken mutatkozó törekvését talán úgy lehetne

nyelvnek egy igen kifejező szava *képírásnak* nevezi a festészetet. Ha ennek a szónak azt a jelentőséget tulajdonítjuk: hogy a művész ecsetje alól magától értetődő könnyedséggel ömlik közölnivalója: akkor jobban karakterizálja a tájképfestő Iványi-Grünwaldot, mint az alakokat ábrázolót.

Vagy talán van még valami egészen ki nem élt, ki nem elégült ebben a művészben, mint figurális festőben? Három nagyszabású s régebben ismert kompozicióját gyönyörű gobelinek alakjában is bemutatja a kiállítás s művészetének ez az alkalmazott érvényesítése emlékeztet reá, mily erős és gazdag tehetséggel foglalkozott egész pályafutása közben a

20*

kifejezni, hogy a szerves elemekből összenőtt természeti formákat, a dombok hullámait, a fák láncolatát zárt, csaknem szervetlen tömegekké, halaványan geometriai formákra emlékeztető formákká igyekszik összefogni. Megvan, megmaradt plasztikájuk, de részleteik gyakran elmosódtak, színük könnyű s olykor szinte csak a hajlások jelzésére szolgáló segédeszköz. Csaknem minden figurális műve az egyénit, a különöset, a megjegyezni valót hangsúlyozza, ezek a könnyű s kedves tájképek inkább általánosítanak, s ha megfestésük nem volna oly nyugodt, kész, tetszetős is, tudással teljes is, összeköttetésük a természettel nem volna oly pregnáns, bizonyára felidéznék a szélsőséges új tájképfestőkkel való rokonság gondolatát.

Újabb figurális képei között kedvenc motivuma Rudnaynak a szabadban heverő, könyökére támaszkodó fiú. A nagyteremben háromszor-négyszer is visszatér ennek alakja, az egész beállítás, az igénytelen dombháttér, a ruha sok részlete világosan mutatja szinben s formában egyszerűsítő s az említett tájképek felfogásával rokon törekvéseit. Biedermejer-ruhát ad az egyik heverő fiúra, mintha jelezné: még embert formáltam s arcot karakterizáltam ugyan, de megfogható realitást már ne keressetek ezeken a képeimen. S dekorativ színvázlatain még tudatosabb és hangsúlyozottabb ez az archaizálás. Kosztümös alakok odavetett, jelzett foltjai népesítik be a vásznakat, főformáik biztosak és jellegzetesek, évtizedek alatt beidegzett tudás és készség nyomaival. Némelyik, a maga igénytelenségében, gazdag és teljes színfutamokat mutat. Bibliai kompoziciói nyilván következő fejlődési szakának egyelőre vázlatos, szűkszavú feljegyzései.

A tudáson, készségen, élményeket kifejező erőn, lendületen felül, mit Rudnay képei reprezentálnak, rendkívüli intelligenciájáról sem szabad megfeledkezni. Ez az intelligencia teljesen festői természetű. Ez segíti a stilusának leginkább megfelelő figurális és tájkép-modellekhez, ez biztosítja tartalom, stilus és megcsinálás egyensúlyát, ez nemesíti pátoszát, mintha fejlődése menetébe is beleszólna. Kifejezési eszközei végtelenül gazdagok s szándékainak tökéletes alkalmazkodással állanak rendelkezésre. Nagyszerű orkeszter, kivételes tehetségű mester keze alatt, nem csoda, hogy hatalmas, most már nemzetközi közönség figyel reá s akkordjai oly különbözően hangolt szívekben visszhangoznak.

Iványi-Grünwalddal együtt állította ki pompás újabb szobrait *Kisfaludi Strobl Zsigmond*. A képek kedvező környezetet szolgáltatnak a szobrok számára, de a figyelmet bizonyos mértékig elterelik róluk, holott az újabb magyar szobrász-nemzedéknek ez az erős tehetségű és termékeny tagja teljes és osztatlan figyelmet érdemelne. Olyan mestere ő a plasztikának, kinek keze valami magától értetődő természetességgel formálja az anyagot. Főként arcképein érvényesül ez a tulajdonsága. Jellegzetes, bevégzett s aprólékosságoktól ment fejek, nem túlozzák a részletezést, de a plasztikai formák összefoglalásában is csak addig mennek el, ameddig az anyag természete megkívánja. Nehéz volna választani — melyik jobb? — férfi-arcképe, gyerek-portréja s kiállító művésztársának kitünő feje között: Kisfaludi Strobl mestersége minden nehézségén győzedelmeskedve biztos kézzel, egyenletesen alkot. Komponáló erejét főként egyik leány-aktja mutatja ⟨Reggel⟩, szép szökőkútja értékét a nemes anyag szerencsés megválasztása emeli.

RUDNAY GYULA: BÁBONYI AKÁCOK
A Szinyei Merse Pál Társaságnak a Nemzeti Szalónban rendezett IV. kiállításából

4/
MAGYAR MUVESZET
1933.

ébren alvó női alak az előbbi csoport hozzáférhetetlen istennőitől. Hosszú nemzedékek lehetősége szunnyad a karját fejekörül kulcsoló testben. Tőle jobbra a szárnyas Hypnos alussza összekuporodva zavartalan álmát, jobbra pedig ikertestvére Thanatos, a halál istene kémleli, hogy kit raboljon el az élők sorából. Messzebb tőlük, már a tiszta égbolt háttere előtt a holdsarlós Artemis-Selene suhan el a kelő világosság fénye elől. Fáklyáját szárnyas puttó tartja, leple a sietésben kidagad, mint a vitorla szárnya. A másik oldalon a zord Erinnysek, a bosszúállás istennői tombolnak. Hajukban, derekukon kígyók, kezükben tőr, kígyós ostor és fáklya. Mint tovairamló viharfelhők merülnek fel vad forgatagban a keret pereme mögül. Ehhez a csoporthoz már nem hallatszik el a lantpengető Apolló diadalmas zenéje, ezek már nem figyelnek az isteni hangra, kegyetlen hivatásukat teljesítik.

Annál zajosabban csap fel az ének, a zene hangja a következő csoportban. Már nem a felhő viszi, hanem dévaj kedvük kapja szárnyra őket, hogy tovaragadja a mulatozókat a kék ég azurjában. Apolló ellenlábasa a dyonisosi játékok istene, Bacchus tűnik fel szilaj kíséretével. A mennyezetnek ellenkező oldalán központi hely jut neki, akárcsak Apollónak, hiszen az ő tiszteletére rendelt dythirambusokból fejlődött ki a tragédia és a lyezteti.

A szőlőkoszorúval koronázott ifjú Bacchus szintén meztelenül lebeg elénk, lobogó leple előtt jobbjában a thyrsost tartja. Mellette felesége Ariadne, vagy egy bacchansnő, akinek arcát a felemelt, italos csészét tartó jobbja azonban eltakarja. Érdekes, hogy a Bacchus-csoportban a legtöbb alak arcát nem látjuk. Bizonyára nem akarta Lotz a kecskébe oltott faúnok vigyorgó fintorával a mennyezet ünnepi hangulatát megrontani. Bacchus és Ariadne ünnepi lebegése szilaj tánccá fajul a két bacchans és szatír élénk körvonalakkal megoldott, szellemes csoportjában. Magasra emelt karjuk, a zene ütemében ugráló lábuk a lobogó drapériákkal valósággal ornamentális szépségű, szimmetrikusan kiegyensúlyozott rajzot alkot. Egyik legszebben komponált dekoratív folt az egész mennyezeten. Pedig mennyi átvágás, takarás, rövidülés jellemzi a hármas csoportot. A másik oldalon a keret alól tör elő az öreg szakállas Sylenus, a kentauron lovagló bacchansnő és a többi szilaj mulató. Egyik közülök Bacchus elé lebeg, hogy féktelen kedvében cintányérját verje össze előtte. Szárnyas puttók a bacchanaliák szerelemittas hangulatára céloznak. Bacchus mámora a föld halandóit is magával ragadja. Szárnyalásuk Lotz mester jóvoltából diadalmaskodik a nehézség törvényein. Szárnyak nélkül is repülnek, úsz-

Színház Zene. film Művészet

Szerelemből elégtelen

A Vígszínházban Bús Fekete László most examinál három dolgozó leányt a szerelem című színpadi tantárgyból. Szeptember van, az iskolai pótvizsgák ideje, megfelelőbb időpontot nem is lehetett volna választani a korszerű életkép bemutatására. Mint a terjengős életkép címe mutatja, a szerzőtanár úr elbuktatta mind a három rokonszenves hölgyet. Irgalmatlan volt velük szemben. Szigorának és a lányok bukásának oka: a hölgyek belső berendezésében szivet talált, a szívben álmokat, gyönyörű nyers elgondolásokat és tisztességes vágyakat. Ilyen terhelés mellett lehet arról szó a nevezetes szerzőnél, hogy a három hölgy becsülettel révbe jusson?... Hova tetszik gondolni! Szekundába rakja valamennyit. Szégyelhetik magukat a lányok, hogy vannak gyöngéd elképzeléseik. Menjenek el okulni a dolgozó nők a szerző úrhoz, majd ő kioktatja őket, hogy szabad-e egyáltalán tisztán tartani az úgynevezett lelket. Egyik tehetséges növendéke a púpos, a gazdag és élvhajhász ügyvéd karmai közt végzi, a másik kísérleti hölgy kettétörve zuhan bele egy kegyelmi kalapos boltba, a harmadik grácia, a jobbházból való úrilány, a csámpás Csillag doktor háztartásbelije lesz, mint mindenes feleség. Elrettentő vég jut osztályrészekül mind a hármuknak. Bús-Fekete kezébe kerültek a szerencsétlenek, előadás végén indulhatnak a halálba. Rá is gyujt mind a három nő egy keserves indulóra, amelyikre még rendes tanuló korukból emlékeznek: a „Szittya vitézek"-et éneklik, miközben összecsap fejük fölött a függöny.

A szerző új darabja megérteti az emberrel, hogy a jó témáknak a jövőben se lesz soha se nyugtuk Bús-Fekete László részéről. Ami téma kint fekszik az utcán és csak le kell hajolni érte a földre, azért ő a multban is lehajolt és a jövőben is fel fogja szedni őket. Erre tessék elkészülni. Ez az az úgynevezett „életből vett" anyag, amelyet mindenki lát és amely feltétlenül Bús-Feketére vár, hogy meg is lássa, fel is dolgozza, mint a nyersbőrt. Különösebb megerőltetés nem kell hozzá, szárnyak egészen mellőzendők. Morál vajmi kevés, a felületen némi általános máz, hogy az egészet mezbe lehessen öltöztetni. Tekintve, hogy az író mesterember is, ezt az oldalát tökéletesíti és a mű megtévesztő furnírozásban egészen az eredetiség jellegét viseli.

Nagy igazságtalanság megtagadni Bus Feketétől a mesterség elismerését, szakmájában szép eredményeket ér el, a figurákat, amelyeket maga körül lát, egészséges érzékkel önti viaszba. Most is egész raj felfrissített gyüjteménnyel vonul fel, egyik legsikerültebb nyersanyag-utánzata a magába szédült bonviván. Ez a Szeder úr már majdnem él. *Rádai* Imre tolmácsolása mellett még határozott színt is kap, a megszólalásig hű jampec. *Góth* Sándor se fukarkodik, az élvet pislogva, ragyásan és vérpiros ajkakkal hajhássza. Hideg hüllő, nedves tenyérrel. No és az ügyefogyott *Kabos* Gyula nem egészen olyan-e, mint annyi más szerepében? Ki merné itt kétségbevonni, hogy a szerző nem a forró valóságból merítette alakját? Senki. Csillag Rudi doktorban mindenki ráismer Kabos Gyula szeretetreméltó egyéniségére, az emberek csak tapintatból nem szólalnak fel.

Hasonló könnyedséggel lehet kimutatni a hölgyek eredetét is s ha a szerző azt kérdezné, hogy mi az: hát már az életből se lehet meríteni?... hát teljesen igaza volna. Szabad, hogyne volna szabad. Merítsen csak bátran, ez az ő mestersége. Többet ne kívánjon. Tartózkodjék továbbra is az általánosítástól, őrizze a színvonalat, kerülje a költészetet és axiómákba ne bocsátkozzék bele. Minek az? Csak rontja a hatást. Maradjon a felszínen.

Még igy is érheti az embert baleset, hogy melléfog a figurának és ezt a hibát aztán még *Lázár* Mária se tudja kikoszörülni, noha egyszer a Borgiák bíborában jön be a színre, mint törekvő próbakisasszony. Közelebb járt az elfogadható hanghoz *Dayka* Margit, aki egy berúgott pillanatában majd kikottyantotta az igazságot. Ezt a műrészeget nagyszerűen csinálta a művésznő, hitelképessége teljesen megvolt. Példátlan megpróbáltatások vártak *Muráti* Lili tehetségére. Ő a sárga strimflis Nemecsek Samuka és a szociális nyomor, könnyeztetésre és szivfacsarásra beállítva. A művésznő hősiesen küzdött meg a könnyes humorral, amelyet részére a szerző előírt. *Perczel* Zitában szerzőnk megtalálni vélte azt az új falusi kislányt, aki a romlottság fergetegeként tör be a kisgazdavidékekről, hogy szerelembe sodorja *Vértes* Lajost, a Kanadába menetelő ártatlan pesti mérnököt. Szegény Lajos, mi sors vár tereád ott túl az Óceánon!...

A pusztuló arisztokrácia is helyet kapott Bús Fekete felvételei között, egy szerény gróf személyében, aki javuló tendenciát árul el. *Perényi* Lászlóé az érdem, hogy megismerhettük ezt a bájos grófot, aki kedvesét úgy idomítja, mint kedvenc kutyáját. Jó volt még az ügyelő.

A bemutató estéjén fokozottabb érdeklődés nyilvánult meg a szerző munkája iránt, a felcsigázott közönség sokat várt tőle. A rendező, *Tarnay* Ernő komoly munkát végzett, a kiállítás gondos, a sikerért mindenki megtett minden tőle telhetőt.

Csak abban a „Szittya vitézek"ben ne csendülne meg valami komor és földalatti keserűség, ami egy kicsit bántotta a közönség érzékenységét. A szereplők legyenek megelégedve a heppienddel!... Nézze meg az ember!

Papp Jenő

A Stradivari nagy sikere

Szántó György filmjét bemutatta a Royal Apolló

Két, százszázalékos művész: az író *Szántó* György és a rendező *Bolváry* Géza, szerencsés összefogása teremtette meg ezt a *német* produkciót, amely valójában az első, világviszonylatban is jelentős, *magyar* reprezentativ film. Magyar tehetségek remekbekészült munkája, amelyre *büszkék lehetünk még akkor is*, ha a magyar típusokat megszemélyesítő színészek, fájdalom, németül beszélnek is. Ez bizony csöppnyi üröm, ebben a nagy és tiszta örömben. Szántó György színes fantáziája nyomán, egy híres hegedű romantikus, izgalmas története elevenedik meg előttünk, korszakokon, szerelmeken és emberi sorsokon keresztül. Olyan ez a történet, mint egy dobogó, érzékeny, vérző szív, tele hangulattal, költészettel és — muzsikával. A régi, békebeli huszártisztnek, az *„úrnak"*, íróilag is tökéletesen keresztülvitt szobrászmunkája. Bolváry Géza, a rendező, *mindenben egyenértékű társa a szerzőnek*. Izléses és ötleles rendezői munkája nyomán, egyenesen *felsőbbrendű játékot produkál a kitünő együttes*. Mint egy finom zenei kompozició, amelynek minden hangját szinte kottára lehetne szedni. Az a határozott érzésünk, hogy Bolváry ezzel a rendezésével *hitet akart tenni magyarsága mellett! Sybille Schmitz* és *Gustav Fröhlich* játsszák a főszerepeket. Gustav Fröhlich legutóbbi gyönge szerepei után *most végre ismét megtalálta helyét a testére szabott figurában*. Férfias, egyszerű és emberi. A gyönyörű, halk, édes *Sybille Schmitz* értékes alakitása *elmélyülő művész finom munkája*. De jók a többiek is, különösen egy olasz katonaorvos szerepében *Hans Schönhals*. A közönség előadás után lelkesen ünnepelte Szántó Györgyöt, akit *Lakner* Artur vezetett a színpadra. Nem volna teljes a beszámoló, ha nem írnánk le néhány őszintén meleg szót arról a külföldre induló *cigánygyerek-zenekarról*, amely a Royal Apolló műsorának kiegészítő része. Kedvesek, üdék és főleg tehetségesek. Nagy sikerük lesz külföldön. *(Kábel.)*

A kormányzó és Serédi hercegprimás a Nemzeti Szinház megnyitó diszelőadásán

A szeptember 28-iki „Missa Sollemnis"-premier előadására a pénztár jegyeket nem árusit, mivel az előadásnak *theatre-paré* jellege lesz, amelyen megjelenik a hivatalos Magyarország, *Horthy* Miklós kormányzóval és *Serédi* Jusztinián bíbornok-hercegprimással az élén. A pénztár a *„Missa Sollemnis"* következő előadásaim, szeptember 29-től október 3-ig, valamint az október 4-én bemutatásra kerülő *„Két Bólyai"* előadására szeptember 19-től árusítja a jegyeket. A „Missa Sollemnis" minden előadása bérletszünettel megy és igy a szelvénybérletek természetesen érvényesek. Pénztári órák délelőtt 10-től 2-ig, délután 4-től 6-ig. Pénztárnyitás csütörtökön, 19-én.

* **A Nemzeti Szalon kiállítása.** A Nemzeti Szalon termeiben szombaton nyilt meg fényes keretek között Farkasházy Miklós, Kemény László és Zsótér Ákos festőművészek és Donner Gertrud Mária szobrászművésznő csoportkiállítása. A kultuszminiszter képviseletében Wlassics Gyula báró államtitkár jelent meg, az irodalmi és művészeti tanácsot Tihamér Lajos dr. miniszteri tanácsos képviselte. Budapest székesfőváros részéről Liber Endre dr. alpolgármester, Pacher Béla dr. és Garancsy László dr. főjegyző jelentek meg, míg a székesfővárosi képtárat Horváth Henrik főigazgató képviselte. A megjelentek között még ott láttuk a művészeti és társadalmi világ számos előkelőségét.

* **Adorjánné és Mérő** táncintézete össztánc keretében ma, vasárnap este nyolc órakor nyilik meg. Tanfolyamok október 2-án kezdődnek. (Erzsébet-körút 44. Tel. 45—4—33.)

* **Magyar festők a Carnegie-intézet kiállításán.** A Carnegie-intézet nemzetközi festménykiállitása, amely az egyetlen évenként megismétlődő nemzetközi képkiállitás a világon, az idén október 17-én nyilik meg Pittsburgban. A kiállitás iránt az idén még az előzőknél is nagyobb érdeklődés nyilvánul meg, mert a kiállitás tartama alatt ünneplik meg Andrew Carnegie születésének századik évfordulóját. Carnegie volt ugyanis ennek a nemzetközi kiállitásnak a megalapitója; ő adományozta a kiállitás épületét is. A kiállitáson mintegy huszonegy nemzet festőművészei vesznek részt, körülbelül háromszázötven festménnyel. Magyarországból nyolc festőt hivtak meg, mégpedig Aba-Novák Vilmost, Berény Róbertet, Bernáth Aurélt, Csánky Dénest, Csók Istvánt, Rudnay Gyulát, Szőnyi Istvánt és Vaszary Jánost, akik egy-egy festménnyel vesznek részt a kiállításon. A kiállitáson díjakat és jutalmakat osztanak ki. A Carnegie-intézet első nemzetközi kiállitását 1896-ban rendezték meg és azóta a világháború öt esztendejének kivételével minden évben megtartották.

* **Bérletváltás befejezése az Operaházban.** Az október 1-től április 30-ig terjedő új évadra utólag bérelni szándékozóknak még hétfőn, kedden és szerdán áll rendelkezésére a színház gazdasági hivatala délelőtt 9—12 és délután 4—6 óra között a földszinti alsó ruhatár helyiségében (Hajós-utcai pénztári bejárat). A négy, egyenként 25 előadásból álló keddi, csütörtöki, pénteki és szombati bérletsorozat bérleti árai a napi áraknál mintegy 40 százalékkal alacsonyabbak.

* **Szerződtetés.** *Sebestyén* Mihály, a miskolci *Nemzeti Színház* igazgatója egész évre szerződtette *Hamvai* Lucie-t, a Színművészeti Akadémia most végzett tehetséges növendékét.

8 órakor

a rádió a Magyar Színház óriási sikerű komédiáját, a Pityu-t közvetiti ma. Fedák Sári, Rózsahegyi Kálmán, Békeffi László, Fóthy Erzsi, Szakáts Zoltán, Székely Lujza, Boross Géza és az egész kiváló társulat közreműködik. Nézze meg a Magyar Színház előadását. Rendkivül népszerű, olcsó bérleteit a Magyar Színház szeptember végéig árusitja. (Telefon 33-8-33.)

KONCERT BÉRLETEK

Koncert Mesterbérlet 10 nagy est.
Filharmóniai főpróbabérlet 8 matiné.
Koncert nagy zongorabérlet 10 hangv. I. est **Bartók—Szigeti** szonátaest okt. 21.
Bérletek árusitása új bérlőknek hétfőtől.

„Liszt Ferenc parasztjai..."

A napokban mutatták be Párisban azt a filmet, amelyet nálunk a Gyöngyösbokrétáról vettek fel. A francia lapok elragadtatással irnak a bokrétások táncairól és viseletéről, majd megállapitják, hogy Liszt Ferenc parasztjai valóban a legőszintébb művészetet, az őstalajból feltörő tehetséget képviselik.

* **Uj égboltozatot kapott a Nemzeti Színház.** A Nemzeti Színház zsinórpadlását a mostani átalakitások folyamán felemelték. Az átépités következtében az eddig használt égbolt *hasznavehetetlenné vált*, a színház igazgatósága ezért külföldről új hatalmas égboltot rendelt. Ezt az új égboltozatot *tegnap délután váltották ki a vámhivatalból és az éjszaka folyamán, a Missa Sollemnis próbája után már fel is szerelték.*

* **Mámoros órák.** *(Kamara, Décsi.)* Az ismeretlenségből világhirre vergődő énekes megszokott története, ezúttal angol kiadásban. *Tauber Richárd* játssza az énekest, aki mintha egy kicsit sajátmagát is játszaná ebben a szerepben. Egy tenoristát, aki csak *„hang"*, amelyet az egész világ hallani akar, de nem kiváncsi senki az *„emberre"*. Mindez, túlhosszadalmasan és erősen felhígitva. Igaz, hogy minden jelentőségét elveszíti a szüzsé abban a pillanatban, amint Tauber énekelni kezd. És mivel majdnem végigénekli az egész filmet, a közönség, aki amúgy is csak ezért jár a Tauber-filmekhez, megelégedetten és komoly zenei élmény emlékével jön ki a moziból. *(Kábel.)*

suergoenystilusban

Bajor Gizi szombaton este hazaérkezett több hétig tartó olaszországi autótúrájáról. *„Abesszin" arcszine van...*

*

A szezón jóformán még alig indult meg, máris megvan az első siker! Az Andrássy-úti színházban a: „Nem ismerlek többé". Eddig minden előadása táblás ház mellett folyt le.

*

Bulla Elma Velencében filmezik. Bolváry a rendező, Gustav Fröhlich a partnere. Szerdán érkeznek mindnyájan Pestre, hogy a müteremben befejezzék a filmet.

*

Hubay Jenő ma ünnepli hetvenhetedik születésnapját. Az ősz mester magas kora dacára *napi négy órát tanit s négy órát gyakorol.*

*

Egyik neves szinmüirónk egész estét betöltő szindarabot irt, amelynek érdekessége, hogy *mindössze két szereplője van: két nő.* Az egyik kettejük közül egy divatszalón tulajdonosnője...

* **Magyar hegedüiskola.** A Dobó Sándor és R. Zipernovsky Mária székesfővárosi felsőbb zeneiskolai tanárok által szerkesztett „Magyar hegedüiskola" III. kötete most hagyta el a sajtót. A tervszerüen átgondolt kötet befejezője az eddig már megjelent, a gyakorlatban igen szépen bevált I. és II. kötetnek. Az egész mü alapgondolata a tanmenetnek magyarossá tétele. Ezt a szerzők a modern pedagógiai elvek teljes szemmeltartásával vitték keresztül. Maguk a gyakorlatok is magyarosak, a hegedü-tehnika szempontjából ötletesek. A fokozatosság elve — ami különösen a magántanulásban nagy előny — szintén erőssége a Magyar Hegedüiskolának. Az előadási darabok között különböző korokból (Tinóditól kezdve Hubayig és Dohnányiig) nyujt a Rózsavölgyinél megjelent kötet igen érdekes müveket.

* **Rozgonyitól** 3 gyermekfénykép 8 P.

* **Ezernél több virágcsokrot kapott Paula Wessely Bécsben új filmje premierjén.** Pénteken este volt Bécsben *Paula Wessely* új filmjének, az *„Epizod"*-nak Európa-bemutatója a bécsi Apollóban. A premieren megjelent *Miklas* elnök, a miniszterek, a bécsi városháza vezetői és Bécs elitközönsége. Az előadás után Paula Wessely személyesen is megjelent a közönség előtt és tomboló tetszéssel, tapssal fogadták. Az előadás után *teherautót kellett fogadni, s azzal szállitották el* az ezernél több virákosarat és csokrokat, amelyeket a müvésznő a lelkes közönségtől kapott. Paula Wessely szeptember 25-én a budapesti díszbemutatón személyesen megjelenik Pesten is.

ÚJ MAGYARSÁG Sportversenyek

A vasárnap sportja

A *Ferencváros* szombaton reggel tizenhárom játékossal s mintegy két tucat kísérővel elutazott *Prágába,* hogy ott vasárnap megkísérelje megvédeni Budapesten megszerzett egy gólos előnyét a középeurópai kupában. Ha a Ferencváros teljes csapatával állhatna ki a vasárnapi második küzdelemre, akkor még az idegen pályától sem kellene félnünk, sajnos azonban, hiányzik a rendes két szélsőhalf: Lyka és Lázár és emellett bizonytalan Sárosi játéka is és ha játszik is, nem teljes értékü harcos, nem is szólva róla, hogy sérült Kemény is. Ilyen körülmények között fel kell készülni rá, hogy esetleg elveszitjük a középeurópai kupát.

Prágai jelentés szerint a Ferencváros csapata szombaton délután félhatkor érkezett meg a cseh fővárosba, ahol a pályaudvaron hatalmas tömeg lelkes ünnepléssel fogadta. Az ünneplés főleg a még mindig nem teljesen egészséges Sárosi Györgynek szólott. A Ferencváros legénységét a Spárta és a Slavia főtitkárai, a pozsonyi magyar labdarugó szövetség nevében Kohut Pál, a Prágai Magyar Hirlap nevében pedig Schneller Pál üdvözölték.

Az itthoni sportprogram vasárnap a következő:

Futball: Budai 11—Hungária, Üllői-út, délután 4 órakor. Bíró: Vass. — Phöbus—Attila, Berlini-utca, délután 4 órakor. Bíró: Barna. — Budafok—Törekvés, Budafok, délután 4 órakor. Bíró: Simonyi. — Bocskai—Ujpest, Debrecen, délután 4 órakor. Bíró: Klein. — SBTC—Kispest, Salgótarján, délután 4 órakor. Bíró: Gerő.

Atlétika: Az FTC Springer-vándordijas versenye, Hungária-út, délután 3 óra. — Budapest hölgybajnokságai, Margitsziget, délután 4 óra. — Bankbajnokságok, BBTE-pálya, délután 3 óra.

Ökölvivás: Válogató verseny. Sportaréna, este ½7 óra.

Gyephokki: BBTE—FTC, MHC-pálya, reggel 8 óra. — MAC—Kék-sárga, Margitsziget, 10 óra. HHC—Zöld-fehér, VII. ker. leventepálya, ½11 óra.

Kerékpár: Magyarország 100 km-es országúti bajnoksága, kecskeméti országút, reggel ½8 óra.

Országos teniszverseny Tatatóváros.

Az FTC atlétikai versenye

A Ferencvárosi Torna Club Springer-vándordijas atlétikai versenyének első részét szombaton délután bonyolitották le az Üllői-úti sporttelepen. A részletes eredmények a következők:

Springer-dijas számok: Rudugrás: 1. Bácsalmássi BEAC 390 cm, 2. Csányi MAC 380 cm, 3. Király MAC 365 cm.

800 m-es síkfutás: 1. Zsitvai BBTE 2:00.8 p, 2. Temesvári BBTE 2:01 p, 3. Iglói BBTE 2:02 p.

Távolugrás: 1. Koltai BBTE 689 cm, 2. Somogyi FTC 680 cm, 3. Szabó MAC 668 cm.

110 m-es gátfutás: 1. Kovács BBTE 14.9 mp, 2. Léhnert BIK 16 mp, 3. Kovács MAC 16.4 mp.

Gerelyvetés: 1. Makkai BBTE 57.60 m, 2. Bácsalmássi BEAC 56.26 m, 3. Takács MAFC 52.70 m.

Egyéb számok:

200 m-es síkfutás, II. osztály: 1. Ribényi MAC 23.1 mp, 2. Polgár BBTE 24 mp, 3. Hetényi BEAC 24.4 mp.

1500 m-es síkfutás, junior: 1. Tóth UTE 4:17.8 p, 2. Keveházi BBTE 4:18.2 p, 3. Kövér MTK 4:19 p.

Svéd staféta, B. osztály: 1. Beszkárt 2:03.6 p, 2. FTC 2:05.8 p, 3. BEAC 2:06.8 p.

A Springer-vándordijas verseny az elsőnapi eredmények után: 1. BBTE 24 pont, 2. BEAC 8 p, 3. MAC 6 pont. 4. és 5. FTC és BIK 3—3 p, 6. MAFC 1 pont.

LÓSPORT

Léka könnyen nyerte az Őszi Kancadijat

Érdektelen eseménnyé zsugorodott a szombati versenynap főszáma: *az őszi kancadij.* Mindössze három ló állott starthoz s ezek közt is *Léka* kimagasló esélyt képviselt. Nyert is starttól a célig vezetve, könnyen 6 hosszal *Remek* és az osztrák *Pagana* ellen. A gátverseny kilences mezőnye látványos és élvezetes küzdelmet nyujtott. A verseny első felében *Dalesz,* majd *Parázna,* a célegyenesben *Kántor* látszott nyerőnek, míg végül is *Regős II.* sikklasszisa érvényesült, s a távoszlopnál könnyen elhúzott évjárattársaitól. Turfszempontból meglepetésnek tekinthetjük *Vulkán* vereségét, aminek valószínű következményét a negyedik versenyben láttunk, mikor is *Léka-t* nem Szabó, hanem Esch lovagolta. A versenyek különben reálisan végződtek, amivel arányban áll, hogy hat nyerőt jelöltünk, ezek közt négyet első helyen. Részletes eredmény a következő:

I. futam. 1. *Lincoln* (Klimscha, 1½), 2. Vulkán (Szabó L., 6:10), 3. Tammuz (Csaplár, 10). ¾ h., számt. h. Tot.: 10:28. Befutó: 10:31.

II. futam. 1. *Regős II.* (Müller, 2), 2. Kántor (Fetting, 4), 3. Ametist (Kovács L., 12). Fm.: Soubrette, Bálkirálynő, Dalesz, Liptóvár, Lurko és Parázna. 4 h., 4 h. 10:36, 18, 18, 62. Befutó: 152.

III. futam. 1. *Dénes* (Simics, 10), 2. Napfelkelte (ifj. Fetting, 14), 3. Emese (Pillár, pari). Fm.: Thank you, Metropolis, Pozör, Amourette, Nem baj, Búzakalász, Zuzmara és Mesebeli. Fejh., 2½ h. 10:74, 32, 36, 15. Befutó: 2160.

IV. futam. 1. *Léka* (Esch, 5:10), 2. Remek (Gutai, 10), 3. Pagana (Vasas, 2½). 6 h., 2½ h. 10:13. Befutó: 36.

V. futam. 1. *Cadrina* (Gosztonyi, 8:10), 2. Szarkaláb (Bihari, 4), 3. Jancsi P. (Alt, 20). Fm.: Délceg, Branyiszkó, Colombo, Carmen, Tünde és Naplóm. ½ h., 1½ h. 10:18, 12, 13, 24. Befutó: 41.

VI. futam. 1. *Fiola* (Csuta, 1½), 2. Signorina (Esch T., 10), 3. Fajankó (Klimscha, 3). Fm.: Agfa, Dany, Totem, Lator, Lulu és Alba. Nyakh., 2 h. 10:32, 15, 56, 16. Befutó: 1019.

VII. futam. 1. *Citroenette* (Weissbach, 4), 1. *Sempre* (Keszthelyi, 6), 3. Boccaccio (Gosztonyi, 12). Fm.: Samaki, Caracalla, Nem, nem soha, Na-nu, Csatártó, Legyes, Idler, Mulatság, Cserkész, Kláris és Col Santo. Holtverseny. 10:51 és 34, 33, 32, 44.

Károlyi-emlékverseny

A kétévesek e klasszikus versenye sokat vesztett érdekességéből, mióta ősz elejére helyezték és csak kancák futhatnak benne. A vasárnapi mezőny ezúttal is kicsiny, mert csak *Gamma, Why not, Borura derü* és *Formás* indulására lehet számitani. Az eddigi formák alapján *Borura derü* győzelme valószínü. A többi futamra vonatkozólag alábbi jelöltjeinkre hivatkozhatunk:

I. Krónika—Tékozló—Landler
II. Alaska—Bitang—Regulus
III. Gavallér—Situtunga—Rajta
IV. Borura derü—Formás
V. Herta—Moulin Rouge—Bojtár
VI. Carthago—Bellevue—Muskátli
VII. Saturnus—Sok—Sylva

*

() **Magyar sikerek az insterburgi lovasversenyeken.** Insterburgból jelentik: Az itteni nemzetközi lovasmérközések második versenynapján a nehéz vadászugrató-versenyben *Platthy* József százados *Gömbös* Gyula miniszterelnök „Sellő" lován a második helyen végzett Barcza Elemér főhadnaggyal „Kópé"-n és a norvég Quist kapitánnyal egyetemben egyformán négy hibaponttal, a német Schlickum főhadnagy mögött, aki „Fanfare" lován hibátlanul vette az akadályokat. Endrődy Ágoston főhadnagy ötödik lett „Keve" lován. A korlátugratásban Bodó Imre százados „Gyergyó" lován és Platthy József százados „Gergely Vitéz"-en holtversenyben nyolcadik lett.

AKTUALIS KÖNYV, amely mindenkit érdekel!

FAJISMERET

Tartalomjegyzékből: A modern fajproblémák. — Az öröklés bonyolult esetei. — A fajok közti különbség okairól. — Európai népek fajképe. — Az egyének faji hovátartozásának megállapitása. — Bőr, haj és szem szine. — Fajok és népek vérrokonsága. — Faji hajlamosság. — Korcsosodás. — A faj mint társadalom. — A társadalmi osztályok hanyatlásának okairól. — Fajiság és nemzetiség stb. stb.

A faji kérdés a jelenkor mindennapi aktuális témája és mindenki, aki a faji kérdés titkát alaposan ismerni akarja, feltétlenül olvassa el e kiváló, könnyü stilusban megirt felvilágositó munkát. E diszes munka 222 oldal, 98 ábrával, famentes papiron készült. Irta: Dr. med. phil. nat. et pol. Gáspár János egyet. m. tanár.

Ára az Uj Magyarság olvasói részére 8.— pengő helyett csak 3.80 pengő. Beszerezhető Könyvosztályunknál (Rákóczi-út 30.)

Sporthirek

() **Magyar lövészcsapat indul a római nemzetközi lövész világbajnokságokra.** Az idei nemzetközi lövészvilágbajnoki versenyt Rómában tartják meg. A versenyen résztvesz a magyar csapat is, amely már hónapok óta rendszeresen folytatott gyakorló lövészetet. A versenyen résztvesznek magyar részről: Zsótér, Radeczky, Simonfay, Tarics, Buday, Martiny, Benkő, Berzsenyei dr., Balogh és Prepeliczay. A magyar csapat Kenderessy Kálmán csapatkapitány és vitéz Bodroghy Manó alezredes vezetésével szeptember 18-án, szerdán indul Rómába.

() **Női atlétikai versenyek.** Szombaton délután a MAC margitszigeti sporttelepén kezdődtek a budapesti kerület női atlétikai bajnoki versenyei. Az első napon 4 szám, a 100 m-es síkfutás, a súlydobás, a diszkoszdobás és a távolugrás került lebonyolitásra. A versenyben egy kivételével valamennyi benevezett hölgy indult. A szombaton lebonyolitott számokban Deák Aranka, Szöllössi Ilona, Nadányi Ágnes és Kael Anna szerezte meg a bajnoki cimet. Az eredmények a következők: *100 m-es síkfutás:* bajnok: Deák Aranka MTE 13.6 mp, 2. Szigeti Mária MAFC 14.2 mp, 3. Dudás Mária 14.4 mp. *Súlydobás:* bajnok: Szöllössi Ilona NTE 10.92 m, 2. Kael Anna TFSC 10.65, 3. Nadányi Ágnes NTE 979 cm. *Diszkoszdobás:* bajnok: Nadányi Ágnes NTE 34.29 m, 2. Szöllössi Ilona NTE 32.19 m. *Távolugrás:* bajnok: Kael Anna TFSC 502 cm, 2. Deák Aranka MTE 485 cm, 3. Csák Ibolya NTE 479 cm.

() **Magyar versenyző aranyérmet kapott a nemzetközi motorkerékpárversenyen.** Oberstdorfból jelentik: A hatnapos nemzetközi motorkerékpáros versenyt szombaton befejezték. Kozma szerencsétlen bukása miatt a csonka magyar csapatból Lukavetz és Martinek már csak egyéni versenyt futhatott. Lukavetznek sikerült a versenyt büntetőpont nélkül végigfutnia és elsőizben történt, hogy magyar versenyző aranyérmet kapott Lukavetz személyében nemzetközi hatnapos versenyen. Martinek Gillera-gépén 15 büntetőponttal fejezte be a versenyt és bronzérmet kapott. A nemzetközi trofeát Németország csapata nyerte 24 ponttal, Csehország előtt.

() **A KMAC versenyei.** Siófokon a balatoni sporthéten rendezett csillagtúra eredményébe számitási hiba csuszott be. A csillagtúra legnagyobb távolságát ugyanis Rauchbauer Antal futotta Audi-kocsin és nem DKW-kocsin. Ezzel a túra legnagyobb teljesitményét érte el. A KMAC a nyári versenyek után októberben rendezi őszi versenyeit, melyek a következők: hármashatárhegyi nemzetközi hegyiverseny, rekordkisérleti nap Gyónon és kétnapos megbizhatósági terepverseny. Mindháromban résztvehetnek gépkocsik és motoros kerékpárok. A verseny feltételei a közeli napokban fognak megjelenni. A nemzetközi jelleg biztositására már megtörtént minden intézkedés. Több nagynevü külföldi versenyző igérte meg részvételét. A gyóni rekordkisérleti napon már az eddigiek szerint is Európa leggyorsabb gépkocsi- és motorkerékpár-versenyzői jönnek el Magyarországra, hogy ismét világraszóló eredmények színhelye legyen Európa legjobb országúti versenypályája.

() **Csik Ferenc újabb rekordúszása.** Győrből jelentik. Csik Ferenc gyorúszó-Európabajnok szombaton az 50 m-es győri uszodában 58.8 mp alatt úszta a 100 métert. Az 50 m-es mellúszásban a legjobb magyar időt úszta 32.0 mp-el.

() **Szabó és Bódossy a malmöi versenyen.** Malmöből jelentik: Szombaton nemzetközi atlétikai verseny kezdődött a magyar Szabó és Bódossy résztvételével. Szabó a 3000 méteren harmadik lett 8 perc 34.0 mp magyar rekordidő alatt, Bódossy a magasugrásban második helyre került 195 cm-el a finn Kotkas mögött, aki 198 cm-es teljesitménnyel győzött.

TERMÉSZETJÁRÁS

ÚJABB HAT TÚRAVEZETŐI KOMPENDIUM JELENT MEG

Említést tettünk már az *Encián Turisták* önzetlen akciójáról, amellyel *több száz példányban a Magyar Turista Szövetség könyvtárának rendelkezésére bocsátják a vezető vizsga anyagát röviden összefoglaló jegyzeteket,* hogy ezzel is szolgálják a turistanevelés ügyét. A tavasszal négy ilyen jegyzet jelent meg: *Zsembery* Gyulától a térképolvasás és tájékozódás, *Dobieczki* Sándortól a turista felszerelés, hajózási szabályok és a meteorológia rövid összefoglalása, *Keller* Ferenc összeállitása a turistakedvezményekről és *Vörös* Tihamértól a magyar turistaság szervezetének kifejlődése. Azóta megjelent *Magaziner* Pál kompendiuma a hegymászásról, *Lakner* Károlytól az útjelzés és tájékozódás cimü fejezet, *Papp* Lászlótól a turistairodalom, *Hahn* Sándortól pedig a turistavonatkozású jogszabályok ismertetése. A turistalétesitményekről három szorgalmas Encián-tag, *Bing* György, *Böhm* Sándor és *Gerő* László tájékoztatnak. A geologia, a csillagászat és állatföldrajz turistavonatkozású kérdéseiről *Strömpl* Gábor dr. állitott össze egy sajnos, csak nyolcoldalas jegyzetet. A felsoroltak közül nem egynél, ám legfőképpen a Strömpl-féle jegyzetnél azt kell mondanunk, hogy *kitünő, de kevés: háromszor akkora terjedelemben* is szivesen olvasnók. Reméljük, hogy sikerül még előteremteni az anyagi fedezetet a később kiadandó részletesebb vezetői kézikönyvtárra, amelyből a Turista Szövetség eddig még csak *Dalmady* Zoltán egészségtani könyvecskéjét hozta forgalomba.

OKTÓBERRE HALASZTOTTAK A ZSIGMONDY-EMLÉKÜNNEPET

A Magyar Turista Egyesület szeptember 8-ára tervezett Zsigmondy-emlékünnepét, amelyet *Zsigmondy Emil tragikus elhúnytának 50 éves évfordulója és az egyesület Zsigmondy-Társaságának 10 éves fennállása alkalmából* a pilisi *Vaskapu*-sziklánál kivánt rendezni az egyesület, az őszi vadászatok miatt október 27-ére halasztotta.

LÉTESITSENEK MENEDÉKHÁZAT A SZIGLIGETI-VÁRBAN

Évekkel ezelőtt *a Magyar Turista Egyesület történelmi emlékbizottsága a Szigligetivárban elhelyezte a vár történelmi multját ismertető emléktáblát.. Már ekkor felmerült az a terv, hogy a vár romjai között a vértesi gesztesvári megoldáshoz hasonlóan létesitsenek turista-menedékházat.* Akkoriban a területtulajdonos hozzájárulását nem tudták megszerezni s igy a gondolatot nem sikerült megvalósitani. Ujabban Szigliget körül sok újitás történt, igy a balatoni autó-körutat megépitették s most már Szigligetet és a környező emelkedéseket minden oldalról autóutak veszik körül. A forgalom további emelkedése várható attól, hogy épül Szigligetnél a kikötő, amelybe a nagyobb motorhajók is befuthatnak. A szép hely látogatottsága tehát egyre fokozódik. *A József Ferenc királyi herceg elnöksége alatt álló Balatoni Társaság részéről most újból fölelevenitették ezt a gondolatot,* miután tapasztalták, hogy nyári időben vállalkozó kedvü vándorok nem egyszer éjszakáztak a romok között. Ha ezeket némi észszerü épitkezéssel lakályosabbá tennék, nemcsak gyalogturisták, de szerényebb igényü más átutazók számára is könnyen lehetne vonzó szállást berendezni. *A Szigligeten alakulóban lévő fürdőegyesület hajlandóságot is mutat a gondolat támogatására s remélhető, hogy megszerzik a területtulajdonos jóváhagyását* és igy mégis sikerül a Balaton mentén olyan újabb turistaalkotást megvalósitani, amely egyben idegenforgalmi értékü is.

INDITVÁNY AZ ELSORVADÓ TURISTAALAKULATOK TÖRLÉSÉRE

Magaziner Pál tanácstag a Turista Szövetség legutóbbi tanácsülésén *inditványozta, hogy a tanács elvi határozattal törölje a tagegyesületek sorából azokat a fővárosi alakulatokat, amelyek az 1935. évre tiznél kevesebb tagsági igazolványt váltottak ki.* Minthogy az egyesületek ezirányú ellenőrzése a szövetség vezetőségének hivatalos kötelessége, többek fölszólalása után a tanács úgy határozott, hogy a szövetségi ellenőr vizsgálata alapján az ügyész az elnöki tanács útján fog szükség esetén kizáró előterjesztést tenni.

MEGTALÁLTAK A SOLYMÁRI ÖRDÖGLYUK-BARLANG VIZNYELŐJÉT

Régi idők óta köztudomású Buda környékén, hogy Solymár határában a zsiros-hegyi kőbánya oldalában bonyolult barlang nyilása tátong, amelyet Ördöglyuk-barlangnak neveznek. A barlangkutatókon kivül különösen turisták látogatják nagy számmal a barlangot, mert igen nehezen járható és kitünő sziklamászó gyakorlatokra nyujt alkalmat, amellett különféle alakulatai igen érdekesek. A Dachstein-mészkőtáblába, amelyben a barlang helyet foglal, a lefolyó csapadékviz vájta bele — bizonyos kőzetrepedések mentén stb. — mint a mészkőbarlangokat általában. Eddig nem volt ismeretes a viz lefolyásának az útja. A napokban a *Budapesti Turista Egyesület alpin osztályának barlangkutatói, Jellinek János és két társa végre megtalálták a barlang viznyelőjét, a barlang szintje alatt körülbelül nyolcvan méternyi mélységben.* A „Pokol" néven ismert ág fenekén az ide vezető nyilást úgy tették hozzáférhetővé, hogy kiásták az agyagot és igy egy — egyelőre legalább — eléggé kényelmetlenül járható szük folyosón miután reggel 9 órától délután 6 óráig dolgoztak, lejutottak a Dachstein-mészkő alatti tufaszerü, majd agyagos rétegbe, ahol egy tölcséres alakulatban megtalálták a viznyelőt.

Bármennyire érdekes is ez a szakközönség szemében, nem valószinü, hogy a nagyközönség ebben a feltárt természeti jelenségben gyönyörködhessék, olyan nehezen férhető hozzá. Ezzel szemben *nagy lépésekkel haladt előre a barlang felső részének hozzáférhető tétele.* A korhadt falépcsőt megerősitették a bejáratnál *és már megrendelték a vas-csigalépcsőt, amelyen könnyen járhat bárki a kupolateremben. Néhány* helyen azonkivül kerítéseket készitettek az ijedősebbek megnyugtatására.

*

A rovatvezető üzenete: *„Három éredklődő hölgy"*-nek. *A Magyar Turista Szövetséghez közvetlenül tagul belépni nem lehet, mert a Turista Szövetség egyéni tagokat nem ismer,* igy a turista egyesületek szövetsége. Ha tehát turistaigazolványhoz akarnak jutni, *valamelyik szövetségi egyesületbe kell belépniök,* aminek feltételeiről minden egyesületben lehet tájékozódást szerezni. Bizonyára van turista ismerösük, aki valamelyik szövetségi egyesületnek tagja: érdeklődjenek nála egyesülete viszonyairól. Amennyiben igy nem tudnának kellő felvilágositáshoz juti, szóbeli felvilágositást a szerkesztőségben adhat a rovatvezető is, de e rovatban egyesületet elvből nem ajánlhat.

Rudnay Gyula
festőművész.

MAGYAR TÁVIRATI IRODA
Külföldi Sajtószolgálat Főosztálya

1951 DEC - 9.

KIS UJSÁG, BUDAPEST

*

RUDNAY GYULA 78 éves Kossuth-díjas festőművészünk munkásságának 50. évfordulóját a jövő évben ünnepeljük meg. Rudnay Gyula Munkácsy Mihály hagyományainak legjobb élő képviselője. A tervezett kiállításon a somogymegyei Babonyban, valamint Bajón festett legújabb alkotásaival együtt bemutatják a kiváló művésznek a múzeumokban és magángyűjteményekben őrzött munkáit is.

BEJÁRAT A FŐBEJÁRATON KERESZTÜL

MEGHÍVÓVAL KÉT SZEMÉLY
DÍJTALANUL BELÉPHET!

AZ

ORSZÁGOS SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

MEGHÍVJA

Rudnay Gyula

KOSSUTH-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ

75. SZÜLETÉSNAPJA ALKALMÁBÓL RENDEZETT

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSRA

MEGNYITJA:

BENCZE LÁSZLÓ
KOSSUTH-DÍJAS,
A KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA TANÁRA

1953 DECEMBER 22-ÉN D. U. 18 ÓRAKOR

Fk. Zábáryné 7147 Minőségi-nyomda Fv. Drevehitz Rudolf

ORSZÁGOS SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

HŐSÖK TÉRE

iniszternek 133.267/1923. sz. a.
lampénztárhoz intézett rendeletének

könyv 27 köt. 50 lap 4 tételén
számlakönyv.....köt..... .lapján.

VI. fejezet. Művészeti célok támogatása
ottsága. Dologi kiadások 4. alrovata.
alatt álló műemlékek stb. fenntartása.
emplom folytatólagos helyreállitási
millió /9,000.000/ koronát engedé-
nztárt, hogy ezt az összeget Kertész
vagy helyettesének hivatalos nyug-
ezettsége mellett, fizesse ki s
lt alnaplóban kiadáskénen számolja el.

Rudnay Gyula

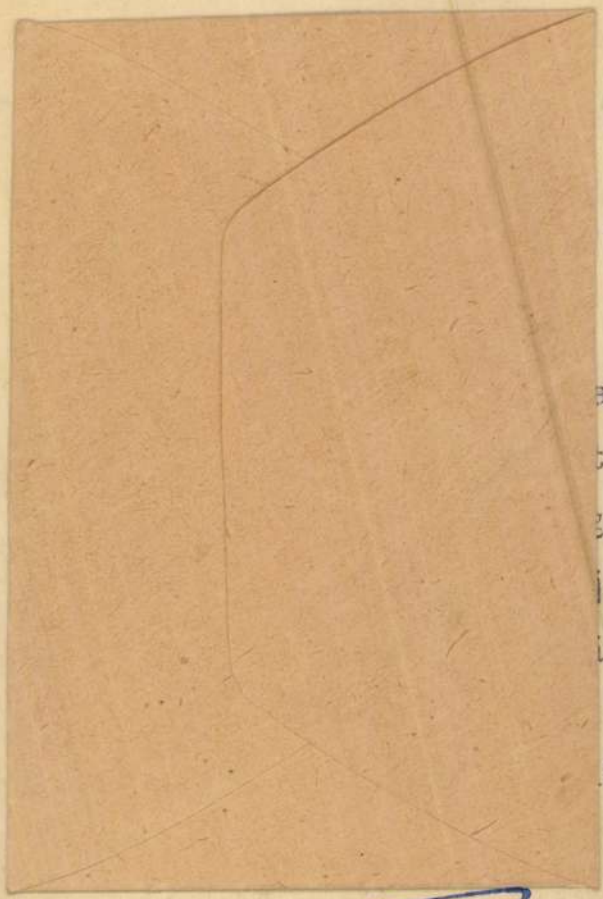

ak,

t.

gusz

jesz

irás

8.

Kisun

Rudnay Gyula

Lantos Magazin

1929. 835. l.

(Magyar festők nyári élményei vidéken; képpel.)

Foro Mussolini: Ingresso dell'Accademia.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Rudnay Gyula

Falusi templom
c. képe. repr.

Allunna. A nyolcvan-
éves Pesti Napló ajándék
1880-1930. 43. l.

szembenéző szárnyas oroszlánt
n nyitott könyvet tart levelein
e szókat adják: »PAX TECVM«.
tei 32 : 30 cm. — Lelt. sz. 1468.
án G. Massarotól 100 K-án (216–
) november 2-án (539–900). —
1901 augusztus 26-iki 373 eln.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 JAN 4.

Dolgozók Lapja

Rudnay Gyula

1967. január 4. szerda

JÓ REGGELT!

Titusz napja

1021

10 éve, 1957. január 4-én halt meg Rudnay Gyula, Kossuth-díjas, világhírű festőművész. A budapesti Iparművészeti Főiskola elvégzése után, tanulmányait Rómában, Münchenben és Párizsban folytatta. Már fiatalon komoly feltűnést keltett mélyérzésű, hangulatos képeivel. 1918-ban rendezett gyűjteményes kiállításával, a legnagyobb magyar képzőművészek sorába emelkedett. Mélyárnyalatú, költői tájképei, életképeinek jellem- és hangulatábrázolása, nagyalakú kompozícióit és nem utolsó sorban hatásos rézkarcai, szénrajzai sok kitüntetést, díjat szereztek számára. Alkotásai Európa-szerte sok képtárat díszítenek. 1922-ben lett a Képzőművészeti Főiskola tanára és szinte haláláig, 79 éves koráig lelkes, fáradhatatlan tanítómester. Az évtizedek folyamán kiváló festők sorát nevelte. Legnagyobb érdeme egy-egy tehetség felfedezése volt. 1947-től a Bajan létesített Rudnay-festőiskolát irányította, emellett fiatalos erővel, alkotott új műveket.

Új vers

A testnevelésb
ban résztvevők száma egyre emelkedik, mind több dolgozó ismeri fel a rendszeres testmozgás szükségességét. Az üzemi tömegsport vetélkedésnek is már hagyományai vannak, a legtöbb munkahelyen évről évre megrendezik a házi versenyeket.

Az üzemi sport adta lehetőségek azonban ma már kevésnek bizonyulnak, s mind szükségesebbnek látszott egy átfogó, egységes munkahelyi versengési forma megteremtése. Ezt vette figyelembe az MTS, SZOT, KISZ, SZÖVOSZ és az OKISZ, amikor közös határozatot adott ki az üzemi szpartakiád versenyek megrendezésére. E határozat alapján a versenyeket minden évben — s először 1967-

A LEBONYOLÍTÁS RENDJE, MÓDJA

A megyei TS elnöksége határozatot hozott a lebonyolítás módjáról is. Ennek szövegét — és a versenynaptárt — minden üzemi egyesület, szakszervezeti bizottság és KISZ bizottság megkapta. A versenyek munkahelyi lebonyolításáért az említett testületek együttesen felelősek. Ahol egyesület nincs, ott a szakszervezet és a KISZ a mozgatója a spartakiádnak.

A városi és megyei vetélkedők megrendezése a városi és járási TS-es dolga. Mivel a versengések üzemi, városi szintről indulnak, a nagyobb települések (Dorog és Kisbér), valamint a nagyobb üzemi gócpontok (Almásfüzitő, Lábatlan) e tekintetben

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TOLNAMEGYEI NÉPÚJSÁG

1021

10 éve, 1957. január 4-én halt meg Rudnay Gyula Kossuth-díjas, világhírű festőművész. A budapesti Iparművészeti Főiskola elvégzése után, tanulmányait Rómában, Münchenben és Párizsban folytatta. Már fiatalon komoly festőnést kelt mélyérzésű, hangulatos képeivel. 1918-ban rendezett gyűjteményes kiállításával a legnagyobb magyar képzőművészek sorába emelkedett. Mélyárnyalatú, költői tájképei, életképeinek jellemés helyzetábrázolása, nagyalakú kompozíciói és nem utolsó sorban hatásos rézkarcai, szénrajzai sok kitüntetést, díjat szereztek számára. Alkotásai Európa-szerte sok képtárat díszítenek.

napk

Öt-hat évvel ezelőtt, a
ötlet felmerült, idegenk
gadták, hogy napközi ot
létesítsenek öregek szám
pedig, már 126 ilyen intézmény
működik az országban. Beszél-
getős partnereink: dr. Kádár Ró-
bertné főosztályvezető és Pásztor
Béláné osztályvezető, az Egész-
ségügyi Minisztérium munkatár-
sai.

ezer körül jár, már indokolt az
öregek napközijének létesítése.
Tulajdonképpen az is a cél, hogy
ezt elérjük.

— *Hogyan kell elkezdeni?*

— A „recept" a következő. Az
alapvető feltétel a társadalmi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 JAN 4

Dél-Magyarország

Rudnay Gyula

tasson a kereskedelem növeléséről.

1/1021

TÍZ ÉVE

hált meg Rudnay Gyula (1878–1957) Kossuth-díjas festőművész. 1918-ban rendezett gyűjteményes kiállításával emelkedett a legnagyobb magyar képzőművészek sorába. Alkotásai Európa-szerte sok képtárat díszítenek. 1922-ben lett a Képzőművészeti Főiskola tanára, és 79 éves koráig kiváló festők sorát nevelte. 1925 és 1927 között tanítványaival nyaranta a makói művésztelepen dolgozott. Itt kötött benső barátságot művészetének hívével és küzdőtársával, Juhász Gyulával. 1947-től a Baján létesített Rudnay-festőiskolát irányította, emellett fiatalos erővel új műveket alkotott.

port aktív egyenlege, amely az 1965-ös évhez képest megközelítően 300 millió deviza forintos javulást jelent. Ez nagyban elősegítette a Központi Bizottság határozatának teljesítését, hogy javuljon az ország külkereskedelmi mérlege.

A mezőgazdaság 1966. évi eredményei — a kedvező időjáráson túl — mindenek-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Rudnay Gyula

PETŐFI NÉPE

Évfordító

10 éve, 1957. január 4-én halt meg Rudnay Gyula Kossuth-díjas, világhírű festőművész. A Budapesti

Iparművészeti Főiskola elvégzése után, tanulmányait Rómában, Münchenben és Párizsban folytatta. Már fiatalon komoly feltűnést keltett mély érzésű, hangulatos képeivel. 1918-ban rendezett gyűjteményes kiállításával a legnagyobb magyar képzőművészek sorába emelkedett. Mély árnyalatú, költői tájképei, életképeinek jellem- és helyzetábrázolása, nagyalakú kompozíciói és nem utolsósorban hatásos rézkarcai, szénrajzai sok kitüntetést, díjat szereztek számára. Alkotásai Európa-szerte sok képtárat díszítenek. 1922-ben lett a Képzőművészeti Főiskola tanára és szinte haláláig, 79 éves koráig lelkes, fáradhatatlan tanítómester. Az évtizedek folyamán kiváló festők sorát nevelte. Legnagyobb öröme egy-egy tehetség felfedezése volt. 1947-től a Baján létesített Rudnay-festőiskolát irányította, emelett fiatalos erővel alkotott új műveket.

Szerepel a tervek köz
túrcsoport létrehozása é
tanfolyam szervezése. A
bihoz egy külföldi kirán
akar kedvet teremteni
vezetősége.

— Kulturosainkra vá
adat, hogy szép, vidám
szerezzenek a munkáss
lakóinak. A nyelvtanf
megszervezésétől és az
mozgalom felélesztésétő
azt várjuk, hogy több
dékről bejáró fiatal b
kedvet kap majd a tan
művelődéshez és kárty
üveg helyett könyvvel
tölti el a hosszú utazási
hallottuk többek között
Zoltántól.

A címben újjászületé
széltünk. Zárjuk hát
megfelelően a cikket és
junk gyors, egészséges
dést az építőipari vállala
szervezetének.

Bekes

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI HÍRLAP

Rudnay Gyula

1967 JAN 4

Emlékezés

Rudnay Gyulára

A KÉPÍRÁS NAGY ALFÖLDI MESTERE TÍZ ÉVE HALOTT. SZÉP SZOKÁSUNK, HOGY EGY-EGY KEREK ÉVFORDULÓ KAPCSÁN MEGEMLÉKEZÜNK NÉPÜNK KIVÁLÓSÁGAIRÓL. RUDNAY ESETÉBEN AZONBAN TÖBBRŐL VAN SZÓ: AZOKRÓL A BARÁTI SZÁLAKRÓL IS, AMELYEK A MESTERT HÓDMEZŐVÁSÁRHELYHEZ ÉS MAKÓHOZ KÖTÖTTÉK.

Rudnay pályája szép ívben emelkedett. A budapesti Iparművészeti Főiskola elvégzése után, tanulmányait Rómában, Münchenben és Párizsban folytatta. Már fiatalon komoly feltűnést keltett mély érzésű, hangulatos képeivel. A legnagyobb magyar képzőművészek sorába emelte 1918-ban rendezett gyűjteményes kiállítása. Mély árnyalatú, költői tájképei, életképeinek jellem- és helyzetábrázolása, nagy alakú kompozíciói és nem utolsósorban hatásos rézkarcai, szénrajzai sok kitüntetést, díjat szereztek számára. Alkotásai Európa-szerte sok képtárat gazdagítanak. 1922-ben a Képzőművészeti Főiskola tanárának nevezték ki és szinte haláláig fáradhatatlan tanítómestere. A hosszú évtizedek alatt a kiváló festők sorát nevelte, egy-egy festőtehetség felfedezése volt mindenkor legnagyobb öröme. Élete utolsó éveiben a Baján létesített Rudnay-festőiskolát irányította 1957. január 4-én bekövetkezett haláláig. A Kossuth-díjas mester elhunyta megrázta akkor az egész magyar képzőművészeti életet.

Ezt írja Kiss Lajos *„A vásárhelyi művészélet"* című nagyszerű könyvében:

„Rudnay 1905. nov. 5-én jött Vásárhelyre. E nap délutánján havazásra illő időben elmentem Váradyhoz. Ott találtam Endre Bélát. Várady készülődött; érdeklődésemre elmondta, hogy unokaöccse, Rudnay Gyula most érkezik Pestről... Sokatmondó kéztartással mondta: „Majd meglátod, mennyire nem közönséges ember!"... Egyszer csak előttünk áll Várady egy magas, csontos, szikár alakú fiatalemberrel, kinek testtartásában finom merevséget vettem észre. Ez volt Rudnay". (A közölt — 1906-ból származó — felvétel érzékelteti Kiss Lajos megállapítását.)

Nem sokkal később már a Várady által készített hegedű volt a kezében, s a művésztársaság kérésére „Meg kell a búzának érni..." kezdetű kedvenc nótáját játszotta el.

Ez volt Rudnay első napja Vásárhelyen. A művésztársaság jól megfért egymással. Hogy mennyire jól érezte magát Rudnay, arra bizonyíték, hogy 1906. márciusában a végleg letelepedés gondolatával foglalkozik és egy festőiskola alapításával. Április 2-án meg is jelenik az erről szóló híradás, sőt: megjelennek az első növendékek is. A nyári szünet után folyt a tanítás az iskolában, közben örömmel és bánattal teli napok teltek el. Íme egy epizód:

Váradytól érdeklődnek Rudnay felől, aki így válaszol:

— Hagyd el — három nap óta nem volt egy falat ennivaló a házunknál.

Az ágyon azonban egy krétarajz feküdt. A korcsolyázó tavat ábrázolta kiszikkadtan. És az újabb párbeszéd:

— Ki rajzolta? — Gyula... — Mikor? — Éhezésünk harmadik napján.

Rudnay sokat dolgozott Vásárhelyen. Ekkor készült képei közül nem egy ma is a legjobb alkotásai közé tartozik.

Rudnay 1908-ban ismét visszatért Vásárhelyre. A kompánia ismét együtt van. Munkás és vidám napokkal telik el ez az év. Rudnay igen gyakran fordul meg a tanyavilágban. Ismerkedik tájjal és emberrel. Ebben az időben Rudnay apró akvarelleket festett, de a járásbíróság épületében levő iskolájában olajjal is dolgozott.

A következő év már sokkal csendesebb. Elköltözik a városból Rudnay, Pásztor, Várady. Kapcsolata azonban nem szűnik meg Hódmezővásárhellyel: a régi vásárhelyi gölöncsérség felújításának gondolatához 1911 végén Rudnay is csatlakozik.

Évek telnek el, míg visszahozza sorsa Rudnayt ismét erre a tájra. A húszas évek elején ismét nyit szabadiskolát Rudnay Hódmezővásárhelyen és Makón. Általában növendékeit hozza el a nagy, alföldi rónákra, de — mint mondják — tartósan már nem időzik itt. Növendékeit útba igazítja, korrigál és — megy vissza a fővárosba.

Vásárhelyen való tartózkodása a kibontakozó művész életében kitörölhetetlen nyomot hagyott. Mi erre a bizonyíték? „Kala János"-a (1906), „Tópart"-ja (1906). (Erről írta 1907-ben Lázár Béla: „Az égbenyúló fák és viharos felhők Rudnay lelki viharjait, vívódásait mutatják".) Önarcképét is Vásárhelyen festette: Rajta a szignó: Rudnay, 908, Hódmezővásárhely.

(—szc—)

A megyei tanács vb-ülésén

Megfelelő módon gondoskodunk-e az öregekről?

A megyei tanács végrehajtó bizottsága kedden ülést tartott. Elsőként a megye sporthelyzetéről szóló beszámolót vitatta meg a vb. (Az erről szóló beszámolónkat lapunk sportrovatában közöljük.)

A megyei egészségügyi osztály számolt be a vb előtt a szociális intézmények helyzetéről és működéséről.

Több előterjesztésben is döntött a végrehajtó bizottság. Jóváhagyta az ásotthalmi Előre és Kossuth termelőszövetkezeti csoportok egyesülését ásotthalmi Egyetértés Tszcs néven; az ásotthalmi Új Élet és Petőfi termelőszövetkezeti csoportok egyesülését ásotthalmi Petőfi Tszcs néven; az apántfalvi Búzavirág és a magyarcsanádi Haladás termelőszövetkezetek egyesülését pedig apátfalvi Búzavirág Tsz néven. Összevonták a megyében működő két sütőipari vállalatot is. Az új, összevont vállalat neve: Csongrád megyei Sütőipari Vállalat.

Öregek és fiatalok
A szociális gondoskodás két útja
A jövő: öregek napközi otthona
Tehetetlenség a városokban
Amit a közös gazdaságok figyelmébe ajánlanak

Habár a megyei egészségügyi osztály a megyében levő 9 általános, illetve betegotthon működéséről számolt be jelentésében, a vita akörül alakult ki: megfelelő módon gondoskodunk-e az öregekről megyénkben?

Évről évre egyre több azoknak az öregeknek a száma, akik szociális otthoni ellátást igényelnek. Amíg 1949-ben 400 idős, s beteg embert helyeztek el az otthonokban, addig a jelenlegi 9 intézetben 1217 személyt gondoznak. Ugyanakkor több mint 200-an várnak arra, hogy otthonba kerülhessenek... Mint a jelentés megállapította: a beutalási indítékokat vizsgálva, kereset- vagy jövedelemhiány miatt került intézetbe a gondozottak mintegy 44 százaléka. Betegség, ápolás hiánya miatt körülbelül 33 százaléka. Viszont 16 százalékot tesz ki azoknak száma, akiket a családtagok nem tudnak, vagy nem akarnak gondozni! Nehéz megállapítani, hogy „nem tudnak" vagy „nem akarnak", de számolni kell a ténnyel: lazult a családi kapcsolat, öregek, fiatalok együttélése nehezebb. Okként a zsúfoltság, a lakáshiány feltétlenül szerepet játszik. Ez azonban egyáltalán nem mentesítheti a fiatalokat attól, hogy gondoskodjanak szüleikről. Ahol az önzés, a kényelemszeretet az indítóok, ott sem érvényesült eddig, hogy megfizettették volna a gyerekkel az ellátás teljes költségét. Egy-egy gondozott havi ellátása körülbelül 1200—1300 forintba kerül, s a 400—450 forintos térítési díj egyáltalán nem „visszatartó" tényező!

A vb állást foglalt a progresszív térítés bevezetése mellett — értesülés szerint új jogszabályon dolgoznak —, s ugyanakkor hivatalból is élni kell azzal a lehetőséggel, hogyha a gyerek nem akar gondoskodni idős szüleiről, pert indítsanak ellene. Ezt a módszert eddig nemigen alkalmazták a szociálpolitikai csoportok.

A szociális gondoskodás formája megyénkben ma még döntően az intézeti elhelyezés. A szociális otthonok számos problémával küszködnek: épületek szorulnak felújításra, a 6—8—12 ágyas szobák nem éppen ideális nyugalmat biztosítanak, korszerűtlenek a mosodák és így tovább. Mégis az adott feltételek mellett az intézetek helyzete és működése kielégítő, az utóbbi években különösen sokat javult a gondozás színvonala.

Az intézeti forma azonban bizonyos mértékben együttjár a gondozottak személyi szabadságának korlátozásával. Ezért a jövő útja az öregek napközi otthoni ellátása. Mivel a lakosság 97 százaléka biztosított, ebből következik, hogy a jövőben a gondozásra szorulók nyugdíjat kapnak. A gondozási igény alapja már nem létkérdés, hanem az öregkorral járó aktivitás csökkenéséből adódó szolgáltatás igénylése. Az ellátás leszűkülhet kollektív jellegű étkeztetésre, mosásra, egészségügyi ellátásra. A makói járásban már Földeákon, Kiszomboron és Apátfalván működik öregek otthona, ahol 120 személyt gondoznak. Létesült már Szegváron is, s szervezik Mindszenten, Mórahalmon.

Nem sikerült azonban még eredményt elérni a városokban, holott elsősorban ott lenne rá nagy szükség. „Nincs helyiség" — ez az indok. Elfogadhatatlan, hiszen jó néhány nem annyira fontos célra van helyiség, csak éppen az öregeknek ne lenne?! Általában üres, ritkán használt klubok fenntartása fontosabb-e például, vagy az öregekről való gondoskodás? Rövid időn belül megoldást kell találni a városokban is — foglalt állást a vb.

Tapasztalat szerint nemcsak a tanácsok, hanem a tsz-ek is segítik a már működő napközi otthonok fenntartását. Az egészségügyi állandó bizottság javasolta, hogy a városi tsz-ek összefogásával például penzió jellegű öregotthont létesíthetnének idős tagjaik részére. A szociális és kulturális alapjukat akkor használnák fel igazán humánus módon, ha segítenék derűsebbé tenni a munkában elfáradt öregek napjait.

Ha társadalmi üggyé válik megyénkben az öregek napközi otthonának létesítése, a társadalmi gondoskodás jutna kifejezésre: az öregek megszokott környezetükben maradnának, s mégis ellátásban, gondozásban részesülnének.

...EZŐ TSZ-EK

...i tervei a szentesi járásban

Ennyi múl k az emberen!

Dicséretre méltó traktoros teljesítmények érkezett hir a Bajotai Állami Gaz-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI HÍRLAP

Rudnay Gyula

1957 JAN 4

1021

Kiváló festők sorát nevelte

10 EVE,

1957. január 4-én halt meg Rudnay Gyula Kossuth-díjas, világhírű festőművész. A budapesti Iparművészeti Főiskola elvégzése után, tanulmányait Rómában, Münchenben és Párizsban folytatta. Már fiatalon komoly feltűnést keltett mélyérzésű, hangulatos képeivel. 1918-ban rendezett gyűjteményes kiállításával a legnagyobb magyar képzőművészek sorába emelkedett. Mély árnyalatú, költői tájképei, életképeinek jellem- és helyzetábrázolása, nagy alakú kompozíciói és nem utolsósorban hatásos rézkarcai, szénrajzai sok kitüntetést, díjat szereztek számára. Alkotásai Európa-szerte sok képtárat díszítenek. 1922-ben lett a Képzőművészeti Főiskola tanára és szinte haláláig, 79 éves koráig lelkes, fáradhatatlan tanítómester. Az évtizedek folyamán kiváló festők sorát nevelte. Legnagyobb öröme egy tehetség felfedezése volt. 1947-től a Baján létesített Rudnay-festőiskolát irányította, emellett fiatalos erővel alkotott új műveket.

tyeredik a győzelmi dobogón az abonyi Gönczöl Laci. Csak második lett pehelysúlyban, s ez a bánat oka, pedig ez sem megvetendő helyezés. Igaz, csak egy vitatható megintés ütötte el attól, hogy a budapesti Kollárik helyett ő álljon a dobogó legmagasabb fokán. Már beszámoltunk a Pest megyei birkózó palánták kitűnő szerepléséről, a nyolc éremről. Az abonyiak mindhárom képviselője dobogóra jutott. Fekete első, Gönczöl második, Lipák pedig harmadik lett. S míg a legifjabb abonyiak a fővárosban vetélkedtek, az „idő-

sebbek" lők kö nyan a táborba lődnek

RUDNAY GYULA MULATOZÁS

Művészeti kalon

1927. II. cíz. 1 sz. 15 lap.

„MELODION" TRISKA 18 JC 70 CLUJ hangszergépek gyára

ZONGORA ★ PIANINO GRAMOFON

HANGOLÁS ★ JAVITÁS LEMEZ

TRISKA J.

ERDÉLY LEGNAGYOBB ZONGORA NAGYRAKTÁRA

STR. SAGUNA 14. CLUJ V. BARTHA MIKLÓS U.

ALAPITÁSI ÉV 1870.

OLASZORSZÁG.

UJONAN FELFEDEZETT MESTERMÜVEK. A hires nápolyi muzeum a legfrisebb ásatások következtében az egész világ számára nagyjelentőségü mükincsekkel gazdagodott. Venafrumban, Cumaeban, Sorrentoban, Sinuessaban, Puteoliban stb. stb. szenzációsabbnál szenzációsabb leletek bukkantak felszinre. Nincs nap, hogy a föld gyomra elő ne tárjon pompás márványszobrokat, reliefeket, mozaikokat, vázákat, szarkofágokat Polikiet vésőjéből eredő alkotást is találtak, a hires Láncsavetőt, akiben a görög szépségideál a legtökéletesebben tükröződik vissza. Megtalálták a Megsebesült amazont is, amely a két halhat tlan mesternek, az argosi Polikletosnak és az atheni Periklesnek volt nagy nyilvánosság előtt versenytárgya. A Bajae melletti tengerből kihozott müremek az asszonyi erő és szépség legszerencsésebb amalgamja. Sorrentonál a Krisztus előtti negyedik századból az ugynevezett Lovagló Nereida került felszinre. Ez és az ős Apollo a nápolyi állami muzeum legértékesebb darabjai közé tartoznak. De az ásatásoknak mégis a legszerencsésebb fogása a sinuessai Vénusz. Szakértők szerint egyenlő értékü a miloi Vénusszal. Kevésbé olyan szüzies, mint louvrebeli kolléganője, inkább érzéki, az élettől és szerelemvágytól duzzadó Az ásatások vezetője szerint minden kétséget kizáró módon Praxitelestől származik e női szobor is. Sinuessa a tirhéniai tenger mellett fekszik és a régi római időkben kedvenc forró vizü gyógyfürdő volt.

BERNÁT

PAPIROSÁRUHÁZ
ÜZLETI-KÖNYVGYÁR

CLUJ-KOLOZSVÁR
FŐTÉR 29

TELEFON
4873-975, 72

4529 sz. E. hatósági engedéllyel. A szerkesztésért felelös: KENDE JÁNOS tanár.

Készült a „PROVIDENTIA" nyomdai müintézetben Cluj-Kolozsvárt, Calea Regele Ferdinand 64—66.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Cal. Reg. Ferdinand 64. Telefon 61.

Napnyugta. Rudnay Gyula rézkarca

— Tegnap délelőtt el találtam aludni a parton. Mikor felébredtem, a báró névjegye volt mellettem. Itt van ni, tessék.

— „Ittvoltam, visszajövök", — olvasta az ügyvéd a névjegyről.

— Hallatlan! Ez vért kiván! — kiáltotta Laci. — Provokálnod kell a bárót!

Az ügyvéd elgondolkozott a tényálláson. Fürkészve nézett a feleségére.

— Ezt ő odadobta melléd?

— Ki dobta volna más? Csakis ő lehetett.

— De te nem láttad?

— Aludtam.

— Hm. És ez tegnap volt?

— Tegnap. Nem akartalak rögtön felbosszantani vele. Vártam, hogy a báró jóváteszi ezt a komiszságot. Bocsánatot kér, vagy valami.

Laci magánkivül volt.

— Megyek és felpofozom! Kutyakorbáccsal megyek neki!

Az ügyvéd bekapott egy céklaszeletet. Azután a hidegedő csirkeszárnyat kezdte nyiszálni a tányérján.

— Nem is háborodol fel, — mondta az asszony sértődötten.

Az ügyvéd ránézett és csendesen, de nyomatékosan felelte:

— Tegnap talán felháborodtam volna. Ma már nem.

Az asszony felugrott, odacsapta az asztalkendőt.

— Falusi fiskális! — rikácsolta pulykavörösen. Rohant az ajtónak, felszakította és visszakiáltott:

— Laci fogja provokálni! Laci nem gyáva!

És bevágta az ajtót maga mögött.

Laci utána ment a szalonba. Megállt a szoba közepén, karjait összefonta és sötéten nézett maga elé.

— Pisztolyom csöve elé fogom állítani a bárót, — mondta vérfagyasztó hangon. És hozzátette: — Szerencse, hogy túl vagyok az érettségin.

Elsietett, hogy segédeket kerítsen. Uzsonnaidőben jött vissza nagy sebbel-lobbal.

— Hamar a névjegyet! A báró látni akarja!

Az asszony sápadt volt az izgalomtól.

— Beszélj, mi történt!

— A báró tanukkal tudja igazolni, hogy tegnap egész nap, reggeltől estig a harmadik faluban volt, tehát nem lehetett a kertünk alatt.

— A báró nem volt ott?

— Nem. Ő Kenderesen volt. Hamar a névjegyet, a segédeim várnak a korcsmában. A báró utazni akar félhatkor.

Laci elrohant a névjeggyel és félóra mulva megint visszarohant. Emma a kapuban várta.

— Beismerte?

— Mit?

— Hogy ő írta a névjegyet.

— Azt beismerte.

— Na, látod! Mégis ott volt!

— Dehogy volt. Kenderesen volt. Röhögni fog rajtunk az egész megye.

— Hogyhogy?

— Egyre felelj, de őszintén. Veled volt-e a folyóparton az a könyv, amit Benkő Ilonkától kaptál kölcsön? *„A kétarcu lélek"* című regény.

— Na látod, hogy a báró mégis ott volt. Még a könyv címére is emlékszik.

— Szóval veled volt a könyv?

— Persze, hogy velem. Mielőtt elaludtam, azt olvastam. A báró jól emlékszik.

— A báró másra emlékszik, kérlekalássan. A báró arra emlékszik, hogy ezt a névjegyet ő Benkő Gyuszinak írta három-négy évvel ezelőtt, Marosvásárhelyen.

— Benkő Gyuszinak?

— Igen, Benkő Gyuszinak és nem neked. Benkő Gyuszi is ráismert a névjegyre. És Benkő Ilonka emlékszik rá, hogy ez a névjegy benne volt a regényben, mikor neked odaadta.

— Szóval a névjegy . . .

— A névjegy a regényből esett ki, kérlekalássan.

„TURUL" himzőműhely

Mindenféle és fajta legdivatosabb gép- és kézihimzés saját tervezés szerint. Ajour, plissé, gombáthuzás, előnyomda, rajzterem

Telefon hivószám: József 128—80.

Budapest, VII, Nagydiófa u. 22. (Wesselényi u. sarok.)

Kártyázó koldusok. Rudnay Gyula rézkarca

Művészet

Rudnay rézkarc-albuma

Irta: **Lyka Károly**

Rudnay Gyulának premiérje van az Ernst-Múzeumban: nem a festőnek, hanem a rézkarcolónak, mert hisz erről az oldaláról eddig nem ismeri őt a közönség. Mesteri festményei és crayon-rajzai értékes darabjai a magyar kincsesháznak. Ezen a kiállításon azonban nyilvánvalóvá lett, hogy a rézkarc nemes és komplikált művészetében is az első sorban áll.

Két évvel ezelőtt Pécsett, az odavaló művésztelepen kapott a rézkarcra. Ott primitív eszközökkel kellett vesződnie. A réznyomó-sajtót egy közönséges mángorló helyettesítette. De már az így keletkezett inkunabulumok is sokat igérők voltak s oly kedvet keltettek a mesterben, hogy Budapestre visszatelepedve a legnagyobb hévvel folytatta e munkát. Egy egész albumra való pompás műlap keletkezett ilyen módon, amely nemrégiben jelent meg Tamás Henrik művészeti kiadónál, most pedig úri ékessége az Ernst-Múzeum kiállításának. Egy sort kisebbített méretben e füzetben talál az olvasó. Ezek a lapok új kifejezési móddal gazdagítják ennek a kiváló mesternek élete-művét s új értékekkel a magyar grafikai művészetet. Bár e nemben az első művei, de nem rögtönzések, nem hirtelen ötletek, mert egész eddigi művészete adta hozzá az alapot és indítékot. Emlékezzünk vissza rajzainak ama pompás sorozatára, amelyek, mielőtt még nevét szárnyára vette volna a hír, a „Művészet'-ben jelentek meg. Fehér rajzpapiros és mélyfekete crayon volt akkor kifejező-eszköze és persze az a kivételes költői ihlet, amely legapróbb munkáit is jellemezte. Emlékezzünk vissza olajfestményeinek ama sorára, amelyekkel egyszerre a magyar művészet legkitünőbbjei közé emelkedett: azokon sötét, fulladt mélységekből villogott elé a legfehérebb fehér, egy oly kockázat, amely minden kisebb kaliberű festőnél gyászos kisérlet maradt volna, nála azonban az erők erejévé hatalmasodik. A feketének és fehérnek ez a feszült versenye — Rudnay művészetének egyik ismertető-jele — most folytatódik egy oly művészeti technikában, a rézkarcban, amely egyenest a fehérből és feketéből építi össze mondanivalójának módját. Nem csodálkozhatunk tehát azon, hogy kimagasló mesterévé lett ennek a művészetnek is. Szenvedéllyel, lelkesen fogott hozzá a tükörsima vörösrézlap s a szálfinom acéltű e technikájához, hiszen csak éppen más anyagon, más eszközökkel folytatta itt tolmácsolását annak, amit eddig crayonnal, olajfestékkel, akvarellel végzett.

Mert a rézkarc abban a mély értelemben, amilyenné Rembrandt nemesítette, a költői koncepción és a művészi megérzésen kívül annak köszöni lebilincselő érdekességének jó részét, hogy rajta redukált eszközöknek: fekete vonalaknak és fehér alapnak összejátszásából áll elő egy egész világ, az élet. A fekete és fehér bujósdija, összefonódása, szétválása, küzdelme, harmóniája a rézkarc-nyomat. S azzal, hogy itt nem mechanikus sokszorosításról van szó, hanem minden vonal hajlása, görbülése megrezzenése a művész kezének, temperamentumának, hangulatának kifolyása — akár a gordonkáról elzengő hang — azzal személyes jegyet kap a mű, önkéntelenül önarcképévé válik egy nagy tehetségnek. Emberek és tájak sorakoznak így elénk e pompás lapokon, ám korántsem szimpla látleletek, hanem Rudnay-emberek, Rudnay-tájak. Amazok válogatott alakok, furcsa sorsok hordozói, pőrére feltárt lélekkel, arcukon és taglejtésükön egy-egy szokatlan karakter tárul elénk a maga egész elevenségében, a konvenció minden nyoma nélkül. A tájak pedig Rudnaynak ama nyájas lankásai,

Uj Idők 1924. XXX. 9. sz.

Zene

A magyar opera

Irta: **Fodor Gyula**

Ifjúkorunkban kevés kérdés foglalkoztatta jobban képzelmünket, mint az, hogy milyen lesz a magyar opera? De foglalkoztatta ez a kérdés apáinkat és nagyapáinkat is, nyilt kérdés volt emberöltőkön által s kielégítőbb választ nem tudott rá adni senki, mint Erkel Ferenc, a Kárpáthy Zoltán s az Ankerschmidt lovag kortársa.

A magyar opera problémája iránt majd egy évszázad óta megnyilatkozó érdeklődés indokolt. Az opera a legösszetettebb, a legbonyolultabb, tehát a fejlődéselmélet szerint a fejlődés legmagasabb fokán álló művészi forma. Oly sok és sokféle tényező hatásának egységbe foglalásából jő létre, hogy méltán tekinthetjük úgy, mint a nemzeti kultura betetőzését.

Ahová az olaszok, a franciák s a németek már évszázadok előtt elérkeztek: a nemzeti operai formanyelv kialakulásáig, eljutunk-e oda mi is valaha? Ez volt a kérdés.

Feleletül nem remekművet vártunk, hanem olyan operát, amelyben a magyar élet alakjai ágálnak a színpadon, olyan dráma keretében, amelynek története jellegzetesen magyar, a szereplők jó magyar szöveget deklamálnak a prozódia törvényeinek gondos tiszteletbentartásával, éneklésük módja a magyar ember dalolásának módjával azonos, az opera zenéjének stilusát pedig a magyar népi zenéből s a magyar népdalból fejlesztette ki a zeneszerző.

Nem olyan rangú zenei alkotás után vágytunk, mint amilyen irodalmunkban, például, Az ember tragédiája vagy a Bánk-bán. Megelégedtünk volna olyannal is, mint Kisfaludy Károly Csalódásai vagy Kérői. De ilyet sem kaptunk. Zeneszerzőink egyrésze idegen formanyelvbe ojtotta magyaros mondanivalóját (a nagy Erkel olaszos, Mihalovich wagneres, Hubay franciás), másik része vagy egyáltalán nem írt (Kodály) vagy nem magyar szinpadi zenét írt (Bartók, Dohnányi). Az új magyar mesterek közül reménységgel csak az a szinpadi zene kecsegtetett, amelyet Weiner Leó komponált a Csongor és Tündéhez.

Egy csodálatos és szerencsés véletlen most, végre, mondhatni teljes sikerü megoldáshoz juttatta zeneirodalmunkat és nagyértékü kincshez a magyar nemzetet. Egy operai szövegpályázat során felbukkant egy kitünő szövegkönyv, a Vajda Ernőé, gyakorlott kezü színpadi szerző munkája, zsufolásig tele olyan alkalmakkal, amelyek inspirálhatnak minden zeneszerzőt, aki érzéseiben és törekvéseiben magyar s ennek a szövegkönyvnek a megzenésítésére az Operaház egyik világszerte ismert, korszerü készséggel rendelkező komponistánkat kérte fel: Poldini Edét, akiből a szövegkönyv, mint a kagyló nyálkakártyájába került aranyhomok, az operairodalom egy ritka gyöngyszemét váltotta ki, a *Farsangi lakodalmat.*

A Farsangi lakodalom főszereplői: Székelyhidy Ferenc (Kálmán diák) és Medek Anna (Zsuzsika)

A Farsangi lakodalom főszereplői: Székelyhidy (Kálmán diák), Sebeők Sári (a nemzetes asszony) és Medek Anna (Zsuzsika)

Ezt az operát most mutatta be, tökéletes előadásban az Operaház s a közönség, korkülönbség nélkül, egyhangu lelkesedéssel fogadta a Svájcban élő magyar zeneszerző művét. Poldini maga is csodálkozott s nem álszerénységből, a sikeren.

— Lelkesen, becsületesen dolgoztam az bizonyos, — mondotta — de nem tudnám megmondani, mivel érdemeltem ki ezt a kivételes fogadtatást.

Mi megmondjuk. Azzal, hogy dalművében — azonkívül, hogy a zenei szempontból magas színvonalon áll, érdekes és értékes — három felvonáson keresztül folyamatosan, zökkenő nélkül, választékos izléssel, sok leleménnyel, ízesen és erővel teljesen beszéli azt a nyelvet, amelynek a magyar népdalok halk és szomorú felsóhajtásai, a csárdás: szilaj kitörése, a hegedű és a cimbalom: legékesebben szóló tolmácsolói. Magyarkodás és erőltetés nélkül magyar ez a zene, művészi visszhangja a magyar mezők, a magyar vasárnapok, a régi magyar élet zenéjének. A magyarság itt nem „betét", nem exotikum, amely más, európai elemmel keveredik, mint a többi „magyar" operákban — elviselhetetlen ez a keverék! — a magyarság itt az egész mű magva, gyökere, éltető napsugara, levegője. Poldini anélkül, hogy akarta volna — „akarni" ezt nem is lehet — megtalálta a magyar vigopera zenei stilusát. Mint a mondabeli magyarok: űzőbe vett egy csodaszarvast — a szövegkönyvet — s egy felfedezetlen országra bukkant.

Senki előtt sem kétséges, egy percre sem, hogy ez az ország a miénk. A magyar operaírásnak, a magyar operai stilusnak igéretföldje. De nem csak az igéret földje, hanem a beteljesedésé is.

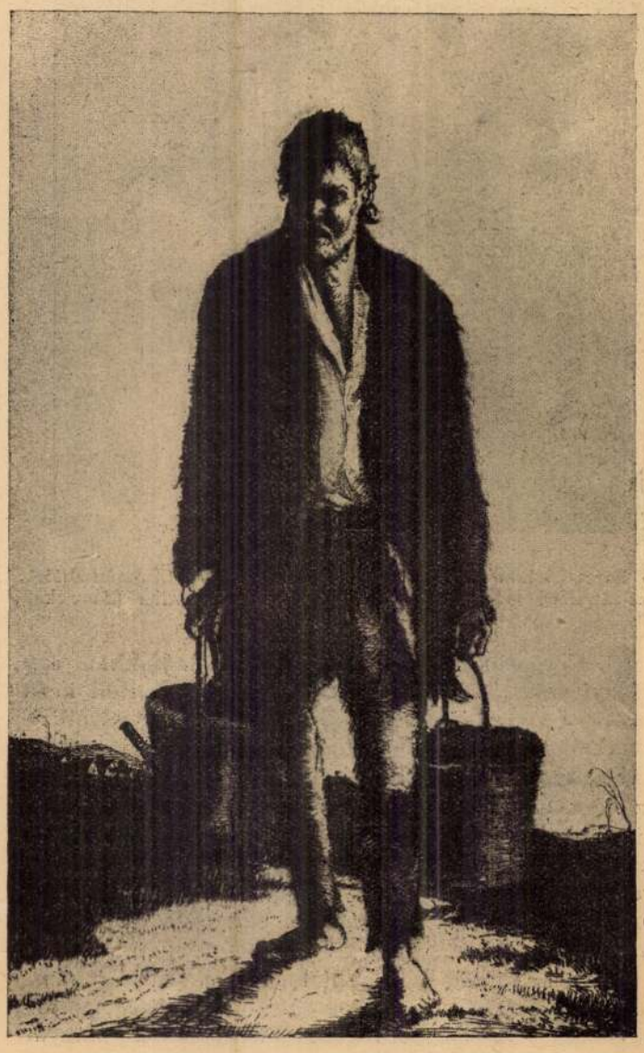

Vizhordó. Rudnay Gyula rézkarca

A névjegy

— Elbeszélés —

Irta: **Nadányi Zoltán**

A nap elbujt, jóleső szellő kerekedett, csöndesen locsogott a viz a bokrok alján. Emma elejtette a könyvet, elaludt.

Itt a bokrok közötti kis tisztáson nyugodtan alhatott. Harminc lépésre a kertajtó, további harminc lépésre a ház. Mintha csak a kertjében volna. Jobbra is, balra is parasztok laknak, ezeket nem nagyon csábítja a viz. Legfeljebb, ha egy-egy parasztgyerek ellohol néha a part mentén, a kis gyaloguton, mikor ebédet visz a mezőre. De a bokrok közé ezek se látnak be. A kis paradicsomba, ahogy Emma elnevezte.

Nem volt csunya nő. Mindenesetre így volt a legszebb, trikóban. A hátán arasznyira lecsúszott a trikója, így feküdt a kockás takarón, arcraborulva.

Erős napsütés ébresztette föl. Találgatni kezdte, hány óra lehet és felült. Ekkor egy címeres névjegyet pillantott meg a takaró mellett, a fűben. Érte nyúlt és meglepetéssel olvasta:

báró Burgfarrnbach Alfonz Erik
huszárezredes

A tulsó oldalon ceruzairás:

„Ittvoltam, visszajövök!"

Emma felszökött. Lángbaborult az arca. Összefogta a trikóját a mellén és körülnézett. Sehol senki, csak a bokrok. Gyanakodva rebbent a pillantása bokorról-bokorra. Felnyúlt a kontyához, hogy megigazítsa. Mindakét a kezével. A trikója csúszni kezdett lefelé, hirtelen megkapta. Felgombolta a félvállán. Csak a félvállán. Nézte a névjegyet és mosolygott. De a bokrokat is szemmel tartotta.

Diadalmasan és kárörvendően mosolygott. Benkőékre gondolt, akik olyan nagyravannak a vendégükkel, a báróval. Egyszer se hívták magukhoz Emmáékat, mióta a báró ott van. Mintha valami ritka csemegét kaptak volna, amit magukban akarnak elfogyasztani. Még nem is láthatta Emma a bárót, pedig már három napja itt van a faluban. De hiába erőlködtek Benkőék, a véletlen mégis összehozta a báróval. Még hozzá regényes körülmények közt. Isten tudja, mi lesz ebből. A báró, úgy látszik, vakmerő ember. Az a gondolat, hogy névjegyet dobott, rávall a snájdig huszárezredesre és egyuttal a finom, elmés arisztokratára. Ilyesmi nem jutna eszébe közönséges embernek, például egy falusi ügyvédnek. Mondjuk, az urának.

Milyen szép neve van. Burgfarrnbach Alfonz Erik. Mintha regényből lépett volna ki. Burgfarrnbach és Alfonz és Erik. És báró. És huszázezredes. Benkő Gyuszi harctéri parancsnoka. Hadosztályparancsnok. Óriási! Pukkadni fognak Benkőék, ha ezt megtudják.

Emma kijött a gyalogútra, sétálgatott, nyujtózott. Nem volt benne bizonyos, hogy a báró a bokrok közt rejtőzik. Lehetséges, hogy a vasúti hid felől fog visszajönni, a gyalogúton. Visszament a helyére, leült és várt. Minden rezzenésre megdobbant a szive. Halkan énekelni kezdett. Majd hangosabban. Időnként kidugta a fejét a bokrok közül és a távolba leskelődött. Telt az idő. Kezdett belefáradni. Elnyúlt a kockás takarón, felvette a könyvet, *„A kétarcu lélek"* cimü regényt, de nem értette, hogy mit olvas. Megint a névjegyet nézte, forgatta és várt.

A szolgáló brutális hangját hallotta a kertajtóból:

— Naccsága, kérem! Naccsága!

— Mi kell?

— Tessen mán gyönni, két óra elmult, a naccságos úr káromkodik!

— Jó, jó, megyek.

Kapta a fürdőköpenyt, a kocsitakarót, a könyvet és bement. Odabent szokott öltözni és vetkezni.

Ebédközben megkérdezte:

— A báró meddig marad Benkőéknél?

— Tudom is én, — dörmögte az ura. Rosszkedvű volt a babfőzelék miatt, amit sürűnek talált.

— Odáig vannak vele ezek a Benkőék, — mondta Laci, Emma sógora. Többet ő se mondott, mert ezt a témát már alaposan elcsépelték. Se ő, se a bátyja nem vette észre, hogy az asszony rejtélyesen mosolyog. A délelőtti vizitre gondolt Emma és a megigért folytatásra.

Ebédután rögtön kifeküdt a partra. Várta a bárót. Felgombolta, meg legombolta a trikóját, de a báró nem jött. Sötétedésig várta, kicsit reszketett is már a hüvösödő szélben. Nem értette a dolgot. Egy báró, egy huszárezredes így tartja meg az igéretét? Igy végződik a huszárkaland, ami olyan gyönyörüen indult? Ez már igazán szemtelenség!

De másnap délelőtt féltizkor megint kifeküdt és várta a bárót. Várta, várta. A cseléd jött érte megint, két óra tájban. Ekkor már dúlt benne a méreg.

Ebédnél Laci megszólalt:

— A báró ma délután elutazik. Hintón megy be Miskolcra.

— Provokálnod kell, — mondta Emma az urának.

A kopaszodó ügyvéd azt hitte, hogy nem jól hallja.

— Nekem? Kit?

— A bárót. A báró megsértett engem.

— Hogyhogy?

— elfelejtettem a levelet, amire az első felvonásban szükségem van. Vissza kell mennem. Majd később látjuk egymást, Dorothy.

Indulni akart, de a lány megállította.

— Ha visszamégy, hozd el a kézi tükrömet az asztalomról. Az első jelenetem után meg akarom nézni magam.

Davis visszament. Még hallotta a rendező erélyes hangját.

— Első felvonás ! Tessék sietni, kérem !

Csoszogás, ajtócsapkodás, zavaros kérdések és feleletek, — aztán mély csend. Mintha egyszerre kihalt volna a színház.

Davis habozva állt meg Dorothy sötét szobájának ajtaja előtt.

— Drága kis lányom — suttogta meghatottan. — Csak egyszer jussak szóhoz, majd megmutatom neked is, meg a többinek is . . .

Belépett a szobába, fölcsavarta a villanyt és körülnézett. A kis kézitükör ott volt az asztalon. Davis a kezébe vette és kifelé indult. De a könyvespolcon, félig elrejtve az egyik könyv mögé, meglátott valamit és visszafordult.

Egy revolver volt. Davis tudta, hogy szinpadi kellék, amellyel Dorothy az utolsó felvonásban lelövi Hartleyt. Ördögi gondolata támadt. Egy pillanatig habozott, aztán lesietett a szobájába, belenyúlt az utazótáskájába és öt golyóval a kezében, visszament Dorothy öltözőjébe.

Lecsavarta a villanyt, nehogy valaki, aki véletlenül arra megy, rányisson. Sötétben vette ki a vaktöltést a revolverből, a zsebébe csúsztatta s helyükbe tette az igazi golyókat. Csak akkor csavarta föl a villanyt, mikor elkészült.

Az első felvonás után Davis gyorsan átöltözött a második felvonásra és közben vidáman csevegett Dorothyval, aki az ő öltözőjében töltötte a szünetet.

Mikor a második felvonás után is leeresztették a függönyt, amíg a közönség tomboló tapssal hívta Hartleyt, valami történt a szinpadon. Davisnek, aki a rendezővel beszélgetett, feltűnt, hogy Hartley nem jelenik meg a függöny előtt.

A taps nem akart szűnni, de Hartley még mindig nem jelent meg. A rendező idegesen szaladt el és pár perc mulva sápadtan jött vissza.

— Hartley elesett, kificamította a lábát. — lihegte. — Siess az öltözőbe, Davis . . . Az utolsó felvonásban te játszod a szerepét . . . Majd én bejelentem a közönségnek . . . Micsoda szerencséd van !

Davisnek a torkában dobogott a szive, amint keresztül rohant a hallon és benyitott a szobájába. Lázas sietséggel öltözött. A ruhája szerencsére felül volt a ládában, nem kellett soká keresgélni.

Hát most itt van az alkalom. Most csak rajta mulik a többi.

Egyszerre jeges félelem szorította össze a szívét. Eszébe jutott a revolver. Megtántorodott. A lába remegett. Aztán egy ugrással kint termett a folyosón és fölrohant Dorothy öltözőjébe.

Elkésett. Az ajtó be volt zárva.

A homlokán hideg veríték gyöngyözött. Tudta, hogy az egész harmadik felvonás alatt mindketten a szinpadon vannak. Úgyszólván csak ők beszélnek. Nem lesz alkalma Dorothyval egy szót se váltani.

Murphy jött szembe vele a folyosón

— Itt van a szereped, Davis, — mondta és átnyújtotta az frást. — Nézd át hamar. Ne várasd a közönséget . . . Én ott leszek a harmadik kijáratnál, ha segítségre van szükséged.

. . . Aztán egyszerre fölment a függöny és Davis ott állott a szinpadon, a lámpák ragyogó világosságában.

Halotti csönd volt és Davis fehéren, némán meredt az óriási, sötét nézőtérre . . . Aztán Dorothy hangja jött valahonnan, nagyon messziről . . . De abban a pillanatban, amint a végszót hallotta, minden eszébe jutott újra.

Az első szavak elhangzottak s Davis egyre jobban belemelegedett a szerepébe. Ösztönszerűen, a színész biztos érzékével megérezte, hogy a láthatatlan közönség feszülten várja a kibontakozást. Valószínűleg kiváncsiak voltak arra, hogy ez a „beugrott" mit tud és talán nem is nagyon bíztak benne. De az érdeklődés percről-percre nőtt.

Dorothy sok mindenben segítségére volt, egy-egy mozdulattal, egy-egy intéssel. A dráma feltartózhatatlanul hömpölygött a végső kifejlés felé. Davis érezte, hogy jól játszik.

Az utolsó párbeszéd következett, aztán a küzdelem. Dorothy kiszakította magát a férfi karjából, az asztalhoz ugrott és felkapta a revolvert. A nézőtéren felzúgott a taps.

Dorothy most egy lépést tett előre, a revolverrel a kezében. Davis le nem tudta venni a szemét a csillogó kis gyilkos szerszámról. Önkéntelenül megborzongott. Sírt, jajgatott, könyörgött. Soha igazabban nem játszotta színész a gyáva, meghunyászkodó férfit. A halálos csendből Davis tudta, hogy a közönség lélekzetét visszafojtva figyel.

Dorothy most a szívének szögezte a revolvert. Davis lebukott a földre, ordított, nyöszörgött, nevén szólította Dorothyt és sírt, mint egy gyerek.

Aztán eldördült a lövés. A három éles dörrenést a falak hosszan visszaverték. Davis látta felvillanni a a lángot és fásultan várta, hogy mikor nyilal bele a fájdalom. De a fájdalom nem jött. Davis nem tudta mire vélni, de nem mozdult. Aztán egyszerre felzúgott a megváltó taps, hatalmasan, mint egy tomboló vihar.

Négyszer kellett fölhúzni a függönyt, mert a közönség újra meg újra látni akarta az utolsó képet. Aztán Murphy rekedt hangját hallotta. Azt mondta neki, hogy keljen föl és menjen ki a függöny elé.

Kábultan tapogatózott Dorothy keze után és gépiesen hajolt meg a tomboló, üvöltő, ordító sokaság előtt.

— Neked szól, Harry, — mondta a lány. —Téged hívnak ! . . . Ó, én mindig tudtam, hogy így lesz.

Ragyogott a szeme.

— Most már bátran feleségül kérhetsz, Harry, — suttogta később, mikor ketten maradtak a szinpad közepén . . . Olyan boldog vagyok . . .

Davisnek még mindig zúgott a feje, de végre megmosdott, átöltözött és fölment Dorothyhoz, aki már készen várta.

— Örülök, hogy velem jössz a szállodába, Harry, — mondta a lány, miközben a keztyűjét húzta. — Az utóbbi időben úgy féltem egyedül. Az ember sohase tudhatja, mi történik vele a sötét utcákon, egy idegen városban. Mióta megérkeztünk, mindig magammal viszem a revolveremet . . . Ott van a könyvek mögött . . . Megtaláltad ? Ott tartom, nehogy összetévesszem a szinpadi revolverrel . . . Eltetted, Harry ? . . .

Davis tehát ma este már másodszor vette kezébe a revolvert. De most már nem félt. A lámpák vakító fényt árasztottak és Dorothy várt reá az ajtóban.

Fordította : *Ruzitska Mária.*

Tehetségtelen emberek szemében a mások sikere bűn, amelyre azonban szívesen találnak enyhítő körülményt: a szorgalmat. A szorgalom általában az az erény, amelyet örömest állapítunk meg másoknál.

Bakonyi László

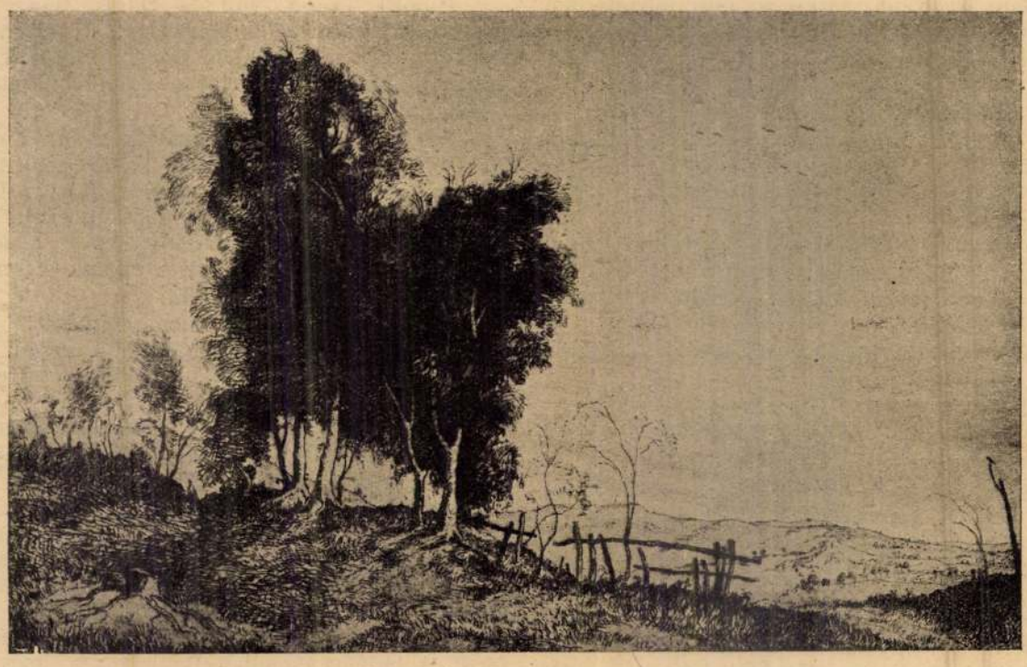

Nagy fák. Rudnay Gyula rézkarca

solitair-fákkal, amelyek a természet ünnepélyes csöndességét, hatalmas geológiai vonulatait és páratlan gazdagságát tárják elénk. Itt elemében van Rudnay, a költő.

Ebben is más a rendesnél, a megszokottnál, a konvencióvá dermedtnél. Mert kemény erő feszül úgy figurális, mint tájképein. Ott is, ahol mosolyog a verőfény a halmok hullámai felett s gyengéden cirógatja a szellő az erdő üstökét: ott is egy férfi-kéz kemény duktusa sáfárkodik, emberalakjain pedig eljut a dráma komorságáig.

Vonások, amelyeket jól ösmerünk eddigi műveiről, de amelyek új kótára átírva, más hangszereléssel, merőn újnak hatnak e lapokon. Meg vagyunk győződve róla, hogy e nemes veretű művek fordulót jelentenek grafikánkban. Az egyéni érzés és személyes él, a hangulat közvetlensége s a kifejezés egyszerű, drámai ereje kivételes rangot biztosítanak ennek a sorozatnak, amely arra is kiválóan alkalmas, hogy egy kissé megösmertesse a külfölddel egy eminenter magyar vérmérsék művészetét.

Visszhang

Visszhang vagyok, s nem kiált belém senki,
Nem jönnek elém tarka emberek.
Felkiáltókkal nem kiálthatok fel,
És kérdezőkkel nem kérdezhetek.

Nem kuszik hozzám messze lentről vándor,
Hogy hangtükrömben nézhesse szavát,
Magányosságnak nincs szimfoniája,
Az én visszhangom csak a némaság.

Pedig szivemről visszaverődnének
Vidám dalok és boldog kacajok
És visszazengném kétszer is a busnak,
Hogy szomoru, hogy szomoru vagyok.

Falu Tamás

Idegen irók

A sors

— Elbeszélés —

Irta: **Roland Ashford Phillips**

— Tizenöt perc, kérem ! Tizenöt perc !

Az ügyelő hangja végigdörgött a keskeny folyóson, amelyre az öltözők nyíltak. A harmadik számú öltözőben Davis riadtan ugrott a tükre elé.

— Megint elmult egy nap és még mindig az inast játszom, — gondolta dühösen, míg rákente a festéket az arcára meg a nyakára. — Hartley sohase fog megbetegedni és én még Londonban is ezt a buta szerepet fogom játszani.

Valaki jött a folyosón, megállt az ajtaja előtt és kopogott.

— Tessék !

Dorothy Innes lépett a szobába.

— Hol voltál, amióta megérkeztünk, Harry ? — kérdezte a lány és leült a nagy utazóládára. — Láttam, hogy egyedül mentél el az állomásról.

— Egyedül akartam maradni, Dot, — mondta keserűen a fiatalember. — Torkig vagyok már ezzel a komédiával, szivecském. Ha Murphy nem volna, itt hagynám az egész társaságot. Neked persze más, te főszerepet játszol, de nekem, akinek a neve csak a *„játszottak még :“* között szerepel, minden este háromszor átöltözni heti ötven dollárért... Igazán nevetséges.

— De hiszen megkaptad Hartley szerepét. Az mégis nagy dolog.

— Ugyan — sóhajtott Davis és fölragasztotta a pofaszakállát. — Hartley még sohase volt beteg.

Dorothy mosolygott.

— Ami nem volt, az még lehet. Ki tudja, talán éppen akkor, amikor legkevésbé számítasz rá... És ha egyszer eljátszod azt a szerepet...

— Akkor majd megmutatom, mit tudok ! Csak egyszer legyen alkalmam rá. Tudom, senki se hisz bennem, csak te. De majd a többi is hinni fog.

— Mindenki hinni fog, Harry, — felelte a lány.

Kimentek az öltözőből.

— Ejnye! — mondta Davis, a zsebeit tapogatva,

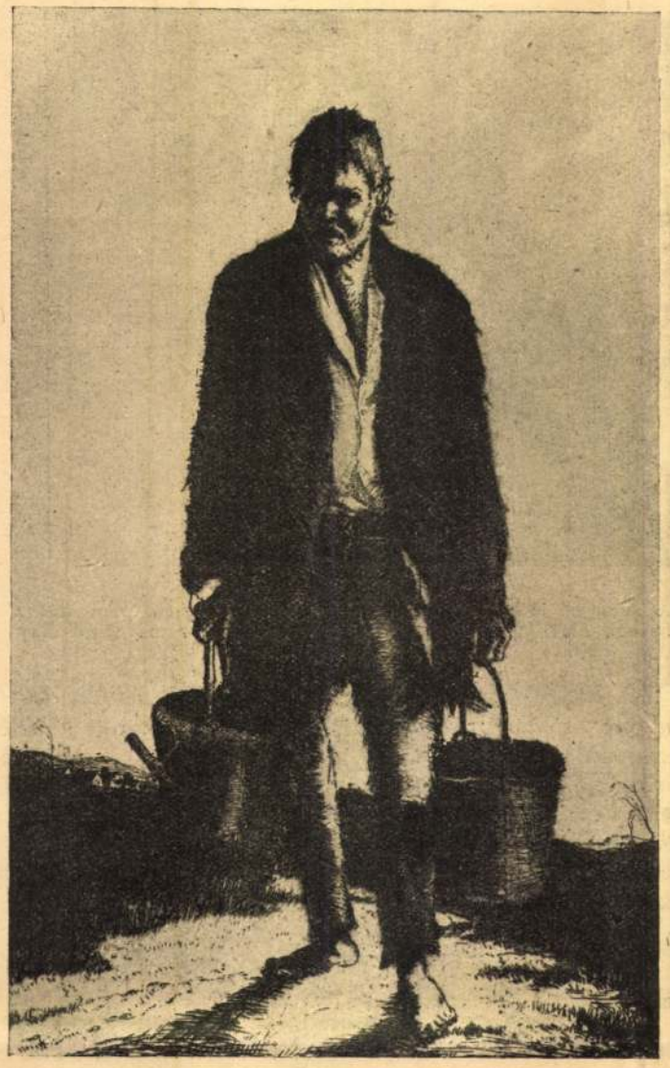

Vizhordó. Ruidnay Gyula rézkarca

A névjegy

— Elbeszélés —

Irta: **Nadányi Zoltán**

A nap elbujt, jóleső szellő kerekedett, csöndesen locsogott a viz a bokrok alján. Emma elejtette a könyvet, elaludt.

Itt a bokrok közötti kis tisztáson nyugodtan alhatott. Harminc lépésre a kertajtó, további harminc lépésre a ház. Mintha csak a kertjében volna. Jobbra is, balra is parasztok laknak, ezeket nem nagyon csábítja a viz. Legfeljebb, ha egy-egy parasztgyerek ellohol néha a part mentén, a kis gyaloguton, mikor ebédet visz a mezőre. De a bokrok közé ezek se látnak be. A kis paradicsomba, ahogy Emma elnevezte.

Nem volt csunya nő. Mindenesetre így volt a legszebb, trikóban. A hátán arasznyira lecsúszott a trikója, így feküdt a kockás takarón, arcraborulva.

Erős napsütés ébresztette föl. Találgatni kezdte, hány óra lehet és felült. Ekkor egy címeres névjegyet pillantott meg a takaró mellett, a fűben. Érte nyúlt és meglepetéssel olvasta:

báró Burgfarrnbach Alfonz Erik
huszárezredes

A tulsó oldalon ceruzairás:

„Ittvoltam, visszajövök!"

Emma felszökött. Lángbaborult az arca. Összefogta a trikóját a mellén és körülnézett. Sehol senki, csak a bokrok. Gyanakodva rebbent a pillantása bokorról-bokorra. Felnyúlt a kontyához, hogy megigazítsa. Mindakét a kezével. A trikója csúszni kezdett lefelé, hirtelen megkapta. Felgombolta a félvállán. Csak a félvállán. Nézte a névjegyet és mosolygott. De a bokrokat is szemmel tartotta.

Diadalmasan és kárörvendően mosolygott. Benkőékre gondolt, akik olyan nagyravannak a vendégükkel, a báróval. Egyszer se hívták magukhoz Emmáékat, mióta a báró ott van. Mintha valami ritka csemegét kaptak volna, amit magukban akarnak elfogyasztani. Még nem is láthatta Emma a bárót, pedig már három napja itt van a faluban. De hiába erőlködtek Benkőék, a véletlen mégis összehozta a báróval. Még hozzá regényes körülmények közt. Isten tudja, mi lesz ebből. A báró, úgy látszik, vakmerő ember. Az a gondolat, hogy névjegyet dobott, rávall a snájdig huszárezredesre és egyuttal a finom, elmés arisztokratára. Ilyesmi nem jutna eszébe közönséges embernek, például egy falusi ügyvédnek. Mondjuk, az urának.

Milyen szép neve van. Burgfarrnbach Alfonz Erik. Mintha regényből lépett volna ki. Burgfarrnbach és Alfonz és Erik. És báró. És huszázezredes. Benkő Gyuszi harctéri parancsnoka. Hadosztályparancsnok. Óriási! Pukkadni fognak Benkőék, ha ezt megtudják.

Emma kijött a gyalogútra, sétálgatott, nyujtózott. Nem volt benne bizonyos, hogy a báró a bokrok közt rejtőzik. Lehetséges, hogy a vasúti hid felől fog visszajönni, a gyalogúton. Visszament a helyére, leült és várt. Minden rezzenésre megdobbant a szive. Halkan énekelni kezdett. Majd hangosabban. Időnként kidugta a fejét a bokrok közül és a távolba leskelődött. Telt az idő. Kezdett belefáradni. Elnyúlt a kockás takarón, felvette a könyvet, *„A kétarcu lélek"* cimű regényt, de nem értette, hogy mit olvas. Megint a névjegyet nézte, forgatta és várt.

A szolgáló brutális hangját hallotta a kertajtóból:

— Naccsága, kérem! Naccsága!

— Mi kell?

— Tessen mán gyönni, két óra elmult, a naccságos úr káromkodik!

— Jó, jó, megyek.

Kapta a fürdőköpenyt, a kocsitakarót, a könyvet és bement. Odabent szokott öltözni és vetkezni.

Ebédközben megkérdezte:

— A báró meddig marad Benkőéknél?

— Tudom is én, — dörmögte az ura. Rosszkedvű volt a babfőzelék miatt, amit sürűnek talált.

— Odáig vannak vele ezek a Benkőék, — mondta Laci, Emma sógora. Többet ő se mondott, mert ezt a témát már alaposan elcsépelték. Se ő, se a bátyja nem vette észre, hogy az asszony rejtélyesen mosolyog. A délelőtti vizitre gondolt Emma és a megigért folytatásra.

Ebédután rögtön kifeküdt a partra. Várta a bárót. Felgombolta, meg legombolta a trikóját, de a báró nem jött. Sötétedésig várta, kicsit reszketett is már a hüvösödő szélben. Nem értette a dolgot. Egy báró, egy huszárezredes így tartja meg az igéretét? Igy végződik a huszárkaland, ami olyan gyönyörüen indult? Ez már igazán szemtelenség!

De másnap délelőtt féltizkor megint kifeküdt és várta a bárót. Várta, várta. A cseléd jött érte megint, két óra tájban. Ekkor már dúlt benne a méreg.

Ebédnél Laci megszólalt:

— A báró ma délután elutazik. Hintón megy be Miskolcra.

— Provokálnod kell, — mondta Emma az urának.

A kopaszodó ügyvéd azt hitte, hogy nem jól hallja.

— Nekem? Kit?

— A bárót. A báró megsértett engem.

— Hogyhogy?

Zene

A magyar opera

Irta: **Fodor Gyula**

Ifjúkorunkban kevés kérdés foglalkoztatta jobban képzelmünket, mint az, hogy milyen lesz a magyar opera? De foglalkoztatta ez a kérdés apáinkat és nagyapáinkat is, nyilt kérdés volt emberöltőkön által s kielégítőbb választ nem tudott rá adni senki, mint Erkel Ferenc, a Kárpáthy Zoltán s az Ankerschmidt lovag kortársa.

A magyar opera problémája iránt majd egy évszázad óta megnyilatkozó érdeklődés indokolt. Az opera a legösszetettebb, a legbonyolultabb, tehát a fejlődéselmélet szerint a fejlődés legmagasabb fokán álló művészi forma. Oly sok és sokféle tényező hatásának egységbe foglalásából jő létre, hogy méltán tekinthetjük úgy, mint a nemzeti kultura betetőzését.

Ahová az olaszok, a franciák s a németek már évszázadok előtt elérkeztek: a nemzeti operai formanyelv kialakulásáig, eljutunk-e oda mi is valaha? Ez volt a kérdés.

Feleletül nem remekművet vártunk, hanem olyan operát, amelyben a magyar élet alakjai ágálnak a színpadon, olyan dráma keretében, amelynek története jellegzetesen magyar, a szereplők jó magyar szöveget deklamálnak a prozódia törvényeinek gondos tiszteletbentartásával, éneklésük módja a magyar ember dalolásának módjával azonos, az opera zenéjének stilusát pedig a magyar népi zenéből s a magyar népdalból fejlesztette ki a zeneszerző.

Nem olyan rangú zenei alkotás után vágytunk, mint amilyen irodalmunkban, például, Az ember tragédiája vagy a Bánk-bán. Megelégedtünk volna olyannal is, mint Kisfaludy Károly Csalódásai vagy Kérői. De ilyet sem kaptunk. Zeneszerzőink egyrésze idegen formanyelvbe ojtotta magyaros mondanivalóját (a nagy Erkel olaszos, Mihalovich wagneres, Hubay franciás), másik része vagy egyáltalán nem írt (Kodály) vagy nem magyar szinpadi zenét írt (Bartók, Dohnányi). Az új magyar mesterek közül reménységgel csak az a szinpadi zene kecsegtetett, amelyet Weiner Leó komponált a Csongor és Tündéhez.

Egy csodálatos és szerencsés véletlen most, végre, mondhatni teljes sikerü megoldáshoz juttatta zeneirodalmunkat és nagyértékü kincshez a magyar nem-

A Farsangi lakodalom főszereplői: Székelyhidy Ferenc (Kálmán diák) és Medek Anna (Zsuzsika)

A Farsangi lakodalom főszereplői: Székelyhidy (Kálmán diák), Sebeők Sári (a nemzetes asszony) és Medek Anna (Zsuzsika)

zetet. Egy operai szövegpályázat során felbukkant egy kitünő szövegkönyv, a Vajda Ernőé, gyakorlott kezü színpadi szerző munkája, zsufolásig tele olyan alkalmakkal, amelyek inspirálhatnak minden zeneszerzőt, aki érzéseiben és törekvéseiben magyar s ennek a szövegkönyvnek a megzenésítésére az Operaház egyik világszerte ismert, korszerü készséggel rendelkező komponistánkat kérte fel: Poldini Edét, akiből a szövegkönyv, mint a kagyló nyálkakártyájába került aranyhomok, az operairodalom egy ritka gyöngyszemét váltotta ki, a *Farsangi lakodalmat.*

Ezt az operát most mutatta be, tökéletes előadásban az Operaház s a közönség, korkülönbség nélkül, egyhangu lelkesedéssel fogadta a Svájcban élő magyar zeneszerző művét. Poldini maga is csodálkozott s nem álszerénységből, a sikeren.

— Lelkesen, becsületesen dolgoztam az bizonyos, — mondotta — de nem tudnám megmondani, mivel érdemeltem ki ezt a kivételes fogadtatást.

Mi megmondjuk. Azzal, hogy dalművében — azonkívül, hogy a zenei szempontból magas színvonalon áll, érdekes és értékes — három felvonáson keresztül folyamatosan, zökkenő nélkül, választékos izléssel, sok leleménnyel, ízesen és erővel teljesen beszéli azt a nyelvet, amelynek a magyar népdalok halk és szomorú felsóhajtásai, a csárdás: szilaj kitörése, a hegedű és a cimbalom: legékesebben szóló tolmácsolói. Magyarkodás és erőltetés nélkül magyar ez a zene, művészi visszhangja a magyar mezők, a magyar vasárnapok, a régi magyar élet zenéjének. A magyarság itt nem „betét", nem exotikum, amely más, európai elemmel keveredik, mint a többi „magyar" operákban — elviselhetetlen ez a keverék! — a magyarság itt az egész mű magva, gyökere, éltető napsugara, levegője. Poldini anélkül, hogy akarta volna — „akarni" ezt nem is lehet — megtalálta a magyar vigopera zenei stilusát. Mint a mondabeli magyarok: űzőbe vett egy csodaszarvast — a szövegkönyvet — s egy felfedezetlen országra bukkant.

Senki előtt sem kétséges, egy percre sem, hogy ez az ország a miénk. A magyar operaírásnak, a magyar operai stilusnak igéretföldje. De nem csak az igéret földje, hanem a beteljesedésé is.

— elfelejtettem a levelet, amire az első felvonásban szükségem van. Vissza kell mennem. Majd később látjuk egymást, Dorothy.

Indulni akart, de a lány megállította.

— Ha visszamégy, hozd el a kézi tükrömet az asztalomról. Az első jelenetem után meg akarom nézni magam.

Davis visszament. Még hallotta a rendező erélyes hangját.

— Első felvonás! Tessék sietni, kérem!

Csoszogás, ajtócsapkodás, zavaros kérdések és feleletek, — aztán mély csend. Mintha egyszerre kihalt volna a színház.

Davis habozva állt meg Dorothy sötét szobájának ajtaja előtt.

— Drága kis lányom — suttogta meghatottan. — Csak egyszer jussak szóhoz, majd megmutatom neked is, meg a többinek is...

Belépett a szobába, fölcsavarta a villanyt és körülnézett. A kis kézitükör ott volt az asztalon. Davis a kezébe vette és kifelé indult. De a könyves polcon, félig elrejtve az egyik könyv mögé, meglátott valamit és visszafordult.

Egy revolver volt. Davis tudta, hogy színpadi kellék, amellyel Dorothy az utolsó felvonásban lelövi Hartleyt. Ördögi gondolata támadt. Egy pillanatig habozott, aztán lesietett a szobájába, belenyúlt az utazótáskájába és öt golyóval a kezében, visszament Dorothy öltözőjébe.

Lecsavarta a villanyt, nehogy valaki, aki véletlenül arra megy, rányisson. Sötétben vette ki a vaktöltést a revolverből, a zsebébe csúsztatta s helyükbe tette az igazi golyókat. Csak akkor csavarta föl a villanyt, mikor elkészült.

Az első felvonás után Davis gyorsan átöltözött a második felvonásra és közben vidáman csevegett Dorothyval, aki az ő öltözőjében töltötte a szünetet.

Mikor a második felvonás után is leeresztették a függönyt, amíg a közönség tomboló tapssal hívta Hartleyt, valami történt a színpadon. Davisnek, aki a rendezővel beszélgetett, feltűnt, hogy Hartley nem jelenik meg a függöny előtt.

A taps nem akart szűnni, de Hartley még mindig nem jelent meg. A rendező idegesen szaladt el és pár perc mulva sápadtan jött vissza.

— Hartley elesett, kificamította a lábát, — lihegte. — Siess az öltözőbe, Davis... Az utolsó felvonásban te játszod a szerepét... Majd én bejelentem a közönségnek... Micsoda szerencséd van!

Davisnek a torkában dobogott a szive, amint keresztül rohant a hallon és benyitott a szobájába. Lázas sietséggel öltözött. A ruhája szerencsére felül volt a ládában, nem kellett soká keresgélni.

Hát most itt van az alkalom. Most csak rajta mulik a többi.

Egyszerre jeges félelem szorította össze a szívét. Eszébe jutott a revolver. Megtántorodott. A lába remegett. Aztán egy ugrással kint termett a folyosón és fölrohant Dorothy öltözőjébe.

Elkésett. Az ajtó be volt zárva.

A homlokán hideg veríték gyöngyözött. Tudta, hogy az egész harmadik felvonás alatt mindketten a színpadon vannak. Úgyszólván csak ők beszélnek. Nem lesz alkalma Dorothyval egy szót se váltani.

Murphy jött szembe vele a folyosón

— Itt van a szereped, Davis, — mondta és átnyújtotta az írást. — Nézd át hamar. Ne várasd a közönséget... Én ott leszek a harmadik kijáratnál, ha segítségre van szükséged.

...Aztán egyszerre fölment a függöny és Davis ott állott a színpadon, a lámpák ragyogó világosságában.

Halotti csönd volt és Davis fehéren, némán meredt az óriási, sötét nézőtérre... Aztán Dorothy hangja jött valahonnan, nagyon messziről... De abban a pillanatban, amint a végszót hallotta, minden eszébe jutott újra.

Az első szavak elhangzottak s Davis egyre jobban belemelegedett a szerepébe. Ösztönszerűen, a színész biztos érzékével megérezte, hogy a láthatatlan közönség feszülten várja a kibontakozást. Valószínűleg kiváncsiak voltak arra, hogy ez a „beugrott" mit tud és talán nem is nagyon bíztak benne. De az érdeklődés percről-percre nőtt.

Dorothy sok mindenben segítségére volt, egy-egy mozdulattal, egy-egy intéssel. A dráma feltartózhatatlanul hömpölygött a végső kifejlés felé. Davis érezte, hogy jól játszik.

Az utolsó párbeszéd következett, aztán a küzdelem. Dorothy kiszakította magát a férfi karjából, az asztalhoz ugrott és felkapta a revolvert. A nézőtéren felzúgott a taps.

Dorothy most egy lépést tett előre, a revolverrel a kezében. Davis le nem tudta venni a szemét a csillogó kis gyilkos szerszámról. Önkéntelenül megborzongott. Sírt, jajgatott, könyörgött. Soha igazabban nem játszotta színész a gyáva, meghunyászkodó férfit. A halálos csendből Davis tudta, hogy a közönség lélekzetét visszafojtva figyel.

Dorothy most a szívének szögezte a revolvert. Davis lebukott a földre, ordított, nyöszörgött, nevén szólította Dorothyt és sírt, mint egy gyerek.

Aztán eldördült a lövés. A három éles dörrenést a falak hosszan visszaverték. Davis látta felvillanni a lángot és fásultan várta, hogy mikor nyilal bele a fájdalom. De a fájdalom nem jött. Davis nem tudta mire vélni, de nem mozdult. Aztán egyszerre felzúgott a megváltó taps, hatalmasan, mint egy tomboló vihar.

Négyszer kellett fölhúzni a függönyt, mert a közönség újra meg újra látni akarta az utolsó képet. Aztán Murphy rekedt hangját hallotta. Azt mondta neki, hogy keljen föl és menjen ki a függöny elé.

Kábultan tapogatózott Dorothy keze után és gépiesen hajolt meg a tomboló, üvöltő, ordító sokaság előtt.

— Neked szól, Harry, — mondta a lány. —Téged hívnak!... Ó, én mindig tudtam, hogy így lesz.

Ragyogott a szeme.

— Most már bátran feleségül kérhetsz, Harry, — suttogta később, mikor ketten maradtak a színpad közepén... Olyan boldog vagyok...

Davisnek még mindig zúgott a feje, de végre megmosdott, átöltözött és fölment Dorothyhoz, aki már készen várta.

— Örülök, hogy velem jössz a szállodába, Harry, — mondta a lány, miközben a keztyűjét húzta. — Az utóbbi időben úgy féltem egyedül. Az ember sohase tudhatja, mi történik vele a sötét utcákon, egy idegen városban. Mióta megérkeztünk, mindig magammal viszem a revolveremet... Ott van a könyvek mögött... Megtaláltad? Ott tartom, nehogy összetévesszem a színpadi revolverrel... Eltetted, Harry?...

Davis tehát ma este már másodszor vette kezébe a revolvert. De most már nem félt. A lámpák vakító fényt árasztottak és Dorothy várt reá az ajtóban.

Fordította: *Ruzitska Mária.*

Tehetségtelen emberek szemében a mások sikere bűn, amelyre azonban szívesen találnak enyhítő körülményt: a szorgalmat. A szorgalom általában az az erény, amelyet örömest állapítunk meg másoknál.

Bakonyi László

Napnyugta. Rudnay Gyula rézkarca

— Tegnap délelőtt el találtam aludni a parton. Mikor felébredtem, a báró névjegye volt mellettem. Itt van ni, tessék.

— „Ittvoltam, visszajövök", — olvasta az ügyvéd a névjegyről.

— Hallatlan! Ez vért kiván! — kiáltotta Laci. — Provokálnod kell a bárót!

Az ügyvéd elgondolkozott a tényálláson. Fürkészve nézett a feleségére.

— Ezt ő odadobta melléd?

— Ki dobta volna más? Csakis ő lehetett.

— De te nem láttad?

— Aludtam.

— Hm. És ez tegnap volt?

— Tegnap. Nem akartalak rögtön felbosszantani vele. Vártam, hogy a báró jóváteszi ezt a komiszságot. Bocsánatot kér, vagy valami.

Laci magánkivül volt.

— Megyek és felpofozom! Kutyakorbáccsal megyek neki!

Az ügyvéd bekapott egy céklaszeletet. Azután a hidegedő csirkeszárnyat kezdte nyiszálni a tányérján.

— Nem is háborodol fel, — mondta az asszony sértődötten.

Az ügyvéd ránézett és csendesen, de nyomatékosan felelte:

— Tegnap talán felháborodtam volna. Ma már nem.

Az asszony felugrott, odacsapta az asztalkendőt.

— Falusi fiskális! — rikácsolta pulykavörösen. Rohant az ajtónak, felszakította és visszakiáltott:

— Laci fogja provokálni! Laci nem gyáva!

És bevágta az ajtót maga mögött.

Laci utána ment a szalonba. Megállt a szoba közepén, karjait összefonta és sötéten nézett maga elé.

— Pisztolyom csöve elé fogom állítani a bárót, — mondta vérfagyasztó hangon. És hozzátette: — Szerencse, hogy túl vagyok az érettségin.

Elsietett, hogy segédeket kerítsen. Uzsonnaidőben jött vissza nagy sebbel-lobbal.

— Hamar a névjegyet! A báró látni akarja!

Az asszony sápadt volt az izgalomtól.

— Beszélj, mi történt!

— A báró tanukkal tudja igazolni, hogy tegnap egész nap, reggeltől estig a harmadik faluban volt, tehát nem lehetett a kertünk alatt.

— A báró nem volt ott?

— Nem. Ő Kenderesen volt. Hamar a névjegyet, a segédeim várnak a korcsmában. A báró utazni akar félhatkor.

Laci elrohant a névjeggyel és félóra mulva megint visszarohant. Emma a kapuban várta.

— Beismerte?

— Mit?

— Hogy ő írta a névjegyet.

— Azt beismerte.

— Na, látod! Mégis ott volt!

— Dehogy volt. Kenderesen volt. Röhögni fog rajtunk az egész megye.

— Hogyhogy?

— Egyre felelj, de őszintén. Veled volt-e a folyóparton az a könyv, amit Benkő Ilonkától kaptál kölcsön? *„A kétarcu lélek"* cimü regény.

— Na látod, hogy a báró mégis ott volt. Még a könyv címére is emlékszik.

— Szóval veled volt a könyv?

— Persze, hogy velem. Mielőtt elaludtam, azt olvastam. A báró jól emlékszik.

— A báró másra emlékszik, kérlekalássan. A báró arra emlékszik, hogy ezt a névjegyet ő Benkő Gyuszinak írta három-négy évvel ezelőtt, Marosvásárhelyen.

— Benkő Gyuszinak?

— Igen, Benkő Gyuszinak és nem neked. Benkő Gyuszi is ráismert a névjegyre. És Benkő Ilonka emlékszik rá, hogy ez a névjegy benne volt a regényben, mikor neked odaadta.

— Szóval a névjegy...

— A névjegy a regényből esett ki, kérlekalássan.

„TURUL" himzőműhely
Mindenféle és fajta legdivatosabb gép- és kézihimzés saját tervezés szerint. Ajour, plissé, gombáthuzás, előnyomda, rajzterem
Telefon hivószám: József 128—80.
Budapest, VII, Nagydiófa u. 22. (Wesselényi u. sarok.)

Uj. 1924 feb. 24 9. sz. 166-169. l. képpel

Kártyázó koldusok. Rudnay Gyula rézkarca

Művészet

Rudnay rézkarc-albuma

Irta: **Lyka Károly**

Rudnay Gyulának premiérje van az Ernst-Múzeumban: nem a festőnek, hanem a rézkarcolónak, mert hisz erről az oldaláról eddig nem ismeri őt a közönség. Mesteri festményei és crayon-rajzai értékes darabjai a magyar kincsesháznak. Ezen a kiállításon azonban nyilvánvalóvá lett, hogy a rézkarc nemes és komplikált művészetében is az első sorban áll.

Két évvel ezelőtt Pécsett, az odavaló művésztelepen kapott a rézkarcra. Ott primitív eszközökkel kellett vesződnie. A réznyomó-sajtót egy közönséges mángorló helyettesítette. De már az így keletkezett inkunabulumok is sokat igérők voltak s oly kedvet keltettek a mesterben, hogy Budapestre visszatelepedve a legnagyobb hévvel folytatta e munkát. Egy egész albumra való pompás műlap keletkezett ilyen módon, amely nemrégiben jelent meg Tamás Henrik művészeti kiadónál, most pedig úri ékessége az Ernst-Múzeum kiállításának. Egy sort kisebbített méretben e füzetben talál az olvasó. Ezek a lapok új kifejezési móddal gazdagítják ennek a kiváló mesternek élete-művét s új értékekkel a magyar grafikai művészetet. Bár e nemben az első művei, de nem rögtönzések, nem hirtelen ötletek, mert egész eddigi művészete adta hozzá az alapot és indítékot. Emlékezzünk vissza rajzainak ama pompás sorozatára, amelyek, mielőtt még nevét szárnyára vette volna a hír, a „Művészet"-ben jelentek meg. Fehér rajzpapiros és mélyfekete crayon volt akkor kifejező-eszköze és persze az a kivételes költői ihlet, amely legapróbb munkáit is jellemezte. Emlékezzünk vissza olajfestményeinek ama sorára, amelyekkel egyszerre a magyar művészet legkitünőbbjei közé emelkedett: azokon sötét, fulladt mélységekből villogott elé a legfehérebb fehér, egy oly kockázat, amely minden kisebb kaliberű festőnél gyászos kisérlet maradt volna, nála azonban az erők erejévé hatalmasodik. A feketének és fehérnek ez a feszült versenye — Rudnay művészetének egyik ismertető-jele — most folytatódik egy oly művészeti technikában, a rézkarcban, amely egyenest a fehérből és feketéből építi össze mondanivalójának módját. Nem csodálkozhatunk tehát azon, hogy kimagasló mesterévé lett ennek a művészetnek is. Szenvedéllyel, lelkesen fogott hozzá a tükörsima vörösrézlap s a szálfinom acéltű e technikájához, hiszen csak éppen más anyagon, más eszközökkel folytatta itt tolmácsolását annak, amit eddig crayonnal, olajfestékkel, akvarellel végzett.

Mert a rézkarc abban a mély értelemben, amilyenné Rembrandt nemesítette, a költői koncepción és a művészi megérzésen kívül annak köszöni lebilincselő érdekességének jó részét, hogy rajta redukált eszközöknek: fekete vonalaknak és fehér alapnak összejátszásából áll elő egy egész világ, az élet. A fekete és fehér bujósdija, összefonódása, szétválása, küzdelme, harmóniája a rézkarc-nyomat. S azzal, hogy itt nem mechanikus sokszorosításról van szó, hanem minden vonal hajlása, görbülése megrezzenése a művész kezének, temperamentumának, hangulatának kifolyása — akár a gordonkáról elzengő hang — azzal személyes jegyet kap a mű, önkéntelenül önarcképévé válik egy nagy tehetségnek. Emberek és tájak sorakoznak így elénk e pompás lapokon, ám korántsem szimpla látleletek, hanem Rudnay-emberek, Rudnay-tájak. Amazok válogatott alakok, furcsa sorsok hordozói, pőrére feltárt lélekkel, arcukon és taglejtésükön egy-egy szokatlan karakter tárul elénk a maga egész elevenségében, a konvenció minden nyoma nélkül. A tájak pedig Rudnaynak ama nyájas lankásai,

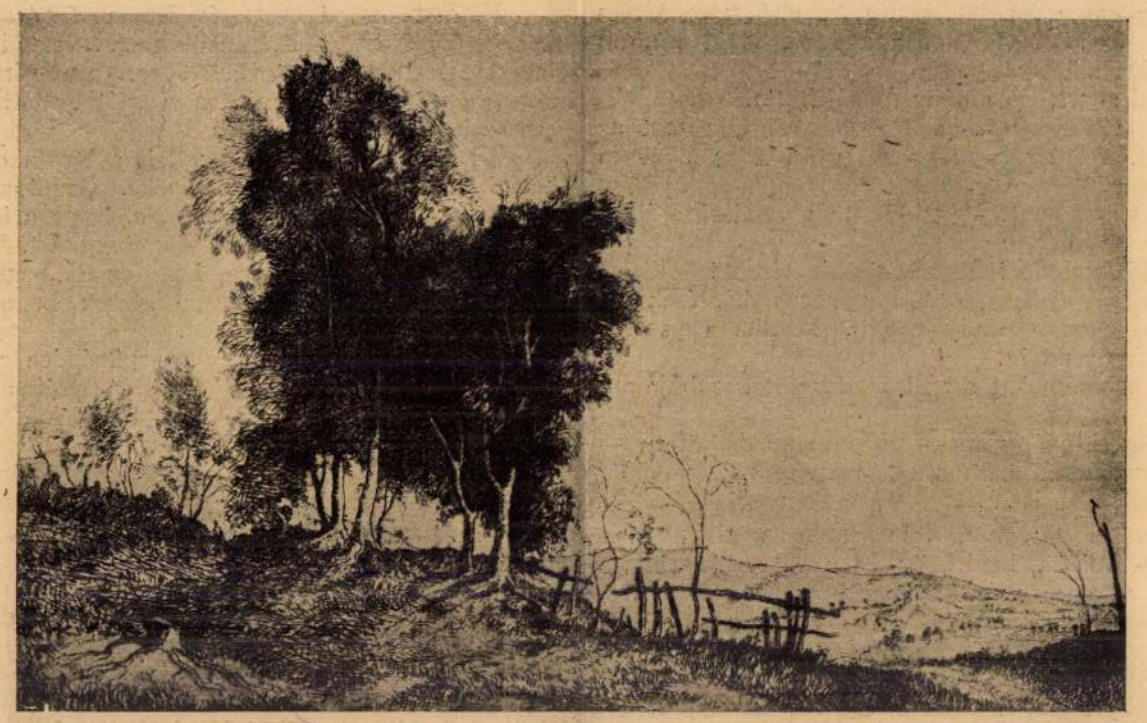

Nagy fák. Rudnay Gyula rézkarca

solitair-fákkal, amelyek a természet ünnepélyes csöndességét, hatalmas geológiai vonulatait és páratlan gazdagságát tárják elénk. Itt elemében van Rudnay, a költő.

Ebben is más a rendesnél, a megszokottnál, a konvencióvá dermedtnél. Mert kemény erő feszül úgy figurális, mint tájképein. Ott is, ahol mosolyog a verőfény a halmok hullámai felett s gyengéden cirógatja a szellő az erdő üstökét: ott is egy férfi-kéz kemény duktusa sáfárkodik, emberalakjain pedig eljut a dráma komorságáig.

Vonások, amelyeket jól ösmerünk eddigi műveiről, de amelyek új kótára átírva, más hangszereléssel, merőn újnak hatnak e lapokon. Meg vagyunk győződve róla, hogy e nemes veretű művek fordulót jelentenek grafikánkban. Az egyéni érzés és személyes él, a hangulat közvetlensége s a kifejezés egyszerű, drámai ereje kivételes rangot biztosítanak ennek a sorozatnak, amely arra is kiválóan alkalmas, hogy egy kissé megösmertesse a külfölddel egy eminenter magyar vérmérsék művészetét.

Visszhang

Visszhang vagyok, s nem kiált belém senki,
Nem jönnek elém tarka emberek.
Felkiáltókkal nem kiálthatok fel,
És kérdezőkkel nem kérdezhetek.

Nem kuszik hozzám messze lentről vándor,
Hogy hangtükrömben nézhesse szavát,
Magányosságnak nincs szimfoniája,
Az én visszhangom csak a némaság.

Pedig szivemről visszaverődnének
Vidám dalok és boldog kacajok
És visszazengném kétszer is a busnak,
Hogy szomoru, hogy szomoru vagyok.

Falu Tamás

Idegen irók

A sors

— Elbeszélés —

Irta: **Roland Ashford Phillips**

— Tizenöt perc, kérem ! Tizenöt perc !

Az ügyelő hangja végigdörgött a keskeny folyósón, amelyre az öltözők nyíltak. A harmadik számú öltözőben Davis riadtan ugrott a tükre elé.

— Megint elmult egy nap és még mindig az inast játszom, — gondolta dühösen, míg rákente a festéket az arcára meg a nyakára. — Hartley sohase fog megbetegedni és én még Londonban is ezt a buta szerepet fogom játszani.

Valaki jött a folyosón, megállt az ajtaja előtt és kopogott.

— Tessék !

Dorothy Innes lépett a szobába.

— Hol voltál, amióta megérkeztünk, Harry ? — kérdezte a lány és leült a nagy utazóládára. — Láttam, hogy egyedül mentél el az állomásról.

— Egyedül akartam maradni, Dot, — mondta keserűen a fiatalember. — Torkig vagyok már ezzel a komédiával, szivecském. Ha Murphy nem volna, itt hagynám az egész társaságot. Neked persze más, te főszerepet játszol, de nekem, akinek a neve csak a *„játszottak még :"* között szerepel, minden este háromszor átöltözni heti ötven dollárért... Igazán nevetséges.

— De hiszen megkaptad Hartley szerepét. Az mégis nagy dolog.

— Ugyan — sóhajtott Davis és fölragasztotta a pofaszakállát. — Hartley még sohase volt beteg.

Dorothy mosolygott.

— Ami nem volt, az még lehet. Ki tudja, talán éppen akkor, amikor legkevésbé számítasz rá... És ha egyszer eljátszod azt a szerepet...

— Akkor majd megmutatom, mit tudok ! Csak egyszer legyen alkalmam rá. Tudom, senki se hisz bennem, csak te. De majd a többi is hinni fog.

— Mindenki hinni fog, Harry, — felelte a lány.

Kimentek az öltözőből.

— Ejnye! — mondta Davis, a zsebeit tapogatva,

MAGYAR MESTEREK

RUDNAY GYULA

Vannak rajongói, akik az élő magyar művészet legnagyobbjának őt tartják. Vannak osztályozni szerető értékelők, akik a páratlanul álló tájképfestőt becsülik benne és ismét mások mint a legérdekesebb figurális művészre esküsznek *Rudnay* Gyula zseníjére. Mi, akik nem vagyunk barátai az összeméricskélő osztályozásnak, azt állapítjuk meg, hogy helye egészen különálló a magyar pikturában, művészete eredetien egyéni, új utat és új hangot jelent, tehát helye a magyar művészek legelsősorában van.

Ezt az előkelő poziciót nemcsak tehetsége tejlesen egyéni íze biztosítja Rudnay Gyulának, szervesen, a lélekből, annak adottságaiból származik a nagy kontrasztok artisztikuma. Talán nincs próbáratevőbb feladata a festői színhatásnak, mint a világos- és sötétszínek közvetlen egymásra hatásából származó színlátás. Ehhez a módszerhez ilyen strukturájú lélek is kell. Olyan lélek, amelyiknek feszültsége a nagy végletek, sötét és világos kontrasztok kisüléséből származik. A sötét-világos színkontrasztok szükségszerűségének magyarázatát Munkácsynál megtaláljuk az ő zseníjének drámai beállítottságában, Paál Lászlónál a szenvedélyesen kirobbanó lélek balladás pátosza magyarázza. És

Rudnay Gyula: Este (Aquarell)

de művészetének tengerszinthez hasonló monumentálissága, költőiségének mérőónt nem ismerő mélysége, intiutív zseníjének sajátos technikában való testetöltése is.

Hogy egy Rudnay-képet — azt mondhatnók — behúnyt szemmel fel lehet ismerni, annak két oka van: egyik a képalkotás technikájából, a festmény testéből, a másik az alkotás belső principiumából, lelkiségéből adódik.

A Rudnay-képeknek speciális színskálájuk van. A sötét- és világítószínek kontrasztja épp annyira jellemző Rudnayra, mint Munkácsyra vagy Paál Lászlóra. Csoda, hogy emellett a két világraszóló magyar zseni világos-sötét színfelrakása mellett ő még egy harmadik variációját is meg tudta találni és egyéni módon fölépíteni ennek a hálás, de rendkívül kényes színlátásnak. Nem is tudja ezt más, csak akinél mindkét mester lelkiéletének tragikus összeütközései magyarázóan illusztrálják azt az összefüggést, ami lélek és alkotás miként között fönnáll. Rudnay Gyula is a tragigus zsenik családjába tartozik. Színeinek és tónusainak, különösen figurális képen megfigyelhető világos-sötét keverése egy magasfeszültségű lélek elektromos kisülései. Ezek a színek ahogyan egymás mellett érvényesítik tragikus erejüket, ezek a tónusok ahogyan felfokozzák a színek drámai hatását, ezek nem kitalálható művészi játékok, ezek nem megálmodható művészi szenvelgések, ezek a lélek tragikus ellentéteinek szinte fényképszerűen hű megjelenései a vásznon. Nem egy véletlen szerencséje a művésznek, hogy rátalált a mondanivalói számára leghatásosabbnak bizonyult formára, nem egy szerencsés pillanat adta ráhibázás, amely a legplasztikusabb kifejezési

eszköznek bizonyul, hanem az alkotó lélek teremtő munkájának a természetéből, jellegzetességéből következő, szinte magától adódott manifesztálása a lényegnek formává. Igy lesz a kifejezés eszköze elválaszthatatlanul maga a kifejezés és ezen a résen át pillantva a művész lelkébe, megilletődötten láthatjuk a lélek alkotó erőinek azt az összeütközését, melyek az alkotás fájdalmát, a vajudás szenvedését jelentik a művész számára. Rudnay Gyula nem a könnyen alkotó szerencsések közé tartozik, mert az ő képei a lélek viharának kitöréseiből származnak és a megpihenni vágyó lélek megváltását csak az alkotásban megnyilvánuló kiélés hozhatja meg.

Míg Rudnay művészetében így élvezzük a kép testet öltött lelkét, láttuk, hogyan alakul át a lélek mozgása tiszta artisztikummá a szín formaalkotó megnyilatkozásában, addig világos képeiben, különösen akvareljeiben — ezt a műfajt legújabban műveli — ennek a folyamatnak épp az ellenkezőjét észlelhetjük. Az artisztikumot szinte riadtan és eltökélten kerüli el a művész. Az ő témái, tájképeinek motivumai éppen nem festőiek. Nem a festői témát keresi, hanem a természetnek legegyszerűbb képei azok, melyek mozgásba hozzák, megihletik Rudnay lelkét és felébresztik benne a művészet leglényegét, azt a szonettesen lágy lírát, azt a melegen áradó költészetet, ami Rudnay tájképeiből sugárzóan terjed felénk. Két lomb mögött egy templom tornya, egy fa elágazása, egy domblánc hullámos vonala, a tavasz levegőjének párás atmoszférája, a csend, a harangszó, a természetnek muzsikává finomult megjelenései, ezek azok a motivumok, melyek Rudnay fantáziáját verselésre tudják ihletni. Épp ezért a Rudnay-képek ebben az értelemben nem is festőiek. Hiányzik belőlük a festőiség nagy kitárulása, hatásossága, a festői megoldásokra bíztató és sarkaló nagy motivumok. A Rudnay képein nem festőiség, hanem líra és muzsika van. Egy ellágyulóan gyengéd lélek csodálatosan finom felolvadásai ezek a szonett-képek, melyek bármekkora tudással készüljenek is, rajtuk nem a festői felkészültséget bámuljuk, hanem a lélek érzésben fogant dallamát élvezzük. Míg figurálisai javarésze és sötét tájképei a lélek viharzó ellentétjeiből fogant festőiségek, szinte sűrített artisztikumok, addig tájképeinek túlnyomó része, különösen pedig bűbájos akvarelljei — melyekkel először lép nyilvánosság elé a Képzőművészet hasábjain — a zenévé finomult költészet, mely nem a festőiség jegyében született, hanem lelkének testetlen, festéktelen szellemiségét érezzük bennük.

Foto Seidner

Rudnay Gyula: Tavasz (Aquarell)

Festő és költő így egyesül Rudnay Gyulában. És ez a szerencsés gazdagsága az ő művészi egyéniségének, teszi azt, hogy művészetének épp úgy van férfias, mint nőies psychéje. Ez a kettősség teszi, hogy a műélvezőknek nagy táborához tud szólni, minden exkluzív finomsága ellenére is. Az ő művészete összemossa a lélek rétegeinek határait. Minden lélek megtalálja Rudnay Gyula művészetében az ősforrást, a művészetnek azt az ősi szent egységét, melyben még osztatlanul egy volt a vers muzsikája, a zene költészete és a tánc ütemes festőisége.

Gy. N.

Rudnay Gyula

életének a vonzási köréből; és ha megkísérli Luciferrel, utána zúg a Föld Szellemének szava:
„Nem oly könnyű országomból kitörni!"
Ennek megkísérlése olyan volna, mintha valaki a saját árnyékát akarná átugorni. Ezen a ponton mit sem használ az „áthangolás", egészen újjá, egészen mássá kellene teremteni az embert; ez pedig nem áll embernek, még a művészetnek sem hatalmában. De miért is? A művészet az embernek szól, az embert tükrözi... még a tájképben is! Miért kelljen magára más tárgyat, más igazságokat, más formákat és más közönséget erőszakolnia, mint ami természettől fogva adva van? Ám tessék megkísérelni! A siker a helyesség bizonyítéka, de türelemmel be kell várni az idők próbáját...

híres külföldi képviselőiről ezuttal nem nyilatkozom, bár hangsúlyoznom kell, hogy a tehetségnek, bármily irány szolgálatában áll, hódolat jár. Már csak világnézetemből kifolyólag is tisztelem a tekintélyeket. Azonban alapvető kérdések mélyreható tárgyalásánál mégis gyümölcsözőbbnek tartom tekintélyi érveknél a *lényeg* vizsgálatát. Őszintén szólva azonban azért is tartózkodónak kell lennem, mert attól félek, a túloldal sem fogadná el az én tekintélyeimet. Azért legjobb, ha — kölcsönös tiszteletből — őket mindkét részről kivonjuk a vitából.
Egyáltalában mindent el kell követnünk, ha őszintén törekszünk a vitás kérdések komoly tisztázására, hogy a tárgyilagos megvitatás elől minden akadályt elhárítsunk. Ezt tartottam én is

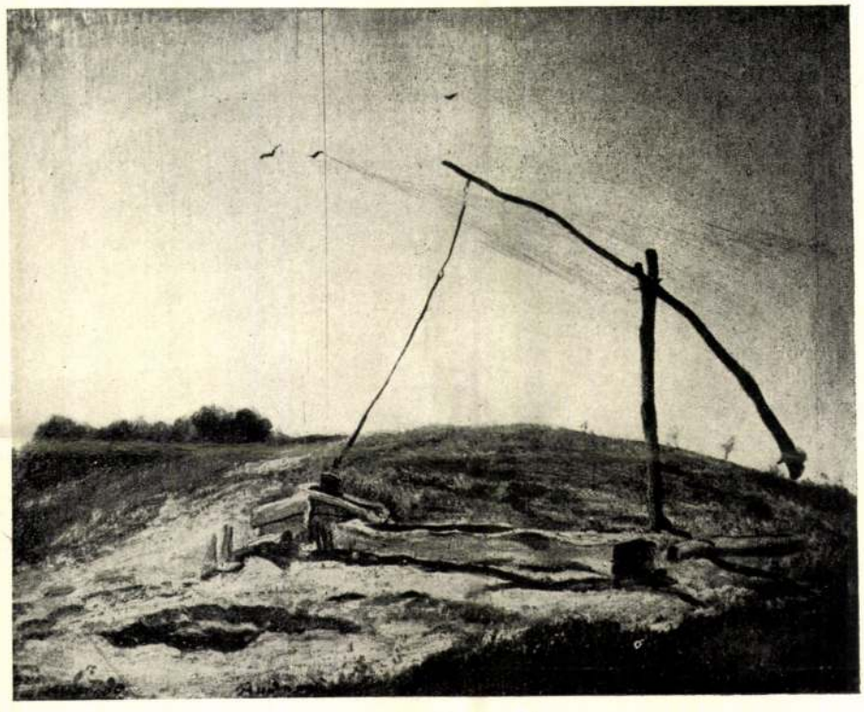

Foto Seidner

Rudnay Gyula: Kútágas
A Céhbellek jubileumi aranyérmének nyertese

Arra kérek mindenkit, sine ira et studio méltóztassék a művészeti kérdések tisztázására és népszerűsítésére irányuó törekvéseimet mérlegelni. Nagyon kérem, azt az „értelmetlen" jelzőt is tessék megbocsátani. Az „esztétikai megértés", ahogy én szoktam mondogatni, tudat alatt, vagy tudat fölött, nélkülözhetetlen előzménye minden esztétikai élvezetnek. És ha már egyszer valami „dadogás", akkor már baj van a megértés körül, mert nem vagyunk egészen mentesek az értelmetlenségtől. És még egyet: a hiba nemcsak a közönség körül lehet valamely „a limine" visszautasítás vagy meg nem értés esetében. Hiszen elvégre az értetlenül állók között vannak másképen egészen értelmes, sőt magas intelligenciáju egyének is. Lehetnek talán még művészek is, kik egész életüket művészi látásuk begyakorlására szentelték.
Elnézést kérek azért is, hogy bizonyos irányok szem előtt, midőn cikkemben a kérdésekre rámutattam, anélkül, hogy állást foglaltam volna. Ezt már csak azért sem akarhattam, mert célom a *kérdések nyitva hagyásával* azok *megvitatása* és *előkészítése*. Alapelveim határozottsága mellett én magam is állandóan ellenőrzés és felülvizsgálat alatt tartom nézeteimet. Utalásaim sem jelenthettek tehát semmiképen „burkolt" támadást. Miért takarnám el azt, amit mondani akarok, mikor a cél épen az aktuális kérdések tisztázása? Nem; csak rá akartam mutatni kérdésekre és azok vitás voltára, hogy kölcsönös becsüléssel és jóhiszeműséggel tisztázzuk azokat. De legyen szabad még azt is kiemelnem, hogy szeretném ezek őszinte megvitatásával közelebb hozni a művészetet és a közönséget. Ezért kértem a Fészekklubot is, hogy adjon hajlékot előadásaink számára.

Mitrovics Gyula.

Csend

Kompozició

Falusi utca

Rudnay Gyula festményei
Tamás Henrik úr gyűjteményéből

Foto Seidner

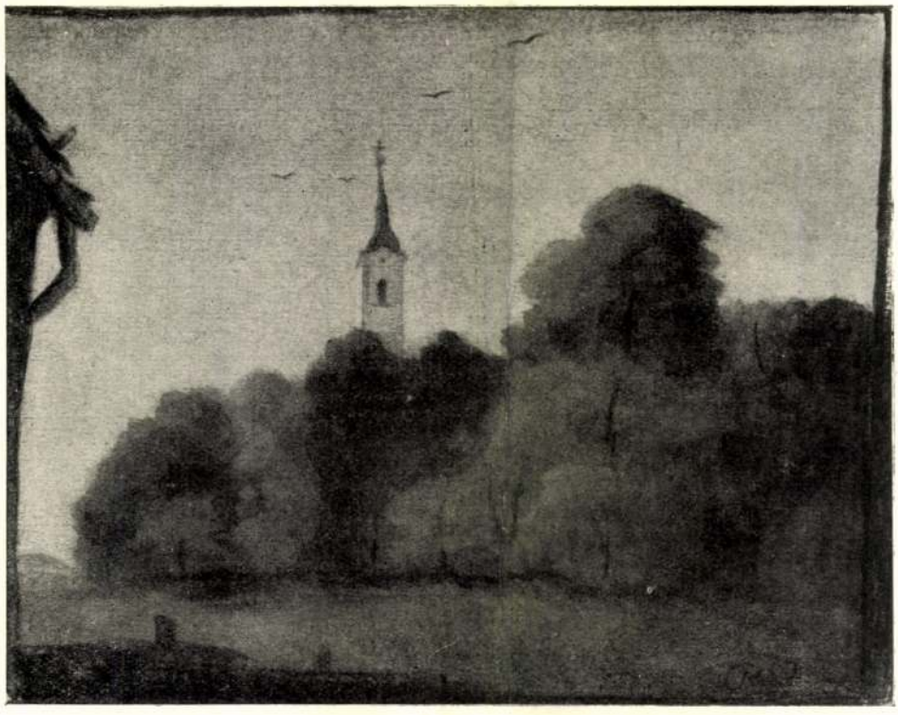

Rudnay Gyula: Harangszó. (Aquarell)

hogy egyes művészi irányok leélik a maguk tiszavirág életét, hogy örökre feledésbe merüljenek, de nem nyomtalanul.
Rendkívül komplikált megállapítani, hogy a művészetben milyen benyomásoknak van átformáló ereje, és mikor, kire és miért hat buzdítólag valamely látszólag elfelejtett művészi irány (Gréco művészete nélkül az expresszionizmus talán meg sem születik vagy egészen más formában jelentkezik, pedig közte jó párszáz esztendő telik el.) Ezek azonban mind messzire vezető és alapos megbeszélést igénylő problémák, amelyek itt le nem tárgyalhatók. Ugyanígy nincs mód arra, hogy itt megvitassuk a tanár úr elmefuttatásának mindazon részletét, melyben nyilt vagy burkolt támadás foglaltatik a modern művészeti irányok ellen. Egyetlen pontot ragadtam ki a természetutánzást, amellyel kapcsolatban szeretném a tanár urat meggyőzni arról, hogy mindaddig, amig célnak látja a képzőművészetek természetutánzását, ki van zárva még a lehetősége is annak, hogy azon művészi irányokat, melyeknél a természetutánzás erősen háttérbe szorul, ő és a vele hasonló gondolkodásuak másnak, mint értelmetlen dadogásnak lássák.

Az elmondottak dacára nagy örömmel üdvözlöm a tanár úr kezdeményezését, amellyel megbeszélésekre invitálja a művészeket, mert az ilyen megbeszélések föltétlenül tisztáznak fogalmakat s ha egyéb eredményt nem is érünk el vele, de legalább annyit, hogy a modern művészetek célkitűzésének és logikájának tisztasága kiderül, akkor már rendkívül célravezető munkát végeztünk.
Nagy érdeklődéssel nézhetnek a művészek e tárgyalások elé.

Orbán Dezső
festőművész.

✣

MEGJEGYZÉSEK ORBÁN DEZSŐ FESTŐMŰVÉSZ ÚR FEJTEGETÉSEIHEZ

Válaszomnak ezt a címet is adhatnám: „Értsük meg egymást". Mert ha szavainkat intencionált tartalmuk szerint értelmezzük kölcsönösen, nagyon kevés eltérés marad közöttünk.
Távolról sem tartom a természet utánzását és a természethűséget a képzőművészetek fő céljának. Ezt már akkor tudtam és hirdettem, — ezelőtt éppen negyven évvel, — mikor doktorrá avatásomhoz a hivatalos jogcímet kerestem. Mivel az esztétikumban kell lenni valaminek, ami közös, a természetutánzásra alkalmas és arra nem alkalmas művészetekben, ilyen elsőrangú tényező a természetutánzás már csak ezért sem lehet; ámbár Aristoteles a művészetek forrását az ember utánzó hajlamában és az utánzásban való gyönyörködésben találja. Aristoteles ebben körülbelül a görögség közfelfogását fejezte ki. Már pedig a görögök is értettek valamit a művészethez. Én a művészet lényegét mégis másokban keresem. 1916-ban „Az esztétika alapvető elvei" címmel megjelent népszerű kis könyvem a művészet lényegét a „*kifejezés*"-ben látja. (38. s köv. II.) Ugyanott (főleg a 46. s köv. II.) utalok a művészetnek arra a hivatására, hogy a valóságot az

ember sajátos szemlélési módjaihoz *idomítsa át.* Ennek a felfogásomnak még határozottabban adok kifejezést „A szép a világszemlélet tükrében" c. alatt a Debreceni Szemlében (1932. 174. s köv. ll.), de még inkább „A neveléstudomány alapvonalai"-ban (1933), ahol a bölcseleti alapvetést tartalmazó első résznek külön fejezetében szólok a művészetek pedagógiai jelentőségéről. Itt ezeket írom: „...a szemléletünk tárgyául szolgáló valóság nem követi szükségképen... a mi szempontjainkat; azért a művészet épen ezek szerint az emberi szempontok szerint alakít, csoportosít, kiemel és ellentétbe állít", azért „az ember legteljesebben művészetében tükröződik. (36. l. l.) ...Szellemiségünk és öntudatunk táplálja bennünk a vágyat, hogy fölibe kerüljünk a környezetnek... leküzdhetetlen az a vágy, hogy — ha máskép nem lehet — legalább saját üdülésünkre teremtsünk egy olyan világot, amelynek a formái igazodnak a mi szemléletünkhöz és a mi megismerési formáinkhoz... Ez a művészet világa". (35. l.)...

Egy dologról azonban nem lehet megfeledkeznünk. Művészet nem fejlődhetik ki légüres térben. Mint halnak a víz, művészeteknek terrénuma az emberiségnek kultúrközössége, melyet ebben a vonatkozásban esztétikai közösségnek nevezhetünk. Ezért olyan találó Reviczky Gyula megjegyzése: nagy hal csak nagy vízben élhet. A művészetben ember szól az emberhez. Ebben az értelemben művész és közönség együtt teremtenek. A művészt közönségétől fokozott érzékenysége és kifejező készsége különbözteti meg, de... *nem választhatja el.* A művészi érték határozmánya tehát, hogy esztétikai *kifejezés* és esztétikai *megértés egészítsék ki egymást.* A művészet mégis rendszerint előtte jár korának. Ez a klasszicitással együtt járó erény, vagy hiba, mert ha nem hozna új, még szokatlan értékeket, alkotása nem ütné meg a klasszicitás mértékét.

Művészi irányok helyességének azonban mégis csak kell valami kritériumának lenni. Mi legyen az? Az egyik főtényező, a művész maga már nyilatkozik akkor, mikor művét megalkotja. A másik faktor — nem lehet más választás — a közönség, melynek többé kevésbé illetékes tolmácsa a kritika. A művész azzal, hogy művét közszemlére teszi ki, közönségének felajánlja, kétségtelen vallomástétellel lép be ebbe az *esztétikai közösségbe* és a *közönség illetékességét elfogadja.* Ez a közönség, a *ma* közönsége és kritikusa, természetesen sokszor téved. Ezt azonban korrigálja az idő, mert a közönség halhatatlan, vagy legalább is addig él, amíg az a kultúrközösség, melynek művész és közönség egyaránt tagjai.

Dehát annak mi a kritériuma, hogy helyes-e a közönség és a kritika ítélete? Épen itt van a bökkenő, mert szellemi értéktermelésnél nem lehet afféle preciziós mérleget felállítani, mint pl. kémiai kísérleteknél. Valami azonban mégis lehetséges.

A pszichológia tudományos exaktsággal megállapítja, hogy a *képzeleti tevékenység sem független a tapasztalati élményektől:* még a képzelet is külvilág nyujtotta, s érzékleseink tárgyait alkotó képzetek anyagából s anyagával dolgozik. A művészi alkotás tehát itt sem szakíthatja ki magát abból a közösségből, amelynek egyik alapja a tapasztalás és érzékelés közössége, mint ahogy az ember általában sem szakíthatja ki magát földi

Foto Seidner

Rudnay Gyula: Pásztorfiu
Tamás Henrik úr gyűjteményéből

VITA AZ ÚJÍTÓ MŰVÉSZETRŐL

VÁLASZ DR. MITROVICS GYULA EGY. TANÁR ÚRNAK

Sohasem mertem volna az írógép elé ülni, hogy megjegyzéseket fűzzek az „Esztétikai Füzetek" első számához, ha nem azt olvastam volna ki Mitrovics tanár úr cikkéből, hogy segítségül hívja a művészeket az esztétikai problémák megoldására. Ezt a félelmet nem a mondanivalóim bizonytalansága szüli, hanem annak a tudományos dialektikának hiánya, amely az esztétikusok írásait általában jellemzi. Így előre is bocsánatot kell kérnem, de ennek az írásnak semmiféle tudományos karaktere nem lesz. Sőt nem is akarom, hogy legyen! Ezzel nem azért kérkedem, hogy leplezzem vele műveltségem hiányosságait, de kerülni akarom a tudományos írásokra oly gyakran jellemző eredményt, hogy az olvasó így kiáltson fel: Tyhű, de okos ember lehet az írója, kár hogy nem értem, mit mond! A cél ugyebár nem ez. Ezért próbálom minden tudományos terminológia kikapcsolásával a mondanivalóimat úgy megfogalmazni, hogy az minden kultúrember előtt teljesen világos és érthető legyen.

Kezdem azon, hogy örömmel üdvözlöm Mitrovics és Horváth professzor urakat, amikor hitelt érdemlő meggyőződéssel írják, hogy a modern művészek problémáját nem lehet a kommunista jelzővel levenni a napirendről. Továbbá, amint Mitrovics tanár úr írja, hogy nem az a feladata az esztétikának, hogy a művészettől bizonyos irányok követését vagy mellőzését erőszakolja ki. Ez a tudományos objektivitás (mily komikus, hogy az ellenkezője is elképzelhető és létezik) az a talaj, melyből a modern művészetek helyes értékelésének — művész, tudós és társadalom által egyformán áhított — virága kinőhet. Sajnos, azt kell mondanom, kinőhet és nem mondhatom, hogy ki fog nőni, mert a dolog nem olyan egyszerű, mint mindnyájan szeretnők. Mitrovics tanár úrnak és vele igen széles körzetben az intellektuális társadalomnak elvitathatatlan vágya, a modern művészetek célkitűzéseit és azok logikáját felderíteni. Az a rengeteg írás, melyet e célnak az elérésére bizonyára igen sokan és első sorban a professzor úr elolvastak, nem hozta meg a várt eredményt. Legelső sorban ennek a meddőségnek az okait kell megkeresnünk, minthogy a megértetés vágya, mintahogyan Mitrovics tanár úr ezt helyesen állítja, a művészetben meg kell, hogy legyen, a megértés vágya pedig úgy az esztétikusokban, mint a közönség intellektuális rétegében annál sürgetőbben van meg, minél inkább tisztázódik, hogy az ügyet kézlegyintéssel elintézni nem lehet. Tudjuk, hogy a meg nem értett művészi produktum lelki konfliktust támaszt alkotó és szemlélő között. Ezt a konfliktust a szemlélő egyoldalúan és mindig a maga javára dönti el. Ezen egyoldalúságtól Mitrovics professzor úr sem ment, amidőn egyes alkotásokat értelmetlen dadogásnak bélyegez. Feltételezem, hogy az egyes művészeti stílusok legkiválóbb reprezentánsaira érti ezt, tehát mondjuk Picassó, Severini stb.-re. Mert hogy minden művészeti stílusnak vannak sarlatánjai, azt bizonyítani természetesen felesleg. Feltételezem tehát, hogy a tanár úr a kubizmust a maga egészében értelmetlen dadogásnak minősíti. S hogy erre jogcíme legyen, hivatkozik arra, hogy a természetutánzás, mely a klasszikus művésze-

Foto Seidner

Rudnay Gyula: A szabadban
Tamás Henrik úr gyűjteményéből

tek remekműveihez vezetett oly hanyatlásnak indult, hogy „neves és tanult kritikusok köszöntik a művészetek egyes újabb irányait azzal a sokatmondó üdvözléssel, hogy ime eljött az ideje a természettől való felszabadulásnak (?!)" Itt tehát a professzor úr egy problémával áll szemben, amelyre megoldást nem találván, értelmetlen dadogásnak minősíti azt, amit a művészek csinálnak. Miért? Mert a bázis, amelyen a professzor úr értékítéleteit kimondja a természetutánzás a képzőművészetben. A tanár úr elismeri, hogy a természet utánzásánál egyéb feladatai is lehetnek a képzőművészetnek. Kérdem, vajjon bizonyítható-e, hogy a természetutánzás a képzőművészetek alapfeltétele?

Ahogy a modern orvostudomány bizonyos betegségek leküzdésére a szervezetet „áthangolja", úgy kell magát mindenkinek lelkileg áthangolnia (ha már nem így született) a modern művészetek megértésére, hogy bizonyos „örök érvényű" alapigazságokat revideálhasson. Ilyen mindjárt a természetutánzás megmásíthatatlan követelménye a képzőművészetben. Legyen szabad felhoznom a plasztikónokat, ahol életnagyságú viaszfigurák valódi ruhába öltöztetve a természetutánzás követelményeit a lehető legjobban közelítik meg, anélkül, hogy bárkinek is eszébe jutna ezeket a szobrászművészet remekeinek minősíteni. Mi következik ebből? Az, hogy a természetutánzás a képzőművészeteknek eszköze lehet, de célja sohasem! Ebben leli magyarázatát az, amit a professzor úr érthetetlennek talál, hogy egyes neves és tanult kritikusok a természettől való felszabadulást üdvözlik. Minden művészi korban, amikor a természetutánzás öncéllá válik, kezdődik egy folyamata a lényeg keresésének, amelynek segítségével épen a legtehetségesebb művészek igyekeznek a művészeteket ebből a kátyuból kirángatni. A mult század 80-as éveinek üres formalizmusa és minden természetutánzó tökéletességének dacára elképesztő sivársága kényszeríti a művészeket egy formanyelv keresésére, mely a tiszta művészi célok kifejezésére alkalmas. Hogy ez ma nem egykönnyen található meg — az oly sokféle okra vezethető vissza, hogy könyveket kellene megírni ahhoz, hogy erre világosságot derítsünk. Nem is célom ezzel az írással ezt elérni. Csak a modern művészetek célkitűzésének logikájára szeretnék rámutatni, mert hisz a tanár úr ezt vitatja el, amikor értelmetlen dadogásnak minősíti a modern alkotásokat.

Ott tartottunk, hogy a plasztikon figurái sulyosan dokumentálják a természetutánzás minél nagyobb hűségére való törekvésének meddőségét. Fölmerül már most a kérdés, ha egy bizonyos természetutánzáson túl a produkció művészietlenné válik, hol van a határ, ameddig a művész köteles a természetet utánozni ahhoz, hogy amit produkál igényt tarthasson a művészet elnevezésére. Nem képzelhető-e az, hogy színeknek, formáknak, téralkotó erejével lehessen oly vizuális élményt rögzíteni, amely a nézőben is élménnyé fokozódhatik, ha megvan a szenzibilitása erre. De még ha ennek a lehetőségét tagadnók is, még akkor is el kell fogadnunk oktató eszköznek azt, hogy az ilyen elvont célkitűzések lassanként ráeszméltetik a szemlélőt, hogy a képzőművészetnek más feladata van, minthogy a néző az agyában elraktározott tudati képek helyességét kontrolálja a vásznon. Arra kérem tehát a tanár urat, hogyha a „dadogáshoz" ragaszkodik is, az „értelmetlent" legyen szíves és vonja vissza.

A dadogás ellen magam sem tiltakozom, mert el sem képzelhető, hogy a problémák rögtön világosan és kristálytisztán alakuljanak ki. Innen van az, hogy abban a tanár úrnak megint igaza van.

Foto Seidner

Rudnay Gyula: Bibliai jelenet
Dr. Szeben Dezső úr gyűjteményéből

Rudnay Gyula

Rudnay Gyula

Magyar Élet 1943.

5. SZ. *Juhan Kütkem:* Az észt állam kialakulása. *Gulyás Pál:* Versek. *Kádár Zoltán dr.:* Rudnay Gyula. *Szabó Pál:* Irni. *Szij Rezső:* A hatalomról.

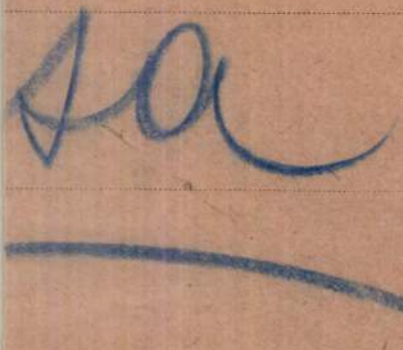

Rudnay Gyula

festő

l.

élet.

Karczagmagyállam

829. h.

1932

1142

1142. Vincen

Sz. Cremaban a XV. század más
1539

Mária eltemettetése.

Jobbról tizenegy apost
fekete szegélyű fehér lepellel l
hogy fáklya fénye mellett
ablakból három férfi nézi a
kerek fülkében, férfi mellszobr
van. Felirata alól: »M. D. XXX
és ettől jobbra, a lépcső köz

Vászon (két részből), mé
1142. — Vétetett 1894 szepten
lirán (6279 K). — Elszámol
(279–94). — Az elszámolásra
16-iki 12620 és az 1895 máj
admányi ivet. — Az elszámolá
28-iki 4561 (635–900) és a
eln. sz. leirat (464–901).

Jegyzet. L. az 1896-iki
— Preisliste N°. 82.

III

VA. 1894

Rudnay Gyula

Rudnay Gyula olasz kiállításának sikere. Magyarság, jún. 4. Jeltelen cikk.

1925.

(Magyar Művészet
1926. 180. l.)

STRÓBL ALAJOS: FELESÉGEM

Béla Napsütés az ujpesti öbölben c. vásznával. A hetedik teremben is sokat mondó képpel szerepel. Szinvonalukat tartják *Kunffy* Lajos, *Tornyai* János, *Moldován* Béla, *Zombory* Lajos, *Vass* Elemér, *Kemény* Nándor, *Pogány* Ferenc és *Náray* Aurél. Egyszerü eszközökkel ér el komoly hatást *Fáy* Dezső, a pallérozott grafikus Paolo és Francesca c. képén, amely formáló és költői erejének adja igazi tanujelét. *Jajczay János.*

X., XI., XIV.

Az ötletes rendezés érdemeit öregbiti, hogy rehabilitálta a Műcsarnok Stefániauti oldalán elhelyezett gyönge világitású termeket. Itt is nagyon szerencsésen érvényesült a rendezésnek az a vezérfonalszerü elve, hogy csak a képeket vizsgálta elhelyezésüknél és minden más szempontot kikapcsolt. Igy kerültek a *X. terembe,* ahol nagyon jól érvényesültek, olyan nevek, mint *Deák-Ébner* Lajos, *Vesztróczy* Manó, *Vidovszky* Béla, *Magyar Mannheimer* Gusztáv, *Mendlik* Oszkár, *Szüle* Péter, *Kálmán* Péter, *Fényes* Adolf, *Knopp* Imre, *Stróbentz* Frigyes, *Czóbel* Béla, *Iványi-Grünwald* Béla és *Rudnay* Gyula, a fiatalok közül pedig *Gál* János, *Czene* János és *Cserepes* István.

A *XI. terem* a grafikáé. Itt is egy sor elsőrangu művelője ennek a műfajnak. *Nagy* Sándor, *Haranghy* Jenő, *Baránszki* E. László, *Komjáti* Gyula, *Zádor* István, *Mühlbeck* Károly, *Gedő* Lipót, *Molnár C.* Pál, vagy a vizfestők közül: *Bornemissza* Géza, *Harmos* Károly, *Király* Jenő, *Hessky* Iván és a nemrég elhunyt *Dörre* Tivadar. Külön fel kell jegyeznünk *Sárkány* Loránd Bohémek c. képét. A *XIV. teremben* folytatódik az olajfestmények sora. *Burghardt* Rezső *Kunwald* Caesar, *Bruck* Lajos, *Barkász* Lajos, *Gachal* József, *Gaál* Ferenc, *Szent-István* Gyula, *Dolányi Benczúr* Ida, *Heyer* Arthur, *Borszéky* Frigyes, *Benkhardt* Ágoston, *Major* Jenő, *Kárpáthy* Jenő, *Lakatos* Arthur, *ifj. Gaár* Vilmos, *Lám* Ilona, *Körér* Gyula és *Ferenczy* Valér nagyrészt már ismert, de jól válogatott vásznaikkal szerepelnek.

XII., XIII. és XV.

Ezeknek a termeknek külön érdekességük van. Itt nyertek elhelyezést a főváros különböző festőien szép pontjairól készült olaj- és vizfestmények, mint a katalógus mondja, budapesti látképek. Itt is a legkülönbözőbb vágásu művészek találkoznak egymással, ami változatossá és érdekessé teszi az együttest. Őszintén szólva ez a rendezői érdekesség rá is fér erre a kis gyüjteményre, mert nem találjuk, hogy általánosságban a legszebb fekvésü világváros tulságosan megihlette volna festőinket. Azért jó kép itt is akad szép számmal. *Bardócz* Árpád, *Baránszky* E. László, *Herman* Lipót, *Háry* Gyula, *Bundschuh* Ottó, *Burghardt* Rezső, *Csizik* Gyula, *Istókovits* Kálmán, *Gy. Sándor* József, *Fényes* Adolf, *Nádler* Róbert, br. *Mednyánszky* László, Rudolf von Alt, Rauscher Lajos és Barabás Miklós képei azt bizonyitják, hogy Buda-

KISFALUDI STRÓBL ZSIGMOND: LORD ROTHERMERE

pest szépségei minden időben akadtak ékesszavú tolmácsolókra.

A *XV.* teremben stilusos akkorddal zárul a Főváros nivós kiállítása: *Lotz* Károlynak 12 darabból álló sorozatával, a nagy mester zseniális és térkitöltőn dekorativ, fölfogásában egészen mainak ható képeivel. Azért mondjuk stilusosnak ezt a végakkordot, mert az egész kiállítás azt példázza, hogy a jó művek tartozzanak bármely művészi felfogáshoz és bármely korszakból valók legyenek is, mindig frissnek és mainak fognak hatni. Budapest Székesfőváros ezzel a kiállítással bebizonyitotta, hogy szerzeményeinek megválogatásában szakértő gondossággal járt el és *Csánky* Dénes személyében egy új kiállításrendező talentummal ajándékozta meg művészeti életünket.

Annak az izgalmas harcnak emlékét is, amelyet a nagybányaiak vivtak Benczúrékkal, dokumentálni kellett volna egy-egy szép példával. Egy két fontosabb alkotással fel lehetett volna idézni a régi emlékeket, kifejezni az utolsó évtizedek művészi fejlődését és mintegy összefoglalva igazolni a muzeum művészi politikájának helyességét. Ezzel szemben láttunk egy tucat csapnivalóan rossz Rippl-Rónai képet, olyan alkotásait a halhatatlan mesternek, amelyeket ha élne, sutba dobná. Szinyei Merse ugyancsak selejtes dolgaival volt képviselve. Még a jobbak közé tartozott Böcklint utánzó édeskés gyenge festménye. Itt kiállitott egyetlen szép képecskéje a Majális színvázlata, amelyet úgy lehet — és ez egyáltalában nem ront a tenyérnyi képecskén — a már kész képe után festhetett mestere. Sok félreértésre adhattak okot Ferenczinek itt

RUDNAY GYULA: FALUSI HÁZ

AZ ERNST-MUZEUM JUBILÁRIS KIÁLLITÁSA

Ernst Lajost és *Lázár* Bélát, a magyar művészet két mentorát ünnepli az Ernst-Muzeum 131. kiállítása. Őket, akik ezt a kiállítási helyiséget alapitották s mint erről a husz év tanuskodik, hozzáértéssel vezették. A jubileum alkalmával rendezett tárlat azonban nem sok örömet okozott. Akadt ugyan a falakon elvétve igazán művészi munka is, de maga az összeállítás nem demonstrálja azt, amit akar: az Ernst-Muzeum huszévi küzdelmes, de dicsőséges munkásságát. Ez a meggondolásnélküli, sebtében összekapott műtárgyhalmaz meghamisitja a muzeum sokéves dicséretreméltó törekvését, pedig ez az elmult két évtized már egy darab művészettörténet. Mennyi elfelejtett régit bányásztak ki és ujat fedeztek fel a közönség számára! Emlékszünk Munkácsy, Paál László, Szinyei Merse Pál, br. Mednyánszky László, Ferenczi Károly, Rippl-Rónai József, Fadrusz János, Izsó Miklós stb. műveiből rendezett reprezentativ kiállításokra, amelyek valóban kultúrális eseményei voltak a fővárosnak.

kiállított képei is, amelyek egyáltalán nem jellemezték őt. A rendezés is szerencsétlen volt: Csók, Vaszary és Kernstok közé kevertek egy sereget a második garniturából. Még a fiatalok is kényelmetlenül érezhették magukat — Aba-Novák, Bernát, Patkó, Szőnyi — akiket bizony alaposan kompromittált a sok egymásmellé akasztás. Ha a megjelent gyüjtők szerint osztályozunk, azt lehet mondani, hogy Wolfner Gyula és beckói Biró Henrik gyüjteménye volt méltóan képviselve. *Jajczay János*

A NEMZETI SZALON ÉVADZÁRÓ KIÁLLITÁSAI.

Régi rossz szokása szerint ismét izzó kánikulában rendezte meg a Nemzeti Szalon saját tagjainak kiállítását. Ezuttal két részre tagolva jelentek meg a szalontagok a kiállítási nyilvánosság előtt. Az első kiállítás a Nemzeti Szalon akvarell- és pasztellfestőinek tárlata volt. Ezen néhány meglepően szép munkával vettek részt *Barna* Ilona, *Blahó* Lajos, *Borsos* István József, *Böszörményi Schwarz* János, *Demeczkyné Wolf* Irma, belibregi *Dimits* Sándor

Jajczay János:
A művészetről
Képzőművészet
1932. 52. 7. 155-156.

Rudnay Gyula

1925

Rudnay Gyula képei. Nyugat, márc. Irta: Marsovszky Miklós.

Magyar Művészet

1926. 5. füzet

Pleszncizmus. Pesti Napló, jan. 4. Irta: Lázár Béla.
Látogatás Glatz Oszkárnál. Szózat, jan. 10. Irta:

Pásztor János is néhány szobrát állította ki az Ernst-múzeumban, Rudnay Gyula képeinek keretében. Primaverája pályadíjat nyert egy évvel ezelőtt. Nemes, artisztikus bronz ez, rugalmas leány-akt, egyszerű, ősi s mindig megújuló feladatnak szigorúan plasztikai, minden hatásra számító eszköz felhasználásától ment szerencsés megoldása. Kisebb alakjain ⟨például Zsuzsannán⟩ nagyon kellemes a fel nem tünő, de felismerhetetlen, szinte ösztönszerű izléses alkalmazkodás anyaghoz s méretekhez. Alig egy tucat szobra között vannak kompoziciók, aktok, kitünő arcképfejek; sokoldalú s méltán népszerű szobrász jelzi velük fáradhatatlan és eredményes munkásságát.

LENGYEL GÉZA

Marsiosky Miklós:

RUDNAY GYULA KÉPEI

A forma biztonsága a szemlélet biztonságából születik. A szemlélet biztonságát elveszítettük. A forma biztonsága így csak követelés, egyik legmélyebb és legsürgetőbb követelése beteg nyugtalanságú, kielégítetlen korunknak. Ha összefogóan nézzük: a mai művészet csak ennek a követelésnek a kiplakátozása. És csodához hasonlatos élmény, ha valahol mégis képeket fedez fel az ember.

A plakátnak egyetlen ambiciója, hogy minél kevesebb gyengédséggel taszítsa el magától az embert máshová, csak épen a címet kell pontosan megadnia. De a Rudnay-kiállításon egész sereg olyan vászon akad, mely megállít és nem ereszt el, amíg egészen meg nem láttuk. Mert festőjük is egészen meglátta azt, amit rájuk festett.

A látásnak, az ábrázolandó valóságdarab megragadásának intenzitásán múlik a külömbség kép és plakát között. A Rudnay Gyula szeme kemény, termékenyítő férfiöleléssel fogja meg azt, ami a tekintetébe került. Nagyon érzékeny és nagyon érző tekintet ez, de nem romantikusan érzelmes, nem kalandokat hajhászó és nem finnyásan válogatós, bár tudja, hogy mit szeret és mit nem.

Az ábrázolt természetdarab vonalainak beláthatatlanba iramodása nem lankad meg és mégis megfér a kép keretei között: ez a kép csodája. Így minden igazi kép a meghatárosodás legmélyebb értelmének szimbólumává válik. A kép a legteljesebb és legtalányosabb forma: a szavaktól menekedett ember formája.

Rudnay Gyula képeket fest. Néhány vászna előtt megnémult álmélkodással állunk meg: elveszítjük a szavainkat. Az ember minden boldogtalansága az élet és a szavak diszparitásában gyökeredzik és abban a kétségbeesett igyekezetben, hogy ezt a diszparitást megszüntessük. Így talán a kép az egyetlen igazi boldogság.

Ez a gondolatunk támadt a Rudnay Gyula képei előtt. De mondjuk meg mindjárt: csak a tiszta tájképek előtt, amikbe nem keveredik ember. Rudnay Gyula oeuvre-je ezekben a tiszta tájakban itt-ott elérkezett a teljességhez. Még a portrait-k színes, komoly és tartalmas emberábrázolása

Nyugat. 1925. márc. 1. 5–6 sz.

fordítás

Rudnay Gyula

is elhalványul és megsúlytalanodik ezeknek a képeknek az érett gazdagsága mellett. A portrait magányos létezésében mutatja meg az embert, kinek problematikussága csak a környező dolgokhoz való viszonyából adódik. Rudnay szemléletének problematikussága is a több alaknál és a természeti környezetbe helyezett embernél kezdődik. A máshol olyan biztos és átható erejű tekintet itt megbizonytalanodik és keresővé válik. A figurális kompozíciók a problémákkal viaskodó Rudnayt mutatják. Két csoportba oszthatjuk őket. Az egyikben egyetlen, vagy csak kevés alak könnyű, szinte felszines rendben, finom akkordokba fogott színek, tetszetős, kecses játéka a vonalaknak. És a háttér, a természet is a dekorativ térkitöltés problémájává súlytalanodik itt és elveszíti a tiszta tájképek természetének mély, döbbenetes valóságát. Az ember ezeken a vásznakon magához súlytalanítja a természetet.

A másik csoportban a természet egészen eltűnik, csak emberek vannak a vásznon, kaotikus nyugtalanságú, belső plasztika nélküli tömegek, sötétség, melyből itt-ott kiszikrázik egy-egy színfolt. Mégis úgy érezzük, hogy ezekben a még formátlan tömegekben Rudnay fejlődésének egy új étape-ja érik és hogy ezek a kisérletek az új étape biztosan elkövetkező termésének csak első, még bizonytalan vizióí.

De a tiszta tájképeken a kép, mint forma már beteljesedett. Mondottuk: nem kalandokat kereső tekintet választotta ki a tárgyukat. Lelkiismeretes, teljes látású szemek a Rudnay Gyuláéi. Nem nyárspolgári lelkiismeretesség ez, mely a naturalizmus fecsegő részletezésébe fullad, de a művész lelkiismerete, aki egy pillantásban felmér és kihangsúlyoz minden lényegeset. Néhány vonal, néhány szín. Nem a verőfény formákatbontó tarka izzása, valami útját állja a napnak, hogy a világ dolgai akadálytalanúl megvalosódhassanak. Lágyvonalú dombok, szelid lankák, néhány fa, sok ég, sok levegő felettük. Ívben vonuló vándormadarak fent a magosban, hogy felkapaszkodjék hozzájuk a szemünk minél teljesebben, minél szélesebb perspektivában megfogni onnét az őszi nap nagy nyugodt csendjét. Sok ég, aprócska felhők, alig észrevehető sűrűsödése és ritkulása a levegőnek: nem tudunk mást, aki az atmoszféra életét olyan kifejező mozgalmasságban és olyan kevés szentimentális drámaisággal ki tudná fejezni, mint Rudnay Gyula. Két sötét, terebélyes fa magasodik ki világos, könnyű lombú fiatal fácskák közül: a sötétség és világosság a fák sötétje és a fák világossága, nem a festőé. És mégis emberi hangon szólnak ezek a fák az életről, a születés és az elmulás titkairól. Csodálatosan objektiv líra ez, minden ellágyulás és minden lelkendezés nélkül való: az ábrázolt dolgok érzelmi tartalma erőteljesen és szemérmes önkénytelenséggel valósodik meg benne.

Bámulni való biztonsággal vannak elhelyezve az akcentusok ezeken a képeken, sehol sincsen csak egy kicsit több, vagy egy kicsit kevesebb is a kelleténél és semmi érzelmesség, semmi brutális, kívülről jött magyarázó szándék nem bontja meg a cél és az eszközök tökéletes ekonomiájú egyensúlyát. És a formát belülről, az ábrázolt természetdarab mélyéről felszínre hozott erők építik meg.

Áhítat fog el ezek előtt a képek előtt: ime a művész!

MARSOVSZKY MIKLÓS

Rudnay Gyula

cikk

La Giustizia.

(Milano). 1925.

április.

ein neues Firnisverfahren führte Ruhemann vor, wozu er eine Farbspritzphiole gebraucht, die z. B. sonst bei der Restaurierung alten Schuhwerks neuerdings verwendet wird. Mit diesem Apparat kann der Firnis dünner und gleichmässiger aufgetragen werden, als mit dem Pinsel.

Reinigen und Restaurieren

Auf Grund langjähriger Erfahrungen und Erfolge stellt P. *Tudor-Hart* diejenigen Prinzipien auf, die den Restaurator beim *Reinigen*, *Rentoilieren und Firnissen* leiten sollten. Zum Reinigen muss dasjenige Lösemittel gesucht werden, das durch seine Eigenart und Anwendungstechnik am wenigsten einen Abtrag dem Kunstwerk tun kann. Zur Rentoilierung darf nur anpassungsfähiges Material verwendet werden, das eine unbegrenzte Schmiegsamkeit der Unterlage sichert, ohne dabei zerstörend oder fäulniserregend zu wirken. Beim Firnisverfahren endlich soll die Oberfläche des Gemäldes mit einer Schicht überzogen werden, die wohl gegen athmosphärische Einwirkungen schützt, ohne aber die Farben zu verändern oder deren Leuchtkraft zu verringern. Dabei muss dieser Firnisüberzug eine genügende Geschmeidigkeit und Elastizität aufweisen, um den Einwirkungen des Temperaturwechsels standhalten zu können. Für das Firnissen, womit sich der Autor am eingehendsten befasste, schlägt er reines Leinöl vor, das aber in einer Weise präpariert werden muss, dass seine Leuchtkraft, Schmiegsamkeit, Widerstandskraft und Unveränderlichkeit gesichert ist. Die *Methoden zur Konservierung und Restaurierung von*

APOLLO

Kedd, január 21. Utoljára!

BUDAPESTET MEGELŐZVE!

Paramount világattrakció!

ERICH VON STROHEIM
versenyen kívüli nagy filmje!

Nászinduló

Regényes történet a háboru előtti Bécs testőrgárdájából.

Főszerepben:
ERICH VON STROHEIM

ELŐADÁSOK:
½5, 6, ½8 és 9 órakor

Valamennyi előadás teljes zenekarkísérettel.

HÉTFŐN: SZÜNET.

Pillanatnyi elmezavarában ciánkálival megmérgezte magát és meghalt egy pécsi gyáros

Pécs, jan. 20. — Megdöbbentő öngyilkosság történt ma délelőtt Pécsett. Az Imre utca 1. szám alatt levő König és társa fém- és rézárúgyár társtulajdonosa König Ferenc, aki a Kálvária utca 48. szám alatt lakott, megmérgezte magát és rövidesen meghalt. Az öngyilkosság körülményeire vonatkozólag az alábbiakat tudtuk meg:

A 60 éves König Ferenc ma reggel pontos időben jelent meg a gyár helyiségében. Társának Hirschler Arturnak feltünt, hogy izgatottan viselkedik, ennek azonban nem tulajdonított nagyobb fontosságot. Kilenc óra táján König Ferenc elment a villanytelepre, ahonnét dolgavégeztével körülbelül fél óra mulva tért vissza. Utána Hirschler Arthur távozott üzleti ügyekben. Amint visszatért a gyárba, König Ferencet az egyik raktárhelyiségben találta, amint a széken ült és feje lehajlott. Hozzászaladt és mindjárt látta, hogy baj történt. Az asztalon pohárka állt, amelyből átható szag áradt ki. Kiderült, hogy

a szerencsétlen ember ciánkálit ivott.

Nyomban telefonáltak a mentőkért, akik még élve beszállították a belgyógyászati klinikára. Mentség azonban nem volt és König Ferenc pár óra mulva meghalt.

Az öngyilkosság okára vonatkozólag senki nem tud semmit.

Minden valószinüség amellett szól, hogy a mindig törekvő, szorgalmas ember pillanatnyi elmezavarában követte el végzetes tettét.

König Ferenc nős volt és egy gyermek atyja. A gyászba borult család iránt széles körben őszinte részvét nyilvánult meg.

Pécs gyomra és torka

A mult év. hús és szeszfogyasztás

Pécs, jan. 20. — Legutóbb beszámoltunk a városi javadalmi hivatal mult évi bevételeiről. Most e bevételek nyomán az elfogyasztott mennyiségeket soroljuk fel. Ezek az adatok érdekes képet nyujtanak Pécs város hus és szeszfogyasztásának alakulásáról.

Az 1929. év folyamán a pécsi közvágóhidon levágtak 11.931 szarvasmarhát és borjut, amelyből kitermeltek egy millió 152.900 kilogramm hust. A levágott 948 birka és bárány 15.710 kg. hust adott. Az elfogyasztott 17.688 sertés egy millió 356.785 kilogramm táplálékot reprezentált. 811 ló husából pedig 167.200 kilogrammot mértek ki. Ezen kivül elfogyott még Pécsett 63.471 kg. füstölthus féle, ideértve a hurkát, kolbászt is, úgyszintén 9526 kg. szalámi.

Ha ezeket az elfogyasztott mennyiségeket elosztjuk az összlakosság számával és csak 55.000 lakost veszünk alapul, — ennyi pedig okvetlenül, minimális számítás szerint is van, — akkor a következő adatokat kapjuk. Minden egyes pécsi lakósra jutott a mult esztendőben átlagosan 20.96 kg. marha- és borjuhus, 0.29 kg. birka és bárányhus, 24.67 kg. sertéshus és zsir, 1.15 kg. füstölt husféle, 0.17 kg. szalámi. A csecsemők természetesen nem számíthatók be és az is természetes, hogy a lakóság különböző rétegeinek husfogyasztása nagyon is eltérő, általánosságban azonban a statisztika csak igy számolhat az összlakóság arányszáma alapján. Igy a statisztika szerint

Pécsett egy emberre évenkint 30.19 kg. husfogyasztás esik, amiből egy hétre 96 deka, egy napra 13.75 deka hus jut.

Ugyancsak érdekesen alakul Pécsett a bor és egyéb szeszfogyasztás aránya. Az egész mult esztendőben elfogyott Pécsett 2 millió 266.208 liter bor, 191.318 liter rum, pálinka és likőr, 831.400 liter sör, 540.761 liter szikvíz és 57.856 liter ásványvíz.

Ha ezeket a mennyiségeket is elosztjuk a lakóság számával, az előbb is alapul vett 55.000 fővel, akkor egy pécsi lakósra 43.02 l. bor, 3.48 l. égetett szesz, 15.12 l. sör, 9.93 l. szikvíz és 1.05 l. ásványvíz jutott. Mivel azonban itt nemcsak a csecsemőket kell levonni az átlagból, hanem úgy számíthatjuk, hogy a lakóságnak egyharmada egyáltalában nem, egyharmada pedig csak kivételes esetekben iszik szeszes italt, az előbbi számítás szerint kiüvő arányszámoknak kétszeresét vehetjük számításba és igy a valóságnak jobban megfelelő képet kapunk, ha csak 18.000 rendszeres szeszfogyasztóval számolunk. Ekkor pedig az egy főre eső mennyiségek a háromszorosra emelkednek.

Ezzel a módszerrel az derül ki, hogy Pécsett

egy férfi átlag 131.5 liter bort iszik évente, ami napi 3—4 deciliternek felel meg.

Ha tovább is igy számítunk, akkor az égetett szeszes italokból egy férfire évente 10.6 liter jut, ami

naponkint egy kupicának felel meg.

A sörfogyasztás pedig olyképen, alakul, hogy egy emberre évente 46.2 liter sör jut, ami

hetenkint 3 pohár sörnek felel meg.

Ezek a számok azt igazolják, hogy a bortermelő Pécs lakósága aránylag nem sok szeszes italt fogyaszt, amikor épen úgy, mint a husfogyasztás csekély mértékében igen nagy részük van a mostani nagyon súlyos anyagi viszonyoknak.

A Stefánia szövetség propagandája

Január 27-én megkezdődik az Anyák Iskolája

Pécs, jan. 20. — A Stefánia szövetség nemzetvédelmi munkájának egyik fontos tényezője a többféle ismeretterjesztő és propaganda munka is.

A cél szolgálatában a szövetség nemcsak a védelmébe tartozó anyák részére tart időközönként tömeges nevelő és oktató előadásokat, hanem a nagyközönség részére is évenkint nyilvános ismeretterjesztő sorozatos előadásokat rendez az Anyák Iskolájában, amelynek célja tehát, hogy minden anya megszerezhesse azokat az általános tudnivalókat, amelyeknek a maga és családja egészségének ápolására s a betegségek elkerülésére szükségesek.

A Stefánia szövetség minden évben változatos programot állit össze, hogy nemcsak a higénia körében, — hanem különféle szociális dolgokban is, kiismerjék az anyák magukat.

Az ezévi Anyák Iskoláját Martinovits Ernőné elnök nyitja meg jan. 27-én. A Stefánia szövetség munkáját fogja ismertetni. Az első előadásokra felhivjuk már előre is a szülők figyelmét, saját érdekükben minél számosabban látogassák azokat, eltekintve az értékes és lebilincselő előadásoktól, — amelyeknek hallgatása nemcsak tanulságos, hanem élvezetes is.

Az Anyák Iskolájának anyagából mindenki annyi hasznos dolgot gyüjthet, amelynek értékét ma fel sem becsülhetjük, mert annak gyümölcsei csak később mutatkoznak.

Az Anyák Iskolája ezentúl is a gyermekklinika tantermében lesz mindenkor hétfői napokon délután fél 5 órai kezdettel.

A kiadóhivatal kéri a t. előfizetőket, hogy lakás illetve cimváltozas esetén a régi és az uj cimet is közölni szíveskedjenek.

Gossmann Márton vagy Mándy Sándor?

Az egységespárt nem állít hivatalos jelöltet a magyarbólyi kerületben — Zajlik a korteshadjárat az egész vonalon — Kisgazdák a nagybirtokos jelölt ellen

Pécs, jan. 20. — A választás előtt álló magyarbólyi kerületben az utóbbi napok folyamán a „helyzet" bizonyos mértékig elvesztette teljes áttekinthetőségét. Nemrégiben még kizárólag Gossmann Márton kisgazda megválasztásával lehetett számolni, amióta azonban Mándy Sándor érdekeltsége igyekszik jobb belátásra birni a magyarbólyi kerület választópolgárait, olyan értesítéseket is kap az egységespárt központja, hogy a kerület hangulata Mándy Sándor megválasztását követeli. Az ilyen információkhoz tartozik az alábbi sürgöny is, amelyet Mándy hívei küldöttek Pesthy Pál volt igazságügyminiszternek, az egységespárt elnökének. A távirat szövege ez:

Nagyméltóságú Pesthy Pál
országos elnök úrnak

Mai napon a dárdai választókerület összes községeiből alakult nagygyülés sajnálattal vette tudomásul régi, szeretett képviselőjének, Mándy Samunak lemondását és az iránta érzett hálából fiát egyhangú lelkesedéssel az egységespárt jelöltjének kiáltotta ki. Tisztelettel kérjük jelöltünknek hivatalos jelöltként való elfogadását.

Vértesi Zoltán
pártelnök.

Más oldalról szerzett információnk szerint a táviratot az „összes községek" polgáraiból verbuvált gyülésnek mindössze három tagja irta alá. Egyhangúan. A többi Gossmannra fog szavazni.

Pesthy Pál választáviratának szövege annak bizonysága, hogy Mándy Sándor nem hivatalos jelöltje az egységes pártnak.

Az egységespárt elnökének válasza igy hangzik:

Vértesi Zoltán
pártelnök
Magyarbóly.

Az egységespárt országos elnöksége örömmel vette tudomásul, hogy a magyarbólyi választókerület polgárai, az egységespárt programja alapján álló Mándy Sándort jelölték képviselőjéül. Megválasztását az egységespárt szivesen látja és kérjük a magyarbólyi kerületet, hogy a jelölt megválasztását vigye diadalra.

Pesthy Pál.

Megbizható helyről vett információnk szerint

ma délelőtt Pesthy Pálnál járt Perlaky György országgyülési képviselő, aki a kizgazdapárt jelöltjének, Gossmann Márton kisgazdának hivatalos egységespárti jelöltként való elfogadását kérte. Pesthy Pál kijelentette, hogy az egységespárt hivatalos jelöltet nem állit, s a dárdai járás választóira bizza, hogy kit biznak meg parlamenti képviseletükkel.

A kerület választói, mint magyarbólyi tudósítás közli, bizonyosra veszik a szinte példátlanul népszerű Gossmann Márton megválasztását. Jelölésének támogatására ma a kerületbe utaznak Patacsi Dénes ny. honvédelmi államtitkár, Perlaky György, Muszti István országgyülési képviselők és a baranyavármegyei kisgazdapárt egész vezérkara.

Központi fütés (8 kg. szén szoba/nap) Viz-, gáz-, csatornázási és Fagymentes klosett berendezések
Siebenfreud Nándor
gépészmérnök, Pécs, Szigeti-utcza 40. Tel. 5-54.

Képek a Mecsek szépségeiről

— Levél a szerkesztőhöz —

Pécs, jan. 20. — Az alábbi sorokat vettük:

Kedves Szerkesztő Uram.

Örömmel olvastam nagybecsű lapjukban azon rövid kis cikket, melyben felhívják a nagyközönség figyelmét a Mecsekünkre, hogy a közönség kedvet kapjon meglátogatni még nagyobb számban, mint eddig. Engedje meg, hogy pár sort én is szenteljek e szép célra és igen lekötelezne, ha szerény írásomat elfogadná lapja részére.

Szeretném ha sokan akadnának még, kik szívvel és lélekkel foglalkoznának a Mecsek kérdéssel és minél többször bekiáltanák a sajtó szócsövén át a robotosok fülébe, hogy ez a gyönyörű környéke a városnak igen elhanyagolt látogatás szempontjából. Talán ha gyakrabban kapna a közönség figyelmeztetőt, avagy izelítőt, apró ismertető leírás képében, akkor akadnának még sokan, kik felkeresnék a természet csodás szépségeit. Oly fontos volna ez a magunkfajta ülő foglalkozást üző tisztviselő embereknek és a nehéz munkát végzőknek egészségi szempontból.

Sajnos még nyáron is kevesen látogatják gyönyörű Mecsekünket, ilyenkor pedig majdnem kihalt. Fél napig is gyalogol az ember és nem találkozik másokkal, mint a csodálkozó szemű erdei lakókkal, az erdő vadjaival. Pedig mily csodás a Mecsek téli panorámája.

Ime szolgálhatok egy tükördarabbal, egy kis képpel vonzóerőül. Oly kevesen tudják még, még a beavatottak is, hogy van a Mecsek ölén egy hely Macskalik néven, ami felér egy kis Sveitzal. Ott fekszik a zúgó erdő közepén Vasas, Komló és Hosszúhetény hármas határán egy csodás kis völgykatlanban. Hat-hét évvel ezelőtt egy nyugtalan vérű ember, Varga József letelepedett Komlón és mint a természet nagy imádója örökké a környező erdőt bújta, kezében kis kézi csákánnyal. Az eredmény az lett, hogy 1927-ben községi területen és 1928-ban közalapítványi területen, dacára a gunyolódásoknak, bányát nyitott, hol elsőrangú fagyálló andesitot talált nagy területen a felszínen. Elérte azonban a magyar ember legnagyobb betegsége a tőkehiány és kénytelen volt felajánlani a bányaművet a vármegyének, aki azt meg is vette. A természet egy nagy barátja így nyujtott állandó kenyeret 130 pár dolgos kéznek, kik kavics és terméskő feitésnél foglalkoznak és betevő falatot ugyanannyi családnak.

Hírét vettük ez üzem létezésének és hárman december egy szép derült reggelén jól megrakott hátizsákkal utra kelve fel is kerestük azt. Dacára a vasárnapnak, nyüzsgő élet fogadott bennünket a telepen, mert az Ast cég és a Ganz cég által szerelt újabb zúzó készülékének utolsó simításait eszközölték, hisz másnap a megye alispánja tart szemlét és átvételt, kit nagy szeretettel vár ide mindenki. A Ganz cég részéről Ary Ernő gépészmérnök kérésünkre igen előzékenyen végig kalauzolt a telepen és behatóan elmagyarázta a munkarendet, melynek gyümölcse cca napi 400—500³ anyag, azaz 40—50 vagón.

Ismét egy lehetőség a kellemeset a hasznossal összekötni. Intézetek és iskolák részére egy gyönyörű kirándulás, s a végpontnál Varga József stájer stílben épült erdei vendéglője várja pihenésre az erdő vándorát, ahol a gazda hagyományos magyaros vendégszeretettel fogadja az érkezőket. Az út is megéri a fáradozást, mert elindulva a Tettyéről, érintve a Dömötörkapút reátér az ember a 3-as utra, Pécsbányateleptől északra folytatja útját az 1-es uton és még az Árpádtető előtt a 7-es uton elmegy Zobák puszta előtti tisztásig, honnan 10—15 perc alatt eléri végcélját, de közben még a Pécs-Baranyai-Kőszénbánya r. t. furótornyát is érinti és azt is megtekintheti. Ha ez az út nem tetszik valakinek, úgy az ujonnan megjelenő Mecsek térképen más utat szemel ki. Kényelmesen 4—5 óra alatt megtehető az út pihenővel, de kik félnek az úttól, azokat autóbusz elviszi és hozza a legrövidebb idő alatt Zobák pusztáig és onnan 15 perc alatt elérnek Macskalikhoz.

Mindezt azon reményben irom, hogy talán egy-két új tagot szerzek vele a pécsi turistagárdának, mert ki egyszer belekóstolt, az nem hagyja többé abba és folyton vágyakozik ki a napsütésbe, a jó Isten szabad ege alá.

Igen köszönve előre is szerkesztő uramnak szivességét és kérem támogatását ezen szép cél előrevívéséhez s vagyok hálás tisztelője

Papp András

Január 25-én az indiai-magyar rokonságról tart előadást Zajti Ferenc dr.

Pécs, jan. 20. — *Zajti* Ferenc dr., fővárosi tanácsnok, ki Indiáról szóló előadását a Pécs-Baranyamegyei Múzeum-Egyesület keretében január 25-én tartja meg Pécsett, a napokban itt járt előadásának megbeszélése végett. A tiszta szívű rajongó, akinek húszesztendős tudományos kutatásokkal megalapozott és külföldi értékes megállapításokkal is egyre erősített szép álma sok-sok magyar lélekben őszinte visszhangra talál, örömmel jön Pécsre, hogy tanulmányának eredményét a pécsieknek is bemutathassa.

Beszélgetés közben Zajti dr. az indiai rokonságra vonatkozólag elmondotta, hogy India történetének alapvető kérdéseivel mindaddig nem lehet eredményesen foglalkozni, amíg India lakosságának ethnographiai összetételét nem tisztázták. India őslakói kétségen kívül szittyák voltak. Ez nem valami új felfedezés. Briggs tábornok már 77 évvel ezelőtt ezen a véleményen volt az ő Races of India című munkájában, amikor azt mondja: Az őslakosság mind közös eredetű, nyelvük, arcvonásaik, szokásaik a nagy szittya család egy ágának mutatják őket stb.... Legújabbak közül Syad-Muhammad Latif a Panjab történetírója a History of the Panjab, Calcutta 1891. munkájában India nagy templomainak építőit turáni hinduknak veszi, kiknek faji egységük szittya eredetű.

Krisztus előtt az I. században a nagy jüecsik törzs vándorol be Indiába, akiket a nyugati írók arsiknak, vagy asziknak neveznek. Baktria felől elfoglalják India legnagyobb részét. A jüecsik, vagy arszik szintén hun fajta, tehát turáni népek lévén, ezek egy újabb turáni réteget képeznek India néprajzi összetételében. A hun betörés egy másik hatása S. Aiyagar professzor szerint a közép-indiai gudsár királyság volt. (A Short History of India, Oxford 1098.) Ezeket a gudsárokat Rangaswami Saraswati madaraszi egyetemi tanár a IV. keleti konferencián felolvasott értekezésében szintén hun törzseknek mondja.

Ugyanezt kell mondanunk a merekről, akik az árjákkal keveredve mégis megtartották faji sajátságaikat. Ők Mihiragula fehér és fekete hunjainak a maradékai. A mult év tavaszán Zajtinak alkalma volt meglátogatni egyik törzsüket, akik magukat magaráknak hívják.

Képei közül egy-kettőt kiemelünk: Bainsror ősi hun város hercegének exotikus szép esküvője, a mihira-gula fehér hun király, India Attilája kastélyának óriási kiterjedésű romjai, tipusok Dsongrál ősi hun faluból. Továbbá Indiának a magyarral egyeztethető jellegzetes népművészeti motivumai Tóth Jenő dr. eredeti vízfestményei, melyeket hat évi indiai tartózkodása alatt gyűjtött össze. India jellegzetes tájai, jellegzetes tipusok India különböző vidékéről, India népművészeti és művészeti motivumai főként sztupákról, templomokról, házak díszítéséről, a kő és fafaragások köréből, India klasszikus építőstilusai, fejedelmi díszfelvonulások stb.

Pécsi előadását *Rudnay* Gyula festőművésznek, a magyar művészet lelkiségének ősi jellegéről szóló tudományos fejtegetése előzi meg, amelyet még élénkebbé tesz *Petrovitsné Ludvig* Vilma énekművésznő két hindu éneke és Petrovits István zenetanárnak egy indiai pásztorzene száma.

Zajti Ferenc dr. eddig Budapesten, Kaposváron, Székesfehérváron és Nyiregyházán tartott előadást Indiáról, mindenkor hatalmas hallgató közönség előtt. Pécsi előadása a városháza közgyülési termében lesz január 25-én szombaton délután 6 órai kezdettel. Belépődíj személyenkint 50 fillér. Jegyeket előre is meg lehet váltani a múzeum helyiségében, vagy a Szent István könyvkereskedésben.

Július 1-je után vízum nélkül jöhetnek Magyarországra az olaszok is

Róma, jan. 20. — A lapok közlik, hogy a magyar—olasz utasforgalomban július 1-től kezdve megszűnik a vízumkényszer. A magyar utasok eddig is vízum nélkül utaztak Olaszországba.

HÍREK NÉHÁNY SORBAN

A kormányzó Forneth Leó dr. budapesti egyetemi magántanárt a szegedi egyetem belgyógyászati tanszékére nyilvános rendes tanárrá kinevezte. — **Apponyi** Albert grófi mondotta a Zeneművészeti Főiskola Mihalovich emlékünnepén az ünnepi beszédet. — **V. György** angol király ma megérkezett Londonba és délután fogadta a leszerelési konferencia résztvevőit. — **Kormányfőtanácsos** lett Maurer Fülöp ny. máv. h. igazgató. — **Keresk. isk. főigazgatói** címet kapott Szakáll Zsigmond. — **Elhunytak:** Agorasztó Ilona Bpesten, Ékes Andor ny. gazdatiszt Olaszfalun, özv. Hamar Ottóné Huszka Skolasztika Jászberényben, Niepel Károly ny. tisztviselő Pestszentlőrincen, özv. Pállik Béláné Steffko Teréz Bpesten, Marton Gyula földbirtokos Nagymákfán, özv. Senn Edéné Bpesten, Falk János tanító Csapodon, Wallfisch Szidónia Esztergomban, Györgyi Kálmán, az Iparművészeti Társulat igazgatója Bpesten, Gegus Rezső iparművész Szegeden, Beck Antal kereskedő Szőregen, özv. Roncsik Lajosné Walter Irén Debrecenben, Fuchs Béla dr., a szarvasi takarékpénztár igazgatója. — **Agyszélhüdés** érte és meghalt Kövér Imre dr. Csongrádmegye főjegyzője, a szentesi képviselőtestület ma délelőtti rendes közgyülésén. — **Letartóztatta** a rendőrség Amigó Józsefet, az Angol-Magyar Bank sikkasztó tisztviselőjét Bpesten. — **Katolikus pap** ezentúl csak főpásztori engedéllyel vállalhat törvényhatósági mandátumot. — **11.500 méter** magasba jutott el Lemoigne francia pilóta, aki meg akarta dönteni Neunhoven német repülő 17.739 méteres magassági világrekordját. — **Edgar Wallace**, az ismert angol iró Berlinbe utazott, hogy személyesen nyomozzon a düsseldorfi tömeggyilkos után. — **Alagutat** terveznek a Gibraltári szoros alatt és ki akarják szárítani az Északitenger egy részét. — **Tüdőbajos** az egri diákok 30 százaléka. — **Emelkedik** a fővárosban a diftériás és kanyarós megbetegedések száma. — **Elpusztította** rettenetes 48 óráig tartó orkán Mananara városkát Madagaszkar szigetén. — **Eliogta** a rendőrség Klein Géza és Szencke Ottó vasuti zsebtolvajokat Budapesten, akik 50 pengőért adtak el egy 40 ezer pengős nyakéket. — **Hősi emlékművet** avatott vasárnap az egykori 41. honvéd gyalogosztály. — **Halálos szerencsétlenség** érte Olaszország legkiválóbb pilótáját, Tomaso del Molint, a Schneider kupaverseny második helyezettjét, aki gépével a Garda tóba zuhant. — **Az angol király** beszédét közvetíti kedden délben a magyar rádió. — **Tizenöt év után** adott magáról életjelt három holttányilvánított köszegi orosz hadifogoly, akik jelezték, hogy a napokban hazaérkeznek. — **Árvíz** pusztít az amerikai Missouri államban, ahol több mint ötszáz család vált haj'éktalanná. — **Agyonszúrta** Gut Margit budapesti rendőri felügyelet alatt álló nőt Vér Gyula ujpesti hentessegéd. — **Lezuhant** Los Angeles mellett egy Mexikóból jövő repülőgép, 14 utas elpusztult. — **6 millió pengő** a Kereskedelmi Bank tiszta nyeresége. — **Időjóslat:** Továbbra is inkább borús, sok helyütt ködös idő várható, mérsékelt fagy, némi vagy kevés csapadékkal.

Rudnay Gyula

Rudnai Gyula
építész

egy tervezője volt
a bpesti tavaszi
vásaron szereplő
Nehézipari Központ
pavillonjának

Új Építészet
1948. 347. l.

a három Körös között elterülő Mallász József a Hunyadmegyei Régészeti és
naságán, a
c és mag
rte volna
gyének sűrt
k hódoltsá
rszág és
k helyébe
anyanyelv
a magyar
nár ez a
sztán ma
ívelődés

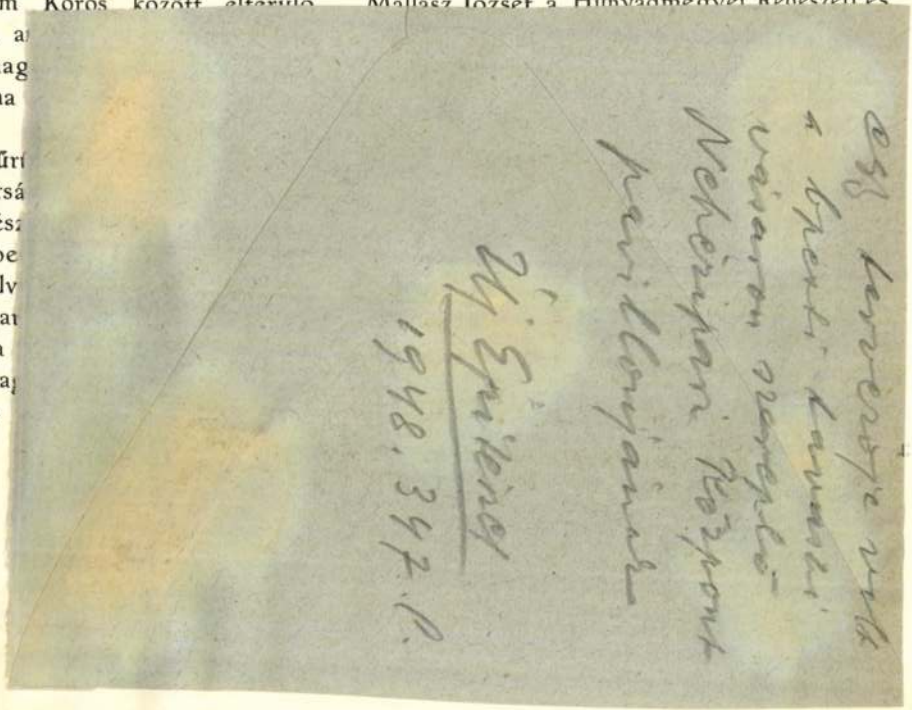

A Balatoni Múzeumból. A Dunántúli Közművelődési Egyesület ez évi rendes közgyűlését *Keszthelyen* fogja megtartani. Erre való tekintettel a Balatoni Múzeum-Egyesület vezetősége elhatározta, hogy a múzeum néprajzi osztályában közszemlére helyezi azt a több száz darabból álló gyönyörű pásztormunkát, melyet az 1913-ik év folyamán gyüjtött s melyek helyszüke miatt most ládákban vannak elcsomagolva. A kiállítandó tárgyak elhelyezésére szolgáló szekrények most készülnek. Ha az idő engedi, a régészeti osztályban is sok, a közönség által még nem

zerválása. A kiásott csonttöredék kat nem hirtelen, hanem lassanké száradni, legczélszerűbben nem nag pinczében, de semmi esetre sen Minél lassabban száradnak a cso kevesebb repedés lesz rajtuk, mel kezelve, agyonrepedezve szét is e *den* csonttöredék gyüjtendő és ha vagy hónap után meglehetősen me csak akkor kell összeragasztásuk nunk.

Ha a csontok nagyon korhad körülvevő homokkal vagy agyagg sen kell azokat kiásni és pinczéb

Rudnay Gyula

LÁZÁR Béla: Rudnay Gyula. (Az Ernst-Múzeum Művészkönyvei. V.) Budapest, 1921.
A füzetek ára 40—40 korona.

KIRÁLYI MAGYAR E
TELEFONSZÁM: 89-5-40
89-6-95
ALAPÍTÁSI ÉV: 1577
KÖNYVE

TÁRGY: Cs. Lvsz.: 4

Ngs.
Dr.Szentiványi Gyula urnak,
Budapest.-

Folyószámlája átvizsgálásakor kén
a nálunk részletfizetéses törlesz
a megrendelés alkalmával egyetért
szórványosan és rendszertelenül,
be hozzánk.-

Tekintettel azokra a valóban nagy
lombahozatalával magunkra vállalt
tok csak akkor hozzák meg azokat

Uj Idők

XXIV. évfolyam, 37. szám
Budapest, 1918 szeptember 15

RUDNAY GYULA FESTMÉNYE

Elkeseredett. 1. Az ilyen gennyedő pattanást az orvossal meg kell nyittatni, különben újra és újra visszajön és végül is kékes-pirosas folt marad a helyén. A megnyitás igen finom késsel és esetleg érzéstelenítéssel történik. A továbbiakban mindig a kezelő orvos utasításához kell alkalmazkodni. Megelőzni az ilyen bajokat arcgőzöléssel és kölni víz rendszeres használatával lehet. 2. Használja a következő hajvizet: Sapon oleac. 10.0. Spir. vin. gall. 100.0. Aquae Colon. 50.0.

Hálás. 1. „Elég olcsó, nem ártalmas, sőt használ" a kaloderma. Ha az ottani gyógyszertárakban kapni nem lehetne, hozassa meg a fővárosból. 2. Véglegesen csakis elektrolysiszszel lehet.

Lábadozó beteg. 1. A fejen lévő kötés lehetetlenné teszi a rendszeres hajápolást, minek folytán, ha választani kell, vágassa le. Arra azonban el kell készülnie, hogy a haj teljes nagyságát csak igen hosszú idő múlva fogja elérni. 2. Igen jó hatása van a kölni víznek.

Csúnya kéz. 1. Önnek is szól, amit „Györgyike" cím alatt szept. 1-iki számunkban üzentünk. Éjjelre kenje be kezét kalodermával.

Remény. Ez a baj gyakran dacol a kezeléssel. Ez okból nem szabad a dolgot elhamarkodni. Dörzsölje be a kérdéses helyeket olyan keverékkel, amely 15 gramm kölni vízből, 15 gramm glycerinből és 120 gramm rózsavízből áll. Később ezen bedörzsöléseket rendszeres meleg arcdouchennek és arcmassagenek kell követnie.

Helione. Igen dicsérik az olyan szépségvizet, amely 10 gramm benzoë-tinctúrából, 200 gramm mandolatejből és 50 gramm narancsvirágvízből készül. Az említett krémet tovább is használhatja.

Ilonka. 1. Mindenhol egyenletesen kell bezsírozni. Legjobb volna, ha brillantinet használna. 2. Tegyen a mosdóvizébe egy kis boraxot. 3. A bórlanolin használatától.

Aurélia. Az ottani gyógyszertárban is készíttethet china-hajszeszt. Ha ezt tenni nem kívánná, vegyen Eau de Quininet. Ezt a drogériákban is meg lehet szerezni. Ezzel a fejbőrt erélyesen meg kell frottirozni. Természetesen ügyelni kell arra, hogy a bedörzsölésnek ne legyen bőrgyuladás a következménye.

Rózsaszínű álom. Tegyen olyankor a mosdóvizébe egy evőkanálnyit a következő összetételű tejből: Tinct. Benzoës 10.0. Aqu. rosar. 100.0. A kölni vizet ezen célra higítva kell használni. 2. Használhatja, kétségkívül hatásos.

Bakfis, Győr. Ez a baj rendszerint összefüggésben van a bőrfaggyúmirigyek megbetegedésével. Ellene legtöbb sikerrel az arcgőzöléssel lehet védekezni. Ezt azonban nagy kitartással kell végezni.

László III. Hosszadalmas baj, de gyógyítható. Ne mossa kezét hideg vízben, hordjon bő, illetve kényelmes keztyűt és vegyen gyakran meleg kézfürdőt. Éjjelre kenje be olyan kenőccsel, amely 20 gramm lanolinból, 5 gramm glycerinből és 3 gramm boraxból áll.

Kétségbeesve. Tényleg el lehet távolítani. Ha alkalomadtán feljön, szívesen útbaigazítjuk.

Bánkódó 19. Néha idegesség az oka. Forduljon bizalommal háziorvosukhoz.

Bözsike. Nem ártalmas. Hydrogen. superoxydot tartalmaz. A hajat nagyon kiszárítja és idővel törékennyé teszi.

Brassó. Csak azután. Addig türelem.

Kék rózsa. 1. Minden levélre válaszolunk, azonban egy kis türelmet kérünk. A legenyhébb eljárás az, ha reggeli mosdóvizébe mindenkor egy kis boraxot tesz. 2. Igen jó hatása van a bórlanolinnak. 3. Ha a pattanásokat kinyomkodja, csak elmérgesíti a bajt és nyomukban kékes-pirosas foltok maradnak vissza. Megelőzésök céljából használjon másodnaponkint tíz percig tartó arcgőzölést. A gőzölés után hütse le az arcát 25 C. fokos vízzel, amelybe esetleg egy kevéske kölni vizet is tehet.

tára, a nagy papírhiány részletezésbe nem ottani gyógyszerész ges felvilágosítást. héját össze kell nyomni és ki kell sajtolni a levét, azután forró vizet kell rá önteni és sűrűre be kell főzni.

Orvostanhallgató. 1. Ezen rovatban csupán csak szoros értelemben vett kozmetikai kérdésekkel foglalkozhatunk. Gyógyászati kérdésekkel a kezelő orvoshoz kell fordulni. 2. Nem ártalmas. 3. Egyenletes lesz, ha a bőrt nem átsütni akarja, hanem kellemesen átmelegíteni.

K. A. Nagybiccse. Csakis festéssel lehet. Leggyakrabban is igen jó eredménynyel az ezüstnitrátot szokták használni. Nehezen eltüntethető foltokat okoz a bőrön, tehát kellő elővigyázatossággal kell eljárni. Többé-kevésbbé majdnem valamennyi festési mód ártalmas lehet. Az ártalmak helybeliek és általánosak lehetnek.

Boldogok az egészségesek. Csakis kozmetikai kérdésekre válaszolhatunk. Betegség esetén orvoshoz kell fordulni.

Barnahajú leány. Kamilla-teával kell mosni. Esetleg a teába egy kis tiszta boraxot kell tenni.

Helyettes tanítónő XXX. Használja a következő kenőcsöt: Acidi borici grta 10.0, Lanolin, Ungt. emoll. aa grta 50.0. Ezt jó vastagon kell a kérdéses helyekre fölrakni.

Mályvarózsa. Legjobb és aránylag legártalmatlanabb szer a hydrogen-superoxyd. Az természetes, hogy használata után kiszáradt a haja, ámde sohasem volna szabad figyelmen kívül hagyni azt az ismert szabályt, amely szerint mikor már meg van a kívánt színárnyalat, a hajat egy kissé be kell olajozni vagy zsírozni természetes fényének helyreállítás céljából.

Tudnivágyó. 1. Hazilag nem lehet elvégezni. Szükség esetén szívesen szolgálunk kellő utbaigazítással. 2. Mi is az ön véleményén vagyunk. 3. Nem ártalmas.

I. I. 1. Éjjelre használjon crême célestet. 2. Szeplője ellen mint legártatlanabb és igen enyhén ható szert a következő összetételű szépségvizet ajánljuk: Boracis 2.0. Aquae rosar. Aqu. fl. Naphae aa 12.0.

Lili. Ellene jó hatású az unguentum emoiliens.

Heliodor. 1. Valószínüleg még a folyó év végén meg lesz. 2. A meglévő miteszszereket enyhén ki kell nyomkodni. 3. Ne használjon semmiféle, mert ez a legfőbb oka a mitesszerek újabb képződésének. 4. A kölni vizet tovább is használhatja. 5. Életmódja megfelelő.

Bélyeg. Használja a következő zsíros Cold-Creamet: Ol. Cocos 50.0. Aquae rosar. 5.0. Ol. rosar. guttam unam. 2. A nap okozta lesülés ellen jó hatása van a következő kenőcsnek: Magist. Bismuthi. Zinci oxydati aa 5.0. Ungt. emoll. 50.0. Ol. Naphae guttas quinque. Eleinte arcának csak kicsi részén ki kell próbálni, mert a bismuth ugyan nagy mértékben alkalmas a teint szépítésére, azonban bizonyos mértékben hámlasztó is, amely esetleg leszedi a felhámnak felületes rétegeit. 3. Sohasem jó, tehát csak kivételesen szabad használni.

Századosné. Nem lehet az eredeti színét visszaállítani. Az átfestés még kellemetlenebb volna. Azért törik, mert nem zsírozza be. Önnek is szól, amit „Mályvarózsa" cím alatt üzentünk.

Szeretném tudni. Olvassa el, amit „I. I." címen 2. alatt üzentünk.

Köszönöm. 1. Ha nagyon zsíros az arca, maradjon meg az eddigi eljárás mellett és külön tegyen a mosdóvizébe egy kis boraxot, még pedig úgy, hogy körülbelül egy pohárnyi vízre jusson egy késhegynyi borax. 2. Legjobb ellene a kölni vízzel való bedörzsölés. Természetesen jó eredményt csak az érhet el, aki hosszú ideig győzi kitartással. 3. Most egyik sem teljesen megbízható. Tegyen kísérletet a borax-gyógyszappannal. 4. Ha szakember végzi, nem marad nyoma és alig fájdalmas.

nyra való tekintettel bocsájtkozhatunk. Az megadhatja a szükséges éretlen, friss dió

gező hatású, tehát nem ajánlatos, tegyen inkább kísérletet olyan szépségvízzel, amely 5 gramm boraxból, 60 gramm rózsavizből és 150 gramm narancsvirágvízből áll.

Gyors segély. Sokan kérik a sürgős választ, kérelmöknek azonban csak a lehetőség határain belől tehetünk eleget. 1. Az arcbőr szárazsága okozza, amely ellen legjobban valamely zsíros kenőcs használatával lehet védekezni. A szappannal való mosakodást kissé korlátozni kell, illetve használjon a mosakodáshoz ugynevezett túlzsíros szappant és mosakodjék meleg vízzel, de ne forróval. Az alkohol használata ezen esetben káros hatású. 2. Igen.

D. M. Debrecen. Valószínüleg körülirt kopaszodásról van szó. Ezen esetben ideges alapja van a haj táplálkozási zavarának. Némelyek parasitárius eredetünek gondolják. Néha rohamosan terjed. Különös aggodalomra azonban nincs ok, mivel az esetek többségében teljesen meggyógyul. Egyszer csak hónapokig tart, máskor meg évekig is elhúzódhatik. A bajnak pontos megállapítása és a megfelelő kezelés megindithatása céljából feltétlenül mutassa meg a szakorvosnak. Tartson külön fésüt és hajkefét és véletlenül se használja ezeket leányánál.

Dr. V. Z.-né. Az ilyen festékanyaghiányt vitiligónak hívják. Okát még nem sikerül kikutatni. Gyógyítása nagy nehézségekbe ütközik. Állitólag quarzlámpával való intenziv megvilágítással sikerül a megszüntetése. Ha a fővárosban lesz dolga, szívesen utbaigazítjuk.

Szeretem a f. t. 1. Jó a következő lanolin toilette-crême: Lanolini puri 50.0. Olei Amygdal. dulc. 5.0. Olei Rosar. gutt. unam. M. f. ungt. 2. Használjon Heiderféle fogport. 3. Kenje be tiszta brillantinevel.

Szanin. Ön egyáltalán nem „rosszabb a többi előfizetőnél" és mi is nagyon örvendenénk, ha mindenkinek kérelmét azonnal elintézhetnők, azonban a nagy papirhiány miatt ez lehetetlen. 1. Ha az arcgőzölést kitartóan végzi, a jó eredmény el nem marad. Tegyen a mosdóvizébe egy evőkanálnyit a következő szerből: Kali carbon. 2.0. Tincturae Benzoës 10.0. Aquae rosar. 100.0. Külön készülékre nincs okvetlen szükség, végezheti a levélben említett módon is másodnaponkint tíz percig. Minden négy heti gőzölés után két heti szünetnek kell következnie. 2. A massaget az izmok lefutása irányában kell végezni.

Kékszemű. Szeplője ellen használja a következő szépségvizet: Borac. 2.0. Aqu. rosar. Aqu. fl. Naphae aa 12.0. A sápadt, beteges szín után való vágyakozás már rég divatját multa, most minden fiatal leány arra törekszik, hogy edzett és napbarnított arcú legyen. Használjon éjjelre lanolin toilette-crémet.

Bánatos szemű. 1. Soványító kúrát csakis orvosi rendeletre és ellenőrzés mellett szabad tartani. 2. Használjon china-hajszeszt. Előbb szappanos mosással zsírtalanítsa a fejbőrt és aztán dörzsölje be a hajszesszel. Ha a bedörzsölés nagyon erélyesen történik, könnyen bőrgyuladás keletkezhetik. 3. Kitartó arcgőzöléssel és higított kölni víz használatával.

Január 4. 1. Az arcápolásnál csak kétféle módja a massagenek alkalmazható, t. i. a bőr simogatása (effleurage) és a dörzsölés (massage à friction). Kivált az elsőnek nagyon enyhén és nem olyan hosszú ideig kell tartania. Tévedés azt hinni, hogy a már meglévő ráncok néhány hét alatt eltünnek. A fődolog, hogy újak ne keletkezzenek. A homlokon a massage alulról felfelé történjék, tehát az orrgyöktől és a szemtől a haj felé. Az ajkak körül enyhén és rövid ideig kell masszálni, egyik szájzugtól a másikig. 2. A tág pórusok ellen használjon kölni vízzel való bedörzsölést, amely egyébként a zsírosságot is nagy mértékben megenyhíti.

Dr. F. A mostani árakat nem ismerjük. Béke idején 15—20 és elsőrangú szerkezettel 25 márkába került.

toronykalapot keresett! — megtekintse egy jóleső pillantással az aranykígyót, mely immár a szívéhez nőtt, mint a fehérkarú Nellike. Biztos fogással nyult a fiók mélyébe, de mi ez? — ujjai csak az üres deszkához értek. A rémület fagya érintette szívét. Keze lázasan kutatott a fiókban jobbra-balra, majd kihúzta az egészet maga elé, — az aranykígyó eltünt tokostul, mindenestül.

Összeszorított fogai között szörnyű káromkodást harapott ketté, de erőt kellett vennie magán, mert a felesége ismert kettős csöngetését hallotta az előszoba felől. Mi lesz most, Uristen? — tépelődött szörnyü dilemmában, mert biztosra vette, hogy az ékszert csak Szeréna asszony kutatta ki és még csak nem is szólhat érte. Mi lesz most? — kérdezte önmagától fogvacogva, de ebben a pillanatban már belépett Szeréna asszony, akit a hórihorgas, szeplős Alinka követett nyomon. Szeréna asszony fején zöldszalagos toronykalap ült, ami még imponálóbbá tette a megjelenését.

— Jó hogy itt vagy kérlek, — szólt nyájas, de félreismerhetetlenül energikus hangon a professzor felesége. — Alinkának holnap lesz a bérmálása és minthogy én leszek a bérmaanyja, utólagos jóváhagyásod reményében vettem neki egy szerény kis ajándékot.

— Kérlek, drágám, kérlek...

— Remélem, a te tetszésedet is megnyeri, ámbár én valami olcsóbbat szerettem volna, de, hiába, minden olyan drága és Alinka mégis csak az én unokahúgom.

— És nagyon kedves kis leány, — tette hozzá figyelmesen a tanár úr.

Szeréna asszony kinyitotta az óriás retiküljét és a legbájosabb mosolyával fordult a szeplős kis rokonhoz.

— Alinka, gyermekem, ezt úgy vedd, mint a kettőnk szívből jövő ajándékát. Te jó gyermek vagy és mi ez ünnepi alkalomból örömet akartunk szerezni neked.

És már bontotta is ki a selyempapírba burkolt ajándéktárgyat. Fekete tanár úr merő pillantását szinte odaszegezte a sötétpiros ékszertokra, aztán hirtelen úgy érezte, mintha egy görcsös kéz a szívébe markolt volna kegyetlen hideg szorítással. A tok szétnyilt és a Szeréna asszony csontos, szikár ujjai közül hideg alattomossággal, gonoszul nézett szemébe az aranykígyó...

Fekete tanár úrnak le kellett ülnie. A zöld szemű szörnyeteg átkozott pillantása szinte kacagott ebben a rettenetes percben és Fekete tanár úr ajkán elhalt a szó, mikor Szeréna asszony mosolyával találkozott. Oh, az a mosoly! Mint a fagyos napfény bágyadt februári reggelen...

— Nagyon szép! — hebegte szinte önkivületben Fekete tanár úr és mialatt reszkető jobbján az Alinka hálás csókja égett, bódult, zúgó aggyal hallotta a felesége diadalkiáltását:

— És tudod, azért aránylag nem is volt nagyon drága. Hatszáz korona az egész...

Szeréna asszony pillantása mint a villám cikázott keresztül a professzor megrogyott alakján. Az aranykígyó már az Alinka sovány karján tekerőzve nézett Fekete tanár úrra, akinek máskor oly nyájas, szelid tekintete most olyan volt, mint a haldokló gladiátoré.

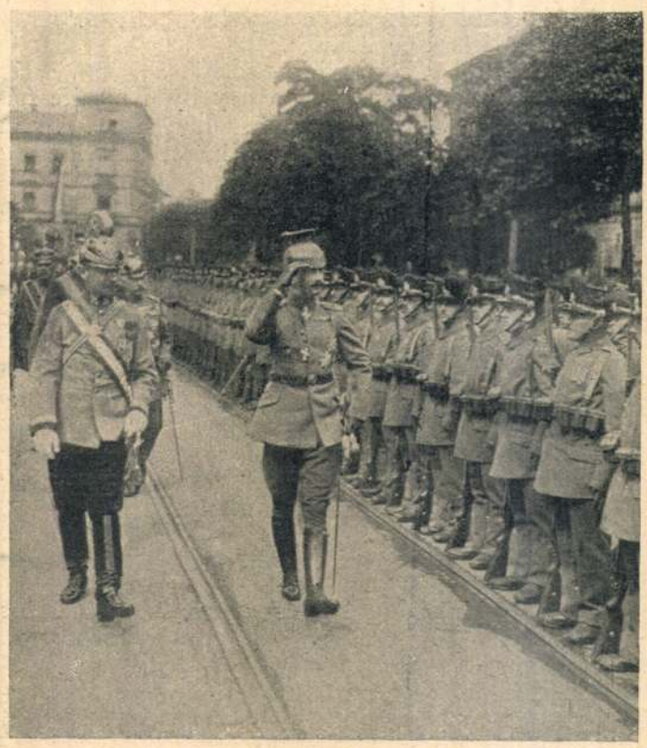

Károly király a szász királlyal együtt elhalad a drezdai szász diszszázad előtt

Rudnay művészete

Rudnay Gyula kiállítása meglepetés a közönségre nézve. Neve eddig alig forgott a nyilvánosság piacán, ő maga hol az Alföld, hol a Felvidék valamely városában vagy falucskájában vonta meg magát és szakadatlanul dolgozott. Borongó hangulatú tájakat szemelgetett ki a maga számára s bennök az emberek nyáját, amint vagy az öröm perdíti össze őket, vagy fekete veszedelem hajszolja. Ezekhez a témákhoz mindig vissza-visszatért s egész ciklusokat festett belőlük a maga számára. Valami ismerős olykor kézalatt meg is vett egyet-egyet, ennél sokkal több életjelt alig adott magáról a festő. Nem élt benne a sürgő életben: nézte a maga szegényes, uri páholyából. Onnan még egyebet is meglátott: sajátságos karaktereket, embereket, akiknek homlokára egész krónikákat rótt a sors. Magát is megfestette így párszor: a tükörbe nézve, a tulajdon ábrázatán is láthatta a sors kemény vésőjének nyomait.

Igy folyt az élete, tiszta művészélet. Az erő, amely benne élt, a köznapi cselekvéstől elvágva, tisztán művészi tevékenységben keresett megnyilvánulási formát. E megnyilvánulási formák azok a képek, amelyek most az Ernst-múzeum falait diszitik.

S e képsor nagyon beszédes. Ritkán látni, hogy egy festő lelkének hangulatvilága oly félreérthetetlenül, uralkodón tükröződik vissza művein, mint ez esetben. Már a tónusuk is jellemző: mély meleg-barna, fanyarság és tarkaság nélkül. E mély meleg tónus leszáll a feketéig, a koromfeketéig s felszökik a vakító fehérig. A hang is, a skála is a gordonka hangjáé. S ez előkelő zománc alatt feszül, mozog, viaskodik az élet. Akár egy emberi lélek mélyén a bánat, az indulat. Sehol sem tör ki formátlanul, de érezteti feszültségének nagy erejét. Annak a magyar úrnak a képe áll előttünk már ez elemekben is, aki szótlanul, tar-

tózkodón temeti magába a legerősebb hevet. Egy percre Madáchra gondoltunk.

Más festői célokra alig használja a szint. Talán azért, mert a szin gazdagsága egy ilyen manifesztációt csak zavarná, legalább is kisszerűvé tenné. A szin itt esetleg szórakoztatná a szemet, holott e képek egész más célzatúak. Legyen tárgyuk bármilyen: ember, asszony alakja, egy bánatos anya, egy menekülő falu, egy alkonyodó táj, vagy egy eszélős, egy rátarti paraszt képe: a jelzett sajátságok mégis egészen líraivá teszik. De ez a lírai elem minden feminin lágyság nélkül való, kemény kézzel markol, mély és erős. Érzelgősség, szenvelgés nem fér el mellette.

Ha e képek így egy férfias, komoly, magában élő lélek visszhangjai, érthető, hogy a külső formai megoldásoknak csak alárendelt szerep juthat. Vannak ugyan itt nagy kompoziciók is, de sohasem jelentkeznek ilyenekül. Ami rajtuk minket megragad, az sohasem a bravur, amellyel együtt tartja alakjait vagy amellyel embereit a térben elhelyezi, hanem mindig az az ösztönös erő, amellyel a maga lelkét, hangulatát szólaltatja meg, mindenek felett.

Igy váltak tehát e képek megannyi vallomássá s bennök megismerjük a szófukar, nobilis uri-embert, a szónak abban a nemes értelmében, amelyben a finomultabb társalgás nyelve használja. E hang s e gesztus éppen nem budapesti, de jól ösmerjük kis vidéki kuriákból, régibb magyar íróink műveiből. Ma ritkaságszámba kezd menni, tehát értéke és érdekessége is növekszik. Művészetünkben meg éppen ritka. Meg is lepte mindazokat, akik Rudnay képeivel itt-ott találkoztak. Meglepte az új talentum kemény ereje, a fékentartott szilajság feszülése, a külsőségektől ment, nemes veretü előadás, amely sikerre vagy hirszerzésre egy percig sem gondol, sőt bújik előle. Akkora előkelőség árad e művekről, hogy nem csodálnók, ha nem is akadna sok amatőrje.

Egy ily festőnél, aki távol áll minden formalizmustól, meglehetősen közömbös, hogy helyet keressünk számára valamely festői irány keretében. Programok a sokaság számára készülnek. De jöhet valaki, aki azt mondja, hogy a művészetet nem problémának, hanem eszköznek tekinti arra, hogy a benne felgyülemlett érzéseket és sejdítéseket kitelepítse a lelkéből a vászonra. Ezek azok, akik nem mások, hanem a maguk számára festenek, s ilyen Rudnay. Lehet ebben valami arisztokratikus vonás, de hogy művészet ez, azt e sok példa bizonyítja. Módfelett sok megérzett dolog került e vásznakra egészen ösztönszerűen, mint ahogy ösztönszerű lehet egy gesztus módja. Innen a vakmerő ellentétek, amelyekkel egy hófehér folt belevillan a legsötétebb környezetbe s helytáll. Akinél a festés latolgató ész-munka: százszor meggondolná s végül az ész lesúrolná a merész cselekvésről az erőt. Itt ez is születésének ős-erejében jelenik meg, tétovázás nélkül s nem súrolja le a jellegét valamely kiszámítás hidegsége. Nem virtuóz, az ügyességnek semmi nyoma. Ügyesen festeni nála annyit jelentene, mint ha valaki megpróbálna ügyesen haragudni vagy ügyesen szeretni. Ez a festés egy ember bensőjének hiánytalan kifelé vetítése. Valóban kevés kilátásunk volna a megértésére, ha e képeket a modellatura, a szerkezet, a valőr vagy rajz szempontjaival akarnók megközelíteni. Ezeknek nincs itt nagyobb szerepük a járulékosnál.

Nekünk nagy öröm Rudnay e szép képsorozatán egy ritka tehetség szabad s valóban tisztán művészi utakon való kifejlődését szemlélni. Ez sem mindennapos dolog.

Lyka Károly

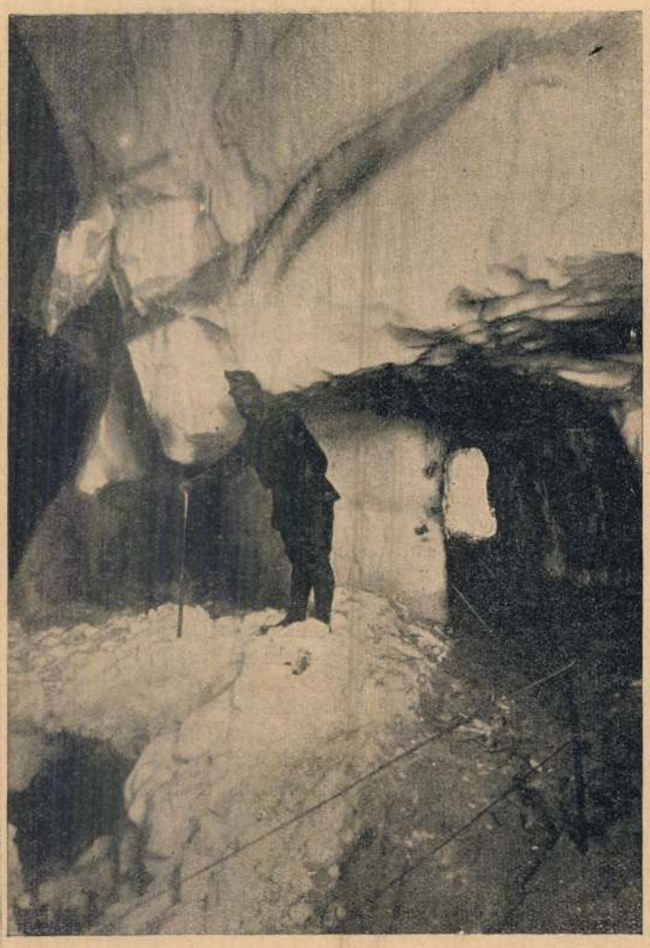

Az olasz harctérről. Glecser-alagút a Marmolata-területen

Séták a nagyvilágban

Egy régi mexikói bányamágnás

Túl a tengeren, sejtelmes kincses Mexikó déli részén, havasfejű tűzhányók tövében épült örök-májusos éghajlatú, andalitóan ódon spanyol városka közepén van egy varázslatos szép, ősi, nagyúri kert, teli tropikus virággal és gyümölccsel, oly mesterien megalkotva, hogy annál elragadóbbat költők sem álmodhatnak. És messze tőle, szédítő magasan, valahol a járhatlan sziklahasadékok, zuhatagos örvények opalizáló ködében fészkel egy mesésen gazdag ezüstbánya, mely már évszázadok óta ontja szakadatlanul a megszámlálhatlan milliókat. Jó százmérföldnyire van egymástól e két hely s mégis mind a kettőt a sors egyazon kegyes mosolya engedte megszületni, mellyel rámosolygott José de la Borde-ra, a tizennyolcadik század egyik legnagyobb stilü, legvállalkozóbb szellemű kalandorára, kiről ez a félig életrajz, félig legenda szól.

José de la Borde, — vagy spanyolosan: Borda, — egészen fiatalon bukkant fel ezerhétszáztizenhat táján Mexikóban. Állitólag előkelő francia nemesi sarj, idősebb rokona ama híres Jean Joseph Labordenak, ki XV-ik Lajosért a madridi udvarnál ötven millió livres-ig jótállt, egész sereg remek középületet emelt, egy félmillió frankos kórházat ajándékozott a franciáknak s mindezért hálából ezerhétszázkilencvennégyben guillotine-el csapták le a fejét. José a spanyol örökösödési háborút megelőző időben jött át, hogy egy nagybátyjának bányaüzleteiben segítségére legyen. Ezek nem igen mehettek jól, mert az öreg úrnak sokat kellett szenvednie a spanyol hatóságok zaklatásaitól,

Rudnay Gyula

Magyar Nemzet
1949. feb. 13

7

A helyzet szombaton

◆

Művészetpolitikai hír kívánkozik ezen a napon a rovat élére: *a köztársasági elnök, Kállai Gyula kíséretében, szombaton délelőtt Bajára utazott, hogy személyesen üdvözölje Rudnay Gyulát*, a kitűnő magyar festőművészt, aki nemrégiben töltötte be hetvenedik életévét. Nincs ebben semmi csodálatos, hiszen „fiatal festőnek" általában a 45—50 éveseket szokás nevezni. Ez a művészet az, amelynél különösen nehéz beérkezni és nem könnyű beérni, de mintegy kárpótlásul a Gondviselés gyakran ajándékozza meg hosszú élettel a festőket.

Rudnay Gyula műve gyakorta mutatott egyenetlenséget. Kevésbbé finoman fogalmazva: sokszor dolgozott pénzért és ebben a vonatkozásban sorsa itt-ott emlékeztet *Karinthy* Frigyesére, de a nagy tehetség a muszáj-munkákon túl és azok mellett mindig újból megnyilatkozott. Ma már a társadalomtól a hetvenegyedik évébe forduló Rudnay megkapja azt a támogatást, amelyre a nyugodt alkotáshoz szüksége van. Ennek a társadalmi megbecsülésnek volt jele Szakasits Árpád bajai látogatása.

A köztársasági elnök megtekintette Rudnay Gyulának és tanítványainak kiállítását, majd meglátogatta a művésztelepet és a szakszervezetet. A bajai közönség lelkesen ünnepelte Szakasits Árpádot, aki a délutáni órákban utazott vissza Budapestre.

◆

Vasárnap, február 13-án lesz negyedik évfordulója Budapest *teljes felszabadításának*. Ezt az évfordulót eddig minden alkalommal operai díszelőadással is ünnepeltük, most először tolódik el az operai ünnepély egy nappal, hétfőre, amikor a Szovjet Kultúra Hónapjának hivatalos megnyitását jelzi majd. Az Operaház hétfői előadását kedden a Városi Színházban megismétlik. Már előre is nagy az érdeklődés az orosz balett csütörtöki operai vendégszereplése iránt.

◆

A közeljövőben Ifjúsági Akadémiát rendez a Magyar Ifjúság Népi Szövetsége a Magyar-Szovjet Művelődési Társasággal és a Természettudományi Társasággal együtt. Az akadémia két részre oszlik. Az egyik a szovjet ifjúsági szervezetnek, a *Komszomolnak* történelmével ismerteti meg a magyar fiatalságot, a másik rész természettudományos előadásokból áll. Az előadók közöt látjuk pl. *Alexits* György, *Vermes* Miklós, *Koczkás* Gyula és *Tangl* Herald nevét. Ez is záloga annak, hogy az ifjúság tartalmas, népszerűsítő előadásokat várhat.

Február 21-én világszerte megünneplik a gyarmati ifjúság napját, ez alkalommal a MINSZ is külön ünnepségeket és előadást rendez.

◆

Közzétették a kultuszminisztérium művészeti főosztályától az 1949. év során 400 és 200 forintos havi jutalmakban részesülő írók és képzőművészek listáját. *A lista sok érdemes nevet tartalmaz.* Dicsérettel említjük meg, hogy támogatásban elsősorban a legfiatalabbak és a nevesebb idős írók részesülnek, ami igazságosnak látszik, mert a legszebb női vagy férfikorban könnyebb az életküzdelem.

A képzőművészeti jutalmak meghaladják az irodalmiakat mennyiségben, ami sajnálatos jele annak, hogy a képzőművészek *még* sokkal jobban rászorulnak az állami támogatásra az íróknál. Mindenesetre olyan emberekről van szó, akiknek legalább puszta életlehetőségét biztosítani valóban elsőrendű feladata kell legyen a kultuszminisztériumnak, ha már a társadalom jelenleg ennek a természetes feladatának betöltésére *még* nem alkalmas.

Sándor, Szövetség-u. 30 b.

Bartók Béla-út 36-38.

Budapest, XI,

BORAINK:

asztali száraz és édes,

szamorodni, asszu

vető áll az általános iskolák rendelkezésére, és mintegy 10—11.000 magasabb képzettségű nevelőre lenne szükség a teljes kapacitású általános iskolákhoz.

Szabolcsi Miklós tartotta meg ezután előadását, amelyben kifejtette, hogy a pedagógiai főiskolák a szocializmus építői akarnak lenni, a korszerű, az igazi tudományt csak a marxizmus-leninizmus szellemével lehet szolgálni. A nevelőknek ismerniök és szeretniök kell az élenjáró szovjet kultúrát, hogy tanítványaikba át tudják vinni.

Kft.-t és villamossági berendezések gyártására a Szabó és Mátéffy Villamosipari és Gépgyár RT.-t Nemzeti Vállalattá alakította át.

◆◆ A CÉGBÍRÓSÁG HÍREI. A cégbíróság *bejegyezte* a következő cégeket: Szálloda Ipar NV. Budapesti Egyesült Középítési NV. Városi Lakásépítési NV. Bútorértékesítő NV. Rövidáru Nagykereskedelmi NV. *Törlés* nem fordult elő.

A Pannónia Szőrmeárugyár nemzeti vállalat szombaton mu-

Kis- és apróhirdetések

DÍJSZABÁS

Apróhirdetések szavanként köznap 0.60, vasárnap 1.20. (Állást keresők a felét fizetik.) Keretes apróhirdetés szavanként köznap 1.—, vasárnap 2.— A legkisebb apróhirdetés 10 szó. Az első és minden **vastagon** szedett szó kétszónak számít. **Kishirdetés** mm-soronként köznap 1.20, vasárnap 2.40 Ft.

Hirdetések felvétele

főkiadóhivatalunkban V. Bajcsy-Zsilinszky-út 34, fiókkiadóhivatalunkban VIII. József-krt 2 és I Krisztina-körút 117, a hirdetőirodákban és dohánytőzsdénkben. Vidékiek a hirdetési díjat ajánlott levélben postabélyegben is beküldhetik.

ADÁS—VÉTEL

BEREN-DEZÉS

Bútor

Ebédlő, nagy, szobrászművészeti díófa, eladó. Rippl-Rónay-utca harmincenyolc, III. 3.

Olasz eredetű renais-

ROYAL BÚTOR

Komb. szobák:

Kisfaludi-Stróbl Zsigmond: Mr. E. Rothschild arcképe Lux Elek: *Arckép*
Révész felv. Révész felv.

Rudnay Gyula : Kondás Révész felv.

Magyar Művészet
1937. 353. l.

ESTI HÍRLAP

1968 JAN 8

1021

Rudnay

RUDNAY

Kilencven éve — 1878. január 9-én — született Rudnay Gyula festőművész, a magyar népélet, a magyar táj egyik legkiválóbb megjelenítője.

— ÉLETE?

— Felvidéki, pelsőci. Apja vendéglős, maga is festett. A gyermek Rudnay változatos környezetben, Salgótarjánban, Rudabányán, Sajógömörön, Tornalján, Miskolcon és Bején nevelkedett. Tizenhárom éves korában apját elvesztette. Anyja hat gyerekről gondoskodott. Budapestre költöztek. Az ifjú Rudnay az Iparművészeti Iskolába iratkozott be. 1895-től Hollósy müncheni iskolájában és Nagybányán tanult. 1903-ban Párizsba utazott, 1905-től Hódmezővásárhelyen és Budapesten dolgozott. 1922-től a Képzőművészeti Főiskola tanára. 1947-ben népi festőakadémiát szervezett Baján. Életművéért Kossuth-díjjal jutalmazták. 1957-ben hunyt el.

— PÁLYÁJA?

— Első képei a Hollósynál elsajátított valósághű természetábrázolásról, finom, aprólékos festőmodorról tanúskodnak. Munkácsy és Goya is hatott rá. Hódmezővásárhelyi munkái a paraszti világ egy-egy jellegzetes figuráját villantják fel. Az első világháború alatt bátran, igazan festi meg a lezajlott tragikus eseményeket. Emlékezetes — a többi között — Szegényember című vászna. A Tanácsköztársaság idején Petőfi Apostolának illusztrálásával bízták meg. Később, a Horthy-világban elsősorban a múlt foglalkoztatja: portyázó kurucok, üldözött betyárok, zendülők. 1926-ban készült A pusztaszeri országgyűlés. 1927-ben a Csokonai diákjai. A felszabadulás után a magyar életet, a magyar falut ábrázolta.

— KIÁLLÍTÁSAI?

— Első önálló tárlatát az Ernst Múzeumban rendezte 1918-ban. A bemutatkozást 1919-ben, 1921-ben és 1925-ben követték újabb kiállítások. Festményei eljutottak külföldre is: 1921-ben Hágába és Amszterdamba, 1922-ben és 1924-ben Velencébe. 1924-ben nagy aranyérmet nyer Bécsben, Génuában, 1935-ben a barcelonai világkiállításon Grand Prix-t és ezüstérmet. Gyűjteményes kiállítása sikert arat Milánóban, Zürichben. Külföldi múzeumok, így a velencei Galleria Moderna és a római Galleria Nazionale is őrzik képeit.

— MŰVÉSZETE?

— A képfestés magyarosodását tartotta céljának. Ars poeticája: „Ha megvan a magyar dalnak a maga külön világa, akkor meg kell lennie a magyar piktúrának is." Művészete az új magyar romantikusoké. Legmaradandóbb munkái félalakos portréi és tájképei. Életműve a nemzeti mondanivaló és a hazai művészi látásmód összegezése. A népről — a népnek festett.

rt Jenő

bajnokot avattak, mert a *Jakabfi—Kondi* kettős ezúttal elérte a szintet.

— *Kíváncsian vártuk Almássy Zsuzsa első hazai szereplését* — mondta dr. Terták Elemér. — *Sajnos, a rossz időjárás miatt az eredeti programot nem tudta egészében bemutatni, hiszen a 19 ugrás közül sokat kihagyott. Az azonban megállapítható: kűrje lendületes, hatásos.*

A jégtáncosok versenyében a *Mató—Csanádi* és a *Berecz—Sugár* kettősök között a kötelező gyakorlatoknál szerzett előny döntötte el az aranyérem sorsát.

Holnap este dől el, hogy az Almássy és a két jégtáncos kettős mellett melyik férfiversenyzőnk, Ébert vagy a fiatal Horváth indulhat az Európa-bajnokságon.

Philadelphiában a férfi kosárlabda-világkupa döntőjében az amerikai Akron Goodyears 105:73 (40:28) arányban győzött az Európa Kupát védő Real Madrid ellen.

---

ar kézilabda-
osztrákok ellen

Pedig a magyar A-válogatott ezúttal erősebb össze-

Rudnay Gyula

Rudnay Gyula vízfestményei, amelyek az első termet töltik meg, ritka példái annak, hogy a mester művészetében mindig dominálló drámaiságot hogyan lehet ezinte miniatürökbe süríteni úgy, hogy a drámai hatást csak elősegíti.

Magyarország 1936. jan. 26.
(Csoportkiállítás az Ernst-múzeumban.)

Vas diatretum VII.

Rudnay Gyula

Magyar Nemzet

1940. aug. 3.

Rudnay Gyula festőművész kitüntetése

A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Rudnay* Gyula festőművésznek, az Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főiskola r. tanárának és volt rektorának a magyar művészeti felsőoktatás és művésznevelés érdekében rektori tisztségének ideje alatt kifejtett érdemes munkásságáért *köszönetét és elismerését fejezte ki.*

T SZÉKESFŐVÁROS
ANCSNOKSÁG
áros polgármestere

nyi Miklós Úrnak

Budapest.

II. Lágymányosi út 16 sz

3. sz. mintája — 6704

Rudnay Gyula
Kossuth-díjas festőművész.

Lap: Bácskiskunmegyei Népújság
1951 MÁJUS 3
Megjelent: .....

Bajai képzőművészek képkiállítása

Vasárnap, 13 án délelőtt 11 órakor nyílik meg a bajai Türr István Múzeumban a bajai képzőművészek képkiállítása. A kiállítást a Múzeumok és Műemlékek Országos Központja részéről *dr. Olfványi* Imre, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója nyitja meg. A kiállító művészek sorában több jelentős alkotással szerepel *Rudnay* Gyula, Kossuth-díjas festőművészünk is. A kiállítás az új alkotásokon keresztül hű képet fogja adni festőművészetünk realista szemléletének és a szocializmus alkotó erejének. A város dolgozói máris nagy érdeklődéssel tekintenek a kiállítás megnyitása elé. A kiállítás a megnyitást követőleg szerda, szombat és vasárnapi napokon délelőtt 10—1 óráig is, egyebekben minden délután 4—7 óráig tekinthető meg.

Rudnay Gyula (Pelsőcz, 1878. jan. 9. — Bp., 1957. jan. 4.): festő, Kossuth-dijas (1949), kiváló művész (1954). 1895-től -+Hollósy tanitványa Münchenben és Nagybányán. Közben rövid tanulmányuton Rómában járt. 1903-ban Párizsban képezte tovább magát. Fiatalkori nagy élménye az orosz kritikai realista irodalom volt, ennek hatására fordult a népélet tanulmányozása és a realizmus felé. Sajátos, nemzeti stilü művészetet akart, ezért 1905-ben Hódmezővásárhelyre költözött. Itt alkotott müveit - Pásztor Jánossal együtt - 1910-ben mutatta be Bp.-en. A háboru monumentális, drámai kompozicíókat váltott ki belőle; menekülőket ábrázoló képek sorát festette. Ezekben az években Losoncon dolgozott. 1918-ban az Ernst Muz.-ban rendezte első, nagy sikerü gyüjteményes kiállitását 1919-től kezdve egyre többet festett Bábonyban, 1922-ben a Képzőművészeti Főisk. tanárává nevezték ki. 1922-től kezdve foglalkozott rézkarcolással; müvei 1923-ban albumban is megjelentek. Ez időtől kezdve több izben szerepelt gyüjteményes anyaggal, s majd minden külföldön rendezett jelentősebb m. tárlaton részt vett. 1924-ben nagy aranyérmet nyert Bécsben, Genovában; 1935-ben a barcelonai világkiállitáson Grand Prix-t és ezüstérmet. 1925-ben Milánóban és Zürichben volt gyüjteményes kiállitása. Több müve került külföldi gyüjteményekbe. 1926-ban megrendelést kapott az Országház részére készitendő, a Pusztaszeri országgyülést ábrázoló nagyméretü gobelinre. 1947-ben Baján művésztelepet alapitott. — Irod. Bényi László: R.Gy. (Bp., 1961. irodalommal).

Rudnay Gyula festő

Magyar Életrajzi Lexikon

- MAGYAR TÁVIRATI IRODA
Külföldi Sajtószolgálat Főosztály
FIGYELŐSZOLGÁLAT
Bp. VI. Dalszínház u. 1.
Tel.: 227-651, 227-480
Pécskiskunmegye Népujság Kecske
Rudnay Gyula,
1952 JAN 12

A RUDNAY-FESTŐISKOLA

Baján

276

Baja városának nagy nevezetessége a „Rudnay-festőiskola". 1947-ben alakult meg a város és a népművelési miniszterium támogatásával. Idillikus környezetben, fenyvesekkel övezett régi kastélyban tanulnak a környéken élő tehetséges fiatalok, nagyrészt parasztok és munkások. Az iskola legfelsőbb irányítója: a 74 éves Rudnay Gyula, a Kossuth-díjas világhírű művész. Az elméleti tárgyakat három tanársegédje, három volt növendéke adja elő.

Rudnay 1922-ben lett a Képzőművészeti Főiskola tanára, azóta is lelkes és fáradhatatlan tanítómester, kiváló festőket nevelt fel az évtizedek során, ma is él-hal azért, hogy egy-egy népi tehetséget fedezzen föl. Most ott él a bajai festőiskolában, ott a műtermében is. Az ablakon beárad a januári napsütés és behallatszik a város életének lüktetése. Nem a parkra, hanem az utcára néznek az ablakok: a mesterét szenvedélyesen érdekli a mindennapi élet sodra, zaja, érverése. A falon tájképek, tárgyi-elemi kompozíciók, önarcképek, akvarellek, rajzok: Rudnay régi és újabb munkái. Szünetelenül dolgozik ma is most egy új önarcképét fejezett be, a nyáron bábonymegyeri nyaralójában festette „Szüreti mulatság" cí. mű kompozícióját, amely a II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon kerül a nyilvánosság elé.

— A tájt és a falusi embert közös témába való foglalása izgalmas feladat a művész számára — mondja erről a képéről.

Hetvenötödik születésnapjára Rudnay egész életművét felölelő nagy kiállítás készül Budapesten. Rudnay új képekkel is készül erre a kiállításra. Fokozott érdeklődéssel és nagy bizakodással figyeli művészeti életünk fejlődését, az új és örök festői témák formálódását.

— Örülök — mondja —, hogy népünk, kultúránk számára új tehetségeket nevelhetek. Örülök a sok fiatal tehetségnek és annak, hogy a magam módján és a magam eszközeivel én is részt vehetek az ország építő munkájában. Nagy megnyugvás számomra az, hogy a tehetségek felkarolásáról, jövőjük sorsáról és irányításáról kormányzatunk intézményesen gondoskodik és megkíméli őket attól a küzdelmes fiatalságtól és keserves nyomorúságtól, amelyet mi éltünk át.

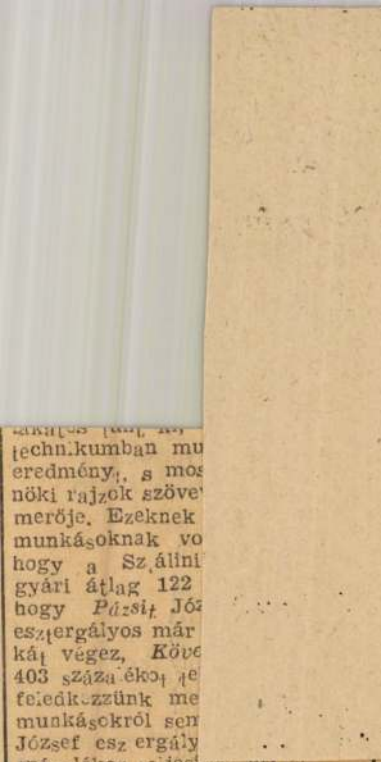

[illegible]
technikumban mu
eredményt, s mos
nöki rajzok szöve
merője. Ezeknek
munkásoknak vo
hogy a Sztálini
gyári átlag 122
hogy *Pázsit* Józ
esztergályos már
kát végez, *Köve*
403 százalékot te
feledkezzünk me
munkásokról sem
József esztergály
százalékos teljesítés [illegible]

A vas és acél országa lettünk
A nehézipar rendíthetetlenül
megvetette lábát az alföldi pusz-
tán s kubikosok, zsellérek ipari
szakmunkásokként dolgoznak a
tervidőpontnál egy évvel előbb
megindult gyárban.

fokozásával sikerre
es tervünket

lenleg már 156 százaléknál tar-
tunk, de ezzel nem elégszünk
meg, hanem tovább küzdünk
teljesítményünk fokozásáért.
Tudjuk, hogy minden százalék-
kal ha almas csapást mérünk a
béke ellenségeire és sikerre
visszük ötéves tervünket.

HEGEDÜS PÁL, a Kos-
suth kubikos-brigád veze-
tője, Szabadszállás.

Igérjük Rákosi elvtársnak,
tervek szigorú végrehajtásával,
rendszerének kiszélesítésével, a
kalmazásával fokozzuk népgazd
sát.

Igérjük Rákosi elvtársnak,
ségi előírásainak teljesítése mel
növekvő igényeit és külkereske
kiváló minőségű és széles válasz
gunk törekedni.

Igérjük Rákosi elvtársnak,
következetesebb érvényesítéséve
gének emelésével, a vezetők é
nak szorosabbra fűzésével és
rozottabb érvényesülésével jelen
vezetés színvonalát. A pártsze
a szakszervezetek egybehangol
remtjük mindazokat a feltételek
mozgalom újabb nagy fellendül
ményezésének az eddiginél is
szükségesek.

Szeretett Rákosi elvtársunk.

Igérjük és fogadjuk, hogy
és túlteljesítésével újabb győze
szocializmus építésének nagy ü

Rudnay Gyula
LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285
1956 JUN 5
Szabolcs-Szatmári
Néplap, Nyíregyháza

1956. június 5, kedd

Képek a VI. magyar képzőművészeti kiállítás anyagából a Jósa András múzeumban

A VI. magyar képzőművészeti kiállítás képeinek egy részét mutatja be ez alkalommal a múzeum az érdeklődő közönségnek. A kiállítást a Műcsarnok rendezte azon képekből, melyek hivatva vannak bemutatni a szocialista-realista képzőművészetünk mai helyzetét, illetve valamilyen módon kapcsolatban vannak Nyíregyházával, annak környékével. A kiállítás éppen ezért nagyon tanulságos és érdekes.

Szocialista-realista festészetünk közel tíz esztendős múltra tekinthet vissza. Ezek a képek tehát nem jelentik a végeredményt. Képzőművészetünk állandó fejlődésben van. Ha meg akarjuk közelebbről magyarázni a mai helyzetét, akkor elmondhatjuk, hogy a jelenlegi magyar képzőművészet eredményesen támaszkodik a haladó magyar képzőművészeti hagyományokra. Ez azt jelenti, hogy a szovjet művészet példájára a magyar képzőművészek is magukévá tették és tanulmányozták a haladó magyar festészet, szobrászat eredményeit. Ez azonban önmagában nem elégséges, az eredményeket tovább is kell fejleszteni. Ha a szemlélő végignézi a kiállításon bemutatott képeket, meg kell állapítania, hogy nagyon sok jó és kiváló alkotás van már. A képek nagy többségében megtalálható mindaz, amely a jó képet, vagy szobrot kell hogy jellemezze. De mégis van valami hiányérzetünk. A művészek között nagyon kevés az egyéniség. Kevés tehát az egyéni ítélés az alkotásokban. Az alkotásokban szereplő emberek nem tipizált alakok, kissé általános mondhatnám sablonos figurák. Gondoljunk csak vissza Munkácsy nagyszerű népi típusaira. Itt ilyen vagy ehhez hasonló egyéni típussal nemigen találkozhatunk. Még a Szőnyi István képein látható alakok is sematikusaknak mondhatók néha. Festőink sokat foglalkoztak a mesterséggel és a legfontosabbról sokszor megfeledkeztek. De nézzük talán sorra a képeket.

Az első teremben balra Szőnyi István „Reggel" című képe. Tele gyönyörű festői értékekkel, de a benne szereplő alak mégis csak egy már régen jól ismert szőnyis akt. Tehát a régi ismétlése.

A következő kép Fónyi Géza: „Szerelmespár" című képe. Óvatosan, de kissé fáradtan megfestett kép. Szinte dekázgatva vannak benne a kép jó tulajdonságai. Azonban kevés erőt sugároz.

Rudnay Gyula: „Vihar előtt" c. képe a következő. Kissé nyers és kemény.

Ismét egy Szőnyi-kép következeik: a „Szerelmesek". A hangulata szép, de stilizáltnak hat kissé.

Burghardt Rezső virágcsendélete kellemesen összefoglalt kép. Szépek a csillogó fehér virágok, melyek a letompított környezetből kivillannak.

Szabó Vladimir „Földosztás" című képe egyéni alkotás, de nem fedezhető fel benne a magyar táj. Talán a német renaissance festőkre emlékeztet.

Bótos Sándor: „Puszta mélye" című képe pedig mintha Paál László másolat lenne. Ez talán a haladó hagyományokkal kapcsolatban mégis csak túlzás.

Iván Szilárd: „Dália" c. képe friss és kellemes, de néha nyersnek hat.

Bencze László: „Bányászok téli hajnalon" nem rossz kép, csak az ott szereplő alakok szintén inkább németalföldi embertipusok. Különösen Benczére jellemző az állandó stílusváltozás. Reméljük, egyszer önmagára talál.

A második teremben látható Szentiványi Lajos: „Kossuth-híd építése" c. képe. Nagy festői tudással megfestett kép, melyben az ember és táj egyforma szerepet kap.

Pallay József: „Eső után" c. képe szintén Paál László másolatnak hat.

Szép és erőteljes kép Moldovány István: „Székely leány" c. képe.

Móricz Sándor: „Ipari tanuló" c. festménye reálisan megfestett, kellemes színhatású kép. Nagyszerűen értékesítette a szovjet eredményeket.

A harmadik teremben Domján József: „Pipacs és szarkaláb" c. színes festészete nagyszerűen adja vissza a pipacs erőteljes színét a környezet zöld kontrasztjából.

Bencze L.: „Reprodukciót néző leány" c. képe mesterkélt beállítású.

Itt látható továbbá Váci András: „Kállói vasútállomás" c. képe, mely már régebbről ismeretes a Váci itt rendezett kiállításával kapcsolatban. Jól esik látni továbbá Nagy S. plakettjeit. Nagy Sándor szintén a nyíregyházi szabadiskolából indult el.

Kerényi Jenő: „Vízbelépő" c. szobrában nagyon sok életfeszültséget láthatunk.

Kiss Kovács Gy.: „Vak Bottyán" c. szobránál a ruházat mozgalmas volta zavarja a szobor egységét.

A kiállítással kapcsolatban hiányként lehetne megemlíteni, hogy nem hozták le a Bernáth- és Domanovszky-képeket. Annál is inkább, mert erős egyéniségük sok alkalommal kiállítás-arculat meghatározó. A vidéki közönség tehát nem kaphat teljes globális képet képzőművészetünkkel kapcsolatban ezek ismerete nélkül.

Sajnálatos körülmény az is, hogy a kiállítás megnyitásának és tartamának időpontja a középiskolások évzárásával úgyszólván egybeesik és így a középiskolásoknak elenyésző száma lesz képes csak megtekinteni.

DIÓSZEGI BALÁZS.

Világ proletárjai egyesüljetek!

SZABOLCS-SZATMÁRI NÉ

AZ MDP MEGYEI BIZOTTSÁGA

XIII. évfolyam, 130. szám ÁRA 50

Becsüljük meg a dolgozók javaslatait

Első ötéves tervünk végrehajtása során olyan hiba került felszínre, amely nem született volna meg, ha kellő mértékben figyelembe veszik a dolgozók javaslatait. Éppen ezért a tervek némely esetben nem az egyes területi adottságok, helyi sajátságok figyelembe vételével készültek. Az üzemek gyakran nem a lakosság szükségleteinek helyes kielégítését tekintették a tervek készítésekor, hanem olyan gyártmány-féleségekből irányoztak elő nagyobb mennyiségeket, amelyekből könnyen túlteljesíthették terveiket. Így történtek meg a már ismert visszásságok, például az edények, cipők, gyermekruházati cikkek gyártásánál.

Mindezen hibák ismeretében második ötéves tervünk készítéséhez sokkal tömegesebb javaslatok váltak szükségessé. Az irányelvek ismertetése után a javaslatok olyan özöne érkezett és érkezik az egyes illetékes szervekhez, amely dolgozó népünk alkotó kedvéről tesz bizonyságot. A vasút, a dohányfermentálógyár, a tiszántúli áramszolgáltató, a kisvárdai Vulkán és szinte valamennyi üzem vezetősége elmondhatja, hogy a beérkezett számtalan javaslat között alig akad egy-két olyan javaslat, amely megalapozatlan és talán nem is kívánatos követeléseket tartalmaz. A dohányfermentálógyárban a dolgozók nagy tömege tette magáévá a terv irányelvei közül a költségek csökkentésére, a termelékenység emelésére vonatkozó kívánalmakat. Így született meg többek között egyik javaslatuk, hogy a drágán előállított villanytelepi gőzt ezentúl saját kazánnal maguk akarják előállítani. A kisvárdai Vulkánban öntödei szakmunkások vetették fel először azt a nagy jelentőségű javaslatot, amellyel már lapunkban foglalkoztunk, hogy a megye mezőgazdasági kisgépeit és fontos export cikkeket gyártsanak. Nyírbogdányban egy komplex brigád lelkes munkájának következménye, hogy a kőolajipari vállalat az ötéves terv során már kizárólagosan fogja gyártani a vazelint, amellyel úgyszólván csak egy év óta foglalkoznak. Az irányelvekben alapjában helyesen bontakozott ki a kisipari termelőszövetkezetek következő ötévi programja. Megyei ktsz-eink dolgozói az irányelvet tovább fejlesztve javaslatot tettek, amely megjavítja az irányelvek helyi adottságainak meg nem felelő pontjait, más szóval megtölti élettel. Ennél is tovább mentek az Alkaloida Vegyészeti Gyár dolgozói. Amellett, hogy javaslatot tettek az üzem továbbfejlesztésére, arra is gondoltak, hogy megteremtsék a munkájukhoz szükséges nyersanyagot. Javaslatukban azt is lerögzítették, hogy a megfelelő beruházásokkal termelésüket a jelenleginek négyszeresére emelik, és több új, eddig még hazánkban nem gyártott gyógyszer gyártását is bevezetik.

Természetes, hogy a megalapozott javaslatok figyelembe veszik azt a körülményt is, hogy a feltétlen hasznosság mellett megvannak-e az adottságok is a megvalósításhoz. Ennek hiányában olyan követelések születhetnek meg, amelyeket nyersanyag, anyagi eszközök, vagy beruházási költségkeret nélkül kielégíteni nem lehet. Ez ismét csak zavarokat okozna a megvalósítás során, nagy anyagi erőfeszítést követelne, s az építkezés, a végrehajtás túlságosan elnyúlna, vagy időközben kellene törölni a tervek közül. Éppen ezért szükséges a tervek összehangolásánál bizonyos határvonalak megállapítása, amelyeket az üzemek illetékes osztályai „keret számok"-nak neveznek. Elhangzott ezért több helyen is az az elége-

detlen megnyilvánulás, hogy továbbítjuk a dolgozók javas nem fér be a keretszámokba Ez az állítás nem helyes és meghatározással találkoztunk amelyre igen jó felelet az id házások ténye. Nem egy üz házási, vagy rekonstrukciós l lószínűleg a tervek végleges nak kapni további jól m nagy jelentőségű pótjavaslatc ciós költségkérelmei.

A javaslatok között le lehetnek téves ismeretekből a nagy többség olyan távl ötéves tervünkben, amelyek padok mellett megszületve eddigiekből ha csak azokat lyek lapokban megjelentek, tést: második ötéves tervü megfelelően, a lakosság szük gítve került összeállításra. M olyan utat teszünk meg, an terv nem öncél, a dolgozó n a dolgozók javaslatait.

MAGYARORSZÁG

Beszéljen maga a magyar film!

A Filmkamara elhatározta, hogy sajtóperek sorozatát indítja meg haladéktalanul támadói ellen — a magyar film megdöbbentő pusztulásának ügyét azonban nem lehet sajtóperekkel elintézni. Ez az ügy most már a maga valódi jelentőségében áll a közvélemény előtt. A magyar film sorsa az érdeklődés középpontjába került; minden gondolkodó ember tudja már, hogy itt nem valami mellékes dologról, bürokratikus belügyről van szó, hanem jelentős anyagi és mérhetetlen szellemi értékekről. A kérdésnek ez utóbbi oldalát Zilahy Lajos világítja meg nagyszabású vasárnapi cikkében a *Pesti Hirlap*-ban. Felhívja a figyelmet arra, hogy a magyar film ügye — a magyar nyelv ügye. Száz évvel ezelőtt emelték a latin helyébe hivatalos nyelvvé a magyart és a kiváló író azt állítja, hogy azóta nem érte nagyobb támadás a magyar nyelvet, mint most, hogy a magyar filmet elsorvasztották. »Értsük meg végre az Isten szerelmére, — írja — a magyar nyelv óriási területei szakadnak le, igen, a nyelv, a magyar nyelv némul el a battonyai, izsáki, mélykúti, nagyfügedi, szőregi, isaszegi, sárisápi és annyi más, hatszáz magyar moziban, a nyelv, a nemzeti lét legfontosabb kincse veszíti el hangját, a nyelv, amely most száz esztendő mulva nemcsak Heckenast és Landerer betűiben, hanem fénybe, hangba, emberi alakba öltözve is megjelenik lelki táplálékul, mindig mélyebb és mélyebb néprétegek felé hatolva, — hogy mondjam ezt el, hogyan értessem meg: itt nem a beszélő filmről van szó, hanem a »látható nyelvről«, e fénytechnikai csodában nekünk magyaroknak irtózatosan fontos küldöttünkről, amely most kiszúrt szemmel és kitépett nyelvvel fog megérkezni Ruszinszkóba, nagyobb dicsőségére annak a miniszteriális felfogásnak, amely felrántja a vállát és azt mondja: hát ha nem lesz, akkor nem lesz magyar filmgyártás, a mozik majd idegen filmet fognak játszani.

Zilahy figyelmeztetése mélységesen komoly; de komoly igazság rejtőzik Vaszary Gábor irónikus kedvességében is. Ez a szellemes fiatal író ugyancsak a film ügyével foglalkozik. Sorait Kiss Ferenchez, a Filmkamara elnökéhez intézi. »Hagyd abba, Ferikém!«, mondja a kitűnő színésznek. »Egyetlen szó, amelyet elmondasz a színpadon, sokkal többet ér, mint az összes kamarai szónoklatok együttesen.« Vaszary »egyszerű példával« világítja meg, mi történt tulajdonképpen a film dolgában. »Ha valaki megúnta a régi ruháját és helyébe újat készíttet, — írja — megvárja előbb, míg elkészült az új és csak azután dobja el a régit, máskülönben ruha nélkül marad. De tinéktek nagyon sürgős volt a dolog. Az első volt levetkőzni és eldobni minden régi ruhát. És most ott ültök lenge magyarban és ráeszméltetek arra, hogy így nem lehet az uccára menni. Ahelyett, hogy legalább egy nadrág után néznétek sürgősen, a bűnöst keresitek.«

Ez a helyzet. S a szomorú valóságot egyáltalán nem enyhíti, hogy »a magyar filmet divatba hozta a filmgyártás válsága, hogy ma már mindenki a magyar filmről beszél«, mint a kormány hétfői lapja írja. Jobban szeretnénk, ha a filmgyártás *virágzása* hozná divatba a magyar filmet s ha nem a magyar filmről beszélnének, hanem *maga a magyar film beszélne.*

Film és futball

Miközben a futball kormánybiztosa a futballbírák nagyszüleinek vallása iránt érdeklődik és politikai kijelentéseket tesz, két magyar futballcsapat példátlan sikert ért el. Vajjon kérdőívek kitöltésével és szónoklatokkal? Dehogy! Futballjátékkal. Futballjátékkal, melynek szabályai csak ofszájdról, kornerről és hasonlókról tudnak, de fogalmuk sincs semmiféle világnézetről. Az *Ujpest* és a *Ferencváros* sem jobboldali, sem baloldali futballt nem játszott, egyszerűen csak jó futballt játszott és így történhet meg, hogy a Középeurópai Kupa fennállása óta most először magyar csapatok egymást közt küzdenek az elsőségért. Jó volna, ha a futballkormánybiztos is az ilyen játék szellemében merítene ihletet, nehogy a magyar futball is oda jusson, ahová a magyar film jutott.

Négyen egy motorkerékpáron

Négyen ültek a motorkerékpáron, mellyel tragikus szerencsétlenség történt tegnap Pilisvörösvár határában. Nemrég mutatott rá két kiváló autós szakember éppen a *Magyarország* hasábjain, milyen veszélyes dolog az autók és motorkerékpárok túlterhelése, s csak néhány nappal ezelőtt rendelte el a főkapitány, hogy a rendőrség lehetőleg akadályozza meg a túlterhelést. Most mégis négyen ültek egy motorkerékpáron; és a katasztrófa megtörtént. A vizsgálat még nem derítette ki pontosan, milyen körülmények okozták a szerencsétlenséget; de annyi bizonyos, hogy ha négyen ülnek egy motorkerékpárra, ez maga is elég a katasztrófához.

KRIKET

Irta: Bálint György

»A Lords közelében lakik? Irigylem érte« — mondta egy londoni ismerősöm. Angolok aránylag ritkán irigyelnek, különösen középeurópaiakat. Ez az irigység mégsem lepett meg, szinte már számitottam is rá. A londoniak szerencsés embereknek tartják azokat, akik a Lords közelében laknak. A Lords tudniillik London legnagyobb kriket-pályája és aki e nevezetes hely közelében lakik, az aránylag könnyen és fáradság nélkül juthat el a nagy mérkőzésekre. Tudtam, hogy kiváltságos helyzetben vagyok, szerényen bólintottam és nem mondtam meg az igazat. Nem mertem bevallani, hogy egyszer sem voltam a Lords on.

Miért nem mentem el egyetlen kriketmérkőzésre sem? Nehéz megokolni. A sport általában nem érdekel, de nem ez az igazi oka, hiszen a kriket sokkal több, mint sport. Gyakran láttam kriketezőket, nagy parkok szelid és tágas tisztásain. Sokáig néztem őket és különös, megfontolt hadműveleteiket egy apró labda körül. Nem értettem e műveleteket, de éreztem, hogy az egész dolog komolyabb, mint amilyennek látszik: az apró labda valahol a játék és a szertartás határán gurul. Pedig ez csak magánkriket volt, ráérő polgárok szórakozása, nem pedig bajnokok nagy mérkőzése a Lords-on, ünnepélyes keretek között, délelőtt 11-től este hatig, három napon át. Nem értettem a kriket szabályait és célját, de azt hiszem, megértettem mélyebb tartalmát, vagy, ha szabad igy mondanom, filozófiai hátterét.

Ezek az emberek ráérnek — állapitottam meg kissé lemondóan a zöld tisztás szélén. Ráérnek és nemcsak véletlenül, alkalmilag érnek rá. Mélyen, céltudatosan, elvi alapon érnek rá: a ráérés az életformájuk, létük örök ritmusa. Sohasem sietnek, sohasem türelmetlenek, sohasem akarnak egyszerre sokat elérni. Nem szeretik a dühös küzdelmeket, a mohó versengést, a szédítő tempót és a csilogó, zajos eredményeket. Könnyedén és tűnődve játszanak órákon át, diszkréten és komolyan gondolnak a célra, de közben nem feledkeznek meg a szép tájról és a jó levegőről sem.

Nem messze a kriketezőktől idős urak ülnek a fűben és sárkányokat eregetnek. Szelid mosollyal nézik a magasan lebegő papirsárkányt; gondosan nyirt ősz bajúszuk alatt finom és bölcs mosoly. Vagy a tó partján állnak öregek, fiatalok, nők, férfiak és a hattyúk és kacsák mozgását követik derűs pillantással, sokáig. Vagy a városban járnak és fontos, sorsdöntő ügyeiket intézik, csaknem mozdulatlanul és zajtalanul. Ráérnek és tudják, hogy ráérnek. Tudják, hogy tulajdonképpen semmi sem sürgős, hogy nem a gyorsaság a fontos, hanem a biztonság, a kényelem és a harmónia. Tudják, hogy nem érdemes sietni, mert aki siet, az vakon szalad el apró és szelid szépségek mellett. Tudják, hogy nem mindig az a legjobb, ami a legújabb, tudják, hogy egy ócska lom, vagy egy elavult kis szokás, amihez szép emlékek fűződnek, többet ér száz »praktikus« és izgalmas ujitásnál. Tudják, hogy a szerény, jelentéktelen örömök, az igénytelen kis meghittségek adják az élet igazi tartalmát, nem pedig a nagy és drámai szenzációk. És tudják, hogy a legszebb eredmény sem ér sokat, ha kínos és otromba módon értük el.

Mind tudják ezt és ezért kriketeznek. Szeretik az izgalmasabb sportokat is, de szivügyük mindig csak a kriket marad. Sokáig játsszák és sokáig nézik és utána napokig vitáznak róla müértően és kiegyensúlyozottan. Engem irigyeltek a Lords közelsége miatt és én sohasem mentem el a Lords-ra, mert féltem, hogy irigyelném őket.

Budapesten ma délben 30, az Északi Sarkon 3 fok meleg van

Tegnap volt az idei nyár első igazi kánikulai vasárnapja.

— *Budapesten 35 fok volt tegnap,* de az ország több helyén még ennél is magasabb volt a hőmérséklet — mondotta dr. *Zách* Alfréd tanár a *Meteorológiai Intézetnél.* — Pécsett és Nyiregyházán *37 fokot mértek,* ami már *tropikus hőségnek* felel meg. A 35 fokos kánikula nem ritka Magyarországon, *minden nyáron van egy-két ilyen nap.* A 37 fokos tropikus hőség azonban már csak nagyon ritkán fordul elő. *Délnyugati szél hozta Afrikából ezt a rendkivül meleg levegőt.* Ehhez még hozzájárult az is, hogy a nappalok nagyon hosszúak, a nap sokáig süt és így az amúgy is meleg levegő még jobban felmelegedett. Érdekes, hogy közvetlen közelünkben sokkal hűvösebb van, Németországban, Franciaországban, Svájcban tegnap zivatarok voltak és ezeken a helyeken *20—21 fokot mértek.*

A közeli jövőt illetőleg nagy bizonytalanság uralkodik. *Éjfélkor még 25 fok volt, ami rendkivül nagy ritkaság,* a hajnali órákban azonban nyugatról kaptunk valami felfrissülést, az élénkebb nyugati szél még délelőtt is uralkodott és valamit mérsékelte a hőséget, azaz *enélkül még sokkal melegebb lett volna.* De zivatart ez a frissebb szél sem hozott. Most folyik a két légáramlás közt a nagy küzdelem és úgy látszik, hogy *a nyugati szél mégis letöri valamennyire a meleget.* Nagyon csekély lesz azonban a felfrissülés és csak *átmeneti jellegű* lesz.

Megkérdeztük, *milyen idő van az Északi Sarkon,* mit mond erről annak az expedíciónak a jelentése, amely állandóan az Északi Sarkon tartózkodik és összeköttetést tart fenn a világ meteorológiai intézeteivel.

— *Az Északi Sarkon sokkal hűvösebb van.* — mondotta *Zách* tanár — *legutolsó jelentésünk +3 fokról számol be.* Ez persze csak nekünk hűvös, ott komoly meleg időnek számít.

Mor. 1939 jul. 18

szín hász mozi rádió zene művészet

Meghalt Havelock Ellis a kiváló angol szekszuálpatológus

London, július 17.

Hintleshami házában egyévi betegség után a napokban *meghalt Havelock Ellis*, a világhírű szekszuálpatológus író. Nyolcvanéves volt. Egy év óta teljesen visszavonultan élt s tudományos munkásságát is abbahagyta. Jelentékeny tudós volt, s kiváló stiliszta, aki könyveivel maradandó hatást gyakorolt elsősorban az angol életre és bátran lehet mondani, hogy a nyugateurópai társadalom képének megváltozásához nagyban hozzájárult. Bár személyesen nem ismerte *Freudot*, levelezésben álltak egymással és Havelock Ellis — talán öntudatlanul — kétségtelenül igen sokat tett annak érdekében, hogy Freud számára hozzáférhetővé tegye a nyugateurópai közönséget és a Freud-féle lélektan elterjedésében, magyarázatában és megértetésében igen nagy szerepe volt.

Havelock Ellis Croydonban 1859-ben született, apja hajóskapitány volt. A fiatal Ellis 16 éves korában Ausztráliába került, ahol négy évig tartózkodott s két évig mint tanító működött. Angliába hazaérkezve, egyetemi tanulmányokat folytatott, orvos lett és hamarosan a nemi élet tudományos tanulmányozásának szentelte magát. Már 25 éves korában szaktekintélynek számított. *A viktoriánus kor túlzott szemérmessége ellen vette fel a harcot* és neki köszönhető, hogy a kártékony álszemérem, amellyel Angliában a szekszuális kérdéseket kezelték, megszünt.

Botrány Ellis főműve körül

Legismertebb műve: »*Tanulmányok a szekszuál-pszichológiáról*« 1898-ban jelent meg és óriási port vert fel. A mult század még konzervatív kritikája felháborodott azon a tárgyilagos nyiltságon, amellyel Ellys a szekszuális problémát kezelte és *perbefogták azt a tudományos könyvkiadót, akinél a könyv megjelent.* A kiadó védelmére *bizottság alakult*, amelynek Bernhard *Shaw* és George *Moore* is tagja volt. A per felmentéssel végződött, de az elnök a következő intelmet intézte a kiadóhoz:

— *Amíg ön nem nyúl ismét hasonlóan ledér munkához és különben is tisztes életet folytat*, nem éri baj. De ha *visszatér a rossz útra*, akkor ismét elém kerül és kötelességem lesz, hogy önt *hosszú börtönbüntetésre ítéljem.*

Az, hogy ezek a szavak ma ilyen meglepően hatnak, — írja a *News Cronicle* — az elsősorban annak a mély benyomásnak tulajdonítható, amelyet éppen *Havelock Ellis működése gyakorolt az angol közvéleményre.* A lap idézi Havelock Ellis egy egy mondását: »Amit egyik kor különcségnek tekint, elfogadható *igazsággá* válik a rákövetkező korban, sőt talán *közhellyé* lesz. Ami engem illet, szívesebben vállalom az »ilyen különcségeket«, még ha veszélyesek is«.

Az angol nekrológok tárgyilagosan állapítják meg Havelock Ellisről, hogy nem lehet összehasonlítani Freuddal. Freud kutató zseni, Ellis jelentősége pedig abban van, hogy a huszadik század felvilágosodott, tárgyilagos, hűvösen tudományos és józan szemléletét tudta népszerűsíteni egy olyan problémacsoporttal összefüggésben, amely az átlagember számára a legkényesebb és a legnehezebben hozzáférhető volt. Ugyanazon a területen dolgozott, mint Freud, de míg Freud a felfedezések és megállapítások tömegével épített fel egy tudományt és tette halhatatlanná magát, addig Ellis megelégedett az értelmes ember józan kritikájának alkalmazásával és felébresztésével.

Amerikában lelepleztek egy nőt, akinek két felesége volt

NewYork, július 17.

(A Magyarország külön tudósítójától.) Rendkívül érdekes eset foglalkoztatja az amerikai közvéleményt. *Pasadéna* kaliforniai városkában egy asszony felfedezte, hogy *férje nem férfi, hanem nő.*

James *Phippsnek* hívják ezt a férfinőt, aki őt 1930-ban vette feleségül. Az asszony, aki a rendőrségen is bejelentette az esetet, elmondotta a rendőrtisztviselőknek, hogy neki csak az tűnt fel, *hogy férje mindig különszobában vetkőzött le.* De hozzátette, hogy rém sajnálja az esetet, mert férje mindig *nagyon jó volt hozzá.*

A rendőrség megállapította, hogy James *Phippset* tulajdonképpen *Minerva Phippsnek* hívják. Kikutatták előéletét is. Megállapították, hogy fiatal korában rendkívül mély hangja volt és *ezért nem kapott sehol női alkalmazást.* Egyszer azután elhatározta, hogy sokkal egyszerűbb lesz, ha *férfiként szerepel.* Mint sofőr *helyezkedett el és nemsokára megnősült.* Ez volt az első házassága. Első felesége kétévi boldog házasság után meghalt.

A kultuszminiszter megerősítette Rudnay Gyula rektori megválasztását

A vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyta az Országos Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskola *rektorválasztó kari ülésének azt a határozatát*, amellyel az 1939/40. és 1940/41. tanévre *Rudnay* Gyula rendes tanárt az Országos Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskola rektorává választotta, továbbá a Szervezeti Szabályzat értelmében *Meyer* Antal e. i. rektort a főiskola I. prorektorává nyilvánította, valamint *Pilch* Dezső rendes tanárt a főiskola II. prorektorává, *Kandó* László, *Strobl* Zsigmond és *Andreetti* Károly rendes tanárokat a rektori tanács tagjaivá és végül *Burghardt* Rezső, *Szőnyi* István és dr. *Molnár* Ernő rendes tanárokat a rektori tanács póttagjaivá választotta és ehhez képest nevezetteket tisztségükben a mondott idő tartamára megerősítette.

Rendkívüli színházi kedvezmény

Az alábbi színházi előadásokra olvasóink és előfizetőink RENDKIVÜL LESZÁLLITOTT ÁRON válthatnak jegyet Az Est kiadóhivatalában VII., Erzsébet körút 18—20 szám. (1-438-88) Reggel 9 órától délután 5-ig, vasárnap délelőtt 9—2 óráig.

KEDD, JULIUS 18-ÁN

MARGITSZIGET: **János vitéz** (8½). ERZSÉBETVÁROSI: **Zimberi-zombori szépasszony** (8). ROYAL: **Mégis szép az élet** (8½). MÁRKUS-PARK: **Dalol a nyár** (8). ÁLLATKERT: **Tosca (Hans Küppers, Losonczy; 8).**

SZERDA, JULIUS 19-ÉN

MARGITSZIGET: **János vitéz** (8½). ERZSÉBETVÁROSI: **Zimberi-zombori szépasszony** (8). ROYAL: **Mégis szép az élet** (8½). MÁRKUS-PARK: **Dalol a nyár** (8).

CSÜTÖRTÖK, JULIUS 20-ÁN

MARGITSZIGET: **János vitéz** (8½). ERZSÉBETVÁROSI: **Zimberi-zombori szépasszony** (8). ROYAL: **Mégis szép az élet** (8½). MÁRKUS-PARK: **Dalol a nyár** (8). ÁLLATKERT: **Beethoven-est (Herz Lilly; 8).**

PÉNTEK, JULIUS 21-ÉN

MARGITSZIGET: **János vitéz** (8½). ERZSÉBETVÁROSI: **Zimberi-zombori szépasszony** (8). ROYAL: **Mégis szép az élet** (8½). MÁRKUS-PARK: **Dalol a nyár** (8).

MINDEN JEGYVASARLÓ INGYEN KAPJA A TELJES SZINLAPU »MAGYAR SZINPAD«-OT

Színházak műsora

MARGITSZIGETI SZABADSZINPAD: Hétfő: Bajazzók (Aureliano Pertile felléptével, ½9). Kedd: János vitéz (½9). — **MARKUS PARK:** Hétfő és kedd: Dalol a nyár (8). — **ERZSÉBETVÁROSI:** Hétfő és kedd: Zimberi-zombori szépasszony (8). — **ROYAL:** Hétfő és kedd: Mégis szép az élet (½9). — **FÉNYES CIRKUSZ:** Hétfő és kedd: Júliusi műsor (4, 8).

Mozik műsora

Rövidítések: H = Híradók. Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné

ADMIRÁL (353—707. Margit körút 5. sz.): **Eleven ördög** (Danielle Darrieux). **Heardy-fiút szeretik a lányok** (Mickey Roonc). (½4 ½7 9; V Ü ½2 4 ¾7 ½10.) Vas. d. e. 9 és 11 órakor: **Orgonavirágzás** (Jeanette MacDonald). — **ALKOTÁS** (155—374. Gömbös Gyula u. 11): **Hindu síremlék.** Eneklő sasok. Híradó. (Előadások: ½4 6 9; V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) — **ANDRÁSSY** (124—127. Csengery ucca 39): **Színiiskola** (Luise Rainer). Asszony a választóton (Magda Schneider). Híradó. (Előadások: ½5 6 ½8 ½10; V Ü ½2 ½5 7 ¾10.) — **ÁTRIUM** (154—024. 153—034. Margit körút 55): **Nem loptam én életemben** (Egry, Bilicsi). Híradó. (½6 ½8 ½10; Sz V Ü ½4 ½6 ½8 ½10.) — **BELVÁROSI** (384—563. Irányi u. 21): **Eleven ördög** (Danielle Darrieux). **Válóperes leány** (Merle Oberon). Híradó. (Jobbterem: ½5 ½8; balterem: 6 9; V Ü jobbterem: ½4 ½7 ½10; balterem: 5 8.) — **BODOGRAF** (149—510. József körút 63): **Heardy-fiút szeretik a lányok** (Mickey Rooney) **Eleven ördög** (Danielle Darrieux). (½5 6 ½8 ½10; V Ü ½2 4 ½7 ½10.) — **BROADWAY** (144—212. Károly körút 3): **Fra Diavolo (Stan és Pan) és a kísérő műsor.** (½4 ½6 ½8 ½10; Sz V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) — **BUDAI APOLLÓ** (351—500. Csalogány u. 46): **Eleven ördög** (Danielle Darrieux). Sátán kutyája (Peter Voss). Folyt. előadások kezdete: ½5 6 ½8 9; V Ü 3 6 9.) — **CAPITOL** (134—337. Baross tér 32. szám): **Heten a Himalája ellen** (az 1937/38. évi expedíció). Híradó. (Mindennap ½4 ½6 ½8 ½10.) — **CASINO** (383—102. Eskü út 1): **Megnyílik július végén!** — **CITY** (111—140. Vilmos császár út 36): **Mr. Moto a kalózok szigetén** (Peter Lorre). **Táneparádé. Sportfurcsaságok.** Híradó. (¾6 ¾8 ½10; szomb., vas., ünn. ½4 ½6 ½8 ¾10.) — **CORSO** (182—818. Váci u. 9): **Tehetséges család** (Allan Jones). **Az örök háromszög** (vígjáték). Híradó. (½6 ½8 ½10; V Ü ½4 ½6 ½8 ½10.) — **CORVIN** (139—584, 138—988. József körút és Üllői út sarok): **Diadalmas férfi** (Nagy Kató) és a kísérő műsor. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) Hűtött nézőtér! — **DÉCSI** (121—343, 125—952. Teréz körút 28): **Veszélyben az élet** (Dian Sinclair). **A légkör titkai. Pilótaiskola.** Magyar Világhíradó. (6 8 és 10 órakor; Sz V Ü 4 6 8 és 10 órakor.) — **FÓRUM** (189—707. 189—543, 188—528. Kossuth Lajos u. 18. sz.): Második hétre prolongálva! **Mister Floow** (Edwige Feuillère). Híradó. (½6 ½8 és ½10; Sz V Ü ½4 ½6 ½8 és ½10.) — **HOLLYWOOD** (142—455. Bethlen tér 3): **Az örök csavargó** (Mickey Rooney). H. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) — **IPOLY** (292—626. Csáky ucca 65): **Monte Carlo** (Jeanette Mac Donald). Csin-Csin (Shirley Temple). Híradó. (Előad. 4-től, utolsó előadás ½9-kor kezdődik: V Ü ½2-től, az utolsó előadás ½9-kor kezdődik.) — **JÓZSEFVÁROSI** (131—644. Kálvária tér 7): **Heardy-fiút szeretik a lányok** (Mickey Rooney). **Eleven ördög** (Danielle Darrieux). **(½5-től folyt., az utolsó előadás 9-kor kezdődik;** Sz ½4 ½7 ½10; V Ü 3 6 9.) Nyitott tető! — **KAMARA** (144—027. Dohány u. és Nyár u. sarok): **Veszélyben az élet** (nagy szexuális film). **Légkör titkai. Pilótaiskola.** (6 8 10; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **KULTÚR KERTMOZGÓ** (386—193. Kinizsi u. 16. szám): **Intermezzo** (Lil Dagover). Kísérő műsor. H. (Teremben: ½6; kertben: ¾8 ¾10; V Ü teremben: ¾2 ¾4 ¾6; kertben ¾8 ¾10.) — **LLOYD** (111—994. Hollán u. 7, a Szent István körútnál): **Az örök csavargó** (Wallace Beery). Híradó. (Naponta 4 6 8 10 órakor.) — **NYUGAT** (127—162. Teréz körút 41): **Iza néni** (Fedák, Jávor). **A szerelem ügyvédje** (Danielle Darrieux). Híradó. (½5 ½8 9; V Ü 3 6 9.) — **ODEON** (130—263. Rottenbiller u. 37/b): **Broadway angyala** (Shirley Temple). **Karaván** (Duna Stefi). Híradó. (½5-től folyt., az utolsó előadás 9-kor, szombaton ½10-kor kezdődik: V Ü 2 ½5 7 ½10 órakor.) — **OLYMPIA** (342—947. Erzsébet körút 26): **Heardy-fiút szeretik a lányok** (Mickey Rooney). **Tiszavirág** (Tolnay Klári). Híradó. (4 ¾7 ½10; V Ü d. e. 11; d. u. 2 ¾5 ½8 10.) — **OMNIA** (130—125. József körút és Kölcsey u. sarok): **Mr. Moto a kalózok szigetén** (Peter Lorre). Kieg.: **Táneparádé, Sportfurcsaságok.** Magyar híradó. (5 ½8 ½10; V Ü 4 6 8 10.) — **ORIENT** (114-926. Izabella u. és Aradi u. sarok): **Forr a dal, forr a vér** (Ritz Brothers). **Spanyol szerenád. Énekes próbahölgyek. Spanyol ábránd** (miniatűr attrakciók). Híradó. (½5 6 9; Sz ½5 ½7 ½10; V Ü 2 ½5 7 ½10.) — **OTTHON** (146—447. Beniczky u. 3. és Baross u. 87. sarok): **Angyal** (Marlene Dietrich). Zsákucca (Silvia Sidney). (½5-től folytatólag, az utolsó előadás 9-kor kezdődik; Sz ½4 ½7 ½10; V Ü 3 6 9.) — **PALACE** (136—523. Erzsébet körút 8): **A vasöklű** (Robert Taylor). **Gombház, hogyha leszakad.** Híradó. (Mindennap 4 6 8 és 10 órakor.) — **PÁTRIA** (145—673. Népszínház u. 13. sz.): **Leányvágyak** (Errol Flynn). **Karaván** (Duna Stefi). (4 ½6 9; Sz ½4 ½7 ½10; V Ü 2 ½4 ½7 ½10.) — **PHÖNIX** (144—454. Rákóczi út 68): **A csodálatos ember.** Az elefántboy. H. (Filmek kezdete: 5 ½7 ½8 9 ½11; Sz V Ü 3 ½5 6 ½8 9 ½11.) — **RÁDIUS** (122—098. 320—564. Nagymező u. 22—24): Harmadik hétre prolongálva! **Huckleberry Finn** (Mickey Rooney). Híradó. (½6 ¾8 ½10; V Ü ½4 ¾6 ¾8 ¾10.) — **RIALTÓ** (139—497. Rákóczi út 70): **Heardy-fiút szeretik a lányok** (Mickey Rooney). **Eleven ördög** (Danielle Darrieux). Híradó. (½5 ½8 9; Sz V Ü ½2 ½5 ½8 9.) — **SAVOY** (146—040. Kálvin tér sarok, Üllői út 4): **A hölgy egy kissé bogaras** (Tolnay, Ráday). Borcsa Amerikában (Dayka, Mály). (4 ½6 9, második film ½8.) Vas. d. e. ½11-kor: **Hetedik mennyország** (S. Simon). — **SCALA** (114—411. Teréz körút 60): **Tempó 1939** (a történelem, sport, divat lendület filmje). Híradó. Nyitott tető! — **STUDIÓ** (140—840. Akácfa u. 4.): **Csillogó csillagok** (Rosemary Lane). Híradó. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **TIVOLI** (123—049. Nagymező u. 8): **Karaván** (Duna Stefi). **Monte Carlo** (Jeanette MacDonald). Híradó. (½5-től folyt., az utolsó előadás 9 órakor kezdődik; Sz ½5 7 ½10; V Ü 2 ½5 7 ½10 órakor.) — **TURÁN** ((120—003. Nagymező u. és Mozsár u. sarok): **Eleven ördög** (Danielle Darrieux). **Heardy-fiút szeretik a lányok** (M. Rooney). (½4 ½7 9; V Ü ½2 4 ¾7 ½10.) Vasárnap d. e. 9 és 11 órakor: **Orgonavirágzás** (Jeanette Mac Donald). — **URÁNIA** (146—046. Rákóczi út 21): Prolongálva! **Condor-légló** (Karl Ritter óriásfilmje a spanyol polgárháborúból). Színes trükkfilm. Híradó. (5 ½8 ½10; V Ü ½3 5 ½8 ½10.)

MŰVÉSZET

Mühely-kiállítás

A műkereskedelem értékes intézményének nem egy hibájára mutatott rá nemrégiben az *Esti Kurir* ilyen irányu nyilvános ankétje. Ugylátszik nem volt hiábavaló megszólaltani az illetékeseket, magukat a müvészeket, ezek közül is a legjelentékenyebbeket, mert a *Munkácsy-céh* nagyszerüen bevált intézményének keretein belül a célben csoportosult magyar művészek legelsői, csaknem kivétel nélkül egy ugynevezett *élcsoportot* alakitottak és ez a társaság a Tamás-galériának erre a célra berendezett gyönyörü termében a müterem mühely-intimitását teljes értékében visszatükröző kiállitást rendeznek. Ez magyarul annyit jelent, hogy a legjobb magyar mesterek maguk veszik kezükbe a műkereskedelem ügyét, módot adnak a művásárló közönségnek arra, hogy közvetlenül szerezhesse meg azokat a kimagasló festménydarabokat, amelyek az alkotójukat valóban reprezentálják.

Ezekre a kiállitásokra kerülnek a mesterek ismert, a kritika részéről már méltatott alkotásai, azok a remekek, amelyek immár a muzeális értékmérőt meghaladták. Tehát nem mükereskedelmi áruk kerülnek nyilvánosságra, hanem mestermüvek jutnak közvetlen kereskedelmi szellemü intézmény révén a közönség elé.

Néhány nap mulva nyilik meg a *Tamás-galéria* egyik nagy termében az a kiállitás, amelyre *Rudnay* Gyula, *Iványi-Grünwald* Béla, *Hatvany* Ferenc, *Kernstok* Károly, *Orbán* Dezső, *Magyar-Mannheimer* Gusztáv, *Aba-Novák* Vilmos, *Kemény* Nándor, *Zsolnay-Mattyasovszky* László, *Boldizsár* István küldték már el alkotásaik javát. A kiállitás anyagainak ismertetésére még visszatérünk.

2. XI. 1931.

Rudnay Gyula

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gyö
Megrendelés esetén az összeg MNB 149
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból "A
mely a terület épitészeti állagának a tö

M

BUDAPEST MINDENNAPI ÉLETE A ZÖLD ASZTALON

A „zsidó" telefonok felmondása, a Schimanek—Gázgyár csata, a melegvíz és a fűtőanyag kérdéseiről tárgyalt ma a főváros közigazgatási bizottsága

A főváros közigazgatási bizottsága ma délelőtt *Homonnay* Tivadar főpolgármester elnöklésével ülést tartott. A főpolgármester bejelentette, hogy *Kuncze Lajos lemondott* közigazgatási bizottsági tagságáról. (A főváros Kisipari Hitelintézetének lesz a vezérigazgatója, ezzel kapcsolatos a lemondása. *A szerk.*)

Szentmiklóssy József főjegyző *két miniszteri leiratot* ismertetett. A közigazgatási bizottságban olvértelmű indítvány hangzott el, hogy az egyedárusítási engedélyért folyamodók származási okmányainak hitelesítését mentesítsék az állami illetékek alól. A pénzügyminiszter eliratában közli, hogy ezt a kérelmet *nem* áll módjában teljesíteni.

A telefon és a zsidók

A közigazgatási bizottság áprilisi ülésén szóvátették a budapesti telefon hiányosságait és bizonyos szakmunkások állítólagos elbocsátását. A kereskedelmi miniszter ma ismertetett leirata megállapítja, hogy *a posta származás miatt egyetlen alkalmazottat, tehát szakmunkást vagy műszerészt sem bocsátott el;* 1940 január 1. óta zsidóvallású szakmunkást vagy műszerészt egyáltalában nem bocsátott el a táviró- és távbeszélőigazgatóság. A telefonnál fennálló nehézségeket kizárólag az okozza, hogy az évek óta tartó háborús állapot miatt *a központok és a hálózat fejlesztése nem történhetik a szükségletnek és az óriási igényeknek megfelelő mértékben.*

A zavarokat a központok és a hálózat *túlterheltsége* okozza. A posta megállapította a központok teherbíróképessége alapján *az állomások maximális számát.* Ezt túllépni nem lehet, viszont bizonyos államigazgatási vagy közgazdasági érdekből fontos állomás felszerelése elől elzárkózni sem lehet; ezeknek az igényeknek kielégítésére *kénytelen a posta megfelelő számú állomást felmondani,* de csak olyan lakásokban felszerelt magánállomásokat mond fel, amelyek fentartásához előzetes tájékozódás szerint közérdek nem fűződik és amelyek elsősorban kényelmi célokat szolgálnak.

Hangoztatja a leirat, hogy *a felmondás nem önkényes eljárás,* mert az üzleti szabályzat értelmében a posta bármely távbeszélőállomás előfizetését két hétre indokolás nélkül felmondhatja. Az előfizetők a felmondás ellen *fellebbezhetnek;* a postaigazgatóságot egyébként utasította a miniszter, hogy a jövőben felmondáskor *kifejezetten figyelmeztesse az előfizetőket a fellebbezési lehetőségre.* A fellebbezéseket az összes körülmények gondos mérlegelésével bírálják el és ha a felmondott állomás meghagyása közérdekből indokolt, azonnal hatálytalanítják a felmondást. Hangoztatja a leirat, hogy a budapesti központok és hálózat fejlesztése az anyagbeszerzési és gyártási nehézségek ellenére állandóan folyik; nagyobbarányú bővítési munkálatok előkészítése is folyamatban van és remélhető, hogy *az év végétől 1943 végéig fokozatosan végrehajtott munkálatok befejezése után a szükséges intézkedéseket hatályon kívül lehet helyezni.*

Pénzevő automaták

A legutóbbi közigazgatási bizottság ülésén *Usetty* Béla szóvátette, hogy az utcai telefonállomások rosszul működnek és *sokszor nem adják vissza a bedobott 20 fillérest, holott kapcsolás nem jön létre.* Az utcai telefonautomata állomásokat fentartó *vállalat válaszát* a főpolgármester ismertette. Eszerint a hiba egyik oka az, hogy néha *idegen pénzt* dobnak az automatába, amelyben megakad és a később telefonálni akarók húszfilléresei beszorulnak; *a másik ok a túlterheltség:* a pénzkidobó készülék külön áramköre a túlterhelés miatt yakran kihagy s ilyenkor a benmaradt húszfilléres a következő telefonáló számára esik ki.

A polgármester havi jelentéséhez *Hüttl* Károly szólt hozzá. Hangoztatta, hogy *az adózásban* nagyobb az igazságosság és a szociális érzék, mint a multban.

Schimanek professzor és a Gázművek csatája

Szóvátette ezután azt a nézeteltérést, amely a fővárosi *Gázművek és Schimanek professzor között* merült fel. *Schimanek* Emil műegyetemi tanár a polgármester megbízásából *tervezetet dolgozott ki a főváros elektromos áramellátásának biztsitására.* Az 1939 januárjában kelt tervezet egy *új erőmű létesítését* javasolja, hogy az egy gázgyárral működjék együtt. A professzor tervezetére a *Gázművek* 1939 áprilisában megtette észrevételeit és *a Gázművek jelentésének hangját »szokatlanul durvának és leckéztetőnek« minősitette.* Ez év februárjában a professzor *kiadványt* adott ki »Egy erőműtervezet története az elgondolástól a papírkosárig« címmel.

— Ennek a kiadványnak a stílusa teljesen egyedülálló — mondotta *Hüttl* Károly. — Bár annak megítélése, hogy a kiadványban foglaltak miatt *eljárás indítandó-e a szerző ellen,* nem tartozik az én hatáskörömbe, a polgármester úrhoz *két kérdést* bátorkodom intézni: *Mit kapott Schimanek professzor úr a fővárostól,* illetőleg az üzemektől tiszteletdíjként a tervezetek kidolgozásáért? Mi a polgármester úr álláspontja: milyen módon reflektál a főváros, illetve a Gázművek a professzor úrnak erre a kiadványára, illetőleg milyen formában *kívánja ezt az ügyet lezárni?*

A professzor úr mindenesetre egyik legkiválóbb tudósa egyetemünknek, akivel szaktudásban nem is kívánom erőmet összemérni, mégis, mint a Gázművek üzemi választmányának elnöke, nyugodtan kifejthetem azt az álláspontomat, hogy *a Gázművek szakemberei szintén feladatuk magaslatán állnak;* amire a professzor úr könyvében céloz, hogy *a Lurgi-féle gáztermelési eljárás* tétessék vizsgálat tárgyává, nem uj elgondolás, mert a Gázművek ezt az eljárást *csaknem egy évtizede figyeli* és ha ennek az eljárásnak gazdasági kivitelére kilátás lenne, a Gázművek maga javasolta volna annak alkalmazását.

Hüttl Károly a továbbiakban szólt arról a rendeletről, amely a *központi fűtés és melegvízszolgáltatást* szabályozta. Hangoztatta, hogy ez a rendelet nem oldja meg a melegvízkérdést. A lakók és a háztulajdonosok szerint a háromnapos melegvízszolgáltatás nem megfelelő; *inkább a hét minden napján reggel 7-től 10 ig kellene melegvizet szolgáltatni s a hét három napján az esti órákban is.* A kihűlt kazánok felfűtése nem gazdaságos. A rendelet nem eredményez majd anyagmegtakarítást.

Végül kifogásolta, hogy bár a *taxivállalatok* ½12-ig fuvarozhatnak, este *¾11-től nem lehet telefonösszeköttetést kapni velük.*

Több fűtőanyagot a hideg Budának!

Peyer Károly a tüzelőkérdéssel kapcsolatban kérte: módosítsák úgy a rendeletet, hogy a kisebb háztartások már nyáron beszerezhessék *teljes* szükségletüket.

Lázár Ferenc ugyanebben az értelemben szólalt fel s megemlítette, hogy *a budai hegyvidéken télen 3—4 fokkal hidegebb van,* mint a város többi részén, ezért az ottlakóknak több tüzelőanyagot kellene engedélyezni. Rámutatott arra, hogy *cipőutalványt csak az tud kapni, akinek elég ideje van utánajárni.*

A polgármester válasza

Szendy Károly polgármester válaszolt a felszólalásokra. A Schimanek

—Gázművek-ügyben kijelentette: nem szerencsés dolog, hogy *szakkérdéseket túlzott érzékenységgel tárgyalnak.* A gázgyár válaszában volt egy-két nemszerencsés kifejezés, de ezek a kifejezések távol vannak attól a megállapítástól, amelyet *Schimanek* professzor tett. Vitán felül áll, hogy Schimanek professzor szakképzettsége első helyen van, de *ő sem követelheti, hogy szakvéleményét kritika nélkül, hódolattal fogadják el.*

— A mi rendeshangú válaszunk — mondotta a polgármester — a főváros közlönyében fog megjelenni.

Nyilatkozott a polgármester a *melegvízszolgáltatás* kérdéséről is. Nehéznek mondta a problémát, sőt elképzelhetőnek tartja, hogy hiába írnak elő háromszori melegvízszolgáltatást akkor, ha a fűtőberendezés *elavult,* ilyenkor a rendelkezésre álló szénnel még ezt a csökkentett melegvízszolgáltatást sem lehet tejesíteni. Az ilyen esetet szóvá lehet tenni a kerületi elöljáróságon vagy a polgármesternél, aki az orvoslás ügyében illetékes helyen lépéseket tesz. *A budai hegyvidéken valóban több tüzelőanyagra van szükség,* ezt figyelembe kell venni.

A polgármester válasza után a közigazgatási bizottság *elfogadta a havi jelentést és a szakhivatalok jelentését.*

A pénzügyigazgató tett ezután jelentést *az áprilisi adóbevételekről.*

Meglepetésszerű árrazziák Győrben és Magyaróváron

Budapesten ma 12 mázsa „fekete" sárgarépát „segítettek" piaci forgalomba

Az Árhivatal árellenőrzési osztálya megtudta, hogy *Győrött* néhány hentes és mészáros — főleg zsidók — a megállapított hivatalos árnál *jóval magasabban* árusítják a sertés-, borjú- és marhahúst.

Az árdrágítás olyan nagymértékű volt, hogy *külön ellenőrző csoportok utaztak Győrbe pénteken,* s másnap, szombaton reggel, mindenütt *helyszíni ellenőrzést* tartottak. A razzián kiderült, hogy több hentes és mészáros *elsőrendű* húsárakat számított fel, holott másod-, sőt harmadrendű húsokat mértek. Az egyik hentesmesternél nagymennyiségű hús volt félretéve, azzal, hogy egy intézménynek akarják leszállítani. Az árellenőrök igen sok árdrágítást észleltek, a büntető eljárás már folyamatban van.

Az árellenőrök ma *a magyaróvári árakat ellenőrizték* meglepetésszerű razzia során.

Az Árhivatal szakembereinek egy másik csoportja ma reggel *Budapesten 12 métermázsa sárgarépát »segített« a Lehel-téri piaci forgalomba.* Annak ellenére, hogy a zöldségfélék hivatalos ára termelőre és kereskedőre egyaránt jó áron van megállapítva, egy idő óta megnehezült a sárgarépa forgalma a fővárosban. Az Árhivatal megtudta, hogy a Nyugati pályaudvarra érkezik *12 mázsa olyan sárgarépa, amelyet »kéz alatt« akarnak értékesíteni.* A közbelépés után a Lehel-piaci vásári felügyelőség ellenőrzése mellett a piacon került forgalomba a nyilván »fekete útra« szánt sárgarépaszállítmány.

Sürgősen jelentkezzenek a vállalatok, amelyek munkáslakásokat kívánnak építeni

Varga József iparügyi miniszter a rendelkezésre bocsátható építőanyagok mennyiségének ismeretében megállapította a május 7-én nyilvánosságra hozott, *hét esztendőre szóló munkáslakásépítési akció idei, első évi keretét.* Illetékes helyről felhívják tehát mindazokat a vállalatokat és elismert vállalati nyugdíjpénztárakat, amelyek az akció révén még az idén építkezni szeretnének, hogy az igénylések méltányos kielégítése és az építőanyagok igazságos eloszthatása céljából sürgősen tegyék meg bejelentéseiket. *(MTI)*

A hercegprímás szentbeszéde a pápa jubileumán

XII. Pius pápa püspökké szentelésének 25 éves fordulója alkalmával vasárnap délelőtt a Szent István bazilikában pápa-jubileumi hálaadó szentmisét tartottak. A szentmisén megjelent a Kormányzó Úr hitvese, *Angelo Rotta* apostoli nuncius, gróf *Széchenyi* Bertalan, a felsőház elnöke, *Szinyei-Merse* Jenő, a képviselőház alelnöke, *Radocsay* László igazságügyminiszter, vitéz *Szombathelyi* Ferenc vezérezredes, a honvédvezérkar főnöke, valamint az egyházi és világi intézmények képviselői s még számos más előkelőség.

Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás ünnepélyes szentmisét pontifikált és szentbeszédet intézett a hívekhez. Megemlékezett arról, jelen volt, amikor *XV. Benedek* pápa a kézfeltétel által új apostolutódot avatott Eugenio *Pacelli* személyében. Éreztük, — mondotta a továbbiakban — hogy ez a szentelés jogszerint is apostollá avatta azt a férfiút, aki *lelkében, buzgóságában és cselekedeteiben gyakorlatilag már azelőtt is valóságos apostol volt,* hanem éreztük a csodálatos jogfolytonosságot is, amely Krisztus egyházának hit- és erkölcsi tanításában és kegyelemeszközeiben, belső szervezetében és alkotmányában kezdettől fogva megvolt, most is megvan és megmarad egészen a világ végezetéig. E hármas jogfolytonosságot még forradalom útján sem lehet megszüntetni, mert az egyházban tulajdonképpen nem is lehet forradalom. A hercegprímás ezután buzdította a híveket, fogadják meg, hogy ezt a hármas jogfolytonosságot mindig tiszteletben tartják.

Győrffy-Bengyel miniszter nyitja meg a leányleventék főzőtanfolyamát

A leventemozgalom számtalan feladata mellett megtanítja a növendék-leányokat a helyes főzésre is. Kedden, május 12-én nyílik meg a leventelányok első főzőtanfolyama, amelyet *Győrffy-Bengyel* Sándor közellátási miniszter maga nyit meg. A Rádió a főzőtanfolyam megnyitásáról és a miniszter beszédéről hangfelvételt készit és azt kedden, május 12-én 17 óra 15 perckor közvetíti hallgatóinak.

Romániában munkatáborba kerülnek az izgágák

Bukarest, május 11. *(TP)* A bukaresti rendőrigazgatóság közhírré tette, hogy a jövőben a *villamosról* azok az utasok, akik *civódást* kezdenek vagy *utastársaikat sértegetik,* azonnal leszállítandók és át kell adni a legközelebbi rendőrnek. Az ilyen izgága embereket *munkatáborba* viszik. A rendelet indokolása szerint az utóbbi időben a villamosokon és autobuszokon mind több olyan utas akad, akiknek *szokásává vált* a botránycsinálás és az utastársak sértegetése.

— **JÓ-E A VILÁGÍTÁS?** Ez a kérdés a legnagyobb figyelmet érdemli meg, mert ha kifogástalan a világítás, irodában, üzletben, műhelyben és gyárban jobb, pontosabb a munka és több a termelés. A jól világított otthon szebb, barátságosabb. Jó világítással óvjuk a dolgozók, a tanulók és mindazoknak a szemét, akiknek mesterséges fényben kell foglalatoskodniok. A jó és gazdaságos világítás lényeges kérdéseiről a fővárosi Elektromos Mű tanulságos előadást tart folyó hó 12-én, kedden d. e. 11 órakor Eskü-út 5. sz. alatti előadótermében. Belépődíj nincs.

A Donauzeitung Kállay Miklósról

A Belgrádban megjelenő *Donauzeitung* vasárnapi száma a portrésorozatban *Kállay Miklós* fényképével az élen hosszabb cikkben foglalkozik a magyar miniszterelnök személyével. Az életrajzi adatok ismertetése közben a lap megállapítja: »*Dr. nagykállói Kállay Miklós már* többízben feltűnt a magyar politikában. Jól megalapozott elméleti és gyakorlati tudással, különösen hazája gazdasági feladataira vonatkozóan beható áttekintése van. Éppen ezért alkalmas arra, hogy a háború követelte valamennyi erőforrás igénybevételénél a magyar államszervezet élén álljon...« »A magyar miniszterelnök *»öreg« és »új magyar« egyszemélyben*, aki jártas hazája politikája minden változataiban, kiismeri magát a közszolgálat összes kérdéseiben és ezenfelül gyakorlati érzékével, *a lényeg meglátásával* mindig a megoldhatót, a fontosat szorgalmazza.«

Beiratás a soproni Nyári Egyetemre

A *Műegyetem* augusztus 1—18-a között tartja nyári egyetemi tanfolyamát Sopronban. Az általános ismeretterjesztő előadásokon kívül a Műegyetem és magyar műszaki világ kiválóságai tartanak különleges előadásokat. A nyári tanfolyamra bárki beiratkozhat. Érdeklődni lehet Sopron Város Idegenforgalmi Irodájánál.

542.927 pengő a Gyermekvédő Liga jubiláris gyüjtése

Kállay Miklósné 86.000 pengőt gyüjtött

Pompás időjárás, páratlan áldozatkészség és a gyüjtő hölgyek lelkes buzgalma hozta meg azt a csodálatos eredményt, amelyet a Gyermekvédő Liga büszkén hirdet az idei Gyermeknap eredményeképpen. *542.927 pengő gyült össze a legnemesebb célra*, a magyar jövendőre. Harmincöt esztendővel ezelőtt honosította meg a Liga az utcai gyüjtést. Minden esztendőben a legelőkelőbb társadalmi és jótékonysági esemény lett a Gyermeknap és minden esztendőben tüntetett a közönség bőkezűségével és áldozatkészségével. Az idén a háborús esztendőben kétszeresen érezte mindenki a nehéz idők súlyát és kétszeresen adakozott. Valóban, *csaknem a duplája gyült egybe a tavalyi összegnek.*

Ennek a csodálatos eredménynek az okát mégis elsősorban *a mozgalomban résztvevő előkelő hölgyek fáradhatatlan munkájának köszönhetjük.* A közéleti férfiak feleségei és így elsősorban a kormány tagjainak hitvesei úgyszólván reggeltől estig rendkívüli buzgalommal agitáltak a szent cél érdekében. Külön színt jelentett az idén a budapesti utcán a *honvédség részvétele a gyermeknapi gyüjtésben.* Magasrangú katonatisztek, piros lampaszos tábornokok mellett egyszerű közhonvédek adakoztak és gyüjtöttek.

Lelkesítő példával járt elől a munkában a két főméltóságú asszony, a Kormányzóné és a Kormányzóhelyettes hitvese, akik sorra járták az urnákat és szeretetreméltóan buzdították még fokozottabb munkára a nagyszerűen dolgozó előkelő hölgygárdát. *Gabriella* főhercegnő is inspekciózott a piros napernyős sátrak körül és *Albrecht* királyi herceg feleségével, *Katalin* hercegasszonnyal mind a két napot a szemlére fordította.

Rendkívüli csodálatot és elismerést keltett az idei Gyermeknapon *Kállay Miklósné páratlan teljesítménye.* A miniszterelnökné szervitatéri urnájában nem kevesebb, mint 86.000 pengő gyült össze. Hogy ez az összeg mit jelent rekordteljesítményben, azt akkor látjuk a legjobban, ha megemlítjük, hogy a legutóbbi esztendők urnarekordja ennek az összegnek a felét sem érte el. A miniszterelnökné személyes varázsának és buzgó propagandájának köszönhető ez a páratlan siker

Nem maradt el messze a csúcsteljesítménytől Varga Józsefné, a kereskedelmi miniszter felesége sem, aki 76.000 pengőt gyüjtött. Hasonló nagyszerű eredménnyel dolgozott a többi miniszterné is. De rajtuk kívül is úgyszólván minden urna rekorderedményről számol be. A Rómaifürdőtől a Zuglóig, a legkülsőbb Magdolnavárostól a Kelenföldig egyforma lelkesedéssel és szeretettel dolgoztak a magyar hölgyek, valamennyien megértették és átérezték a Liga jelmondatának nagy fontosságát:

— »A gyermek a jövő!«

Megkezdődtek a kolozsvári Művészeti Hetek

Kolozsvár, május 11. Szombaton este nyitotta meg ünnepélyesen a nagyszabású kolozsvári Művészeti Heteket *Tasnádi Nagy* András, mint az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács elnöke. A négy ünnepi hét a Mátyás király Diákházban rendezett erdélyi irodalmi esttel kezdődött, amelyen felvonultak az erdélyi irodalmi élet kiválóságai. *Hóman* Bálint kultuszminisztert vitéz *Haász* Aladár miniszteri osztályfőnök képviselte. A hatalmas dísztermet zsúfolásig megtöltötte az előkelő közönség.

Tasnádi Nagy András megnyitó beszédében megemlékezett a magyarságnak a Duna völgyében egy évezreden át betöltött hivatásáról. Csak most, az elvesztett területek javarészének visszatérése után vagyunk abban a helyzetben, — mondotta a többi között — hogy történelmi hivatásunkhoz hozzáerősödjünk s pozíciónkat az új Európában előkészíthessük *egyrészt a fegyvereinkkel szerzett respektussal, másrészt műveltséggel, tudással, írótollal, festőecsettel, zenével, színpaddal, tudománnyal.* Most is ennek a feladatnak szolgálatában vagyunk itt. Méltatta az erdélyi magyar irodalom és művészet 22 esztendős hőskorát, nemzetmentő és nemzetmegtartó munkáját. Tudtuk, hogy Erdély magyar s az marad mindörökké. Bebizonyosodott ismét, hogy a lélek erősebb minden hatalomnál, hogy a nyers erő csak ideigóráig kerekedhet felül, győzedelmes mégis csak a szellem lesz.

A nagy lelkesedéssel fogadott megnyitóbeszéd után báró *Kemény* János *Az erdélyi irodalom* címmel tartott előadást. *Tamási* Áron, *Nyirő* József, *Kós* Károly, *Asztalos* István egy-egy elbeszélését olvasta fel. A kolozsvári Nemzeti Színház előadóművészei *Reményik, Tompa, Áprily, Berde* Mária, *Bartalis* János, *Szabédy* László, *Dsida* Jenő és *Kiss* verseiből adtak elő, elhangzott *Makkay* Sándor egyik történelmi novellája, majd *Kodály* népdalfeldolgozásaival *Török* Erzsébet *Raics* István zongorakíséretével és az állami tanítóképző intézet énekkara *Nagy* István vezénylésével szerepeltek.

Vasárnap délelőtt az Erdélyi Múzeum udvarán nyitotta meg a Művészeti Hetek kiállításait *Tasnádi Nagy* András. *Keledy* Tibor polgármester üdvözlő beszédében kijelentette: *Kolozsvár a nehéz időkben sem feledkezett meg arról, hogy a nyugati kultúra végvára és ma is ezt a hivatást akarja betölteni.* Köszönetet mondott a kultuszminiszternek, hogy lehetővé tette a Művészeti Hetek kiállítását. *Tasnádi Nagy* András válaszolt az üdvözlésre és az öt kiállítást megnyitotta. A közönség ezután sorrajárta a VI. nemzeti képzőművészeti kiállítás termeit, az Erdélyi Szépmíves Céh képkiállítását Mátyás király szülőházában, az Unió-házban a képzőművészeti kiállítást, a vármegyeházán a fényképészeti kiállítást, az egyetemi könyvtárban a zeneművészeti és színházi kiállítást.

A VI. nemzeti képzőművészeti kiállításra a díjak odaítélésére felkért bizottság a kiállítás nagy aranyérmére *Rudnay* Gyula festőművész hozta javaslatba. Budapest aranyérmét *Basilides* Barna festőművésznek, a kultuszminiszter három díja közül az erdélyi tárgyú festőművészeti díjat *Nagy* Imrének ítélték, *Krizsán* János festőművész külön díjban részesült. A faszobrászati díjat *Buzi* Barna, a kőszobrászatit *Kós* András kapta. *Borsos* Miklós szobrász dícsérő elismerésben részesült. A Budapest által felajánlott Mátyás király díjjal *Szolnay* Sándor festőművészt tüntették ki.

LÓSPORT

BILLY, FONTOS, ELEMÉR ÉS FÜZÉR A GRÓF ANDRÁSSY GÉZA-DIJ ESÉLYES INDULÓI

Kedden ismét tíz futamból álló gazdag program várja a tattersalli pályán az ügetősport híveit. Ezúttal a 4500 pengős, 2200 méteres *Gróf Andrássy Géza-díj* nemzetközi versenye áll az érdeklődés középpontjában. A verseny favoritja valószínűleg a legutóbbi versenyében nagy javulást mutató *Billy* lesz. Ellenfelét *Fontosban* kel keresnünk. A célban ott lehet *Elemér* és *Füzér* is.

A *Nemzetközi Hendikepnek Cirkáló* és *Négus II.* a kimagasló startolója. A küzdelembe előreláthatólag *Ulica* és *Csalafinta* is bele fog szólni. Érdeklődésre tarthat számot még a *Gondolat-díj* futama, amelyben *Galla Farsangja* küzd esélyesen *Ácsival.*

Jelöltjeink a keddi versenyekre:

I. Várva-várt—Győztes—Harcos. II. Dévény—Extra—Dana B. III. Ivadék—Harmat—Dudás. IV. Little Tich—Magnézium—Fekete Barát. V. Cirkáló—Négus II.—Ulica. VI. Ácsi—Farsang—Csákó. VII. Figura—Dráva—Andalgó. VIII. Billy—Fontos—Elemér. IX. Ila—Pamuki Huszár—Bűfelejtő. X. Peter Watts—Fruska—Tihany.

Május 12-én délután ½3 órakor
ügetőversenyek

Befejeződött a nagyváradi Szent László-hét

Nagyvárad, május 11. A Biharvármegyei és Nagyváradi Régészeti Egyesület múzeumában szombaton bensőséges ünnepség keretében vették át *Bihari* Sándor *Zsigmond király Szent László sirjánál fogadja II. Ulászló lengyel királyt* című festményét, amelyet *József* királyi herceg adományozott a városnak. A városba érkezett királyi hercegnek *Soós* István polgármester mondott köszönetet a város nevében.

Vasárnap délben iktatták be ünnepélyes keretek között az Americana bihari corporációját a vármegyeház dísztermében. Az ünnepségen megjelent és beszédet mondott *József királyi herceg is.*

A nagyváradi *Szent László*-hetet vasárnap ünnepi szentmise zárta be. A székesegyházban *Fiedler* János püspök szentmisét pontifikált és szentbeszédet mondott. A szentmise után *Szent László* nagyváradi ereklyéjét körmenetben vitték végig a főútvonalakon.

— MÁJUSTÓL KEZDVE AZ IBUSZ KÉPVISELI RADVÁNYT. Az IBUSz vigadótéri központi irodája május 1-ével átvette a radványi Kastély-szálló vezérképviseletét. Felhívjuk a közönség figyelmét, hogy szobafoglalások ügyében szíveskedjék az IBUSz főirodájához fordulni (bejárat a Vigadó-utcában). Telefon 180—820.

MAGYARORSZÁG KISKIRAKATA

BALLON
lóden-, raglán- és esőkabát
MÁRTON és SZÁSZ
Gróf Teleki Pál (Bálvány)-utca 3.

Biztosítsa gyermeke nyaralását a Mártonhegyi Gyermeküdülőben
a Svábhegy déli lejtőjén. Subalpin fekvés, elsőrendű ellátás. XII., Bürök-u. 27. T: 166-663
Kérjen prospektust!

Irodabútor olcsón részletre is
LAKÁSBÚTOR Klauzál-u. 26

SZÁRMAZÁSÁT
megismeri, őseit megtalálja, olvassa a „Magyar Családtörténeti Szemlét"
VIII. évfolyam. Ara 1.20 pengő. Egy évre 10 pengő. Megrendelhető: ŐSKUTATÓ INTÉZET. Budapest, VIII., Baross-u. 10. Telefon: 149-483.

BRILLIÁNS, ARANY
és ezüstért legtöbbet fizet. Zálogból kiváltom.
Baross Ékszerház, Grósz, Baross-utca 83. Tel.: 140-969

Hívja 340-287
Sok pénzt kap használt férfi- és egyenruhákért, cipőkért.

10—50.000 pengőig betársulnék
komoly üzletbe, jólmenő üzembe közreműködéssel, ingatlan fedezettel. Leveleket »Részletes ajánlat« jeligével, Araló hirdetőbe, Erzsébet-körút 14, kérek.

Horthy Miklós-körtérnél adómentes,
egyszobás garszon öröklakás
eladó. »1400 pengő évi bér« jeligére főkiadóba.

Gyönyörű
kombinált bútor
sarokrekamiéval olcsón eladó. Lujza-u. 36., I. 4.

Keresek sürgősen belterületen, a IV., V., VI. és VIII. kerületekben 1 szoba-cselédszobás, vagy két kisméretű, különbejáratú szobás komfortos lakást
»Lépcsőházi bejárat« jeligére.

MAGYARORSZÁG KISKIRAKATA

Pihenjen, üdüljön
SIKONDA
GYÓGYFÜRDŐN
4 óra Budapesttől.
Természetes meleg SZENSAVAS alkalikus, vasas fürdő! Remek thermal-STRAND.
Teljes komfort. Elsőrendű konyha, diétás is.
Felvilágosítás: Fürdőigazgatóság: SIKONDA. (Baranya m.) Telefon: Magyarszék 11.

Salgó szótárakért fizet
Kelemenért (3. kiadás) 35, Sauvageot-ért 50, Finályért (latin) 25 P-t. Nagymező-u, 38. T: 127-696.

Részletfizetésre
Bútor és Textil Ker. Rt., Liszt Ferenc-tér 5.

Nyári lakás
SOSFÜRDŐNÉL egy szoba-hallos garszon azonnalra kiadó. Jelige: »Őszig«.

BRILIÁNST
aranyat, ezüstöt magas áron veszek. Zálogból díjmentesen kiváltok. Nagy Imre, Baross-u. 69

Epedás fotelágy 88 P-től
recamié..... 188 P-től
a készítőnél, Nagymező-utca 27. Kárpitos

Üzemhelyiség
Hungária-körúton, Thököly-útnál épülő házban kiadó. Telefon: 256-150.

Óvóhelyi pad 2 m-es... 10.— P
asztal 2 m-es 20.— P
ajtó és ablak stb.
Eötvös-utca 1. Telefon: 425-811.

Egy kétpárevezős csónak kabinnal eladó
Érdeklődés: ½9—4-ig. Telefon: 293-670.

ÉRDLIGETEN
300 □-öles, árvízmentes terület előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet: VII., István-út 21., I. 1.

A K. H. Ö. 50. §-a
kötelezővé teszi a könyvvezetést.
Törvény által előírt könyveit szakszerűen felfekteti:
„KONTOSERVICE"
Új telefon 291-735.

Rudnay Gyula

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest

1969 SEP 9
1021

Művésznek lenni a „végeken"

Szubjektív beszélgetés egy bajai festővel

— *Meg tudná mondani, merre van a művésztelep?* — tudakolom egy járókelőtől a bajai főtéren.

— *A művésztelep?* — kérdez vissza, s tájékozatlan megrökönyödéssel ingatja a fejét.

A következő bajai lakosnál már másképp próbálkozom, a Vojnovich-ház hollétéről faggatom, s az útbaigazítás ezúttal nem is marad el.

Mialatt a megadott irányban megyek, eltűnődöm. Valóban a szó legszorosabb értelmében a bajai művészkolónia nem művésztelep. A város szívében álló klasszicista műemlék épületben, a Vojnovich kuriában talált otthonra e kollektíva három tagja. A művésztelep megjelölést csak a művészettörténeti irodalom használja, hiszen története, hagyománya van ebben a délalföldi városban a képzőművészetnek. *Rudnay Gyula* iskolát teremtett itt, s Baján alkotott művészetének egyik legjelentősebb korszakában az erdélyi festő, *Nagy István*. Így hát az illendőség minden bizonnyal azt kívánná, hogy a városban köztudott legyen a bajai „művésztelep" létezése.

A három, Vojnovich-házban lakó festőművész közül csupán *Noel Ö. Gábort találom* otthon. Képeit a különböző kiállításokról már jól ismerem. Így hát a személyes ismerkedésre használom fel az alkalmat, s amolyan műteremlátogatás igényével csengetek be ajtaján. Eredeti tervem az volt, hogy a művészház minden lakójával beszélgetek nem kisebb problémáról, mint a „génius loci" — a hely inspiráló géniuszának létéről vagy nemlétéről. Magyarán, hogy vajon igaz-e az a feltevés, hogy Baja amolyan déli végvára a mai magyar képzőművészetnek, ahol a helyiektől, s a „központiaktól" egyaránt magára hagyatottan alkotnak a művészek.

Ez a szándék azonban az adott lehetőség miatt csupán egy szubjektív beszélgetésre zsugorodott. Így is sok minden kiderült a fentebb jelzett problémáról, ám a kép talán esetlegesebb, néhol indulatosabb lett.

De vegyük sorjában: *Noel Ö. Gábor*, festőművész némi meglepetéssel fogadott. Az ismerkedést igyekeztem azzal kezdeni, amit már tudtam róla, így először régebbi műveire terelődött a szó:

— *Úgy érzem, hogy ön az új dél-alföldi képzőművészeti iskolához tartozik, ha ilyen iskola egyáltalán létezhet.* — Kissé csodálkozva nézett rám, így szükségét láttam, hogy az előbbi kijelentésemnek magyarázatát adjam. — *Nem a közös témára vagy a közös stílusra gondolok, hanem egyfajta rokon művészi alapmagatartásra, amely egyaránt megtalálható például a hódmezővásárhelyi Németh József, a szegedi Dér István vagy az ön képein.*

— *Érdekes, hogy ebbe a csoportba sorol, holott én mindössze 1960 óta élek itt, az Alföldön, Budapestről költöztem le.* — Aztán elgondolkozva még hozzáteszi: — *Ez talán attól lehet, hogy egy kicsit mindnyájan rácsodálkoztunk Nagy István művészetére.*

Íme, újra itt a hagyomány kísértő szelleme: Nagy István — vajon őrzi-e emlékét valami is a városban?

— *Két évvel ezelőtt szóltak a képzőművészeti lektorátusnál, hogy nem akar-e Baja egy Nagy István-szoborportrét. Teljesen ingyen megkapták volna. Akár a legnagyobb élő magyar szobrásztól. Akkor ezt a lehetőséget elmondtam a tanácsnál, de tudomásom szerint azóta sem éltek vele* — mondja Noel Ö. Gábor.

Rudnay Gyula szerencsésebb volt — gondolom —, hiszen itt, a Vojnovich-kúria falán is találkoztam a nevével, mint a bajai képzőművészeti kör névadójával. E két művész híressé tette Baját a magyar képzőművészetben. De vajon utódai hogyan érzik magukat a városban? A képzőművészet „egyéni műfaj", már ami az alkotást illeti, mégis szüksége van egy értő közegre, még ha kicsi is ez, hogy produkálni tudjon.

— *Amióta Baján vagyok, egyetlenegyszer sem vásárolt tőlem képet a tanács. Úgy hiszem, hogy a többi itt élő művész is hasonlóképpen nyilatkozna. Az a legnagyobb baj, hogy már nyolc éve élek ebben a városban, és még mindig kívülállónak érzem magam. S ez elsősorban talán nem is anyagiakon múlik, hanem egy kicsit nagyobb gondoskodáson* — s ezt már én teszem hozzá: talán a nagyobb erkölcsi megbecsülésen. Hiszen a bajai képzőművészek a város közönsége előtt is szeretnék bemutatni, mit tudnak, milyen művészetet csinálnak, s nem egy elszármazott, bajai születésű művésznek is jólesne, ha egyszer-egyszer szülővárosa megadná neki is ugyanezt a lehetőséget.

A Vojnovich-kúria Baja szívében fekszik. De vajon képzőművészeit mikor fogadja igazán szívébe ez a déli „végvár"?

Rideg Gábor

PSZAVA

ZAKSZERVEZETEK KÖZPONTI LAPJA

ARA 80 FILLÉR 1969. SZEPTEMBER 9, KEDD

Ho Si Minh temetésére Hanoiba érkezett a magyar párt- és kormányküldöttség

Marton László, az *MTI* kiküldött tudósítója jelenti:

Vasárnap megérkezett *Hanoiba* a magyar párt- és kormányküldöttség, hogy részt vegyen *Ho Si Minh* elnök temetésén. A delegációt *Fehér Lajos*, az *MSZMP PB* tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese vezeti. Tagjai: *Erdélyi Károly*, az *MSZMP KB* tagja, külügyminiszterhelyettes és *Hidvégi Ferenc*, a hanoi nagykövetségünk ideiglenes ügyvivője, aki a *VDK* fővárosában csatlakozott a küldöttséghez.

A küldöttséget a hanoi repülőtéren fogadta *Truong Chinh*, a *VDP PB* tagja, a nemzetgyűlés állandó bizottságának elnöke, *Le Thanh Nghi*, a *VDP PB* tagja, miniszterelnök-helyettes, *Nguyen Duy Trinh*, a *VDP PB* tagja, miniszterelnökhelyettes, külügyminiszter *Le Duc Tho*, a *VDP PB* tagja, a KB titkára, *Xuan Thuy*, a *VDP KB* külügyi osztályának vezetője, a *VDK* Párizsban tárgyaló delegációjának vezetője.

A magyar delegációt *Truong Chinh* üdvözölte vörös és nemzeti színű szalagján a következő felirat olvasható: *„Ho Si Minhnek, az MSZMP-től, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsától és kormányától."*

Fehér Lajos hétfőn a magyar küldöttség rezidenciáján találkozott *Pham Van Dong* miniszterelnökkel, a *VDP* Politikai Bizottságának tagjával. *Fehér Lajos* tolmácsolta az *MSZMP KB*, az Elnöki Tanács, az országgyűlés és a kormány nevében az egész magyar nép együttérzését. *Pham Van Dong* köszönetet mondott az együttérzésért és azért, hogy a Magyar Népköztársaság párt- és kormányküldöttséggel képviselteti magát *Ho Si Minh* temetésén. Köszönetet mondott azért a segítségért is, amelyet Magyarország nyújt a vietnami népnek.

A magyar küldöttség ezután *Hanoival* ismerkedett. A delegáció megtekintette a forradalmi harc emlékeit, az építőmunka sikereit és megszemlélte az amerikai agresszió okozta károkat.

Fehér Lajos a délutáni órákban fogadta *Trinh Dinh Thaot*, a Dél-Vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormánya mellett működő tanácsadó testület alelnökét, aki megköszönte a dél-vietnami nép igazságos harcához nyújtott magyar segítséget, majd tájékoztatást adott az amerikai agresszió ellen folyó harc jelenlegi állásáról.

A SZOT titkárságának részvétlátogatása a Vietnami Demokratikus Köztársaság nagykövetségén

Az ország minden részéből százával érkeznek a Vietnami Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövetségére a részvéttáviratok és levelek,

Magyar Rádió és Televízió elnöke; *dr. Molnár Frigyes*, a Szövetkezetek Országos Szövetségének elnöke; *Sebestyén Nándorné*, az Országos Békebizottság titkára és az elnökség több tagja; *Harmati Sándor*, a Magyar Szolidaritási Bizottság elnöke és a bizottság több tagja; *Siklósi Norbert*, a Magyar Újságírók Országos Szövetségének főtitkára és a MUOSZ választmányának több tagja; *dr. Gegesi Kiss Pál*, a Magyar Vöröskereszt országos elnöke és az elnökség több tagja. Tolmácsolta részvétét a DIVSZ több vezetője is.

A Budapesten akkreditált diplomáciai képvise-

Rudnay Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉL-MAGYARORSZÁG
1983. JAN 9

Nyolcvanöt éve született Rudnay Gyula

Nyolcvanöt esztendővel ezelőtt, 1878. január 9-én született Rudnay Gyula festő és grafikus, a magyar kritikai realizmus jelentős alakja. Tanulmányait Münchenben, Párizsban és Nagybányán folytatta. Parasztokat ábrázoló és világháborús élményeit kifejező képein mély, komor, sötét színek uralkodnak. Ez Munkácsy festészetének hatása. Ez a romantikus drámaiság a régmúlt idők életét ábrázoló képein (Kirándulók, Úrnő és szolgája) elcsendesül. Egyik legismertebb alkotása a debreceni egyetem számára festett Csokonai a diákok körében című nagyméretű munkája. Öregkori képein híven ábrázolta a falu életének egyszerű motívumait (Bábony). Hosszú időn át a Képzőművészeti Főiskola tanára volt, 1957-ben bekövetkezett haláláig népi demokráciánk Kossuth-díjjal és a kiváló művész címmel tüntette ki. Képünkön a művész Olvasó nő című alkotása.

olcsón
sfaludy u.
ste 6-tól.
19987

rényes
jóhangú
lado. Bi-
5/b. 20011

gy televi-
elcserélhető
ny) bunda,
ek 13 997"
ürdetőbe.
13997

csi jutá-
eladó. Uj-
yapjas P.
eklődni 15
13999

ér zomán-
zhely el-
gtekinthető
Lajos sgt.
n. 14056

ot átven-
as áron"
hirdetőbe.
14066

tehén el-
sen. Al-
u. 16.
14072

Trabant
Érd.:
II. isko-
: 8. 14071

férfi bőr-
gy fekete
ú télika-
Cserzy M.
20033

Hízók 130 és 180 kö-rüliek eladók. Petőfi Sándor sgt. 53. x20066

Fél hízó eladó. Puskás utca 19. 20062

2 darab 150 kg-os hízott sertés eladó. Paprika u. 9. 20061

Kettő darab fotel eladó, részletre is. Oskola u. 18., udvarban, balra. 20054

Síkkötőgépet keresek megvételre. — Ajánlatokat Ujszeged, Csalogány u. 5. alá kérem. 20046

14 váltós harmonika és egy magnós rádió minden elfogadható áron eladó. Ujszeged, Rózsa Ferenc sgt. 39. 13977

Eladó szelonok, vaságy, kicsi szoba bútorozva kiadó. Bajcsy-Zs. u. 22., II. 21. 20043

Pehelykönnyű lúdtalpbetétet, sérv- és haskötőket és azok javítását készíti Balogh orvosi műszerész, Hajnóczy u. 5. x19998

Melegágyi rámákat megvételre keresek. Ajánlatot: „Rámák" jeligére szentesi hirdetőbe kérem. x10165

kiadó.

Szeged-F
ideális f
költözhe
házrész
Gyógysz
let.

Külön b
ba diák
Ujszeged
renc sg.

Eladó Petőfitelepen a bölcsőde háta mögött a XII. utcában egy gyümölcsös házhely, anyaggal olcsón. Érd.: Szeged, Lenin krt. 55., házmesternél. x13988

Fiatal házaspár üres vagy bútorozott szobát keres kisgyermekkel. „Sürgős 13 986" jeligére hirdetőbe. 13986

Belvárosi új házban levő nagy másfél szoba, összkomfortos lakásomat elcserélném kétszobás, összkomfortosra. „Kertes" jeligére a kiadóba. 20000

Ujszegeden beköltözhető OTP-s családi ház eladó. Fürj utca 45. 20017

Ujszeged, Tanács u. 33. számú ház azonnal beköltözhető, — OTP-vel eladó. x20010

Külön bejáratú bútorozott szobát keres középiskolai tanár. Ajánlatokat „Irodalmi 14 064" jeligére kérek a Károlyi u. hirdetőbe. x14064

ÁLLÁS

AZONNALI belépésre keres könyvelésben és bérszámfejtésben jártas munkaerőt, az algyői Uj Élet Mgtsz, Sárté. 14086

A József Attila Tudományegyetem a Földrajz Intézetébe perfekt gépírót keres. Gyorsírni tudók előnyben. Jelentkezés: Dugonics tér 13. Személyzeti osztály, II. em. 9. 20030

EGYÉB

Trabant-garázsnak, strandkabinnak al kalmas, pormentesen épített, lemeztetős deszkabódé el adó. „Medve" jeligére kiadóba. 2000

Kisgyermek gondozását vállalom (lakásomon). Ujszeged, Alsó kikötő sor 3. ép., II. 1. ajtó. 14065

Pianinót bérbe vennék. Földváry u. 4. Telefon: 38-05. Onczay. x20032

MIKROBUSZ részére garázst keresünk. „Mind a ketten jól járunk" jeligére a hirdetőbe. x14075

A SZEGEDI Nemzeti Színház személygépkocsi részére garázst keres. x13966

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy szeretett férj, édesapa, nagyapa,

PÖRDI JÁNOS

életének 75. évében rövid szenvedés után elhunyt. Temetése folyó hó 10-én 10 órakor lesz a rókusi temető ravatalozójából.

Gyászoló család,
257 Arvíz u. 23/a.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesanyánk, nagymama és dédmama,

özv. PÜLÖS JÓZSEFNE

életének 83. évében hosszú szenvedés után január 7-én meghalt. Temetése f. hó 9-én 14 órakor lesz a belvárosi temető ravatalozójából.

256 **Gyászoló család**

Köszönetet mondok mindazon jó barátoknak, kollégáknak, vasutas sportolóknak, a Vöröskereszt városi titkárságának, ismerősöknek, akik szeretett férjem temetésén részt vettek, fájdalmamban velem éreztek.

özv. Opermann Józsefné
20082

Rudnay Gyula

1021

Múzeumi séták (VI.)

Pécsett a Janus Pannonius Múzeum modern képtára a XX. századi magyar mesterek remekeivel várja a látogatót. Nem nagy gyűjtemény, de szinte minden kiemelkedő festőnktől őriz néhány művet, minden fontosabb stílusirányzatot bemutat, mégpedig olyan egyenletesen magas színvonalon, amilyen még a legjobb múzeumokban is ritkaság. *Mednyánszky* Lászlótól és *Ferenczy* Károlytól kezdve napjaink művészetéig (*Bartha* László, *Martyn* Ferenc stb.) szemünk elé tárja *M. S. mester* és *Szinyei Merse* Pál méltó folytatóinak gazdag és változatos munkásságát.

Rippl-Rónaitól két szép portrét láthatunk, *Nemes-Lampérth* Józseftől egy pompás grafikai akttanulmányt, kitűnő, válogatott darabokat *Berény* Róbert, *Czigány* Dezső, *Czóbel* Béla, *Szőnyi* István, *Bernáth* Aurél klasszikus életművéből, megcsodálhatjuk *Ferenczy* Noémi egyik legnagyszerűbb, monumentális szőnyegtervét, nyugtalanító szomorúságával rabul ejt *Gulácsy* Lajos képeinek álomvilága, újjongó fénykitöréseivel ragad himnuszi hangulatba *Egry* József festményeinek ragyogó színessége. S milyen meglepetés: megszoktuk Egry képein a verőfény ünnepeinek áradó sugárözönét; itt egy éjszakai, holdas balatoni táját is szemlélhetjük, s nehéz munkával viaskodó favágóit.

Rudnay Gyula (1878—1957) az úgynevezett alföldi festők iskolájához tartozott, melynek munkáit a hagyományokhoz való erősebb ragaszkodás és az alföldi tájak, alakok felhasználása révén valami sajátosan magyar hangulat jellemezte. A pécsi múzeumban Rudnay alkotásai közül kiválik „Böske" című arcképe: idősebb, barnaruhás nőt ábrázol, tompított, mégis meleg színekkel, a kidolgozás jobban hasonlít *Munkácsy*, mint a modern kortársak festésmódjához, a művészt nem a formák színbe-fénybe oldott vagy geometrikusan megszerkesztett világa érdekelte, hanem a lélektani tanulmány, a melankólikus szem és a finombeszédű kéz, a csöndes kisvárosi szomorúság, mely a portré tárgyának egyéniségéből árad, egyszerű, tiszta szerkezet keretében, me-

Rudnay Gyula: Böske

Népművelés 1963 XII

lyet két világos sáv hangsúlyoz: a szalag fehér szivárványa a sötét hajon, s vele párhuzamosan a kéz hajlásának szelíd és bánatos íve.

S

NIKA

alapvető témája
tékos továbbkép-
negértetni a báb-
agyar beszéd el-
k anyanyelvi ne-
hogyan ejtjük a
artjuk-e a hang-
tte, ugyanakkor
ága e téren ösz-
szöveg színpadi-

részletesebb kur-
a beszédtechnika
tatni, mint a be-
asonulás, hangsú-
ák, modorosságok.
előadást színesí-

hány nappal előbb
teményét azzal az
el, értelmezzék,
t. Hangsúlyoztuk:
ak nem is az iro-
előadásukat; vers-
lmezésre, beszéd-
ozási, hanglejtési,
kosságokra rámu-

és tanulságos volt.
kor visszahallgat-
„t" hang helyett
láth" hallottunk;

ák el a hallgatók;
ba fordult elő. Pe-

rabban Lord Bannis-

Az Állami Bábszínház közönsége

dig bábozás közben még több az alkalom arra, hogy helytelenül képezzék a hangzókat, rosszul vegyenek levegőt stb. A bábjátékos nehezebb helyzetben van, mint a versmondó. Kezében — esetleg mindkét kezében — bábot tart magasra emelve, egész teste megfeszül. Ez a homorított állás könnyen görcsös, merev hangképzésre adhat okot. A játékos és a közönség között ott van a paraván is, tehát nem közvetlenül szól a nézőkhöz, beszéde ellenálló közegbe ütközik. Továbbá: ahogy mozog a bábbal, sokszor oldalt fordul, vagy éppen hátat fordít a közönségnek. Az ösztönös játékosok szövegmondás közben bíznak abban, hogy a szöveg „átmegy" a paravánon, méghozzá helyesen és jól érthetően. A kívülálló azonban más tanulságot szűr le; azt, hogy helytelenül, csúnyán beszél a különben jól mozgató, ügyesen játszó bábos. Hadar, elnyeli a szavak végét, énekel stb. Ennek az a következménye, hogy a gyerek szinte *ugyanúgy átveszi a hibákat*, s ő is modorosan, csúnyán fog beszélni.

Világossá vált minden tanfolyamhallgató előtt, hogy a bábos nemcsak erkölcsi, eszmei, esztétikai nevelést nyújt a gyerek-közönségnek, de anyanyelvi nevelést is. A tiszta szép beszéd a bábjáték egyik alapvető tényezője.

Horváth Ödönné a Cs

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-206, 188-307
1964 MÁR - 8.
KISALFÖLD

Megnyílt

az Ausztriából hazahozott képek kiállítása Győrött

Képzőművészeti életünk jelentős eseménye zajlott le tegnap délelőtt 11 órakor Győrött: a Műcsarnokban nagy érdeklődés mellett nyitotta meg *Módos Dezsőné*, a Győr városi Tanács végrehajtó bizottságának elnökhelyettese az Ausztriából hazahozott képek kiállítását. Ugyancsak ebben az időpontban nyílt meg a Xantus János Múzeum képtárában a helytörténeti szempontból jelentős városképek, akvarellek, érképek kiállítása, amelyek zintén az Ausztriából visszapott hajdani győri képtár értékes tartozékai.

1938-ban alakult Győrött a múzeum. Képtárában sok értékes alkotást gyűjtöttek össze országos hírű és helybeli festőktől is. A fiatal képtárat azonban a városi múzeum más jelentős anyagával együtt 1945-ben a fasiszták nyugatra hurcolták. Hosszú ideig senki sem tudott a festmények hollétéről, végül az ausztriai Alt-Aussee sóbányáiban bukkantak rá 1961-ben az értékes műalkotásokra. Ezekből a visszakerült képekből rendezett kiállítást a győri Xantus János Múzeum.

A festmények között megtaláljuk egyebek között Feszty Árpád, Mednyánszky László, Rudnay Gyula, Székely Bertalan, Ferenczy Károly, Edvi Illés Aladár, Iványi-Grünwald Béla, Szinnyei Merse Pál, Szőnyi István, Réti István, Vaszary János, Bihari János egy-egy alkotását.

Már az első kiállítási napon sokan megtekintették a képeket, s nagy örömére szolgál a képzőművészet rajongóinak, hogy a műalkotások visszakerültek jogos tulajdonosukhoz, méltó helyükre, a győri Xantus János Múzeumba.

Átlátszó csel

A „megelőző védelem" különleges bonni értelmezése nyugtalanítja persze a bonni állam szövetségeseit. Még a brit hadügyminiszter is szükségét érezte annak, hogy elhatárolja magát. S a „nyugat-európai unió" védelmi bizottsága azon aggodalmának adott kifejezést, hogy a NATO „megelőző stratégiája" az atomfegyverek idő előtti bevetésére vezethetne.

Az USA-ban is vannak elenzői ennek a tervnek. Stewart Alsop, neves publicista november 9-én így írt a „Saturday Evening Post"-ban: „Ha fegyveres összeütközésre kerül sor, a „megelőző stratégia" azt jelenti, hogy szinte azonnal atomfegyvereket alkalmaznak." Alsop utal arra, hogy Bonnak revansiszta céljai vannak, s utal azon fokozott veszélyre, melyet a „megelőző stratégia" az USA számára

[illegible] körülbelül négy mérföldet utazott taxin. Teljesen zavartalan forgalomban ez az út 12 percet vesz igénybe. Ha Oswald 12,45 órakor érkezett lakására, akkor

összesen két perce állt rendelkezésére a következő műveletek elvégzésére:

A) elrejteni a fegyvert; B) a raktárépület VI. emeléről lemenni a másodikra; C) előkeríteni egy pénzérmét és Coca-colát venni az automatából; D) tárgyalni a rendőrrel; E) távozni az épületből és gyalog elmenni négy háztömbnyire levő autóbuszmegállóhoz; F) néhány utcát utazni a busszal és végül G) leszállni a buszról és odainteni egy taxit.

— Minthogy a merénylet után a legnagyobb zavar uralkodott, felvetődik a kérdés: mi a magyarázata annak, hogy a hivatalos személyek csupán egy dologban voltak kezdettől fogva és mindvégig bizonyosak — Oswald bűnösségében? (MTI)

SZINHÁZ és MŰVÉSZET

* **(Az Aranyember a Magyar Színházban.)** Az *Unió* igazgatósága legközelebb *Jókai* Mór *Aranyember* szinművének előadására készül nagyszerű szereposztással a *Magyar Szinházban*. Timár Mihály szerepét *Somlay* Artur, Krisztián Tódor szerepét *Csortos* Gyula, Noémi szerepét *Bajor* Gizi, Timea szerepét *Pécsi* Blanka és Athaliát *Mátrai* Erzsi játssza. Az összes eredeti Jókai-szindarabok a Nemzeti Szinház birtokában vannak, az Unió igazgatósága tehát megfogja kérni a Nemzeti Szinház igazgatóját, hogy az Aranyembert a Magyar Szinházban előadhassa és így a darab előadására csak akkor kerülhet sor, ha a kért engedélyt Hevesi Sándor megadja.

* **(Magyar művésznő sikere Londonban.)** Londonból jelentik: *Morvai* Zsuzsánna, a hosszabb idő óta Londonban élő magyar zongoramüvésznő hosszabb szünet után ujból az angol közönség elé lépett. Az Albert Hall-ban egy filharmónikus hangverseny keretében, amelyet Sir Henry Wood dirigált, előadta Liszt Esz-dur zongorahangversenyét. A közönség tizszer hivta a pódiumra a müvésznőt és viharos ünneplésben részesitette. A sajtó egyhanguan kiemeli, hogy Carreno óta Morvai kisasszony a legerőteljesebb egyéniség a jelenkor zongoramüvészei között. Morvai Zsuzsánna fellépését mindjárt a Londonban és Anglia más városaiban tartandó hangversenyek egész sorára kötötték le. A legközelebb tartandó hangversenyen kizárólag magyar szerzők müveit adja elő.

* **(Leánygimnázium Bajtársi Szövetségének hangversenye.)** Az I. kerületi *Szilágyi Erzsébet Leánygimnázium* volt növendékei *Bajtársi Szövetséget alakitottak*. Ez az uj társadalmi egyesület most tartotta meg első nyilvános hangversenyét a Budai Polgári Kaszinóban. *Hollósy* Béla igazgató mondott magas szárnyalásu, igen hatásos ünnepi megnyitóbeszédet, *Szarvassy* Olga bölcsészettan-hallgató adott elő Erdélyről egy irredenta költeményt. A hangverseny egyik legkiemelkedőbb előadása *Benyovits* Piroska énekmüvésznő teljesitménye volt, aki Verdi *Álarcosbál*jának női cimszerepét énekelte. *Gudrun* Ákos hegedümüvész kapott sok elismerő tapsot, ki Wieniavszky: *Moszkvai emlék*-et játszotta el, mig *Kenessey* Jenő zeneszerző az ének- és zeneszámoknak zongorakiséretéért kapott elismerő tapsokat.

* **(A mohácsi szinház igazgatója.)** *Pécsről* irják: A mohácsi szinház bérletét nyolc pályázó közül a tegnap délelőtt tartott szinügyi bizottsági ülésen *Asszonyi* László, a pécsi Nemzeti Szinház igazgatója nyerte el.

* **(Kosáry János dr. szerzői estje.)** E hó 26-án, csütörtökön délután ½6 órakor tartja meg Kosáry János dr. szerzői estjét a Zeneakadémia nagytermében. Közreműködnek a szerzőn kivül a Melles—Zsámboky-vonósnégyes tagjai. Sz. Marschalkó Rózsika Szimonné Réz Marcsának az est keretében előadásra kerülő dalait énekli Dienzl Oszkár zongorakisérete mellett. Jegyek a Zeneakadémia portásánál, Bárdnál s a hangverseny estéjén az esti pénztárnál kaphatók.

* **(Hir Sári zongoraestje.)** Fiatal zongoramüvészeink sorában *Hir* Sári egyike a legtényesebb és legkiegyenlitettebb tehetségeknek. Teljesen hangszere szellemében érez és gondolkozik, a zongora minden hatását ismeri, nem megy tul ezeken a hatásokon, de viszont olyan virtuóz, ragyogó és szuverén a készültsége, hogy a legtisztább pianisztikus eszközökkel nagyszerü effektusokat ér el. Tegnapi hangversenyén egy sulyos, tartalmasan összeválogatott program keretében minden kvalitását megfigyelhettük és élvezhettük. Bevezetőül Bach C-dur tokkátáját mutata be Busoni átiratában. A lassú tétel mély, zengő kantilénájában szólalt meg erős zenei megértése és stilusérzéke. Kristálytiszta polifoniával érvényesült a fuga. Chopin H-moll szonátájának első tételét és finaléját gyönyörü szinekkel, finomságokkal, csillogó tehnikával játszotta, mesterien tökéletes volt az Adagio, melegségével, hatalmas fokozásaival, tudatos dinamikus felépitéssel. Kodály két darabja ujszerü és érdekes hangszineivel hatott. Schumann Contrabandist-ját, melynek Taussig-átiratába még Lhevinne egy csomó modern zongoratrükköt komponált, a viharosan zugó tapsra meg kellett ismételnie. Chopin A-dur polonaisejében a müvésznő ritmusával és erejével ragadta el a közönséget, mely a müsor minden számát őszinte, lelkes ovációkkal kisérte. *(k. a.)*

* **(Az 50 éves soproni dalkör országos ünnepet rendez.)** *Sopron*i jelentés szerint a soproni *Magyar Férfidalkör* a nyáron ünnepli meg fennállásának *félszázados jubileumát*. Ezzel kapcsolatban Sopronban augusztus közepén *országos dalversenyt rendeznek*. A világháboru óta ez lesz *az első dalverseny*. Az ünnepség iránt már is nagy érdeklődés nyilvánul meg és a rendezőség körülbelül *három-négyezer dalos* megjelenésére számit.

* **(Egyházzenei hangverseny Magyarszentiványon.)** *Magyarszentiványról* irják: *Baranya* vármegye kicsi, 1200 lelkes plébánia templomában anyagilag és erkölcsileg tényesen sikerült *egyházzenei hangverseny* volt az orgonaalap javára. A kistemplom zsufolásig megtelt a 355 jegyet váltott hivőkkel, akik egyszerü falusi polgár létükre is mindvégig a legnagyobb csendben és feszült figyelemmel hallgatták a klasszikus müsorszámokat. A hangversenyt *Ábrahám* István plébánosnak az egyház főhatóság utján nyert engedélye alapján, Magyarszentiván nagy zenei képzettségü kántortanitója, *Keller* János rendezte. Közreműködtek az országosan ismert *Vadas* Gábor pécsi orgonamüvész öt orgonaszámmal és az ő vezetése alatt már több szép sikert aratott *vocalquartett* özv. *Rech* Dezsőné dr.-né (szoprán), *Török* Blanka (alt), *Hidassy* Sándor (tenor) és vitéz *Bibor* Mátyás (bassus) pécsi énekesek tizenkét énekszámmal. Müsoron szerepelt: *Antalffy* Zs. D.: Legenda; *Bach* I. S. D-moll prelud. és fuga; *Martini-Bossi:* Téma variációkkal; *Guilmant:* Gotikus szvit és *Dubois:* Ünnepi ének cimü orgonaszámok. Éneksz ámok közül *Demény* Solesmesi coráljai, *Pretorius*, *Vulpius* és *Grüger* vegyeskarai nagyhatást keltettek. A hangverseny a pápai *Himnusszal* záratott. Ezen sikeres előadás bizonyitékul szolgál, hogy kellő vezetés, felvilágositás mellett falusi népünk is hálás közönsége lehet egy klasszikus müsornak.

* **(Az I. ker. Szilágyi Erzsébet leánygimnázium volt növendékeinek Bajtársi Szövetsége)** e hó 19-én a Budai Polgári Kaszinóban igen sikerült estélyt rendezett. A müsort *Hollósy* Béla igazgató ünnepi beszéde vezette be. Az intézet volt növendékei közül *Szarvassy* Olga szavalt, *Benyovits* Piroska pedig áriákat énekelt. *Gundrum* Ákos Wieniawsky »Moszkvai emlék«-et hegedülte finom tehnikával. *Schindler* Marianne zongoramüvésznő Chopin Fisz-dur Impromptujét és Liszt VIII. rapszódiáját játszotta mesteri készséggel. A szép müsor befejezéseül *Pusztai* Sándor, a m. kir. Operaház müvésze Wagner és hazai szerzők müveit adta elő a tőle megszokott művészettel. Az ének- és hegedüszámok kisérétét *Kenessey* Jenő zeneszerző látta el.

* **(Záruló kiállitások.)** A *Magyar Aquarell és Pasztellfestők Egyesületének* a Nemzeti Szalonban rendezett kiállitása, amely a megnyitás óta nagy vonzóerőt gyakorolt a mübarát közönségre, vasárnap, e hó 22-én délben bezárul. Az igazgatóság ezután a Képzőművészek Uj Társasága (KUT) bemutatkozó kiállitását rendezi meg. — *Rudnay* Gyula, a kiváló magyar mester gyüjteményes kiállitása vasárnap zárul az Ernst-muzeumban. A képek egyrészét ezután Olaszországba viszik, ahol Rudnay Gyulának Milánóban kiállitása nyilik meg. A kiállitást Milánó első művészeti szalonja, a *Pessaro Salon rendezi*. A kiállitás március 18-án nyilik meg és négy hétig lesz nyitva.

* **(A mai francia költészetről)** tartott ma este franciául előadást a Lantos aukcióstermében Jean *Mistler D'Auriol*, a francia követség attaséja, egyetemi megbizott előadó. Vonzó, mindvégig érdekes előadásban rajzolta meg a jelenkori francia költészet képét, az impresszionistákat, romantikusokat, a neoklasszikusokat s az unanimista költészetet és mindegyikből olvasott fel néhány találóan jellemző alkotást. A termet zsufolásig megtöltő előkelő közönség — melynek soraiban ott láttuk a francia és török meghatalmazott minisztert — zajosan megtapsolta a kitünő francia esztétikust. Az előadásokat a modern francia irodalomról még négy pénteki estén folytatja Jean Mistler D'Auriol.

* **(A vasárnap egyházi zenéje a belvárosi főplébánián.)** A belvárosi főplébániatemplom ének- és zenekara vasárnap, február 22-én Kersch Ferencnek, az esztergomi bazilika nagyhirü volt karnagyának külföldön is előnyösen ismert »Missa Sancti Ambrosii«-jét adja elő, amely Budapesten ezuttal először lesz hallható. Az Asperges me-t, Introitust, Gradualet és Tractust choraliter éneklik, a Communiot pedig vecitálják. Offertoriumra Goller »Benedictus es«-jét énekli a kar orgonakisérettel.

---

* **(Serák Márta, Berlin ünnepelt Frasquitája énekli a Városi Szinház pénteki Lehár-premierjén)** a világhirü komponista legszebbzenéjü operettjének cimszerepét. A tüzesvérü, hóditóan érdekes spanyol cigányleány csillogó szerepében az egész németbirodalmi fővárost meghóditotta *Serák* Márta, nemcsak sugárzó szépségével és tüneményes énekmüvészetével, de elragadó játékával és táncával is. Méltó partnere lesz Armand szerepében *Gábor* József, az Operaház jeles müvésze, *Lehár* forró muzsikája csodásan fog érvényesülni tehát a *Városi Szinház* előadásában. Épp igy érvényre fog jutni a librettó pazar vidámsága. A nagyszerü *Sziklay* József játssza ugyanis a *Frasquita* bires magántudós figuráját, partnere pedig Dolly szerepében a ragyogóan tehetséges, fiatal szubrettcsillag, *Molnár* Vera lesz. A Lehár-ujdonsághoz ifj. *Oláh* Gusztáv tervei szerint háromszenzációs diszlet s egész sor látványosságszámba menő fényes jelmez készül. A február 27-iki, nagy érdeklődéssel várt bemutatóelőadást maga az illusztris komponista, *Lehár* Ferenc vezényli, aki jelen lesz darabja utolsó próbáin is. Jegyeket holnap, vasárnap reggeltől árusit a *Városi Szinház* pénztára és a jegyirodák.

* **(Sárossy Bella irónő)** Arany János balladáiról tart előadást hétfőn délután ½4 órakor az *Urániában*.

* **(Juhászlegény, szegény juhászlegény legközelebbi előadása hétfőn este a Városi Szinházban.)**

* **(Hoffmann meséi vasárnap délutáni előadásán a hármas női szerepet Sándor Erzsi,)** Hoffmannut *Somló* énekli a *Városi Szinházban*. *A helyárak mérsékeltek.*

* **(Holnap, vasárnap este Rózsahegyi Kálmánnal és Molnár Aranykával a Cigány)** kerül szinre a *Városi Szinházban*.

KAMARA
nagy amerikai müsora
óriási sikert aratott
A pénz nem Isten
Főszereplők: Corinna Griffith és Conway Tearl
8 felvonásban
A házasságok nem az égben köttetnek
(Az élet lángja). Dráma 7 felvonásban.
Főszereplő: Dorothy Philips
Előadások kezdete: ½5, ¼7, 8 és 10 órakor

Ramon Novarro
a Royal-Apollóban

URÁNIA
Házasságok nem az égben köttetnek
First National világattrakció
Dorothy Philips nagy kiállitásos filmje

Budapesti és környékbeli
családi és bérházakra
azonnal közvetitünk előnyös feltételekkel
jelzálogkölcsönöket
FREUD ingatlan-, árubizományi és kereskedelmi vállalat, Miksa-u. 13. Józs. 72-63

Ramon Novarro
az Urániában

Színházak heti müsora	Operaház (7)	Nemzeti Szinház (8, 7)	Kamara-Szinház (½8)	Városi Szinház (8, ½8)	Vigszinház (½8)	Királyszinház (8, ½8)	Magyar Szinház (8, ½8)	Fővár. Operettszinház (8, ½8)	Renaiss.Szinház (½4, ½8, ½11)	Belvár. Szinház (8, ½8)	Blaha Lujza-Szinh. (8, ½8)	Verézkörúti Színpad (8, ½9)
Szomb. este	—	Házas.az égben	Candida	Iglói diákok	Ezüstlakodal.	Marica grófnő	Altona	Halló, Amerika	Menyassz. fáty.	A nagys. assz.	Szulamit	Uj müsor
Vasár. dé. u.	—	A vén gazemb.	Arnyék	Hoffmann meséi	Délibáb	Árvácska	A vörös ember	A notás kapit.	Halálfánc	Olasz asszony	Postás Katica	—
Vasár. este	—	Magyar nábob	Alice, üljn a k.	A cigány	Nyu	Marica grófnő	Altona	Halló, Amerika	Menyassz. fáty.	A nagys. assz.	Szulamit	Uj müsor

Film-szinházak heti müsora	Apollo-Szinház 8 órakor	Royal-Orfeum (4, 8) Papagály (11)	Belvárosi A-terem 6—8 B-terem 5—7—9	Capitol-filmpalota h. 5, 7, 9, v. ¼4, ½6, ¾8, ¾10	Corso 4, ¼6, ½8, ¾10	Corvin hétk. ½7, 9, vas. ½5, 7, ¼10	Kamara ½5, ¾7, 8, 10	Mozgókép-O. ½4, ½6, ¾8, ½10	Omnia h. ½5, ¼7, 8, 10, vas. ¼4, 5, ¾7, ½9 és 10	Royal-Apollo hétk. 5¼, ½8, ¾10, vas. és hétf. ¼4, ½6, ¾8, ¾10	Turán-mozgó v. 3, 5, 7, 9 h. 5, 7, 9	Uránia h. 5, ½8, ¾10, v. ¼4, ½6, ¾8, ¾10
Szombat	Medgyaszay Vilma. »Fordul a kocka« stb.	Nemzetközi variete müsor	Uj müsor	A zuhatag hőse. Démonok keresztetnek	Uj müsor	A fehér apáca	Pénz nem Isten Házasság. nem az égb. köttetn.	Uj müsor	A titokzatos Mr Senki. Pilotti a könyvügynök	Motauri	Uj müsor	Motauri. Házasságok nem az égb. köttetnek
Vasárnap	Medgyaszay Vilma. »Fordul a kocka« stb.	Nemzetközi variete müsor	Uj müsor	A zuhatag hőse. Démonok keresztetnek	Uj müsor	A fehér apáca	Pénz nem Isten Házasság. nem az égb. köttetn.	Uj müsor	A titokzatos Mr Senki. Pilotti a könyvügynök	Motauri	Uj müsor	Motauri. Házasságok nem az égb. köttetnek
Hétfő	Medgyaszay Vilma. »Fordul a kocka« stb.	Nemzetközi variete müsor	Uj müsor	A zuhatag hőse. Démonok keresztetnek	Uj müsor	A fehér apáca	Pénz nem Isten Házasság. nem az égb. köttetn.	Uj müsor	A titokzatos Mr Senki. Pilotti a könyvügynök	Motauri	Uj müsor	Motauri. Házasságok nem az égb. köttetnek
Kedd	Medgyaszay Vilma. »Fordul a kocka« stb.	Nemzetközi variete müsor	Három hét Arányország. Angol Hiradó	A zuhatag hőse. Démonok keresztetnek	Uj müsor	A fehér apáca	Pénz nem Isten Házasság. nem az égb. köttetn.	Uj müsor	A titokzatos Mr Senki. Pilotti a könyvügynök	Motauri	Uj müsor	Motauri. Házasságok nem az égb. köttetnek
Szerda	Medgyaszay Vilma. »Fordul a kocka« stb.	Nemzetközi variete müsor	Három hét Arányország. Angol Hiradó	A zuhatag hőse. Démonok keresztetnek	Uj müsor	A fehér apáca	Pénz nem Isten Házasság. nem az égb. köttetn.	Uj müsor	A titokzatos Mr Senki. Pilotti a könyvügynök	Motauri	Uj müsor	Motauri. Házasságok nem az égb. köttetnek
Csütörtök	Medgyaszay Vilma. »Fordul a kocka« stb.	Nemzetközi variete müsor	Három hét Arányország. Angol Hiradó	A zuhatag hőse. Démonok keresztetnek	Uj müsor	A fehér apáca	Pénz nem Isten Házasság. nem az égb. köttetn.	Uj müsor	A titokzatos Mr Senki. Pilotti a könyvügynök	Motauri	Uj müsor	Motauri. Házasságok nem az égb. köttetnek

— **(Tilos az erdélyi egyházaknak a nyilvános panasz.)** *Kolozsvári* tudósítónk jelenti: A két kolozsvári protestáns püspökség addig sürgette a választ a különböző sérelmei ügyében Bukarestbe beadott memorandumra, mig végre ma megérkezett. Természetesen nem orvoslás, hanem az a hangsulyozott tanács, hogy »óvakodjanak sérelmeiknek a nyilvánosság előtti tárgyalásától, mert az nem járul hozzá az állam és egyház közti jóviszony kimélyitéséhez.« Tréfás emberek azok a bukarestiek mindenesetre, mélyülne ki alattuk ugy a jóviszony, ahogy megérdemlik.

— **(A Magyar Turista Egyesület)** e hó 24-én, szerdán délután 6 órakor az egyesület helyiségében tanácskozást tart.

— **(Az olaszországi vihar áldozatai.)** *Rómából* jelentik: A Moroue-völgyben legutóbb pusztító vihar Campo Dolcino mellett *öt embert eltemetett.* Mint Pieve di Cadoreból jelentik, Libiana községet a hólavinák sulyosan fenyegetik. A Tagliamento áradása közeledik az 1882. évi nagy árviz szintjéhez. Számos helység viz alatt áll. Spilimbergo mellett egy hid leszakadt. A Tarvisból Ausztriába vezető országutat földcsuszamlások több helyen elzárták. Bresciában négy centiméter magas jég esett. A jégesőt követő vihar több helyen tüzvészt okozott. *Pertoban egy fiu belefult a patakba.* Forlóban *a lavina eltemetett egy asszonyt.* Mint az *Epoca* jelenti, a vihar a nápolyi kikötőben *tizmillió lirára becsült károkat okozott.* Az északolaszországi Alpesekben *a lavina három gyermeket eltemetett.*

— **(Az Erzsébet Népakadémia tanulmányi kirándulása.)** E hó 22-én lesz az Erzsébet Népakadémia legközelebbi tanulmányi kirándulása: A magyar történelmi képcsarnok megtekintése. Találkozás az Akadémia előtt féltiz órakor. (V., Akadémia-utca 2.) Vezető: *Gorzó* Dénes.

— **(Az elszakitott biharmegyei reformátusok uj esperese.)** *Nagyváradról* jelentik: A bihari református egyházmegye esperest választott és Nagyváradon bontották föl a leadott titkos szavazatokat. A leadott szavazatokból *Tarnóczy* Lajos bihari lelkész 18, *Könyves* János biharszentjánosi lelkész pedig 16 szavazatot kapott, ennélfogva két szótöbbséggel *Tarnóczy* lett esperes. *Thury* Kálmán dr. egyházmegyei gondnok, aki a vesztes pártnak vezetője volt, a választás ilyen eredménye miatt beadta lemondását.

— **(A Magyar Nemzeti Szövetség)** már nagy népszerüségnek örvendő szociálpolitikai előadássorozatán február 23-án, hétfőn délután határai kezdettel a tudományegyetem bölcsészeti karának VI. számu előadótermében, *Györy* Lóránd volt miniszter tartja meg előadását *Egyéni és világgazdaság* cimen. Az előadásra ezuton hivja meg tagjait és az érdeklődőket a Magyar Nemzeti Szövetség szociálpolitikai főosztálya.

— **(Kulturestély Kőbányán.)** A Budapest-kőbányai r. k. egyházközség szépen sikerült kultura propaganda-estélyt rendezett a Szent László-téri polgári leányiskolában. Az ünnepi beszédet *Valnicsek* dr. apátplébános mondotta. *Madarász* S. dr. érseki helynöktitkár a *Szent év Rómában* cimmel tartott vetitettképes előadást. Az estélyt bácsai *Székely* Gyula hegedümüvész, *Stiasznyiné-Váry* Cezarina zongoramüvésznő zeneszámai és *Bernhardné-Szabó* Nusi olasz énekszáma tették még élvezetessé. A római zarándoklatról *Bednárz* Róbert belvárosi plébános tanulságosan beszélt.

— **(A szepesbélai-szoba felavatása.)** A Szepesi Szövetség e hó 22-én délelőtt 11 órakor a Szepesi Diákotthonban (Mária Valéria-telep) felavatja a Szepesbélai-szobát, ugyanaznap délután öt órakor a Deák-téri uj ev. polgári leányiskola disztermében (IV., Sütő-utca 1.) Szepesbélai kulturestélyt tartanak.

— **(Rádióelőadás Londonban Magyarországról.)** *Londonból* jelentik: Mrs Hugh F. *Spender*, a *Westminster Gazette* külpolitikai szerkesztőjének felesége, nemrégiben Londonban a British Broad Casting Company központjában drótnélküli telefon utján előadást tartott Magyarországról. Előadásáról a budapesti lapok is részletesen megemlékeztek. Budapest székesfőváros polgármestere most az előadásért a főváros nevében, levélben köszönetet mondott Mrs. Spendernek.

— **(Kártérítési-pör a csontváz miatt.)** Évekkel ezelőtt a budapesti egyetemi orvosi fakultásán nagy botrány tört ki amiatt, hogy az egyetemi altisztek állitólag a visszamaradt csontvázakkal kereskedni kezdtek. Több alkalmazott ellen bünvádi eljárás indult meg, de a vádtanács az eljárást később valamennyi terhelttel szemben megszüntette. *Hőgye* Lajos altiszt az ügy kapcsán pört inditott az államkincstár ellen, követelve, hogy a tőle elkobzott preparált csontvázakat, vagy azoknak ellenértékét *210 millió koronát*, adják vissza neki. A budapesti törvényszék ma hozott itéletet ebben az pörben és számos tanu, köztük több egyetemi professzor kihallgatása után az altiszt keresetét *elutasitotta.* Az indokolás szerint ugyanis a csontvázak még akkor is az egyetemé maradnak, ha azokat az altiszt preparálta.

— **(Olcsóbb árak az élelmiszerpiacon.)** Az élelmiszerpiacon az utóbbi napokban kisebb olcsóbbodást lehet észlelni. *A huspiacon a marhahus 4000, a sertés 2000, a zsir 2—3000 koronával olcsóbbodott, viszont a borjuhus 1000 koronával drágult.* A zöldségpiacon a karfiol ára 2—4000 koronával esett. A tojás 100—200 koronával olcsóbbodott. *A nagyvásárcsarnok árai:* elsőrendü marhahus 30—38000, másodrendü 8—26000, elsőrendü borjuhus 50—58000, másodrendü 34—48000, elsőrendü sertéshus 36—40000, másodrendü 30—35000, elsőrendü bárányhus 20—26000, amerikai fagyasztott hus 20—25000, zsir 30—31000, háj 31—32000, zsirszalonna 27—29000, füstölt és paprikászalonna 33—34000, a rántani való élő tyuk 50—80000, a hizott liba 38—40000, élő tyuk 50—8000, a hizott liba 38—40000, a libazsir 55—60000 korona kilónkint. A ponty 30—50000, elsőrendü harcsa 100—120000, másodrendü 60—90000, csuka 25—30000 korona volt kilónkint. A közönséges burgonya 2—3000, rózsa 3600—4000, kifliburgonya 7—9000, olasz ujburgonya 20000, alma 12—20000, elsőrendü szőlő 70—100000, másodrendü 30—50000, mandarin 26—28000 korona kilónkint. A tojás darabja 1500, a tej literje 5800, az elsőrendü teavaj 92—96000, másodrendü 82—84000, főzővaj 72000, tehénturó 14—16000, juhturó 36—40000 korona volt kilónkint.

KIVONAT A HIVATALOS LAPBÓL

A *Budapesti Közlöny* február 20-iki száma a következő *hivatalos közleményeket* tartalmazza:

A m. kir. pénzügyminiszter 5907—1925. sz. *rendelete a bánya- és kohóüzemek körében előforduló balesetek és más események bejelentéséről és megvizsgálásáról.* — A m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter 11101—1924. sz. *rendelete a gyógyszertárakra vonatkozó beadványok körüli eljárás szabályozásáról.*

— **(Csempészkedés a nyugati határszélen.)** Sopronból jelentik: A csempészet ujabban ijesztő mérveket öltött. Nemcsak az alsóbb néprétegekből valók, hanem *még gazdag* emberek is csempésznek. Tegnap éjjel *Harkán* a vámőrök feltartóztatták *Alt* Zsigmond soproni vagyonos kereskedő automobilját. Az autóban mintegy *hatvan-hetvenmillió korona értékü* osztrák csempészárut találtak elrejtve. Több között nyolc tucat ezüstevőeszköz, nyolcvan méter selyem, továbbá több finom konyakos és likőrös üveg került elő. A csempészárukat, amelyek vámja mintegy *50—60 millió*, lefoglalták. Alt ellen megindult az eljárás.

— **(A szökött rab megfagyott az erdőben.)** Jelentettük annakidején, hogy a pécsi fogházból 8 fegyenc megszökött és nem akadtak nyomukra. Némelyek véleménye szerint megszállott területre szöktek át, mások azt hiszik, hogy a *megye erdejében* bujkálnak. Ez utóbbi feltevést látszik igazolni az a körülmény, hogy a minap a *ráctöttösi erdőben egy megfagyott ember hullájára akadtak*, akiben *Lakatos* József *Petrovics* 30 éves kóborcigányt ismerték fel, aki szintén a szökevények között volt. Most az erdő átkutatását vették tervbe.

— **(Rozgonyi fényképei)** leszállitott árakon.

— **(Óriási jelmezes bolondestély)** a Fővárosi Vigadóban február 24-én.

x **(A XIII. m. kir. osztálysorsjáték utolsó főhuzásai)** március 11-én kezdődnek. Ezeken sorsolják ki az 1000 milliós 500 milliós, 200, 100, 80, 60 stb. nyereményeket, összesen 20500 nyereményt 1082 millió korona összegben. Naponta számos megrendelés érkezik az osztálysorsjáték-elárusitókhoz, mert sokan csak ezen főhuzásokra vesznek sorsjegyet mig mások egy uj szerencseszámot vásárolnak a régihez, hogy nyerési esélyüket megnagyobbitsák.

A TÁRSASÁGBÓL

A Kelenföldi Evangélikus Leányegyesület táncestélye

Csütörtök este kitünően sikerült müsoros táncestélyt rendezett a Gellértszálló nagytermében a Kelenföldi Evangélikus Leányegyesület. A táncot megelőzően *Záborszky* Ilona, az Operaház tagja, gyönyörü énekszámaival aratott jól megérdemelt, lelkes ünneplést. Utána *Bakó* László szavalt müvészi tökéllyel, szünni nem akaró tetszésviharától kisérve. *Kemény* Rezső hegedüszámával és *Murgács* Kálmán dalköltő magyar nótáival zárták le az est programját. A közönség mind a két müvész előadását meleg tapssal honorálta. Az előadás után tánc következett, amelyet

Asszony, asszony, az akarok lenni

kezdetü csárdás dallamára nyitottak meg.

A pompás est *Hermann* Miksa nemzetgyülési képviselő, *Röck* Béla, *Szüts* Gábor lelkész, *Farkas* Béla dr., vitéz *Keményffy* Károly, *Ürmössy* Zsigmond, *Medveczky* Zsigmond, *Wagner* Ottó, *Thiering* Gyula és *Bátori* Károly rendezői munkáját dicséri.

A megjelent hölgyek közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk:

Asszonyok: Hermann Miksáné, Izsó Dánielné, Péter Jánosné, Szüts Endréné, Borkó Istvánné, Kuncz Jánosné, Liebel Józsefné, Pásthy Károlyné, Szokolay Gyuláné, Németh Ödönné dr.-né, özv. Wágner Vilmosné, Gohér Lászlóné, Frommer Józsefné, Röck Béláné, Wágner Józsefné dr.-né, Hecskó Jánosné dr.-né, Buday Sándorné, Ürmössy Zsigmondné, Csik Bálintné, ifj. Simonyi Pálné, Zolnay Jenőné, Melles Béláné, Ury Lajosné, Digraisz Béláné, Csányi Károlyné, Sandrik Imréné, Wágner Ottóné, Thierring Gyuláné, Bacsó Vincéné, Bátori Károlyné, Taubinger Rezsőné, Simonyi Pálné, Biczó Dánielné, Tóth Károlyné, Draskóczy Lajosné, Keserü Béláné dr.-né, Hézser Aurélné, özv. Stefczius Istvánné, Kirchner Viktorné dr.-né, Rónay Gyuláné, Dübel Oszkárné, Klis Lajosné, Csenger Györgyné, Szommer Gyuláné, Szafranek Kázmérné, Jakobei Gyuláné, özv. Reischl Ferencné, Ambrus Lajosné, özv. Ámán Arzénné, Raksányi Zoltánné, Hedry Béláné, Niegreisz Béláné, Kiss Lajosné, Rainpold Imréné dr.-né, Sikérdy Dezsőné dr.-né, Kuncz Jenőné dr.-né, Szeigricz Lajosné, Berkó Istvánné, Andrik Andorné, Bolemann Edéné, Kozma Károlyné dr.-né, Glattfelder Dezsőné, Brunner Vilmosné, özv. Sikérdy Gézáné, Lukacsovics Imréné, Kun Aladárné, Bauer Károlyné.

Leányok: Matchuha Darinka, Olga és Márta, Stark Jolán és Sári, Petri Mariska, Walton Anna Mária, Wágner Erzsike, Fernengel Olga, Uhl Irén, Csengey Julianna, Haitsch Matild, Bacsinszky Eszter és Judith, Grüll Nusi, Mék Mária és Irénke, Stark-Bosnyákovits Katus, Szabó Ilona és Katalin, Komáromy Jolán, Gölniczky Gizi, Pazsek Matild, Andrik Valéria, Kiss Magda, Bátori Ilus, Majthényi Ilonka, Lüttich Irén, Csányi Ilus, Szandrik Kitti, Eltscher Irén és Bözsi, Szafranek Gertrud, Varga Irén, Baksay Bözsi, Egerváry Vilike, Duda Micike, Jaeger Margit, Jäger Edith, Sáfár Anci, Fröhlich Izabella, Eberer Irén és Erzsi, Komáromy Margit, Tóth Margit, Tóth Mariska, Stanó Leopoldine, Csonka Ilona, Csonka Mariska, Tóth Ida, Karvas Emmi, Geiger Piroska, Mika Mici, Vajdaffy Bözsi, Brunner Magda és Iris, Bauer Erzsi, Julia és Ili, Merx Ica.

✣

A Magyar Vasut és Hajózási Klub február 24-én este fél 9 órakor saját helyiségeiben (VI., Csengeri-utca 68.) táncczal egybekötött farsangi kabaréestet rendez. A müsorban *Medgyasszay* Vilma, *Kolbai* Ildikó, *Hajdu* Ella, valamint ifj *Pethes Sándor* lépnek föl. Jegyek előre válthatók a klub háznagyi hivatalában.

✣

Menza-táncestély. Az előjelekből itélve, pompás sikert igér a maesti Menza-táncestély, amely a Központi Katolikus Körben lesz megtartva. A vidéki egyetemekről a testvéregyesületek kiküldöttei már megérkeztek s igy a Menza-táncestélyen egy kedves, hangulatos este keretében találkozik össze a főváros egyetemi ifjusága a vidéki egyetemek képviselőivel.

Vacsora alatt a rendezőség sok kedves meglepetést tartogat a hölgyeknek: egyik legkiemelkedőbb pontja a máris nagy sikert igérő tánceverseny lesz. A közönség nagy érdeklődése minden reményt biztosit arra, hogy ez a táncestély legszivesebb emléke lesz a fővárosi és a vidék farsangtól bucsuzó fiatalságának. Tekintettel arra, hogy a védőkök bevonulása 10 órakor történik, kivánatos a közönség pontos megjelenése. Érdeklődőknek rendelkezésére áll a báliroda (Üllői-ut 22, délután 2—4-ig, telefon J. 28—75).

Ptasinszky Pepi tánca a Pátria Klub jelmezes álarcos bálján. A főváros legelőkelőbb társasága most csak a Pátria Klub február 22-iki jelmezes álarcosbáljáról beszél és méltán, mert ezen a bálon fejti ki a főváros előkelő társasága azt a fényt és pompát, amellyel elbucsuznak az idei vidám farsangtól. Az estélyen a közönség igen kényelmesen és jól fogja magát érezni, rendkivüli látványosságban lesz része és emellett végighallgathatnak egy nagyszerü hangversenyt, amelyen *Nagy* Margit, *Pethes* Margit, *Péchy* Erzsi, *Ptasinszky* Pepi, *Szemere* Árpád és *Pataki* Kálmán vesz részt. Ezenkivül a rendkivül érdekes orosz balalajka ének- és zenekar. Külön ki kell hogy emeljük *Ptasinszky* Pepi eredeti táncát *Brada* Edével, az Operaház ballettmesterével. Ezt a keleti táncot eddig még sehol sem mutatták be. *Kiss* Ferenc ezidőszerint Párisban van, de kijelentette, hogy február 22-én és 23-án Budapesten lesz és részt vesz a müsorban. Éjfélig a tánchoz *Sajó* László urizenekara muzsikál, éjfél után pedig a rendőrzenekar játszik, az urizenekar pedig az éttermekben szórakoztatja a közönséget. A táncztermekben *Bodor* Aladárné, *Berecz* Dezsőné, *Vándory* Dezsőné, *Horváth* Kálmánné és *Kalmár* Ernőné urasszonyok vezetik azokat az asztalokat, amelyeknél a konfettit, szerpentint, más apróságot és szavazójegyet lehet vásárolni a jelmezszépségversenyekre. Mellettük urilányok és rendezők gárdája segédkezik. Külön lesz egy sátor, ahol a »Szőke Panna« fog jósolni a zongoraalap javára. A klub rendezősége kéri a közönséget, hogy meghivót ne kérjenek, mert már négy napja elfogyott.

✣

Háromszékiek jelmezestélye. A Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesületének *háromszéki csoportja* február 24-én a MOVE (Podmaniczky-utca 45., I. emelet) összes termeiben zártkörü jelmezes estélyt rendez.

✣

Debreceni vendéglős-bál. A debreceni szállodások, vendéglősök, kávések és a debreceni pincérek a »Debreceni Pincér Szakiskola« javára március hó 3-án este az »Arany Bika«-szálloda disztermében zártkörü bált tartanak. A zenét a honvédzenekar és id. *Magyary* Imre zenekara szolgáltatják.

✣

A bécsi magyar akadémikusok bálja tegnap volt a Katonai Kaszinó termeiben. A bécsi farsang egyik legelőkelőbb estélye volt. A táncot palotás nyitotta meg. A zenét az akadémikus zenekar szolgáltatta. A megjelent előkelő magyar és osztrák családok reggelig járták a táncot.

Bálelnöknők voltak: Esterházy Mihályné grófné, Liechtenstein Jánosné hercegné és Masirevich Konstantinné.

Bálanyák: Ottems Károlyné grófné, Barcza Györgyné, Gratz Gusztávné, Jeszenszky Miklósné báróné, Kuhn Ottóné báróné, Lában Antalné, Lehoczky Béláné, Lippe Viktorné báróné, Magurányi Sándorné, Mengersen Hermanné báróné, Nagy Árpádné báróné, Nickl Alfrédné, Pongrácz Kálmánné grófné.

A palotást a következő párok táncolták: Fogarassy Anna—Lengyel Béla, Gönner Hilda—Sprintl Ferenc, Guggenberger Mici—Krátki Sándor, Haerdt Irma báróné—Nyáry Ernő gróf Hensenstamm Mária grófné—Szokolóczy Frigyes, Kaiser Ilona—Pintér György, Ketrez Józsa—Hódossy Imre, Lorentz Gerta—Hollenia Zdenkó, Mérey Mary—Krieger Emil, Pirkó Vally—Hegedüs Gyula, Pongrácz Olga báróné—Czakó Tibor, Rezchlin Franciska báróné—Somogyi Béla, Rothenthal Nusi—Ghyczy Jenő, Sándor Baby—Schreiber Edvin, Steffanits Aranka—Kronfuss Richárd, Vén Ilona—Burgits Tivadar, Vén Immaculata—Gulyás Béla, Vértessy Irma—Metzler Jenő, Wedegaertner Jolán—Králik Jenő, Zahomáczky Margit—Dióssy Kálmán, Zyka Helén—Kaiser László. A bálon a magyar diáksák vezetői közül jelen voltak: vitéz Oláh Béla és Szentgyörgyi Ferenc. Az estélyen a németek, finnek, észtek és olaszok is képviseltették magukat.

✣

A MÁV Gépgyári Önmüvelődési Kör 1925 február hó 24-én, hushagyó-kedden este 7 órakor a MÁV gépgyári lakótelep disztermében (X., Golgota-ut 3) *reggelig tartó táncczal* egybekötött *farsangvégi kabarét* rendez, melyen az Apollókabaré müvészei, *Medgyasszay* Vilmával az élükön, lépnek fel.

✣

A Film-bál elhalasztása. E hó 22-ére kitüzött Film-bál megtartását 28-ára halasztották.

✣

Bálokra és estélyekre növénydiszitést legjutányosabban vállal: **Tax Péter és Fiai** kertészek. Telefon.

Rudnay Gyula
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1954 JUL 5.

PETŐFI NÉPE

1070

Művészek

A kecskeméti művészklub elegáns kis helyiségében stílszerű környezet fogadja a látogatót, művészi ízlés serkenti és pihenteti a szemet, csillog a presszógép, klubhangulatot áraszt a nemes kávéillat. Csak egy szükkörű, s igen élvezetes városfejlesztési előadáson voltam itt nemrégiben, művészeink közül csak egyet-kettőt ismerek, egy jeles szobrászt és egy kiváló fiatalabb festőt, de hallom: Élénk a klubélet, vannak szórakoztató kellemei, vannak szakmai fényei és árnyai, nagy és kicsiny képzőművészeti problémák, máról és színjózan „izmusok" lengetnek és rengetnek esztétikai vitaanyagokat, kigyúlnak a kölcsönös kritika egymásba világító lámpái — szóval: Olyan a klub, amilyennek lennie kell, s amilyen lehet egy művészklub mindenütt a világon — legfeljebb másutt sokkal látogatottabb.

De kell lenni még két nagyon fontos és mindennél értékesebb szellemi tényezőnek — és bizonyára megvannak ott ezek is. E két érték: Az önkritika és egymás megbecsülése. Ez a kettő határozza meg a klubélet szellemi fokát, társadalmi jelentőségét és szociális tartalmát. Az önkritika hatalmas „tananyag", s aki ebből nem vizsgázik magas fokon — az nem mondhat elismerésre méltó kritikát másról. Egymás érdemleges megbecsülése nélkül megbecsültetést joggal senki se várhat. Mindebből az is következik, hogy a hátmögötti, a titkos kritika a megbecsültetésben nem emeli magasabbra azt, aki az ilyesmit gyakorolja — sőt!... Éppen azért jó az őszintén kitárulkozó szakmai klubélet, mert minimálisra csökkenti az úgynevezett „fúrási lehetőségeket".

Hajdanában, az én csendes ifjúságom idején, évekig meleg, bohém társaséletet élhettem Tornyai Jánossal, Rudnay Gyulával, s még néhány jeles alföldi művésszel. Jelenlétemben, fülem hallatára volt egyszer Tornyainak és Rudnaynak éles és bizalmas baráti és művészi összecsapása egymással a festői kifejezésmódok értékéről — Tornyai, egyebek között, jól emlékszem, így kiabált Rudnayra: — Úgy fecsegsz a vásznon, mint Krúdy Gyula az írásaiban. Hát ő teheti, mert ő firkász. De a piktor, ha megszállja a szentlélek, nem fecseghet!

Rudnay erre hasonlóan robusztus hévvel vágott vissza:

— Te meg még annyi műgonddal se dolgozol, mint Zsófi néni, amikor meszelővel elhúzza a házalját. Te csak mázolsz!

Így robbantak össze — de még aznap este Tornyai elfogta Darvassy Pistát, az akkoriban egészen kezdő fiatal festőt. Ráripakodott:

— Mi az? Hallom, hogy a Képzőművészeti Akadémiára akarsz beiratkozni. Megbolondultál? Hát itt van Vásárhelyen a remek Rudnay-iskola! Miért nem tanulsz nála? Nagyobb művész ő, mint az akadémia minden tanára együttvéve!...

Rudnaynak pedig másnap négyszemközt ezt találta mondani G. J. újságíró:

— Mester, láttam B. műgyűjtőnél három remek képét, s mellettük Tornyai Jankó néhány vásznát. Az ön művei tündöklőnek, mint a művelt Európa, de Tornyai... ő csak Ázsia.

Rudnay pillanatig se tétovázott. Szigorú szóval csattant G. J.-re:

— Szerkesztő úr, jobb lesz, ha rólunk nem nyilatkozik — Tornyai csupa erő, csupa zsenialitás. Minden ecsetvonása elbűvölő igazság! Alászolgálja!

Hát valahogy így szép a művészlélek és a művészélet — s ilyen szellemiséggel jelenthet legnemesebb vonatkozásban is magas fokú közéleti értéket a művészklub.

Simonka György

...kevesbe sajnáltam volna ...blelkű feleségét.

A kukucskával pedig ...ta is tart szoros baráti kap...olatom. Hol itt, hol ott buk...an elém. Sok mindent meg...tudtam róla, aminek a lényege a következő:

Évezredeken át talán a szigony volt az egyetlen halászszerszám, amivel a nád között meghúzódó halakat meg tudták fogni. Ez azonban roncsolja a halat, s főleg ívó halakat irtanak vele, ezért a múlt század végén eltiltották használatát. Csakhogy a vízszabályozások miatt éppen ebben az időben megszűntek a nagy szélvizek is, ahol könnyű volt akármivel halászni, s ahol a hal nevelődött. A halállomány megcsappant, nehezebb volt fogni, de a vasutak kiépülésével új piacok nyíltak, növekedett a kereslet. A halászok igazából „spekulálni" kezdtek, hogy milyen új szerszámokkal tudnának minél többet fogni. Ennek a folyamatnak egyik mozzanata, hogy Nagybaracskán 1890 táján létrehozták a kukucskát, melynek

Megfizethetetlen erény, ha valaki az élet kritikus helyzeteiben mindig megtalálja a legmegfelelőbb szót. Ezért a tulajdonságáért szeretik Sanyi bácsit is — a nyomdai gépszedőt.

Hogy rögtön a tárgyra térjünk. Bimbófakajtó május vége volt, és a nyomdában fizetés. Ki róhatná meg azért egy magányos öreglegényt, ha egyedüllétét az apák boltjában próbálja enyhíteni. Néhány pohárról volt csak szó. Persze, bemenetel előtt. Odabent jó volt a bor. Inni kellett.

A vendéglőből már nehezebben sikerült a kijövetel. Rosszul tervezték a közintézményt, így bizonyos esetekben gondot okozott a dolgozóknak, hogyan jussanak le emberségesen a jó pár lépcsőn a sima utcára. Ezen az apák napján Sanyi bácsi keveset talált töprengeni, és hármasával vette a lépcsőfokokat. Mivel lábai rövidek, egy kis differencia adódott, es túlnagy hévvel zuhant — szerencsére — egyik ismerőse karjába.

— Szervusz, kérlek... Bocsáss meg — találta fel magát, majd megmagyarázta. — Kilöttyentem.

Ugye keresve se találnánk alkalmasabb szót ilyen állapotra.

Lehet, hogy a tavaszi zsongás okozta: Sanyi bácsi hamarosan ismét apák napját ünnepelt. Elvétette teljesítőképessége határát, így éjféltájt ivócimborái karján hagyta el az éttermet. A szabad levegőn jobban kezdett váltani az agya, ennélfogva elrendelte, hogy hívassanak konflist, mert azon megy haza.

Jött a ráncos ernyőjű batár, megállt a járda mellett. Az öreg szedőt fel akarták rá segíteni.

— Engedjetek, majd én magam! — utasította vissza a megalázó gyámolítást.

Valóban, olyan sebesen nekiveselkedett, hogy a lendület elég lett volna kétszer olyan magas járműre is. Minthogy a fizika törvénye szerint az energiának nem szabad elvesznie, Sanyi bácsi átrepült a konfli-

...egyre több ...
Nem is csoda, hiszen leragad... szemmel más se igen látná meg azokat.

Így történt meg, hogy májusban augusztust kopogott dátumnak a napilapra, meg hogy a sporttudósításban a Légierő futballcsapatának támadását légitámadásnak szedte. Valószínűleg a feje zúgott ez alkalommal.

Ilyen előzmények, többrendbeli figyelmeztetés után, vállalati fegyelmit, pénzbüntetést kapott az öreg munkás. Ő, aki 43 esztendeje kiváló értője a szakmának és nem is olyan rég a Szikra Nyomdában is dolgozott. Igyekeztek a lelkére beszélni. Emberelje meg magát,

— (A Tábla jóváhagyta Tisza gyilkosainak büntetését.) A Tisza gyilkossági per tárgyalását ma folytatták az itélőtáblán. Elsőnek *Sulcsinszky* Gyula dr. mondotta el védőbeszédét s azt igyekezett bizonyitani, hogy *Fényes* László nem tudott a gyilkosságról. Kéri a biróságot, hogy a törvényszék felmentő itéletét hagyja jóvá. *Gaertner* Marcell beszéde után Fényes László tartott védőbeszédet. Megállapitja, hogy egy ember nem csinálhat háborut, az ő felfogása szerint tehát *Tisza* István sem felelős a háboruért. A forradalom alatt az ő szereplése pusztán annyiból állott, hogy lecsendesitse a kedélyeket és megakadályozza a vérontást. Hosszasan ismerteti a Nemzeti Tanács megalakulását és azt hangoztatja, hogy a katonatanács megalakitásában nem volt része. A biróság ezután itélethozatalra vonult vissza. *Dejcsi* Miklós dr. táblai elnök két órakor hirdette ki az itéletet, mely szerint a tábla az elsőfoku birósághoz Gaertner Marcellra és Fényes Lászlóra vonatkozó itéletét helybenhagyta. Kéri Pál ellen pedig — akit kiadtak Oroszországnak — az eljárást megszüntette. Gaertnert a törvényszék tizennégyévi fegyházra itélte, ebből a tábla három évet és hat hónapot kitöltöttnek vett. Az itélet indokolása szerint Gaertner járt Tiszánál a gyilkosság délutánján és kikémlelte a helyi viszonyokat. Fényes László ugyan azt az irányzatot szolgálta, amely az októberi forradalmat előidézte, de arra nincsen adat, hogy a gyilkosokat felbujtotta volna.

— (Ékszer- és brilliánsbeváltás.) Mint értesülünk, az ezüst- és aranybeváltáson kivül ékszer- és brilliánsbeváltás is eszközölhető IV., Vármegye-utca 7. sz. Brilliánsbeváltás 10—12 óráig. Pénztári órák: arany és ezüstre 9—5 óráig.

—

Kivonat a hivatalos lapból

A *Budapesti Közlöny* junius 21-iki száma a következő hivatalos közleményeket tartalmazza:

A m. kir. minisztériumnak 1923. évi 4718/M. E. sz. rendelete a *kenyérnek és fehérsütőanyagnak előállitása, forgalombahozatala és árának megállapitása* tárgyában kiadott 8739/1921. M. E. sz. rendelet módositása tárgyában. — A m. kir. közélelmezési miniszternek 28500/1923. sz. rendelete az 1923/24. gazdasági évben *a lisztbeszerzés tekintetében hatósági támogatásban részesitendők* névjegyzékének összeállitása, illetőleg a m. kir. minisztérium 3380/1923. M. E. sz. rendelet végrehajtása tárgyában. — A m. kir. közélelmezési miniszter 30000/1923. Ké. M. sz. rendelete a 22000/1923. sz. rendelet módositása tárgyában az őrlésnél *a korpás zsák után fizetendő óvadékra* vonatkozóan. — A m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter 55700/1923. sz. rendelete a *hadirokkant, hadisérült, hadiözvegy hadiárva* és hasonló megjelölések használatának szabályozása tárgyában. — A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 75583/VIII. 19123. sz. rendelete a *vasuti üzletszabályzat* 16 és 17 paragrafusainak ujabb időleges módositása tárgyában.

—

— (A gyermekügyi kiállitást) (Városliget-Műcsarnok) a szülőknek meg kell tekinteni. Nyitva este 7 óráig.

— (Ujabb kétszáz koronával drágult a zsir kilója.) A mai élelmiszerpiacon *folytatódott a zsir és kusfélék drágulása. A nagyvásárcsarnok árai:* Elsőrendü *marhahus* 2600—3200, másodrendü 2180—2800, elsőrendő sertéshus 3000—200, másodrendü 2700—800, borjuhus 1800—2800, zsirszalonna 3000—200, *zsir* 3000—200, háj 3200, füstölt- és paprikásszalonna 3000, töpörtyü 2500, disznósajt 1200—2400, kocsonyahus 980 korona kilónkint. Darabonkint a *tojás* 100 korona.

— (Iskolatársak találkozói.) Értesitem volt osztálytársaimat, kikkel a *miskolci* áll. felsőkereskedelmi iskolában 1908-ban érettségit tettem, hogy 15 éves találkozónkat e hó 29-én, délután 4 órakor tartjuk az ujonnan épült felsőkereskedelmi iskolában. *Soltész* János Miskolc, Kazinczy-utca 7. — A *soproni evang. tanitóképző* összes volt növendékei e hó 29-én (Péter és Pál napján) egyetemes találkozóra gyülekeznek az anyaintézetben s megalakitják diákszövetségüket. Jelentkezések sürgős beküldését kéri az intézet igazgatója.

x (Sir a kislány a Balaton partján,
Mert nincs neki JAGUÁR a sarkán.)

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

* (Shakespeare-sorozat a Nemzeti Szinházban. — Harmadik este: A velencei kalmár.) A pompás közönségnevelő érzékkel egymásutánba szedett Shakespeare-sorozat harmadik darabjául ma este A velencei kalmár került szinre, melynek tragikusan megjátszott tragikómikus Shylockjáról — *Gál* Gyula érdekesen egyéni felfogásu alakitásáról — csak nemrégiben emlékeztünk meg hosszasabban.

A közönségen kétfelől is megérzik, hogy tendenciát magyaráz a darabba, de talán fölösleges is hangsulyoznom, hogy nincsen igaza. Shylock hátborzongatóan mulatságos, megkacagott, de mélységesen szánnivaló alakja egyszerüen ugy keletkezett, hogy a teremtőlátásu költő szeme már Fiorentino novellájának irott fajtipusában is a valóságos életet élő emberi egyént látta meg s ennek vonásait, mint minden olyan alakjáét, amely irott betükből gyúlt elevenné a képzeletében, a körülötte nyüzsgő élet képéből egészitette ki. Shylocknak ez a kiegészitő valóságos modellje minden valószinüség szerint az a Lopez nevü spanyol zsidó lehetett, akinek országraszóló pöre a szeme előtt folyt le Londonban, 1594-ben. Shakespeare csak látott és teremtett; sohasem merült föl benne a tendenciózusság gondolata. *H. K.*

* (Arányi Dezső meghalt.) *Arányi* Dezső, a magyar királyi Operaház egykori ünnepelt tenoristája, akinek sok meleg sikerben volt része, ma délután a Szeretetházban meghalt. Néhány nappal ezelőtt szállitották be a Szeretetházba, ahol egy régebbi fagyásból származó lábsebét akarta gyógyitani. A baj már elhanyagolt volt, mert Arányi nem törődött vele, s igy a müvésznek bal lábát amputálni kellett. Az operáció jól sikerült és mindenki azt hitte, hogy Arányi Dezső hamar elhagyhatja a kórházat. Sulyos cukorbaja azonban, ugylátszik, komplikációkat támasztott, mely halálát is okozta. A kiváló énekes halála a társadalom minden rétegében megdöbbenést és mély részvétet keltett. Temetése iránt még nem történt intézkedés. Arányi Dezső Szatmárnémetiben született 1859-ben. Brünnben lépett fel 1890-ben először mint szinpadi énekes, onnan Berlinbe s más nagyobb németországi városokba ment. A budapesti Operához a 90-es évek elején szerződött. Külföldön azután is többet vendégszerepelt. Felesége, *Lange* Emilia, szintén neves operaénekes volt, aki nagy sikereket aratott Német-, Olasz- és Oroszország különböző szinpadjain. 1891-ben ment nőül Arányihoz, de 1908-ban Grossmaineban meghalt.

* (A Budai Dalárda hollandiai sikerei.) A Budai Dalárda junius 19-én, kedden a scheveningeni fürdőhelyen hangversenyt adott, amelyet a hollandi sajtó nagy tetszéssel fogadott. Tegnap rendezték a második ünnepi hangversenyt a Hollandiában tartózkodó magyar gyermekek nevelőszüleinek tiszteletére. Ebből az alkalomból felolvasták *Vass* József népjóléti miniszternek köszönőlevelét is a hollandi szülőkhöz. A hangverseny közönsége a magyar és holland himnusz eléneklése után hevő melegséggel nyilvánitotta rokonérzését Magyarország iránt.

* (Müvésztelepet létesitenek Gyöngyösön.) Az Országos Képzőmüvészeti Főiskola harminc növendéke *Rudnay* Gyula tanár vezetésével háromhavi tartózkodásra Gyöngyösre utazott. A müvésznövendékek látogatása kapcsolatos azzal a tervvel, hogy Gyöngyösön állandó müvésztelepet létesitsenek.

—

* (A Városi Szinházban) ma, pénteken a *Trubadur* opera kerül szinre. Leonorát: *Reiner* Kató, Azucenát: *Radnay* Erzsi, Manricot: *Oszkay*, Luna grófnőt: *Pogány* dr., Fernandót: *Székely* M. énekli.

* (Fodor Ernő) okl. zenetanár áll eng. magánzeneiskolájában (Jókai-tér 4.) a beirások junius 22—28-ig eszközölhetők. Az évi tandij: 60 és 80 aranykoronának (Napoleon) megfelelő magyar korona, a beirási dij: 10.000 korona.

* (Rózsahegyi Kálmán növendékei) 23-án, szombaton délután vizsgáznak a Fővárosi Operettszinházban. Kezdete 3 órakor.

SPORT

() Két országos rekord dőlt meg a Munkás Testedző Egyesület margitszigeti atlétikai versenyén. Az egyik rekorddöntő *Némethy* Jenő (FTC), aki a 2000 méteres sikfutásban *5 perc 46 másodpercre* javitotta meg *Gross* István (MTK) rövid életü 5 perc 49.7 másodperces országos rekordját, a 10.000 méteres sikfutásban ellenben ketten osztozkodtak a rekordjavitás dicsőségében: *Király* Pál (ESC) és *Kultsár* István (MAFC), akik társaiktól megszaladva külön versenyt futottak. A versenyben állandóan Kultsár vezetett, de az utolsó körben melléje nyomult Kiraly és a két futó izgalmas küzdelem után végül holtversenyben tépte el a célszalagot. Idejük 32 perc 46'6 mp. uj országos rekord (a régi rekord 33 perc 10 mp. volt) és közben 15 perc 56 mp. alatt futották meg az 5000 mértert.

() Kétnapos válogató verseny. A birkózó szövetség rendezésében szombaton és vasárnap este a lóversenytéri Postás pályán rendezendő birkózóverseny — melyen a göteborgi kiküldetés résztvevőit válogatják ki — az évad legérdekfeszitőbb versenyének igérkezik.

A kétnapos meetingen nemcsak a legjobbak indulnak, de ezek tudásuk legjavát fogják nyujtani, mert mindenkit ambicionál a kiküldetés dicsősége.

A szombati versenyt este 7 órai kezdéssel, jélhelyárakkal rendezik. Vasárnap 6 órakor kötélhuzás nyitja meg a versenyt és utána a *birkózók döntő küzdelmei következnek.*

—

Lóverseny

() A káposztásmegyeri verseny csütörtöki megnyitónapja minden tekintetben kielégitő sportot hozott, amelynek mozgalmasságát biztositották a népes mezőnyök.

A versenyek tulnyomórészében érvényesültek a papirese'yek és mint különösen érdekes körülményt emlitjük meg azt a tényt, hogy a két sikversenyt olyan lovak nyerték, amelyek *Alagon* mint erősen fogadott lovak állandóan helyezetlenül futkároztak, a megyeri pályán ellenben már az első alkalommal kifutották kimagasló papirformájukat.

Meluzine nyergében ezuttal nem *Szokolai*, hanem a kis *Gutai* ült, aki nagy hidegvérrel lovagolva, *fejhosszal* győzött *Spinette* ellen, *Nimfa* ellenben rendes lovasa, *Hofbauer* vezényelte győzelemre.

A versenyek részletes eredménye:

I. futam. 1. *Maxim 13.* (3 Gutai), 2. Násfa (11:10 hg Odescalchi), 3. Kalifa (1½ Kulya fhdgy). Tot.: 500:1600. — II. futam. 1. *Pajti* (3½ tul.), 2. Peggy (4 Baluska), 3. Fox-Trott II. (p. Hauser). Futottak még: Mariette, Schabes, Királynőm. Tot.: 500:2000, 500:1100, 1150. — III. futam. 1. *Meluzine* (3 Gutai), 2. Spinette (r. Biernacky), 3. Rózsi II. (14 Hofbauer). Futottak még: Myosotis, Surrey, Cigányleány, Adoma II., Fácán, Merengő II. Tot.: 500:2300, 500:750, 650, 2300. — IV. futam. 1. *Napvilág* (2½ Csató), 2. Pető (4 Lipták A.), 3. Hüség III. (6 Vastag), Futottak még: Girl Miss Gibbs, Ugardy, Bátor. Tot.: 500:1450, 500:850, 1000. — V. futam. 1. *Thökölv* (3 r. Patzák), 2. Derek (2 Hauser), 3. Repkény (14 Lipták). Tot.: 500:600. — VI. futam. 1. *Nimfa* (5 Hofbauer), 2. Gondos II. (6 Vondra), 3. Mátyásföld (10 Stenzel.) Futottak még: Superstition, Áfonya, Integritás, Sláger, Keszkenő, Racker, Préda, Csicseri, Solanea, Szerény II., Helcia.

Egy 10 éves, használt
PRESTO
a lefolyt Osztr.-Magyar taraversenyben más világmárkák uj autóival szemben
büntetőpont nélkül futott
Pardáig
és csupán vezetőjének betegsége miatt adta fel a versenyt, mely teljes győzelemmel kecsegtette.
Es a PRESTO 10 éo óta budapesti magánhasználatban eddig már ova 140.000 kilométert futott be
PRESTO a legmegbizhatóbb márka.
A CLUB GARAGE
képviselete, VI., Liszt Ferenc-tér 5 /a Zeneakadémiával szemben/. Tel. 186-66, 125-69 és Józs. 139-78

KÖZGAZDASÁG

A tőzsdék

Budapest, jun. 21. *(Részvénypiac.)* Ma több szenzációja volt a piacnak. Egy pár részvény megduplázta árfolyamát s több más lényeges árnyereséget ért el. Akadt elvétve elhanyagolt papir is, tehát az áralakulás a mai tőzsdén nem volt egységes, de oly előretörő volt a szilárdság, hogy annak tartósságára lehet következtetni. Természetes, hogy ekkora árnivót némi reakció követhet, mert akad majd nyereségbiztositó eladás. Ez azonban csak kisebb arányuvá fejlődhetik, nyomon kisérve megbánással és visszavásárlásokkal. Mindez egy-két hétre kisebb fluktuációt is okozhat, de végeredményben a piac szilárd marad. Az a körülmény, hogy tegnap több milliárd készpénz elhelyezetlen maradt, teljesen átalakitotta a piac hangulatát, amely szeret a végletek közt ingadozni. A hossz-hangulat felülkerekedése teljesen megingatta kontremin pozicióit, s a mai javulás részben az ujedt spekuláció fedező vásárlásainak tudható be. Az *utótőzsde* megtartotta szilárd jellegét, s a következő árakat eredményezte: Magyar Hitel 130.000, Hazai Bank 84.000 (pénz), Leszámitoló 20.000, Ingatlanbank 55.000, Pesti Hazai 630.000, Kereskedelmi Bank 340.000, Egyesült Fővárosi Takarék 44.000, Általános Takarék 21.500, Angol Magyar 19—20.000 (pénz), Hermes 7500 (pénz), Lloyd Bank 5200, Olasz Bank 8000—10.000 8500, Ofa 113.000, Borsodi szén 80.000, Lámpa 72.000, Hazai fa 63.000, Mira 43.000, Óstermelő 75.000, Atlantika 35.000, Gumi 4.000.000, Hofherr 56.000, Magnezit 450.000, Magyar Folyam 91.000, Cukor 725.000, Izzó 145.000, Budapesti Gőzmalom 41.000, Déli vasut 51.000, Rima 58.000, Salgó 240.000, Államvasut 200.000, Kőszén 715.000.

Este 8 órakor jelentik: Az esti magánforgalom rendkivül eleven volt, számos tulzott árugrással. Az alábbi számokat némi fenntartással kell fogadnunk, mert inkább a játékosok tulhevült optimizmusát fejezik ki s azonkivül az sem lehetetlen, hogy a még mindig fedezetlen kontreminérdekeltség tulozza a hosszmozgalom tempóját abból a célból, hogy árut csaljon a piacra. Amennyiben a közönséget az alábbi számok nem csábitják nyereségbiztositó eladásokra, a tőzsde továbbra is élénk és szilárd fog maradni, mert a mostani vételek már a julinsi kasszában fizetendők. A következő árfolyamok fordultak elő: Magyar Hitel 128—132000, Leszámitolóbank 20000—24500, Kereskedelmi Bank 350—375000, Hazai Takarék 700000 pénz, Hazai Bank 87000, Olasz Bank 9500, Földhitelbank 77000, Egyesült Fővárosi Takarék 45000, Városi Bank 4800—5000 (pénz), Angol Bank 22000, Forgalmi Bank 11000, Magyar Ált. Takarék 28—30000, Ingatlanbank 60000, Óstermelő 85000, Cukor 710—765000, Georgia 235—245000, Ált. Kőszén 710—730000, Salgó 230—232000, Államvasut 210—220000, Osztrák Hitel 56000, Mezőhegyesi Cukor 90—92000, Nova 55000, Nagybátonyi 52—55000, Spódium 60000, Izzó 140—145000, Horvát Cukor 250—260000, Délivasut 53000, Gumi 65000, Műtrágya 100000, Lámpa 76000, Danica 34000, Hungária malom 48000, Hofherr 64000, Dunaharaszti 10000, Csáky 14500. A pénz heti kamata 2—2½ százalék.

A külföldi tőzsdék

Bécs, jun. 21. *(Értéktőzsde.)* A rendezés és a berlini piac ingadozása ma nyereségbiztositó eladásokra késztette a spekulációt. Csupán a magyar értékeket vásárolták nagy élénkséggel a zürichi koronahanyatlás hatására.

A zárlat árfolyamai: Osztrák aranyjáradék 21000 (21000), Osztrák koronajáradék 800 (950), Magyar aranyjáradék 41000 (44000), Magyar koronajáradék 4900 (5800), Angol-Magyar Bank 86900 (73100), Bankverein 205000 (208000), Osztrák Hitel 269000 (278000), Magyar Hitel 600000 (425000), Magyar Jelzálog — (42000), Államvasut 990000 (929000), elvezeti — (—), Délivasut 218900 (206900), elsőbbségi 530000 (550000), Alpesi 643000 (634000), Rima 284000 (261000), Dunagőzhajó 2030000 (1925000), Salgó 1140000 (1035000), M. Alt. Szén 3600000 (3600000), Egyesült fa — (—), Magyar vasut.

	Nemzeti (7/3, 7)	Városi (3, 7)	Vig (3, 7/8)	Magyar (3, 7/8)	Király (3, 7/8)	Főv. Nyári 3, 7/8	Fővárosi (3, 7/8)	Bpesti (3, 7/8)	Belvár. (3, 7/8)	Andr.-u. 7/4, 7/8	Blaha (3, 7/8)	Apolló (7/8)
Péntek este	Lear király	Trubadur	A négy frakk	Az orleansi sz.	A sárga kabát	Traviata	Három grácia	Kék róka	Névtelenek	Pajkos griz.	Szép assz. kocs.	Siófok gy., stb.
Szombat este	Macbeth	Faust	A zsivány	Koréanné	A sárga kabát	Fekete gyém.	Három grácia	A bátor Salam.	Sári biró	Pajkos griz.	Szép assz. kocs.	Siófok gy., stb.
Vasárnap { d. u.	—	—	Vizsgaelőadás	— "	Sybill	Assz. bolondja	Marinka, a t.-nő	A bátor Salam.	—	Pajkos griz.	—	—
Vasárnap { este	Sok hillo sem.	Tosca	A zsivány	Az orleansi sz.	A sárga kabát	Fekete gyém.	Három grácia	A bátor Salam.	Névtelenek	Pajkos griz.	Szép assz. kocs.	Siófok gy., stb.

— **(A szállodákban lakó köztisztviselők nem mennek az Auguszta-telepre.)** A szállodatulajdonosok, mint megirtuk, julius elsejére felmondtak a szállodákban lakó menekült közalkalmazottaknak. A közalkalmazottak erre küldöttségileg keresték fel a népjóléti minisztert és arra kérték, hogy tegye lehetővé továbbra is a szállodákban való lakást, vagy pedig biztositson számukra máshol lakásokat. A népjóléti minisztérium hosszas tárgyalások után végre is *nem tudott megegyezni* a szállodatulajdonosokkal és ugy döntött, hogy a lakás nélkül maradó közalkalmazottakat az Auguszta-telepen helyezi el. Az a kétszáznegyven közalkalmazott család, amely jelenleg szállodákban lakik, a legnagyobb megdöbbenéssel értesült a népjóléti miniszter döntéséről. A menekülteknek ugyanis részben nincs butoruk, háztartási felszerelésük és az Auguszta-telepen igy csupasz falak közé kellene beköltözködniök. Egyébként is sokat közülük a városhoz köt megélhetése. A menekültek most a miniszterelnökhöz fordultak orvoslásért.

— **(Akadémiai pályázatok.)** A Magyar Tudományos Akadémia a következő pályadijakat tüzte ki: *Drámai pályázatok.* Verses formában irt vigjáték pályázatok a *Telcky* József gróf jutalomra (2000 kor.) határidő: 1923 szeptember 30. Vigjátékok pályázhatnak a *Karácsonyi* gróf jutalomra 1923 szept. 30-ig. Magyar történeti tárgyu szinművek pályázhatnak a *Koczán* Ferenc dijra (2000 kor.) 1924 május 31-ig. Az 1923-ban előadott irodalmi becsü és szinpadi sikert aratott eredeti magyar szindarab a *Vojnits*-dijat nyeriel. A jutalmat az 1924 febr. összes ülés itéli meg (800 kor.). *Költői és szépprózai pályázatok*: A *Bulyovszky*-dijat (400 kor.), óda (1823 szept. 30), a *Farkas* Raskó-dijat (200 kor.) hazafias költemény (1923 szept. 30), a *Nádasdy*-jutalmat (4000 kor.) elbeszélő-költemény (1923 szept. 30.), a *Péczely*-dijat az 1923 és 1924-ben megjelent magyar történelmi tárgyu vagy társadalmi regény nyeri meg. Kelet nélküli müvek nem pályázhatnak, határidő: 1924 december 31. *Budapest főváros* 25.000 koronás dijat a keresztény magyar nemzeti eszmét szolgáló szépirodalmi mü nyeri el. (Határidő 1923 szept. 30.)

— **(Ujabb szőcskeveszedelem a szegedi határban.)** Megemlékeztünk, hogy *Szeged* környékén néhány héttel ezelőtt felépett a szőcskeveszedelem. Most pedig ujabb szőcskeveszedelemről érkezik hir. Az ugynevezett *Bakló-, Kemenes-* és a *Röszke*-féle tiszai védőgát melletti földeken tüntek fel a szőcskerajok.

— **(Ötvenéves iskolai jubileum.)** A főv. VII. kerületi *Dohány-utcai* községi polgári leányiskola e hó 24-én, délelőtt 10 órakor tartja ünnepélyes diszgyülését és emléktáblaleleplezését abból az alkalomból, hogy az iskola 50 éves jubileumát üli. A rendezőbizottság, élén *Ormai* Jenő igazgatóval, nagy gonddal készíti elő a fényesnek igérkező ünnepi programot, melyre az intézet volt tanulóit ezuton is meghivják.

— **(A felemelt misedijak.)** *Csernoch* János dr. bibornok-hercegprimás, tekintettel a folyton növekvő drágaságra, a *szentmisedijakat, az anyakönyvi kivonatok díját* és a *szentmise alapitványi tőkéket* további intézkedésig a következőkben állapitotta meg: csendes-mise dija 200 korona, énekes-miséé 600 korona, liberás szentmiséé 1000 korona. A hercegprimás pásztorlevelében megjelöli azt az összeget is, amely a fenti summából a misézö papot, a kántort és a sekrestyést megilleti. A gyászmisénél használt koporsó (tumba) mellett csupán két gyertya gyujtható, ám ha valaki több gyertya égetését kivánja, a költségeket külön tartozik viselni. Ez intézkedéssel egyidejüen az alapitványi szentmisék tőkéit ugy állapitja meg az egyházfejedelem, hogy csendes szentmise alapitványi összege 10.000 korona, énekesé 20.000 korona, liberásé pedig 30.000 korona, mely összeg az alapitvány létesitésekor helyezendő letétbe. Anyakönyvi kivonat dija a jövőben további intézkedésig 200 korona.

— **(A vizsgálóbiró szabadlábra helyezte a Wiener Commerzialbank igazgatóit.)** *Vásárhelyi* Béla dr. vizsgálóbiró ma délelőtt hirdette ki végzését a Wiener Commerzialbank letartóztatásában lévő igazgatói *Pogány* Miklós, *Márkus* Sándor és *Braun* Ottó ügyében. A vizsgálóbiró, tekintettel arra, hogy a bank visszavonta ellenük a feljelentést, az igazgatókat szabadlábra helyezte. Minthogy a kir. ügyészség felfolyamodással élt a szabadlábrahelyezés ellen, a vádtanács holnap dönt az ügyben.

— **(A százegyvenmilliós sikkasztó Fehértemplom környékén rejtőzködik?)** A százegyvenmilliós sikkasztás bünügyében a rendőri nyomozás most már határozottan megállapitotta, hogy *Daray* László sokkal nagyobb összegü pénzt kapott Kopinitstól, mint amennyit bevallott. Ő maga is beismeri, hogy *több köteg 25000 koronást vett át, maga sem tudja, mennyi pénzt*, mert igen sokat elvásárolt, ruhákat, cipőket, ékszereket vett magának. Ilyenformán az elsikkasztott pénzből *ma délelőtt ujabb két és félmillió korona meglérült*, mert a rendőrség azokat az ékszereket és adósságmegtérítéseket, amelyekről bebizonyosodott, hogy Daray a sikkasztótól kapott pénzből fizette ki, *visszaváltotta és a pénzt lefoglalta.* Daray László ellen egyébként egyre szaporodnak a terhelő bizonyitékok, amelyek lassankénti kétségtelenné teszik, hogy a *sikkasztás elkövetésében és tervezésében is tevékeny részt vett.* Terhelően vallott Daray ellen egyik lakásbeli szomszédja, valamint a házmester, kik szerint Daray már régen emlegette, hogy nagyobb milliós »üzletet« fog kötni Kopinits társaságában. Az az állitása sem igaz Daraynak, hogy Kopinits Jenőt a sikkasztás napja előtt három hónap óta nem látta, mert bebizonyosodott, hogy *ugyszólván naponta találkoztak.* Megállapitotta a rendőrség azt is, hogy Daray Lászlót — aki *egyébként nem tényleges tiszt, hanem 1921 junius 1 óta nyugállományban van* — a budapesti büntetőtörvényszék egy *régebbi ügyből kifolyólag sikkasztás miatt körözi.* Arra vonatkozólag, hogy Kopinits mennyi pénzt vihetett magával, ma *érdekes kisérlet* folyt le a főkapitányságon. A Türr István-utcai böröndüzletből behoztak ugyanis a detektivek a főkapitányságra egy teljesen ugyanolyan formáju és nagyságu kézibőröndöt, mint aminőt Kopinits a sikkasztás napján ott vásárolt és megpróbálták azt megtölteni 25.000 koronás állampapirokkal. Kitünt, hogy a böröndben, ha szorongásig megtömik is, *nem fér el több pénz, mint 90 millió korona.* A rendőrségnek az a feltevése tehát, hogy a sikkasztó a pénz egy nagyrészét Budapesten helyezte el, nyomatékosan megerősödött. A pénz minden valószinüség szerint részben Daraynál, részben *Papp* Mátyásnénál maradhatott. Az ügyben ma este kihallgatták a rendőrségen *Simon* Antal dr. részvénytársasági titkárt, aki elmondotta, hogy gyakran vacsorázott együtt Darayval a *Kéményseprő-vendéglőben.* A sikkasztás estéjén is együtt voltak s ekkor, valamint a következő napon összesen *3 millió koronát* adott át neki Daray azzal, hogy fektesse tőzsdejátékba a *Mácher és Gerstner* tőzsdebizományos cégnél. Azonkivül *még volt néhány millió Daray pénztárcájában.* Simonnak mindvégig gyanus volt, hogy ennyi pénz van Daraynál, kit egyébként szegény embernek ismert, de kérdésére Daray azt felelte, hogy *sikerült egy szerencsés üzletet lebonyolitani.* Egy alkalommal azt is megkérdezte tőle, hogy *nem a Kopinits-féle milliókból való a pénz,* mire Daray nevetve ugyanazt a mesét adta elő neki, mint az első alkalommal a rendőrségen. Az éjszaka folyamán több fiatalembert is kihallgatott a rendőrség, kiknek társaságában Daray sokat költekezett s ezek vallomása alapján megállapitotta, hogy *Kopinits és Daray pénteken, tehát a sikkasztás előtt való estén együtt voltak a Baross-kávéházban és félrevonulva tanácskoztak.* Kihallgatták a böröndöst is, akinél Kopinits a sikkasztás után egy *böröndöt, egy retikült és egy pénztárcát* vásárolt és 52.250 koronát fizetett ki. A késő éjszakai órákban oláh megszállott területről *igen kedvező hirek érkeztek, mely szerint órák kérdése, hogy Fehértemplom környékén lefüleljék az ott bujkáló sikkasztót,* ezt a hirt azonban lapunk zártáig *nem erősitették meg.*

— **(Kettős gázmérgezés Budán.)** Ma hajnalban a Horthy Miklós-ut 42. számu ház egyik földszinti bezárt lakásából fojtó gázszag tódult ki. A szomszédok betörték az ajtót és ott találták a lakás tulajdonosát, *Altmann* Józsefné 73 éves magánzónőt és fiát, *Altmann* Béla 38 éves hivatalnokot az ágyon heverve, *holtan.* A rendőri nyomozás megindult.

— **(A Landau-ügyben ma hirdette ki az itéletet a Kuria.)** Emlékezetes még, hogy 1921 novemberében *Landau* Ábrahám borkereskedőt letartóztatták, a kelenföldi laktanyába vitték, ahol Landau néhány nap mulva cellájában felakasztotta magát. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy a Landau elleni hajszát *Dóbé* Nándor borbélysegéd irányitotta. A törvényszék *Dóbé* Nándort háromévi, *Sipos* Kamillót ötévi és *Ruzics* Ferenc dr.-t két és félévi fegyházra itélte. Az itéletet a tábla részben megváltoztatta, amennyiben Ruzics büntetését három évre emelte fel, Dóbéét két és félévre szállitotta le, Siposét pedig helybenhagyta. A Kuria ma délelőtt a tábla itéletét jóváhagyta.

— **(Veszedelmes a fösvénység.)** *Bukaresti* tudósitónk jelenti: A napokban belügyminiszteri rendelet jelent meg, hogy amerikai utlevelet ezután csak személyes jelentkezéssel lehet szerezni és az ügynöki közvetités szigorun tilos. Érdekes háttere van ennek a rendelkezésnek. Az oláh hatóságok legnagyobb jóakarattal támogatják a kivándorlási ügynököket, hogy az erdélyi magyarságot Amerikába kiesalják. Az ügynökök tömegszámra állitották ki az utleveleket. Nemrégiben aztán egy szatmári hitsorsos nagyon sürgősen akart egy kivándorlócsapatot utnak inditani, ezért *Vaitoianu* tábornok belügyminisztert személyesen kérte fel ötven darab utlevél aláirására, igért pedig neki — minthogy valami formahiba volt az okmányok körül — ezért a müveletért összesen *százezer leit*, vagyis darabonként *kettőezeret*. Minthogy ekkora összeget a jegyzők szoktak kapni, nem a miniszter, a tábornok ur olyan zokon vette az ajánlatot, hogy letartóztattatta az ügynököt és első mérgében kiadta a fenti rendeletet.

— **(Az Etna tovább ontja a lávát.)** Az Etna változatlanul tovább működik és a lávatenger tovább nyomul előre, falvakat pusztit el és termőföldeket tesz tönkre. A lávatömeg most már kissé lassabban mozog, az északi ág azonban egy kilométerre szélesedett ki. *Lingua Glossát* valószinüleg elkerüli a lávafolyam, amely a várostól elkanyarodott. A füst és hamueső az egész vidéket elboritja. *Mussolini* miniszterelnök ma reggel érkezett vissza felsőolaszországi utjáról Rómába. A miniszterinmok jelentése után részletesen tájékozódott arról a segélyakcióról, amelyet a katasztrófa után megindítottak. Az olasz vörőskereszt egyesület egész Olaszországban gyüjtést indított az Etna kitörése következtében hajléktalanná vált tak felsegitésére.

A Cataniából legutóbb érkezett hirek szerint az Etna kitörései *gyengülnek*. A hamueső ugyan sürübb lett, de ezt jó jelnek veszik. A lávafolyam elérte a sikságot és gyorsasága az eddigi nyolcvan méteres sebesség helyett óránként hathét méterre csökkent. *Mussolini* megszemlélte a segitőakcióit.

— **(Három öngyilkosság.)** *Tischler* János 45 éves munkás Garay-tér 16. szám alatti lakásán felakasztotta magát. Mire tettét felfedezték, meghalt. Holttestét a boncłani intézetbe szállitották. — *Fuch* József 26 éves gyári munkás Párkány-utca 1456. helyrajzi számu ház első emeletéről leugrott. A segitségére hivott mentők sulyos állapotban a *Rókus*-kórházba szállitották. — *Biró* Albertné 32 éves háztartásbeli nő *Gyulai* Pál-utca 16. szám alatti lakásán a gázcsapot nyitvahagyta. A gázmérgezés következtében meghalt. Holttestét a boncłani intézetbe szállitották.

— **(Elfogtak egy adóbélyeghamisító bandát.)** A rendőrség *Fuci* Pál fővárosi adóellenőr feljelentésére egy nagyszabásu forgalmi adóbélyeg-hamisitási bünügyben kezdett nyomozást. A nyomozás során eddig őrizetbe helyezte a rendőrség *Wonkirovszky* György foglalkozásnélküli egyént és *Schreiber* Ignác állásnélküli kereskedősegédet, akik mindketten beismerték, hogy vevőket kerestek *felárón* hamis adóbélyegekre. A bélyegeket ők egy *Müller* nevü férftől kapták, akiről bővebbet nem tudnak. A nyomozás a hamisitók műhelyének leleplezése és a többi tettes kézrekeritése érdekében folyik.

— **(A veszedelmes udvarló.)** *Schartner* Ede nyomdász ma délelőtt a *Vörösvári-uton* megtámadta *Dernes* Anna 22 éves munkásleányt és zsebkésével összeszurkálta. A leány először sikoltozva menekülni próbált, de amikor a harmadik szurás érte, összeesett. Életveszélyes állapotban vitték a fiatal leányt a mentők a Rókus-kórházba, ahol kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy a nyomdász hetek óta üldözi szerelmével. Többször megfenyegette, hogyha nem lesz a felesége, akkor végez vele. Schartnert, aki menekülni próbált, elfogták a rendőrök.

— **(Letartóztatták a szabolcsi burgonyaértékesitő szindikátus egy tagját.)** Ilyen cimmel a *Magyarság* 1921 október 1. számában a *Magyar Kurir* cimü könyomatos lapból átvett tudósitás jelent meg. Ebben a tudósitásban a *Magyar Kurir* azt irta, hogy Millhoffer Ernő a burgonyaszállitás alkalmából jogosulatlan előnyökhöz jutott és a vizsgálat elől megszökött. Most, amikor a vizsgálat és a megtartott törvényszéki főtárgyalás Millhoffer Ernőt teljesen igazolta, mi is konstatáljuk, hogy a *Magyar Kurir* tudósitása téves információk alapján irodott, amint azt a birósági tárgyalás be is igazolta.

— **(Jövő évben tovább folytatják az európai diáksegitő akciót.)** *Parádról* jelenti a *Magyarság* tudósitója: A parádi nemzetközi diákkonferencia szerdai és csütörtöki gyülésén a konferencia elhatározta, hogy a középeurópai diáknyomorra való tekintettel javasolni fogja a diáksegitő akció genfi vezérlőbizottságának a *nemzetközi diáksegélyezés eddigi kereteit között való fenntartását.* A diáksegitő akció támogatására nagy nemzetközi propagandát fognak inditani. *Gomiyo* japán megbizott a nemrég lezajlott japán diákkongresszus üdvözletét tomácsolta. Az egyes delegációk jelentésének előterjesztése során érdekes incidens történt. A délszláv delegátus beszéde után ugyanis *szót kért a horvát diákság vezetője és külön részletes tudósitást adott elő a horvátországi ifjuság helyzetéről.* Tekintettel arra, hogy az egyes nemzetek részéről csak egy jelentést tettek, a horvátok fellépése a konferencián feltünést keltett. A Szovjet-Oroszországban müködő diáksegitő akció jelentése elmondotta, hogy Oroszországban 180.000 diák tanul, akik közül 130.000 kap rendes ellátást az akciótól. Egy diák létminimuma *havonta 448 millió rubel.* A magyar vezetés alatt álló bizottságok javaslatára szükségesnek mondotta ki a konferencia a nemzetközi diákegészségügyi szervek kiépitését és elfogadta *Heusser* svájci delegátus inditványát, hogy a svájci diák-tüdőbeteg-szanatóriumot nemzetközivé építik ki. Szükségesnek mondották a női diákok szervezkedését és iparmüvészeti termékeiknek nemzetközi értékesitését. A társaság délután megtekintette a parádi halastavat és este szinielőadást tartottak, amelyet *Saito* kinai delegátus tanitott be.

— **(Lezuhant a ház tetejéről.)** Ma délután az Eötvös-utca 26. számu ház tetején javitási munkálatokat végeztek. A munkások között dolgozott *Renhoffer* János 14 éves inas, aki a ház tetejéről leszédült és az utcára zuhant. A szerencsétlen fiut a mentők szállitották életveszélyes állapotban a *Rókus-kórházba.* A vizsgálat megindult.

—

Halálozás

A magyar zene Révfülöpön elhunyt érdemes nesztorának, *Siposs* Antalnak hölttestét a Magyarországi Zenészek Nyugdijegyesülete, melynek a megboldogult évek hosszu sora óta elnöke volt, a m. kir. kormány, a székesfőváros, valamint az elhunyt tisztelői, barátai és tanitványai támogatásával Budapestre szállittatta és a főváros tanácsa által adományozott diszsirhelyen fogja örök nyugalomra helyeztetni. A temetés e hó 22-én, vagyis pénteken délután 4 órakor lesz a kerepesi temető halottasházából. Az elhunyt zeneszerző és zongoramüvész 40 éven át igazgatósági tagja volt a Magyar Dalosszövetségnek is és egész életét a magyar zene müvelésének és tanitásának szentelte.

Fullér Pál bútorasztalos-mester hosszas sulyos betegség után elhunyt. Temetése e hó 22-én délután 5 órakor lesz az uj köztemető halottasházából.

Nagyőri *Bartha* János nyugalmazott császári és királyi tábornok-orvos özvegye e hó 21-én rövid szenvedés után meghalt. *Bartha* Richárd dr. a kabinetiroda főnöke, özvegy *Quandt* Frigyesné, szül. *Bartha* Ilona és *Bartha* Félix magyar királyi honvédezredes édesanyjukat gyászolják a megboldogultban. A temetés szombaton, e hó 23-án délután félnégy órakor lesz a farkasréti temető halottasházából.

Lidértejedi és madi *Kováts* Klementin Székesfehérvárott meghalt.

Özvegy *Vöröss* Lajosné szül. *Majthényi* Fanni 78 éves korában Miskolcon meghalt.

Ma délután négy órakor temették el a Kerepesi-uti temetőben *Wanka* Károly őrnagy feleségét, szülefott *Csongrády* Irénkét. Az engesztelő szentmiseáldozat holnap, pénteken délelőtt 11 órakor a Ferencrendiek templomában lesz.

Idősb *Molnár* Mihály 58 éves korában, hosszu szenvedés után Budapesten meghalt. Ma helyezték örök nyugalomra a farkasréti temetőben. Halálát elterjedt, előkelő rokonság gyászolja.

—

— **(A lift-aknába zuhant gyermek.)** Az *Eskü-tér 6. számu* ház ötödik emeletéről a lift-aknába zuhant *Beka* Jenő négyéves kisfiu és a földszinten veszteglő lift tetején halálra zuzta magát. A rendőri nyomozás megindult annak kideritésére, hogyan férkőzött a szerencsétlen gyermek a lift-aknához.

THERMOID
EREDETI AMERIKAI FÉKBETÉT.
DÉNES ÉS FRIEDMANN
DESSEWFFY-U. 29. TELEF.: 89—86.

Rudnay Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307.

1960 JAN 9.

NÉPSZAVA

JANUÁR 9.

RUDNAY GYULA

Kossuth-díjas festőművész, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze, a magyar kritikai realizmus jelentős alakja 80 éve született.

G. KEIPER,

a Holland Kommunista Párt Központi Bizottságának titkára 10 évvel ezelőtt hunyt el.

KOSZTOLÁNYI (KANN) GYULA

festő és építész születésének 100. évfordulója.

LIGETI ANTAL

festő, Markó Károly tanítványa, a Nemzeti Múzeum egykori képtárőre, a Magyar Képzőművészeti Társulat egyik alapítója 145 évvel ezelőtt született.

ÚJPESTI KOMMUNISTA PARTIZÁNOK

23 évvel ezelőtt robbantották fel a nyilas otthont.

Rudnay Gyula

Magyarság

1925 február 8, vasárnap

SL.B

Két kiállításról

Rudnay Gyula festőművész és Pásztor János szobrász most harmadszor mutatkoznak be együttes kiállítással a budapesti közönségnek. Az első kiállításukról, melyet tizennégy év előtt a Párisi Nagy Áruház Lotz-termében rendeztek, az volt a vélemény, hogy két izig-vérig magyar művész jelent meg, akik a mai internacionális áramlatban is magyarok tudnak maradni. A második — hét év előtti — kiállításukról már bő elismerés és magasztalás szól. Itt már kiforrott értékeket láttunk s akkor már mindkét művész egyéniségének utjai határozottan rajzolódtak ki.

Ezeken az utakon emelkedett a két hódmezővásárhelyi mester a mai Ernst-muzeumbeli kiállitás szinvonaláig. Az előkelő, nemes művészi értékek hatalmas felvonulása művészi életünknek valósággal ritka eseményévé teszi ezt a kiállitást.

A közös talajukon kivül talán látásuk finom lirája, a kifejezés keresetlen egyszerüségének, a heves temperamentum tartózkodó és mégis ösztönösen, szinte naivan közvetlen kiáradásmódja is összefüzi őket.

Rudnay komorabb, zárkózottabb. Zárkózottságában mindentől és mindenkitől elszigetelt szuverén világot teremt. Benépesiti a saját belső látásának jelenségeivel. Szuverénül rendezi, alakitja őket s ezzel olyan teljes harmóniát teremt, amilyenben hajdani bensőséges áhitatba merült aszkéták éltek. Zord fenségü komorsága néhol ódon izü romantikát szólatat meg, délceg lovasmult édes és mámoros látomását, ahogy a férfias melankólia szorulatában feltünnek. Komor viziói mellett vannak derüsebb képei is, de ezeken sem hallszanak a korlátlan és nyers életigenlés hangos szavai, hanem valami szelid, hervadásos vagy hült őszi öröm mosolygása.

Ennek megfelelően szineinek sincsen nagy és tág harmoniája. Barnás, mély közelségbe helyezi el őket. Ezekkel az tán éppoly biztossággal tudja kifejezni a formák puha egymásbaömlését, mint kemény és sulyos lezártságukat. Szineinek ez a komor mélysége a magyar klasszikus mesterek, Székely, Munkácsi, legközvetlenebb örökösévé teszi.

Grafikáiban ugyanaz a régies magyar romantika jelenik meg, sőt itt még fokozza a rajz árkáikus szeretete, mely — különösen a felhők megrajzolásában — gyakran Dürerre emlékeztet, de melegebb és bensőségesen liraibb.

Pásztor János müvészete minden rokonsága mellett is derüsebb. Forró öröm, finom, gyöngéd bájosság, széles derüs erő egyformán nyugodt és biztos formákon jelenik meg. Nincs szobrain semmi szertelen forma és vonal sem. Még a nagyobb lendületü mozgásokat is elkerüli azzal, hogy mozgásérzeteinek kifejezésében egységes, tömör és föltétlenül következetes. A kifejezésnek ez a tömörsége teszi szobrait teljesen harmonikus és klasszikusan tiszta alkotásokká. Siremlékterve különösen szép példája a kompozició hangsulyozásának és ezen belől a szerkezet ritmikus felépitése által a belső egység beteljesitésének.

Sz. B.

---

* (MISS LILIAN MINDEN ELŐADÁSBAN FELLÉP ÓRIÁSI SIKERŰ TÁNCAIVAL A KAMARÁBAN.)

Szinházak heti müsora		Operaház (7)	Nemzeti Szinház (3, 7)	Kamara (7)
Vasár.	d. u.	—	Süt a nap	A bec
	este	Bánk bán	Magyar nábob	Örzs
Hétfő	este	—	Mózes	
Kedd	este	Mirandolina	Házas.az égben	Alice.
Szerda	este	Pill.kisasszony	Magyar nábob	Örzs
Csütört	este	Bohémélet	A vén gazemb.	Alice.
Péntek	este	Walkür	Bábjáték	
Szomb.	este	Manon	Az egyenlőség	Az uj
Vasár.	d. u.	—	Házas.az égben	Car
	este	Tosca	Magyar nábob	Alice.

Friedmann Boriska, a fiatal zongoristagárda egyik legkitünőbb tehetsége. Február 27-iki zongoraestjét széles körök érdeklődése várja. Müsoron: Bach, Beethoven, Liszt, Chopin. (Z. fél 9.)

Iványi Dezső gitárkisérletes dalokkal, *Timár* Ilona szinmüvésznő pedig klasszikus és modern költők legszebb verseivel szerepel, a március 1-i együttlét müsorán. (Z. kamaraterem fél 9.)

Békéssy Mária dr. orchestikai estje növendékeivel március 11. (V. fél 8.)

Ország Tivadar dr. hegedümüvész, Hubay mesteriskolájának hatalmas sikerrel debütált tehetsége, aki bemutatkozása után Svájban, Finn- és Északországokban szerzett dicsőséget a magyar névnek, március 17-én adja önálló hegedüestjét. (V. fél 8.)

ELYNOR GLYN REGÉNYE:

HÁROM HÉT

MEGJELENIK FEBRUÁR 13-ÁN

A KAMARÁBAN

* **(Cholnoky Jenő dr. egyet. tanár)** *Hollandiát* ismerteti (Kalandos utazások XXV.) csütörtök délután fél 4 órakor az *Urániában.*

* **(Gieseking Walter)** *egyetlen* zongoraestje febr. 17. *(Fodor.)*

* **(Földessy Arnold)** febr. 18-iki *egyetlen* gordonkaestjét óriási érdeklődés előzi meg. *(Fodor.)*

* **(Rerrich Béla,)** a Kertészeti Tanintézet volt igazgatója *Művészi kertek régen és most* cimen két előadásból álló érdekes ciklust tart az *Urániában.* Az első előadás szombaton délután fél 4 órakor lesz.

* **(G. Kunczy Teréz)** hangversenye febr. 21. *(Fodor.)*

* **(Csóka Béla,)** a magy. kir. Operaház tagja hangversenye febr. 21. *(Fodor.)*

* **(Kittenberger Kálmán)** neves afrikai utazónk, a *Nimród* vadászujság szerkesztője *Afrikai utazásom és vadászkalandjaim II.* cimen folytatja érdekes afrikai vadászélményeinek ismertetését vasárnap, febr. 15-én délelőtt 11 órakor az *Urániában.* Ezuttal a bennszülöttek vadászatairól, továbbá a nagy és veszélyes vadak vadászatáról beszél.

OSSI OSWALDA **NINICHE**

¼4, 5, ¾7, ¼9 és 10 órakor

OMNIA

* **(Jakoby Antal)** énektanár dalestje febr. 25. *(Fodor.)*

* **(Ürmössy Anikó és Gellért Lajos)** előadóestje márc. 1. *(Fodor.)*

* **(Szegfi G. Ella)** kiváló zongoramüvésznő külföldi sikerei után márc. 5-én adja *egyetlen hangversenyét. (Fodor.)*

* **(Helge Lindberg,)** a világhirü finn mesterdalnok márc. 26-iki dalestje iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a jegyek nagyrésze már elkelt. *(Fodor.)*

* **(Pola Negri és Norma Talmadge)** hatalmas világattrakciói, zsufolt házakat vonzanak az Urániába és Royal Apollóba. Előadások ma, vasárnap a *Royal Apollóban* fél 4, fél 6, háromnegyed 8 és háromnegyed 10, az *Urániában* fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

	Royal-Apollo hétk 5¼, ¼8, ¾10, vas. és hétf. ¼4, ¼6 ¾8, ¾10	Turán-mozgó v. 3, 5, 7, 9 h. 5, 7, 9	Uránia h. 5, ¼8, ¼10, v. ¼4, ¼6, ¼8, ¼10
	Páris árnyai. A diadalmas asszony	Tengerre cowboy. Felhőlakók	Páris árnyai. A diadalmas asszony
	Páris árnyai. A diadalmas asszony	Jaj, ezek a gyerekek. Miss Hobs	Páris árnyai. A diadalmas asszony
	Páris árnyai. A diadalmas asszony	Jaj, ezek a gyerekek. Miss Hobs	Páris árnyai. A diadalmas asszony
	Páris árnyai. A diadalmas asszony	Szép asszony... élet...halál... Kieg. müsor	Páris árnyai. A diadalmas asszony
	Páris árnyai. A diadalmas asszony	Szép asszony... élet... halál... Kieg. müsor	Páris árnyai. A diadalmas asszony

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kucharay Gyula

ÚJ SZÓ

1968 FEB 27

1021

Kárpát-ukrajnai útijegyzetek

Zsilka László

1. A nagy előszoba

A csehszlovák útlevélkezelés és vámvizsgálat pontosan másfél percet vesz igénybe. A vámosok még szerencsés utat kívánnak, és máris felemelkedik a határsorompó. Kétszáz méternyi út dombnak fel a „senki földjén", és a dombról gépkocsim a szovjet sorompó elé gördül. Innen már lelátni a városra — *Ungvárra* (Uzshorod).

Itt kezdődik a végtelen kiterjedésű szovjethon. Földünk legnagyobb országa.

Ebben az országban több mint száz nemzet, nemzetiség él.

S ebben a legnyugatibb csücsökben, a Tisza festői völgyében, a Kárpátok égbe nyúló bérceitől övezett szépséges tájon, a szovjet népek nagy családjában él százötvenezernyi magyar.

Így is, úgy is

A szovjet határállomáson az első kérdés: vajon vendégként vagy kiküldetésben érkeztem-e. Első zavarom szovjet földön...

Az igazság az, hogy szolgálati útra érkeztem, de vendéglátóm az Ungváron megjelenő *Kárpáti Igaz Szó* című magyar napilap szerkesztősége.

— *Így is, úgy is* — válaszolom, mire a határőrök értetlenül rázzák a fejüket, de tovább nem faggatnak.

Ez az „így is, úgy is" azután egész utamon végigkísért. Így például mindjárt az utcanevekné l. Az utca nevét feltüntető táblákon cirill és latinbetűs felirat olvasható. Ha a pontos idő felől érdeklődöm, a következő választ kapom.

— *Moszkva szerint három, mi szerintünk egy.*

S bár Közép-Európát még a „mi szerintünk" idő is jelképezi, már határozottan Keleten vagyunk. Erről győződöm meg a városi képtárban, ahol az egyik teremben a nyugati festők között találom Munkácsy Mihályt és Rudnay Gyulát... Amikor a képtár dolgozójánál effelől tudakozódom, mosolyogva válaszolja, hogy tőlük Magyarország nyugatra esik...

Hát igen. Így van ez a közigazgatási fogalmakkal is. A kárpát-ukrajnai részt a Kárpátontúli terület. Ezt is meg kell szokni, mert a Nyugatról érkező számára ez a vidék a Kárpátokon innen esik.

Olyan nyelven beszél...

Meg kell szokni azt is, hogy olyan országba érkeztem, ahol a nemzetek és nemzetiségi csoportok száma csak háromjegyű számmal fejezhető ki. Csupán Kárpátalján húsznál több nemzetiség él.

A területi párttitkárság ideológiai osztályán *Vaszil Mihajlovics Lengyel* elvtárssal oroszul kezdődik a beszélgetés.

Közben cseng a telefon és ő ukránul társalog. Nyomban utána nekem szegezi a kérdést szlovákul:

— *Maga bratislaval? Akkor tud szlovákul is?*

— *Ez természetes, de hol tanult meg ön ilyen szépen szlovákul?*

— *Az ember olyan nyelven beszél, amilyen emberek között dolgozik... Különben a moszkvai főiskolán együtt tanultam egy bratislavaival...*

Bár mindenki és mindenütt így értelmezné a kétnyelvűség és a többnyelvűség problémáját!

— *Tudja, kicsi a világ* — teszi hozzá mosolyogva hibátlan magyar kiejtéssel, és már így folytatjuk a beszélgetést.

A világ se tűnik nagynak

Ez a „kicsi világ" furcsán hangzik a világ legnagyobb országában, amelynek határai a Tiszától a Csendes-óceánig, a Fekete-tengertől a Jeges-tengerig húzódnak. Vagy talán ilyen országból nézve már a világ se tűnik nagynak?

Mindenesetre ez is szokás dolga. Bizony elég furcsán hangzik, amikor vendéglátóim kijelentik, hogy *Moszkva ide „mindössze" ezerhétszáz kilométer.* De ez a távolság valóban eltörpül, ha arra a beszélgetésre gondolok, amelyet egy szabadtéri előadás nézőterén Beregszászon folytattam alkalmi szomszédommal.

Hatalmas termet, sötétbarnára cserzett bőr, fekete bajusz és ferdén metszett szem.

— *A szabadságom töltöm itt* — válaszolt kérdésemre.

— *Hová való?*

— *A családom itt él.*

— *S ön?*

— *A Gobi-sivatagban dolgozom. Évente kétszer járok haza.*

A távolság iránt érdeklődöm.

— *Hat és fél ezer kilométer...*

Ehhez képest a világ se tűnik nagynak!

Az ember Kárpátalján valóban úgy érzi magát, mintha Közép-Európából egy előszobába lépett volna, és a következő ajtón túl már Kelet következik.

Aligha akad kontinensünkön még olyan csücsök, ahol a népeket a történelem és az élet úgy összekeverte volna. Sorsuk hol összeforrott, hol szemben álltak egymással.

Az Ung partján

Kísérőm, *Szántó Károly*, az ungvári magyar napilap munkatársa. Íme egy kárpátaljai tarka sors: Kassán végezte iskoláit az első köztársaság idején. A megszállás alatt a magyar hadseregben szolgált. A háború végén azonban már szovjet tisztként, a felszabadító egységekkel érkezett Ungvárra.

Vele sétálgatunk az Ung partján, ahol zsákmányra leső horgászok szorongatják botjukat. Hirtelen az egyik saroképületre mutat:

— *Ez itt az orvosi kar. Az első Csehszlovák Köztársaság idején csendőriskola volt, a magyar megszállás alatt csendőrlaktanya, a felszabadulás után pedig párttitkárság.*

Szinte hallom az elvonuló történelem lépteit... És az épületből kiözönlő orvostanhallgatók vidám csevegését...

A várost a köztudat — legalábbis a középnemzedéktől felfelé — két részre osztja. Az ún. cseh városrészt alkotják az első köztársaság idején emelt közigazgatási épületek. Ungvár közigazgatási központ volt, és a közigazgatást jobbára az ide települt cseh hivatalnokok szállták meg. Hozzávetőleges adatok szerint számuk elérte a harmincötezret.

A másik városrészt „szovjet" jelzővel illetik. Ez már 1945 után, a szovjet rendszerben épült.

KÖVETKEZIK: A kolhoz elnökének meghívása.

Ismét Makariosz Ciprus elnöke

Nicosia — A vasárnap lezajlott ciprusi elnökválasztás eddig ismert eredményei megerősítik *Makariosz* érsek-elnök elsöprő győzelmét. Hétfőn a reggeli órákban a 390 választási körzet közül 100 körzetben leadott szavazatokat számlálták össze. A választók több mint 94 százaléka szavazott Makariosszra. *Evdokasz* szélső jobboldali jelölt a szavazatok nem egész 5 százalékát kapta, és 1 százalékot tesz ki az érvénytelen szavazatok száma.

Kétszáz választókörzetből érkezett részleges eredmények megerősítik Makariosz érsek teljes fölényét, vetélytársa e körzetekben a szavazatok 4 százalékát sem kapta.

Makariosz elnök további 5 évi időtartamra történt megválasztása annyit jelent, hogy Athénnak — legalábbis egyelőre — le kell mondania az enozisról, vagyis Ciprus Görögországhoz való csatolásának a tervéről — hangoztatták tegnap az athéni megfigyelők.

Ankarai hivatalos körök tegnap kijelentették, hogy Makariosszal szemben támasztott természetes kifogásaik ellenére az elnök újbóli megválasztása a stabilitás biztosítékát jelenti. (ČTK)

Csekély kilátások a tagságra

London — Már most nyilvánvaló, hogy a Közös Piac csütörtöki brüsszeli ülésén, amelyen Anglia felvételi kérelméről fognak tárgyalni, nem érhetnek el semmi pozitív eredményt — írja a *Times* brüsszeli tudósítója.

A második brit kísérlet a közös piaci csatlakozásra csütörtökön valószínűleg sikertelenül fog zárulni — folytatja a lap. A kontinentális Európa, amely az ötvenes években eredménytelenül igyekezett megnyerni Nagy-Britanniát a Közös Piac megalakítására, most megerősíti előző elhatározását, hogy Nagy-Britanniát nem veszi fel tagjai sorába.

A PERZSA-ÖBÖL kőolajállamainak 9 uralkodója vasárnap óta zárt ajtók mögött tárgyal. Azt a javaslatot vitatják meg, hogy a jelenlevő államok alakítsanak szövetséget, amelyet azu főtanács irányítana.

Felülvizsgálják a légierő volt vezetőinek perét Egyiptomban

A tüntetések ügye az EAK miniszterlanácsa előtt ● Jarring befejezte jordániai tárgyalásait

Kairó — A közvélemény követelésére és a tiltakozó tüntetések hatására az EAK-ban felülvizsgálják a légierő volt vezetői ellen hozott enyhe ítéleteket, és a pert felső hadbíróság elé utalják.

A vasárnap este *Nasszer* elnök vezetésével lezajlott miniszlertanácsról beszámolva *Mohamed Fajek* tájékoztatási miniszter közölte, hogy a kormány megvizsgálta a belső helyzetet és tudomásul vette azokat a jelentéseket, amelyek a nemrég lefolyt tüntetésekről szóltak. *Heluan* iparvárosban munkások, az egyetemi városokban pedig diákok tüntettek a légierő volt vezetői ellen hozott ítéletek miatt, minthogy az ítéletek szerintük nem állnak arányban a vád tárgyává tett cselekményekkel. A fővádlott *Szedli Mahmud*, a légierő volt parancsnoka 15 évi börtönt kapott és társait is csak kisebb börtönbüntetésre ítélték. A légierő volt főtisztjeit vétkes mulasztással vádolták, ami a tavalyi háborús katasztrófához vezetett.

A felső oktatási miniszter közölte, hogy felfüggesztik az egyetemi oktatást a főiskolákon. A kairói, alexandriai, ajinsansi és assziuti egyetemek rektorai hétfőtől kezdve elrendelték az oktatás felfüggesztését. Az *Azhar* egyetem rektora is hasonló intézkedést jelentett be.

Az EAK közvéleményének jó része helyeslessel fogadja a légitábornokok perében hozott enyhe ítéletek felülvizsgálását. Ezt a követelést Nasszer elnökhöz intézett levelek, táviratok, petíciók áradata tartalmazta, és sorozatos diák- és munkástüntetések követelték a halálos ítéleteket. A tüntetések során több incidens történt. Heluánban a rendőrség szétverte a tüntetést és sok sebesülés történt. A diákok szombaton a nemzetgyűlésbe vonultak, ahol *Anvar Szadatnak*, a parlament elnökének petíciót adtak át. Viharos tüntetések zajlottak le az *Aszu* székháza és a lapok szerkesztőségei előtt is. Hasonló megmozdulásokra kerül sor *Alexandriában*, *Manszurában* és *Desszugban* is. A tüntetőkhöz a belügyminiszter közleménye szerint zavart keltő elemek is csatlakoztak, ezért a tüntetéseket feloszlatták. A belügyminiszteri tilalom ellenére vasárnap délelőtt a kairói egyetem diákjai felvonultak a főváros utcáin, lovasrendőrök több ízben könnyfakasztó bombákat dobtak a tüntetőkre, akik kő- és téglazáporral feleltek. A hivatalos jelentés szerint 57 rendőr és 21 diák sebesült meg. Ezután a vasárnapi incidens után került a tüntetések ügye a miniszlertanács elé.

Jarring, az ENSZ-főtitkár közel-keleti különmegbízottja vasárnap fejezte be tárgyalása hatodik fordulóját a jordániai kormánnyal anélkül, hogy a közel-keleti konfliktusban az egymással szembenálló álláspontok egymáshoz való közelebb jutásának bármiféle jele lenne.

Ammanban hangsúlyozzák, hogy általános ellenállásba ütközik Jarringnak egy arab—izraeli értekezlet egybehívására irányuló elgondolása.

Az Izraelnak nyújtott anyagi támogatás egy széles körű bevándorlási mozgalom nélkül nem elegendő — ez volt a tartalma a három jelentősebb felszólalásnak, amely vasárnap Jeruzsálemben a cionizmus vezetőinek nemzetközi kongresszusán elhangzott. Az egyik fő szónok *Eskol* izraeli miniszterelnök volt.

Megingott Lübke elnök helyzete

Bonn — *Lübke* nyugatnémet elnöknek a náci koncentrációs táborok építésében való részvételéről folytatott nyilvános vita új szakaszba került. A bonni kormány is belátta — habár eddig figyelmen kívül hagyta az államfőt ért bírálatot —, hogy valamit tennie kell.

Kiesinger tegnap látogatást zott *Lücke* belügyminiszterrel. A legutóbbi hírek szerint Lübke a kormányhoz intézendő levélben akar válaszolni valamennyi vádra.

A *Stern* képes folyóirat januárban közölte egy amerikai tudós kijelentését, aki megerősítette, hogy a koncentrációs táborok tervét valóban Lübke

Daily Telegraph, nov. 7. „... *Réti* István „Est"-jét külön kell fölemlítenünk friss, bár lefokozott színeiért, emlékeztetve egy éjszaki éjjel ködös csillogására. *Csók* István „Bá hory Erzsébet"-je felfogásában különösen becses, kifejezve játszian egy mélységes lírai hangulatot. *Rudnay* Gyu'a „Parasztszekere" eredeti és erősen álomszerű jellegű, noha emlékeztet a legjózanabb művészre, Boningtonra. ..."

Observer, nov. 29. „... Ha az osztrák, magyar és csehszlovák nyilvános képtárak a francia és német példát követték volna és bemutatták volna az előbbi generációk mesterműveit: Makart, Munkácsy, Brozik és Manes nagy történeti, romantikus alkotásainak egész orgiájával találkozhattunk volna. De itt erről szó sincs, ezek az osztályok az élő művészek alkotásainak bemutatására szorítkoztak. A célok e szétágazása megnehezíti az összehasonlítást. A magyarok jelesen a művészek egy csoportját mutatták be, kiket egy bizonyos célzat közössége egyesít s a festői értékek s a szépség iránt való erős érzékkel, amelyet hasztalan keresünk más országok modern művészeinek keresései között. Ezek a kvalitások akkor is jelen vannak, ha a művész a szín ékkőszerű gazdagságát revelálja, mint *Koszta* „Tópartjá"-ban vagy *Pólya* „Rivalda előtt"-jén, amint jelen van *Fényes* „Havas városá"-nak gyöngéd szürkéiben és barnáiban, melyek e festményt elragadóan bájos alkotássá avatják. ..."

Morning Post, nov. 7. „... Az első vizsgálatok után úgy találjuk, hogy a francia művészet hatása minden nép művészetén erősen meglátszik, kivéve a magyart, mely *tiszta nemzeti jellegének fajiságát megőrizte. Rudnay* és *Varga* legkiválobb rézkarcainak Rembrandt az inspiráló forrása és Israels tanítása meglátszik *Iványi-Grünwald* Béla „Falusi interieur"-jén. De Iványi-Grünwaldnak mélyen, hatalmasan festett tájképein, *Csók* „Tél"-jén, *Fényes* „Havas város"-án a magyarság erős géniusza meggyőzően revelálódik ..."

Sunday Times, nov. 8. „... *Magyar művészet.* Az első teremben élő magyar művészek műveinek egy jelentős csoportját találjuk s e kollekció annál meggyőzőbb, ha tudjuk, hogy ennek összeállítása egy éjszaka gyors munkája volt. Mint egységet véve, e magyar festmények gazdag színezésükkel és dekoratív rajzukkal ragadják el a szemet. Az impresszionista hagyományból kiindulva, a természet átírásában nincsenek irodalmi hajlandóságaik, de kifejezésben egyéniek és ornamentikai finomságokat árulnak el. *Csók* István delikát havas tája, *Koszta* József gazdagon színezett és dekoratív Tópartja, *Rudnay* Gyula Parasztszekere, *Rippl-Rónai* József pasztell arcképei, *Perlmutter* csendélete, mely oly mély és szokatlanul bájos atmoszférikus koloritjában, különösen kiválók e csoportban, melynek általában oly magas a színvonala. *Rudnay* és *Szőnyi* néhány csudálatraméltó rézkarca látható egy külön állványon. (Frank Rutter.)"

The Times, nov. 7. „... Magyarország vezet egy olyan kollekcióval, melynek főjellemvonása a dús és tömör kolorit. Két kép válik ki, egy „Parasztasszony gyermekével" *Glatz* Oszkártól, egyesítve magában a gyöngédséget erővel és mélységgel s *Fényes* „Havas városa" színes házak elragadó arrangementja, középen a figyelmet egy sáfrány-bíborszínű fallal fölkeltve. Bizonyos mértékben a festmények, de főleg a rézkarcok Rembrandt hatását tükrözik — jó példája ennek *Varga* Nándor rézkarca, a „Pietà"..."

Nem meglepő ezek után, hogy november 25-én a kultusztárca költségvetését ismertető beszédében *gr. Klebelsberg Kúnó* kultuszminiszter külön is megemlékezett a nemzetgyűlésen a nevezetes eredményről, mondván: *„Legyen szabad rámutatnom a Szinyei Merse Pál Társaság londoni sikerére, ami kell, hogy minden magyar embert büszkeséggel töltsön el.* Éppen azért a külföldi kiállításokra a legnagyobb gondot fordítom."

A londoni kiállítás sikerét mutatja az is, hogy a magyar kollekciót Bradford városa is meghívta s a társaság e meghívást elfogadva, a londoni kiállítás bezárása után, az egész kollekció — ha rövid időre is — bemutatásra kerül a nagy angol ipari gócponton, Bradfordban is.

ZÜRICH. Július havában nyílt meg a zürichi Wolfsberg Szalónban Rudnay Gyulának Tamás Henrik által lelkes odaadással előkészített, mintegy 88 számot felölelő nagyszabású kiállítása. A kiállításról szóló ismertetésekből most a következőket közöljük:

Tages Anzeiger (Zürich). 164. sz. júl. 16. „Rudnay Gyula temperamentuma szerint drámaíró, a fény és árny éles ellentétei uralkodnak vásznain, igen gyakran saiátosan stilizálva; főleg a nagy genrekompozícióknál. Itt a fényt tiszta fehérrel adja vissza, de mivel ez skandálva és árnyalat nélkül sematikusan van felrakva, felszakítja néha a síkokat, üres helyeket idézve elő. Folyamatosabbak az átmenetek a romantikus tájképeknél, melyeknek tiszta kék és fehér egük Böcklinre emlékeztet. Erőteljesek a kozák arcképek, a pofacsontok jó alkalmul szolgálnak a fényhatások fölvételére. Meglepő, mint a női arcképen, az intonálás klasszikus nyugalma a ruházat modern kezelésével. Ahol a zsánerszerűen akart ki van zárva és ahol a jelenség egyszerű visszaadásáról van szó, a művész a legjobb eredményeket éri el, a legnagyobb festői egységet és a kifejezésben meggyőző erőt, mint a Csavargónál és az Öreg polgárnál. Festményei közül a lovasképek állanak első helyen, itt valóban elragadó mozgáshatásokat ér el. Azáltal, hogy a tárgyat (kocsit és lovat) csak jelzi és félbe-

433 a Szinyi Társ. londoni kiáll. 2
Magyar Művészet
1925.
434-l 5
35

LÁMNÉ HILBERTH IRÉN

November 17-ikén meghalt Budapesten a magyar festőnők gárdájának egyik rokonszenves, szorgalmas tagja, *Lám* Árpádné *Hilberth* Irén, ötvenhárom éves korában. Alig volt a Műcsarnoknak kiállítása, amelyen ne szerepelt volna pasztell-arcképeinek vagy virágcsendéleteinek valamelyikével, tevékeny tagja volt a Magyar Képzőművésznők Egyesületének is.

Hilberth Irén 1872-ben született Budapesten és itt végezte művészeti tanulmányait is Deák-Ébner Lajos női festőiskolájában, azután Lotz Károlynál. Mintegy hatévi tanulmány után 1892-ben állította ki első művét, egy arcképet a Műcsarnokban s ugyanott a millenáris kiállításon elismerő oklevelet kapott. 1909-ben özvegységre jutott s ettől fogva még szorgalmasabban festett s e munkásságának termékeit részint műterem-kiállításokon, részint a Nemzeti Szalónban állította ki. A háború első évében összes megmaradt festményeit a *Hadsegítő Hivatalnak* adományozta, amely azokat a Deák-téri ev. iskolaépületben állította ki. Itt is főként pasztellfejei, virágképei, az *Imádkozó asszonyok* c. életképe váltak ki s jó képet adtak stílusáról, amely szerény korlátok közt mozogva, főkép bensőséges hatásokra törekedett. Nagyszámú arcképe főkép budapesti magántulajdonba került, leánya arcképét a székesfőváros szerezte meg.

MŰVÉSZETI ÉLET

KIÁLLÍTÁSOK

A SZINYEI MERSE PÁL TÁRSASÁG LONDONI KIÁLLÍTÁSA. Október vége felé Korda Tibor úr, Londonban élő jeles magyar ujságíró, fölkereste társaságunkat Francis Howard úr, az International Society of Sculptors, Painters and Gravers főtitkárának levelével, melyben meghívta a társaságot november 7-én a Royal Academyban megnyíló nemzetközi kiállításra. „Esztendők óta ez a legfontosabb nemzetközi kiállítás Londonban, reméljük és örömmel látnók tehát, ha Önök is részt vennének ezen."

E megtisztelő meghívás elől kitérni nem volt szabad és a társaság elhatározta, hogy mindent el fog követni, hogy a meghívásnak eleget tehessen. A rendes keddi ülésén tehát a társaság felkérte *Falus* Elek, *Iványi-Grünwald* Béla, *Lázár* Béla, *Majovszky* Pál és *Petrovics* Elek rendes tagokat a kiállítás anyagának összegyüjtésére és kétnapi megfeszített munkával együtt volt az anyag, elkészült a katalógus, megzsürizték, becsomagolták, elvámolták és vasútra adták fel a szobrokat és képeket s szombat reggel már vitte is az Orient-expressz a kis, de válogatott gyüjteményt, mely a következő művészek munkáiból áll:

Csók István, Fényes Adolf, Glatz Oszkár, Iványi-Grünwald Béla, báró Hatvany Ferenc, Herman Lipót, Koszta József, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Mattyasovszky-Zsolnay László, Perlmutter Izsák. Pólya Tibor, Réti István, Ripp-Rónai József, Rudnay Gyula, Szőnyi István, Thorma János, Vaszary János, Vidovszky Béla, Zádor István festők, Rudnay Gyula, Szőnyi István, Zádor István és Varga Nándor (vendég) grafikusok, Kisfaludi-Strobl Zsigmond, Lux Elek, Pásztor János, Sidló Ferenc és Szentgyörgyi István szobrászok. A gyüjtemény elrendezésére *Falus* Elek utazott Londonba s a kiállítás november 7-én nagy ünnepélyességgel megnyílott. A kiállítást Birkenhead lord nyitotta meg. Már e megnyitó beszédben különös figyelmet szentelt a magyar kiállításnak, mely a XI. teremben, különös gonddal elrendezve, várta az érdeklődőket. Mindjárt a megnyitáson nem egy kép kelt el s ha a gyüjtemény túlnyomó részben nem lett volna magánosok tulajdona, a nagy érdeklődés után ítélve, a gyüjteménynek nagy anyagi sikere is lett volna. De az erkölcsi siker minden várakozást felülmúlt. A *Graphic* a kiállítás legkiválóbb képei között közli Pólya Tibor „Rivalda előtt"-jét, majd egy későbbi számában Lux Elek két szoborművét. A *Times* a megnyitás napján két magyar képet, *Glatz* Oszkár és *Fényes* Adolf festményeit mutatja be. A kiállítási katalógus bevezetésében külön megemlékezik a kollekcióról és ismerteti társaságunkat, alapítása körülményeit, tagjainak létszámát és céljait. A kiállítást ismertető sajtóközleményekből a magyar csoportról szóló kritikákból most a következőket mutatjuk be:

Daily News, nov. 9. „... A magyar terem két legkiválóbb festménye *Glatz* Oszkár ragyogó és szolidan festett „Parasztaszszony gyermeké"-vel s *Fényes* Adolf „Havas város"-a. *Rudnay* Gyula képei közt a leghatásosabb a „Magyar falu". *Perlmutter* Izsák „Besztercebányai piac"-a valóban megkapó festmény...."

hagyja, mint a francia Guys, az előrerohanás képzetét kelti fel . . ."

Neue Züricher Zeitung. júl. 4. 1053. sz. „A leghíresebb magyar művész, Munkácsy, természetesen nagyon hatott Rudnayra. De a spanyol mesterek — főleg rézkarcaikban — hasonlókép hatottak reá . . . Moderneskedéseket nála nem találunk. Inkább a sötét tonalitást keresi, mint a fényhatásokat. Előadása igen változatos, egyszer síma, máskor széles és pasztózus, jelez néha, máskor részletez, éles fényhatások elől sem térve ki. Gyöngéd, édes, néha szentimentális képekkel is találkozunk. Mellettük drámai erővel duzzadók láthatók, noha a mozgalmasság nem az ereje. Legszebbek tájképei, melyek egészen egyszerű, intim hangokat ütnek meg . . ."

Ill. Wochenschau. Aug. 15. 35. sz. Egy illusztrált cikkből, melyet W. M. Uehlinger írt, adjuk a következőket: „Mint lényegében magyarost jelölhetjük meg: ama veleszületett melancholiát, a nehéz, bársonyos szomorúságát a vándorló cigánynak, mely az imádott puszta sivárságában, megrázó monotonságú tájaiban született; a sajátosan édes érzéskitörések líráját (melyet talán édeskésnek neveznénk, ha nem tisztelnők az idegen nép ősi érzéseit, melyeket talán nem értünk). E gyöngéd líra szép példája a „Tavaszi dal". Mennyire nőiesen átérzett az alak gyöngéd mozgása s mennyire líra egész megjelenésében. „Az ifjú a szabadban" alapérzése is rokon ezzel. Melancholia — líra és harmadiknak a magyar vér vad dallama. (Petőfi és Lenau és Liszt rapszódiái tették ezt híressé.) A vér e nehézveretű énekét a „Szüret", „Lakoma", „Cigánylakodalom" c. művei fejezik ki . . . Rudnay nem utánozza elődeit. Valahogy újra éli át őket s másképp fejezi is ki őket, úgyhogy művei hallatlan erővel megragadnak és feledhetetlenek maradnak, — noha tudjuk, hogy többféle hatás alatt keletkeztek . . ."

A „KÉVE" művészegyesület ügyvezetősége november hónapban terjesztette a rendes gyűlés elé az 1925/6. egyesületi évre szóló programmot. A háború kitörése óta ez az első esztendő, amely lehetővé teszi, hogy a „KÉVE" ismét a békeévekre emlékeztető lendülettel fejthesse ki tevékenységét.

Az egyesület már közel két évtizeddel ezelőtt történt megalakulásakor *a fiatal magyar tehetségek felkarolását tűzte ki legfőbb céljául.* Nem egy jóhangzású név ismeretes ma a magyar művészek között, amely név a „KÉVE" kiállításai és támogatása révén ment át a köztudatba. E tekintetben ma sincs változás s miként a multban, úgy a „KÉVE"-nek ma is egyik főcélja a fiatal tehetségeknek ösztöndíjakkal és a fiatal művészeknek kiállítási lehetőségekkel való támogatása.

Az utóbbi két évtizedben alakult művészegyesületek között a „KÉVE" volt az első, amely tagjainak művészi érvényesüléséért nemcsak a belföldön, hanem a külföldön is nagy sikerrel szállt síkra s egyik legszebb eziránvú eredményét 1914-ben közvetlenül a háború kitörése előtt Münchenben rendezett kiállításával érte el.

Az egyesület ezekhez a hagyományokhoz maradt hű, amidőn idei programmjában hangsúlyozott helyet adott a f. év november havának végén a Nemzeti Szalónban megnyílt XVI-ik kiállításának,

E kiállításon az egyesület következő tagjai szerepelnek: *Benkhard Ágost, Barzó Endre, Conrad Gyula, Friml Géza, Goebel Paizs Jenő, Haranghy Jenő, Károlyi Lajos, Korda Vince, Lénárd Róbert, Lohwag Ernesztin, Mihály Rudolf, Muhits Sándor, Nagy Sándor, Reményi József, Rozgonyi László, Bánáti Schwerák József, Tichy Kálmán* és ott látható a nemrég elhúnyt *Remsey Zoltán* néhány képe.

A régi ismert nevek mellett egy csomó friss név. Ezek közül többen az egyesület kitünő ügyvezető alelnökének, *Benkhard Ágost* festőművész-tanárnak az Orsz. Magy. Kir. Képzőművészeti Főiskola Miskolci Művésztelepén voltak tanítványai.

A XVI-ik rendes kiállítás anyagából s a régebbi elsőrangú művekből fogja összeválogatni az egyesület ügyvezetősége az 1926. január havában *Miskolcon* rendezendő „KÉVE"-kiállítás anyagát.

Tagilletményképpen a „KÉVE" műpártolói az idén *Conrad Gyulá*nak, a kiváló grafikusnak, az egyesület rendes tagjának egyik rézkarcát kapják, továbbá a „KÉVE KÖNYVÉ"-nek IX-ik kötetét, amely almanach formájában hagyja majd el a sajtót és felöleli az 1925/26. esztendők művészeti eseményeit. Az érdekes anyagot *Rozgonyi Mihály* író gyüjti össze és dolgozza fel.

Remélhetőleg a gazdasági viszonyok a közeljövőben úgy fognak alakulni, hogy a „KÉVE" egyik kezdeti programmpontjához híven ismét intenzívebben illeszthetí bele kiállításaiba a belső építészetet és iparművészetet. *Szablya János.*

A XVII. SZÁZAD HOLLANDI GRAFIKÁJA. A Szépművészeti Múzeum grafikai osztályának immár félév óta változatlan érdeklődést keltő kiállításán a fent adott cím alatt kerülnek bemutatásra a XVII. századi hollandi grafikának a múzeum birtokában levő legszebb lapjai. Gazdag ez a gyüjtemény, mert a XVII század csaknem minden jeles rajzolója képviselve van egy-két kifogástalan állapotban levő lappal, úgy hogy a kiállítás a XVII. század hollandi grafikájának csakugyan teljes keresztmetszetét adja s egyszersmind a XVII. századi protestáns Hollandia egész külső és belső életének is hű tükre.

A mély vallásos érzések uralmát hirdetik az ó- és új-szövetségi történetek illusztrációi,

a mindennapi élet alakjai vonulnak föl a genrejeleneteket feltüntető lapokon. S ezek mellett ott van a hollandi táj végeláthatatlan vizenyős rétjeivel, a rajtuk legelésző tehenekkel és lovakkal, az ég felé meredező szélmalmaikkal s a patakok és csatornák vizét átszelő hidakkal. Egy ilyen kiállításon tudjuk megbecsülni és értékelni igazán a művészetnek korokat, embereket és vidékeket megörökítő erejét.

A kiállítás egész anyagának középpontját *Rembrandt* válogatott, 60 lapot felölelő gyűjteménye teszi. A Rembra dtot közvetlenül megelőző és részben őt tanító művészek közül *Moreelse* fametszetét, *Walckert* pár erőteljes rézkarcát, *Molyn*-nak kitünően megrajzolt, élettel teli népi jeleneteit, *Uytenbroeck*-nak pedig ó-szövetségi képeit kell különösen figyelmünkre méltatni. Ugyanide tartozik *Seghers*-nek, a tragikus sorsú tájképfestőnek színezett lapja, „Lapályos vidék folyóval", melynek méltatását Hoffmann Edith dr. a Magyar Művészet egyik előző számában adta.

Rembrandt rézkarctechnikájának abszolút tökéletességét, egyedülálló felfogásmódját, belső, lelki elmélyülését nem lehet célunk e rövid beszámoló keretén belül kimerítően méltatnunk, utalunk e tekintetben Farkas Zoltán cikkére, amely érdemük szerint foglalkozik e műveivel. Csak annyit jegyzünk meg, hogy a kiállított lapok legtöbbje jó, sőt kitünő állapotban van s zavartalan élvezését engedi Rembrandt elénk táruló geniejének.

Rembrandt közvetlen tanítványai közül *Koninck*-ot pár finom fejtanulmánya, *Bol*-t kiváló, bibliai tárgyú lapjai képviselik. *Ruisdael* Rembrandttól elütő, merőben egyéni művészetét pár finom technikájú, erőteljes tájképe mutatja be; *Laes*, *Dujardin*, *Cuyp* és *Potter* felülmúlhatatlan állatképeikkel szerepelnek a kiállításon; különösen *Potter* nagyszerűen jellemző lóábrázolásai mutatják csorbítatlan erejűnek e művész megfigyelő és megörökítő képességét. *Van de Velde* és *Berchem* tájképei, valamint *Bega*, *Dusart* és *Ostade* elevenségtől duzzadó, néha vaskos életképei és hollandiai paraszttípusai kiemelkedő művészi mozzanatai a kiállításnak. Magyar érdekesség *Luyken* „Vértanuk színpada" ciklusának egyik lapja, mely „a protestáns lelkészek nyomorúsága Magyarországon 1674-ben" címet viseli s Hollandia részvétének és a magyarországi protestantizmus iránt való érdeklődésének látható jele.

A kiállítás tanulságos és művészettörténeti megfigyelésekre kiváló alkalmakat nyujtó elrendezése a grafikai osztály vezetőjének: Hoffmann Edith dr.-nak tudását dícséri. —.—

Október 20-án nyílt meg a *Nemzeti Szalónban* Zutt R. A. kiállítása;

November 1-én Komáromban a Jókai-egyesület szépművészeti osztályának őszi tárlata;

November 5-én Áldor János László kiállítása a *Lipótvárosi Kaszinóban;*

November 8-án *Csánky* Dénes gyüjteményes kiállítása a *Nemzeti Szalónban;*

November 13-án *Párisban Bernheim-jeune*-nél Bertalan Albert kiállítása;

November 18 án Kasnya Béla kiállítása ugyancsak Párisban a *Durand-Ruel* galériában;

November 29-én *Gödöllőn* Dettár György kiállítása;

December 6-án a *Kereskedelmi Csarnok* termeiben Pán Artúr kiállítása;

December 8-án a *Műcsarnokban* a Képzőművészeti Társulat akvarellkiállítása;

December 13-án Garay Ákos kiállítása a *Lantos-cég szalónjában.*

Októberben Békéscsabán az ottani, igen buzgó tevékenységet kifejtő, Auróra-kör *Teplánszky Sándor* festőművész alkotásaiból rendezett igen sikerült kiállítást, amelyen a hódmezővásárhelyi művészek ismert majolikatelepe is válogatott gyüjteménnyel vett részt; követte ezt Wagner József kiállítása.

HELYREIGAZÍTÁS. Közvetlenül tanulmányom első részének megjelenésekor vehettem csak tudomást, dr. Szőnyi Ottó úrnak, a Műemlékek Országos Bizottsága előadójának, szíves figyelmeztetése révén, hogy Pollák Mihálynak a pécsi székesegyház restaurációjához készített terve, illetve a terv kivitelezése nem 1852-ben, hanem jóval korábban, az 1808—1827 közötti években készült el. (L. Henszlman cikkét az Archaeologiai Ért. 1870. III. köt. 291—92. o.) Ezzel a ténnyel Pollák Mihálynak az 1848 körüli években nálunk virágzásra került romanticizmusban tanulmányom elején kifejtett szerepét el kell ejtenem. Természetesen ezzel együtt jár az is, hogy az említett Pollák Mihály-féle restaurációs terv és a Schinkel-féle Werder templom terve, jobban mondva Schinkei romanticizmusa között való összefüggésről kifejtett álláspontomat ennek megfelelően szintén revideálnom kell. Ezt azonban már csak az említett monográfiában fogom megtehetni. *V. F.*

A szerkesztésért felelős: Dr. Majovszky Pál.

Kiadó: Nagy Ernő.

Szerkesztőség: Erzsébet-körút 5. II.

Magyar Művészet. 1925. 7. szám.

Az Athenaeum r.-t. mély- és könyvnyomása.

RUDNAY GYULA
Fiatal pár

MAGYAR ÜNNEP

NYARI PIROS ALMA

BORDY BELLA

(Escher-kép)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló

1961 DEC 17

Rudnay Gyula

Türr István Múzeum

1021 — Baja —

Mintegy 10 ezer tárgy, évente kb. 40 ezer látogató. Ezek a bajai Türr István Múzeum fő adatai. Régészeti kiállítása, néprajzi anyaga és képzőművészeti kiállítás van. A múzeum vezetője dr. Solymos Ede kandidátus, néprajzkutató. Egyetlen munkatársa Kőhegyi Mihály régész.

Milyen lehetőségei vannak egy vidéki város múzeumának, ahol ráadásul kicsi az idegenforgalom? Hogyan lehet a kulturális centrumnak is beillő múzeum számára olyan feladatokat találni, amelyek intenziven beleszólnak a helyi kulturális élet alakulásába, felpezsdítésébe? Amikor ellátogattunk egyik szomszéd városunkba, elsősorban ezekre a kérdésekre kerestünk választ. Dr. Solymos Ede mindenekelőtt bemutatta a zombori festők kiállítását.

— Tavaly decemberben — mondotta magyarázatul — testvérvárosi szerződést kötött Baja és a jugoszláviai Zombor. Kulturális tárgyalások is folytak, kisebb küldöttségek jöttek és mentek, s a zombori festők előálltak azzal az ajánlattal, hogy rendeznének itt nálunk kiállítást a műveikből, természetesen cserealapon, úgy, hogy a bajaiak Zomborban állítják ki képeiket a közeljövőben. November 19-én megnyílt itt a múzeumban a zombori festők érdekes és sokszínű kiállítása. A megnyitóra eljött a belgrádi tévé is. A látogatottság megfelel a megszokottnak, az érdeklődéssel teljesen elégedettek vagyunk.

A zombori festők valóban sokszínű anyagot hoztak el Bajára. Különösen érdekesek Sztosity Zorán-Vrányszki dekoratív olajképei, az autodidakta Bránkov Boriszláv különös, erőteljes grafikái, Másity Dusán filozofikus tartalmú, drámai festményei, Szávovity Bratiszláv tusrajzai és Bleszity Pávle kombinált technikával készült, modern felfogású képei.

Az ilyen cserekapcsolatok — hiszen a Dél-Dunántúli Képzőművész Csoport és az eszékiek kapcsolata a pécs-baranyai közönség előtt ismert — mindig hasznosak, mert mindig nyújtanak valami kitekintést, hoznak valami újat vagy legalábbis tanulságosat mindkét félnek
Baján a képzőművészeti élet persze még nem olyan élénk, s próbálkozásnak is ez az első ilyen.

A DUNA, MINT MEGHATÁROZÓ

Ha Bajának nem is sok a látogatója, ha ki is esik az idegenforgalom széles országútjából, azért mégis olyat kell nyújtania, ami sajátos, ami rá jellemző. A Duna az, ami meghatározza itt — néprajz és helytörténet szempontjából is — a jelleget. A múzeumnak következésképp ez a legszebb, leggazdagabb, leginkább élményt jelentő kiállítása. A halászat szerszámai, fejlődése, sőt, halfajták teszik azt az anyagot, amit az idegen is örömmel, érdeklődéssel néz végig. A tárgyi anyag magába foglalja a Duna Budapest—Mohács közti szakaszának valamennyi halászszerszámát, s így ez az ország egyik legjobb, legteljesebb gyűjteménye is. Mindemellett mint kiállítás is szép és gondos munka. Ehhez kapcsolódik például a dunai molnárok hajdani életére utaló anyag, a hajóácsmesterség tárgyi gyűjteménye, a továbbiakban pedig a többi helyi céh, azaz a mesteremberek egykori eszközeit bemutató anyag.

A múzeum régészeti anyagát bronzkori, vaskori, népvándorláskori, magyar középkori stb. leletek alkotják. A jelenleg is folyó ásatások természetesen állandóan gazdagítják ezt a gyűjteményt.

A képzőművészeti anyag főleg a 20. századi festők műveiből áll, legértékesebb része az országszerte ismert Nagy István-hagyaték, és a bajai származású szobrász, Telcs Ede munkái.

A várostörténeti gyűjtemény őrzi a város nagy szülötteinek, Türr Istvánnak, a világhírű tábornoknak, a múzeum névadójának és Tóth Kálmánnak, a „koszorús költőnek" emléktárgyait.

Az írásos anyag helyzete egészen speciális: egy részét a múzeum őrzi, más részei a kecskeméti megyei levéltárban, a Zomborban maradt egykori megyei levéltárban, sőt, Pécsett a levéltárban találhatók. Emiatt aztán ilyen tekintetben nem lehet egységes gyűjteményről beszélni.

MÉGIS VAN MÚZEUM

Mindent egybevetve, Baján ma mégis van múzeum, s ez önmagában is nagy eredmény, ha a múzeum — azaz a múzeum létesítése előtti próbálkozások — történetét nézzük.

A múlt század közepén, a nemzeti öntudat ébredésének éveiben vált országosan feladattá a múzeumok létesítése. Baján is a helybeli gimnázium tanárai kezdtek legelőször foglalkozni ezzel az igénnyel. Ha nem is közvetlenül, de innen követhető nyomon a múzeum megalapítása. A bajai gimnázium diákja volt az a Borsay Jenő, bátmonostori jegyző, amatőr régész is, aki aztán a bajai múzeum egyik létrehozója volt. Közben történt egy kísérlet: Déry Frigyes, a bajai születésű, Bécsbe került gazdag selyemgyáros nagyszerű gyűjteményét felajánlotta Bajának, de az első világháború zavaros évei, a szerb megszállás, a Horthy-kultúrpolitika jellegzetes manőverei révén a gyűjteményt Debrecen kapta meg. Déry aztán egy millió koronával kárpótolta a várost, ebből valamennyit a múzeum számára már megvásárolt barátok kertje parkosítására fordították, másrésze az infláció alatt lett semmivé.

A hosszú — bár érdekes — történetből még csak annyit, hogy Oltványi Imre bajai származású bankigazgató és művészeti író 1935-ben a képzőművészeti gyűjteménynyel vetette meg a múzeum alapját. Hogy aztán sem helyiség nem volt, sem fizetés — a város vezetői 1939-ben bankettekre költötték el inkább a pénzt... Aztán a felszabadulás után, az újjáépítés éveiben a múzeum végre állandó épülethez jutott. 1948-ban kiállítást nyitották már a szabadságharcról, a Baján élő Rudnay Gyula 70. születésnapján a múzeum ünnepelte a nagy festőt; 1950-ben Solymos Edét, mint a bajai múzeum első állandó tudományos munkatársát, kinevezték, lett restaurátor és hivatalsegéd, műtermek és műhelyek. A Türr István Múzeum ma már rendszeresen rendezi kiállításait, és füzetsorozatot ad ki, s nem utolsósorban folytatja azt a régészeti, néprajzi és helytörténeti gyűjtést, amely az ország egyetlen helyén sem elhanyagolható.

S akár mint a tudományok egyik őrzője és gyarapítója, akár mint kiállítások rendezője, komoly részt vállal egy vidéki város kulturális életéből.

h. e.

ÓVJA EGÉSZSÉGÉT!

„C-VITAMINOS" CSIPKESZÖRP

Meghűlésnél. gyengeségnél!

FOGYASSZA A ROSAVIT CSIPKE ÜRMÖST!

Ízletes, olcsó

Árusítják: élelmiszerüzletek és gyógynövényszaküzletek

Gyártja: „HERBÁRIA" Budapest

A kővágószőlősi Vörös Szikla Mg. Tsz. vezetősége

KÉRI MINDAZOKAT A VEVŐKET,

akik 1967. évre a TÜZÉP VÁLLALATNÁL

befizettek

építési kőre,

SZÍVESKEDJENEK MÉG EZ ÉVBEN AZ ÁRUT ELSZÁLLÍTANI,

mert az 1967. évi BEFIZETÉSEKET 1968-ban NEM VESZIK FIGYELEMBE.

Megvételre keresünk

jó állapotban levő

számlázó-könyvelő

középteljesítményű IRODAGÉPEKET.

Rövid műszaki tájékoztatást és ármegjelölést kérünk.

ÉLELMISZER ÉS VEGYIÁRU NAGYKER. V.

Pécs, Kossuth Lajos u. 21.

Telefon: 19-37.

Vegye igénybe a 12. AKÖV darabáru háztól házig fuvarozását

A megyéből bárhonnan — az országba bárhová

A LEGOLCSÓBB!

A LEGKÉNYELMESEBB!

A LEGBIZTONSÁGOSABB!

1 q küldemény legcsekélyebb közúti fuvardíja: 7,— Ft.
A megyén belüli legmagasabb közúti fuvardíj: 18,— Ft.
A házhoz, illetve háztól fuvardíj q-ként: 6,— Ft.

Megrendelhető egy fuvarmegrendelő levelezőlappal.

Kapható a postahivataloknál és a postai kézbesítőknél.

Kössön szerződést seprőcirokszakáll-

átadásra a helyi általános fogyasztási és értékesítő szövetkezettel. — Magas átvételi ár. — Fémzárolt vetőmag.

A seprőcirok maghozama meghaladja a tavaszi árpáét, tápanyagtartalma majdnem egyenértékű azzal.

A CIROKMAG TAKARMÁNYKEVERÉKRE BECSERÉLHETŐ.

CSERE ESETÉN 100 KG ÁRPÁNAK, 120 KG CIROKMAG FELEL MEG.

Nagy karács

A RUHÁZATI BOLTOK

MA, ARANY

9-13 óráig nyitva. —

SZÍNHÁZ FILM MŰVÉSZET

Lehetséges-e a magyar írók és kritikusok békés együttműködése?

Egyik multkori cikkünkben — bár szűk keretek között — igyekeztünk felfogásunkat kifejteni azzal kapcsolatban, hogy mit várhatunk a színpadok és drámairodalmunk úttörőinek munkájától. Ezúttal az előbbiekhez hasonlóan ugyancsak az érdeklődés központjába álló egyik problémához szólunk: *mit várhatunk kritikusainktól. S hogy a szerzők és a kritikusok között észlelhető ellentét áthidalható-e, vagy sem?*

VADOLHATÓK-E ELFOGULTSAGGAL A MAGYAR KRITIKUSOK?

Egyes kritikusokat illetőleg legutóbb *Illés* Endre, a *Magyar Csillag* márciusi számában provokált vitát *Személyeskedők és pökhendiek* címmel. Arról írt, „tenni kellene valamit egyes kritikusok ellen, mert az író bár mindig üldözött vad volt, de ma különösen az, akit a hatalmaskodók elnyomnak, az alacsony közízlés lehúz. Jönnie kell valaminek, ami az írókat védelemben részesíti." — Az erőshangú cikk után vártuk, hogy megindúljon a vita, amely a felvetett kérdést irodalmunk hasznára oldja meg. De tudomásunk szerint csak egyik szerző emelte fel szavát és egy fiatal, kitünő műbíráló. Azután *mélységes csend lett, eljött a nyár, most azonban, mikor színházak kinyitják kapuikat, a könyvkiadók munkához fognak, úgy érezzük, helyesen teszük, ha Illés Endre által felvetett problémát újra előhozzuk.*

Illés Endre cikkében két csoportra osztotta a kritikusokat. Az egyik csoport szerinte hivatásának magaslatán áll, a másik a rosszindulatú kritikusok alakjaiból tevődik össze. Hogy miért nem nevezte meg azokat, akik ellen kifogást emel, nem tudjuk. Csak egyről adott rajzot, aiknek elődei ellen már *Ambrus* Zoltán is szót emelt, sőt *Gyulai* Pál is nem a legkíméletesebb hangon, de megtartva a kellő mértéket, mely elsősorban a támadóra kötelező. Hasonló szellemben írt az öntelt kritikusokról egyik igen neves esztétikusunk. *A kritika — írta — némely főben olyan külön műfaj gyanánt lép fel, melynek nem az a célja, hogy műalkotást elemezzen, hanem a műalkotással szemben támadt szubjektiv élményekről adjon számot.* Az ilyen kritika fontosabbnak tartja magát a műalkotásnál is. Az ilyen kritika lírai ömlengéssé majmolja magát.

A ZSIDÓ KRITIKUSNAK MÉG ARANY IS TÖKÉLETLEN VOLT

De voltak olyanok is, akik csak a magukhoz közelállók érdekeit védték, a másokét *megtagadták. Azokét a fiatalokét, akik tudtak volna szépet alkotni, de szerények,* szegények és magyarok voltak. Nem akarunk bővebben kitérni azokra az egyes elfogult olyan zsidó kritikusokra, akik *a szerencsétlen sorsú, dolgozni akaró fiatal magyar írókban és művészekben nagyerejű és veszedelmes ellenségeket láttak.* Az elmult néhány évtized mindenesetre szomorú példákkal szolgálhatna erről és *nevezhetnénk ezt a pár évtizedet olyan kornak is, mely igazi értékeknek érvényesülésére módot csak ritkán adott.* De feltétel nélkül adott helyet azoknak, akik ezeket az irányító erőket kiszolgáltatták. Akik magukénak vallották *Ignotusnak* hírhedt mondását, hogy „Arany János minden gigászi nagysága mellett tökéletlen, mert túlságosan *népies*", Toldija pedig egy meglehetősen antipatikus *szolgalegény.*" Akik magukévá tették *Bánóczy* Józsefnek 1893-ban elhangzott kijelentését: *mennyire mélyebbé, színesebbé, erősebbé tehetné a magyar elmét a héber tanulmány. Adjuk a nagyközönség kezébe ... amit zsidó elmeél és fantázia a zsidó elmélyedés és odaadás a világszellem gazdagodására termelt.*

ÜLDÖZÖTT VAD-E A MAGYAR ÍRÓ?

Korunk egyik legnagyobb baja az önteltség. Ha visszanézünk a forradalmak utáni időkre, mikor a szabadjára engedett különböző irodalmi és művészeti irányok túl akartak tenni még a beteg agyvelőktől származó századelejei irányzatokon is, tudtuk, hogy mindennek legnagyobbrészt a háború következtében beállott idegállapot volt az oka. Időre volt szükség, hogy az ilyen irányokat követők megnyugodjanak. Sajnos, a mostani háború még az elmultnál is véresebb. Ezért fel kellene készülni, hogy *elejét vegyék egy újabb elhajlásnak,* mely eredetiségében és tartalmában bár figyelemreméltó lehet, de *semmiképpen sem irányadó és tűrhető.* Véleményünk szerint *itt vár majd hatalmas feladat a kritikusokra, hogy az újítókat helyes irányba tereljék és a szépre törekvő közönségnek megmagyarázzák, hogy milyen utat kell követniök.* De vajjon elképzelhető lesz-e, ha Illés Endre szerint az írókra az üldözött vad szerepe vár, és birja-e majd az író a harcot ezen felül a részvétlenséggel, amelynek emlékei még kisértenek. Mi lesz, ha az írók munkáját nem részesítik még olyan figyelembe sem, mint a közvetítő kereskedelem tiszteletreméltó képviselői.

Mi lesz, ha az írók és művészek nem részesülnek védelemben az éhség ellen, mely egykor hosszú karmaival belemart a tüdejükbe, átlyukasztotta a gyomruk falát, s legfeljebb csak végtiszteséget kaphattak, jobb esetben kórházi ágyon, vagy otthon, az elnyúlt, harmonikás sezlonra tett mosatlan lepedőn.

*

A MAGYAR IRODALOM FEJLŐDÉSÉT A MAGYAR KRITIKUSOK SEGITETTÉK ELŐ

Sokan vannak, akik a kritikusokat kritizálják anélkül, hogy a kritikusokkal szembeni kritikájukat elfogadhatóvá tennék. Pedig kik segítették elő annakidején a francia, német, olasz, magyar és más nemzetek irodalmának helyesirányú fejlődését, ha nem az illető nemzetek kritikusai, akik könyörtelenül rontottak rá, vagy hallgatásukkal temették el a fércmunkákat. Akik felemelték az írót, akit irányítószerep betöltésére alkalmasnak találtak. De vajjon mentesül-e még így is a kritikus, a kritika alól, mikor az írók is fenntartják a jogot a kritikusok kritizálására, akiknek nagyrésze a kritikusokhoz hasonlóan Szent Tamás, Arisztotelesz, Szent Ágoston és a többiek bölcselkedését a szépről éppenúgy ismerik, mint St. Beuvenek és Thainenak a műalkotások helyes elemzéséről és értékeléséről alkotott felfogást. Akárcsak a kritikusok, akikkel együtt végeredményben a magárahagyatott embert a fenségesen szép és magasztosan jó szolgálatba szeretnék állítani.

A sokat vádolt kritikusokkal kapcsolatban *Gyulai* Pál 1861-ben, mikor a vélemény nyilvánítási joga a minimumra szállt alá, a szépirodalmi figyelőbe *„Néhány szó a kritikáról"* cím alatt érdekesen szögezi le álláspontját. Cikkének bevezetőjében jelzi, hogy az elmult tíz év alatt semmit sem óhajtottak és gyülöltek inkább, mint a kritikát. Amióta irodalom van, sajnos egyetlen neves kritikus sem kerülte el a személyeskedés vádját, s megjósolja, hogy a jövőben sem fogja elkerülni soha. A többség mindig gyengének akarja látni a kritikust. Pedig így a kritikus bíráló helyett hízelgővé válik. A szerzők is a lelkesülést akarják elvenni tőle, hogy üres, konvencionális hangulatot erőltessenek rája. — A meggyőződés küzdelmét és elvek polémiáját sajnos, — írja tanulmányának végén, — sehol sem láttuk szépirodalmunkban, legfeljebb kivételkép inkább egyes írók, mint valamely lap részéről. Pedig mennyi mozgalom fejlett ki koronként Kazinczytól napjainkig! A szenvedély néha elragadta a pártokat, de legalább hittek valamiben, küzdöttek valamiért és nem eredmény nélkül. Most szépirodalmi lapjaink éppen olyan kevéssé követnek, mint védenek valamely határozott irányt. Ma éppen olyan jóhiszemben materialisták, mint holnap idealisták. Most éppen úgy védői a társadalomnak, mint megtámadói máskor. Jól tudom, hogy a blazirt elégületlenség, az epés túlszigor vádjait vonom magamra. De vajjon blazirt-e az, aki meggyőződést és pártot sürget? Vajjon túlszigor-e az, midőn csak némi eszmét, némi irányt követelünk, s megelégszünk, bárminő legyen is az. Valóban követelésem szerény és önzéstelen, a legkevesebb, amit írótól követelhetni. Ne mondjatok le rokon- és ellenszenveitekről, csak emeljétek pártokká koteriátokat. Ne szeressétek kritikusaitokat, sőt tegyétek őket semmivé egész erőtökből. Állítsatok véleményt véleménnyel, küzdelmet küzdelemmel szemben. Bármelyik fél győz, csak irodalmunk fog nyerni, melyhez végre is mindannyian egyforma szeretettel ragaszkodunk.

*

Az akkori irodalmi viták idején írta ezeket *Gyulai* Pál. Ma az egyik szerző részéről hangzott el a panasz a hatalmaskodók ellen. Ugy érezzük, *mérhetetlen érdekek fűződnek ahhoz, hogy tisztáztassék e kérdés, mert a magyarság közös érdeke, a magyar íróknak és kritikusoknak olyan békés, egyirányba haladó munkája, mely a magyar irodalmat a világ nemzetei között az első helyre emelhetné fel.* De ehhez kell, hogy a magyar írókat és kritikusokat megfelelő elbánásban részesítsék.

Mert a felépített palotákat kikezdheti az idő, a sokszázmillióból épített csatornákat betemetheti a homok, az utak elporladhatnak, de a kivételes szellem alkotásai, a könyv és más műremekek örök hirdetői maradnak a nemzet szellemi felkészültségének.

Abonyi Ernő

Négy apának egy leánya

A Vigszinház kapunyitó bemutatója

A Vigszínház kapunyitó bemutatójául regényátdolgozást választott. Móra Ferenc regényéből Hunyady Sándor írta a „Négy apának egy leánya" c. vígjátékot. A szeptember eleji kánikula még javában tart és ehhez képest a Vigszínház színpadán stilszerüen pereg a könnyed, sok humorral átszőtt nyári darab. Móra, a néhai múzeumigazgató és archeológus a maga életéből írta ezt a regényt, amely most színpadra került.

Szegedvidéki kis faluban játszódik a történet. Egykori magyar vezérek sírja után kutat a szegedi archeológus, aki barátjánál, a plébánosnál talál otthonra. Itt hallja vacsora közben a házvezetőnő, Pengáló Mári különös szerelmi történetét egy festővel, aki azután tragikus körülmények között halt meg. Az archeologusban felébrednek régi írói hajlamai és regényt ír a történetből.

Végignézi Szent János éjszakájának népi játékait s megakad a szeme egy szép szőke leányon, akit paraszt lánynak néz. Csakhamar kiderül, hogy a postáskisasszonnyal azonos, akit mint árvát három nevelőapja: a plébános, az orvos és a főjegyző előkelő intézetben neveltetett. Az őszhajú, de fiatal szívü archeológus, aki szívesen veszi a csinos Pengáló Mári érdeklődését is, szerelemre lobban a fiatal leány iránt, akinek pajtáskodását félreérti. Meg is kéri a kezét. A leány anyja boldogan fogadja a tekintélyes tudóst, a leány azonban a segédjegyzőbe szerelmes s az öregedő férfi elől megszökik szerelmesével. A plébános idejében visszahozza őket s a fiatalok eljegyzését megülik. A tudós szerelmi csalódásában Pengáló Márival vigasztalódna, s magával is akarja vinni, de itt is csalódás éri. Kiderül, hogy az asszony érdeklődése nem volt önzetlen. Azért hízelgett csak a tudósnak, hogy megnyerje hozzájárulását, hogy feleségül mehessen inasához.

A kétszeres csalódás után az őszülő férfi bölcs életszemlélettel törődik bele sorsába és beáll a kislány negyedik gyámapjául.

Az igénytelen meséjü, könnyü fajsúlyú, hangulatos nyári darab igyekszik magyar levegőt vinni a színpadra. Ez többé-kevésbbé sikerül is, de inkább csak néhány jól megrajzolt karakterfigurával. Kár, hogy a magyar paraszt jóizü humora mellett közhelyek és elcsépelt viccek is érvényesülhetnek. A lejárt, zsidóízü Arisztid-vicceket is felmelegítik. Ezen a téren a kék ceruzára nagy szerep vár. Azt a bárgyú, szakállas viccet elsősorban kell kiirtani, amikor a báró azt kérdi a postáskisasszonytól, hogy mennyibe kerül a 300 pengős bélyeg. Annál inkább, mert egyébként Hegedüs Tibor rendezése gondos, a kiállítással sem takarékoskodtak és a színészek helyükön vannak. A tudós szerepét hü Móra-maszkban Ajtay Andor, a kislányét Tolnay Klári kitünően alakítja. Mihályi Ernő, Vértess Lajos, vitéz Benkö Gyula, Bihari József, Sitkey Irén és Boray Lajos egészítik ki az együttest, amely jó munkát végzett.

S. I.

— **A Nemzeti Zenedében** a beiratások szeptember 9-ig. Gimnáziumi tanfolyam is megnyílik. Tájékoztatás: Semmelweis-u. 12.

Rudnay Gyula velencei művész kitüntetésének jelentősége

Velencéből jelentik: Mint már jelentették, a velencei képzőművészeti kiállítás zsürije Volpi gróf elnökletével meghozta döntését a díjak és kitüntetések tekintetében. A zsüri a tíz kiállító külföldi nemzet művészei közül Rudnay Gyulát és Mestrovits Ivánt „különleges dicséret"-tel tüntette ki. A Mussolini-díj odaítélésénél Rudnay személyétől el kellett tekinteni, mert legutóbb magyar művész, Aba-Novák Vilmos nyerte el. Rudnaynak mint egyetemi külföldi festőnek kitüntetése kiemeli a magyar mester rendkívüli velencei sikerét és ez az egész magyar művészet dicsősége.

BLÜTHNER STEINWAY
KÉPVISELET: EHALL Andrássy-út 15.

A BARLETTAI PÁRVIADAL

1500-at írunk, a francia nagyhatalom a nápolyi uralomra tört. De szeretné megszerezni magának a nápolyi koronát Spanyolország is. A seregek megindulnak, a Morreale hercegség területén találkoznak. Itt a semleges területen ütközik össze a két ellenfél. Don Diego vezetésével győznek a spanyolok. A hadvezér barlettai villájában vendégül látja a fogságbakerült francia lovagokat. Alessandro Blasetti, a „Vaskorona" hires rendezője óriási tömegjelenetekkel gazdagította a filmet, amelynek főszereplői a legjobb olasz sztárok, *Gino Cervi, Elixsa Cegani, Mario Ferrari, Osvaldo Valenti.*

UJRA SARJAD AZ ÉLET

— Scala —

Most mutatta be a Scala a legújabb francia filmet Ujra sarjad az élet címmel. A film egy vándorló köszörüst állít elénk, aki szénégető munkások kezéből egy vándorló fiatal színésznőt ment ki. A lány hálából a köszörüshöz szegődik, akivel együtt járja a vidéket, míg elkerülnek a földrengéstől elpusztított faluba, ahol csak egy férfi él. Ez a férfi, aki hosszú évek óta elszokott már az emberektől, riadtan menekül az odaérkező köszörüs elől. De mikor észreveszi a leányt, utánuk lopakodik. Éjszaka véletlenül szóbaelegyedik a lánnyal, aki megszereti a férfit és megszökik a köszörüstől. A férfi, hogy társat kapott, munkához lát. Felszántja a földet, beveti búzával és a mindennapi kenyér újra felkerül az asztalra. Uj élet sarjad a földből s a boldogság is teljes volna a házban, az egyik nap azonban váratlanul megjelenik a köszörüs és visszaköveteli a lányt. A férfi hosszas vita után kifizeti a köszörüst, miro az fogadalmat tesz, hogy többet nem zavarja őket. Mikor híre terjed, hogy az elhagyott föld a munkáért gazdag hozammal fizet, a faluból elvándoroltak újra visszaszivárognak. Ujra benépesül a falu és a házakba visszaköltözik a boldogság. A nagyszerüen felépített filmet a legkiválóbb francia filmszinészek: Fernandel Orane Aemaz's, Gabriel Gabrio és Marguerite Moreno játsszák.

HARMÓNIA MESTERBÉRLETEKRE FILHARMÓNIAI HANGVERSENYEKRE

Bérletváltás a Harmónia I. sz. jegypénztárában; hétköznap 10—2, délután 4—6, vasárnap és ünnepnap d. e. 11—1-ig **Mária Valéria-u. 12.** Tel.: 184-501. A **berlini Filharmónia** szeptember 9-i hangversenyére a jegyeket **Harmónia I. sz.** pénztára 9-ig visszaváltja.

— **FILHARMÓNIAI TÁRSASÁG** folyó hó 9-én kezdi új bérlők részére a bérletárusítást. Vezényelnek: Dohnányi, Ferrara, Järnefeld, Karajan, Knappertsbusch és Rossi. Közreműködik a berlini Filharmóniai zenekar. Bérletárusítás a m. kir. Operaházban délelőtt 10—1-ig és délután 4—6-ig.

TOBORZÓ RENDEZÉSEI
TANGOHARMONIKA-EST 20-ÁN
pontosan fél 8-kor a Városi Színházban
Közr.: KARÁDY, KISS M., VASZARY P., SOMOGYI, LATABÁR, KÖVÁRY, RÁTHONYI,
Kántor B., Hegyi-Magyary, Tabányi, ifj. Jahn-Hidassy, Herrer, Garay, tangoharmonika-együttesek, „Lyra" vokálsextett, tiroli citerazenekar, 50 tagu szimf. jazz táncegyüttesek stb., stb. 3 órás bombaműsor! Jegyek 1 pengőtől Toborzónál, Kossuth Lajos-u. 12. félemelet, telefon: 189-554. Bárdnál, Kossuth Lajos-u. 4. telefon: 189-210 és a Városiban.

MADÁCH SZINHÁZ
Pénteken, szeptember 11-én először
SZAKADÉKOK
Darvas József színműve. — Főszereplők: Bordy Bella, Várkonyi Zoltán, Greguss Zoltán, Szende Mária, Szakács Zoltán, Toronyi Imre, Tapolczai Gyula, Danis Jenő, Egyed Lenke.
Csütörtökön, szeptember 10-én, este 8 órakor nyilvános főpróba a honvéd téli segélyakció javára. Délutáni helyárak.

A magyar film az idei velencei versenyről is bátorítást visz haza

Magyar fogadás a velencei nemzetközi filmversenyen

Velencéből jelentik: Vitéz dr. Haász Aladár, a magyar kormány képviselője a velencei nemzetközi filmversenyen, pénteken fogadást adott a Danieli-szálló nagytermében a Velencében időző olasz és külföldi kiküldöttek, filmszakemberek és a sajtó képviselői számára. A fogadáson több mint 200 ember vett részt, közöttük az olasz, a német, a spanyol, a horvát, a bolgár, a dán, a finn, a svéd, a norvég, a holland, a belga és a szlovák kormány képviselői és szakemberei. Magyar részről ott voltak Gerevich Tibor egyetemi tanár, a Biennale művészi zsűrijének tagja, Balogh László miniszteri osztálytanácsos, a filmbizottság kiküldöttje, Tóth László dr. főszerkesztő, a Magyar Ujságíró Egyesület elnöke, Kállay Miklós, az Athenaeum irodalmi igazgatója, Perczel Tamás, a külügyminisztérium kulturális osztályának helyettes vezetője, Pálj Antal dr., római kulturális attasé, valamint több, Velencében időző magyar művész, így Tasnádi Fekete Mária, Eszenyi Olga, Simor Erzsi, Hidvéghy Valéria, Hosszú Zoltán, Szilassy László és még sokan mások. Az összegyült előkelőségeket és vendégeket vitéz Haász Aladár miniszteri osztályfőnök rövid olasz beszéddel köszöntötte.

Beszédében kiemelte, hogy milyen nagy jelentősége van annak, hogy Olaszország, Németország és szövetségesei a háború alatt is gondot fordítanak a magas művészetek ápolására. Hangsúlyozta, hogy az idei filmversenyek is biztosítékai a nemzeti és művészeti szempontok összhangjának és a magyar filmgyártás ezt tartotta mindig szem előtt. Köszönetét fejezte ki a verseny rendezőségének s rámutatott arra, hogy a magyar film az idei versenyekből is bátorítást visz haza.

Az egybegyültek hosszú ideig maradtak együtt. Együttlétük alatt igen sok érdekes megbeszélés folyt le.

DÉRYNÉ

Bekény László kassai ujságíró és Fischer Károly karnagy Déryné című daljátékát, mely annakidején a bemutatón sikert ért el, az őszi idényben a szegedi, nagyváradi, debreceni és pécsi színház is bemutatja. Ujpesten is színrekerül a darab.

—ooo—

KÜLFÖLDI HANGVERSENYKÖRUTRA MEGY ALBERT FERENC

Albert Ferenc hegedűművész külföldi hangversenykörutra szerződött. Ezt megelőzőleg két rádióhangversenyt ad itthon, 7-én a kassai rádióban Dohnányi, Hubay, Albert műveket, 13-án a budapesti rádióban vitéz *Náray* Antal és *Fridl* Frigyes műveket ad elő.

Csery Gyula
szűcsmester
főhercegi udv. szállító
I. Bástyasétány 2. sz.
perzsabundák stb.
ezüst- és kékrókák, nercek alakitások.
olcsó árak

A BAROSS SZÖVETSÉG TAGJAI

Férfi fehérneműt
csak mérték után
NYAKKENDŐ, ZSEBKENDŐ
KUNDMANN
MÁRIA VALÉRIA-UTCA 7.
(Hungária szállóval szemben)

Keresztény kereskedők és iparosok kirakata

Testvér! csak keresztény fényképészmesternél dolgoztass!

nagyenyedi BORSAY JÁNOS helyőrségi fényképész műterme, VI., Király-utca 72. sz. Telefon: 224—316.

L'ART fényképműterem. Tul.: Tóvölgyi Jánosné, VII., Erzsébet-körút 56. Telefon: 222—067.

BRUNHUBER BÉLA udv. és kamarai fényképész: VIII., Baross-utca 61. sz. Telefon: 134—178.

LEIDENFROST
IV., Pázmány Péter-tér 5.
Gyapjuszövet-selyem

NAMÉNYI
IV., Szervita-tér 8. szám (Kamermayer u. sarok)
SZÖVET, SELYEM

TANKÖNYVEK
Kókai Lajos könyvkereskedése
Budapest, IV., Kamermayer-u. 3.
Telefon: 189-464 és 189-444.
Tankönyvárusításra hatóságilag kijelölt cég

Hörcsög — pézsma
Perzsabundák
Ezüst- és kékrókák
Divatos átszabások
SOMOGYI szűcsnél
IV., Kossuth Lajos-utca 13. félemelet

Könyvet, szinházjegyet
PFEIFER
Ferdinándtól
IV., Kossuth Lajos-u. 5.
Telefon 185-730

Külföldi
BALLON
eső- és viharkabát!
VALENTA GYŐZŐ V., Nádor-u. 13.

Szőnyeg
magyarperzsa, torontáli takarók, butorszövetek stb.
Kurucz F. Károly
IV., Semmelweiss u. 4. Tel. 184-324

Vászon, Kelengye, Asztalnemű
KIRSCHNER
IV. Váci-utca 30|b

SIMAY
SZÖVET-SELYEM
IV. PETŐFI-SÁNDOR-U. 17.

STYL csillárok
Mária Terézia, üveg, kovácsolt vas stb nagy választékban
BUGYI
csillárszalon
Teréz-körut 17.
Telefon: 121-847

Ezüstrókát
bundát, bolerot
POREMBA
szűcstől
Károly király út 28. Tel.

National
tűhegyü töltőtoll
ceruzaszerű irás-tintával

Müncheni gyártmány! Békeminőség
utánvéttel P.11·50 bérmentve
ECKER Bpest. VIII.-Vas-u.12.
Névaláirást díjtalanul vésünk

ING
mérték után is ballonkabát
BAZSÓ
VIII. Baross-u. 66

Ezüstrókák, bundák stb.
nagy választékban
Katzer Árpád
SZŰCSMESTER
16h. udvari száll.
VI., Nagymező-utca 23

TÓTH JÁNOS

Hangverseny hegedű-épitő mester, Bpest, Kossuth L.-u. 8.
Magy. Kir. Zeneművészeti Főisk. szállitója stb. Fizetési kedvezmények, díjtalan árjegyzék.

SZŐNYEG
magyarperzsa, torontáli
Császártól
IV. Petőfi Sándor u. 3 (udvarban)
Telefon: 382—034

Fészek
bútorüzlet
Wohner Ferenc
VI. Andrássy-u. 33.
Telefon: 424-901
Nagy választék! Tervek szerint is!

EHALL
Andrássy-út 15

legnagyobb keresztény vállalat
olcsó árak

Intézeti és gyermekruhák Budán
Kuti Józsefné
I., Krisztina-körút 32. (a templomnál)
Telefon 16-015

Cipő
elegáns, jó, olcsó
Domonkos-nál!
VI., Teréz-körút 27
Fióküzlet nincs
55 éves cég

BŐRTALPU MŰTALPU CIPŐK
nagy választékban
Gaál
Vámház körut 7

ÜRMÖSSY és EŐRDÖGH
SZÖVET, SELYEM, VÁSZON
IV., Petőfi Sándor-utca 3. (Az udvarban.)
Olcsó textilárúk
BORSAY JÁNOSNÉ textilárunagykereskedő importőr, IV., Vámház-körut 6. Tel. 386-093

TIPOLD
Rákóczi-út 61.

Divatcsarnok kal szemben
Olcsó árak
Nagy választék
Javitás, hangolás

BUTOROK
nagy választékban
Kispesti és Pestkörnyéki műasztalosok szövetkezete mint az IOKSZ tagja
VIII. Baross-utca 1.

BUNDÁK bolerók, ezüstrókák, nerzek nagy választékban
Alakitás eredeti modell szerint

Varsányi Lajos-nál
IV., Múzeum-körút 7.

MENDŐL ERNŐNÉ

Bezerédi-utca 10. Tel.: 14-64-11.
Eladás - Vétel - Bérlet

Butort
SZŐKE és LUKÁCS
keresztény műasztalosok butorcsarnokából
Fizetési kedvezmény.
IX. ÜLLŐI-ÚT 19.
TELEFON: 188—628

Vászon fehérnemű kelengye
MÖSSMER
cégnél
IV., Váci-u. 1.

BUTORT
MÓZES ISTVÁNTÓL
V. SZT. ISTVÁN KÖRUT 11
FIZETÉSI KEDVEZMÉNYEK.

KARIKAGYŰRŰT
P 15.60-ért, Mütyürkéket karkötőkre. Régi ékszerek ujjáalakitását! arany és ékszerbeváltását
NÉMETHNÉL
VII., DOB-U. 46/b

Fáth
harisnya
kesztyű
Budapest
Ferenciek-tere 2.

Sajátkészitményü
BUTORT
fizetéskedvezménnyel
Dohány-u. 27.
SIEBOLDNÉ

OLCSÓ — JÓ
BUTORT
RÉSZLETRE IS
csak MEISZTERNÉL
ANDRÁSSY-ÚT 66.

BUTOR
Molnár-nál
VI., Nagymező-u. 30
Modern kombinált szoba, kárpitos árú, háló, konyha.
Fizetési kedvezmény
Telefon: 115—528.

Balázs
cipő
hatóságilag kijelölt üzlet
Múzeum-körút 11.

SSS
SCHMIDT SZIGETI SZÉL
SPORTFELSZERELÉSEK SZAKÜZLETE
V. SZEMÉLYNÖK UTCA 16.

Wiva SPORT
Budapest, IV., Türr István-u. 7

Textiláruk Behozatali Kft.
IV. Muzeum-krt 11
Telefon: 182-400
ELADÁS NAGYBAN

KONCZ
órásmester
Belváros
Pilvax-közben

MINDENNEMŰ
BUTORT
Hetesi Gábor
üzletében
Vilmos cs.-út 53.
Telefon: 110—381.

CIPŐT TIMÁRTÓL
RÁKÓCZI-ÚT 52

FÉRFI ING
URI DIVAT
cikkek
özv. Glass Viktorné
Múzeum-körút 1.

BUTORT
nagy választékban
MAYER-nál
VIII. Szerdahely-u. 10 — Kis rezsi, olcsó ár, részletre is

HARISNYA
kesztyű és női fehérnemű
Harisnya-király
Demeter Lajos
Teréz-körút 2.

SPORT
CIKKEK
Skaba és Plökl
IV., Váci-utca 40.
Telefon: 182—421.

BUTOR,
kombinált szobák, hálók nagyválasztékban
KNEISZ
műbutorasztalosnál
Wesselényi-utca 45.
Erzsébet krt. sarok.

TÓTH
LÁSZLÓ
gyermekruha szaküzlete
Iskolai formaruhák
IV, Muzeum-krt 27.

Rádiót
és alkatrészeit
Maulistól
Ráday-utca 11. - Telefon 186-203.

Vásárlásaidnál hivatkozz a Magyarságra

HÁRMAN VALÁNAK EGYÜTT
RUDNAY GYULA RAJZA

Művészet 1906. 5. l. kép

szokott lenni. — Hol van ez a magyar formanyelv?

Nos tehát, a magyar nemzeti stílus igenis megvan a magyar népnél; még pedig határozattan felismerhetően. A járatos szem hamar megtalálja jellegzetes vonásait. Abban a szűk körben, ahol a nép az ő kis szükségleteit elégíti ki, bámulatosan kifejlődött és meghatóan konzerválódott e formanyelv mind a mai napig. Nekünk ezt a magyar népstílust meg kell tanulnunk, mint valamely nyelvet; mint ahogy megtanultuk a görög népstílust. Ki kell találnunk szabályait, bele kell mélyednünk sajátos szellemébe, hogy majdan mint kulturemberek belevigyük e formák szellemét a mai kor nagyobb, fejlettebb, sőt monumentális építő feladataiba. És innét a többi művészetbe. Ezen nincs nevetni, gúnyolni, kicsinyelni való, s nem is olyan lehetetlenség, amilyennek feltüntetik. Példa rá: a magyar nemzeti díszruha. A nép kezdetleges formanyelvéből vétetett és ma már egy annyira kifejlesztett, tökéletes öltözési műforma, hogy nemcsak a magunk, de a világ összes kulturnépeinek ruházkodásában bizonyos meghatározott művészi igényeket elégít ki. Még a japán huszárság is átvette ezt a magyar díszítő motivumot, amikor erről a speciális műformáról volt náluk szó. Vagyis a magyar díszruha ma már egy megérett, kifejlett, recipiált művészi világfogalom. Pedig ugyanazon kezdetleges formákból eredt, mint amelyekből más téren (építészet, festészet, iparművészet terén) hasonló eredményeket iparkodnának céltudatosan, lassan kifejteni.

Ez a példa azt is bizonyítja, hogy a formanyelvnek milyen óriási szuggeráló, hódító ereje van. Sokkal nagyobb, mint az irodalmi nyelvnek. És ezért ránk nézve majdnem fontosabb a formanyelv az irodalmi nyelvnél. A mi magyar nyelvünk alig képes a tőle idegen nyelvek tengerében gyorsan gyarapodni, vagy asszimilálni. Nem értik meg és nem is akarják megérteni — politikai okokból. A felvidék — hogy közeli példát vegyek — lassan-lassan eltótosodik, a székelység elolláhosodik. A magyar nyelvet fel nem szívják, mert idegen nekik, és akarják, hogy idegen maradjon. S ezért kell okos előrelátással a magyar népnyelvnek a magyar formanyelvvel segítségére jönnünk. Ez a szemen keresztül könnyen asszimilál. Behizelgő, kecses formái észrevétlenül terjednek, hiszen ehhez nem kell iskolázás, tanítás, állami presszió — csak annyi szem és formai érzés, amennyi a tótban, az oláhban bőven megvan. S éppen ezért evvel még az európai kulturnépek ölében is külön pozíciónk lesz. A mi formanyelvünket sajátossága révén azonnal meg fogják ismerni és különböztetni, akár csak a zenénket. Sokkal hamarább, mint Arany János, Petőfi Sándor irodalmi nyelvét, mely előlük örökre el van zárva. De meg a politikai ellenzékeskedés sem létezik a formanyelv terjedése ellen.

A népnyelv terjesztése a világon mindenütt harcra való kihívást jelent és öntudatos ellenállást szül. De a formanyelvé soha. Sőt ellenkezőleg. Észrevétlenül, csendesen kapacitálja a szemet, a művészi és iparművészi hajlan-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

VIC JAN 9

Rudnay Gyula

90 éve, 1878. január 9-én született Rudnay Gyula Kossuth-díjas festőművész. A budapesti Iparművészeti Főiskola elvégzése után tanulmányait az európai művészeti központokban, — Rómában, Münchenben, Párizsban — folytatta. Már mint fiatal festő komoly feltűnést keltett hangulatos képeivel. — 1818-ban rendezett gyűjteményes kiállítása óta a legnagyobb magyar képzőművészek sorába emelkedett. — Mélyárnyalatú tájképei, életképeinek jellem- és helyzetábrázolásai, nagyalakú kompozíciói és nem utolsósorban hatásos rézkarcai, szénrajzai külföldön is nagy sikert értek el, sok kitüntetést, díjat szerezte számára. Alkotásai Európa-szerte sok képtárat díszítenek. 1922-ben lett a Képzőművészeti Főiskola tanára és szinte egész haláláig 79 éves koráig lelkes, fáradhatatlan tanítómestere. 1947-től irányította a Baján létesített Rudnay-festőiskolát.

is becsülöm,
ı elfogulatlan-
ınnak van he-
ül karakánul

divatdiktáto-
ért odadobom
?
elszántan tu-

drózsaszín fü-
Ne félj, nem

s elmagyaráz-
agy kucsmát
szeretne. Tud-
eltakarhatná
alap — női,
lja a dolgozó.
elekalkulálja.
hogy az iga-
teddjde-tedd-
on egyaránt
tek készítőik.
oldhatatlanná
szabása olyan.
lamit is adó
et, egyszeribe
nire jószívű

ma- és kala
gösen az ol
amelyek ner
megtizedelje
kat a selymes
vány, kagyl
ban valód

Mondom.
csak elképz
egy csomó
kerül. — l
leket kel
hogy nézne
asszony, vag
Nem az an
nem — de
milyen fejle
műfül cin
na jóízzel a

Ne késleke
lásával a nő
milyen kínos
gyelmetlensé

Ezúttal m
lesz, ha más
unpraktikusa
Hol ez, hol
végén nem .t
s mi a mű

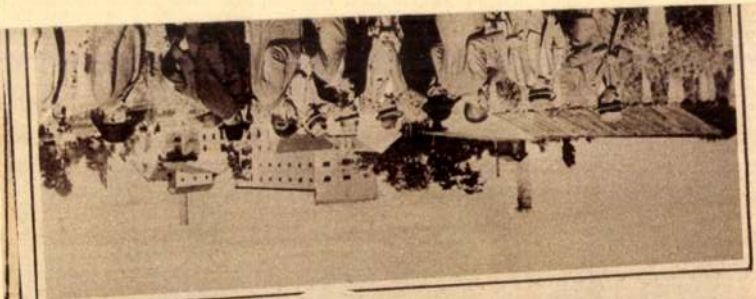

A Gellért-szálló

A római magyar müvészeti kiállitás anyagából az olasz kormány a római modern muzeum részére Rudnay Gyula «Társalgás» cimü képét választotta ki. A képet a budapesti Tamás Galéria bocsátotta a kiállitás rendelkezésére s most az állami muzeum kérésére átengedte az olasz kormánynak.

Rudnay Gyula
Magyarság képes mell –
1928. jul. 1. 6 kép

Rudnay Gyula

Magyarság képes mell
1925. máj. 28.

1925 május 28.

Rudnay Gyula,
a kiváló magyar festőművész, aki olasz-
országi kiállításával nagy sikert ért.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

JÚLIUS–AUGUSZTUS

31 nap — 31. hét

30 Vasárnap	
31 Hétfő	
1 Kedd	
2 Szerda	
3 Csütörtök	
4 Péntek	
5 Szombat	

Rudnay Gyula festőművész.

Kiket tüntettek ki a barcelonai világkiállitáson?

Hat magyar művész nyerte el a Grand Prix-t

Néhány napilapban legutóbb a barcelonai világkiállitás magyar művészeti kitüntetéseiről — jóhiszemü magánertesülések nyomán — olyan közlemények láttak napvilágot, amelyek könnyen tévedést okozhatnak, ugyanis a közlemények szerint a barcelonai világkiállitáson kiosztott *Grand Prix*-vel kapcsolatban csupán két müvész nevét hozták forgalomba mig a valóság az, hogy a Grand Prixt kivülük a Magyar Pavillonban még hatan kapták meg és pedig *Rudnay* Gyula *Fényes* Adolf, *László* Fülöp és *Glatz* Oszkár festőmüvészek továbbá *Pásztor* János és *Horvay* János szobrászmüvészek és ugyancsak a Grand Prix-vel (Gran Premio) tüntették ki a vallás- és közoktatásügyi minisztériumot is.

Ezeket a kitüntetéseket és az egyes pavillonokra kiirt 7 féle kitüntetést egy hét tagból álló nemzetközi zsüri itélte oda, mint a Hungaria Pavillonban kiálli-

Nemzeti ujság 1930 II. 12

14

tott magyar müvek közül *a zsüri által legkiválóbbnak talált képzőművészeti műveket.* Ugyanezen képzőművészeti bizottság ítélkezett a többi nemzetek mütárgyai felett is, de itt is csak azt állapitotta meg, hogy az illető pavillonban mely müveket talált dijazásra legalkalmasabbaknak. Meg kell különböztetni ezzel szemben a nemzetközi Mücsarnokban az ugynevezett Arte Moderrában a magyar müvészeknek juttatott kitüntetéseket. Itt egy 27 tagból álló nemzetközi zsüri ítélkezett (amely minden határozatát titkosan és pedig számszerint 67 irásbeli titkos szavazással hozta meg), még pedig csupán azon müvek fölött ítélkezett, amelyeket az Arte Modernában két egymást követő turnusban résztvevő különböző nemzetek állitottak ki, tehát a tulajdonképeni nemzetközi verseny itten folyt le. Ennek az eredménye lett, hogy a magyar müvészek a nemzetközi versenyben két aranyérmet és két I. osztályu mentiont nyertek, ezenkivül még 10 magyar müvész kapott magas nemzetközi kitüntetést. Az aranyérmet ebben az internacionalis versenyben kapták *Kisfaludy-Strobl* Zsigmond és *Iványi Grünwald* Béla, mig az I. osztályu Mentiont *Csók* István és *Karlovszky* Bertalan. Rajtuk kivül internationalis kitüntetésben részesültek: *Rudnay* Gyula, *Fényes* Adolf *Csánky* Dénes, *Koszta* József, *Glatz* Oszkár, *Nadler* Róbert és *Herman* Lipót festőművészek, valamint *Szentgyörgyi* István, *Horvay* János és *Pásztor* János szobrászmüvészek.

Ennek az eredménye lett az a nagy siker, hogy a magyar müvészek a nemzetközi képzőművészeti versenyben az olaszok után a második helyre kerültek.

A MULT ÉS JÖVŐ KASTEIN-ESTJE

ÁPRILIS HÓ 8-ÁN HÉTFŐN ESTE FÉL 7 ÓRAKOR A PESTI LLOYD KASZINÓ DÍSZTERMÉBEN

Mindnyájunk előtt emlékezetes az a nagyszabású előadás, amely a tél elején a Pesti Hitközség Goldmark-termébe vonzotta a budapesti zsidóságnak legelőkelőbbjeit, amikor Josef Kastein a világhírű történetíró a Sabbatai Zwi, Eine Geschichte der Juden, Uriel Acosta, Süsskind von Trindberg és a többi ismert művek nagynevű szerzője föltárta a budapesti zsidóság előtt a zsidó problémának legmélyebb mélységeit. *A budapesti előadást követték Kastein bécsi, brünni, amsterdami, zürichi, párisi és londoni előadásai. Mindenütt, mint kiemelkedő eseményt tárgyalta az egész sajtó Josef Kastein előadását.* Emiatt a külföldi program miatt nem valósulhatott meg annakidején a mindenfelől felhangzott kívánság ellenére egy újabb budapesti előadásának a terve.

Kastein április 10-én, Triesten át Palesztinába utazik és a Mult és Jövő megragadta az alkalmat, hogy illusztris munkatársát felkérje egy újabb budapesti előadásnak megtartására. Kastein készséggel tett eleget a meghivásunknak és a Mult és Jövő *április 8-ára, este félhét órára tüzte ki a Kastein-előadás időpontját.* Az előadás a *Pesti Lloyd Kaszinó dísztermében lesz* (Mária Valéria u. 12.) Az előadás témája pedig *„Ahasvér, vagy egy régi legenda legyőzése"*. Minthogy dr. Patai József ebben az időben a Szentföldön lesz, *báró Hatvany Bertalant*, a „Múlt és Jövő" munkatársát kérte fel, hogy Kastein előadását bevezesse és az illusztris vendéget a szerkesztőség nevében üdvözölje.

A Kastein-előadásra a Mult és Jövő olvasóinak és hozzátartozóinak *márciusi számunkhoz mellékelt Meghívó szolgál díjtalan belépőjegyül.* Aki véletlenül nem kapott meghívót, forduljon a szerkesztőségünkhöz (Vadász-utca 11. Telefon 199—55.) amely készséggel pótolja azt. *A nagy érdeklődésre való tekintettel és minthogy a helyek nem számozottak, kérjük olvasóinkat, hogy jelentsék be szerkesztőségünknél írásban, vagy telefonon, hogy hány személyre tartsa fenn a rendezőség a helyeket. A szerkesztőség címe: V., Vadász-u. 11. Tel. 199—55.*

MAX LIEBERMANN LEVELE BIALIKHOZ. A tel-avivi Haarec egyik legutóbbi számában dr. Karl *Schwarcz* méltatja Max *Liebermann*-t és ennek kapcsán közli Liebermannak megrendítő levelét, melyet Bialikhoz írt. A tel-avivi múzeum elnöksége, miután tudomást szerzett arról, hogy Max Liebermannt eltávolították a porosz művészi akadémiából, melynek elnöke, dísze és büszkesége volt, levelet intézett a nagy mesterhez és értesítette, hogy a megujuló tel-avivi múzeumnak egyik terme az ő nevét fogja viselni. Erre írta Liebermann az alábbi választ:

Sietek válaszolni leveletekre és bevallom, hogy a kuratóriumnak elhatározása, mely szerint a múzeumnak egy termét rólam nevezik el, nagy örömet szerzett nekem. Épen ezekben a súlyos napokban, a jognélküliség atmoszférájában, melyben a németországi zsidók kénytelenek most élni, dupla öröm és dupla vigasz nekem, hogy érezhetem a kapcsolatot zsidó hittestvéreimmel. Mint félelmetes lidércnyomás nehezedik mindnyájunkra a jogfosztottság állapota, de különösen a zsidókra, akik, mint én is, az asszimiláció álmától elcsábítva, folytattuk életünket. Te, Bialik, bizonyára emlékszel a beszélgetésre, mely köztünk folyt erről a tárgyról, amidőn rajzoltalak Téged műtermemben. A beszélgetés folyamán próbáltam Neked megmagyarázni, miért állok távol a cionizmustól. Ma egészen másképen gondolkodom és ha nehezemre is esik nagyon, felébredtem az álomból, amelyet egész életemen át álmodtam. Fájdalmamra, nem lehet átplántálni egy öreg fát és én már nemsokára betöltöm 86-ik életévemet. Mindamellett nem ülök összetett kézzel. Habár csak átsegítem magam a munkával hátralévő életem napjainak lepergetésében. Meleg szívvel fejezem ki nektek köszönetemet, drága Uraim, a nagy megtiszteltetésért, melyben részesíteni igyekeztek. És kérlek, benneteket, adjátok át hálámat a kuratórium többi tagjának is. Igaz hűséggel *Dr. Max Liebermann*

FELEKI GÉZA ELŐADÁSA a Pro Palesztina Szövetségben. „Az antiszemitizmus feltámadása és a zsidó probléma" volt a címe az érdekes előadásnak, mely ismertette a felekezeti üldözések lelki motivumait általában, majd az antiszemitizmus problémáira tért át és különösen a németországi zsidók helyzetének megvilágításával és a változás lehetőségeinek feltárásával keltett nagy érdeklődést. Feleki Géza előadását a Pro Palesztina elnöksége nevében dr. Patai József vezette be, végül tolmácsolta a hallgatóság hálaját is az illusztris előadónak.

DR. GOLDSCHMIED LIPÓT prosznitzi főrabbinak halála súlyos veszteséget jelent. Kiváló szónok, tudós, agilis szervező, finom esztétikus és minden zsidó ügynek fáradhatatlan harcosa volt. A morva hitközségeknek lapját szerkesztve, eleven részt vett a csehszlovákiai zsidóság kultúréletében. A Palesztina-építésnek szóban és írásban propagátora, a héber gimnáziumnak oszlopos híve volt s még sok jelzőt lehetne alkalmazni e kitünő férfiú sokoldalú tevékenységének jellemzésére. Szombaton mincha előtt még prédikációt tartott a templomban, kiemelte, hogy a keresztrefeszítés nem volt zsidó halálbüntetés, egyetlen zsidó törvényszék sem ítélhetett senkit keresztrefeszítésre. Ezt tudnunk kell a különböző vádakkal szemben. Szombat kimenetelekor hirtelen elragadta a halál. 38 évig vezette hitközségét, mely rajongó szeretettel csüngött papján és amikor nemrég hazatért szentföldi útjáról, csak fokozódott az iránta való szeretet. Minden zsidó ügynek szószólója volt. A hatóságoknál mindig bátran és szókimondóan emelte fel szavát. Még a háború előtt történt: dr. Bauer bibornok megjelent Prosznitzban konfirmáció végzésére. Dr. Goldschmiedet és a hitközség többi vezetőit meghívták a bibornok fogadására. A főrabbi teljes ornátusban jelent meg és a jelenlevők nagy ámulatára beszédet intézett a bibornokhoz és energikusan kérte a helyi pap megbélyegzését, amiért a szószékéről a vérvád lehetőségéről beszélt. A bibornok azonnal válaszolt és kifejezést adott a vérvád rágalma fölött való megütközésének. A prosznitzi Beth Haam (Népház) alapítása is az ő nevéhez füződik. Herzl fellépésekor azonnal hívei közé szegődött. Palesztináról 1933-ban megjelent könyve igen lelkes írás, amely át van hatva szeretettől és odaadástól a Szentföld iránt.

Temetése óriási részvét mellett ment végbe. Goldschmied József sárvári gyárigazgató fivérét gyászolja benne.

A WIZO VILÁGKONFERENCIÁJA március 24—31-ig lesz Tel-Avivban. A magyarországi Wizo-t a világkonferencián Márer Arnoldné, Patai Józsefné és Pártos Nándorné fogják képviselni.

Kendi Antal lakásberendező ipar
Semmelweis ucca 7
Külön javító és bőrfestő műhely

UJ KÖNYVEK

RÉVÉSZ BÉLA: ESZTERGOMI LÉLEK. (Dante kiadás.) Valóban lélek, sajátos, máshoz nem hasonlítható költői lélek szól Révész Béla új könyvéből. Ahogy visszafordul az ifjúságának régi városa felé, hallja a harangzúgást, látja az embereket, az arcokat, a templomokat az emlék távoli aranyködébe mártva. Mindezt érzi és érezteti. Látja és láttatja. A kis bámészszemű fiút, aki a zsidó templom kórusából néha átrándul a díszes, tömjénfüstös hatalmas nagytemplomba és megindult fantáziával tárja ki a lelkét az idegen szépség előtt, ezt a megindult lelket és megindult fantáziát átmenti évtizedeken keresztül egészen eddig a könyvig, az Esztergomi lélekig. Átmenti, hogy megmutassa mindazoknak, akik várják és szeretik Révész Béla írásait. Rudnay Gyula 9 illusztrációjának misztikus hangulata méltóképpen fokozza a könyv hatását.

MÓZES IBN EZRA VERSEI ANGOLUL. „The Jewish Publication Society of America" kiadta Mózes Ibn Ezra, az arab-spanyol fénykorszak nagy költőjének verseit Solomon Solis-Cohen fordításában. A fordító maga is ismert poéta. A héber szöveget dr. Heinrich Bródi revideálta. A könyv a héber klasszikusok sorozatában jelent meg, amelynek kiadását Jakob H. Schiff 50.000 dolláros alapítványa tette lehetővé. A kiadóbizottság élén dr. Cyrus Adler áll.

Mose ben Maimon (Maimonides)

a héber tudomány, a mennyiségtan, a csillagászat, az orvosi tudomány és a bölcsészet mestere. Születésének 800-ik évfordulója alkalmából *Cordova* városa (Spanyolország) 1935. évi március hó 25-től 31-ig nagy ünnepélyeket fog rendezni. Március havi utazására válassza tehát Spanyolországot.

Felvilágosítással szolgál a *Patronato Nacional del Turismo, Madrid* (Medinaceli 2) és Páris (12 Boulevard de la Madeleine). A spanyolországi utazás keresztülvitele céljából forduljon a vezető utazási irodákhoz.

SLD

1135
1935

KRÓNIKA ÉS SZEMLE

AZ IZR. ORSZÁGOS GYÜLÉS. A Mult és Jövő e száma éppen nyomás alatt van, amikor az izr. országos gyülés megkezdi statutumok kiegészítésére vonatkozó tárgyalásait. A gyülés ismertetésére legközelebb visszatérünk.

DIZENGOFF TEL-AVIV FŐPOLGÁRMESTERE MEGGYÓGYULT. Aggodalmas érzések ülték meg világszerte a lelkeket Dizengoff, Tel-Aviv alapítójának és főpolgármesterének súlyos megbetegedése miatt. A Szentföldön és az egész világon repeső szívvel várták állapotának jobbrafordultát. Az az általános pártkülönbségnélküli szeretet, amely Dizengoff személyét övezi, fokozott mértékben nyilvánult meg betegségének folyama alatt. Tel-Aviv legelőkelőbb asszonyai ápolták éjjel-nappal a féltett nagybeteget. Palesztina kormányzója, a High Comissioner, külön futárt menesztett hozzá Tel-Avivba, hogy állandóan jelentést tegyen a beteg állapotáról. A javulás beállta után pedig hosszabb, sajátkézírású levélben adott kifejezést örömének, valamint abbeli meggyőződésének, hogy betegsége alatt nemcsak a Jisuv, hanem Palesztina angol lakossága is részvéttel és aggodalommal volt eltelve Tel-Aviv atyjának sorsa iránt. Most már Dizengoff annyira felépült, hogy *Hanna Orloff* — a Mult és Jövőben többször ismertetett — világhírű szobrászno műveinek kiállítását már személyesen nyithatta meg és nagyhatású beszédet mondott, *melyben a zsidó művészetet emeli a Palesztina-épités legmagasabb feladatai közé.* Művészet és kultúra nélkül elposványosodik minden technikai vívmányunk. Táplálni kell a zsidó lelket és előkészíteni a szebb jövőre. Felépülésének első napjaiban Dizengoff meleghangú levelet intézett a Mult és Jövő jubiláris bizottságához:

Telaviv, 5695, Svat 13.
(1935. I. 17.)

Dr. Patai József és a „Mult és Jövő" jubiláris bizottságának

Budapest.

Igen tisztelt Uraim.

Szívélyes üdvözletemet küldöm ezennel dr. Patai Józsefnek, a nagyrabecsült költőnek, 30 éves gazdag irodalmi munkásságának betöltése alkalmából, úgyszintén a „Mult és Jövő" kitünő folyóiratának, mely 25-ik esztendejének fennállását ünnepli.

Dr. Patai Józsefet Erec-Jiszráélben való látogatásaikor volt alkalmam közelebbről megismerni és igaz örömöm tellett a vele kötött baráti kapcsolatban. Izráel elitjének fenkölt szellemü emberét, az életnek és az irodalomnak egyaránt erőteljes, magasröptü poétáját ismertem meg benne, akire a zsidóság általában és a magyar zsidóság különösképpen méltán büszke lehet.

Az illuszrált „Mult és Jövő"-t, ámbár magyar nyelven jelenik meg, amelyet, sajnos, nem értek, nagyon kedvelem és mindig gyönyörüséget nyújt nekem gyönyörü külső alakja, mely a belső szép tartalmát kétségkivül híven tükrözi vissza.

Köszöntöm a két jubilánst: a szerkesztőt és folyóiratát, hosszú életet kivánva mindkettőjüknek.

Hassanak továbbra is lankadatlan termékenységgel a magyar zsidókra, Izráel újjáéledésének és feltámadásának szellemében.

Igaz hivük *Dizengoff.*

Mult és Jövő 1935, marc.
Uj Korok

Rudnay Gyula
festőművész

— **A barcelonai kiállítás művészeti kitüntetései.** A legutóbbi napokban a barcelonai világkiállítás magyar művészeti kitüntetéseiről — jóhiszemű magánértesülések nyomán — olyan közlemények láttak napvilágot, amelyek könnyen tévedést okozhatnak. A közlemények szerint a barcelonai világkiállításon kiosztott Grand Prix-vel kapcsolatban csupán két művész nevét hozták forgalomba, míg a valóság az, hogy a nagydijat kivülük a Magyar Pavillonban még hatan kapták meg és pedig *Rudnay Gyula*, *Fényes Adolf*, *László Fülöp* és *Glatz Oszkár* festőművészek, továbbá *Pásztor János* és *Horvay János* szobrászművészek és ugyancsak a Grand Prix-vel tüntették ki a vallás- és közoktatásügyi minisztériumot is. Megkülönböztetendők ezzel szemben a nemzetközi Műcsarnokban, az ugynevezett Arte Modernában, a magyar művészeknek juttatott kitüntetések. Itt egy 27 tagból álló nemzetközi zsüri ítélkezett, tehát a tulajdonképeni nemzetközi verseny itt folyt le. Ennek az eredménye lett, hogy a magyar művészek a nemzetközi versenyben két aranyérmet és két I. osztályu elismerést nyertek, ezenkivül még 10 magyar művész kapott magas nemzetközi kitüntetést. Ennek az eredménye lett az a nagy siker, hogy a magyar művészek a nemzetközi képzőművészeti versenyben az olaszok után a második helyre kerültek.

Pesti Hirlap
1930 II 12

27.
2 1

Rudnay Gyula
Estőművész

A Postatakarékpénztár februári aukciója

A m. kir. postatakarékpénztár Lónyay-utcai árverési csarnokában február 8-tól 10-éig állitják ki közszemlére a 11-én kezdődő árverés anyagát. Különösen a képanyag imponáló, ha ugyan arra nem gondol az ember, hogy menynyire meggyöngülhettek az egykor erős kezek, hogy ilyen jelentékeny számu kitünő darab kerül kalapács alá.

Ezuttal az első mesterek szerepelnek nagy számmal. *Rudnay* Gyula tizenkilenc képéből álló gyüjtemény mellett *Magyar Mannheimer* Gusztávnak a Fészekben kedden, 11-én megnyiló gyüjteményes kiállitásának csinál erős konkurrenciát ugyancsak *Magyar Mannheimer* Gusztáv. A régi mesterek közül *Barabás, Ferenczy, Benczur, Molnár, Jakoby, Kellty, Lotz, Mednyánszky, Munkácsy, Rippl-Rónai, Székely Bertalan, Than Mór,* az idegenek között sok igen jó olasz iskola alkotása és holland, német, angol szérmazásu kép várja uj gazdáját.

Az ékszerek a közelmult korszak jellegét, az ezüstök a gazdag XVIII. század kulturáját, a porcellán és fajánsz is egy letünt boldog évszázad emlékét hirdetik. Kivételesen jó a könyvanyag s a száz meg száz apróság, amely nevetségesen alacsony áron keresi az érdeklődőt.

Est. Kurir
1930 II. 8

13

Ma.	
2 nap alatt.	
3 nap alatt.	

...osztálynak.

...sutak igazgatósága.

...sztázta: ----------

...szeolvasta: ----------

...adta: ----------

...óirat száma: ----------

...óirat száma: ----------

...szefüggésben ..... számmal.

...yuttal elintézett szám: ----------

Előterjesztés előtt

Rudnay Gyula

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Szeged

1969 DEC 9

1021

Rudnay-kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában

Rudnay Gyula életműve kiemelkedő helyet foglal el a XX. századi magyar és egyetemes művészetben. A hazai festészet és népkultúra hagyományaiból új magyar festőnyelvet keresett és alakított ki művészetében. *„A mi művészetünk alapja — vallotta — csakis e föld és a föld népének kultúrája lehet.”*

A Magyar Nemzeti Galéria Rudnay-kiállítása a mester művészetét dokumentáló eddigi bemutatók közül a leggazdagabb. Olyan fő művei szerepelnek itt, mint a *Puszta szeri országgyűlés* 14 méter magasságú gobelinje, a *Csokonai*, a *Toborzó*, a *Kánai menyegző* és az *Attila lakomája*.

A kiállítás Rudnay jellegzetes korszakain vezet végig. A Münchenben, Rómában tanuló fiatal művész pályakezdetén a nagybányai művésztelepen dolgozik, majd *1905-ben Hódmezővásárhelyre költözik, hogy eleven kapcsolatba kerüljön az alföldi néppel és tájjal.*

(Kis Lajos így emlékezik Rudnay érkezéséről: „Rudnay 1905. nov 5-én jött Vásárhelyre. E nap délutánján havazásra illő időben, elmentem Váradyhoz. Ott találtam Endre Bélát. Várady készülődött; érdeklődésemre elmondta, hogy unokaöccse Rudnay Gyula, most érkezik Pestről. Reméli, kimegyek velük az állomásra öccsét fogadni. Sokat mondó kéztartással és arcjátékkal mondta: „Majd meglátod, mennyire nem közönséges ember.”... Hárman indultunk el a fogadásra... bejött a vonat Szeged felől... egyszercsak előttünk áll Várady egy magas, csontos, szikár alakú fiatalemberrel, kinek testtartásában finom merevséget éreztem. Ez volt Rudnay”).

Vásárhelyi tartózkodása új élménnyel, új színnel, mélyen átélt tartalommal gazdagítja művészetét.

Az első világháború döntő volt Rudnay mondanivalójának és festői eszközeinek érlelése szempontjából. Ekkoriban Losoncon dolgozik. Mélyen megrendíti a háború okozta nyomorúság. „Menekülői” hontalanságukkal és hajszoltságukkal számos változatban állandóan foglalkoztatják képzeletét és képein kegyetlenül valóságos emléket állít szenvedéseiknek.

A megrázó, közvetlen élményekhez kapcsolódó alkotásokat a háború után olyan művek váltják fel, amelyek a magyar múltból merítik témájukat. Történelmi képei csakúgy, mint az ódon házak, pincék és kifeszített kárpitok előtt üldögélő, mulatozó magyarok hangulatképei Rudnay jellegzetes témáivá váltak.

A kiállítás egyik legjelentékenyebb műve a *Kánai menyegző* első ízben szerepel a magyar közönség előtt. A kép Mária megérkezésének pillanatát ábrázolja. A tárlat másik érdekes festménye a *Csokonai diákjai körében* című nagyméretű kép kevésbé ismert változata.

Gazdag életművéből nemcsak hazai festészetünk, de korunk egyetemes művészete számára is kiemelkedő jelentőségűek arcképei. Különösen megragadó gyöngédségűek a feleségéről készült arcmások. Az eddig kevéssé ismert *Kékruhás lány* és a *Hímző nő* méltán sorolható Rudnay feleségéről készült egyik legszebb magyar arckép, a *Csipkekendős nő* mellé.

Hasonló értékű alkotásokkal gazdagították művészetünket Rudnay tájképei. *„Tájábrázolásomban — mondja Rudnay — a magyar történelem múltjának levegőjét akartam felidézni”.*

A felszabadulás után Rudnay Gyula megtalálta azt a területet, ahol leginkább szolgálhatja új szocialista kultúránk építését: 1947-ben művésztelepet szervezett Baján, „népi festőakadémiát”, ahol a város gyári munkásságának, a környező falvak parasztságának tehetséges ifjait képezte. A mester önzetlenül végzett munkáját öt éven át lankadatlanul folytatta.

A kiállítás gazdag tartalmú katalógusa Rudnay Gyulának a művészetről szóló két ismeretlen írását is közli.

BÉNYI LÁSZLÓ OLVASÓ NŐ

(Balról jobbra) Vasile Potop, dr. Kedvessy György, Konstantin Dumitrescu és Szilágyi Dezső. (Fotó: Somogyi Sándorné)

A fogadáson megjelent Deák Béla, a szegedi városi párt-végrehajtó bizottság titkára és Papp Gyula, a Szeged m. j. városi tanács vb-elnökhelyettese.

A sokoldalú tájékoztatást Vasile Potop köszönte meg, majd a népfront városi bizottságának munkájával kapcsolatban kérdéseket tett fel.

A délután folyamán a vendégek a Haladás Termelőszövetkezetbe, ezt követően pedig a Tanárképző Főiskola román tanszékére látogattak el.

A román delegáció ma délelőtt visszautazik Budapestre.

POLNER ZOLTÁN

cikkek
ból

Az intézkedések közé tartozik, hogy a külkereskedelem annyi citrom, kávé, fűszerféle és halfilé behozatalát engedélyezi, amennyit a belkereskedelem megrendel. Nem érvényesül semmiféle korlátozás a magyar—jugoszláv kishatármenti forgalomnál és a Konsumex, valamint a jugoszláv Interexport — közvetlen árucseréjénél sem. A

Áprilisban megkez
Vásárhely
új áruházának é

— Mindenki egyetért, sincs minden rendbe

— A kisajátítás nem h a munkák megkezdé

Közel egy esztendeje adtuk a hírt: a Csongrád megyei Ruházati Kiskereskedelmi Vállalat és a Delta Kiskereskedelmi Vállalat közös — két, illetve egyharmados — költségvállalással felépítteti Hódmezővásárhely új áruházát. A Lenin utca és a Lehel utca sarkán megépítendő fontos kereskedelmi létesítményre 15 és fél millió forintot irányoztak elő, mely összeget a két beruházó vállalat részint saját fejlesztési alapból, részint bankhitelből fedezi.

Amikor a város egész lakosságát érintő fontos elhatározásról, illetve a beruházási program elkészüléséről tudósítottunk, még több — az építkezés megkezdését esetleg hátráltatható — kérdés tisztázatlan volt. Éppen kötjük meg a szerződést a karácsonyi kivitelező Csongrád megyei Állami Építőipari Vállalattal. A szerződésben tulajdonképpen előzetes tárgyalásaink eredményeit rögzítjük, latot teremtenünk. A megyei tanács — fejlesztési alapja terhére — másfél millió forinttal, a vásárhelyi városi tanács pedig többek között a szanálandó két épület hét lakójának, az ott levő társadalmi és tömegszervezetek, továbbá üzletek elhelyezésében nyújt segítséget. Hiteligényünkre is kedvező választ kaptunk. A kivitelezési terveket már jóváhagyták, s december 15-én

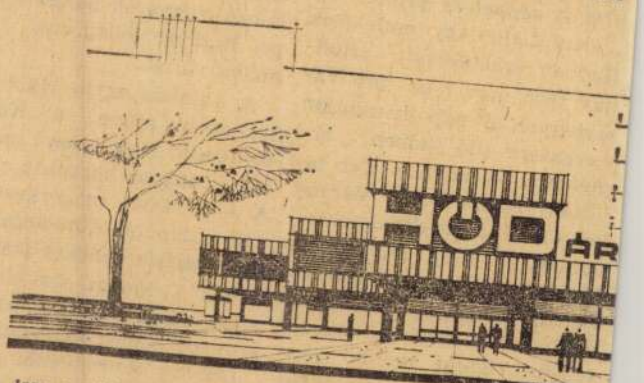

Ilyen lesz az új, modern kivitelű, kétszintes, a városképbe jól b
ték: Takács János és munkatársai, a Szegedi

Rudnay Gyula

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 DEC 16

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok

Tanulmány Rudnay Gyuláról

Tanulmányt írt Rudnay Gyula festőművészről Gergely Ferenc bajai tanár és Kőhegyi Mihály, a helyi Türr István Múzeum tudományos munkatársa. Rudnay a második világháború után a dél-dunamenti kisvárosban telepedett le, ahol művészakadémiát alakított. A tanulmány a neves művész életének ezt az utolsó, Bajján eltöltött szakaszát mutatja be. A kutatók megtaláltak és feldolgoztak tíz eredeti Rudnay-levelet is. A bajaiak tanulmányát a szegedi Móra Ferenc Múzeum adja ki.

tudjak, a
az iskolá
gátort új
működtet
tv-készül
az iskola
nevelői
lad a vil

— NYU
kozót ren
rosi népf
cember 18-án 14.30 órakor a Barátság klubban. Agócs Mátyás, a népfront városi tit-

oskörtől Mohácsig, valamint foglalkozott a történelmi materializmus ideológiai előzménycinel és filozófiai alap-

Rudnay Gyula

N. Ú. 1942. X. 28.

Volpi gróf elismerése Rudnay Gyulának

A XXIII. Velencei Nemzetközi Képzőművészeti Kiállitás birálóbizottsága *Rudnay* Gyula festőművészt, a Képzőművészeti Főiskola tanárát művészete nemes voltáért különleges dicsérő elismerésben részesitette. Ez alkalomból a kiállitás elnöke, gróf *Volpi Giuseppe*, az alábbi levelet intézte a kiállitás magyar kormánybiztosához, *Gerevich* Tibor egyetemi tanárhoz:

„A Duce dijait odaitélő biráló bizottság kifejezte azt az óhaját, hogy adassék tudtul különleges dicsérete *Rudnay* Gyula festőművésznek, művészete nemes voltáért, amelyet a Biennále legkiválóbb külföldi kiállitói sem szárnyaltak tul. Midőn tolmácsolom ezt a különleges dicséretet, amelynek már a javaslatot tevő nagyszerű művészek személye miatt sincs kisebb erkölcsi értéke magánál a Duce dijánál, örömmel füzöm hozzá a magam őszinte nagyrabecsülését is a kiváló magyar mester iránt, aki már más alkalommal is hatalmas sikerrel szerepelt a Biennálison. A magyar tárlat ezévi sikerét nemcsak a Rudnay-terem biztositotta. Köztudomásu, hogy a legnagyobb tetszést aratott termek egyike a Biennálen *Aba-Novákké* volt. A művész közeli fájdalmas elhunyta után a Biennále büszke arra, hogy felismerve különleges érdemeit, a Duce 1940. évi diját neki itélte volt. Molnár C. Pál gyüjteményét pedig oly kedvezően fogadták, hogy minden képe vevőre talált, egyet maga a Király és Császár Őfelsége vásárolt meg. Az elmondottaknál nagyobb bizonyitéka nem is lehetne annak a melegségnek és lelkesedésnek, amellyel Itália a magyar kormánynak a velencei kiállitás iránt tanusitott nagy érdeklődését és az Ön fáradozását viszonozza. De hozzáfüzhetem még, hogy a magyar tárlatot legutóbb gróf *Ciano* ur is meglátogatta s kifejezte azt az óhajtását, hogy *Aba-Novák* műveinek egyike a külügyminisztérium számára megvásároltassék. Ezt a levelet *Rudnay* Gyula dicséretére szántam, de felhasználom az alkalmat arra is, hogy legteljesebb elismerésemet az egész magyar művészetre kiterjesszem és hogy őszinte hálámat nyilvánitsam Önnek azért a tevékenységért, melyet országaink kulturális kapcsolatai elmélyitése terén folytat. Fogadja szives barátságom nyilvánitását: *Volpi* elnök s. k."

A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Rudnay* Gyulának meleg szerencsekivánatát fejezte ki a nagy nemzetközi művészi sikerhez.

problémáknak, amelyeket felvet.

Ez a francia regény igazi és hagyományos vonala. Ezt inditotta el Mme Lafayette a Princesse de Clêveben. Ezt követte Stendhal, éppen úgy, mint a modernek közül Marcel Proust. A regényiróknak ez a feladata elsősorban az embert akarja megismerni, még pedig nemcsak külső cselekedeteiben, hanem lelkének, öntudatának minden rezdülésében, sőt legujabban cselekedeteinek és egész lelkiségének legmélyebb öntudatalatti, ösztönös rugóit is kikutatja. A regényirásnak ebben a vonalában igen tisztes hely illeti meg Bourget et is.

Bourget közvetlen elődje és mestere Balzac. Balzac szinte teremtette meg a XIX. században a nagy francia regényt, amely az egész világ regényirásán érezteti hatását. A Balzac adta nagy hagyományokhoz csatlakozott, hogy csak a legnagyobbakat emlitsem: Daudet, Maurice Barrés és Bourget. Az ő regényeikben, s ez általában jellemzetessége a francia regénynek, egyformán érvényesült a megfigyelő és a költő, az alakok látásában, jellemzésében, a problémák felvetésében a megfigyelő, a mese kialálásában és a megirásban a költő. De volt még egy harmadik szempont is, amelynek ugy a költőt, mint a megfigyelőt alárendelték: az erkölcsi szemlélet. A Balzac és Bourget tipusu regényiró mindig moralista is s ezen a téren méltó követője, mint Jaloux megállapitja, az előző századok nem egy kiváló francia szellemének Montaingetől Pascalig, La Rochefoucaultól és Vanvenarguestól Rivarolig.

Bourget regényei egyben erkölcsrajzok is, akár csak Balzac minden regénye.

OK

Szerda

hullámhossz.

hullámhossz.

Szerda, október 28.

5.40: Üzen az otthon. — 6.40: **Ébresztő, torna,** hirek, reggeli zene. — 10: Hirek. — 10.15: **Katonazenekar.** — 11.10: Vizállás. — 11.15: Csóka Béla énekel. — 11.40: Előadás a százéves esztergomi érseki tanitóképzőről. — 12: Harangszó, Fonász, Himnusz. — 12.10: Hirek. — 13.20: Időjelzés, vizállás. — 13.30: Honvédeink üzennek. — 14: Rádiózenekar hangfelvételről. — 14.30: Hirek. — 14.45: Müsorismertetés. — 15: Arfolyamhirek. — 15.20: Cigányzene. — 15.50: Elő irók, uj gondolatok. (Felolvasás.) — 16.20: Hirek német, román, szlovák és ruszin nyelven. — 16.45: Időjelzés, hirek. — 17.05: Tánczenekar. — 17.35: Marcia su Roma. A fasiszta Olaszország nemzeti ünnepe. — 18: Honvédmüsor. — 18.50: Hirek. — 19.05: Magyar est. (Hangfelvétel.) — 20.10: Előadás a magyar labdarugósport svájci kapcsolatairól. — 20.30: A német birodalmi rádió müsorából katonazene. — 20.55: Cigányzene. — 21.40: Hirek, lóversenyeredmények. — 22.15: Rádiózenekar. — 23: Kamarazene hanglemezről. — 23.45: Hirek. — **BUDAPEST II.** 17.05: Közvetités a lágymányosi dohánykisérleti telepről. (Hangfelvétel.) — 17.25: Mally Győző énekel. — 17.50: Olasz nyelvoktatás. — 18.20: „Csizmáskandur". Mesejáték. (Hangfelvétel.) — 18.50: Berlioz: Benvenuto Cellini, nyitány. (Hanglemez.) — 19.05: Gulyás Pál verseiből. — 19.20: Jazz együttes. — 19.45: Előadás az egyiptomi papiruszokról. — 20.15: Szórakoztató zene hangfelvételről. — **KASSA.** 5.40: Budapest I. — 9: Hanglemezek. — 10: Budapest I. — 11.40: Hirek magyar és szlovák nyelven. — 12: Harangszó, Rákóczi fohásza, Himnusz. — 12.10: Budapest I. — 13.20: Szalonhatos. — 14: Budapest I. — 14.45: Tánczene. — 15.15: Rákóczi földje, Rákóczi népe. (Előadás.) — 15.35: Szórakoztató zene, közben szlováknyelvü előadás. — 16.20: Budapest I. — 17.05: Budapest II. — 21: Budapest I. müsora.

Olvassuk a Képes Krónikát

Szinházak müsora

OPERAHÁZ. Szerda: Hunyadi László (E.

művészeti hitvallásától eltérően, egyes elszigetelt esetekben realisztikus ábrázolási módra jön kedve.

A festészet terén Siena nyilatkoztatja meg először a sajátosan olasz szellemet. Duccio az első igazi olasz festő. Műveiben szabatosan kodifikálja fajának szellemi törvényeit. Egyszersmind meggyőzően fejezi ki korának felfogását és találja el közönségének ízlését. A festészet eszközeivel ugyanazt a „nuovo stil' dolce"-t szólaltatja meg, mely a korabeli költők eszménye volt. Ő és iskolája a kornak: a sienai szent Katalin, az assisi-i szent Ferenc és a szent Bernát korának üterén tartja kezét. Gyöngéd lírai kifejezésre, s ennek megfelelően folyékony, ritmikus vonalakra, kerek idomokra, enyhe, de nem erőtlen színekre törekszik.

A nőt „trovatore" módjára imádja, a Madonna trónusára ülteti, díszes csillogó köntösbe öltözteti, tiszta homlokára mennyei koronát helyez. Vallásossága misztikus, mint koráé. Hite a derült lelki örömök záloga. Ilyen Duccio és ilyenek az őt követő sienai festők az egész XIV. században. Övék a vezető szerep a XIV. század olasz festészetében. Mellettük a toscanai iskola, sőt maga Giotto is eltörpül, ha a kor objektiv nézőpontjából latoljuk tevékenységét. Giotto megelőzi korát, de nem fejezi ki. Kora művészetében elfoglalt helyét rendesen túlbecsülik, amiben nem kis része van barátja, Dante reklámjának és a Vasari elfogultságának a toscanai festőkkel szemben. Giotto megindítója egy festészeti műfajnak, a történeti festészetnek, melynek ekkor még nem jött el az ideje. Előhirnöke Massacciónak és a római Rafaelnek. Korát azonban nem értette meg, s épp ezért kora sem érthette meg az ő tettét. Legjelesebb tanítványa, Maso di Banco sienai hatás alatt fejlődik tovább. A sienai irány meghallgatásra készteti Firenzét. Az ugyancsak toscanai Arezzónak legtehetségesebb mesterét nyeri meg. Meghódítja a szomszédos Pisát. Az umbriai — s kivált a fabrianói és gubbiói — festészetet kiragadja a miniatür hatalmából. Elhat Orvietóig, le egész Nápolyig. Északon Modenáig.

Ugyanez a sienai művészet Bolognában hadat üzen a megmerevedett bizantinizmusnak. Követei Michele és Manno da Siena, akik fölrázzák az ottani festők lelkiösmeretét. Vitale da Bologna a sienaiak útmutatása szerint reformálja szülővárosának festészetét. Virágzó iskolát alapít, mely a Sienából jött modern eszméken a helyi néplélek értelmében alakít, s oly művészeket nevel, mint Simone dei Crocefissi és Lippo Dalmasii. A sienai Madonna a bolognai éghajlat alatt megizmosodik. Arca megtelik. Idomai meggömbölyödnek. Kifejezése veszít élénkségéből, de közvetlenségben nyer. Lelki állapota meghiggad, anélkül hogy az ábrándozásról lemondana. A sienai Madonna fejletlen testű, kissé neuraszténiás fiatal leány. A bolognai teljesen kifejlődött, edzett idegzetű nő. A XIV. századi bolognai festők a sienaiaknak sokszor nyugtalan ütemű vonalvezetését higgadt kézzel mérséklik. A színeket mélyítik, komolyabbakká s egyszersmind tüzesebbekké teszik. A túlterhelt díszítések helyett a színek mesteri összehangolásával igyekeznek hatni.

A bolognai festészet egész fejlődésére döntő a XIV. századi korszak. A bolognai festészetnek, a XVIII. század végeig legszebb erénye, hogy hív marad azon alapelvekhez, melyeknek megvalósítását, sienai sugalmazásra, virágzásának első korszakában maga elé célul tűzte. A XIV. századi bolognai mesterek tudatos munkával megállapítják a helyi festészet sajátos jellegét, mely sohasem mulasztotta el szavát tiltakozásra emelni, valahányszor idegen hódító fenyegette.

I.

A bolognai festészet egy dicsőséges trecento után erőtlenül hanyatlik alá a quattrocento elején. E korszak festői a trecento utolsó maradványain élősködnek; a XIV. századi mesterek modoros utánzásán túl nem kívánkoznak s nem számolnak a változott idők megmásult művészeti követelményeivel. Az emberi alak beható vizsgálata épp úgy, mint a környező tér okozatos megismerése művészi érdeklődésük körén kívül esik. Ily gyászos hanyatlás közepette találják a bolognai iskolát a ferrarai festők, midőn a művészetpártoló Bentivogliók meghívására a munkai tudásnak teljes vértezetével vonulnak a Reno partjára, a szomszéd város művészetének meghódítá-

VETERÁNOK
RADNAY GYULA RAJZA

sára. Jöttük nyomán Bolognában fokozott mértékben indul meg a művészeti tevékenység. A templomok oltárai és falai oly művekkel népesednek meg, melyek az új idők változott ízlésének megfelelnek. A ferraraiak nyers, drámai művészetének a Lippo di Dalmasio ábrándos Madonnáinak városában térfoglalása azonban a bolognai festészet egyénien lírai jellegének kiirtását jelentette volna, ha nem akad művész, aki a ferraraiak technikai tanításait a helyi festészet sajátos hagyományai értelmében hasznosítja. A Francesco Francia jelentősége a bolognai festészet fejlődésében abban rejlik, hogy meg tudta találni a helyi művészetnek azon lényeges elemeit, melyek, függetlenül a korszaktól mindig megnyilatkoztak s alkalmasaknak mutatkoztak a kívülről kapott korszerű elemek beolvasztására. Francia a XV. századvégi bolognai festészetben a ferraraiak rideg naturalizmusával és szenvedelmes drámaiságával szemben a bolognai trecento legszebb tizedeiben oly jellegzetesen megnyilatkozó szelid, nyugodt lírai felfogást juttatja érvényre, kifejezésben, formában, színben egyaránt. A ferrarai festészet részletező formalátásával szemben az egyes jelenségeket összegezően adja vissza. A természet nyújtotta formákat szívesen eszményíti, ha ezzel tetszetős, kerek idomokat, lágyan hajló vonalakat nyerhet. A Cossa és Roberti hideg tónusra hangolt színeit, a bolognai XIV. század vezető mestereinek bíztatására meleg színekkel helyettesíti; nem a lilába játszó szürke, hanem a telt vörös és sárga kedvenc színe, s ezeket különös világító erővel szokta felruházni, hogy szélesen szétfolyó reflexeik segélyével biztosítsa képeinek meleg színbenyomását (tónus). A ferraraiak a pillanatnyi lelki állapot megrögzítésére törekesznek; Francia alakjainak meghiggadt, állandó hangulatát szűri le, s

TÓPART
RUDNAY GYULA RAJZA

München 1907 101. l.

Rudnay Gyula

KIS HALOTT
RUDNAY GYULA RAJZA

mint ahogyan azt most a mi magyar törekvésünkkel tették. Az egész udvar, a főhercegek, az érdekelt művészet-professzorok mind ellene támadtak, de viszont támadtak olyan lelkes és kitartó férfiak is, mint Olbrich, Hoffmann és Hartel, az akkori kultuszminiszter, aki halhatatlan nevet szerzett azáltal, hogy exponálta magát e törekvések mellett, stb. is, akik mind evvel dacolva keresztülvitték zászlajukat a legkonzervativabb, leghatalmasabb körök ellenállásán is. Ma a bécsi modernizmus egy a maga nemében tökéletesedő, jellegzetes művészi irány, melyet már az egész világ recipiált. Elannyira, hogy már bennünket is kezd meghódítani, mint minden erősebb kultura a gyöngébbet. Van akárhány építőművész itt Budapesten és Magyarországban, aki nem képes ellenállni a bécsi irány fejlettebb, immár a szigorúak által is recipiált hatásának s másolja ezeket a bécsi formákat, úgy amint öt-hat évvel ezelőtt még a barokkot és az empiret másolta.

A mesteriskoláknak ezen eredményei bizonyítják, hogy nálunk sem a politechnikum — ez a konzervativ, tudományos fórum — lesz az, amely az építőművészet szellemében nagy fejlődést fog valaha előidézhetni. A mesteriskola hiánya nemcsak azért okoz nagy magyar művészi vérveszteséget, mert nem keletkezhetnek magyar irányban dolgozó építőművészeink. Hanem duplán károsodunk e hiány révén azért, mert a fiatal tehetségekből ma német, francia avagy bécsi művészek lesznek. Ez a processzus igen természetes. Aki a műegyetemet itthon elvégezte és művészi irányban még tanulni óhajt, az másutt művészeti iskolát nem találhat, mint külföldön. Elmegy tehát Bécsbe, Párisba, Londonba, Berlinbe. Néhány év mulva hazajön, telítve az ottani magas nívóju építőművészeti szellemmel és annak formanyelvével. Természetes, hogy itthon is arra esküszik, amit ott tanult. Azt gyakorolja, azt akarja fejleszteni, amit ott már megtanult, annál inkább, mert itthon a miénkből, a magyarosból nem nyujthatunk neki tökéletesebbet, vagyis művészileg, kulturálisan nehezebb ellensúlyt. S evvel készen van nálunk a művészeti babiloni torony, úgy az építészetben, mint akár a festészetben is.

A külföldi tanulásnak ez a hátránya csak a nemzetileg gyönge fajoknál lehetséges. Ott, ahol a külföldön tanult művészi elemeket nemzetivé átgyúrni nem képesek, vagy azt nem akarják. Bizony a japánok is végig járják a világ összes tudományos és művészi tanfórumait. De vajjon hazatérve csinálnak-e németet, angol vagy bécsi másolatokat? S nem formálják-e át a külföldön felvett formakincset egy teljesen önálló, rendkívül bájos, egyéni japáni formanyelvvé, elannyira, hogy abban az idegen tanulmánynak még nyomait is alig lehet megtalálni?

Ez volna az én ideálom is a magyar építészeti mesteriskola révén. Annak létesítését egyszerű eszközökkel képzelem megpróbál-

ANYA ÉS GYERMEKE
RUDNAY GYULA FESTMÉNYE

A MŰCSARNOK
TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

Művészet 1915. 447 l.

Rudnay Gyula

ROSKOVICS IGNÁC

Annak a magyar festőgárdának, amely a mult század végén jellemző szerepet játszott nálunk, egyik legrokonszenvesebb tagját, Roskovics Ignácot, november 28-án elragadta a halál. Jó barátaival, Fesztyvel és Vágóval, képviselője volt annak az érdekes művésztipusnak, amely nemcsak festésével vonta magára a budapesti közönség figyelmét, hanem társadalmi szereplésével is hozzájárult ahhoz, hogy azokban az időkben nemcsak megkedvelték a művészeket, hanem most első izben fogadták el a finomabb társasélet integránsainak. Népszerüség dolgában Roskovicsnak aligha volt párja, az ő képei kerültek legsűrűbben reprodukcióra, az ő adomás témáiról beszélgettek a társas összejöveteleken, az ő tréfás megjegyzéseit emlegették s a Nemzeti Szalónban, amely akkor művész-klubnak indult, az ő elmés, talpraesett, mindig jóízűs kitünő előadású tósztjainak tapsoltak. Az aranyos kedélyű művészt mindenki szerette, vidám életrendje mindenütt kedves megértésre talált s általános volt a megdöbbenés, midőn évekkel ezelőtt váratlanul hire járta, hogy szeme világát elvesztette. Sikeres operáció révén látóképességét bizonyos mértékben visszakapta ugyan, de arról már szó sem lehetett, hogy a régi tempóban folytassa festői munkásságát. Ez a körülmény ugyan nyomasztón hatott rá, de kedélyének harmatos üdeségét mégsem tudta egészen lesúrolni: továbbra is az a kedves, bájos örök-ifjú maradt, mint volt azelőtt.

Többféle körülmény játszott közre, hogy Roskovicsból festő legyen. Már mint iskolásgyerek egymásután két festőnek volt tanítványa s jeles

Rudnay Gyula

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

PETŐFI NÉPE

Kecskemét

1969 DEC 19

TANULMÁNY RUDNAY GYULÁRÓL

1921

Tanulmányt írt Rudnay Gyula festőművészről Gergely Ferenc bajai tanár és Kőhegyi Mihály, a Türr István Múzeum tudományos munkatársa. Rudnay a második világháború után Baján telepedett le, ahol művészakadémiát alakított. A tanulmány a neves művész életének ezt az utolsó szakaszát mutatja be. A kutatók megtaláltak és feldolgoztak tíz eredeti Rudnay-levelet is. A bajaiak tanulmányát a Szegedi Móra Ferenc Múzeum adja ki.

kell utasítania. A nyomda jövő évi kapacitása például már le van kötve, csupán azt nem töltötték ki rendeléssel, amennyi a — még nem jelzett, de várható — helyi igények kielégítéséhez szükséges.

A MŰCSARNOK
TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

PIHENŐ HEGEDÜS
RUDNAY GYULA FESTMÉNYE

Művészet 1914. 1kép

volt csakugyan: a menet eleje most fordul be méltóságosan és diadallal a Louvreba, mely alig néhány évtizeddel ezelőtt még ádáz dühvel indexre helyezte, a menet végén pedig már forradalmi tömeg mutat szamárfület és üvölt pereat-ot . . . A gúnyolt és kinevetett forradalmár: Manet már ott lóg Ingres-vel szemben, a Louvrenak díszhelyén, kívül pedig már új forradalom zúg, melynek istene: Ingres, az egykori akadémikus; és gyűlölt zsarnoka: Manet a forradalmár . . .

Alig néhány esztendeje ennek, az egész a szemünk láttára zajlott le és mégis, már történelmet írhatunk róla. Az eseményeknek — vagy mondjuk meg mindjárt: a kiábrándulásnak — már olyan hideg távlatába jutottunk e néhány esztendő multán, hogy minden jogunk megvan a történetírásra. Itt, Magyarországon is lezajlott ennek a mozgalomnak egy — nem kevéssé hangos — fejezete. Még élénken emlékezünk arra a meeting-re, melyen festők és ifjú esztétikusok harcias proklamációit az elnöklő ifjú szociológus valahogy ilyenformán foglalta össze: meg kell állapítani tehát, hogy a művészetben nincs többé helyük az egyéniségek impresszionisztikus rendetlenségeinek, hanem ezentúl már itt is át kell vennie uralmát a rendnek, éppen úgy, mint a társadalmi evolucióban . . . stb. stb. És szegény Manet, Degas és Renoir és a többi «rendetlenek»: milyen szigorúan bánt el velök ez a szociológiko-esztétika!

Maguk a festők, akikről szó volt, nem voltak ugyan ártatlanok abban, hogy a mozgalom ilyen komolytalan kezekbe került, mégis, művészi jóhiszeműségüket és elméletük logikáját méltányolni lehet. Ők abból indultak ki, hogy a művészet legnagyobb korszakainak egyéniségeiről mit sem tudunk, egymástól való különbözésük sem az ő számukra nem volt fontos, sem a mi számunkra nem az és mégis ezekből a korszakokból csaknem csupa kiváló alkotás maradt ránk. Ennek az oka pedig nyilván nem lehet más, mint az, hogy az elveik, természet-szemléletük módszere volt helyes és abszolut művészi értékű. A korai görögök, vagy még inkább az egyptomiak, asszirok, vagy japánok nagy művész-egyéneiről mit sem tudunk, művészetük mégis örökértékű, sőt ma megbecsültebb és inspirálóbb, mint valaha. Ezen az elméleten, persze, nem is nehéz rést találni. Az, hogy számunkra ma már nem fontosak, vagy föl nem ismerhetők ama korszakok művész-egyéniségei, még bizonyára nem jelenti azt, hogy a görög, vagy az asszír művészetet nem nagy művészek, sőt nem arisztokratikus művész-egyéniségek csinálták. Hiszen a japán művészet egyéni különbségei is teljesen elmosódnak az előtt, aki először vagy tizedszer lát életében japán fametszetet; és aki behatol ebbe a művészetbe, az aztán mégis óriási különbséget ismer fel például egy Hokuszai és egy ugyanazon korbeli gyönge fametsző művei között.

Ezekben a festőkben különben is a klasszicizálás hajlandósága támadt új életre, közelfekvő volt tehát, hogy elveiket a klasszikus korok — noha csak látszólagos — analógiájából merítették. Azonfelül az elfáradt, erejét már kiélt impresszionizmus, mely végképen kimerített már minden lehető szín-kombinációt, természetes mozdulattal terelte az új festők figyelmét, az utóbbi évek szín-teknikázása közben annyira elhanyagolt forma felé. A forma pedig sokkal konstruktivebb és sokkal pozitivebb valami, mint a szín, tehát elmélete közelebb áll az akadémikus, mint az anarchisztikus világnézethez. Bizonyos, hogy ennek a mozgalomnak egyetlen komoly eredménye gyanánt is éppen ezt lehet elkönyvelnünk: a forma megújhodását, azt, hogy a forma ismét fontos jelentőségre vergődött és behatóbb studiuma ismét gerincet adott a piktúrának.

Különös, hogy ez az új akadémizmus éppen olyan művészekben tudta őseit, akik maguk a szónak legszélsőbb értelmében egyéniségek voltak, sőt oly izoláltlan különállók, hogy hajlamaik megnyilatkozása és kifejlődése számára egészen különös milieu-viszonyokra volt szükségük. Gauguin, van Gogh és főként Cézanne ezek az ősök és már a hármójuk egyénisége között tátongó különbségek is megmutatják rendkívüli izoláltságukat. Azonfelül mindhárman az impresszionizmusban gyökereznek és valójában impresszionisták voltak, nemcsak akkor, mikor még alig lehetett képeiket a Monet és a Pissaró képeitől megkülönböztetni, hanem később, végig is. Csakugyan nem érezheti magát akadémikusnak sem az, akinek Tahiti-ig kellett elmennie, hogy neki tetsző szín- és formavilágra találjon, sem az, aki a legkülönösebb patológiai körülmények között tudta csak magát alkotásra

Gobelin teremben történt az esemény, Rudnay Gyula hires falkár pitja néhány hétre átköltözött a Nemzeti Galériába, itt látható, ez az egyik legnagyobb attrakciója a ma megnyilt Rudnay Gyula emléktkiállitásnak, amelyet a kiállitás rendezője dr. Bényi László, a Nemzeti Galéri soztályvezetője, festő,üvész muatát be nekünk most.

- Ő Ön személyesen is jól ismerte Rudnay Gyulát.

- Mint egy 2o esztendővel ez elött rendeztünk Rudnay Gyula müvei ből kiállitást

- utoljára

- utoljára. Az egy szerényebb bemutató volt, mint ahogy az előző kiállitásokon is csak 3o-4o müve szerepelt. Jelenleg csaknem 15o alkotását tekintehti meg a közönség. Annak idején mikor Bábönyban jártam és az előző kiállitást előkészitettem, Bábony volt kedvenc festőtanyája, mert gyerekkori környezetére - felvidéki származásu révén - igen emlékeztette. Sz óval mondom, mikor felkerestem és adatokat kértem tőle egy-egyy egyes képekhez, a mester a szivére tette a kezét, mint egy jelezve, hogy mindaz, amit ő itt fest az költemény, egy megálmodott, képzeletszülte világ.

- Hogyan jellemezhetnénk Rudnay Gyula életpályáját, művészpá lyáját?

- Talán leginkább saját szavaival jellemezhetjük, amikor azt mondotta, hogy ha meg van a magyar dalnak, ha meg van a magyar zenének a maga külön világa, akkor meg kell lennie a magyar pikturának is. Egész életében és egész életét a nemzeti piktur kialakitásának szentelte, de a klasszikus festészet értékigény vel. Mintegy 6oo festményt kutattunk fel és vettünk

Gobelin teremben történt az esemény, Rudnay Gyula hires falkár pitja néhány hétre átköltözött a Nemzeti Galériába, itt látható, ez az egyik legnagyobb attrakciója a ma megnyilt Rudnay Gyula emléktkiállitásnak, amelyet a kiállitás rendezője dr. Bényi László, a Nemzeti Galéri sostályvezetője, festő,üvész muatát be nekünk most.

- Ő ön személyesen is jól ismerte Rudnay Gyulát.

- Mint egy 20 esztendővel ez előtt rendeztünk Rudnay Gyula művei ből kiállitást

- utoljára

- utoljára. Az egy szerényebb bemutató volt, mint ahogy az előző kiállitásokon is csak 30-40 müve szerepelt. Jelenleg csaknem 150 alkotását tekintehti meg a közönség. Annak idején mikor Bábonyban jártam és az előző kiállitást előkészitettem, Bábony volt kedvenc festőtanyája, mert gyerekkori környezetére - felvidéki származásu lévén - igen emlékeztette. Szóval mondom, mikor felkerestem és adatokat kértem tőle egyes képekhez, a mester a szivére tette a kezét, mint egy jelezve, hogy mindaz, amit ő itt fest az költemény, egy megálmodott, képzeletszülte világ.

- Hogyan jellemezhetnénk Rudnay Gyula életpályájáját, művészpályáját?

- Talán leginkább saját szavaival jellemezhetjük, amikor azt mondotta, hogy ha meg van a magyar dalnak, ha meg van a magyar zenének a maga külön világa, akkor meg kell lennie a magyar pikturának is. Egész életében és egész életét a nemzeti pikturakialakitásának szentelte, de a klasszikus festészet értékigényvel. Mintegy 600 festményt kut attunk fel és vettünk

69 11 – FNyV 14 – 6725 – Fv.: Patyi Árpád

Rudnay Gyula

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA 1957

Meghívó

Műsor:

1. BIHARI: VERBUNK
   JÁTSZA AZ ÁLLAMI NÉPI EGYÜTTES ZENEKARA

2. KURUC DALOK — GULYÁS L. FELDOLGOZÁSÁBAN
   ELŐADJA CSAPÓ KÁROLY

3. PÁSZTORCSÁRDÁS
   ELŐADJA AZ ÁLLAMI NÉPI EGYÜTTES TÁNCCSOPORTJA

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

MEGHÍVJA ÖNT

RUDNAY GYULA

EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1969. NOVEMBER 29.-ÉN, SZOMBATON D.U. 16 ÓRA 30-KOR

MEGNYITÓ BESZÉDET

LÁSZLÓ GYULA

EGYETEMI TANÁR

MOND

övé volt, még fokozottabb ösztönzést fakaszt, hogy mentől több jót tegyen a maga hatáskörében.

Hónapokig tartó szenvedés után ez év március 1-én húnyta le örökre szemét.

Gellérthegyi kedves otthonából utolsó útja is a Műcsarnokba vezetett. Ravatalát a társadalom színe-java állta ott körül. A Földhitelintézet elnökén kívül a Társulat és az Egyesület nevében művészek bucsúztatták megható beszéddel. Őszinte visszhangja volt ez az összes művészek érzelmeinek, kiket ő oly melegen szeretett.

Harmónikus lelkivilágának szépségét vitte magával a magyar művészet kultuszába. Hogyne szerették volna őt a művészek, hol találhattak volna hivatottabbat ügyeiknek elintézésére.

Szinte megszoktuk, hogy az nem is lehet másképp. S talán ezért nem is mérlegeltük eléggé az ő igazgatói tevékenységének rendkívüli értékét. De most, hogy a halál kiragadta körünkből, egyszerre érezzük a veszteség nagyságát. Arra kell szüntelenül törekednünk, hogy a magyar művészet ügye csakugyan a nemzet ügye legyen s a magyar társadalom életrendjében olyan nélkülözhetlenné váljék, mint a levegő vagy a kenyér. Nem szabad elejtenünk ennek a törekvésnek eddigi eredményeit s az országos Magyar Képzőművészeti Társulat ötvenéves hagyományait lelkes kitartással folytatnunk kell tovább. A Társulat szervezete a művészek s a társadalom közreműködésére jövőre is minden alkalmas eszközt kínál. Csakhogy az emberén múlik, tudja-e azoknak kellő hasznát venni. S felmerül az a kerdés, valjon a mi művészeink igyekeztek e magokhoz vonzani, vágyaik, törekvéseik megértésébe belevezetni a magyar társadalom ifjabb nemzedékéből olyan jelesebb férfiakat, kikre számítani lehessen, ha a régiek lassankint kimúlnának, kikre megnyugvással lehetne bízni a Társulat ügyeit? Egy második Benkő Kálmánt nehéz lesz találni. De a magyar művészet és a magyar művelődés érdekében csak azt lehet kívánni, hogy az ő nemes példája soha el ne halványuljon.

SZMRECSÁNYI MIKLÓS

RUDNAY GYULA VÁZLATKÖNYVÉBŐL

Művészet 1912.

A lelkesült felköszöntésekre Benkő Kálmán az ő szokott közvetlenségével válaszolt.

„Nemrégen — mondta többek közt — kissé zajosabb összejövetel után egy kedves művésztagtársam afelett való csodálkozásának adott kifejezést, hogy hogy is lelheti kedvét valaki, akinek fűtött szobája s biztos vacsorája van, abban, hogy olyan téren munkálkodjék, hol számára a pár szál virág mellett bizony sok sok tövis is terem? Hiszen igaz, a fűtött szoba és az otthon többet ér a tövisnél. De az, aki csak az otthonát szereti, nem kap ám — ilyen vacsorát. És aki komoly törekvéssel halad a maga útján, annak nem igen fájnak a tövisek. Művészetünknek és művészi életünknek kétségkívül sok baja van, elmondhatjuk, hogy ezeket a bajokat sokkal többen keresik, mint amennyire sietnek rajta segíteni. Ha a dolgok mélyére tekintünk, azt látjuk, hogy ezekért a bajokért senkit okolnunk nem lehet. Ott van a forrásuk a magyar társadalom átalakulásában és kifejletlenségében, amelyből azok az időnkint felmerülő disszonáns hangok fakadnak. Kétségtelen, hogy ezeket a bajokat orvosolni nem tartozik a könnyű feladatok közé . . . Ezt csak a társadalom a maga egészében teheti. Ebben a közös nagy munkában mindenki, ha még oly csekély is, sikerrel közreműködhetik. Ennek a zajtalan, tevékeny munkának szerény, de hűséges napszámosa vagyok én is s mint ilyennek kétszeresen becses és drága a művészek szeretetének, ragaszkodásának és bizalmának ez a megnyilatkozása . . .“

Ezek a kedélyes szép szavak akkor hangzottak el, mikor a „kissé zajos összejövetelek“ és a „disszonáns hangok“ ilyen kíméletes, szinte gyöngéd elbánásra alig voltak érdemesek. De Benkőt éppen azért jellemzik, mert ilyen felfogással, ilyen érzéssel és ilyen jóságos életbölcseséggel tudta ő elsimítani a művészi életet zavaró személyes viszálykodásokat.

Ilyen volt ő minden téren, egész ember a maga nemében.

A Magyar Földhitelintézet évi jelentése azt mondja többek közt róla, hogy amikor a végrehajtási osztályt önállóan vezette, „. . . nemesen érző szívéből fakadó mély emberszeretettel párosult igazságos eljárásának nagy része van abban, hogy az intézet, a törvényadta kivételes eljárást teljes szigorral a legritkább esetben alkalmazta . . .“

Lehet-e szebb oldaláról bemutatni egy pénzintézetnek igazgatóját? s valójában díszére válik magának az intézetnek, hogy ilyen elismeréssel adózott az emlékének.

Benkő Kálmán egyike volt az első gellérthegyi lakóknak. A déli lejtő magaslatán épült az ő dupla fedeles, tömör pillérekre boltozott verandával ellátott háza, mely nem annyira városi villa, mint valamely falusi úri lak benyomását kelti. Remek kilátása volt a hatalmas Dunára, a vámház felé a főváros háztengerére s a nagy magyar síkságra. Szép, kiterjedt kertjét nagy szeretettel gondozta. Ritka fa- és bokorfajokat, szebbnélszebb virágokat természetimádó művészies kedvteléssel válogatott össze s ápolgatott maga körül. Verandájának boltozatára az ő meghitt s vele rokonérzésű barátja, Lotz Károly festett bájos allegóriákat. Szobáinak falait szintén Lotztól való három pompás képpel, azonkívül magyar művészektől finom hozzáértéssel vásárolgatott igen becses gyűjteménnyel ékesítette. A három Markó, Mészöly, Liezen-Mayer, Kelety, Ligeti, Ebner, Spányi, Aggházy, Pállya, Ujváry, Komáromi-Katz képeit, Senyei bronzszobrát, a kuruc trombitást láthatjuk ott, mint annak tanúságait, hogy otthon is a magyar művészettel kívánt élni benső vonatkozásban. Nagy tökéletességgel foglalkozott a fényképezéssel is. Csak kivételesen mutogatta gyönyörű felvételeit.

Így osztotta meg az idejét a Magyar Földhitelintézet, a Képzőművészeti Társulat és gellérthegyi szép otthona — kertje és virágai — között. Esemény volt, ha máshol is megjelent. Otthonában a boldogság akkor vált teljessé, mikor Lukács Antalnak, a Földhitelintézet volt igazgatójának nagy műveltségű legidősebb leányát nőül vette. Utolsó két évtizede a legszebb, a leggyöngédebb házastársi viszony zománcától megkapta az életnek azt a teljességét, mely az olyan nemesen és melegen érző lélekben, milyen az

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1021

Rudnay kiállítás Békéscsabán

Vasárnap, augusztus 9-én 11 órakor Békéscsabán a Munkácsy Mihály Múzeumban nyílik meg Rudnay Gyula, a magyar expresszionista festészet egyik nagy alakjának kiállítása. A kiállítást a Magyar Nemzeti Galéria anyagából Vas István muzeológus rendezi. Előreláthatólag 40 kép kerül bemutatásra, amelyből 30 olaj, 10 pedig grafika.

A kiállítást Kisdékiné Kirimi Irén dr. a Magyar Nemzeti Galéria művészettörténésze nyitja meg.

Ernő

Tej volt

Rudnay Gyula

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PESTMEGYEI HÍRLAP

Budapest

AUG 17

1021

— **Rudnay Gyula emlékkiállítás.** Az Alföld nagy magyar festőjének ötven alkotását mutatják be Békéscsabán a Magyar Nemzeti Galéria által rendelkezésre bocsátott festményekből és grafikákból.

Rudnay Gyula

IVÁNYI-GRÜNWALD BÉLA: ITÉLKEZÉS
„Hogyan lett Dúl Mihály uramból Rácz János“. Jókai Mór elbeszélése.
A Tisza István debreceni m. kir. tudományegyetem tulajdona. Az Ernst-múzeum kiállításából

RUDNAY GYULA: BOHÉMEK.
Orsz. M. Szépművészeti Múzeum. Az Ernst-múzeum kiállításából

RUDNAY GYULA: GRÓF JANKOVICH BÉSÁN ENDRÉNÉ ÜRNŐ ARCKÉPE
Az Ernst-múzeum kiállításából

Müv. 2.

Művészet 1929. 3. f.

1937. IV. 1.

Művész Kurir

Kunst-Kurier ★ Courier de l' Art ★ Courier of Artists ★ Kuriero de l'Arto

Szász Károly István művészeti szemléje

Képzőművészet

Iparművészet

Népművészet

Építészet

Műgyüjtés

Irodalom

Színház

Zene

Mozi

Divat

Kozmetika

Rudnay Gyula olajfestménye: Vihar után.

Ára 60 fillér.

Művész Kurir

képzőművészeti, irodalmi, szinházi, műgyűjtő és divatművészeti szemle

4. év, 1. szám 1937. január—február

Felelős szerkesztő: SZÁSZ KÁROLY ISTVÁN Felelős kiadó: SZALAY SÁNDOR
Főmunkatárs: SZÁSZ ISTVÁN festőművész
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Kender-utca 39. — Hivatalos órák: kedden és csütörtökön 4-től 6-ig
Munkatársak: Eösze András, Hartstein Péter, Hepke Elemér, Kató A. János, baracsi Kiss Júlia, Mártonfi Marinovits László, dr. Milhoffer Mária
Az illusztrációs anyag összeválogatását Bárány Erzsébet végzi

Előfizetési árak: egy évre 24 pengő, vállalatoknak 40 pengő, a közönség részére előirányzott propaganda előfizetési ár egy évre 6 pengő
Postatakarékpénztári csekkszámlánk száma: Szalay Sándor 18.579

Tartalomjegyzék:

Az örök művészet ismertető jellege.
Rudnay Gyula.
Kritika a kritikáról. Szász István.
Szemek. baracsi Kiss Julia.
A Műcsarnok téli kiállítása. Szerk. cikk.
Művészekről. Bárány Erzsébet.
Tutajok a híd alatt. Lovass Gyula.
Most jut eszembe, hogy . . . „Kis kacsa".
Morzsák. Mártonfi Marinovits László.
Pierette legyezője. Lovass Gyula.
Három csók. Ravatalomra.
Szász Károly István.
Olvadás. Kató A. János.
Korpács Lajosról. Szerkesztőségi cikk.
Akkordok. Hartstein Péter.
Mozi. Panza.
Téli szunnyadás. Kemény Mihály.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NOV DEC 2

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

Rudnay Gyula
1021

Rudnay Gyula és Fónyi Géza kiállítása

Rudnay Gyula festőművész, ahogy Juhász Gyula írja: „Dicső cigánya színnek, fénynek, árnynak -- Magyar borúnak és magyar derűnek", — emlékkiállítását a Nemzeti Galéria rendezte meg, amelyen nyilvántartott, mintegy 1200 alkotásának egynegyede került bemutatásra. *Bényi László*, a kiállítás értő rendezője és a katalógus írója annyi színnel, szeretettel méltatta a művészt, hogy voltaképpen rosszul esik nekem, amikor úgy érzem, hogy a kegyetlen igazság nevében ellent kell neki mondanom. Rudnay Gyula élete és munkássága ugyanis tragikus tévedés, az anakronizmus tragédiája. Még akkor is, ha ezt a művész elismerésekben gazdag élete során talán nem is érezte meg, még akkor is, ha lobogó makacssággal és (titkon mégis megérzett?) drámai feszültségekkel telten, makacsul végigvitte elképzeléseit.

Rudnay művészetét szokásos az új magyar romantikusok közé sorolni és képzeletdús, érzelemmel fűtött stílusáról szólni. Művészetének egyik olasz kritikusa — aki komponáló készségét és drámai színvilágát egyenest Tintorettóéval veti egybe, így ír róla: *„Rudnay minden képe magyar jelenteket, magyar tájakat ábrázol, ezeket valósággal átlelkesíti az a szinte áhítatos szeretet, amellyel a hazája iránt viseltetik."* És ebben a hazaszeretetben nincs is okunk kételkedni, még ha ennek a módját egy kortárs, mondjuk Derkovits mellé állítva hamisnak érezzük is. Marxista elemzésre szorul azonban, hogy mennyi az, ami ebből a művész kétségtelen és elvitathatatlan, nagyon magas szintű festői tehetségének (kézműves értelemben) kijár, és mennyi az, amennyi a Horthy-korszak irredenta propagandája eredményének tudható be. Rudnay ugyanis a Trianon utáni Magyarország egyfajta életérzését testesíti meg, elsősorban azoknak az édesbús, múltba vágyó, sokat vesztett középosztálybelieknek az érzését, akik a tegnap dicsőségével vigasztalták sanyarúvá fordult jelenüket. Talán innét származnak a duhaj kurucok, ősmagyar eszem-iszomok, csárdást táncolók és tárogatózók, Csokonai és Petőfi korának álromantikus visszaidézése.

Mondják, hogy Rudnayt fogva tartották gyermekkori emlékei; apja Kossuth-pártisága, és azoknak az estéknek a hangulata, amikor ő maga a nádasba vonult, ahol magányában könnyezve szavalta Petőfi verseit. De van egy más forrása is. Ő maga írja: *„Hegedűn sokkal könnyebben közelítettem meg azokat a művészi célokat, amit én lelkileg magyar művészetnek vallok. Festésre csak nyugtalanul, keseregve tudtam gondolni... Ezt a hatást, extázist, amit toborzóinkkal, Rákóczi-kesergőkkel emberek előtt elértem itthon is — Münchenben is, Rómában, Párizsban is — ezt kell a festésből is kikényszeríteni, akármi történik is —, mert a festésről lemondani nem tudtam."* Rudnay tévedése alapvető. A régi nóták visszaidézése *reproduktív* folyamat, de a festés *teremtés*. Az írónak — ha a múltról ír — módjában áll szembehelyezkedni saját témájával, ítéletet mondani róla, magyarán: *értelmezni*. Rudnay képei azonban nem értelmeznek, hanem — *vannak*. — Nem akarok „bálványt dönteni", de nemcsak Rudnayról van itt szó, hanem olyan esztétikai alapkérdésről is, amit nem ártott volna korábban részletesen elemezni.

Fónyi Géza 70. születésnapja alkalmából a Műcsarnok kamaratermében rendeztek visszapillantó tárlatot. A tárlaton — kivéve a köztulajdonban levő munkákat — a művész életművének javából a legjellemzőbb festményeket állította ki. Jellegzetes, szűkszavú, tompa alapokból itt-ott kivilágló, harsányabb színeket megpendítő, kiegyensúlyozott kompozícióin tájak, csendéletek, emberek vonulnak fel.

Mostani kiállításán a festmények mellett két kisebb mozaikja is szerepel. Ezzel a műfajjal 1941-ben kezdett el foglalkozni, majd Győrött, Csornán, Pestszentlőrincen, Inotán és Sashalmon készített mozaikokat. Munkásságának legszebb nemzetközi elismeréseként 1966-ban ő készíthette az Egészségügyi Világszervezet (WHO) genfi székházának mozaikdíszítését.

Bojár Iván

KORKÉP

KÖZÉLET—

A libanoni elnök köszönő távirata

Charles Helou, a Libanoni Köztársaság elnöke táviratban mondott köszönetet *Losonczi Pálnak*, az Elnöki Tanács elnökének Libanon nemzeti ünnepe alkalmából kifejezett jókívánságaiért.

A VDK párt- és kormányküldöttsége átutazóban Budapesten

Az MSZMP Központi Bizottságának vendégeként hétfőn — Albániából átutazóban — vietnami párt- és kormányküldöttség érkezett Budapestre *Hoang Van Hoannak*, a Vietnami Dolgozók Pártja Politikai Bizottsága tagjának vezetésével.

A küldöttséget a Ferihegyi repülőtéren *Gáspár Sándor*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja fogadta. Jelen volt a fogadtatásnál *Hoang Luong*, a Vietnami Demokratikus Köztársaság nagykövete, *Le Huu Van*, a Dél-vietnami Köztársaság nagykövetségének ideiglenes ügyvivője, valamint *Latif Shehu*, az Albán Népköztársaság nagykövetségének ideiglenes ügyvivője.

Nguyen Thi Binh külügyminiszter-asszony Budapesten

Nguyen Thi Binh asszony, a Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormányának külügyminisztere, *Péter János* külügyminiszter meghívására hétfőn baráti látogatásra Budapestre érkezett.

A külügyminiszter-asszony és a kíséretében levő személyiségek fogadására a Ferihegyi repülőtéren megjelent Péter János külügyminiszter és a Külügyminisztérium több vezető beosztású munkatársa. Ott volt *Le Huu Van*, a Dél-vietnami Köztársaság budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője és *Hoang Luong*, a VDK nagykövete is.

Kállai Gyula fogadta Ele Aleniust

Kállai Gyula, az országgyűlés elnöke, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöke hétfőn hivatalában fogadta a hazánkban tartózkodó *Ele Aleniust*, a Finn Népi Demokratikus Unió elnökét. A megbeszélésen részt vett *Bugár Jánosné*, a munkásküldöttség érkezett Budapestre, *Wieslaw Rydyger*, illetve *Henryk Marian*, a LEMP KB osztályvezető-helyetteseinek vezetésével. A küldöttségeket *Katona István* és *Káplár József*, az MSZMP KB osztályvezető-helyettesei fogadták. A fogadtatáson jelen volt *Bogumil Dabrowsky*, a Lengyel Népköztársaság budapesti nagykövetségének első titkára.

Angol kulturális küldöttség érkezett

C. Brashnak, az angol külügyminisztérium főosztályvezetőjének vezetésével hétfőn háromtagú angol küldöttség érkezett Budapestre, hogy tárgyalásokat folytasson a következő két évre szóló magyar—angol kulturális és tudományos csereprogramról.

Lakos Sándor Berlinbe utazott

Lakos Sándor, az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetének igazgatója az NSZEP Központi Bizottsága mellett működő társadalomtudományi intézet meghívására Berlinbe utazott.

Kitüntetések

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Bognár Géza* Kossuth-díjas akadémikusnak, a Távközlési Kutató Intézet tudományos igazgatójának, tudományos és tudományszervezői tevékenysége elismeréséül, 60. születésnapja alkalmából, *Keszthelyi Zoltán* írónak, írói és műfordítói tevékenysége elismeréséül, 60. születésnapja alkalmából, *Dankó Józsefnek*, az esztergomi Vak Bottyán Tsz elnökének, *Döbröntei Károlynak*, a Pamutnyomóipari Vállalat igazgatójának, *Farkasdi Zoltán* Kossuth-díjasnak, a Mezőgazdasági Tervező Vállalat főmérnökének, *Fischer Imrének*, a Magyar Műszeripari Egyesülés elnökének, *Heimer Jenőnek*, a Műszer- és Irodagépértékesítő Vállalat igazgatójának, *Horváth Imrének*, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem marxista—leninista tanszéke adjunktusának, *dr. Ladányi Józsának*, az orvostudományok doktorának, a Debreceni Orvostudományi Egyetem sebészeti klinikája egyetemi tanárának, *Magos Lászlónak*, a Lapkiadó Vállalat főkönyvelőjének, *dr. Szőke Sán-*

Rudnay Gyula

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 NOV 30

MAGYAR NEMZET

Budapest

— **Rudnay Gyulának** a Magyar Nemzeti Galériában rendezett emlékkiállítását szombaton délután nagyszámú érdeklődő közönség jelenlétében nyitotta meg László Gyula egyetemi tanár.

1024

Rudnay Gyula

KÜLÖNÖS BESZÉLGETÉS A MŰVÉSZETRŐL

Portré-kisérlet Rudnay Gyuláról

Írta: Révész Béla

Megállunk a festmények előtt és elfogadjuk a hatásukat érdeklődve, tetszéssel, néha megrendülten. Így van ez rendjén. Aki szeretni tudja a művészetet, érezze, értse, mit *nyujt* neki maga a kép. Mégis minket elgondolkoztat, *hogyan érzi, tudja a festményt a művész*, aki azt megalkotta?

Minden művészi megnyilatkozás: teremtés, aminek izzó a története. Az alkotás története, bonyolódott a lélek titkaival.

A kép, mint kiteljesült harmónia kerül elénk, de milyen *a viaskodó díszharmónia*, mely megdúlja a művészt, amíg a festmény, mint kikerekedett egész, merül föl az ecsetje alól.

Egyszer elmondani, az embereknek: *mi a kép*, a foganástól, a befejezésig, hogyan beszél róla az alkotó művész, *mi többet tud* elmondani nekünk, mint amennyivel a hallgatag festmény felénk fordul?

Élesebben: arról kísérletezünk, hogy *a cselekvő* művészt megpillantsuk a kép mögött, a teremtő erő, az ösztönösség megmozdulását...

Óhajtásaimat persze nem közlöm ilyen summázva Rudnayval de annyira elmélyült a gondolatváltásunk, hogy ráveszem őt *a kalauzolásra*. Társalgásunk kísérleti objektuma, Rudnay nagy vászna: »*Mária megérkezik a kánai menyegzőre.*« A velencei világkiállításról érkezett haza a festmény, itt terül előttem a műteremben, szélessége három méter, magassága két méter, frappáns világ, ami fölött az akció szenvedélyességével és az áhitat betakaró csöndjével, megbong az örök harang: *evangélium*.

Bibliás ember Rudnay. A nagy elődök öröksége őhozzá is elért, Rudnaynak sok sok *elgondolt* festménye szendereg, az ó és új testamentumban.

A foganás históriája bontogatja magát a bibliás álmok közül és megtudom, hogy az elkészült festmény *helyett*, *a másik témát* szerette volna megfesteni Rudnay: József alakját, amikor a hatalom delelőjén fölfedi magát testvérei előtt.

— Renlkívüli, mélységesen emberi ez a pillanat ... — hangsúlyozza Rudnay.

Ez a téma, még a távolságból zaklatja a művészt, de közelebbről már munkára mozdította a »fölséges tragédia«, — ahogyan Rudnay mondja — a kánai menyegző, ahol Jézus megtagadta az anyját:

— *Mi közöm nékem tehozzád, ó asszony? Nem jött még el az én órám* ...

Jézus meghirdeti, hogy Ő mindenkié ...

A kényességet megérintem:

— Mi volt a fontosabb, a téma, vagy a festenivaló?

— A téma a váz, ami a piktúráért van ... — felel Rudnay.

Aligha bolygatták a művészt ilyen offenzivákkal, mert akadozik, de megtalálja a szavát és a meggyőződéseinek mélységéből, egymásután felbukkannak a biztos gondolatai.

Mondja:

— A kompozíció érdekel a legjobban ...

Mondja:

— Az elgondolt menyegzőnek festőisége érdekel a leginkább ...

Mondja:

— A föltárt tragédiából sugárzik az a fény, amit én ráviszek majdnem minden festményemre ... *a fényt, mely nem a vidámságért való, nem könnyű, gondtalanul csillogó*, de hősies, mint amilyennek én a kánai menyegzőt is éreztem ...

— Már adja, mondja Rudnay, amit megfürkészni akarok, különösen beszél a színekről, a vörösről, feketéről, kékről, a szín csak eszköz, a *tárgyasságot* szolgálja, »megnevez«, de a lényeg a színek kontrasztja, amiből kiszüremlik a harmónia, a festőiség: a fény...

A színek a hegedűsök, a fuvolások a fölzúgó orkeszterben, kezesei Rudnaynak, lelkéből lelkedzetten kedveli őket és naívan, de megkapóan hat, amikor büszkélkedve magyarázza:

— *Igazi* velencei fehér volt a tubusomban. Jézus asztalának terítőjét ez a fehér szín világítja...

A *Fény* titkait, lepleit leplezi a művész. A centrális világosság, Jézus asztala. A festmény két oldalán a torlódó alakok sötéten színezettek, a sötét színek köntöseit, redőit tónusokkal nyugtalanítják a kontraszt-színek, a hullámzó feketeség a világosságot övezi, annak világítását akarja fokozni: a fényt, mely Jézus fölött emelkedik, túl a hídon, fölsugárzóan a mennybolt felé, melynek peremén meglobognak a kék felhők.

A művész előttem átéli a kép történetét. Még mindig a Fény küzdelmeiről beszél, emlékezik, ahol most a híd van, oda dombot akart festeni, de megtalálta a híd-megoldást, így Jézus mögül a világosság, szervesen áthaladhatott a firmamentumra és:

— *Könnyebb lett a kép és elősegítette a rejtett szimetriát*...

Titkos szavak esnek, jól benne vagyunk már a probléma sűrűjében és firtatom:

— *Rejtett szimetria?*...

— Igen, ez az, ami nélkül nincs festmény és amiről csak a festő tud, a közönség nem veszi észre. Nem is szabad meglátnia. A kompozíció fölépítése, a festmény biztonságos hatása, jórészt a rejtett szimetriától függ... Például az a kimagasló üdvözlő alak, az árboc mellett, logikusan odatartozik az ünneplő sokadalomhoz, de voltaképpen azért emelem ki a képből, hogy szembekerüljön a festmény másik oldalán lévő oszlopcsarnokkal. Ebbe a két függélyesbe szorítom bele a kompozíciót. Ez a két összedolgozó szimétria egységbe fogja a vásznat, az egyéb kisegítőkkel együtt... Például az árboc tövében mozduló női alak vörös ruhája, összecsendül az oszlopcsarnok vörös drapériájával, a kék palástok Jézus asztala körül, összehangzanak az égbolt kékjével, így felel a sárga a sárgára, a szín a színre, forma a formára, a kép szemléléje csak a festményt látja, nem szabad mást látnia ... *Rejtett szimetria*, a festő rögtönző ösztönössége és mesterségbeli tudása...

Nagy boszorkányság a mindenki foglalkozása, pláne, ha az a foglalkozás ilyen levegőbe emelt, szférákba kapaszkodó furcsaságokkal foglalkozik.

Tónus? Harmónia? nem igen reális fogalmak, de a festő olyan avatottan tud beszélni róluk, mint a versíró a versről, regényíró a regényről, a mérnök a felhőkarcolóról.

Éppen az a megható, életformák előtt egyformán leboruló, hogy a legrevoltálóbb emberpéldány: a művész is, kell, hogy magára aggassa a fegyelem szorítóját, ha dolgozik. A szárnyas csudát *a benzin*, *a motor* megszerzett fölszereltsége irányítja...

Beszélgetésem Rudnayval, a lázongó, még föladatokra kijelölt talentummal azért annyira emberi, mert az őszinteségek során mindinkább ráismer, hogy oka-foka van annak, ha meg tudja alkotni képeit. A szépnek humusza: a rút: verejték. A nagy festmény mámoros zengése kakofóniás küzdelemből indul. Ihlet, talentum, meglendülés: számítás, ravaszdi tudás, földi kullogás ...

Sokfelől elszemléltem a hatalmas vásznat, mely úgy zúg a déli világosságban, mint a szertartás; szentek, zsoldosok, tarkálló nép olyan ruhákban, hogy históriával telik meg a jelenet. Mondom, az ilyen tabló megfestéséhez bizonyára sok stúdiumra volt szükség, mire Rudnay pompás egyszerűséggel felelt:

— A képet már régen elgondoltam... Az alakok pedig nem okoztak gondot, mert *akik itt szerepelnek, más képeimen már megfestettem őket parasztioknak, cigányok..ak, garabonciásoknak*... Csak éppen áthelyeztem őket a jézusi miliőbe...

Tetszik ez a közlékenység. Jézus udvarának ilyen megszépítése, aki így is találkozik Lázárjaival, a szántók, országútak nyugtalanjaival ... és megkérdem találgatva, amit már úgyis tudhatnék:

— A vázlatok?...

— *Ezt a képemet is vázlatok nélkül festettem*...

Szóba kerül a »kompozíció«: eleme, ereje Rudnaynak.

A »műhely« egészen kitárul, a művész megmutatja a festményen, hol akadtak elébe a sugalló pillanatok, mikor, mit míveljen, a kép baloldalán kezdte meg a komponálást: *már végleges festést;* a sokaságot köralakban, *végleges* elhelyezkedéssel egészen Máriáig vezette, úgyhogy a Szent Anyát, ez a föltorlódó keret is már elválasztja Jézustól, aki magányos távolságban ül mindenkitől, hogy elmondja *majd* a tagadást, a közelébe érő mindenkiért...

— Mennyi idő alatt készült el a festmény?

— A kép háromnegyedrészét az oszlopcsarnokig, egy délután festettem. A többit másnap délelőtt, *mert már beesteledett.*

Csak csupán ezért...

Ha a lebegő piktor el nem oltja a világosságot, az alázatos piktor fest, termel szakadatlanul. Száguldó órák és »kész a mű«.

Igaz, hogy évek tipegnek föl, a varázsló küszöb elé...

letár«; ellenben proletár lesz a tudomány nélküli diplomás ember. Azzal, hogy a doktorátust élet-halál kérdésévé tették a pályák egész során, lesüllyesztették a színvonalat, mert elvégre az egyetemi tanárok is csak emberek és nekik is van szívük. A doktorátus így vált a tudományosság paródiájává s a diplomás emberek számának szaporítójává.

Nagyon örvendetes, ha a doktorátusnak minősít jellegét igen messzemenően korlátozzák.

Az ügyvédnek a hetvenes évek közepéig nem kellett doktorátus. Ez a sallang neki felesleges Száz ügyvéd közül egy müveli csak a jogtudomány Sőt megfontolandó volna, hogy nem kellene-e ko látozni a doktori címet még az orvosoknál is? Ho landiában vannak nagyon kitünő orvosok, akik ne doktorok. Az egyetemet éppen úgy elvégezték, mi az orvosok, a vizsgákat is éppen úgy letették de mégsem orvos-doktorok, — mint ahogy nálunk vannak kitünő gimnáziumi tanárok, akik nem fil zófiai doktorok.

Talán érdemes volna gondolkodni arról, ho nem volna-e célszerü meghonosítani nálunk az a gol—amerikai rendszert! Aki az egyetemet elvég s az összes vizsgákat leteszi, kapja meg a B. (Bac laureus) címet, a talárral és kalappal. Ha az ille tovább tanul az egyetemen s tudományos munk produkál, kapja meg később a M. (Magister) cím s további évek mulva, további tudományos eredm nyek alapján adják meg neki a D. (Doctor) cím s a mai habilitációs eljárás helyett, mely még avultabb, mint a doktorátus, ez a cím jogositsa magántanári előadások tartására és az egyetemi nári állásokra.

A közönség hamar föl fogja ismerni a külön séget a régi »Dr.« és a jövendő »D.« között.

Mert nem a tudomány értéke devalválódott, hanem csak a diplomáké. Az inflációs, papír-diplomák helyett tessék csak tudományos alapon adni diplomákat, — ezeknek értéke a régi diplomához úgy fog viszonylani, mint a pengő a papírkoronához. A jobban képzett emberek érvényesülését, ami igen nagy közérdek, egy egészséges reform nélkül nem tudom elképzelni.

— Lujza dán anyakirályné meghalt. *Kopenhágából* jelenti tudósitónk: *Lujza* özvegy dán királyné, X. *Keresztély* király anyja szombaton 78 éves korában az Amalienborgi kastélyban tüdőgyulladás következtében *meghalt*.

— »Az ügyészi tekintélyt lerontó botrányos viselkedésért« hivatalvesztésre ítélték Dolowsciák Mihályt. *Dolowschiák* Mihály ügyészségi alelnök, akinek neve először az *Erdős*féle botránnyal kapcsolatosan került fegyelmi hatósága elé, szombaton délelőtt a királyi itélőtábla fegyelmi bírósága előtt felelt azokért a különös szabálytalanságokért, amelyekkel *felettes hatósága* megvádolta. Amikor az Erdős-féle vesztegetési botrány kipattant, Dolowschiákot — aki a Márffy-perben a közvádat képviselte — ügyésztársai a Sztrache főügyészhez beadott nyilatkozataikban azzal vádolták meg, hogy *ügyvédekkel feltünő módon barátkozik, vacsorákra való meghivásokat elfogad s ennek ellenében protezsál, kijár*, sőt az ügyészségi elnök szigorú tilalma ellenére, egyik ügyésztársától, *Mankovich* Antaltól egy büntetőügy iratait *magához vette*. A királyi itélőtáblán *Degré* Miklósnak, a tábla elnökének elnöklete alatt működő fegyelmi tanács előtt Dolowschiák Mihály azzal védekezett, hogy ő emberileg lehetett gyenge, túlságosan jószivü, s hogy ügyésztársai, akik azt állitják, hogy náluk kijárt, hogy őket a náluk lévő bünügynek valamilyen irányban való eldöntésére ösztökélte, *valótlant mondanak*. Azt állitja, hogy ő ellene egy titkos kéz hajszája folyik, hivatkozik arra, hogy az ötvenegy kihallgatott tanu közül csupán *hat* volt terhelő

im
Bunsthil ist Gottlieb
im Wartburg
Klemt
der
er läßt mit Wolfram
von Eschenbach sich vergleichen.

bírókká, dr. *Literáty* Dezső mátészalkai járásbírósági titkárt a *mátészalkai* járásbírósághoz *járásbíróvá*, dr. *Schwepler* János szegedi törvényszéki és dr. *Tóth* Géza szentesi járásbírósági titkárokat a *Lágyulai* törvényszékhez *törvényszéki bírókká*, dr. *Lázár* Lajos budapesti büntetőtörvényszéki titkárt az *orosházi* járásbírósághoz *járásbíróvá*, dr. *Posch* Ede kecskeméti törvényszéki titkárt és dr. *Magos* Lajos pestvidéki törvényszéki jegyzőt a *kecskeméti* járásbírósághoz *járásbírókká* kinevezte; végül *Jakó* Pál budapesti központi járásbírónak, *Zsoldos* Benő budapesti büntetőtörvényszéki bírónak, dr. *Varga* Károly pécsi, dr. *Guta* József és dr. *Szádeczky* Lajos budapesti ügyészeknek az ítélőbírók és ügyészek részére megállapított *II. fizetési csoport* jellegét adományozta.

— A közös vagyon felosztása Ausztria és Magyarország között. Ausztria és Magyarország között évek óta tárgyalások folytak oly célból, hogy a két állam között még függőben lévő *pénzügyi természetű kérdések*, különösen pedig azok, amelyek *a volt közösségből származnak*, barátságos megegyezés útján rendeztessenek. A két állam kormánya között 1923 február hó 26-án kötött egyezmény olyképpen rendelkezett, hogy meg nem egyezés esetén a vitás kérdések *döntőbíróság* elé terjesztendők. Az osztrák kormány az elmult évben *Kienböck* Viktor nyugalmazott szövetségi minisztert, a magyar királyi kormány pedig báró *Szterényi* József nyugalmazott minisztert küldötte ki választott bírákul. A két választóbíró az osztrák és a magyar kormány egy-egy delegációjával március 8-tól 16-ig *Lovranában eszmecserét folytatott* és szakreferensek és szakértők bevonásával az anyag beható megvizsgálása alapján *a legfontosabb kérdések egy egész sorában teljes és végleges megegyezésre jutott*. A megegyezést okmányba foglalják és a két állam kormánya elé fogják terjeszteni. A két választott bíró megegyezett végül abban, hogy májusban újból összeül, hogy megkíséreljék a még függőben lévő ügyeket hasonló módon tisztázni.

— A Nemzeti Szalon csoportkiállítása. Nyolc festő, egy iparművész és egy szobrász vesz részt a *Nemzeti Szalon* vasárnap megnyiló csoportkiállításán. Valamennyien érdekes munkákkal vonulnak fel, ha nem is reprezentálnak egyforma niveót. Jólesőn ugrik ki közülük elsősorban *Farkasházi* Miklós, akinek grafikái fejlődésképes, egyéni értékekben gazdagok. Formanyelve egyszerű, mindig nagy és jellemző foltokba foglalt hangsúlyozásra törekszik s célját legtöbbször sikeresen el is éri. Erős dekoratív érzéke főkép kontúros képein mutatkozik meg, amelyek színes fantáziájának is meggyőző dokumentumai. Mellette *Jándi* Dávid tünik fel, nyugtalan, robusztus erejü, benső forrongás stádiumára való pikturájával. Még nem felejtette el egészen Szőnyit, de már komor hatású képein s főkép grafikáin, határozott körvonalakban bontakozik ki szimpatikus egyénisége. Egyelőre inkább formabontó, ám a színtézis keresésének is számos jelét adja. Várakozással nézünk további fejlődése elé. *Éber* Sándor most először állit ki a fővárosban, holott vidéken, mint kedvelt és méltányolt freskófestő már szép sikereket aratott. Tájképein is megérzik a fejlett ízlésü, lendületes grafikus hajlandósága, ami annál kevésbé zavar, mert vásznai tele vannak a természet áhitatos szeretetével. *Borsos* Károly komoly naturalista-tehetség, *Rónay* Kázmérral együtt, akinek tájképei rokonértékeket mutatnak. *Fodor* Olga szintén igen tehetséges festő s különösen aktjai reprezentálják. *Szente* János finom tájképei s *Rechnitz* Olga dekoratív hatású képei teszik teljessé a festők együttesét.

Rudnai Gyula

építész

Major Máté: A dolgozójember otthona. Uj Építészet 1948. 5 [Uj Csepel] sz. 172, 174, 176. l.
Pontház terve repr.

érte a Kenyérmezőn a legio XIII. geminatörzset valamelyes olyan katasztrófa, minek következtében ez a tábori jelvény veszendőbe mehetett.

Bármiként történt legyen, annyi bizonyos, hogy ez a szerzeményem is az általam megalapított dévai múzeum értékesebb reliquiái közé tartozik. *Téglás Gábor.*

Luthernek a sárospataki főiskolában őrzött könyvei.

Általánosan ismeretes, hogy egy-egy ma már ritkává lett, vagy épen egyetlen példányban fönmaradt könyv féltve őrzött kincse úgy a magán-, mint a közkönyvtáraknak.

Hasonlókép értékesek és becsesek az olyan könyvek is — még ha nem tartoznak is a ritka vagy egyetlen példányok közé — amelyeknek egykori tulajdonosai közül egyik vagy másik valamely nagyhírű tudós, nagy költő, kiváló művész vagy jeles államférfiú volt. Különösen becsesek és értékesek aztán azok a példányok, amelyekről kétséget kizá-

Schöner Trost» cz. 1535-ben Witte
megjelent egyházi beszéde, melyne
lapján a reformátornak Lauterbac
deák számára írott két sornyi ajánlá
Szemle 1901 : 126; Ösvény. 1913:
másik pedig Luther Bibliájának
wittenbergi kiadása, melynek címl
levelén a reformátornak Sax János
írott ajánló sorai olvashatók. (Prot.
1901 : 128. Hasonmásban : Ösvény. 1
lapjához csatolt melléklet. 16 sorny

I.

A sárospataki Luther-ereklyék eg
4r. alakú (táblái: 21·5—16 cm.
szinű, fényes, préselt bőrbe vont
kötésű, gyüjtelékes kötet, mely a
tor következő hét német nyelvű
foglalja magában:

1. Ob kriegsleutte auch | ynn selige
seyn kün|den. | Mar. Luther. | Ged
Wittemberg. | M.D.XXVI. || Medail
ben: balról zászlós bárány, jobbról L

Ещё один способ сделать из обычного человека
героя – это дать ему в руки оружие. Вот
и Ганс Кюхельгартен, который до этого
был обычным школьником, получает
в руки меч и становится героем.
Меч – это символ власти, силы и
справедливости. Ганс Кюхельгартен
получает меч от своего отца, который
был рыцарем. Меч – это символ
преемственности. Ганс Кюхельгартен
должен доказать, что он достоин
носить меч своего отца.

számba a kiállitás előtt. Ennek természetesen csak egyrésze ke rülhetett bemutatóra. Nagyon sok képe külföldön maradt, mert e gyike volt Rudnay azon festőknek, akik sikert, sikerre halmoztak külföldön, de ez a siker nem csak erkölcsi volt, hanem anyagi is. A képeket szinte szétkapkodták. Tudomásunk szerint például több, mint 100 képe van Olaszországban.

Elek A.

RUDNAY GYULA

VASARI beszéli Mantegna életrajzában, hogy a padovai Squarcione, ki rendkívüli művészegyéniség lehetett, ha jelentőségét azon a mély hatáson mérjük meg, amellyel híressé lett tanítványaira volt, a padovai Squarcione olyan módon vitte előbbre művészetében tanítványát, az ifjú Mantegnát, hogy ókori szobrok gipszöntvényeit rajzoltatta vele. Mantegna utóbb a természethez is közelebb került, de az emberábrázolás római stílusa végig megérzett művészetén. Hazájában ezen senki meg nem ütközött. Ellenkezőleg, valami magasabbrendűt láttak abban a törekvésben, ha a művész az elmúlt nagy korok művészetében keresett ihletett és talált stílusára. Az egész olasz renaissance története példa rá. De azóta is: minden nemzet és minden kor művészetének történetében csak két lehetősége volt az inspirációnak: a művészeti hagyomány (tehát a múlt művészete), vagy a természet, és mint harmadik eshetőség: a kettő együttvéve.

Rudnay Gyula első munkáira ki emlékezik? Azoknak a művészeinknek egyike ő, kiket nagysokára fedeztek föl s kiknek ifjúsága, benne a keresgélés és tapogatódzás időszaka, úgyszólva tanútlanul múlt el. Mire észrevettük, mire megrázkódva álltunk meg az élet fájó sötétségéből kiserkedt képei előtt, már régen túl volt bizonytalanságának korán. Hangja már telibe szólott. De ismerősen szólott, olyanvalakiéra emlékeztetett, kinek teste bár rég elmúlott, de a hangja hatalmasabban zengett, mint valaha: Munkácsyra. A sikerült fiú szokott annyira az apjára ütni, mint a korai Rudnay a korai Munkácsyra. De egyet lépett művészete pályáján s már másra is emlékeztetett: a spanyol Goyára. S van képe, amely előtt Velazquez emléke sejlik föl a nézőben, és megint olyan képe, amely előtt lehetetlen a nagy velenceiekre nem gondolni: Tizianóra, Veronesére, Tintorettóra. Hogyan lehet ez, ha nem eklektikus festőről van szó, vagyis utánzóról, hanem eredeti egyéniségről? Csak egyféle módon: azok az időben, térben egymástól távol eső festők szintén úgy viszonylanak művészünkhöz, mint apa a gyermekéhez. Nagybőségű művészek voltak azok is, indulattól háborgók, szenvedélyes lelkűek. Tanítóinak ösztönösen választotta őket Rudnay, mert úgy érezte, hogy mint hozzájuk hasonló az ő útjukon biztosabban eljut céljához: ahhoz, hogy belsejének feszítő erőit kifejezésre váltsa. Az igazi tehetség abban különbözik a féltehetségtől, hogy mintaképeiben a lényeges megtanulnivalót érzi meg. Nem ügyességi fogásokat, nem kész megoldásokat tanul tőlük, hanem új lehetőségek villannak meg benne általok. Példájukon bátorságra kap ahhoz, hogy túltegye magát a konvención, hogy szokatlant, sőt rendkívülit merjen, annak a rendkívülinek megfelelőt, ami belülről feszegeti. Ennyi a jelentése annak, hogy Rudnay művészete bizonyos régebbi művészekére emlékeztet. Ennyi és nem több.

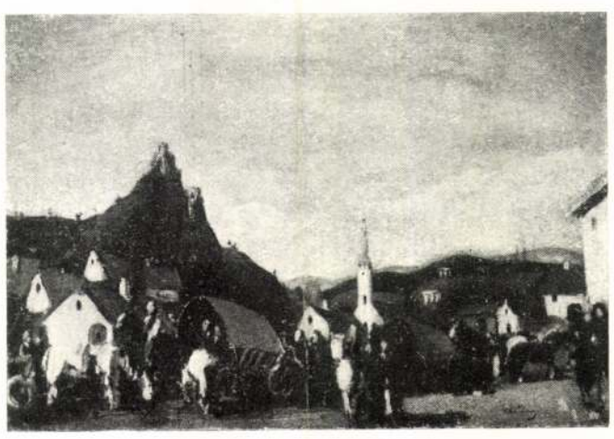

RUDNAY GYULA: FELVIDÉKI VÁSÁR

Első és legmélyebb hatású tanítómestere mégis csak a természet volt. Lelke eredendő szomorúságára az felelt elsőül visszhanggal. A sötét

 – 16. l.

A Műbarát 1922. II. évf. 1. 4.

kieszközölt számára ösztöndijat, hogy Rómába mehessen.

Ily módon néha valóságos társulatok verődtek össze, hogy egy-egy tehetségesnek vélt ifjú kiképeztetése lehetővé váljék. Hallgass Mátyás szobrászt Bohusné, Csáky grófnő és Marich báróné taníttatta s utaztatta külföldre. Faragó József szobrászban Birkás Endre gazdatiszt fedezte fel a képfaragótehetséget Ujbányán, felhivta rá a közönség figyelmét, aminek az lett az eredménye, hogy a művészet néhány barátja Pestre hozatta 1840-ben, értekezletet tartottak ügyében a Nemzeti Kaszinóban s forma szerint való gyámot neveztek ki számára Antal Mihály személyében. Kevésbbé szépen fest Létai festő esete, aki főképen krétarajzú arcképeket készített Erdélyben. 1816-ban Döbrentei ajánlólevelekkel küldte az uraságokhoz, sok helyütt be sem bocsátották, végre maga Döbrentei gyüjtött a szűkölködő számára s igy kapott Wesselényi Miklósné bárónétól, Jósika Miklós bárótól, Bethlen Gergely gróftól, Bánffy Lászlóné grófnétól, Bethlen Ádám gróftól 5—30 forintot, másoktól még csekélyebb összegeket. Gyüjtést rendeztek 1846-ban Dozsnyay Károly festőszobrász érdekében is, a Honderű aláirási iveket bocsátott ki, ily ivet Batthyány Kázmér gróf és Liszt Ferenc is magára vállalt, Marczibányi Livius pedig azonnal három évre kötelezte magát Dozsnyay javára. A Nemzeti Kör 1844-ben Nemes Pál szobrásznak, Ferenczy István tanitványának segitett egy bécsi úthoz. Ritkább eset, hogy egy-egy város ex offo gyámolit valamely művészt. De tudunk példát erre is. Igy Pest városa 1847 körül ösztöndijas növendékeket tartott Marastoni iskolájában, Kolozsvár pedig Böhm János fiatal épitészt küldte Münchenbe s az ott tanult a város költségén 1833—36-ban. Nem egyszer a legszélesebb nyilvánossághoz fordulnak a művészek pártfogásért. 1826-ban nyomtatásban keres tanulmányai folytatására mecénást Marczinkay Elek; Adler, a pozsonyi fafaragó a »Pannonia« útján kisérli meg ugyanezt 1847-ben, három évvel korábban Clair Alajos szobrász atyja keresett hirlapilag a fia számára pártfogót.

Lyka Károly.

VASZARY JÁNOS: FEHÉR AKTOK

felhőktől borús ég, a sinlődő szegény föld, melyen a félénk tavasz csak fáradtságot talál, borzongó satnya csemetéket a domb gerincén. Az alkonyat felhőtelen kék ege, mely alatt sötéten pislákol még az élet reménysége és nyomorultúl éled a föld. A szemhatár felé elfehéredő késő estalkonyi ég, mely alatt lassan barnulnak a dombok; az árnyék úgy ereszkedik le rájuk és veszi magát gyűrődéseik, a völgyek közé, mint a lejebblejebb szálló, önmaga határa felé közeledő basszushang: megsötétülve, megmerevedve leng egyet-egyet, azután megáll és amint megállott, már ki is hült. Barna halál. S mint a vergődő élet reménysége álldogál a hegytaréjon egy-egy füstszálacska módjára pelyhező zsenge fatörzs. Néha haragtól feketéllik a kék ég, máskor a kéksége olyan mély, hogy fájdalmas beléje nézni. Természetet festeni vajjon kitől tanult Rudnay? Ilyen képei előtt miért nem emleget senki idegen mestereket? Alighanem azért, mert a tájfestésben mindjárt a maga stilusára talált rá. Nem is lehetne tájképeit senki másnak munkáival összetéveszteni. Egy költészettel teli léleknek tágulásai azok az örök fenséges előtt. Az elérzékenyülés, a bánat felsóhajtásai a lét fájdalmasságán. Olyanvalaki látomásai, kinek élete nagyobbik felét gond és keserűség sötétítette el s ki azért mindent, még a világosat és a tarka-szinest is a maga sötétjéből látja. Képein a sötétség nem szineknek puszta fölrakása, hanem élemény és belőle fejlett világnézet. Nem érzéketlenség az élet egyéb jelenségei iránt, hanem állandó tragikus érzés. Vannak enyhüléses időközei is s olyankor mint a viharos égen szakadt résen át a szivderítő szinek világa jelenik meg művészetében. Van néhány olyan tájképe — és lesz még majd több is —, melyeken szinte kacag a kék és a zöld.

RUDNAY GYULA: TÁNCOLÓK

Tájképei és alakos festményei között különbséget tenni azonban helytelen megállapítá - sokra vinne. Az emberábrázolásra is a természet ihlette meg Rudnayt. Emberei, akár egyesével állitja őket a térbe, alacsony szemhatárú ég elé tépett silhouettenak, akár csoportokká fűzi őket, nyugalmi állapotukban vagy szenvedélyes mozgásban: embert úgy elképzelni és megérzékiteni csak az tud, ki látni és ábrázolni a természettel szemközt tanult meg. Rudnay művészi fejlődésében tehát az első fok a természet volt. Nem úgy, mint a művészettörténet bizonyos elmúlt korszakainak művészeiében, kik művész-mintaképeik ábrazolásán keresztül már csak a transzponált természettel ismerkedtek meg, amely az érzékeket föl nem üditi és a képzeletet meg nem termékenyiti. Rudnaynak minden emberalakja a természettől lelkezett életrészlet. Még oly fantasztikus jelmezbe bujtatva is, a mozgásnak még olyan féktelen lendületében is, élve eleven emberek. Mindebben a természet volt mestere, nem a hagyomány.

Az előtte élt mesterektől egyebet tanult meg Rudnay. Munkácsytól azt, hogy lelke borongásának színét a szépiával és a bitume barnájával hogyan érzékitse meg, s a barna sötétségben temperamentumát fölvillanó fehér foltokban hogyan csattantsa ki. A barnán érző művész ettől a mesterétől tanult meg barnán beszélni. Fejlődésének során

a második mester, ki mélyen meghatotta, Goya volt. Tőle azt tanulta meg, hogy lelkének szenvedélyességét, az életről való tra ikus felfogását hogyan fejezze ki formával és éreztesse még ecsetjének húzásaival is. De azért Rudnay szenvedélyessége és tragikuma mennyire más mint a spanyol művészé! Goya nagy indulata, mellyel az emberiséggel szembefordul, nemcsak felháborodás, hanem megvetés és káröröm is. Legjellemzőbb ilyen képei mindenikében van bizonyos mértékű satanizmus. Rudnay más temperamentum. Az ő kitöréseiben a fájdalom vehemenciája szabadul ki, az örökölt szomorúságé, mely néha dacig, néha haragig fokozódik, de forrása mindenkor önmagának fájdalma. Mert ember ő

> . . . kinek a sors,
> Az élet, évek és napok
> Szívének gyökeréig fájnak.

Fejlődése folyamának jó részén a szegénység érzéséből sarjadt elképzelések festője volt Rudnay. Képeinek tárgya rendszerint egyetlen alak volt, egy-egy tépett gúnyájú férfi, kinek tragikus silhouetteje vad elszántsággal feszül neki a haragos égnek. Egy-egy borongó nő, kinek alakja a szürke égről és a szürke földtől olyan vigasztalanul válik el, mint a kétségbeesés. A többalakos kompozícióhoz, a mozgalmassághoz, ahhoz, amit festői értelemben opulenciának neveznek, csak később jutott el Rudnay. Talán hogy a csillaga kezdett kifényesedni, életéről a gyászszínű ború fátyla leszakadozni. Eredendő bőségének szarúja nyílott ki benne, ki tudja, micsoda érintésre. 1918-iki első gyüjteményes kiállításán láttuk addig megbújt gazdagságának első kitárulását: első sokalakos kompozícióinak vázlatait, melyeken a tömegekkel még nem birt; mint alaktalan sokfejű gomolyok nyüzsögtek azok a vásznon. S ekkor ért ahhoz a fényességhez, mely a maga alvó fényességét egyszerre lángra gyújtotta: a cinquecento velencei festőihez. Az ő hatásukon Rudnaynak a hagyományhoz való viszonyát legjobban megfigyelhetjük. Tizianónak vagy Paolo Veronesének egy-egy emberekkel népes, fényes kelméktől, szép testektől ragyogó és nemes mozdulatoktól áradó képe előtt, melyen a tárgy és a megbízó kitűzte feladat csak arra való ürügy volt a festőnek, hogy korának minden elképzelhető gazdagságát halomba hordja, és megfoghatóvá tegye azt a gyönyörűséget, melyet az élet bősége ád, — egy-egy ilyen hatalmas vászon előtt a magát megtartóztató, beszédét rövid mondatokra szaggató Rudnay így kiálthatott föl: Hát így is lehet?

RUDNAY GYULA: MÁRIA ÜDVÖZLÉSE

És így is szabad? — S fölszakította a zsilipet, amely képzelete kiáradásának útját állta addig.

Nagyszabású és dagadó bőségű képzeletnek nyílt meg az útja. Az a Rudnay, kivel ezeken a munkáin megismerkedünk, egyenes folytatása ugyan az előzőnek, de mégis mennyire más annál. Az életen való örömének föléledése szinte nyomról nyomra követhető ezeken a képein. Az élet még mindig tragikus látvány neki, de már nem olyan félelmetes, mint addig volt, már szeretni tudja, örülni tud neki, szinte jólesik vájkálnia gazdagságában, tömegeit játékosan fölvonultatnia, tarkaságát szétszórnia. Micsoda Rudnayba ojtott veronesei pompa és mozgalmasság például a »Mária üdvözlése« című hatalmas vásznon (l. 14. lap). Mennyi emberalak rajta, hányféle cselekménynek egy kompozicióba szerkesztése. A kép címében foglalt téma — Mária és az előtte térdeplő öreg férfiú — csaknem eltűnik az emberalakok várakozásának, csodálkozásának, nekilelkesedésének, a háttérben ágaskodó lovaknak mozgalmasságában. És akármennyire érzik egészén is, bizonyos részein is Velence stílusa, mégis milyen eredeti ez a kompozició. Milyen pompás ötlet a háttér ívben feszülő hídja, mely a szereplőknek két magasságban való megosztását teszi lehetővé s egyben kitűnő keretéül szolgál a megterített asztalnak, amely előtt Jézus és tanítványai ülnek. Vagy a »Tinódi Sebestyén« című kompozíciós vázlaton (l. 15. lap) Tinódinak heroikus alakja, amint tintorettói hevességgel és erővel kap lantjának húrjaiba. Mekkora emberzuhatag ezen a képen is, milyen lendülete a mozdulatoknak és magának a megfestésnek is. Megkapóbbnál megkapóbb víziók. S hiába juttatják eszébe a nézőnek klasszikus emlékeit, mindezek a képek nagy eredetiségű képzeletnek kitalálásai. Olyan képzeletéi, melynek csak alkalomra van szüksége, hogy minden emlékétől elszakadjon és semmi valaha megvolthoz sem hasonlítót alkosson. Hiszen már most is vannak olyan látomásai, melyekben a művészet legősibb motívumai megifjulva támadnak föl. »Angyali üdvözlete« (l. 16. lap) talán Fra Beato Angelico óta legeredetibb felfogása ennek a sokszorosan ősi témának. A misztikus jelenetet a szabad természetben mutatja be. A kékesen fehér, sápadt rengeteg ég a háttér, aljában alacsony barna dombhullámok. A kép közepén áll a Madonna gyöngéd alakja fáradt rózsaszínben. Ugyanolyan spanyolos ízű rózsaszínben a fölmeredő szürke szárnyú Gábriel arkangyal. S a kép szélein, jobb- és balfelén profán emberi alakok, férfiak, meg egy űlő nő, részvétlen tanúi a csodának, de sötét foltjukkal megragadó bekeretezői a kép édesség nélkül való rózsaszín-kék harmóniájának. A vizionárius elképzelésnek és a valóság realista felfogásának mesteri összeegyeztetése ez a festmény. Szinkompozíciójában van valami spanyol zamat, mint ahogy Rudnay újabb műveiben általán sürűn találkozunk olyan szinelemekkel és színhatásokkal, melyek a spanyol festőművészetet — és nemcsak a régit, hanem a mait is — jellemzik. Rudnay legmagyarosabb jellemű képein, például a »Táncolók« kompozícióján is (l. 13. lap), melynek színtere magyar falu, háttérében a magyar falusi templom tipikus alakja, szereplői pedig magyarruhás parasztok, spanyol levegő csapja

RUDNAY GYULA: TINÓDI SEBESTYÉN

meg a nézőt. — A színhangulata spanyolos: az estbe boruló kék égen végigsuhanó veresbarna árnyékok, az emberalakok ruháján a barna foltok. Általában a sok sienai barna és angolveres s a melléjök tett fekete és szürke. A tizenhetedik századi spanyol realista-festők színakkordja ez, melyben a komor víziójú Ribeira vagy Zurbaran lelte kedvét. Egyebekben ezekhez a modoros festőkhöz semmi köze Rudnaynak. Holt sémákat festők ezek hozzá képest, ki mindenik feladata előtt megújhodik és üdébbnek, önkéntelenebbnek hat mint valaha.

Lehetnek, akik keveslik a színességét. Színskálája valóban nem épen tág határok közé fogott. A feketén, barnán és fehéren túl még csak a kék és a zöld fordul elő palettáján. De hogyan tudja ezeket a színeket vegyíteni, hatóerejüket egymással fokozni, szilaj erőt és gyöngédséget kifejezni velök. Színessége a virításig még nem fejlett ki, de mintha közelednék már feléje. »Mária üdvözlésé«-n mint új hanggal találkozunk Jézus tanítványai egyikének ruháján a sárga színnel, még pedig megtöretlen sárgaságában. Általában ez a méretre is hatalmas festmény, mely a művész legutolsó alkotásai közül való, mintha Rudnay eljövendő színesebb korszakának jelezné a kezdetét. Színeinek fölébredését, melyek miként a bánat fenekén az öröm, alusznak sötét foltjaiban.

És ha a színek zenéje is kibomlik majd benne, akkor teljessé lesz művészete, amely emígy is a legteljesebbek közé tartozik. Mert minden érzésre van kifejezőereje, a lázadó szenvedélyességre csakúgy, mint a lágy elborongásra. És minden érzés kifejezésére megvan a tökéletes eszköze: a természet titkos rezzenéseit is meglátó szem és a lélekátjárta kéz, amely mindent elevenné varázsol, amihez hozzáér. Érezni, elképzelni és mindezeket a láthatatlanságokat láthatóvá tenni úgy tudja ez a művész, mint előtte kevesen. S amit megérez és megábrázol, az többnyire nagy érzés, olyan nagyszabású élemény, amilyen csak a kiválteleseknek adatik meg. Elek Artúr.

RUDNAY GYULA: ANGYALI ÜDVÖZLET

Rudnay Gyula

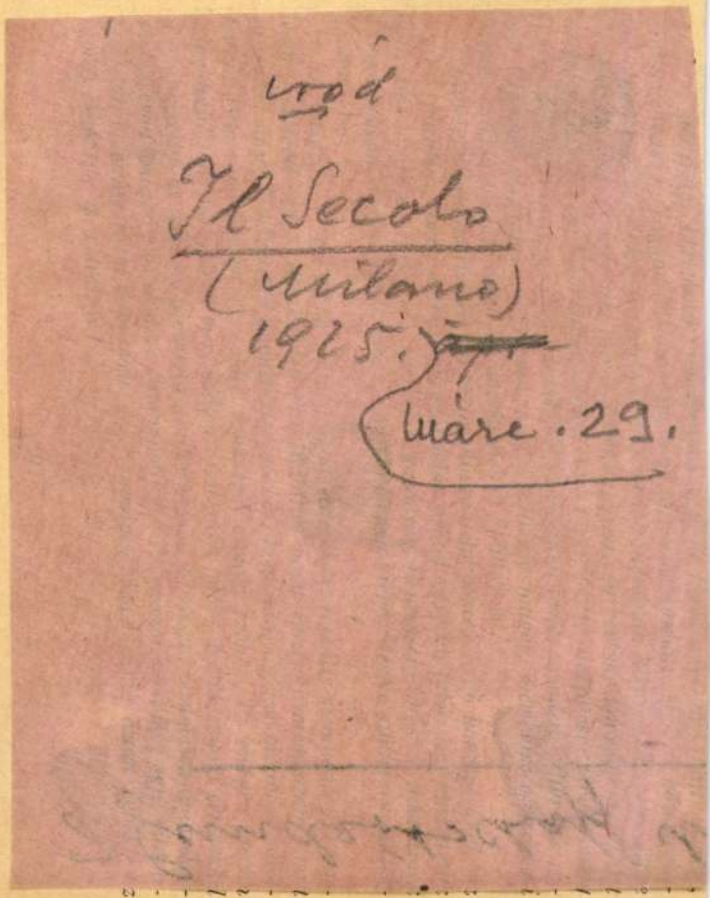

pa szivébe zarándokutak vezettek a *Jakabtestvérek* számára — ez volt a Santiagóba zarándoklók neve, — és vendégházak várták őket mindenfelé. A hazai sok Jakabfalva és hasonló helységnév is valószinűleg ennek az intenziv spanyolországi kapcsolatunknak emléke. Évente júl. 25-én a szent apostol vélt sírjánál adtak egymásnak találkát Európa zarándokai, nem is szólva a spanyolokról, akik Jakab apostolt tették meg nemzetük védőszentjévé s hozzá küldik ma is legájtatosabb imáikat . . .

A Magyar Nemzeti Múzeum történeti osztálya két hideg-zománccal borított pléhből készült férfi és női alakú régi edényt őriz. Nézetem szerint ezek a *Szentjakabjárásnak* érdekes késői emlékei. Az ábrázoltak (a férfi magassága 20.8, a nő 20.0 cm) nem mások, mint a középkori *Jakabtestvérek* 16. századbeli, későreneszansz-korabeli, talán protestáns művész keze alól kikerült szobrocskái. Megvan rajtuk a Jakabtestvérek

Zarándoknő szobrocskája a Nemzeti Múzeumban

*) *Az aacheni magyar kápolna története.* 64..12 ll. 8°. Budapest, 1931.

BORÚTH ANDOR: LÁSZLÓNÉ LENKEY HEDVIG KÉPMÁSA

XI.,75,
75 ,113. l.
Petrovich M.M
1936

RUDNAY GYULA: KISASSZONY ÉS PÁSZTORFIÚ

Rudnay Gyula

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 DEC 16

NÉPSZABADSÁG

Budapest

TÉLI TÁRLAT nyílt vasárnap a kecskeméti Katona József Múzeumban a Bács-Kiskun megyei képzőművészek alkotásaiból. 16 művész 71 új művét állították ki.

RUDNAY GYULA tíz eredeti levelét dolgozták fel abban a tanulmányban, amelyben a neves művész életének utolsó, Baján töltött szakaszát elemzi Gergely Ferenc és Kőhegyi Mihály, a bajai Türr István Múzeum tudományos munkatársa.

Rudnay

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMONDÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

DEC 16

DÉLI HÍRLAP

1021

* TANULMÁNY RUDNAYRÓL. A neves festőművész életének utolsó szakaszát Baján töltötte. Ezekről az évekről írt tanulmányt Gergely Ferenc bajai tanár és Kőhegyi Mihály, a helyi múzeum tudományos munkatársa

Rudnay Gyula (1878 - 1957)

Borus laj. Lus és alv.
218×197 mm. Ltr.: 1911 - 43.

Menhely. „Rudnay Gy. 909".
tus és tok és szén. 312×393 mm. Ltr.: 1946 - 198.

Jájrép. „Rudnay": szén, 260×315 mm.
~~szén. 26~~ Ltr. 1956 - 5314.

Csárdás. alv. és tus 225×352 mm.
Ltr.: 1911 - 42.

Magyarország és alvarek. A XIX és a XX. szé-
zad. A Zatiben. Velmáchel Anna. Bp. 1959

30

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

VAS NÉPE
Szombathely

1970 JAN 21

Rudnay Gyula

1021

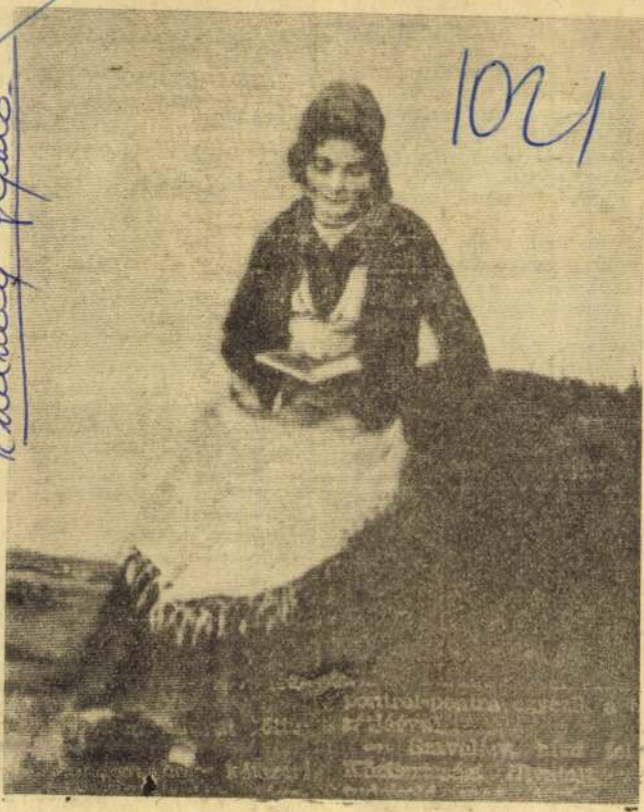

Rudnay Gyula: Olvasó nő.

SZAKSZERVEZETEK
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-142, 340-776

VAS NÉPE
Szombathely

szükséges, hogy az EB a várakozásnak megfelelő sikerrel záruljon nem csak eredményekben, de külsőségekben is.

Májusban **Oscar State** ismét Szombathelyre látogat. Berlinben az illetékesek már ismerkedtek városunkkal fényképekről, a bullentinből és a Szombathelyről levetített filmből. Reméljük, hogy a hátralevő időben a szervező munka meggyorsul, hamarosan megalakul a szervező bizottság és az MTS Vas megyei Tanácsa sok-sok fáradozása eredményeképpen méltó keretek között zajlik le majd a súlyemelő Európa-bajnokság.

Bár még van idő, a nagyobb igyekezet azért soha sem árt...

Gáspár Dezső

SAKK

a sportköre
ző alkalomma
csapataikat
Amennyiben
két NB II-e
a, SZSE) adn
tartalékgárdái
kkor ezeket
összuk be
a a nevezés
ár 15. A sor
ekelt sportkö
k bevonásáva

KOSÁRLABDA

Hét végén folytatódik megyei középiskolás kosár labdabajnokság. Ezúttal a I korcsoportban részvevő csa patok (1953. szeptember után született diákok szere pelhetnek) állnak ki a baj noki pontokért.

A Kosárlabda Szövetsé elkészítette a bajnokság sor solását, a leányoknál é fiúknál egyaránt 6—6 csa pat indul. Az első fordul mérkőzései.

Szombat, Nagy Lajo Gimnázium tornaterme: Ru das—NLG (leány, 15), Ru das—NLG (fiú, 16.10.

Vasárnap, ITSK tornater me, Lenin út: Entzbruder-Kanizsai D. (leány, 9.30 Entzbruder — Kanizsai D (fiú, 10.40), Savaria—Kör mendi G. (fiú, 13.10).

Hanvay Géza:

Négyszemközt Rudnay Gyulával, a nagy magányossal

Évekkel ezelőtt, egy kis budai kocsmában beszélgettünk hárman-négyen, szűk baráti körben, *Rudnay* Gyulával. Valahonnan hegedű került elő, Rudnay kezébe vette és elkezdett játszani. Nem nótát, sem más ismert zenedarabot, magakitalálta dallamokat csalt ki a vonóból. Játéka, jóllehet nem lehetett iskolázottnak mondani, affajta darabos, szabálytalanul hömpölygő kísérletezésnek hatott egy idegen kifejezési anyagon, engem megragadott. Egy költő nyilatkozott meg, akit az érzései munkába fogtak és akiből elemi erővel kitört az ének. Ez a jelenet gyakran jutott eszembe azután is, valahányszor megálltam egy-egy Rudnay-festmény előtt. Ismerünk költőket, akik botfülűek és a dobpergést élvezetesebbnek tartják Mozart „Requiem"-jénél. Sok festő is, mereven elzárkózik a muzsika elől, nem egy be is vallja, hogy zavarja, ha munka közben felcsendül a közelből egy szimfónia, vagy akár egy műdal. Bizonyos azonban, hogy az egyes művészetek között szétválaszthatatlan a kapcsolat, mert egy igazi muzsika a szem számára is érzékelhető, valóságos látomásokat ébreszt, mint ahogy egy ihletből fogant festmény sem csupán a színeivel és fényeivel, a vonalaival hat, hanem szinte muzsikál. Mindegyik műremek költő alkotása. Költőé, aki akár versben, prózában, ecsettel, vagy hangokkal örökíti meg a mondanivalóját.

Rudnay Gyula festményei dalolnak. Rudnay muzsikus lélek, aki csendben, áhítattal, éber füllel hallgatja a lélek énekét és üneményes hűséggel lekottázza az ecsetjével, amely egyre engedelmesebb, hűségesebb eszköze, valóságos bizalmas barátja művészetének. Minél egyszerűbb képeinek a tárgya, annál hatalmasabb erejű, egyetemes jelentésű a kifejezése. Elérkezett immár a végső tökélyhez, amikor semmi egyéb nem érdekli többé, csupán a lényeg. Egyetlen fölösleges vonalat és szint nem rak fel. Szinte megdöbbent az egyszerűségével, szerénységével s ugyanakkor a mélységével, egy röpke pillanatban az egész életet átfogó teljességével. *Klasszikus művész, aki egy tenyérnyi festményen is néhány felhővel, fával a végtelen érzését kelti a nézőben, levegővel töltve meg a teret, úgyhogy képei előtt mélyet kell lélegzeni, mert tájainak szépségét valósággal felszívjuk.*

Egy hónapig feküdt a kórházban. Tüdőgyulladásból kelt ki egészségesen a napokban az ágyból. Vas szervezete és erős hite visszaadta az életnek. Félívnyi papiros van előtte, kis vázlattal.

— Bele kell ismét jönnöm a festészetbe, mert elszoktam tőle a kényszerű pihenésben. Olyan ez éppen, mint amikor a hegedűs újra hangolja a hangszerét és skálázik.

— A mai időkben van-e valami különleges mondanivalója a festőművésznek? — kérdezzük.

— Nem hiszek a történeti időszakú művészetekben. A művész a külvilágtól független, külön világ. Csak hagyják békén dolgozni, elvégzi ő mindig a feladatát. Nem szeretem hallani azt a megállapítást sem, hogy a művészet fejlődik. A művészet sohase fejlődik, csak a kifejezése változik. A nagy mesterek egyidősek. Nincs közöttük korbeli elválasztóvonal. Testvérként értik meg egymást ezer év távolságából is. De, úgy látom, hogy *az elmúlt negyven év festészete bizonyos hanyatlást mutat.* Igazat adok annak a műbírálónak, aki a néhány év előtti Tintoretto-kiállítás lenyűgöző hatását összemérve a jelenkor festészetének értékével, rettenetesnek látta a szakadékot. Adja Isten, hogy egy későbbi kor ennek a negyven év festőnemzedékének munkáiban is felfedezzen olyan értéket, amit ma még bizony nem látunk meg. Megítélésem szerint ugyanis, a mai festők túlsokat zsonglőrködnek. A tehnikájukat, mint eszközt, célnak veszik és *hagyják elsikkadni a lényeget.* Elmulasztják észrevenni és megszólaltatni a lelküket. Magányos vagyok, nem tartozom se a fiatalokhoz, se az öregekhez, a magam útját járom, mert tudom, így nem tévedek el. Én, ha festek, magamba nézek, befelé és festek, mert belső parancsra teszem. Kezemet vezeti egy láthatatlan kéz, de szentségtelen vakmerőségnek tartanám, ha merő játékosságból olyan vonalakat és színeket is raknék fel a vásznamra, amelyek ingerkednek a tetszetősségükkel de nem tartoznak a lényeg kifejezéséhez. A művészet a legfőbb tisztaság és voltaképpen az alkotás csak árnyalatilag különbözik a felszentelt papok hivatásától, az igehirdetéstől.

— Gyakran állítom tanítványaim elé mintaképnek *Rafaelnek* egyik Máriaképét, amelyet nagyon szeretek. Ha jól megnézzük Mária szemét, ugyanolyan kék ez, mint az égboltozat. Micsoda magasztos hit, gyermeki ártatlanság és szűzi tisztaság lakozhatott Rafaelben, hogy Mária szemével vezet fel bennünket, nézőket az égboltozatig, amelynek reánk visszasugárzó fénye beszédes közvetlenséggel szól hozzánk az ezen a képen látható minden fáról, fűszálról, sőt az ózondús frisseséggel megfestett levegőből is. Vajjon nem az angyalok muzsikáltak Rafael ecsetjéből?!

— Pedig, lám, Rafael messze van az én egyéniségemtől, az irányom, ha már az olaszok között keresgélünk, inkább Tintoretto felé mutat. De hiszen nem is helyes talán az ilyen fajta megjelölés. Minden festő a saját egyénisége szerint, öntudatlan következetességgel fejezi ki magát. És ez a szép. A művész ne is tudja, hogy milyen az egyénisége. Csak alkosson. Műve azután, ha sikerült, beszél magáért.

Megnézzük a mester nyári termését. Mint megjegyzi, szokatlanul sokat festett az idén. Tíz képet. Egyik szebb a másiknál. Kisebb-nagyobb méretű víz- és olajfestmények. Valamennyi Nagybábonyban készült, a Rudnay-kurián. A somogyi táj elevenedik meg szemünk előtt, sajátos Rudnay meglátással. Sose költött tájat örökít meg ecsetjével, a szeme előtt feltáruló valóságot mutatja meg, de azt, amit lát, átkölti a maga érzéseivel, varázslatos költészetével. A magyar kedély gyönyörű kettősségét élvezzük fáinak lombkoronájából, száguldó, vagy szeliden szétterpeszkedő felhőiből sugározva: a szemérmes szomorúságot és az átragyogó derűt. Ez a kettősség adja meg képeinek mély tartalmú, mindig újszerű, folyton lebilincselő, szemet, szívet lenyügöző hangulatát. Ezek a legfrissebb nyári képek végtelen egyszerű témájukkal — fák és felhők — sokat elárulnak. Önarcképek. Emlékeztetnek azokra az áhítatos, középkori angyali üdvözletekre, amelyek Máriát a legtisztább átszellemültségben ábrázolják. Egy imádkozó férfialak valamennyi legujabb Rudnay kép, egy egyszerű és tisztaszívű férfi térdreborulása a természet nagysága előtt.

Hanvay Géza

Souvenir

Uj müsor a Royal-revüszinházban

A könnyed szórakozásnak talán még sohasem volt olyan keletje, mint manapság, így hát szinte természetes, hogy a színház januári műsorát is ennek a gondtalan szórakoztatásnak a jegyében állította össze. A *„Souvenir"* a jelek szerint minden bizonnyal még az előző revük sikereit is túlszárnyalja. *Heinemann* Sándor, a színház tevékeny igazgatója pompásan érti a dolgát, mindig és mindenből annyit nyujt, hogy ki-ki megtalálja benne a neki legmegfelelőbb mulatságot. Az új revü három részre oszlik, fény, csillogás és pompázó gazdagság jellemzi mindegyiket. *„A vágy"* címmel *Rachmaninoff* Preludjének *(Vécsey* Ernő tehetséges zongorajátéka nyomán) művészien megtáncolt némajátéka vezeti be a látványosságot. Az első részt a tizenhattagú, kitünő Heinemann-jazz káprázatos kiállitású, csuparitmus zenekari mutatványa, a *„Veracruzi éjszakák"* zárja le. A harmadik: *„Ősbudavár"* negyvenév előtti felelőtlen vidámságát idézi fel. A népes szereplógárdának szinte minden egyes tagja dicséretet érdemel. A táncosok közül ezúttal is a *Gladys és Kusserov* rendkivüli tánckettőse viszi el a pálmát és ugy igy nagyon tetszett a könnyed, kifejező mozgású, sugárzóan fiatal *Clara Dea* vonzó teljesítménye, valamint *Sebők* Vera csupa-tűz tánca. A színészegyüttesből most is örömünk telik *Rév* Erzsi talpraesett játékában, ügyes táncában, *Török* Rózsa szép énekében, valamint a harsányan mulatató *Fodor* Artur és *Lugossy* György, valamint *Szendrő* József mókáiban. A rendezés munkáját *Nádor* Jenő végezte. A kiadós artistaműsor egész sor meglepetést tartogat, ördöngösen táncol a *Trio Corens,* bübájosak a *Bayersek* idomított majmai és nagyon ügyesek a többiek is, a *Justin-kettős,* a *Balaton-trió* és a *2 Ernesty.* A szemrevaló görlcsapatnak ismét jócskán adódik alkalom a táncra, különösen can-can bemutatójuknak van nagy sikere. A díszlettervező *Bercsényi* Tibor ez alkalommal is remekelt: egyik képe pompásabb a másiknál. Lugossy György és Szendrő József konferálnak sokhelyütt nem ártana, ha több mértéktartással és főleg több ízléssel látnák el feladatukat. A bemutató előadás közönsége egész este pompás hangulatban szórakozott. **(L.)**

* **Fiatal müvészek Beethoven-matinéja.** A székesfővárosi zenekar népszerű Beethoven-matinéi keretében vasárnap mutatkozik be Bokor István fiatal hegedűművész. A zenekart Paul Tibor vezényli. A következő matinén, január 18-án Névay Ilonka zongoraművésznő működik közre.

* **Dumas-regény filmen.** A. Dumasnak úgyszólván minden regénye filmre kivánkozik. A francia összeomlás előtt készült el az egyik párisi studióban az „Ördögtorony" című regényének filmváltozata, amelyben az iró Margit burgundi hercegnő egyik titokzatos kalandját örökitette meg. A film nemrégiben érkezett Budapestre s a közeljövőben bemutatásra kerül. Főszerepeit Jean Weber, a Commedia Francaise egyik legtehetségesebb színésze, továbbá Tanja Fedora és Jacques Waren játsszák.

Föld, pénz, gazdaság

Szociális szempontok a magyar pénzügyi politikában

Csizik Béla pénzügyi államtitkár „Szociális szempontok a magyar pénzügyi politikában" címmel „a Donaueuropa" legutóbbi számában rámutatott arra, hogy a szociális eszme egészen új fejlődési irányt adott a magyar pénzügyi politikának. Pénzügyi politikánk a szociális szempontokat egyfelől szociális adópolitikával, másfelől pedig a nemzeti gazdaságnak oly irányba való terelésével igyekszik érvényre juttatni, hogy maga a gazdasági élet is újabb munkaalkalmak teremtésével az igazságosabb jövedelemmegoszlás és az arányosabb fogyasztás szociális céljait szolgálhassa.

A szociális adópolitika arányosabb és igazságosabb közteherviselésre törekszik. A mezőgazdaság például a multban nem viselhetett annyi közterhet, mint más termelési ág, ezért a gabonatermelők éveken át nemcsak árkiegészitést kaptak, hanem a kisbirtokok földadóját is egy külön alap térítette meg. Az arányosság elve kívánta meg, hogy például a kisipart is előnyökben részesítsék az adózás terén a nagyiparral szemben. A leglényegesebb szociális szempont az adóteher intézményes egyesítése, amellyel szinte minden egyes adózónál el lehet érni, hogy *a közteher ne legyen elviselhetetlen és ne akadályozza meg az adózót sem gazdasági tevékenységében, sem pedig szociális kötelességének teljesítésében.* Az egyéni adómegállapitás figyelembeveszi az adófizető korát, családi állapotát, gyermekeinek számát és ezenfelül azt is, hogy milyen érdemeket szerzett a háborúban.

A cikk ezután részletesen ismerteti azokat a kedvezményeket, amelyeket a többgyermekes családok élveznek úgy a jövedelem- és kereseti adónál, mint a házadónál és földadónál. Fontos intézkedéseket tartalmaz az új adóigazgatás a hadirokkantakra is. A hadirokkantak, az első és második járadékosztályba tartoznak és kézműipart folytatnak, mentesülnek a segéd után megállapitott általános keresetí adótétel fizetése alól. Azoknál a hadirokkantaknál, akiket rokkantságuk iparuk folytatásában annyira akadályoz, hogy emiatt egy segéddel többet kell foglalkoztatniok, ezt a segédet az általános kereseti adó legalacsonyabb tételének megállapitásakor sem szabad tekintetbe venni. Ha pedig a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák, valamint a vitézségi érmek tulajdonosai és a frontharcosok föld-, ház- és általános kereseti adója a törvényes pótlékokkal együtt nem haladja meg az évi 200 pengőt, akkor az elsőosztályú hadirokkantak az 50 pengőig terjedő évi adónál 30 százalékos, a második járadékosztályba tartozó hadirokkantak, valamint hadiözvegyek és hadiárvák 20 százalékos, a harmadik és negyedik járadékosztályba tartozó hadirokkantak, vitézségi érmek tulajdonosai és frontharcosok 10 százalékos adómérséklést kapnak. Az 50—100 pengős adótételnél a kedvezmény nagysága 20, 10, illetve 5 százalék. A hadirokkant és hadigondozott egy szobából álló lakóháza nem esik adó alá. Széleskörü illetékmentességet élveznek a hadirokkantak és a haditelek is mentes az öröklési és ajándékozási illeték alól.

Az egyéni elbirálásra törekvő magyar adóztatási rendszer leglényegesebb intézkedése szociális szempontból kétségtelenül a létminimum adómentessége és a progresszív adóztatás. Az évi 1000 pengőt meg nem haladó jövedelem mentesül a jövedelemadó alól. Mezőgazdasági országban ez a határ nem mondható alacsonynak. Jövedelemadó szempontjából a magántisztviselők és alkalmazottak létminimumát évi 3600 pengőben állapitották meg.

A progresszivitást több adónemnél vezették be. A jövedelemadónál 1—40 százalékig, vagyonadónál 1 ezreléktől 1 százalékig, a társulati adónál 16 százaléktól 30 százalékig, a tantiémadónál pedig 16 százaléktól 25 százalékig emelkedik az adókulcs.

Szociális intézmények létesítésének előmozditására adópolitikánk számos rendelkezést ismer. A minden adórendszerben ismeretes illetékmentességeken és kedvezményeken kivül a társulati adótörvény kimondja, hogy nem szabad társulati adó alá vonni azokat az összegeket, amelyeket a vállalat tisztviselőinek nyugdíjalapjára, segélyalapjára, vagy jóléti intézményeire fordit.

Csizik Béla cikkét azzal fejezte be, hogy a magyar pénzügyi kormány folytatja az adórendszer szociális alapokra való áthelyezését, mert felismerte, hogy az adópolitika is egyik eszköze a jobb jövő kiépitésének.

— (A horvát állami költségvetés adatai.) Zágrábból jelentik: Szombaton közzétették a horvát állam 1942. évi költségvetését, amely január elsejével lépett életbe. A költségvetés 10.891 millió kuna kiadást és 10.592 millió kuna bevételt irányoz elő. A hiányt az állami vállalatok bevételeiből fedezik. Az egyes fontosabb tárcák kiadásai a következők: honvédelem 2874 millió kuna, pénzügy 1591 millió kuna, kultuszminisztérium 1061 millió kuna, közlekedésügyi minisztérium 1019 millió kuna. A bevételek oldalán a legnagyobb tételek az egyenes és a közvetett adók bevétele, az előbbi 3446 millió kuna, az utóbbi 4328 millió kuna. A költségvetési év ezentúl mindig összeesik majd a naptári évvel.

— (Forgalomba kerülnek a magyar fűszerek.) A hazai fűszerek fokozott használatának előmozditására a budapesti kereskedelmi és iparkamara szakértekezletet hivott össze, amelynek eredményeképpen lépések történtek, hogy azok a multban ismert és a magyar konyhát változatossá tevő fűszerek, mint a tárkony, majoranna, a koriander, a babérlevél, a kapor és a kömény újból olyan mennyiségben álljanak rendelkezésre, hogy azokat a háziasszonyok szokott bevásárlóhelyeiken beszerezhessék. Az értekezleten külön is hangsúlyozták, hogy nem pótanyagok bevezetéséről van szó, hanem a régen kipróbált, kitünőnek minősített és az egészséget is előnyösen szolgáló régi magyar fűszerfélék emlékezetbe idézéséről, amelyek a nagyhirü magyar konyha nélkülözhetetlen tartozékai voltak és kiilönösen ma, a háztartás nehéz gondjai között uj izt és zamatot adnak az ételeknek.

— (Fokozzák a gyümölcs- és zöldségtermelést Németországban.) Berlinből jelentik: Németországban a két háborús éven keresztül a zöldségtermelést 138.000 hektárról 180.000 hektárra sikerült emelni. Újabban bizottság alakult, amelynek célja a gyümölcs- és zöldségtermelés fejlesztése. A bizottság a munkáját azzal kezdte, hogy felkutatja azokat a termelési területeket, amelyeknek talajviszonyai, éghajlata, közlekedési és üzemi viszonyai legjobban megfelelnek erre a célra. A kertgazdálkodásban elért eddigi sikerek nyomán nem kétséges, hogy ezek az erélyes intézkedések a gyümölcs- és zöldségtermelés még nagyobb fokú növelését eredményezik.

— (Élénken alakul a magyar-bolgár gazdasági kapcsolat.) A megfelelő irányitó és információs szervek életrekeltése nyomán a gazdasági élet legkülönbözőbb ágazataiban élénk érdeklődés nyilvánul meg azok iránt a lehetőségek iránt, amelyek magyar-bolgár viszonylatban mutatkoznak. Az agrárszövetkezetek a bolgár erőtakarmányok (olajpogácsák) iránt mutatnak érdeklődést, a kerámiai gyárak pedig a bolgár piac felvevőképességeit igyekeznek kitapasztalni.

— (Ujfajta selyem-műanyag Németországban.) Berlinből jelentik: Németországban ujfajta selyemanyag került forgalomba „perlonselyem" elnevezéssel. Az új textilanyagot könnyü fajsúly, nagyfokú rugalmasság, magas olvadási fok, a természetes selyemnél nagyobb tartósság és nagy felhasználási lehetőség jellemzik. A perlonselyem fonal egyedül, vagy egyéb selyemfonalakkal keverve ott nyer majd alkalmazást, ahol az anyag erős használatnak van kitéve. A szintétikus selyemfonal pótolni fogja azokat a hiányokat, amelyek eddig a valódi és a műselyem felhasználásánál mutatkoztak.

— (Megjelent a mezőgazdasági társadalombiztositás jogszabályainak gyüjteménye.) A mezőgazdasági társadalombiztositásra vonatkozó jogszabályok széleskörü feladatokat ölelnek fel és ezért szükségesnek mutatkozott ezeknek a jogszabályoknak egységes keretbe való összefoglalása. Szükséges volt ez azért is, mert a visszacsatolt területek közületeinek ilyen szakmunka nem állott rendelkezésre. Bánffy Dániel báró földmívelésügyi miniszter ezért elrendelte, hogy „A társadalombiztositásra vonatkozó törvényes rendelkezések gyüjteménye" című hivatalos kiadványsorozatban ezeket a jogszabályokat foglalják össze. Ez a munka az említett kiadványsorozat negyedik köteteként három füzetre osztva most jelent meg. Az első füzet a gazdasági munkavállalók balesetbiztositását és az Ombi keretében az önkéntes biztositásokat szabályozó jogszabályokat, a második füzet a gazdatisztek kötelező biztositásáról szóló rendeleteket, a harmadik füzet pedig a gazdasági munkavállalók kötelező öregségi biztositásáról megjelent jogszabályokat foglalja magában. A gyüjtemény együttesen 5.10 pengős áron a könyvkereskedőknél is kapható.

MUSZTAFA KARAFA ÉS AZ AKASZTÓFA

A Rákóczi-szabadságharc összeomlásának korszakából a magyar katonának új megvilágitású hatalmas történelmi regénye.

ESZTERHÁS ISTVÁN

regénye három pompás díszkötetben jelent meg!

STÁDIUM KIADÁSI ÁRA: 21 P

Színház, Film, Művészet

A Műcsarnok kiállítási programja

A Műcsarnok téli kiállítása január 11-én, vasárnap bezárul. Ezt követőleg kezdetét veszi *a német birodalmi autóutak kiállítása* és a vele kapcsolatos *Duna-kiállítás* előkészítése és rendezése, amely kiállítások február 14-től március 8-ig tekinthetők meg.

A magyar képzőművészek alkotásaiból rendezendő *tavaszi tárlat* virágvasárnapján, március 29-én nyílik. Ezen a kiállításon kiosztják *Esterházy* Pál herceg történelmi kompozíció-, magyar életkép-, szobrászati kompozíció- és szobrászati akt-pályázatának díjait 24.500 pengő összegben. A művészi körökben nagy érdeklődéssel várt tavaszi tárlatra a festményeket március 17-én, kedden, a szoborműveket március 18-án, szerdán 9-től 1 óráig veszik át a Műcsarnokban. A kiállítás részletes tájékoztatóját rövidesen minden magyar képzőművésznek megküldik.

Táray Ferenc levele első kolozsvári fellépéséről

A kolozsvári nemzeti színházban érdekes bemutatóra készülnek: Forzano „Caesar" című drámájának előadására, amelynek külön érdekességet ad az, hogy ebben a darabban mutatkozik be színpadon, hosszú idő után, újból *Táray* Ferenc, a színház igazgatója. Színészi pályafutását Táray a kolozsvári színházban kezdte, majd Budapestre jött, itt először a Renaissance és a Belvárosi színházak színpadain lépett fel, aztán rövidesen tagja lett a Nemzeti Színháznak. A mostani szezón elején vette át a kolozsvári nemzeti színház igazgatását és természetes, hogy a művészetében kiérett színész (aki a budapesti Nemzeti Színház színpadán országos nevet szerzett) alakítása elé nagy érdeklődéssel tekint a kolozsvári közönség. *Táray Ferenc első fellépésével kapcsolatban többek között a következőket írta Kolozsvárról:*

— *Régi vágyam váltom valóra, amikor Forzano „Caesar"-jában újra színészként lépek a kolozsvári közönség elé.* Valóban ezideig a színigazgató tétlenségre ítélte bennem a színészt. A kezdettel járó munkálatok, a megszervezés sokfelé irányuló teendői annyira igénybevették időmet, hogy nem is gondolhattam a magam szerepeltetésére. Helyesebben szólva, csak gondolhattam erre, most aztán végre meg is valósíthatom. Miért választottam első fellépésem keretéül Forzano Caesarját? Ennek több oka van. Egyik az, *hogy folytatni akarom a budapesti Nemzeti Színház kezdeményezte törekvést, amely az olasz—magyar kultúrkapcsolatok kimélyítésére irányul.* Különös örömmel vállalkozom a Caesar megszemélyesítésére. Ezt a szerepet már alakítottam a budapesti Nemzeti Színházban s természetes, hogy az ottani előadás tanulságait értékesíteni fogjuk a kolozsvári rendezésben. *Az előadáson a színház teljes drámai személyzetén kívül az operai kórus, zenekar és nagyszámú karszemélyzet vesz részt.* A darab *Varga* Mátyás forgószínpadra szerelt, stilizált, neoplasztikus díszleteivel kerül a közönség elé. Minden reményem megvan arra, hogy a Caesar kolozsvári előadása a siker jegyében zajlik majd le.

*** A Nemzeti Színház kérdőívei.** A Nemzeti Színház igazgatósága a szezon elején összes bérlőinek kérdőíveket küldött, amelyek kitöltése után törzsközönsége ízléséről, véleményéről és kívánságairól akar tájékozódni. A kérdőíven a sok között ilyen kérdések szerepelnek: Ki a kedvenc színésze? Milyen darabokat szeretne műsoron látni? Mi volt az évad legnagyobb sikere? Mi a véleménye a sajtókritikákról? Ezenkívül minden bérlőnek alkalma van minden egyes darab előadásáról, annak diszleteiről és szereplőiről megírni a maga véleményét. A színház a beérkezett adatok alapján statisztikai összeállítást készít s annak eredményeit a jövő szezon műsorának összeállításánál figyelembeveszi. Éppen ezért arra kéri a bérlőket, hogy továbbra is őszintén nyilvánítsák véleményüket a rendelkezésükre bocsátott kérdőívek megfelelő rovataiban.

*** A „Tavaszi szonáta" című film felvételeit** Hegedüs Tibor rendező betegsége miatt félbeszakították. Miután a rendező felgyógyult, szombaton délelőtt előzetes próbákat tartottak a főszereplőkkel, Szörényi Évával, Ladomerszky Margittal, Uray Tivadarral, Lehotay Árpáddal és Pethes Sándorral. Azokból a jelenetekből, amelyek a jövő hét folyamán kerülnek forgatásra.

*** Bosszut áll a mumia.** A kietlen homokpusztaság kopár sziklái között és a Nilus völgyében játszódik le a legújabb grandguignol film története, amely rövidesen a „Mumia bosszúja" címmel kerül a közönség elé. A háromezeréves, életrekelő mumia a főhőse az izgalmas és hátborzongató filmújdonságnak, aki kegyetlen bosszút áll az expedició tagjain, amiért a fáraók sírját és békéjét megbolygatták. A főszerepet Tom Tyler, a rémfilmek specialistája alakítja a nem mindennapi filmben.

Egy magyar opera, amelynek címe és tárgya: Petőfi

Unger Ernő zeneművészeti főiskolai tanár, zeneszerző és karmester, *három évvel ezelőtt fejezte be Petőfiről szóló háromfelvonásos, négy képre tagolt operáját.* Művét az Operaház igazgatósága előadásra elfogadta. Beszélgettünk a szerzővel, hogyan született meg a műve és hogy jutott eszébe a világirodalom egyik legnagyobb lirikusáról írni operát.

— Évekig hordoztam magamban operámat — mondja Unger Ernő — már diákkoromban dalba kívánkozott bennem nem egy Petőfi-vers. Azóta is, valahányszor felüdülésül, vagy komoly elmerüléssel, szívderítő olvasmány gyanánt Petőfit veszem a kezembe, zenei fülem ezekhez a páratlan költeményekhez hozzá hallotta a dallamot is. Minél többet foglalkoztam Petőfi költészetével, annál inkább megerősödött bennem a hit és a szándék, hogy Petőfi diktál nekem, csak le kell ülnöm és hangjegyekbe át kell tennem verssorait. Lassan érlelődött bennem a gondolat, hogy *Petőfi regényes életét színpadra dolgozom fel* és nem volt nehéz munkám, mert hiszen a szöveget javarészt Petőfi maga szolgáltatta. A beállítás és az összekötő szöveg természetesen tőlem való, de *az operámban előforduló dalok kivétel nélkül Petőfi megzenésített költeményei.*

— *Az első felvonás Erdődön játszódik.* Szendrey Julia születésnapjára vendégsereget hívott egybe Szendrey Ignác, az apa, a meghívottak között érkezik meg Petőfi is, aki ezen a napon készül megtartani kézfogóját Juliával. Szigorúan ragaszkodtam a történeti hűséghez, a cselekmény tehát közismert. Az első felvonásban szerepel többek között egy dal, „Hol a leány, ki lelkem repülését" kezdetű vers alapján készült, továbbá egy kórus „Régveri már a magyart a Teremtő" kezdetű ismert versre. Szólók, duettek és kórusok váltakoznak és alkalom kínálkozik magyar táncra is ebben a felvonásban. *A második felvonás 1848 március 15-én játszódik a Nemzeti Múzeum előtt.* A híres felvonulás, a történelmi jelentőségű beszédekkel és csattanónak a „Nemzeti dal" töltik ki a mozgalmas cselekményt. Mint karvezető, örömmel ragadtam meg itt a lehetőséget, hogy polifonikusan juttassam nagy szerephez a kart, felhasználva hosszú tapasztalataimat, mint zeneszerző is. *A harmadik felvonás színhelye Torda.* Ide viszi Petőfi feleségét és kisfiát, Miklós református lelkész vendégszerető házába. Itt látja egymást utoljára a házaspár. A búcsúzenébe, amely kvartetté bővül, beleszövöm a teljesen megzenésített *„Szeptember végén"*-t, valamint a híres mottót: *„Szabadság, szerelem, e kettő kell nekem..."* Egymásra halmozom a szép szerelmes verseket, a *„Minek nevezzelek"* című, mint duett kezdődik és az ismétléseknél a kórus veszi át és zengi tovább az éneket, aztán felzeng a *„Hull a levél a virágról, elválok én Juliámtól".* A búcsú képét a falu főterén felviharzó toborzó ellenképe egészíti ki. *Az utolsó kép a segesvári csata után ugyancsak Tordán történik.* Julia várja Petőfit. *Egressy* Gábor, mint bujdosó katona, hozza a szomorú hírt. A zenekaron felidéződik a Petőfivel eltöltött évek emléke, majd Petőfi szerelmi dala. Julia összerogy s ezzel zárul a kép.

— Petőfi alakja annyira köztudatban él, minden magyar embernek szinte lelki tartozéka, hogy úgy érzem, nem végeztem haszontalan munkát, amikor ezt az életet bátor voltam felidézni színpadon és zeneileg is megkíséreltem portrét adni róla, akinek minden verssora megannyi színtiszta muzsika.

Ősi rög

(Uránia)

Az utóbbi időben egymásután kerülnek elénk azok a hatalmas német filmalkotások, amelyek minden üzleti szempont kizárásával nagy nemzeti gondolatot szolgálnak s a német nép eszményképeit és sajátságos lelkiségét tükrözik. Sajnos, nekünk még nincsen nagy nemzeti filmünk, mert milliós állami támogatás kellene ahhoz, hogy ezekhez a német filmekhez, például a most bemutatott „Ősi rög" címűhöz hasonlót gyárthassunk. Lenyűgöző hatással csendül ki ebből a filmből a német vér szava, amely a világ minden pontján lakó németséget tökéletes egységbe foglalja s a szenvedések elviselésére, minden áldozatra, vagy ha kell, mérhetetlen erőfeszítésekre is képessé teszi őket. Szó szerinti fordításban „Hazatérés" volna a címe ennek csodálatos történelmi dokumentumnak, amely a mostani világháborút megelőző hónapokban a lengyel fennhatóság alatt élő német kisebbségi csoport üldöztetését mutatja be s ennek a kis csoportnak önbizalmát, kitartását, hitét s vonzódását az ősi röghöz érzékelteti egy nagyvonalú rendezői tehetség, Gustav Ucicky elképzelésében és mesteri beállításában. A legizgalmasabb drámai történet sem tudná jobban felfokozni a nézők érdeklődését, mint ennek a filmnek eseménysorozata, amely eleven színekkel rajzolja meg, hogy a Londont járó Beck lengyel külügyminiszter, Rydz-Smigly és társai által félrevezetett lengyel közvélemény milyen engesztelhetetlen gyülölettel fordult az ottani németek ellen, s hogy a csőcselék és a hatóságok egyaránt, milyen kíméletlen eszközökkel hajszolták a legborzalmasabb helyzetekbe ezt a kisebbségi csoportot, s hogy ennek tagjai milyen imponáló türelemmel viselték szenvedéseiket, amíg a német haderő bevonulása nem hozta meg számukra a szabadulást. Hiteles és hatalmas tömegjelenetek keretében elevenedik meg ez a történelmi korszak Ucicky nagyszabású filmjében, amelyben Paula Wesselynek, Peter Petersennek, Attila Hörbigernek, Karl Raddatznak s egy sereg kiváló jellemszínésznek nyílik alkalma megrendítő és felejthetetlen élményt nyujtó drámai alakításra.

*** Olasz filmbemutató.** Zampa di Ferro hírhedt kalóz volt a mult század elején s kalandjairól még ma is legendák keringenek az olasz tengerészek között. Marakibo szigetén uralkodott a véreskezű bandita, akinek életéről és dicstelen haláláról az elmúlt évben érdekes filmet készítettek a Róma melletti Cinecittában. A kalandorfilm „Kalózszerelem" címmel rövidesen nálunk is bemutatásra kerül. Főszerepeit Fosco Giachetti, továbbá Doris Durenti és Camillo Lotto játsszák.

*** A Művelődés Háza kacagóestje.** Január 6-án, kedden este fél 6 órakor kezdődik a Magyar Művelődés Háza kacagóestje, amelyen vidám tréfák, kitünő ének- és zeneszámok kerülnek műsorra. Számos kiváló művészünk sorában többek között Nagykovácsi Ilona, Mészáros Ági, Jávor Pál, Pataky Jenő, Apáthy Imre és Major Tamás lépnek fel a műsorban. Jegyek 60 fillértől 4 pengőig válthatók.

*** A Cosi fan tutte uj betanulásban az Operaház műsorán.** Közel négyesztendei szünetelés után új betanulásban mutatja be az Operaház a Mozart-jubileum évadjában a Cosi fan tutte-t. A régi előadás résztvevői közül egyedül Rösler Endre tartotta meg szerepét, míg mellette a vígopera többi figuráját Osváth Julia, Rigó Magda, Szabó Ilonka, Losonczy György és Maleczky Oszkár keltik életre. Vezényel Ferencsik János. A darabot Nádasdy Kálmán rendezi.

*** A filharmóniai társaság** negyedik bérleti estjét január 9-én, pénteken este fél 8 órai kezdettel tartja az Operaházban. A műsoron Beethoven IX. szimfóniája és Liszt Es-dur zongoraversenye szerepel, Dohnányi Ernő vezényletével. Közreműködnek S. Lászlóffy Margit, Báthy Anna, Basilides Mária, Rösler Endre és a székesfővárosi énekkar.

*** A Poltronieri-vonósnégyes Budapesten.** A világhírű Poltronieri-vonósnégyes január 7-én, szerdán tartja egyetlen budapesti hangversenyét a zeneakadémia nagytermében. Az együttes 1923-ban alakult Milanóban s bejárta Európa valamennyi nagyvárosát. A kvartett tagjai Alberto Poltronieri, a milanói konzervatórium tanára, továbbá Gannino Carpi, Giuseppe Alessandri és Antonio Valisi. Az együttes a budapesti hangverseny után több vidéki városunkat is felkeresi.

*** Fotórajz Rozgonyi újdonsága.**

*** Rongyos madár.** (Timár Ferenc verseskönyve.) Timár Ferenc bácskai költő versei az anyaországtól távol élt, kisebbségi sorsba szakadt legárvább magyarság életét vetítik az olvasó elé. Nem jajgatás és nem az elnyomott magyar ember fájdalmának kikiabálása ez a kötet, hanem halk panasz: az ifjúkori keserű emlékek és örökös lemondások rímbeszedett naplója. Tiszta és mély költészet, igaz emberség. S ahogy maga Timár mondja: a költő elsősorban önmagát szolgálja, amikor emléket állít ifjúságának. Tökéletes képeinek és hangulatébresztő szavainak köszönhető, hogy a sorok mögül egész Bácska magyar élete bontakozik ki. A ritmusokból kicsengő poétai erő tehetségre vall. Szenvedélymentes, sokszor túlhűvös strófák ezek s így, egyszerű színekkel a déli végek igazi képét festi. A könyv a szabadkai Minerva kiadásában jelent meg.

*** A magyar női kamarazenekar romantikus estje.** Az „öt évszázad zenéje" hangversenysorozat harmadik estjét rendezi a női kamarazenekar hétfőn a zeneművészeti főiskola nagytermében. A műsoron ez alkalommal romantikus szerzők művei, többek között Dvorák E-dur szerenádja, Sibelius „Rakostava"-szvitje, Schubert B-dur szimfóniája, valamint Brahms-, Schumann- és Liszt-dalok szerepelnek. A hangversenyen Máthé Jolán, az Operaház ifjú alt magánénekesnője szerepel, a zenekart pedig Arató István dr., az együttes állandó karnagya vezényli.

*** „Száz szál piros rózsa" az Operettszínházban.** A Fővárosi Operettszínház többszöri halasztás után január 9-én, pénteken este mutatja be Kovách Kálmán és De Fries Károly „Száz szál piros rózsa" című zenés vígjátékát. A darab főszerepeit Honthy Hanna, Fejes Teri, Barabás Sári, Simon Marcsa, Keéry Panni, Madarász László, Ignáth Gyula, ifju Latabár Árpád, Solthy György, Wessely Pál, Raffay Blanka és Fülöp Sándor játsszák. A jelenleg műsoron levő „Muzsák muzsikája" című sikeres revü hétfőn este éri el ötvenedik előadását s kedden este kerül színre utoljára. Szerdán és csütörtökön a színház nem tart előadást.

HARMÓNIA

Jegyirodák:

I. sz. Mária Valéria-u. 12. (Műbarát). Tel.: 184-501.

II. sz. Rákóczi-út 36. (Szöv. Bolt). Telefon: 226-437.

III. sz. Krisztina-krt 133 (Csáthy). Telefon: 150-924.

III. Beethoven-matiné ma

4-én d. e. 11. Z. Szöv. Zenekar, vez.: Paul, közr.: Bokor. I. VII. szimf. stb.

Poltronieri-vonósnégyes

7-én Z. (Kamaraterl. IV.) (Világhírű művészek jegyfüz. „A" sor. I.) Mozart, Pick-Mangiagalli, Debussy-művek.

Ticharich Zdenka

12-én V. (zong. bérl. VI.) Bach—Reger, Ticharich, Couperin, Liszt-művek. Mussorgsky: képkiállítás.

Basilides-Schubert-est

jan. 14. Z.

Ferencsik-mesterbérlet III.

közr.: Büszörményi-Nagy jan. 16-án. Müv. H.

„Világhirű művészek"

6—6 estjeire jegyfüzetek csak az I. és II. sz. jegyirodákban kaphatók.

Rózsavölgyi hangversenyei:
Liszt-Brahms-est 8-án. Z. 8.
Maár Ferenc zenekari est 9-én. Közr.: Wehner Tibor.

Brahms kürt-trió
Beethoven sextett jan. 11

a IV. múzeumi matinén. Kresz kamaraegyüttese, Ditrói Csiby, Romagnoli.

Waldbauer—Kerpely 13-án

A. Herczegh Ilona táncest 15-én. Közr.: Madarassy Hedda. Nászay Károlyné, Székely Mária, Hajdu Anna gyermekcsoport.

*

A Filharmóniai Társaság IV-ik bérleti estje 9-én az Operában. Müsor: Beethoven IX. szimfónia és Liszt zongoraverseny. Vez.: Dohnányi, közr.: Báthy, Basilides, Rösler, Losonczy és Lászlóffy Margit.

*

Marnitz hangversenyek:

ROMANTIKUS ZENEKARI EST jan. 5. Z. 8.
Női Kamarazenekar, vez.: **Arató**, közr.: **Máthé Jolán**. Brahms, Liszt, Dvorak, Schubert, Schumann müvek.

VIDAM TARKA EST, jan. 10. Z. ½9.
Közr.: **Kiss Manyi, Barabás Sári, Anny Kelly, 2 Latabár, 2 Pethes, Bilicsi, Pécsi Öregdiákok stb.**

FIATALOK ESTJE II. jan. 17. Z. 8.
Közr.: **Simor Erzsi, Warga Livia, Anny Kelly, Clara Dea, Kollár Livia, Sárdy János, Albert Ferenc, Bilicsi, Kántor Béla stb.**

MARNITZ TANGÓHARMONIKA-HANGVERSENY, jan. 18. Városi 8.
3 órás, káprázatos müsor, 15 sztár, 3 zenekar, különleges hangszerbemutatók!
Jegyek: **Marnitznál, József-krt 37., a Zeneakadémián, a Stádium jegyirodákban: József-krt 5. és Corvin Áruház, a Kultúr jegyirodákban, Petőfi S.-u. 16. és Teréz-krt 4., az IBUSz jegyirodában, Vigadó főiroda.**

*

Koncert rendezések:
Fleischer—Brahms-est 6-án.
Pataky: Schubert—R. Strauss dalmatiné 11-én Z. Közr. Máday trió.
Ady—Géraldy—Rostand 11-én.
Névay Ilonka zongoraest 12.
Failoni—Wagner-est 15.
Dániel zenekari est 19.
Chopin—Csajkovszky 20-án.
Szentgyörgyi hegedüest 22.
Szentgyörgyi quartett Károlyival 25.
Failoni—Luzzato 27.
Dohnányi—Telmányi szonáta febr. 12.

*

Allegro hangversenyiroda:

(VII. Barcsay-u. 11. Tel.: 223-858.)
I. 11. ½4. Zeneak. Magyar nóta bemutató.

Rudnay Gyula

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefonok: 128-068, 337-748, 340-726

1969 NOV 28

NÉPSZABADSÁG

Budapest

Rudnay Gyula emlékkiállítás

A 12 évvel ezelőtt elhunyt Rudnay Gyula festőművész alkotásaiból emlékkiállítás nyílik szombat délután a Magyar Nemzeti Galériában. A művészről és életművéről egykori tanítványa, László Gyula egyetemi tanár emlékezik meg.

A kiállítás megnyitóján az Állami Népi Együttes zenekara és tánccsoportja ad műsort.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Rudnay Gyula

MAGYAR NEMZET

Budapest

NOV 2 8

A Rudnay Gyula-emlékkiállítás a Nemzeti Galériában 29-én, szombaton délután fél ötkor nyílik meg a nagyközönség számára. Megnyitó beszédet László Gyula egyetemi tanár mond.

1021

Rudnay Gyula

»FIGYELŐ«
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299-632.

Lap: Független Néplap, Pécs

Megjelent: 1949 FEB. 13

Szakasits Árpád meglátogatta a jubiláló Rudnay Gyulát

93

Bajáról jelentik, hogy Szakasits Árpád köztársasági elnök Kállai Gyula miniszter kiséretében szombaton délelőtt Bajára érkezett, hogy személyesen üdvözölje Rudnay Gyulát, a világhírű magyar festőművészt 70. születésnapja alkalmából. A köztársasági elnök megtekintette a városi múzeumban rendezett kiállítást, majd meglátogatta a művésztelepet és a szakszervezetet. Később megjelent a vármegyeházán, ahol a tisztviselők az elnök jelenlétében tettek esküt, illetve fogadalmat a köztársaságra. Baja város közönsége lelkes ünneplésben részesítette az elnököt, aki délután visszautazott a fővárosba.

Jeg

az 1948 évi November havi

2 an Vallás és Közoktatásügyi M
4 in Vallas és Közokt. Minisztériu
10 Vallas és Közokt. Minisztérium
11 Tolnai Könyv nyomdából
15 Nemzeti Múzeum és Valla
18 Vallas és Közoktatásügyi
20 Építés és Közmunkaügy
22 Bpest Polgármesteri Hiv
26 Pénzügy igazgatósághoz

Rudnay Gyula

Rudnay Gyula: Erdő széle
(Az állami aranyérem nyertese)

Film-Színház-Irodalom. 1942. 21. 4.
(A Képzőművészeti Társulat díjnyertes alkotásai.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776

ESTI HÍRLAP
Budapest

1969 NOV 29

Rudnay-kiállítás a Nemzeti Galériában

„Dicső cigánya, szinnek, fénynek, árnynak / Magyar borúnak és magyar derűnek, / Gazdag szegénység áldott orgiája, / A képeid, hol álmok hegedülnek . . .”

A hangulatos versportré — Juhász Gyula sorai — a festőbarát, *Rudnay Gyula* művészetét idézi. A magyar képzőművészet e különös sorsú alkotójának emlékkiállítása ma délután nyílik a Magyar Nemzeti Galériában. Adósságtörlesztés ez a tárlat: az új múzeumlátogató generáció eddig jórészt csak reprodukciókból ismerte a magyar népélet, a magyar táj egyik leghivatottabb megjelenítőjét. Rudnay képei *csaknem húsz éve szerepeltek utoljára reprezentatív kiállításon.* A ma nyíló tárlaton mintegy 150 alkotását — köztük a mester brilliáns, eddig jórészt ismeretlen grafikáit is — megismerhetjük.

1957-ben elhunyt művész a XX. századi magyar festészet kiemelkedő alakja. Indulásában küzdelmes, sikerekben, alkotásokban gazdag művészpálya. Sikersorozata 1918-ban az Ernst Múzeumban rendezett kiállításán indult, s ezt *a hazai elismerés után nemzetközi díjak sorozata követte.* Olaszországban majd száz képét őrzik, Brüsszelben a Modern Művészetek Galériájában is megtalálhatók alkotásai. A felszabadulás után haladó művészete elismeréseként az elsők között *Kossuth-díjjal jutalmazták munkásságát.*

Azonos szándék

A múlt századi romantikus-realista festészeti hagyományokhoz, kiváltképp Munkácsyhoz kötődő művészete a század elején a különböző izmusok kibontakozása idején jelentkezett. Rudnay, aki Párizsban, a festők mekkájában is élt, tanult, s megismerte a különböző művészeti irányzatokat, arra törekedett, hogy művészetét *a magyar stílusú festészet megteremtésének szolgálatába állítsa.* Törekvése találkozott Bartók és Kodály szándékával: ez időben kutatják a népdal tiszta forrását. A művész vallotta: „Ha megvan a magyar zenének, a magyar dalnak a maga külön világa, akkor meg kell lennie a magyar piktúrának is... A nemzeti tradíciók nélkül nemzeti művészet el sem képzelhető... A mi művészetünk alapja csak e föld és e föld népének kultúrája lehet.”

Rudnay valóságos portréja több vonással rajzolható csak meg. Gondolatait *a reformkor eszméi befolyásolták,* szemléletében *az új magyar romantika* egyik jelentős képviselője, stílusában pedig *a realista ábrázolás nagy művésze.* Képzeletét *először a táncolók és* a lovagló betyárok ragadták *meg. Drámai* hangvételű munkássága *Losoncon* bontakozik ki, *ahol 1915-ben* katonáskodik. Az itt átélt események hatására festette döbbenetes erejű Menekülők című sorozatát. De itt készítette azokat *a kompozícióit is, amelyek a magyar pa-*raszt és az úgynevezett szegényember típust mutatják be. (Gömöri öreg házaspár, Táncoló csavargó, Anya gyermekével, A vén kanász.)

Maradandó művek

Munkássága későbbi szakaszában a magyar történelem kiemelkedő vagy érdekes epizódjait ábrázolta. Romantikus történelmi tárgyú képei *ellentétben állnak előbb említett festményeivel.* A pusztaszeri országgyűlés — a hatalmas méretű gobelint a Parlamentben őrzik —, Tinódy Sebestyén, Csokonai diákjai körében a debreceni nagyerdőben, — bár ezeken az alkotásokon is szembetűnő a művészi eszközök feletti korlátlan uralom, a biztonságos kompozíció — művészi értékük mellett a romantikus történelmi képeskönyv gondolatát is felidézik a látogatóban. *Igaz, maradandó, a mai festőknek is példát adó képei,* feleségéről, Böskéről festett portréi, önarcképei — a kiállításon különteremben bemutatott remekek —, valamint a magyar táj igazi arcát tükröző festmények.

A kiállítás rendezője, *Bényi László* festőművész, Rudnay művészete iránti alázattal, nagy hozzáértéssel állította össze a Galéria tárlatát. **Harangozó Márta**

évfolyam, 279. szám
november 29., szombat

lap

PILAP

ta

ozik

ányi

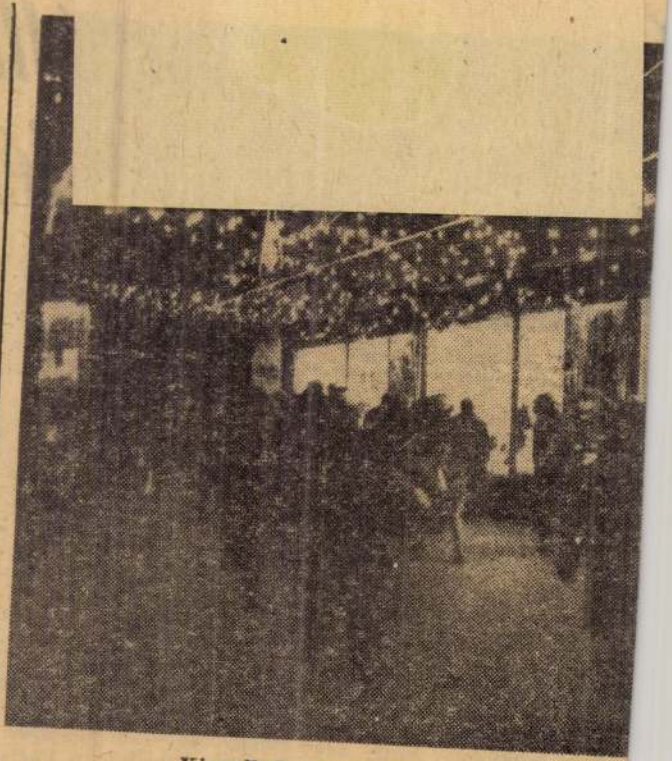

Kigyulladtak már a karácsonyi fények a

a forgalom

iljárón

TÓBUSZJÁRATOKRÓL

a 32-es autóbuszjárat útvonala sem.

Előbb el kell készülnie a *Kacsóh Pongrác úti felüljárónak*, csak ezután kerülheti ki a 32-es a rendkívül sok bonyodalmat okozó Szegedi úti hármas sorompót. Ez 1971-nél előbb nem várható.

ELDŐLT A TELEK SO

Beépítik

Nemzeti Szí

A Múzeum körút és a Rákóczi út sarkán állt valaha, *több mint fél száz évvel ezelőtt a Nemzeti Színház.* Lebontása óta a telek sorsa problematikus. A legutóbbi időkig *az Eötvös Loránd Tudományegyetemnek szánták.* Az egyetem most a külső Kerepesi úton építkezik, a Fővárosi Tanács ezért úgy döntött:

az értékes telket székház építkezésére a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének adja.

Néhány nap múlva *a székház tervezésére nyilvános jeligés pályázatot hirdetnek.*

Az Esti Hírlap munkatársának értesülése szerint a tervezők szabad kezet kapnak, *csupán néhány kikötést kell figyelembe venniük.* A főváros építészei ugyanis előírják, hogy

az egyetem és a székház között utat kell hagyni az autóknak.

Ez az út a Puskin utcába torkollik. Az új épület fő-

cotland Yardnál

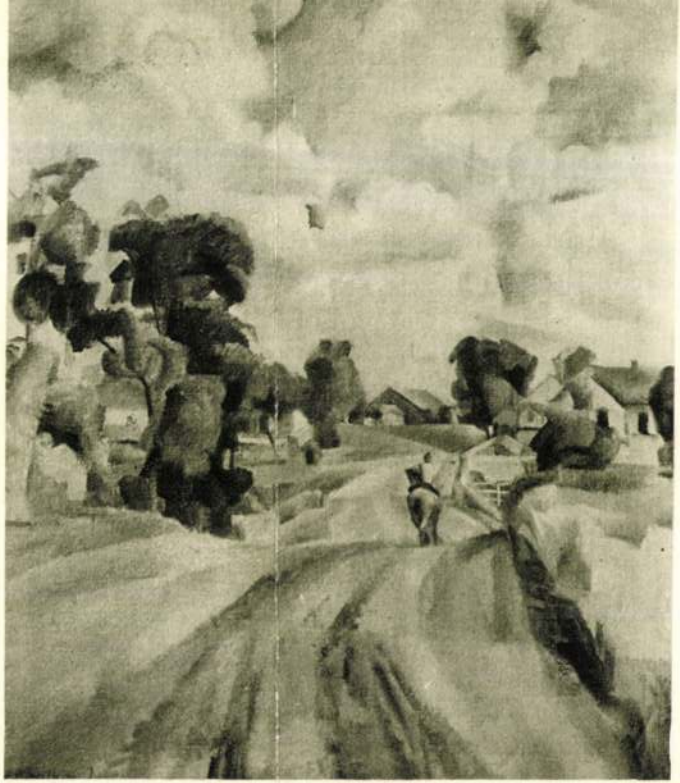

SZOBOTKA IMRE: HAZAFELÉ

RUDNAY GYULA: VASÁRNAP DÉLELŐTT. 1918
Wolfner József úr tulajdona

Rudnay Gyula 1021

1969. XI.29. 19.oo. Ka.

Esti krónika I.

- Három perc Rudnay Gyuláról.
- Szatmári Ilona interjuja a Nemzeti Galériában.
- Rudnay Gyula festőművész tulajdonképpen mikor kapta a megbizást, hogy az országház részére készitse el a Pusztaszeri országgyülés gobelinjét.
- 1926-ban kapta a megbizást. A kartont készitette ő el, a kivitelezést egy akkori gobelinszövőmühely végezte. Müve szenvedélyes vitákat váltott ki. Nevezetesen a honfoglaló őseinknek a viseletét kifogásolták érdekes módon éppen ugy, mint annak idején Munkácsy Honfoglalásánál. Rudnay azzal válaszolt a támadóknak és a kritikusoknak, hogy amikor egy müvészi témához nyulok, épen olyan költő vagyok, mint akár Vörösmarty, vagy Csokonay, hát a müvészi szabadásgnak, a müvészi invenció érvényesülésének biztositását hangoztatta.
- Nos az Országház Gobelin teremből, ahonnét annyit, de annyit tudósitunk és soha nem mulasztjuk el megmeliteni, hogy a

1969. XI.29. 19.oo. Ka.

Esti krónika I.

- Hérom perc Rudnay Gyuláról.

- Szatmári Ilona interjuja a Nemzeti Galériában.

- Rudnay Gyula festőművész tulajdonképpen mikor kapta a megbizást, hogy az országház részére készítse el a Pusztaszeri országgyülés gobelinjét.

- 1926-ban kapta a megbizást. A kartont készitette ő el, a kivi telezést egy akkori gobelinszövőmühely végezte. Müve szenvedé lyes vitákat váltott ki. Nevezetesen a honfoglaló őseinknek a viseletét kifogásolták érdekes módon éppen ugy, mint annak ide jén Munkácsy Honfoglalásánál. Rudnay azzal válaszolt a támadóknak és a kritikusoknak, hogy amikor egy művészi témához nyulok, éppen olyan költő vagyok, mint akár Vörösmarty, vagy Csokonay, hát a művészi szabadságnak, a művészi invenció érvényesülésének biztositását hangoztatta.

- Nos az Országház Gobelin terméből, ahonnét annyit, de annyit tudósitunk és soha nem mulasztjuk el megmeliteni, hogy a

102.

Rudnay Gyula.

l.

A.

Elek Harom

83. l.

[illegible]

[illegible]

1923

glasurmalerei und Löwe zwischen Wellendekor. China.

áz alatti kobaltkék és mázfölötti vörös-zöld diszitéssel: talapzaton. Ming-korszak (1368—1644). Kina. — Teevase, rglasurmalerei und Löwe zwischen Peonien farbig. China.

ti kobaltkék és mázfölötti zöld-vörös diszitéssel: közepén vényei és denevérek. Fatalapzattal. Jelezve: Jung-Cheng – Tiefe Schüssel, Porzellan, mit kobaltblauer Unterglasur XVIII. Jh.

liszü zöldmázas alapon peoniák közt sziklán ülő fácánok. I—XIX. sz. — Prunkgefäss, Porzellan, auf grüner Glasur ina, XVIII—XIX. Jh.

DHA, homokkő. Ming (1368—1644). Kina. — Schlafender

ÉRŐJÉVEL, bazaltszobor, négyzetes talapzaton. Kina, fel reitend mit Begleiter, Bazaltfigur. China.

cserép, bronzedény nyomán készült, hideg festéssel. Han, – Viereckige Vase, Ton ohne Glasur, nach einem Bronze-

lé tartja. Whei-korszak, V—VI. sz. Kina. — Kameel, Ton

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1021

1970 FEB 19

Rudnay-kiállítás Vásárhelyen

Több okból is indokolt a *Nemzeti Galériában* megrendezett *Rudnay-kiállítás* válogatott anyagának vásárhelyi bemutatása. Mindenekelőtt Rudnay - és Vásárhely személyes kapcsolata miatt. Rudnay Gyula először és leghosszabban a vásárhelyi képzőművészet századforduló utáni első virágkora idején élt és tartózkodott Vásárhelyen. Az itt akkor kialakult élénk művészeti élet vonzotta ide, s az a meleg barátság tartotta itt, amely közte, Tornyai, Pásztor és Endre Béla között kialakult. Másodszor, Rudnay a húszas években, 1926—27-ben, került közelebbi kapcsolatba Vásárhellyel, amikoris idehozta főiskolai növendékeit nyári művésztelepi táborozásra. Köztük volt *Barcsay* Jenő, *Pékáry* István, *Istókovics* Kálmán, *Kántor* Andor és utoljára, de egyáltalán nem utolsósorban *Füstös* Zoltán, a több mint két évtizede Vásárhelyen dolgozó festőművész is. A harmadik „kapcsolatra" csak a lehetőség erejéig került sor: a város kezdeményező lépést tett Rudnay Baján megvalósított Szabadiskolájának vásárhelyi telepítése iránt. Az eléggé bátortalan kezdeményezést nem követte a megvalósítás következetessége.

Emellett az életrajzi kapcsolat mellett indokolja a kiállítás vásárhelyi bemutatását az is, hogy Rudnay művészete és a mai vásárhelyi festők törekvései rokonságot mutatnak. Ez többek közt történelmi múltunk megbecsülésében, a sajátos nemzeti karakter és az egyetemes európai, az általános emberi, művészi egybeötvözésének célkitűzésében jut kifejezésre.

A nemzeti galériabeli kiállítás teljes bemutatása természetesen nem volt lehetséges, a válogatás azonban szerencsésen mutatja Rudnay festői munkásságának és grafikai tevékenységének jellemzőit, értékeit.

Művészetének főirányai (történelmi, arc- és tájképfestészet, továbbá az általában kevéssé ismert, méltatott grafika) megfelelően, arányosan képviselve vannak a kiállításban. Élményt nyújtanak számunkra a romantikus hevületű, érzelemgazdag, mozgalmas, mély koloritú történelmi képek. (Menekülők, Lovas betyárok, Szegénylegények, Lakoma, Lovasok, Menekülés.)

Fény-árny és kontraszthatásokkal ragadnak meg szuggesztív portréi, melyek koncentrált együtthatását a rendezés, az egy terembe történt sűrítéssel még inkább fokozta. (Kozák, Pihenő hegedűs, Gömöri legény és hat Önarckép.)

És itt találjuk Rudnay vidámabb, derűsebb, színesebb festői világának néhány darabját is (Vásárhelyi parasztszoba, Tájkép, Két lovas, Olvasó nő, Falusi ház).

Rézkarcaiban a tömör, nem részletező, inkább összefoglaló expresszivitást, akvarelljeiben az elevenséggel párosuló mesterségbeli biztonságot érzékelhetjük. (Falusi kocsma, Kártyázók, Vízhordó, Régi magyar vásár, Toborzás.)

Őszintén sajnáljuk, részben mert Rudnay egyik legszebb képe és vásárhelyi vonatkozása miatt is, hogy a korábban dr. Wirth Márton tulajdonát képezett — glóriásan sugárzó fejű, humánummal, meleg együttérzéssel megfestett — Öreg magyar hiányzik itt is és már Budapesten is hiányzott kiállítási anyagából.

DÖMÖTÖR JÁNOS

nden: a

csak az az átkos irigység ne volna!

működő zártteres, önetetőkkel és önitatókkal működő, tehát nagyüzemi elvre épülő hizlalásra rendezkedtek be. Huszonöt-harminc hízott sertés komplett kiszolgálása így most már semmi esetre sem jelent többet naponta egy, vagy másfél órai munkánál.

Háztájiban 100 hízó

Addig tehát, míg évente az egyéni paraszti viszonyok között 15—20 sertés meghizlalása is egy embernek csaknem egész évi elfoglaltságot jelentett, most Víziék esetében akár 100 hízott sertés előállítása sem jelentene többet az anyagi kockázatvállaláson túl egy kiadós hobbynál. Ezt jelentik tehát az egyszerű, de szellemes gépek és a tudományosan összeállított táptakarmányok alkalmazása.

Forgó Sándornak egyébként hetekig tartó fáradozásába került, míg széles, nagy ismeretségi körében tíz olyan embert talált, mint Vízi István, a vásárhelyi Vörös Csillag Tsz brigádvezetője és ugyanitt *Tűhegyi* Sándor termelőszövetkezeti gépkocsivezető, akik hitelt adtak a tudomány szavának, s volt bátorságuk szakítani az alig kifizetődő drága munkával. Tűhegyiéknél hallottuk, hogy várhatóan három és fél kilo-forinttal olcsóbban jutnak mázsánként a táphoz, mintha „maszek" rendelnék azt.

Szabó Istvánéknál ugyancsak Vásárhelyen, a Veres utca 21. szám alatt — mint Tűhegyiéknél is — csak az asszonyka van otthon, a kisbaba miatt a lakáshoz kötve. Férje különben a mártélyi Fürst Tsz elnöke, mindennap kora reggel megy, s csak a késő esti órák vetik haza. *Az „okos" etető- és itatómasinák a tavaly őszig üresen álló istállókban csaknem minden munkát elvégeznek a 38 hízó és a három anyakoca körül.* Pedig a süldők már nem éppen kicsik, átlagosan felette vannak darabonként a 60 kilónak. A fiatalasszonynak dolga *leginkább a felügyelettel és az időnkénti takarítással van.* Szabóéknál arra kértek, ha lehet, név nélkül írjak, mert sok az irigy ember, aki esetleg nem hagyja szó nélkül, hogy ilyen kevés munkával milyen summás jövedelemhez jutnak. Érezhetően mások se nagyon örültek annak, hogy újságba kerül a nevük.

Sokat árt még

Nos hát ez *az átkos irigység is nagyon sokat árt ma még a háztáji állattenyésztés fejlődésének.* Hát nem lesújtó az, hogy restellni, rejtegetni kell azt, ami új, ami jobb a népgazdaságnak és az egyé-

Rudnay Gyula velencei kitüntetése

Velence, szeptember 5. A *velencei* képzőművészeti kiállítás zsűrije *Volpi* gróf elnökletével a tíz kiállító külföldi nemzet művészei közül *Rudnay* Gyulát és *Mestrovits* Ivánt »különleges dicsérettel« tüntette ki. Rudnaynak, mint egyetlen külföldi festőnek kitüntetése kiemeli a nagy magyar mester rendkívüli velencei sikerét és az egész magyar művészet dicsőségét. A zsüri tagjai *Casorati* és *Brass* festőművészek, *Marini* szobrász. *Ziegler* Adolf művész és *Gerevich* Tibor voltak.

Esti Magyarország
1942. szept. 5.

Rudnay Gyula

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JAN 31

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged

— **Rudnay Gyula** alkotásaiból nyílik kiállítás holnap, vasárnap délben a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban. Megnyitó beszédet mond dr. László Gyula egyetemi tanár, a történeti tudományok doktora.

1024

Rudnay Gyula
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 JAN 27
Elzett Lyuóra

1021

Rudnai kiállítás
a Magyar Nemzeti Galériában

Ismerkedés Rudnay Gyula művészetével

„A mi művészetünk alacpja — vallotta egyik írásában — csakis e föld és e föld népének kultúrája lehet."

A Magyar Nemzeti Galéria földszinti termeiben rendezett kiállítás is tanúsítja, hogy Rudnay Gyula a XX. századi magyar és egyetemes művészet egyik kiemelkedő festője, alkotásaiban mindvégig hű maradt fent idézett kijelentéséhez, elveihez.

A kronológiai sorrendet betartó tárlat első részében a Losoncon készült képek láthatóak. Az első világháború iszonyata kritikai erejű képeket váltott ki belőle. Ezek a művek már első összefoglaló jellegű kiállításán (1918-ban) igen nagy sikert arattak.

Rudnayt az úgynevezett alföldi festők között tartják nyilván és felfogásának gyökereit, Munkácsy művészetében keresik. Bár a képek sötét tónusai valóban már az első pillanatban Munkácsy reminiszcenciákat — visszaemlékezéseket — sugallnak, s ez többet jelent, mint külsőségek átvételét. A komor szín sokkal inkább Rudnay témaválasztásának, lelki alkatának, érzékenységének jellemzője, mintsem epigonizmusáé.

Sikerei a világháború után külföldön folytatódnak. A külországi kritika magyar nemzeti sajátosságot vél felfedezni erőteljes festői modorában, a fény árnyékokra épülő stílusban.

A Magyar Nemzeti Galéria mostani kiállítása az eddigi bemutatók közül a leggazdagabb. Olyan nagyszabású művek szerepelnek, mint „Csokonai toborzó" az „Attila lakomája" a „Kánai mennyegző" és a tizennégy méteres nagyságú gobelinje a „Pusztaszeri országgyűlés".

Képein mély együttérzéssel szól a szegényekről, kisemmizettekről, az országunkra akkor jellemző elmaradott állapotokról. Művei sorában külön rangot vívtak ki tájképei. Petőfin kívül alig akad magyar művész, aki olyan érzékenyen felfogta és visszatükrözte a hazai táj jellegzetes motívumait, egyedülálló hangulatait.

Foto-szöveg:
— Gyuris —

BÓDIS ÉVA VERSEI

Tél

A tél a kévék tetejét megtépte.
Kopog köröttem a fagyott világ
varjúszárnycsapások ütemére.
S égfelé nyúlnak a csontkezű fák

Tavasz

Nagyon szeretném
ha fa lehetnék
S örökké zöldek maradnának a fák

A verseket a József Attila Kultúrházban működő irodalmi-kör tagja írta.

ELZETT
az „Elzett Fémlemezipari Művek" dolgozóinak lapja
Szerkeszti: a szerkesztő bizottság
Felelős szerkesztő:
Hoffmann József
Budapest XIII., Váci út 117—119
Telefon: 495—355
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Csollány Ferenc.
Előfizethető
az üzemi lapterjesztőknél.
Előfizetési díj: 1 évre 9.60 Ft
Szikra Lapnyomda

ELZETT FLIM

— Ahogy ez kezdetben lenni szokott, nehezen. Kikeresni a megfelelő embereket, az egyes munkafolyamatokhoz, egy ilyen eléggé veszélyes technológiához, mint az evőeszközgyártás, az adott lehetőségeinkhez viszonyítva nem volt egyszerű dolog. Az EVAC vezetőségének messzemenő segítségére volt szükség ahhoz, hogy az egyes munkafázisokra betaníthassuk dolgozóinkat. Részben Budapesten tanultak és tanulnak most is, részben pedig itt sajátítják el a leendő foglalkozásukat. Már alumínium öntéssel is kísérletezünk. A rozsdamentes mokkás kanalak gyártása is feladataink közé tartozik, amiből már készárut termelünk.

— Ahogy látom, a telep dolgozóinak többsége fiatal és alig akad egy-két idősebb köztük.

— Hogyan dolgoznak a fiatalok?

— A telepen valóban alig akad néhány idősebb korosztálybeli, magam is csak 29 éves vagyok. Nemrég alakítottuk meg a KISZ üzemi szervezetét 20 fővel. A pártalapszervezet létrehozása a jelenlegi három párttaggal még nem le-

módosítot
nuárban
tartani, s
Ez azonb
tunk múl
néha más
lépnek fe
irányzott
80 százal
ciós prési
ba, vagy
kezik be,
többiek i
kában. Az egyetlen szerszámkészítőnk, jelenleg inkább csak kóstolgatja az ilyen jellegű munkát, még az apróbb javításokat sem győzi. Előfordul, hogy nincs tartalékszerszámunk, ilyenkor fő a fejünk, hogyan oldjuk meg a problémát.

Az új gyár fejlődést jelent

— Hogyan látja a jövőt?

— Optimista vagyok, bízom abban, hogy sikerül a nehézségeket leküzdenünk. A feladat szép. Berettyóújfalunak ez a gyár jelenti a fejlődést. Éppen ezért sem én, sem munkatársaim, nem kíméljük magunkat. Igaz, telik a fiatalos lendületből. Ha kiszámítanám órabér-

vállalatunk törekvését, céljainak megvalósítását, segítségnyújtanak a vállalatunknál dolgozók életkörülményeinek megjavításához, a gazdasági feladatok teljesítéséhez ugyanakkor meghatározzák a irányvonalat a pártalapszervezetek munkájában.

A munkatervben a vállalatunk előtt álló gazdasági feladatok megoldását segítő témák közt például a következők szerepelnek:

Tájékoztató az 1969-es gazdasági év eredményeiről, valamint az 1970-es évi feladatok célkitűzéseinek megvitatása.

A gazdaságirányítás új rendszerének hatása a vállalat gazdaságirányító munkájára. A vállalati belső mechanizmus alakulásáról szóló napirend.

A harmadik ötéves terv várható eredményeinek s a párt ezzel kapcsolatos munkájának értékelése a negyedik ötéves terv fő célkitűzései.

Állami visszatérítések a dotáció csökkentése, illetve megszüntetése érdekében kifejtett vállalati intézkedések értékelése.

A vállalat és pártélette kapcsolatos témák közül jelentős a tömegkulturális munka helyzetéről való vita és az 1970. éves kulturális munkaterv elfogadása.

Az üzemi demokrácia helyzetének értékelése és annak továbbfejlesztési feladata.

A pártbizottság és az alapszervezetek gazdaságszervező és ezzel kapcsolatos tömegpolitikai munka feladatainak megvitatása.

A X. kongresszusra való felkészülés, a vezetőségválasztások és a pártértekezlet elő

PILLANATKÉP SÁTORALJAÚJHELYRŐL

Így készülnek a négyszemélyes kotyogók a sátoraljaújhelyi I-es szereldében. A munkát jól összeszokott brigádok végzik, és nagy gondot fordítanak a minőségjavításra

Rudnay Gyula
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Társadalmi Szemle

1970 I E B

1021

Rudnay Gyula: Gömöri öreg paraszt házaspár

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Társadalmi Szemle

...kifejtik. Az irodalmi hivatkozások al-
kalmasak arra, hogy segítségükkel a
szerzők felvázolják a városszociológiai
kutatások általános problematikáját. A
kötet második tanulmányának címe:
„Lakáshelyzet és lakásigények a József-
városban": ez saját „terepkutatásuk"
eredményeit tartalmazza.

Nemes és Szelényi könyvét szinte mo-
ellként ajánlhatjuk más szociológiai té-
nák megközelítéséhez. Néhány éve meg-
ndult kutatások esetében valóban vé-
ig kell járni az alapvető fokozatokat:
lőször összegyűjteni a téma kutatásá-
ak nemzetközi eredményeit, majd a
apasztalatok összevetésével kritikai úton
ialakítani azt a saját hipotézist, ame-
et azután empirikus kutatásokkal kell
izonyítani.

Ezen túlmenően a szóban forgó köny-
ek nagy érdeme, hogy rámutat a szo-
iológia és a konkrét társadalmi igé-
yek közötti közvetlen kapcsolatokra.
y módon a városszociológiai kutatások
redményei szinte közvetlenül is hasz-
osíthatók a társadalmi tervezésben, s
z kézzelfoghatóan bizonyítja a szocio-
gia társadalmi fontosságát.

3 A „Szociológiai Tanulmányok" sorozatban megjelent művek egyenkénti áttekintése után meg-
llapíthatjuk, hogy komoly hagyomá-
yokkal biró, érett szociológia számára
em kívánatos ugyan a sorozat összeté-
ele, de a hazai szociológia embrionális
ejlődését jól tükrözi. Mégsem reprezen-
ilja egészében az utóbbi évek magyar
zociológiai kutatásait, mert keretein kí-
ül jelentek meg olyan könyvek és cik-
ek is, amelyek nélkül a tudományág
azai fejlődésének képe nem nevezhető
eljesnek. Gondoljunk például Hegedüs
ndrás és Márkus Mária „Munka, em-

zat csak részben ér
figyelembe véve az
szociológiai kutatás
hézségeit is tükrözik
la kielégítő, s végü
indokoltnak látszik
összetételének bizon

Kétségtelen, hogy
kutatások a köve
mindig magukon fo
netiségnek, a kuta
módszertan kiforratlanságának jegyeit.
Az előjelek azonban nem kedvezőtlenek.
A szociológia társadalmi elismerése és
fogadtatása biztatóan alakul. Állami-,
párt- és társadalmi szerveink igénylik a
szociológusok részvételét a jelentős társa-
dalmi problémákra irányuló munkálatok
elméleti előkészítésében. Az akadémiai
kutatócsoporton kívül más szociológiai
kutatóhelyek is létesültek (a Társadalom-
tudományi Intézetben, a Politikai Főis-
kolán és másutt), továbbá erősödik a
különböző társadalomtudományi intéze-
teknek és kutatóhelyeknek a komplex
kutatásokra való igénye és lehetősége.
Az idén szociológiai folyóirat indul, és
a szociológia egyetemi oktatása is szé-
lesebb kereteket kap. Várhatóan szép
eredmények születnek majd vidéki ku-
tatóműhelyekben is (a debreceni, a sze-
gedi egyetemen, a veszprémi Marxiz-
mus—Leninizmus Esti Egyetemen és
másutt). E kutatóhelyek legjobb teljesít-
ményeinek a sorozatban való megjelen-
tetése pedig lehetőséget ad majd a ma-
gyar szociológia reprezentatív bemuta-
tására. A szélesebb spektrum a szociló-
gia egyes ágazatai közötti munkameg-
osztást is kifejezésre juttathatja és ösz-

Rudnay Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Társadalmi Szemle

1970 FEB – 3

1021

Rudnay Gyula: Bábonyi utca

az export és az import minden kis árucsoportján be
mást.

- Fokoznunk kellene azokat az erőfeszítéseket, hogy
szereket alkalmazzunk a szocialista import növelése
szocialista országok áruinak katalógusok formájába
Fokozni kell a kiállítások szervezését, piackutató
képviseletek létesítését az import szélesítése céljáb
lyokat kellene kidolgozni *a szocialista országokból*
fokozására. (Ezeknek megtárgyalása egyébként már
ezért ezt itt nem részletezem.)

■ ■

A leírt elgondolás *összhangban van a szocialista integráció kérdésében ifejtett magyar elképzelésekkel.* Helytelen volna azonban, ha az integrációra ánvuló tárgyalások előrehaladásától tennénk függővé az import fokozását, az nportskála kiszélesítését, a protekcionizmus megszüntetését. Ezzel egyrészt őt vesztenénk, másrészt nemcsak tárgyalások vihetik előre az integráció tyét, hanem az egyes országok részéről megtett konkrét intézkedések is. javasolt elgondolások megvalósítása *akkor is érdekünkben áll, ha az integ-cióban egy ideig még csak lassan haladunk előre.* Emellett ezek az intéz-dések, ha eredményesnek bizonyulnak, bizonyos kérdésekben a katalizátor repét is játszhatják.

Elengedhetetlenül szükséges, hogy nemzetközi tárgyalások is alátámasz-k a javasolt koncepció megvalósítását. Célszerű lenne *tárgyalásokat kezde-nyezni a KGST-országokkal* — talán mindenekelőtt azokkal, amelyeknek kereskedelmi mechanizmusa a miénkkel hasonló irányban fejlődik — a

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPKIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Rudnay Gyula

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

1970 JAN 3-

A RUDNAY GYULA-EMLÉKKIÁLLÍTÁS, amely a Magyar Nemzeti Galériában oly nagy sikert aratott, január 4-én este 19 órakor zár. Vasárnap tekinthető meg utoljára.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár

1970 JAN 18

Rudnay Gyula

1021

Emlékezés Rudnayra és Medgyessyre

A Somogyi Múzeum sorozat 14. és 15. füzeteként a napokban két érdekes képzőművészeti tanulmány jelent meg. Mindkettő a neves művészettörténész, *László Gyula* tollából.

A *Sírfelirat Rudnay Gyula* emlékére visszaemlékezés-sorozat, amelyet a szerző — az egykori tanítvány — elemző értékelések fonalára fűzött fel. Ámbár, hangsúlyozza egy helyen: a mű igazi szerzője maga Rudnay Gyula, szavainak közvetlen idézésével és tanításának barátaiban megmaradt emlékezetével. Bevezető soraiban »kései siratónak« jelzi tanulmányát László Gyula, felidézve a tanítvány egykori konfliktusát és megbékélését a megbocsátó Mesterrel. Emléke megkövetéseként született meg ez a visszaemlékező elemzés.

László szerint Rudnay életműve egyenetlen. Csodás alkotások váltakoznak benne közömbösökkel, pontosan azért, mert a Mester bízott festői ösztönében és gyenge munkáit is kiadta kezéből. A csúcsok — *a Nagybábonyi utca*, a *Pihenő hegedűs*, a *Csipkekendős nő*, és sok más műve is — azonban nemcsak maradandó alkotások, hanem elhihető erővel szólnak minden humanizmusra fogékony nemzedékhez.

E remekművek Rudnay Gyulája jelenik meg a tanulmány fejezeteiben. Életéről, egyéniségéről az önéletrajzi részleteken túl számos neves kortárs: író, művész, újságíró, esztéta, és tanítvány visszaemlékezéseit közli a szerző. Ezek tükrében ismerkedhetünk meg a Mester lakásával, műtermével; jellegzetes szokásaival, színes, gazdag és eleven egyéniségének számos jellemző villanásával. Részben a szemtanúk hiteles szavai, részben a mesterről szőtt szinte mikszáthi humorú történetek derűs anekdotái realizmusa nyomán. S hadd idézzek közülük itt egyet. Azt, amikor Rudnayra került a sor a templomban, úrvacsora közben. *»Ő bort látván megfeledkezett arról, hogy hol van és miért. Rákoszöntött a papra a kehellyel: »Proszit!«* ...

A fejezet második részében tanítványai körében ábrázolja a mestert László Gyula. Hangsúlyozza itt egyebek közt a Mester egyik tanítását, hogy igazi tanítómestere a magyar művésznek — igaz és csodálatos lelkiségével — mindig a magyar nép legyen. Rudnay oktatási-nevelési rendszerének, módszereinek értékelése után a sajátos világú és tehetségű alkotóművészt ábrázolja László Gyula: a vászon előtt. Bensőséges vallomásokkal és sok eddig alig ismert vagy teljesen ismeretlen adattal, életrajzi mozzanattal, sőt intimitással ismerkedünk meg Rudnay ars poetikájával és művészi-emberi világával kapcsolatban. Emberközelből és a tanítványi tiszteletadás mély őszinteségével.

A szerző másik tanulmánya, a *Medgyessy Ferenc grafikái* is somogyi vonatkozású. Új megközelítése a XX. századi nagy magyar szobrász alkotó egyéniségének. László Gyula ebben a munkájában is új reflexiók fényébe állítja elemzésének alanyát. Medgyessy Rippl-Rónai barátsága révén és — ennek az emlékét hirdető — kaposvári szobrai miatt is kedves itt Somogyban. Rajzai és egyáltalán a rajzok szerepe Medgyessy művészetében, életművében azonban nálunk is épp oly kevéssé ismertek, mint általában. Ebből a tanulmányból tudjuk meg, hogy több mint 3000 rajzot őriz a művész özvegye; számos hasonló műve került múzeumokba és a műgyűjtőkhöz, és ki tudja, hány lappang ma is sokfelé. De milyen összefüggés van e rajzok és a szobrász Medgyessy művészete között?

Ennek elemzésére vállalkozik László Gyula tanulmánya. Fontos szerepet kap benne a két jó barát, Rippl-Rónai József és Medgyessy Ferenc kapcsolata, valamint a szerző és Medgyessy beszélgetése, levelezésük több részlete: *a rajzról*. Ilyen természetű szubjektív vallomásokkal ébreszti fel érdeklődésünket a szerző: *»... közben orvos lettem, azután egy merész kanyarodással festőnek készültem, míg végre befutottam szobrásznak — folytonos rajzolások között... A rajzból lesz a dombormű. A domborműből a szobor. Szorosan közel állnak egymáshoz. Egyik a másikat táplálja. Nem tudnék egyiktől sem elszakadni — hadd szolgálják egymást, amíg lehet...«* — nyilatkozta egy helyen már élete alkonyán a Mester.

A továbbiakban a rajzok természetével foglakozik a művészettörténész megállapítva, hogy *»Medgyessy rajzai igen nagy tömegükben cerukával lejegyzett szobor-gondolatok, s éppen ebben különböznek az önálló grafikai lapoktól.«*

A tanulmány ho
kapcsolódik, rövid
veggel. S mint
is hangsú

ejlődése

zerűsítették a szülészetet-nőyógyászatot. 1963-ban kialault a jelenlegi képe, amelyek legfontosabb mutatói a étszázkét ágy mellett az itt nűködő tizenöt orvos, hetvenhét egészségügyi szakember, z évi négyezres betegforgaom.

A kórházzal párhuzamosan ejlődött a szakellátást biztoító intézete is, ahol a rendeési órák száma fokozatosan hetvenötre emelkedett. A negnövekedett igényeket terészetesen ez is csak részben légíti ki. A további fejlődés rdekében az intézmény bővíését határozta el a járási taács. Ugyancsak készül a kórház rekonstrukciós terve is, mely szerint új osztályokkal, zázhuszonöt ággyal bővül az ntézmény.

A járási székhely egészségügyi ellátottsága mellett a jás többi községe is hasonló irányban fejlődött. Így Böhönyén, Kéthelyen és Tapsonyban napi hatórás fogszakorvoi rendelés áll a lakosság szolgálatában. A mozgó szakorvoi szolgálat két szakon, havonta egy alkalommal jut el egy-egy községbe. A múlt év augusztusában Kéthelyen adták át a járás — egyszersmind Somogy megye — első vidéki, négy alapszakmás rendelőintézetét.

1952-ben a legkisebbek elhelyezésére huszonöt személyes bölcsőde kezdte meg működését Marcaliban, ez azonban megközelítően sem elégítette ki a jelentkező igényeket. A járási és a községi tanács ezért új intézmény építését tervezi. Böhönyén 1965-től működik hasonló létesítmény, húsz gyermekkel, korszerű, e célra készített épületben. Ugyancsak itt létesült a járásban elsőként öregek napközije, amely húsz egyedül élő idős embernek nyújt napi étkezést.

Paál László

A képes
feltételei

Hazánk felszabadulásának közelgő 25. évfordulója alkalmából a mai nappal rejtvénypályázatot indítunk.

Összesen *tíz héten át, március 22-ig vasárnaponként négy-négy képet közlünk* az elmúlt huszonöt esztendő országos jelentőségű beruházásairól, s megyénk főbb új létesítményeiről. A képekhez — eligazító, a megfejtést könnyítő szándékkal — minden alkalommal magyarázó szöveget is írunk, így a helyes megfejtés reményében kapcsolódhatnak be a pályázatba azok is, akik a felvételen nem ismernek rá nyomban a megörökített épületre, üzemre, létesítményre.

A pályázaton bármely előfizetőnk, olvasónk részt vehet, aki az *esetenként megjelenő rejtvényszelvényt kivágja*, s a tíz szelvényt *a megfejtésekkel együtt* beküldi szerkesztőségünk címére (Kaposvár, Latinka Sándor u. 2.).

A megfejtéseket és a rejtvényszelvényeket *együttesen* — vagyis egy alkalommal — kell zárt borítékban beküldeni. Mégpedig a 10. hét után úgy, hogy *szerkesztőségünk legkésőbb március 28-án megkapja.* A megfejtések az egyes fordulókban föltett kérdések *válaszát*, valamint *a beküldő nevét és pontos lakcímét* tartalmazzák. A borítékra rá kell írni: *Felszabadulási rejtvénypályázat.*

A rejtvénypályázat során közzétett, összesen 40 kép, illetve a fényképfelvétellel kapcsolatos kérdés helyes megfejtését *1—1 ponttal* jutalmazzuk. Így a verseny során — hibátlan megfejtés esetén — *összesen negyven pont* szerezhető.

A legtöbb pontot elért öt versenyző az alábbi jutalmakat nyeri:

I. díj: ÖTNAPOS ÚDULÉS OPATIJABAN (májusban).

II. díj: HÉTVÉGI AUTÓBUSZKIRÁNDULÁS NYUGAT-SZLOVÁKIÁBA (júniusban).

III. díj: HÉTVÉGI AUTÓBUSZKIRÁNDULÁS AZ ALACSONY-TÁTRÁBA (júniusban).

IV. díj: JAPÁN ZSEBRÁDIÓ.

zabadulási

Budapest

1021

MŰHELYEK ÉS GALÉRIÁK

Passuth Krisztina

RUDNAY GYULA EMLÉKKIÁLLÍTÁSA

Rudnay Gyula tevékenysége több mint fél évszázadot fog át; az 1900-as évek elejétől haláláig, 1957-ig dolgozott. A *Magyar Nemzeti Galéria* régi adósságát kívánta törleszteni, mikor bemutatta, több száz képből válogatva, legjelentősebb műveit.

A termekben sétálva érdeklődéssel, kíváncsian várjuk, hogyan is áll össze az életmű. Hiszen Rudnay-képet rengeteget lehetett látni itt is, ott is, bizományi áruházakban, aukciókon, magángyűjteményekben — mégis most nyílik rá alkalom, hogy az egészet, vagy megközelítően az egészet, együttesen lehessen áttekinteni, s a művek erejét egymáshoz viszonyítva lemérni. Rudnay egyike volt — sőt ma is egyike — a legnépszerűbb s leginkább keresett magyar művészeknek. Mi okozta sikerét? Minek köszönhette, hogy olyan magától értetődően tudott megélni festészetéből, míg, ugyanakkor, a legjobb magyar alkotók nyomorogtak, s úgyszólván napról napra tartották fenn magukat? Rudnay — ismerősei elbeszélései szerint — kedves, szívélyes, magávalragadó egyéniség volt. Ez azonban még nem magyarázat. A magyarázatot csak a képek adhatnák meg. A festmények zsíros-fekete felülete, meg-megvillanó világosabb foltja, sokszor lázasan odavetett ecsetvonása egy rég letűnt világot támaszt fel halottaiból. Rudnay egyike a XX. század legutolsó, hamisítatlan romantikusainak. Mert romantikus a szenvedélye, ahogyan a menekülő anyát festi, vagy a pihenő hegedűst, de különösen az elkeseredett, mezítlábas csavargót, vagy a dzsentri társaság sírvavigadását.

Rudnay *Ady Endre* — és *József Attila* korában élt, sőt, mindkettőjüket évtizedekkel túlélte. S mégis, úgy érezzük, mintha inkább *Munkácsy Mihály* kortársa lenne: pátoszában, sőt, még népi figuráinak megelevenítésében, történeti jeleneteinek mesterkélt heroizmusában is. Munkácsy Mihály viszont Baudelaire és Zola kortársa volt; s festészetben az impresszionistáké. Rudnay fiatal korában születik meg a kubizmus és halála után már a pop-art kezd kibontakozni.

Rudnay Munkácsy stílusában kezdi a piktúrát — s ott is marad. Mintha tökéletesen érzéketlen lenne mindarra, ami körülötte történik. Sírva-vigadó magyarok a világháborúk idején. Ady is írt búsuló nemesekről, kurucokról és Bartók is a folklórhoz nyúlt, az igazi magyar folklórhoz. Adyn és Bartókon kívül, ebben az időszakban, igen sok festő is úgy talál rá a népi kultúrára, mint új ösztönzőerőre, amelytől fantáziája megelevenedik, s amelytől erőt és lendületet kap. De Rudnay nem a folklórra talált rá, az egészében távol is állt tőle. Egy pusztuló, letűnőben levő, talajtalan, már nem nemesi, még nem polgári réteg életformáját és gondolatvilágát vetítette vászonra. Ez a réteg igényelte, vásárolta, csodálta, mert a maga vágyait, értelmetlen és időszerűtlen szenvedélyeit látta megtestesülni képein, s ez ösztönözte arra, hogy ilyen képeket alkosson. Anakronisztikus, fél-feudális lét körvonalai bontakoznak ki Rudnay festészetében, alakjai a régi Magyarország hivatalos költészetének és prózájának jellegzetes alakjai. Már Munkácsy is rendkívül időszerűtlen későn jött pátoszával a XX. század hajnalán, de ezt a pátoszt mégis a maga gigászi léptékei szerint tudta vászonra vetíteni. Rudnay kisszerűbb, lehiggadtabb, szenvedélyei is csöndesebbek, inkább érzelmes, mint elkeseredett, inkább sír, mint kiáltozik.

Rudnay festészete olyan országban bontakozott ki, amely — a világháborúk éveitől eltekintve — semmiképpen nem volt elszigetelt a XX. század folyamán. Vagy legalább, annyira nem volt elszigetelve, hogy Rudnay ne láthatta volna Európában a kortárs törekvéseket — akár saját, hazai művésztársaiét. *Derkovits, Egry* és *Vajda Lajos* neve fémjelzi leginkább a két világháború közti időszakot. Mindegyik a maga módján teremtett világképet, s egyik sem a nyugati áramlatok hatása alatt. Csak éppen nem zárkóztak el attól, ami őket körülvette, nem zárták magukat egy mesterségesen kialakított, melegházszerű világba. Rudnay ezt tette, anakronisztikus módon festett, gondosan ügyelve arra, hogy az újszerű életformának, a változó embertípusoknak, formálódó polgári társadalomnak egy csírája se zavarja hermetikus művészetét. S mivel sajnálatos módon itthon meglehetősen erős volt a múltba-vágyó réteg, ez csak táplálta Rudnay régi betyárokról, mulatozó nagyurakról szőtt álmait.

Bizonyára helyes Rudnay festészetét bemutatni. Meg kell ismernünk ahhoz, hogy helyét tisztán lássuk a magyar művészet egészében. Megérdemel hát egy emlékkiállítást. De rajta kívül megérdemelnének még mások is. Sőt, talán jobban. Fiataljaink például alig láthatták Egry József életművét, olyan régen volt Pesten kiállítása. S még sorolhatnánk más példákat. Rudnay kétségkívül nem a legfontosabb mulasztásunk volt. Egy hamis tradíció folytatását jelenti ő, egy félresiklott életpályát, amely nem ösztönözhet semmiféle irányba. A sírvavigadás korszaka lejárt — mindenképpen lejárt, és semmilyen emlékkiállítás nem támaszthatja fel poraiból.

Csavargó, 1919.

KAJÁN KÉPERNYŐ

A KÉPZŐMŰVÉSZET TÖRTÉNETE

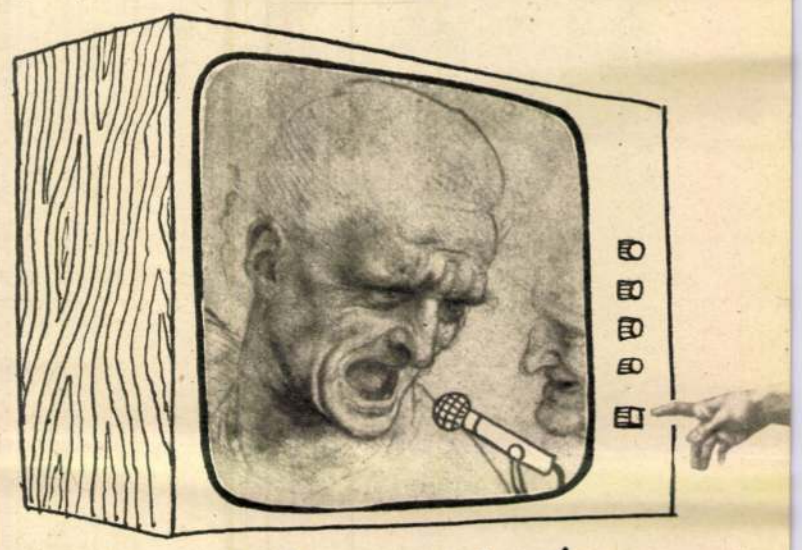

RENESZÁNSZ ITÁLIÁBAN

ÖRKÉNY: VORONYEZS

KLOSS: ELSŐNEK ÉN GRATULÁLOK...

*

HOBBYM A CSILLAGOS ÉG

Címsza
a Kajá

Ahhoz, amit olvasóin
amúgy is tudnak róla, alig-
ha lenet hozzátenni. Heten-
kint jelentkezik a Tükör ha-
sábjain frappáns, az ember-
társak veséjébe látó, minden
fonákság ellen harcra kész
karikatúráival. Mostani
„konkurrense", egy másik
lexikon (Ki kicsoda?) össze-
foglalja életrajzi adatait.

„KAJÁN TIBOR (1921–) – kari-
katurista. Képzőműv. Főisk.-t vé-
gez. 1945– a Ludas Matyi, 1964–
a Tükör munkatársa. Több alka-
lommal nyer díjakat külföldi ki-
állításokon. Kétszeres Munkácsy-
díjas (1963, 1968). Illusztrációkat

mai jelennek meg."

A legújabb album most je-
lent meg, s ehhez a mai il-
lemnek megfelelően előszót
ír, csakhogy azt is kajánul:
*„Munkámban senki sem tá-
mogatott, ezúttal mondok
ezért őszinte köszönetet"*.
De ha nem is mondaná,
hogy ebben a kötetben is
Kaján-ötleteket rajzolt meg,
akkor is kitalálnánk a rá
való, különleges és érdekes
gondolatvilágból. Ma a le-
xikonok korát éljük, mind
több szakosított bemutató-tár
jelenik meg. Mint a többi
lexikonnál is tapasztalható,
bizonyára sokan fogják ke-
resni magukat, de ennél
azért szurkolnak, hogy ki-
maradjanak, vagy legalább
ne lehessen rájuk ismerni.
Kaján Tibor mulatságos és
bölcs címszavakban fejezi ki
véleményét a világ új és
régi (de még mindig aktuá-
lis) kifigurázandó jelensé-
geiről. Pontosan 259 ábrából,
rajzból áll a lexikon, s csak
azt reméljük, hogy a követ-
kező szemelvények némileg
vissza tudják majd adni Ka-
ján művészetének, szelle-
mességének és mindig el-
gondolkoztató mondanivaló-
jának a lényegét.

V.

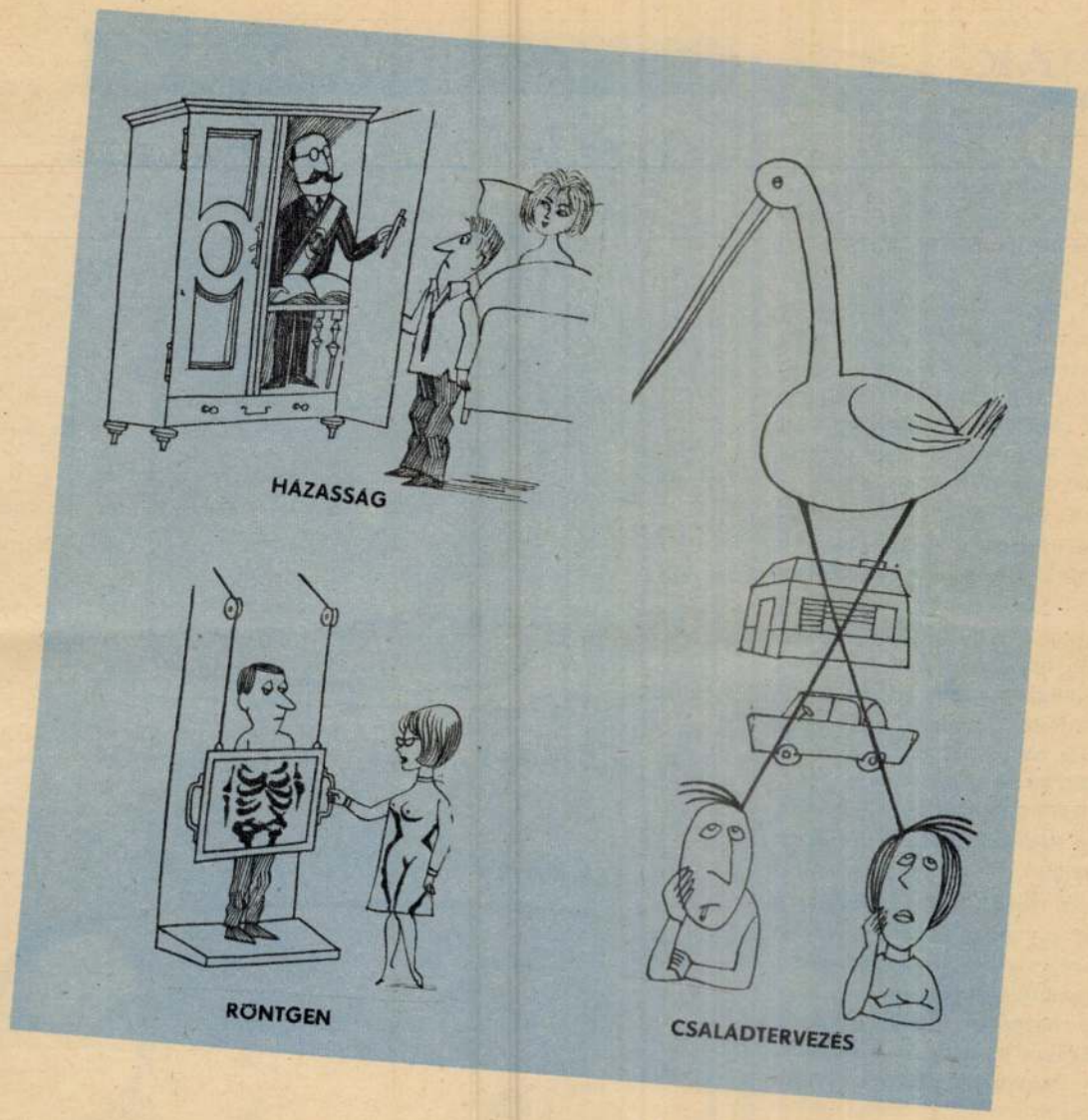

QUIETIZMUS

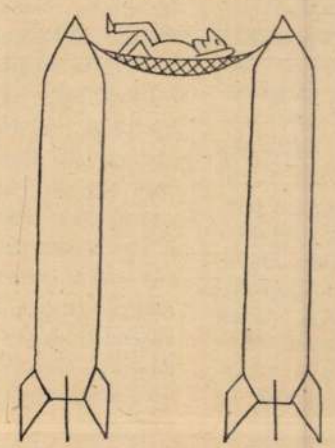

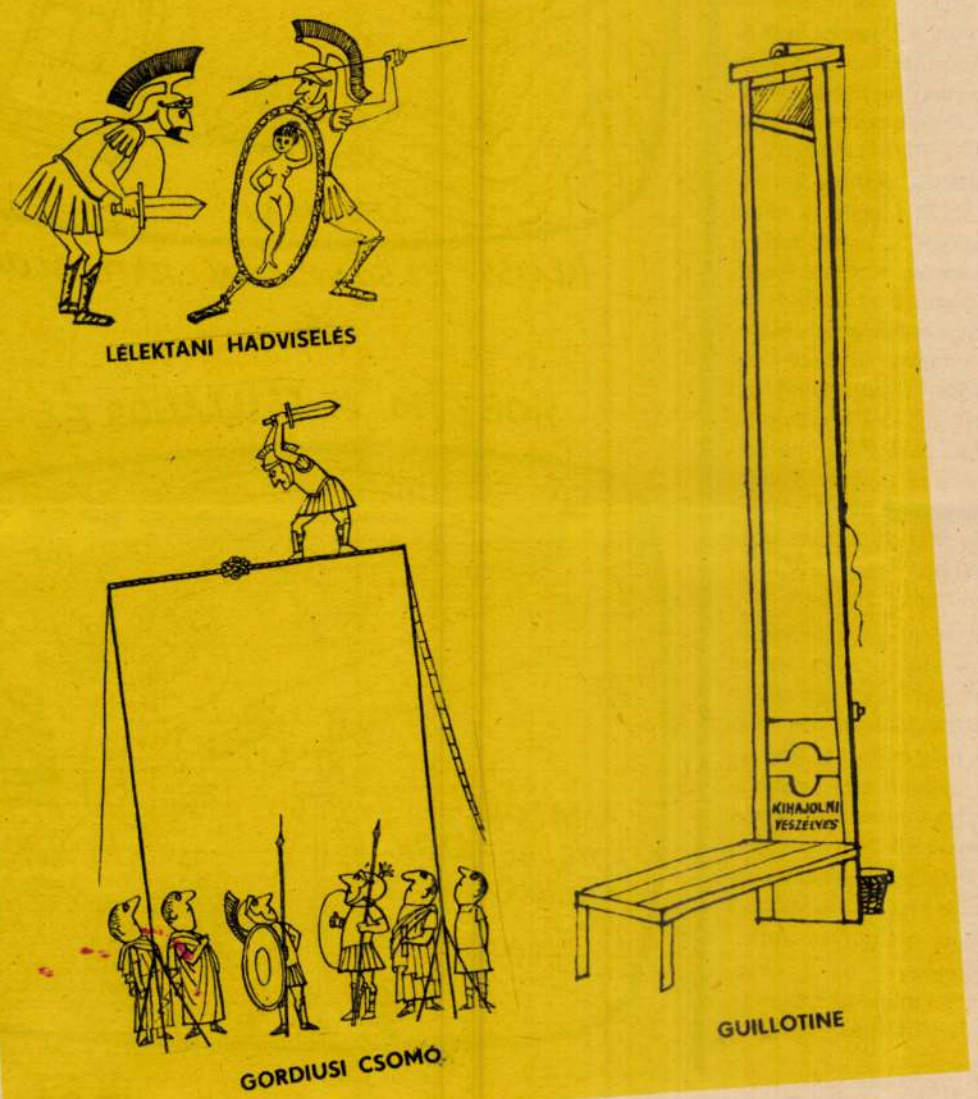

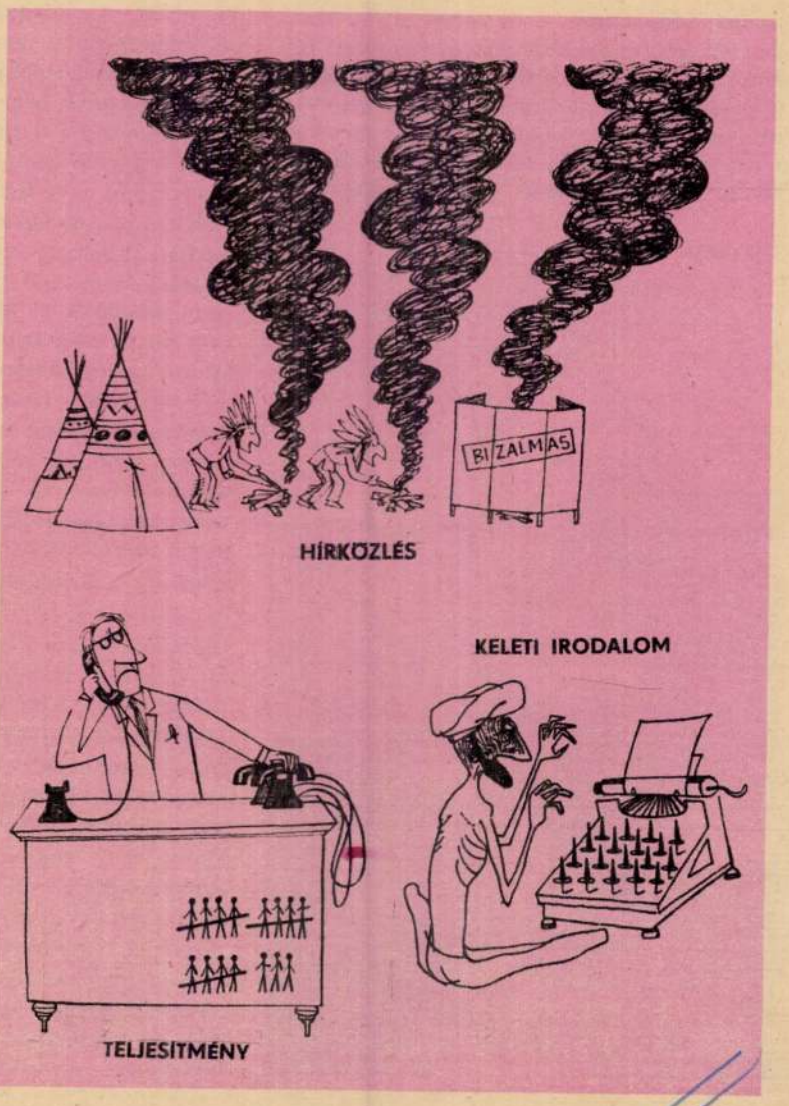

Rudnay Gyula : Menekülők.

RUDNAY GYULA ÉS PÁSZTOR JÁNOS KIÁLLÍTÁSA.

A Szépművészeti Múzeumnak Munkácsy-termében szinte meghökkentő erővel állítja meg a látogatót a mesternek egy bámulatos vázlata, a melyen a Siralomház témájának megoldására készülődött. Kevés komor szín, melyek sötétjéből kegyetlen ellentéttel rínak ki a feljajduló fehérségek, kevés részletezés, helyette nagy, összefoglaló sötét területek, a melyek ritka sejtelmességet adnak a kép hangulatának. Mindent együttvéve : hatalmas, férfias erő árad e képről, valami csodálatos daczosság, a magyar puszták dühöngő viharainak zord ereje, a mi életünknek és lelkünknek egy nagyon is számottevő része, mely Munkácsy óta alig talált megfelelő ábrázolóra.

Menjünk tovább a múzeumban és nézzük meg Goyának feledhetetlen Vízhordó asszonyát. Témának jelentéktelen, de megoldásnak örök és csodálatos. Egy hétköznapi alak kiállásába az élet erejének olyan lenyűgöző lendületét önti, hogy párját ritkítja még Goya többi képei között is.

Aztán jusson eszünkbe Velazquez alakjainak merész hetykesége, egy-egy szürkével és téglaszín vörössel sötétből csillámló Tintoretto s körülbelül benne élünk már abban a világban, melyet Rudnay képei varázsolnak elénk.

Nem krónikása az életnek és a világnak, hanem merész kezű átalakítója. Nem finomságokat, nem ellágyulásokat keres, hanem erőt és lendületet. Néhol ez a nagyotakarás még visszahull, mert nem tudja befejezni a mozdulatok, a nyugvás, a színek hatalmas iramát, de, a mi egy kollektiv kiállításon mindig elég és a további fejlődés szempontjából mindig a jobbik jel, van egy pár képe, a mely messzire elhagyja a többit, a melyből nem kívánunk elvenni semmit s a melyhez hozzáadni mit sem akarunk.

Kétségtelen, hogy Rudnay sokat tanult azoktól, a kiket előbb felsoroltunk. De ez a tanulása nem utánozgatás és nem az az aprópénzre váltás, mint a szokványos Goya utánozgatóké, az erőtlen Munkácsy ismételgetőké, a kik példaképeik őserejű ötleteit sima szalonmodorba burkolják a művásárlók polgárias örömeire. Ha látott valamit, a mi a benne forrongó vágyaknak megoldotta nyelvét, soká elküzködött véle, az első impresszionak nem rendelte magát szolgai módon alá, magában hordta, ellentmondott, míg végül kitört belőle, úgy, hogy végül újjá tudta alkotni azt, tehát maga magát adta.

Nem is állapodott még meg véglegesen. A ki figyelmesen nézi végig Rudnay képeit, könnyen megállapíthatja, hogy még ingadozik, fél a modorosságtól, a mely meggátolná abban, hogy valamikor még többet adhasson, mint a mennyit már ma elért.

Nem mosolygós művészet az övé. Tragikus hangulatok között fájdalmakról és a világ örök sejtelmességéről beszél, meghökkent, ellentmondásra készt, megráz, a mi mind csak azt mutatja, hogy nem a megszokott sablónok sima felületén siklik, hanem küzd és fölfelé tart, hogy a meglévőből egy új világot tudjon teremteni. Ezért szívesen elnézzük neki, ha néha-néha egy-egy képén többet akar, mint a mit ma még megoldani tud. Azt hiszszük, hogy különlegesen magyar és a feldolgozásban is tisztán magyarnak maradó thémáit adja meg legsikerültebben. Ezek közül is kiválik az egyik, mely egy ágaskodó lován daczosan megülő csikóst ábrázol. Megnyilvánul benne a magyar puszták egész ősereje, egész komor végtelensége.

Színskálája nem az, a melyet az utóbbi

Rudnay Gyula : Vizhordó lány.

Rudnay Gyula : Himző nő.

AZ ERNST-MUZEUM KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

KÖDBEN.

Egymást érik a rendeletek és intézkedések, a melyek az életünk egy jobb, megfelelőbb vagy legalább is elviselhetőbb szervezésére törekednek. Minden ilyen reform vagy revizió kísérletét természetesen valamely tarthatatlanság követeli ki az illetékes hatóságoktól. Orvost csak beteghez hívnak. A mediczina nem normális táplálkozó szer. Minden beavatkozás egy-egy funkczionális zavar bizonysága és minden új intézkedés egy új baj hivatalos elismerése. A rendkívüli idők kétségkívül széles magyarázatát adják ennek a helyzetnek. A régi organizáczió egy más életnek volt a hangszerelése. Viszonyokat szabályozott, a melyek — örökre vagy ideiglenesen, majd elválik — de: megszüntek. Az bizonyos, hogy a mai élet nem érzi az ő testére szabottnak. A mi ezelőtt gátnak elég magas volt és elég erős, ma a hullámok játszva mossák el vagy csapnak keresztül rajta. Mindenütt pótlás kell, igazítás, megerősítés. Szabályozni muszáj rengeteg dolgot, a mit már régen szabályozottnak tudtunk. És sehol sincs szó a régi rend új tökéletesítéséről, hanem legfölebb a konzerválásáról vagy a pótlásáról. Ez a jelenség nem helyi. Nem csak a mi életünkre korlátozott. Olvassuk, hogy a mindig nagyszerűen organizált Németországban negyvenezernél több háborús rendeletet adtak ki idáig a hatóságok. És az élet Németországban is rosszabb, nehezebb, akadósabb, vékonyabb, mint volt a háború előtt. Ez a negyvenezer rendelet tehát ott is mediczinának készült a normális viszonyok meglazulásának fékezésére.

Ellenségeink földjén se történhetik másképpen. A kormányzó energiának minden tömegét bizonyára ott is a konzerválás, a mentés munkája követeli ki, foglalja le és fokozza meg a maga számára. A fejlődés stabilitást követel, hogy új kombináczióiban a meglevő állapotokat mint adott, kész és biztos mennyiségeket használhassa. Különben nincsenek a maga műveletéhez való számjegyei. A stabilitás azonban megszünt és vele a lehetősége annak, hogy a még ismeretlen mennyiség értékét megkereshessük, mert az ismerteké is elbizonytalanodott. A legmerészebb hipothézisnek is valami kétségtelenre kell építenie. De hol ma ez a kétségtelen vagy megingathatatlan? Az archimedesi ponton egy ismeretlen szándékú rém áll és csakugyan kiveti a sarkaiból a világot. Ő talán tudja mit akar és merre taszít. De mi, csekély gyönyörűséggel mondjuk, a világon vagyunk és nem kívül rajta. A mi lesz velünk, nem általunk történik. A *sors* soha ennyire még nem függetlenítette magát az embertől, mint most. A legkomolyabb tétel, a mibe belekapaszkodhatunk, egy játékosan hangzó mondat. Valahogy majd csak lesz, mert úgy még soha se volt, hogy sehogy se lett volna.

De milyen lesz ez a valahogy, ennek a kitalálása túl van a szolidúl alátámasztható föltevések területén. Azt ha sajnálatos, ha nem, a valóság szerint meg kell állapítanunk, hogy azok a pótló, javító, módosító intézkedések és kísérletek, a melyekkel a különböző hatóságok a fölfakadó mizériákon, kellemetlenségeken és féktelenségeken segíteni igyekeznek, vagy tökéletlenül válnak be vagy tökéletes kudarczot vallanak, vagy az ellenkezőjét produkálják annak a hatásnak, a melyért megfogalmaztattak. Ebben a siralmas eredményben bizonyára van része azoknak a fogyatékosságoknak, a melyek minden emberi alkotást likacsossá tesznek. Késés és elhamarkodottság, fölületesség és ügybuzgóság, elnézés és merevség, indolenczia és rövidlátás ezekre az intézkedésekre is kétségtelenül sok vonatkozásban rábizonyítható. Csupa remeket az adminisztráczió akkor se produkál, mikor a normális idők megállapodott rendje megállapított tanulságokkal szolgál neki az intézkedései megfogalmazásánál. Annál kevésbbé várható, vagy követelhető ez tőle olyan viszonyok között, a melyek előzmények okulását nem kinálják és a melyek fejlődésének törvényei még megállapítatlanok.

A hatástalanság vagy ellenkező hatás teljes és kizárólagos magyarázatain azonban ezeket a mindig óhatatlan és elkerülhetetlen fogyatkozásokat nem vehetjük. Hiszen a normális időknek megvolt a maguk teljes organizmusa, a mely ha nem is tökéletesen, de elég jól funkczionált, szabályozta és tűrhető rendben tartotta az életünket. A mi módosítás és változtatás történt, az nem megcsökkentette, hanem fokozta és élesítette ennek az organizmusnak fegyelmező energiáit. A szándék mindig az volt, hogy a *rendnek* már elért tömege megóvassék és körülpánczéloztassék. És ha a lazulás folyamata a kívánt mértékben mégse volt megállítható: ez azt mutatja, hogy ez a folyamat olyan forrásokból táplálkozik, a melyeknek az erejével a régi világ, a háború előtti társadalom megszervezőinek számolniok nem kellett.

Ma már alig lehet kétséges: e nagy vihar mélyén az élet felfogásának egy gyökeres átmásulása erjed és van kialakulóban. Az emberiség revizió alá veszi és ujra fogalmazza céljait, törekvéseit és ennek megfelelően az eszközöket, a melyeket mindig változatlan programmja: a boldogulás elérésére a legalkalmasabbnak érez. Nemcsak a nagy közösségek lelkében és gondolatában folyik ez az egyre sűrűbben és világosabban megmutatkozó átalakulás, hanem az egyén filozófiájában is. Törekvései más irányban kereskednek és más méreteket öltenek, mint azelőtt. Ez a legelemibb magyarázata annak, hogy a régi világ szelleme szerint megfogalmazott intézkedések nem tudják megtalálni a változott és mohó változásban lévő élettel azt a kapcsolatot, a melyben a lelküket, tartalmukat tévő szándék hatásosan érvényesülhetne. Az ember az, a mi megváltozott és az átalakulás útján van egy nagy kerítés nyugtalanságával az idegeiben és izgalmával a lelkében. Egy ködtengerbe jutottunk, a homályban gázolunk botorkálva és tapogatódzva, vakon a bizonytalanságtól és süketen a szörnyű dübörgéstől. Ez a lélekállapot az oka a bukdácsolásnak és a kíméletlenségnek, a melylyel az egyik a másikon keresztülgázol és valóban a legkisebb gondja is nagyobb annál, hogy bocsánatot kérjen érte, ha a lábára vagy akár a mellére taposott.

Szigma.

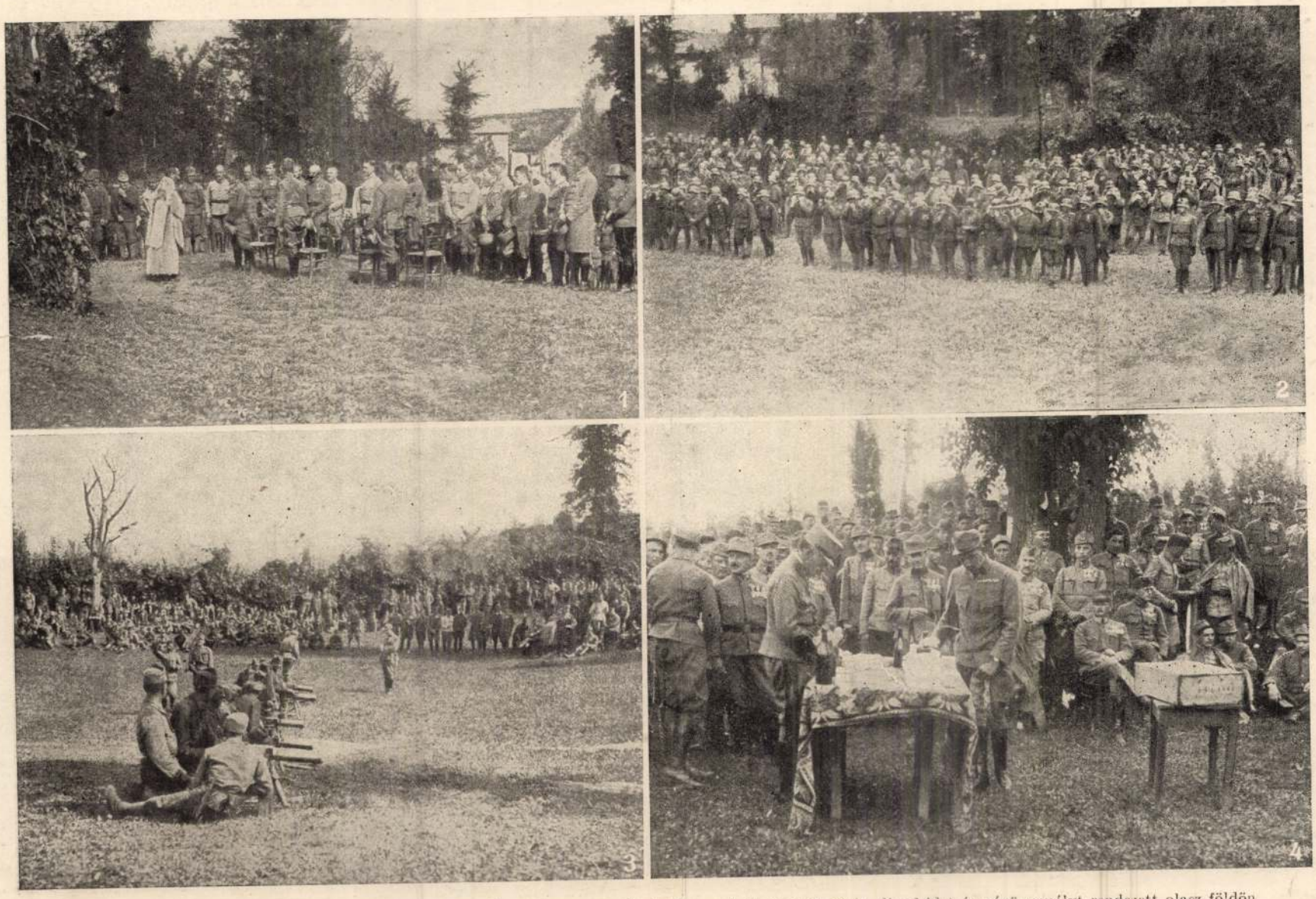

A m. kir. I. honvédgyalogezred azon alkalomból, hogy Ő Felsége az ezred tulajdonosa lett, ünnepi misét, díszebédet és népünnepélyt rendezett olasz földön.

1. AZ ÜNNEPI MISE. — 2. A LEGÉNYSÉG. — 3. A GÉPPUSKÁSOK VERSENYE. — 4. A DÍJAK KIOSZTÁSA.

A BUDAPESTI I HONVÉDGYALOGEZRED ÜNNEPSÉGE AZ OLASZ FRONTON. — Hölzel Gyula felvételei.

Rudnay Gyula: A bűnös.

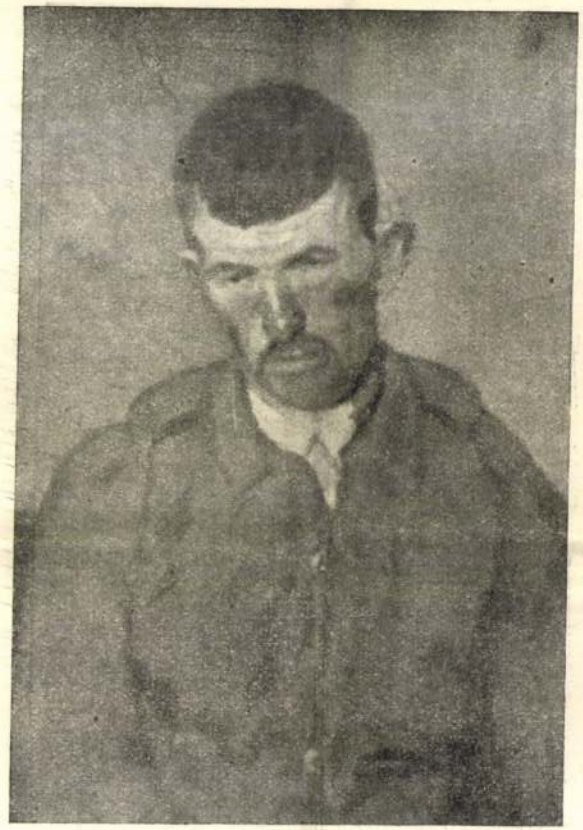

Rudnay Gyula: Gyengeelméjű katona.

Rudnay Gyula: Pipázó ember.

években megszoktunk. Az árnyaláshoz nem használt kék színeket, hanem feketét, a melynek különben is nagy szerepet juttat. Színei különben is nagyrészt sötétek, fehérrel még jobban kiemelte, gyakoriak nála a téglavörös színek is, úgy hogy sok tekintetben újat és mást jelent az az irány, a melyben dolgozik. Mintegy tizenöt éven át egyebet sem kaptunk festőinktől, mint napot, derűt, csillogást, mosolyt, örömöt, a világos színeknek tarka özönét, mely végül az impresszionista epigonok kezén épen olyan lélektelen festékké vált, mint a többi irányok iparosainak kezében a régebbi alkotásmódok. Ma már mást és úgy érezzük, többet és hatalmasabbat szeretnénk, több lendületet, több alakítást, egyszóval több monumentalitást. Vajjon eljut-e Rudnay ahhoz, hogy e kívánságaink egyik jelentékeny beváltója legyen? Ma még talán korán volna kimondani a végső választ, de már e kiállítás is kétségtelen igéretnek látszik.

A másik kiállító, Pásztor János egészen más temperamentumú művész. Nyugodt, sima harmoniáknak szobrokba foglalója. Egyáltalában nem romantikus kedély, míg Rudnay sok tekintetben az, nem komor, nem vívódó, hanem derült és nyugodt ember. Épen ezért e kiállításon már az ellentétek törvényénél fogva is nagyon jól érvényesülnek lágy hajlású, olvadékony és igen finoman részletező női szobrai, a melyeken a formai megoldások nem mindig hatnak teljesen önmaguktól értetődőknek. A mozdulatok, akármilyen szépek, lágyak és a formák harmóniáinak szempontjából akármilyen befejezettek is, nem mindég a szobor testéből kényszerűen fakadók. De ezért viszont a részletmegfigyelések nagy finomsága és a figurák nemes előkelősége bőven kárpótol.

Farkas Zoltán.

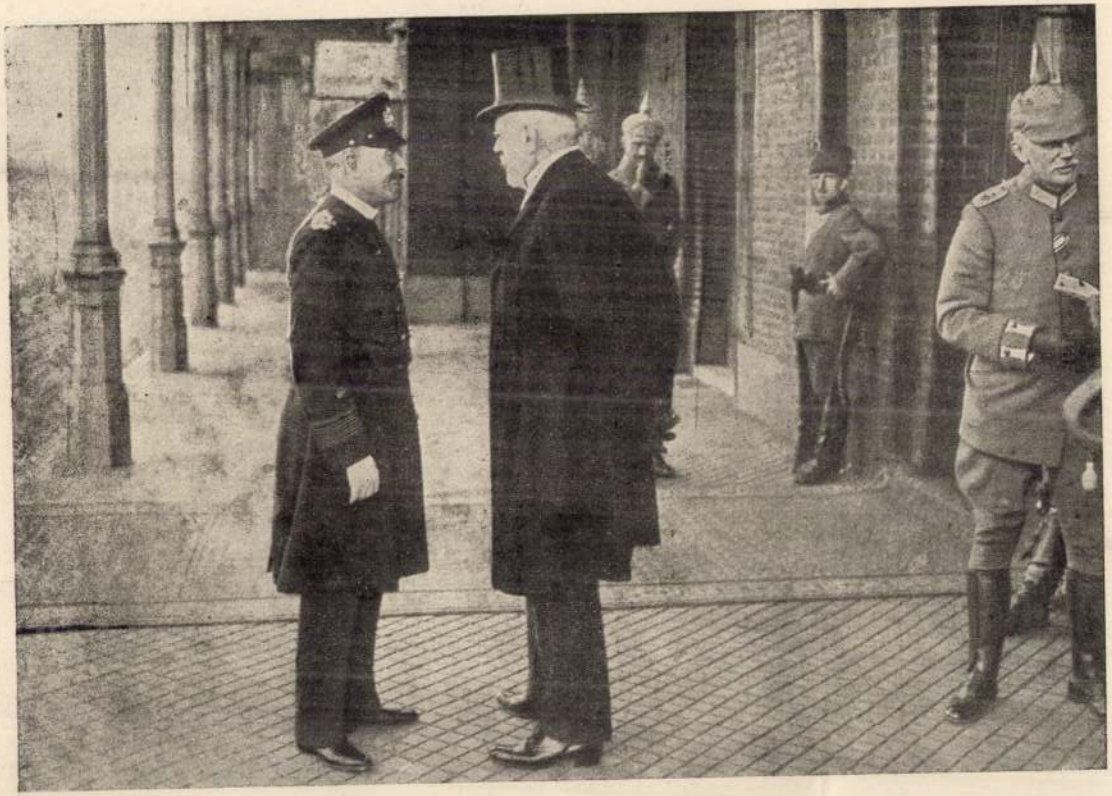

GRÓF BURIÁN ISTVÁN KÜLÜGYMINISZTER, HINTZE TENGERNAGY NÉMET KÜLÜGYI ÁLLAMTIKÁRRAL A NÉMET NAGY FŐHADISZÁLLÁSON.

MEGÁTKOZOTT SZERELEM.

Franczia regény a «*Szerelem az én bünöm*» szerzőjétől.

(Folytatás.)

Lassacskán azonban magukhoz jöttek. Megcsodálták a gyönyörű rózsákat, a melyek a szalon kandallóján egy kristályüvegben pompáztak. Magda megsimogatta kezével a halvány lilaszínű kárpitot, a melyre a napvilág erősen letompítva jutott az ablak függönyein át.

A lakás épenséggel nem volt hétköznapi, jó ízléssel volt berendezve, de itt-ott hiányzott

pillanatra kisietett, hogy egy pohár pezsgőről gondoskodjék. Rövid távolléte alatt Magda felkelt és az állótükör elé lépett. Gépiesen belenézett és csunyának találta magát. Fekete ruhája kellemetlen színfoltot mutatott a lakás elmosódó színezésében. Szomorúan gondolta :

— Szegény asszony! ez a ruha kitünően jellemzi a te helyzetedet. Gyászolni jöttél meghalt vágyaidat, elszállott álmaidat, öregedő testedet, szivednek pusztuló kincseit, ebbe a házba, melynek a szerelem tanyájának kellene lennie. Szegény bolond! Ifjuságot és szépséget kellene adnod egy sovár ifjúnak, de nézd ruhád gyászosságát, mert ez a jelképe a te szerelmes

érezte magát Fülöppel. Egy mozdulat, egy szó, egy gondolat sem zavarta e szerelmes órák feledhetetlen varázslatát.

Midőn Magda távozni készült és a tükörbe nézett, különösen szépnek találta magát. Maga is meghökkent szemeinek különös csillogásától és boldogan állapította meg, hogy a szerelem visszaadta ifjúságát.

Fülöp az ágyon heverő virágokból néhányat egy ékes művű kis szekrénykébe zárt el.

— Ezeket a virágokat, mint egy tabernákulumban, örökre fogom itt őrizni ennek a délutánnak emlékezetére.

Aztán Magda felé fordult és a mint észrevette az arczán sugárzó boldogságot, gyöngéden átölelte és ezt suttogta fülébe :

— Milyen gyönyörűen kivirult az én szerelmesem, oly szép, hogy méltatlan vagyok hozzá. Szeretem önt ... szeretem önt és szeretni fogom egész életemen át.

Magda gyöngéden megcsókolta Fülöp homlokát és ezt suttogta :

— Én is.

Hangja boldogsággal töltötte el a fiatalember szivét, ismét egymás nyakába borultak, de hiába volt minden, végre is búcsúzniok kellett.

Kinnt az ég sötét volt, mert a hold már teljesen elfogyott. Néhány perczig hallgatagon mentek egymás mellett, míg egy kocsira akadtak. Magda egyedül szállott be és a pályaudvaron Biroyval találkozott, a ki az utolsó vonathoz várta. Gyorsan kimentek a vonathoz, beszálltak egy waggonba és nem is látták, hogy néhány pillanattal később Fülöp is beszállott, a ki óvatosságból nem kereste meg őket.

Midőn a vonat elindult, az ülés egy sarkába kuporodva Magda gépiesen nézte, mint suhannak el az ablak előtt az éjjeli világosságok. Arról álmodozott, hogy vajjon Fülöpnek épen úgy szerelmükön jár-e az esze, mint ő neki.

HARMADIK RÉSZ.

Négy esztendő mult el lassanként, melyek alatt Magda kimondhatatlanul boldog volt. Környezete bizonytalanul mégis megérezte,

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Rudnay Gyula

Crod

Farkas Zoltán

Az alföldi festői.

Nemzeti Újság

1943. márc. 7.

RUDNAY *Gyula*, festő és grafikus, Pelsüc 1878 jan. 9. Budapesten, Münchenben, Nagybányán, Párizsban tanult s többnyire vidéken elvonulva

1123

festette mély tónusú, közvetlen erejű karakteralakjait, mozgalmas tömegképeit (Menekülők, Tánc, Lakoma) és finom hangulatú, egyszerűre fogott tájképeit. Lirájának ereje és hatásának közvetlensége révén utóbb legkiválóbb mestereink egyikének ismerték fel. Rézkarccal is foglalkozik s tanára a Képzőművészeti Főiskolának. Első nagy sikerét 1918. az Ernst-Múzeumban rendezett kollektív kiállításával aratta, s ugyanott 1919., 1921., 1924. és 1929. volt gyüjt. kiállítása. Itthoni sikerei után Hollandiában, Velencében, Milanóban, Zürichben, Bécsben, Londonban, Brüsszelben és Pittsburgban fogadták nagy elismeréssel, többizben kitüntették s külföldi képtárak vásároltak képeiből. 1926. fejezte be egyik legnagyobb szabású művét a képviselőház számára megrendelt Honfoglalás c. szőnyegkárpit kartonját. 1927. festette két hatalmas kompozícióját a debreceni egyetem számára: Csokonai diákjai körében a debreceni Nagyerdőben és Magyar toborzó a negyvenes évekből. 1934. megkapta a székesfőváros képzőművészeti nagy aranyérmét és a Céhbeliek jubiláris aranyérmét. Csipkekendős asszony c. műve és egy tájképe a Szépművészeti Múzeumban, Anya gyermekével, Kozák, Koronázás és Falusi ház c. képei a Fővárosi Múzeumban vannak. Rézkarcainak egy sorozatát 1923. Tamás Henrik adta ki. — Irodalom: *Lázár* B., Rudnay Gyula, Budapest. 1921.

E. G. II. 400 l

Grassalkovics-féle telek (Pesten)

VII. 32.

versi, «*Il re pensieroso*» (1922), che stupì critici e lettori come la rivelazione d'un temperamento lirico accoppiato ad una già completa padronanza tecnica. Il volume riusciva ad apparire originale, pur essendo senza dubbio un miscuglio di tutte le note più vive della poesia degli ultimi decenni, in Italia e fuori d'Italia: da Baudelaire a Laforgue, a Francis Jammes, a Gozzano; senza contare Pascoli e D'Annunzio. Più che un miscuglio, una nuova elaborazione, una combinazione sapiente dei vari motivi, in modo da annullarli uno per uno e ricomporli in una nuova unità. Così non sarebbe stato tanto facile, a chi avesse voluto precisare la diretta discendenza di Ugo Betti da uno di quei maestri, estrarre gli elementi simili; ma la parentela era indubitabile. Questo, del resto, non toglieva nulla al valore del libro, che resta ancora tra le cose più vive della giovane poesia italiana; e fra tante note ce n'era una che spiccava più delle altre, contri-

nella quale credo fermamente come uomo di Governo e come storico, ricordando che essa accompagnò le più belle e le più felici epoche della storia ungherese, consapevole che pur oggi viviamo e operiamo in un'epoca, in cui si fa veramente della storia.

BÁLINT HÓMAN

R. Ministro dei Culti e della Pubblica Istruzione d'Ungheria

Rudnay Gyula

d. Corvina 1922. I. 132. l.

Rudnay Gyula

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DAILY NEWS-NEUSTE
NACHRICHTEN
Budapest

1969 DEC 12
1021

Rudnay - a great romantic painter

Self-portrait (1926)

Revellers (1924)

The essential character of Hungarian landscape and the native spirit of the Hungarian people is reflected in the paintings of Gyula Rudnay (1878-1957). His oeuvre is truly national, without being nationalistic to an extreme degree. Some 400 of his works, ranging over all the periods In his long creative life, are on show at present in Budapest's National Gallery.

His work is characterized by underlying seriousness, subtle treatment of colours, and dramatic presentation of subject matter. The paintings, filling seven large rooms of the Gallery, show a rhithmic succession, and reflect the Master's puritanical modesty and nobly ethnic approach to the Hungarian spirit.

His reviewers have called him "neo-romantic," and so has painter László Bényi, one of Rudnay's earlier disciples, who has arranged the current exhibition. But the term neo-romantic implies no distortion of reality, no expression at the expense of realism. On the contrary: he revives, with fond fingers, romantic personalities and scenes of Hungarian history: the bard Tinódi Lantos Sebestyén, the poet Csokonai, the feast of Transylvanian peers etc.

Rudnay first studied abroad, at Munich, Rome and Paris. Upon return home, the artist colony at Hódmezővásárhely became an important stage in his artistic development. Between 1922 and old age, he was Professor of Painting at Budapest's Art Academy.

Works of his early artistic period include several paintings of peasants and "genre" scenes of Hódmezővásárhely, like "Peasant Room at Vásárhely," "Old Kala in the Room," "Woman with Water-jug," "Tramp." The ochre tinges intoned by the Master would remain on the periphery of his palette throughout his long creative life. When he was a young man of strait means, he often produced self-portraits and graphic works. His self-portraits sometimes carry fancy titles, like "Lad of Gömör," "Head of Cossack," etc. A red-scarfed self-portrait of 1926 is rather reminiscent of a Van Gogh self-portrait.

Poet's apotheosis, and feasts

Two large-size works by the Master are seen at the exhibition. One is the "Diet at Pusztaszer," a tapestry of 1927, displayed in the Gallery's splendid entrance hall, the other "The poet Csokonai, among his students, in Debrecen's great forest," also made in 1927 under a commission placed with him by the University of Debrecen (east Hungary). There are few works in existence as indicative of typical old Hungarian spirit as the Csokonai painting, conceived in an inspiredly humorous vein. The flamboyant poet, who had a life full of adversities, and the other figures, are clad in dark crimson embroidered nobleman's coats, or folk-type hide coats. Rudnay painted a masterful background, a landscape with small red and yellow tulips, a cool forest, and an allegorically placed awkward-looking angel.

His best compositions are characterized by a fairy-tale-like aura, rather blurred outlines, and deep crimson-silvery white–indigo blue colour tones These include: "Feast" (1925), "Revellers," (1924), "Outing" (1925), "Toast," (1930). In his Mátra mountain scenes the atmosphere is bright and cool Skies are light blue, with flying birds, trees, green hills. pastures, steep paths; landscapes exude classical calm and charming simplicity.

Rudnay received many honours in his life, including the Hungarian State Kossuth Prize. His foreign decorations include Gold Medals of the Vienna and Genova exhibitions (1924), the Grand Prix of the Barcelona exhibition (1935). Comprehensive exhibitions of his works were staged at Milan and Zurich, and his paintings were acclaimed at exhibitions in London, Oslo, Cracow, Warsaw, Pittsburgh, New York, Istanbul, Ankara, and other cities.

–bozóky–

DAILY NEWS

from the wires of the News Agency MTI
BUDAPEST

Neueste Nachrichten

Friday, 12. 12. 1969
Vol. 3. No. 289. 2 Ft

PARLIAMENT CONTINUES BUDGET DEBATE

Foreign policies based on realities

Budapest, Dec. 11 (MTI) — The Hungarian Parliament continued its debate on the State Budget for 1970 on Thursday. The session was addressed by Béla Biszku, Secretary of the Central Committee of the HSWP. Surveying the home scene, he said that well-balanced peaceful creative work was being carried on in Hungary today, based on firm social and political foundations. The economic reform serves well the politico-economic aims set at the 9th Party Congress, and under its impact favourable processes have started in the main spheres of the national economy.

The main safeguard for higher living standards, he said, is good work and increased productivity. So any moves aimed at higher living standards can only be decided upon to the extent of

Biszku turned to other, critical regions of the world. He said Hungary would continue to render every assistance to the fighting Vietnamese people. "We have heard with deep shock about the mas-

forces have committed in various regions of Vietnam," he went on. "At the same time, we deeply condemn the so-called collective retaliation against the population of the occupied Arab lands. These serious crimes increasingly point to the imperialist character of the Israeli war of conquest, supported by the USA... We support the just fight of the Arab peoples against imperialist aggression," he continued.

He said that the talks in Helsinki between representatives of the USSR and the USA on the limitation of

useful. The Budapest Appeal, calling on states to engage in talks and reach agreements, was also under consideration by Governments. Hopes were cherished by the current Soviet-Chinese talks in Peking. "All this shows that the Soviet Union and its allies are taking well-meaning peaceful initiatives on the threshold of 1970, and we Hungarians will also make efforts so that 1970 should become a year of talks and of the gradual normalization of international relations," he said in conclusion.

(Continued on p. 4)

Hanoi's No. 1 delegate boycotts Paris talks

Paris, Dec. 11 (AP) — Hanoi's chief delegate, Xuan Thuy, boycotted today's session of the Paris peace talks to protest official US downgrading of the negotiations.

A Hanoi spokesman said Thuy had sent his deputy, Ha Van Lau, in his place "to protest the fact that Nixon has not named a replacement for Ambassador Henry Cabot Lodge".

The spokesman said he was unable to say how long Thuy's boycott would last, "We will see," he said.

Col. Ha Van Lau charged that "the Nixon administration is actually downgrading the Paris conference on Vietnam by emphasizing its policy of Vietnamization and by not appointing a leader to the US delegation, after Mr. Henry Cabot Lodge's resignation."

"Moreover, it imposes conditions for such an appointment," Col. Lau said "which further shows that United States of trying to sabotage the talks as well as downgrade them.

Philip C. Habib, the acting US delegation chief after Lodge's departure, countered by affirming "the objective of the remains a negotiated settlement."

Habid said, "We have a plan for the orderly reduction of American forces in Vietnam and for strengthening the capability of the South Vietnamese to defend themselves."

The South Vietnamese today were represented by Nguyen Xuan Phong, the

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Rudnay Gyula

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1970 JAN 3

— A NEMZETI GALÉRIÁBAN rendezett és nagy sikert aratott Rudnay Gyula emlékkiállítás vasárnap este 7 órakor zár, tehát vasárnap tekinthető meg utol-

Rudnay Gyula
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG
Eger

1959 DEC - 9
1021

Rudnay-kiállítás

a Magyar Nemzeti Galériában

Rudnay Gyula életműve kiemelkedő helyet foglal el a XX. századi magyar és egyetemes művészetben. A hazai festészet és népkultúra hagyományaiból új magyar festőnyelvet keresett és alakított ki művészetében. „A mi művészetünk alapja — vallotta — csakis e föld és a föld népének kultúrája lehet."

A Magyar Nemzeti Galéria Rudnay-kiállítása a mester művészetét dokumentáló eddigi bemutatók közül a leggazdagabb. Olyan főművei szerepelnek itt, mint a Pusztaszeri országgyűlés 14 méter magasságú gobelinje, a Csokonai, a Toborzó, a Kánai menyegző, és az Attila lakomája.

A kiállítás Rudnay jellegzetes korszakain vezet végig. A Münchenben, Rómában, Párizsban tanuló fiatal művész pályakezdetén a nagybányai művésztelepen dolgozik, majd 1905-ben Hódmezővásárhelyre költözik, hogy eleven kapcsolatba kerüljön az alföldi néppel és tájjal. Ez az élmény új színnel, mélyen átélt tartalommal gazdagítja művészetét.

Az első világháború döntő volt Rudnay mondanivalójának és festői eszközeinek érlelése szempontjából. Ekkoriban Losoncon dolgozik. Mélyen megrendíti a háború okozta nyomorúság, „Menekülők" hontalanságukkal és hajszoltságukkal számos változatban állandóan foglalkoztatják képzeletét és képein kegyetlenül valóságos emlékeket állít szenvedéseiknek.

A megrázó, közvetlen élményekhez kapcsolódó alkotásokat a háború után olyan művek váltják fel, amelyek a magyar múltból merítik témájukat. Történelmi képei csakúgy, mint az ódon házak, pincék és kifeszített kárpitok előtt üldögélő, mulatozó magyarok hangulatképei, Rudnay jellegzetes témáivá váltak.

— Rudnay Gyula: Olvasó nő

A kiállítás egyik legjelentékenyebb műve, a Kánai menyegző, első ízben szerepel a magyar közönség előtt. A kép Mária megérkezésének pillanatát ábrázolja. A tárlat másik érdekes festménye a Csokonai diákjai körében című nagyméretű kép, kevésbé ismert változata. Rudnay szenvedélyes előadásmóddal, felfokozott színekkel örökítette meg Csokonai alakját, aminț a Múzsával találkozik a debreceni Nagyerdőben, lelkes ifjaktól körülvéve.

Gazdag életművéből nemcsak hazai festészetünk, de korunk egyetemes művészete számára is kiemelkedő jelentőségűek arcképei.

Hasonló értékű alkotásokkal gazdagították művészetünket Rudnay tájképei. „Tájábrázolásomban — mondja Rudnay — a magyar történelem múltjának levegőjét akartam felidézni. A magyar történelem pedig sok borús fejezetben bővelkedik. Ezért volt, hogy régi tájképeimre sokan azt mondták, hogy tragikus feszültségűek. Új tájképeimen már kivilágosodnak a színek, kisütött a nap, a táj is derűsebb, csakúgy, mint maga az élet."

A felszabadulás után Rudnay Gyula megtalálta azt a területet, ahol leginkább szolgálhatja új, szocialista kultúránk építését: 1947-ben művésztelepet szervezett Baján „népi festőakadémiát", ahol a város gyári munkásságának, a környező falvak parasztságának tehetséges ifjait képezte.

„Meggyőződésem — vallotta Rudnay —, hogy a nép széles rétegeibe kell szétvinni a művészetet. Azért jöttem Bajára, hogy a népművészet szeretetét fejlesszem és ebből a népből, a tehetségek e tárházából iskolám útján kiválasszam azokat, akik megérdemlik a tanítást és később izmosítani fogják a magyar festészetet".

A mester önzetlenül végzett munkáját öt éven át lankadatlanul folytatja: „Örülök a sok fiatal tehetségnek és annak, hogy a magam módján és a magam eszközeivel én is részt vehetek az ország építő munkájában."

A kiállítás gazdag tartalmú katalógusa Rudnay Gyulának a művészetről szóló két ismeretlen írását is közli.

Bényi László

Az előrelá

tükörképe

BEFEJEZÉSHEZ közeledik a vállalatok idei tervfeladatainak teljesítése és 1970. évi terveinek összeállítása. Ezek a vállalati hatáskörben kidolgozott tervek — a tavalyi és az idei tapasztalatok az ellentmondásokkal együtt is bizonyították — központi mutatószámok, kötelező utasítások nélkül is a népgazdasági célkitűzések elérésére irányultak és irányulnak. Sőt, a nagyobb vállalati érdekeltség és felelősség hatására javult a tervszerűség, a tervezőmunka színvonala. A mechanikus adminisztratív tevékenységet többnyire érdemi számító-elemző munka váltotta fel. Általában a vállalat hozzáértő szakszervei állítják össze az egyes fejezeteket, a tervosztály pedig irányítja, összehangolja munkájukat.

A VÁLLALATOK ÉVES terve képezi a folyamatos munka, az évközi operatív döntések alapját. Éves célkitűzéseik, összeállításainál a vállalatok, mint információt figyelembe veszik a népgazdasági terv előirányzatait, a szabályozó eszközök várható hatását, piaci ismereteiket s végezetül, de nem utolsósorban, saját távlati terveiket. Igazán jól tervezni, a munka hatékonyságát növelni, a meglevő viszonyokat gyökeresen átalakítani, tulajdonképpen közép- és hosszú távon — 5—10—15 éves időszakokra — lehet. Szerencsére szinte minden vállalatnál körvonalazódtak már a negyedik ötéves terv kontúrjai, a termelési és az üzletpolitika, a beruházási, a bérpolitika középtávú koncepciói. Az 1970. évi terv, amely a harmadik ötéves tervet zárja, a következő indulását pedig megalapozza, messzemenően kell, hogy építsen ezekre a távlati elképzelésekre.

Sajnos, sokfelé még ma is kísért a régi mechanikus gyakorlat, amely kizárólag az előző időszak tapasztalataira, statisztikai adataira építi a jövőt. Pedig a múlt fejlődési vonalának meghosszabbítása, előrevetítése gyakran egyet jelent a hibák, a fogyatékosságok megismétlésével, az extenzív fejlődés betervezésével is. A külső (a piaci), a belső (a műszaki-gazdasági, káder stb.) realitásoktól persze elszakadni nem lehet, mégis az igazán jó éves tervnek a fő jellemzője a kockázatot is vállaló beavatkozás, a fejlődést gyorsító változás, elszakadás a sok elavultat hordozó múlttól, s a közelítés a távlati célokhoz. Így mindenekelőtt az intenzív fejlesztés: a termelékenység emelése, a gyártmányösszetétel progresszív változtatása a fő feladat. Ami pedig az utóbbit illeti, nem csupán a korszerű, keresett és gazdaságosan értékesíthető termékek gyártásának növelését, hanem a korszerűtlennek, az importból olcsóbban beszerezhetők csökkentését, sőt teljes beszüntetését is szükséges szorgalmazni.

MIND A TÁVLATI, mind az éves tervek középpontjában a vállalati nyereség növelése áll. Ám a nyereséget nem csupán máról holnapra, hanem hosszú távon szükséges növelni. Vagyis a tervezés, legalábbis részben, fel kell hogy oldja a jelen és a jövő, a vállalat és a népgazdaság érdekeinek ütközését. A vállalati nyereség megtervezésénél a személyi jövedelmek alakulását s a fejlesztés pénzügyi igényeit egyaránt kívánatos figyelembe venni. Kellő előrelátással, idejében biztosítható a szükséges műszaki, pénzügyi, gazdálkodási egyensúly.

A PIACI VISZONYOK előre pontosan fel nem becsülhető alakulása persze menetközben keresztezheti a vállalati terveket. A vállalati gazdálkodás jelenleg még az indokoltnál is nagyobb piaci kockázattal kénytelen számolni. Egyrészt azért, mert a piackutatás kezdetlegessége miatt még nem teljesen kielégítőek és megbízhatóak a vállalatok piaci információi, másrészt pedig a vállalatok tartós piaci kapcsolatai is egyelőre még kialakulatlanok.

KÖZÉP- ÉS HOSSZÚ TÁVON ezért is nélkülözhetetlen, az éves terveknél pedig célszerű több változatot készíteni. Ezt kétségtelenül nehezíti, hogy a vállalat, a jövő évi termelési és értékesítési feladatainak nagy részére, még az éves terv összeállítása előtt elkötelező döntéseket hozott akkor, amikor a különböző rendeléseket visszaigazolta. Variánsok készítésére, azért így is lehetőség nyílik, a még kötésre váró üzletekénél, főként a tőkés piacokon, s az árubeszerzés, a pénz- és hitelgazdálkodás, a fejlesztés kérdéseiben.

Valamikor a vállalatok számára végrehajtó szerepkörüknek megfelelően a tervezés csupán technikai, adminisztratív jellegű feladatot jelentett. Az új mechanizmusban viszont a tervezés a nagyobb vállalati önállóság és felelősség eszköze, a népgazdasági célokkal összhangban álló helyi kezdeményezések kifejezője, a vezetés színvonalának, az előrelátás mértékének tükörképe.

Munkát kérnek az idős tagok

Idős ember a fogaton, barázdált arcú asszony a szőlőben, öreg a pincészet vezetője, hajlott hátú nénik szedik a káposztát: sok a koros termelőszövetkezeti tag. 1968-as adat: a Heves megye közös gazdaságaiban

számnyelet készítenek, kitűnő minőségben és nem kevés forintért. Koros férfiakat és asszonyokat találunk a ciroklehúzóban, a seprőkötő műhelyben is.

Nem soroljuk tovább a példákat, ennyi is meggyő-

Ridnay Gyula

170. Fröhliche Gesellschaft
171. Interieur
172 Flucht

173. *Näherin* (Privatbesitz)
174. *Stilleben* (Privatbesitz)
175. *Familienkreis* (Privatbesitz)
176. *Feierlicher Aufzug* (Privatbesitz)
177. *Frau mit Spitzentuch* (Privatbesitz)
178. *Schwengelbrunnen* (Privatbesitz)
179. *Herbstdämmerung* (Privatbesitz)
180. *Wald*
181. *Hain*
182. *Dorf Bábony I.*
183. *Dorf Bábony II.*
184. *Dorf Bábony III.*
185. *Dorf Bábony IV.*

Csánky Ungvári

33, 34. l.

Rudnay Gyula

LAJOS SZLÁNYI : EINGESCHNEITE DORFHÄUSER

GYULA RUDNAY: INTERIEUR

Rudnay Gyula festő

Új Magyarság
1942. V. 12.

— **Gáspár Jenő iktatta be Körösi Csoma Sándor falujának országzászlóját.** Vasárnap délben díszes ünnepség keretében iktatták be az ereklyés országzászlónál azt az országzászlót, amelyet Pest vármegye ajánlott föl Körösi Csoma Sándor szülőfalujának, Csomakörösnek. A megye nevében Pálházy Endre dr. vármegyei főjegyző adta át az országzászlót, majd pedig az Eonb nevében Gáspár Jenő, az országos magyar sajtókamara igazgatófőtitkára iktatta be az új országzászlót ünnepi beszéd kíséretében. Az ünnepségen résztvevő társadalmi egyesületek részéről Stolpa Józsefné, Köpe Viktor, Szacsvay Andor, Végh Mihály és Bódy Tamásné helyezték el az országzászlón zászlószalagjaikat. Az ünnepség díszmenettel ért véget.

— **Repülőgépen vitt üdvözlet Keletafrikába...** *Május 9-ének hajnalpirkadásában, amely napon Olaszországban az impérium alapításának 6. éves fordulójára virradt, egy magányos repülőgép szelte át az azurkék égboltozatot. Mint a Transkontinent Press Rómából jelenti, az olasz légi fegyvernemnek egy gépe leszállás nélkül suhant végig a Földközi-tenger, a Libiai-sivatag és Sudan egén, elérte Asmarát és az impérium más helységeit s röpcédulákat dobott le, amelyek az olaszoknak Keletafrika bennszülötteihez szóló üdvözletét tartalmazták. Az olasz, tigrisi és amharai nyelven megírt szózat az olasz nép szolidaritását fejezi ki a néptársakkal és az impérium hű alattvalóival szemben, továbbá azt a biztos reménységet juttatja kifejezésre, hogy az olasz trikolór hamarosan visszatér Keletafrikába...*

— **A honvédorvosi tisztikar főnökének előadása.** Franck Richard dr. vezérőrnagy-orvos a magyar katolikus orvosok Szent Lukács-egyesületében, a Márta betegápoló nővérek székháza (VIII. Esterházy-utca 44.) dísztermében tartandó ülés keretében „Testnevelés és lélekkultúra" címen tart előadást május 12-én, kedden este fél 8 órakor. Az előadásra

demeit méltatta. Nagy Károly nyugalmazott főkapitányhelyettes a szövetség elmult évi munkásságáról számolt be. Az igazgatói jelentés után Velebil Sándor és Hehn János a bécsi magyar munkás-szakosztály nevében mondtak köszönetet a szövetségnek, a milánói magyarok üdvözletét Czitterbart Gusztáv tolmácsolta. A közgyűlés végül társelnökké Törs Tibort, a képviselőház alelnökét, alelnökké pedig Boér Elek közigazgatási bíróság tanácselnökét választotta meg.

— **Glattfelder Gyula püspök szobrának leleplezése.** Szép ünnepség keretében leplezték le vasárnap délelőtt a budai Szent Imre-kollégiumban a Szent Imre-kollégiumok alapítójának, Glattfelder Gyula csanádi püspöknek a mellszobrát. A lelep

Rudnay Gyula

Az Ernst Múzeum csoportkiállítása

Rudnay Gyulát az utóbbi években hosszú betegség akadályozta meg, hogy dolgozzék. Az Ernst-Múzeumban kiállított képeinek zöme azonban már mind gyógyulása után készült. Ha a festmények stílusa, hangulati tartalma azonos is régebbi munkáinak szellemével, újabb alkotásaiban Rudnay közelebb lépett a természethez. Érezte, hogy a hosszas pihenés után szüksége van a valóság éltető erejére. Egy-egy magyar tájképén, noha ezek megőrizték egyéni líráját, megkapó frissen költi át motivumait. Az ég, a felhők most természetesebbek, könnyedebbek a tájak fölött és a fák lombja, a bokrok zöldje is zamatosabb lett. Az *Öreg csárda* a legkiválóbb képe az ujak között. Romantikus komponálását viszont vízfestményeiben folytatja, melyeket firnisszel vont be. Festészetének megszokott értékei érvényesülnek bennük. Néhány régebbi olajfestmény, köztük egy kiváló női fej és a *Csavargó* képe egészíti ki gyüjteményét.

Y. E.

Budapesti Hirlap
1936. jun. 26..

Vármegyeház - tér Nyitrán

VII. 173

Rudnay Gyula

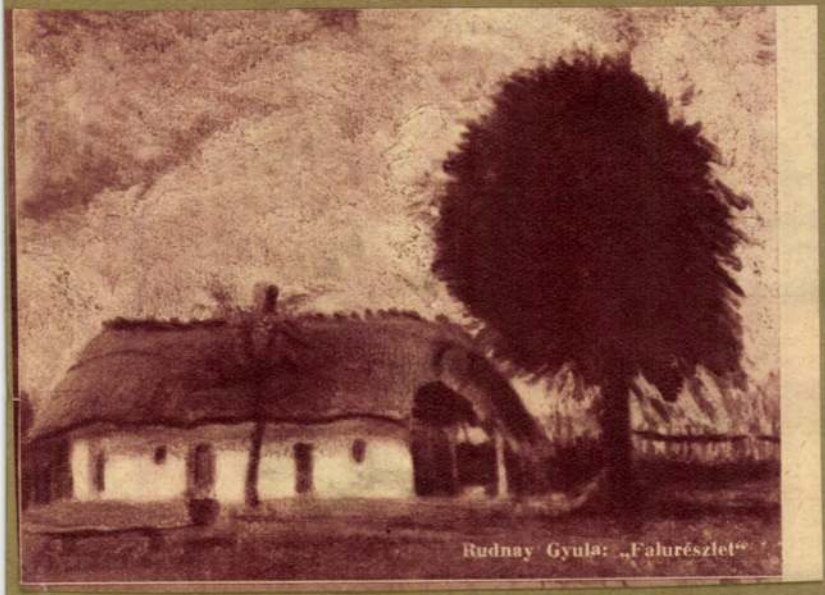

Rudnay Gyula: „Falurészlet"

Vasárnapi Ujság
a 8H képes mell.
1936. március 22.

AZ 1932/33. ÉVI

TÉLI KIÁLLÍTÁS

TÁRGYMUTATÓJA

*

1932 DECEMBER 18 — 1933 JANUÁR 17-IG

NYITVA NAPONTA $^{1}/_{9}$10—2 ÓRÁIG

ORSZÁGOS MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT
BUDAPEST, VÁROSLIGET, MŰCSARNOK

RUDNAY GYULA

Néhány évvel ezelőtt még a műcsarnoki képvásár bozótjában botorkált és csak kevesen figyelték, mikép hántja le magáról lassan-lassan egy gyökértelen akadémia kötelékeit, mikép emelkedik társai fölé; ma már a maga szavát hallatja, egész ember, egész művész, egyike a legerősebbeknek, kik nálunk ecsettel a kezükben művészetet, kultúrát csinálnak.

Az Ernst-múzeum keresve se találhatott volna különb festőt, súlyosabb embert, ki ötvenedik kiállítása ünnepi jelentőségeinek nagyobb nyomatékot tudott volna adni, mint Rudnay Gyula. A magyar művészet mostani letaroltságában, mikor az európai kapcsolat megbénulásával, nagy célok, nagy lendítő erők híján a középszer vette át uralmát és ideálok nem delejezik együvé a távolabbra tekintő tehetségeket, ebben a szomorú tespedésben szinte idegenül hat vagy legalább is váratlanul Rudnay megkapó emelkedése. Az emberi öntudat akkora erővel jelentkezik művészetében, hogy a mostani keretekbe alig illeszthető bele. Körülbelül úgy hat, mint a barok korabeli generálisok, fejedelmek lovas-arcképei, hol a ficánkoló paripán büszkélkedő, kardját messzire táró hadúr alatt mint apró bogarak nyüzsögnek az emberek. E hasonlatban sok a túlzás, de gondoljuk meg, hány művész dolgozik iránytalanul, a mindennapos és mondvacsinált szükséglet kielégítésére, hányan hullanak bele a névtelenség feneketlen üstjébe, míg egyszer-egyszer, nagy ritkán, elvitázhatatlanul komoly tehetség jelentkezik, kinek munkássága nem máról holnapra szóló szenzáció, hanem maradandó nyeresége az emberi közösségnek.

Rudnay kiállításának katalogusa egy híján kétszáz számot foglal magában. Több mint százhuz kép és majdnem nyolcvan rajz. A kiállított művek többsége az utolsó években készült. Valóban nagy teremtő erő fűtheti át ezt a művészt, ha a művészet mostani dermedtségében ennyire termékeny lehetett. Mert Rudnaynak a festés nem időtöltés, kenyérkereseti alkalom, vagy fölös energiák levezető folyamata, hanem kapcsolat a mindenséggel, világnézet, hitvallás, szóval halálosan komoly tevékenység. És éppen mert ily komoly és szent dolog, bizonyára ünnepnek számít minden egyes alkalom, mikor kezébe ecsetet vesz és a festőállvány elé áll. Gazdag lélek lakozik benne, ha ünnepnapjait ennyire felfokozni és megsokszorozni képes. Rudnay lirikus festő. Lirikus, holott képeiben keresve se találunk mást, mint festői elemeket. De a lelkében oly visszhang támad minden jelenségre, mit látása a világ külső képéből oda bevetit, hogy az megvalósulásában szükségképpen költői képekké sürüsödik. Bármit fessen le, akár valamely elhagyott kopár mezőt, domboldalt vagy összebuvó szegénylegényeket, menekülő erdélyi magyarokat, szikár templomtornyot, vagy régi urak mulatságát, a formák, a szinek mögül valami távolbasodródott, multba zuhant világ muzsikája zeng felénk. E művész keze érintésére legbensőbb álmaink rajzanak fel, elképzeléseink, alaktalan sejtéseink a multról, sírba süppedt emberekről, testté válnak, tartalmas életet élnek. Pedig Rudnay nem keresi és nyilván kerüli a fantasztikumot és az archaizálás örve alatt nem hátrál meg a festői problémák elől. Nem menekül a multba, hanem a multat menti át a jelenbe. A költőiség nála nem kiélezett artisztikum, hanem átélés, az egyéniség legbensőbb centru-

De hallod ezt? Milyen visongó, kába,
Vad indián-zaj bús hahója reng?
Mint egy kaszárnya, vagy egy parlament.
Te is ide kerültél, mindhiába.

Jaj, apró emberek, kis gyilkosok.
Egyik se rosszabb és egyik se jobb.
Bizony mondom, testvére vagy ezeknek.

Még fejeden botorkál a kezem,
De elboesátalak s úgy érezem,
Hogy a tigrisek ketrecébe vetlek.

*

Ásitok és csak bámulom
A szájam, mely mint a gödör,
Mély és sötét és érezem,
Hogy most a semmiség gyötör.
Én várom itten a halált
S unatkozom, hogy mégse jő,
Mint mikor késik a vonat
És csöpörög a híg eső.
Ó unalom, mely céltalan
Bölcsőm, koporsóm közt ivel.
Az élet az nagyon rövid,
De, jaj, oly lassan múlik el.

*

Ó, szép magyar fejek, ti drága-régik,
Költők, az írás büszke bajnoki,
Ifjan-virágzók és ifjan-lehullók,
Ady, Csáth Géza, édes Cholnoky,
Aki regés és mélyen-kék szemeddel
Jártál közöttünk, kísértet gyanánt,
Tébolyt keresve s szájadon kigyultan
Égett a szesz, mint baljós, lila láng.
Vásott köpeny a válladon s mi néztünk,
Halántékod megeste kora dér.
De homlokodon láthatatlanúl nyílt
A mágus-kincs, a bánat és babér.

Gangesz sem oly szent, mint a Duna tája,
Hol él a régi, fáradt, hősi faj
S csodát terem és megrepedt szivéből
Még-még kiszakad egy-egy ősi jaj.
Aldott legyen az, aki átkozott itt
S gúny és tövis nő a pora felett.
Amerre jártak ők, ott a Titok volt
És a Kelet, a százszor szent Kelet.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

Bálint A.: R. L.

Nyugat 1921. dec. 16.

Rudnay Gyula

zésében élték ki energiájukat. Nem volt sem divatos követő, sem honosító. Elkésve indult, oly feladatokon edzette erejét, melyeken már átgázolt az idő. Művészete lassan érlelődött. Bizonyára ez a lassú érés tette lehetővé, hogy oly szilárdan megállhasson az egymásra torlódó, egymást elnyelő irányok, divatok hullámverésében. Megtehette volna ő is, hogy egy évtized alatt négy-ötféle színeváltozás szenvedő hőse lehessen, de festői kulturája, hite sokkal megalapozottabb, hogysem máról holnapra hátat fordítson multjának.

Most kiállított képei teljes erejében éretten mutatják őt. Képei mellett különös figyelmet érdemelnek rajzai, kisebb tanulmányai, melyekben Rudnay gyengéd kézzel írta le látomásait. Néhány odalehelt sötét folt az egész. A mult századeleji klasszikus japán mesterek természetimádata ölt újabb formában testet e kis lapokon. A nagy képekben mutatkozó robusztus erő itt elhalkul és a miniátorok szeretetteljes áhítatának adja át helyét.

BÁLINT ALADÁR

BUCSU

A régi háznak ablakából
Száz régholt asszony kitekintett
S hol az út völgybe tünik távol
Könnyező szemmel bucsut intett.
Bucsuzó diákok seregjét
Régi dalnál ma újra látom...
Ott messze megy sok tarka gruben...
Ott messze megy az ifjuságom...

A régi háznak ablakától
Oly messze forr a tarka élet...
Lelkem takarja büvös fátyol
És mondok halk tündérmeséket
S járok egyre, halk lépteimmel,
Halk gond közt, át a halk szobákon
S az évek tünnek észrevétlen
Az évek... és az ifjuságom...

Száz régholt asszony ablakából
Magam többé ki nem tekintek.
Ha hiú vággyal hív a távol,
Két kis gyermekkéz visszainthet.
De ma kihajlok utoljára
Hogy senki sírni meg ne lásson...
Ott messze megy egy tarka gruben...
Ott messze megy az ifjuságom...

KOSÁRYNÉ RÉZ LOLA

mából jövő kisugárzás, a látás, a teremtő akarás kicsorduló teljessége, mely messze túllendül a jelenségek konstaláló csoportosításán. Rudnay ismételten nem menekül a multba, nem is keresi a multban gyökerező szépségeket, de azért tagadhatatlan kapcsolata van a multtal, érzi a multat, vagy talán inkább a szemlélőben kelt olyan hangulatot, mely a multra való eszméléssel azonos; a tudat alól szerteágaznak, reánk fonódnak az ősökkel, régesrég sírbaszállt elődökkel való érzelmi közösségek, a rájuk való emlékezések láthatatlan fonalai. Egy-egy figura, ház, facsoport színe, összetevődése, formája, eltemetett énünk tudatát teszi ismét elevenné. Oly hatóerő sugárzik ki e művész alkotásaiból, mely szétmossa az idők torlaszait. Szóval a legtisztább és mindenkihez szóló költőiség félreismerhetetlen jegyei mutatkoznak e művészetben, és ezért szükségképpen magában foglalja mindazokat a sajátságokat is, amelyek általában ethikai tartalommal töltenek meg minden művészetet. Nagy egyszerűsége is ezt jelenti.

Rudnay keresi a nagy formákat és van is hozzá ereje, hogy a jelenségeket, az életfunkció mozgató energiáit egyetemes és végső jelentőségükben átélje és amennyire eszközeitől kitelik, műveiben tisztázza és érthetővé tegye. Összevonja, kiemeli a formákat, látását nem zavarják az esetlegességek, a lényegtelen mozzanatok. Nem riportere, hanem epikusa ennek a zavaros, zilált kornak; ha olyasvalamit fest meg, minek aktuális vonatkozása van, művészetéből kihullanak a múló és más kor számára érthetetlen vagy zavaró elemek.

Pikturája sok tekintetben rokon Munkácsyéval és olykor Goyára is visszasugárzik. Munkácsy volt mentora hosszú időn át, ő erősítette kibontakozásában, és ennek nyomai — úgy hiszem — sohse mosódnak el. Ahogy a tömegeket összesűríti és mozgásba hozza, gyakran Goya felviharzó nyugtalanságát idézi fel vásznán. E két nagy előd tanulságai nem tolakodnak logikátlan idegenszerűséggel előtérbe, a hatások teljesen felszívódtak művészetében és úgy ütnek át, mint a táplálék vértszaporító, életetadó nedve az eleven szervezetben.

Képeinek barna alaptónusa, vagy még inkább az a komor színharmónia, mely midőn a képekre emlékezünk, a ború hangulatát keltve él tovább bennünk, mindenesetre nagyban hozzájárul ahhoz, hogy Munkácsy festői hagyományaitól árnyaltnak lássuk vagy érezzük Rudnay alkotásait. Pedig Rudnay színeit nem nyeli el ez a mély alaptónus, a meleg hullámzással fel és alácsapó piros, kék, zöld színfoltjainak tüzét, eleven kígyózását nem oltja ki, nem akasztja meg az alant lappangó avar. A fények, a színek felett elcikázó éles fehér foltok ugyancsak Munkácsyt juttatják eszünkbe, de ugyanilyen okkal Velasquezt vagy ha más oldalról tekintjük az analógiákat, Millet-t is fejére lehetne olvasni Rudnaynak. De: a megcsinálás külsőségei muló dolgok, módosulnak, felbukkannak, eltűnnek, csak támasztékai a kifejezésnek, a mindenséggel való egyesülés megfogalmazásának és ha a művész megnyilatkozásában meglátjuk a kapcsolatok őszinteségét, a jelenségekben rejtőző természeti erők törvényszerűségét, a többire akár ügyet se vessünk. Legfeljebb bizonyos relációk tisztázására, törekvések igazolására valók. Rudnayt nem az időszerű festői irányok, áramlatok sodra vetette felszínre. Nem azokkal indult el együtt, kik az impresszionizmust nálunk hivatalos művészetté igyekeztek elismertetni, sem azokkal, kik az impresszionizmus után felvetődő festői problémák értelme-

A GRAFIKAI IPARÁGAK FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ

MAGYAR GRAFIKA

SZERKESZTI ÉS KIADJA
BIRÓ MIKLÓS

MEGJELENIK JUNIUS ÉS JULIUS HÓ KIVÉTELÉVEL HAVONKÉNT. SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL BUDAPEST VI, ARADI-UTCA 8. TELEFON 92-70 ÉS 23-45

ELŐFIZETÉSI DIJ EGY ÉVRE 360 KOR. EGYES SZÁM ÁRA 40 KORONA. HIRDETÉSEK EGYSZERI KÖZLÉSE CICERÓSORONKÉNT 20 K, ÉVES HIRDETÉSEKNÉL 15 K

MÁSODIK ÉVFOLYAMUNKAT

zárjuk e füzettel. Két, minden tekintetben sulyos esztendővel a hátunk mögött, vessünk egy pillantást munkálkodásunkra s nézzünk körül, milyen eredményeket értünk el, milyen mérvben közelitettük meg céljainkat: a magyar grafikai iparágak fejlesztését, nivójuk emelését, szaktársaink szakmabeli ismereteinek mélyitését s legfőbbképen: a szakoktatás ügyének előbbrevitelét.

Programunk legsarkalatosabb pontja körül: a szakoktatás kérdésének megoldására hivatott szerv megalapitása körül mozgott egész ezévi munkálkodásunk. Amint azt már megirtuk: két balsikerrel zárult kisérlet után végre abba a helyzetbe kerültünk, hogy harmadizben vágunk neki ennek a göröngyös utnak s ugy hiszszük, ez alkalommal célhoz érünk.

Kezdettől fogva ideálunk volt egy szakmafejlesztő egyesülés létrehozása s most, kétévi vitatkozás és lázas munkálkodás után sikerült egy szükebbkörü összejövetelen megegyezni egy ilyen társulás keretei és programja tekintetében.

Az alapszabályok első fogalmazásban elkészültek s most tanulmányozzák iparunk ama képviselői, akik arra hivatottak s akiknek tapasztalata garancia arra nézve, hogy a széles alapokra tervezett egyesülés épületét szilárdan, a gyakorlati életnek megfelelően, iparágaink és szaktársaink érdekeinek szem előtt tartásával fogják megépiteni.

Nehéz munka, kemény dió a szakoktatás kérdése, de megoldásával most már nem várhatunk. Olvasóink figyelmét ehelyütt is felhivjuk arra az ankétre, amelyet ez ügyben rendeztünk s amelynek eredménye a mellékletünkön közölt vélemények impozáns tömege. Aki ezeket a sürün telenyomtatott oldalakat figyelemmel elolvassa: iparunk fájdalmasan szomoru képét alkothatja meg. Őszintén óhajtjuk s biztosan reméljük, hogy ennek az irásbeli ankétnek során papirra vetett nyilatkozatok szakoktatásunk életrekeltését és iparágaink fejlesztésével való nagyobbmérvü törődést fogják maguk után vonni.

Iparágaink nivójának emeléséért végzett munkánk is fordulópontra jutott. Idegen államokbeli nyomdák nyomtatványainak szorgos tanulmányozgatása s hosszas kisérletezések, az elmélet és gyakorlat kellő értékelése minket is abba a helyzetbe juttatott, hogy szedési technikáink állandó irányban való fejlesztésére áttérhetünk. E kisérletezések során megismertettük a ritkitást, a feloldott szedésmodort, alaposan belemélyedtünk a hajlitott sorok alkalmazási módszereibe. Akárcsak a külföldön. E tekintetben ott sem volt más helyzet. A meglevő, kopott, divatjamult anyagból kellett ujszerüt adni ott is — nálunk is, mert a német betüöntődék a legutolsó időkig alig hoztak valami ujat a piacra.

Ez év vége felé már gyakrabban kaptunk uj és uj betüszedő-anyagokból mintákat s a gyakorlati élet követelményeit tartva szem előtt, mást nem szabad tennünk, mint követnünk azt az irányt, amit ezek az uj betük és uj diszek számunkra megszabnak. Ezeknek az uj öntődei termékeknek sajátos jellege hiven visszatükrözi a grafikai művészetek terén uralkodó irányzatok jellegzetességeit. Ezeknek az anyagoknak a helyes alkalmazását megismertetni: a közel jövő feladata, mert hiszen nyomdáink betüszedő-felszereléseinek felfrissitésére is csak sor kerül valamikor: s igy kartársainknak meg kell adnunk a helyes utbaigazitást a felfrissitéskor rendelendő anyagok gyakorlati alkalmazhatóságára nézve.

Szaktársaink szakmabeli ismereteinek mélyitését céltudatosan kultiváltuk. Sajnos, hogy a viszonyok mostohasága nem engedett nagyobb teret ebbeli törekvésünknek. A mai papirárak és előállitási költségek mellett képtelenek voltunk bővebb tartalmu lapot adni, egyrészt az anyagiak miatt, másrészt, mert szakiróink most még tulságosan kényelmesen gondolkodnak vagy — ami gyakoribb eset — az életgondok teszik őket képtelenekké arra, hogy tapasztalataikat közkincsé tegyék.

Egy nagy eredményre mutathatunk még kétévi munkánk után s ez nem más, mint hogy felélesztettük az érdeklődést a szakirodalom és szakoktatás iránt! A háborus évek nyomasztó lelki sinylődései után ez nagy eredmény, amire joggal lehetünk büszkék.

A Magyar Grafika Csonkamagyarországon 1200 példányban kel el. Valamikor nyolc-tiz évvel ezelőtt a Szakkör hivatalos lapjának, a Grafikai Szemlének 2000—2600 olvasója volt a régi Magyarország területén.

S ez az a jel, amely mindennél ékesebben beszél arról, hogy halálos vétek nem szorgalmazni a szakoktatás kérdésének végleges rendezését.

Lapunk ezentul még fokozottabb mérvben fog ily irányban dolgozni az összesség javára és ennek ellenében egyebet nem kérünk olvasóinktól, mint hogy az eddiginél nagyobb mérvben támogassanak munkánkban.

Bálint Aladár:

RUDNAY GYULA

Az Ernst-muzeum most nyitotta meg az ötvenedik kiállitását. 1912 tavasza óta, midőn kapuit megnyitotta, számos jelentős és kevésbé jelentős kiállitáson mutatta be elsősorban a most élő magyar művészek munkáit, közben nem feledkezett el a külföld korszakot formáló mestereinek együttes bemutatásáról sem; és nem utolsó sorban a félmult és mult magyar mestereinek, uttörőinek ismertetéséről sem. Ekképen nyomon követhettük a magyar képzőművészet mostani arculatát kialakitó előzményeket, nem egy esetben tisztázódott sok eddig homályban maradt fejlődési fokozat, összefüggés, megismertük méltatlanul mellőzött, elkallódott tehetségek képességeit. Szóval eleven fejezetekben pergett le előt-

166.l.
M. Grafika 1925

Az 500 koronás
III. díjjal kitüntetett
pályamunka

Goldstein József könyvnyomdája
Budapest, IV. Magyar-utca 53
Telefon: 99-99

Szedte
Brezniczky József
Világosság Rt.

Jelige: Magyarország III.

tünk a magyar képzőművészet megiratlan története; tanulságos, megkapó fejezetekben.

Az ötvenedik kiállítás ünnepi jelentőségéhez mérten igazán érdemes és nagytehetségü művész jutott szóhoz, Rudnay Gyula.

Rudnay elindulása és pályájának lendülete nem kapcsolódik bele sem az impresszionista, sem az impresszionizmust követő irányok fejlődési vonalába. Őt nem sodorta magával ez a világáramlat; egy hitelétvesztett naturalizmus talajába gyökeresedve kezdette meg alkotó tevékenységét. Szabad mozgást, erőteljesebb lendületet megakasztó bozótból, egy tradicióitlan, de akadémikus külsőségekkel hivalkodó konzervativ irányzat utvesztőjéből kellett kibontakoznia.

Emlékezünk első képeire. Ott még sok tovább nem fejleszthető idegen elem homályositja el a belülről kifelé törő erők tisztaságát. Munkácsy felé fordult a tekintete. Annak tragikus küzdelme az anyaggal, a formával, a kifejezés szárnyaló szabadsága, az akadályokon való felülkerekedése világitott eléje. Annak tanulságai ihlették meg őt munkájában, egyelőre a külső mozzanatok: a szinharmóniája, a téma megválogatása tükröződött vissza a késő tanitvány képeiben, majd mindegyre mélyebben hatolt a rejtelmek sötétjébe és minél inkább megértette, annál közelebb jutott a felszabaduláshoz.

Mostani kiállitásán egészen a maga szavát hallatja és ha Munkácsyval való rokonsága, vagy pedig a nagy spanyol festő-forradalmárral, Goyával, képeiből kitetszik, ez a rokonság nem függést, hanem inkább emelkedést jelent már.

Rudnay Gyulában két lélek lakozik. A festő és a költő lelke. Egymással párhuzamban haladva, egymást kiegészitve, gazdagitva viszi előre őt a közös erőforrás e kettős kivirágzása. A művész az őt körülvevő világ látott, átélt jelenségeit, midőn ujjáformálja, uj világot teremt a meglévő világ felfogott elemeiből, bűvös prizmán bocsájtja át a lelkéből kisugárzó képeket, álmok, sejtések, káprázatok szegődnek a szomoru lét keserü magvához, elmult emberek, korok, elsülyedt világok támadnak fel uj életre, olyan életre, mely gazdagabb, bujább, szinesebb, mint valaha bármilyen élet lehetett. Ez nem kosztüm, korhüség, archaizálás, itt nincs szó stilusjátékról, ez egy festő-költő megnyilatkozásának szükségszerü lehetősége, oly emberé, ki másnak látja a világot, mint társai a mesterségében és másnak, mint azok, akikhez szól. Azt lehetne mondani hasonló esetekben, hogy visszamenekül a multba. De ő nem azt teszi. Amit mi multnak érzünk a vásznain, régi erdélyi urak lakomáját, vagy egykori harcosok csatázását, betyárok bujdosását, az nem a multba való visszamenekülés, hanem a jelenvaló dolgok átélése. Átélése oly művésznek, ki ha megüt egy hangot, oly szélesen csendül ki minden ez érintés nyomán, hogy az átfogja a jelent, a multat, tulcsordul az idő korlátain, mint ahogy az igazi költő világtükröző érzései elmossák a dátumok, területek, emberfajták, kulturák határcölöpeit. Rudnay különös és ritka tehetsége az, hogy multtá varázsolja a jelent és jelenné a multat.

Költői látás jelentkezik munkáiban akkor is, mikor tárgyilagosan, az anyaghoz ragaszkodva jeleniti meg képzeteit. Például a Tavasz cimü képe, mely egy domboldalon elnyujtózó asszonyi alakot ábrázol, a háttérnek a figurával való kapcsolata, az ég távoli mélységeket sejtető kéksége, az asszony ruhájának redővetése, a kék szoknya fodrozása, az egymásra vetett kibukkanó lábak formaszépsége önkéntelenül valami forró tavaszi költemény parfümjét, rég elhangzott muzsika foszlányait sodorják a szemlélő elé.

Amellett Rudnay eszközei egyszerüek. Kerüli a formák halmozását, a szinek zsufoltságát. Legtöbb képét egyetlen alaphangra — meleg barna tónusra — épiti fel, melybe melyen beleágyazza a kövér piros vagy kék szineket, néhol ezüstös fehér folt villan fel, mely keresztülfut az alapszineken, belehasit a mozgó, cselekvő figurák tömegébe. Képei nem tolakodnak élénkségükkel a tekintet elé, sőt zárkózó szerénységgel elháritják a harsogás, szembetünés lehetőségeit.

Rudnay ezuttal egész sereg uj rajzát is bemutatta. Legtöbbje egyetlen barna tónusban tartott tájkép. E tónusból gazdag áramlással bontakozik ki a lágy átmenetek végtelen sokasága, számtalan forma változata. Kisebb vázlatok, papirra vetett piktori ötletek is helyet foglalnak e sorozatban. Némelyik vázlata oly eleven, hogy magát a hatalmas életet, az élet hullámverését érezzük a vonalak lüktetésében.

BÁLINT ALADÁR

LEVÉLFEJ-PÁLYÁZAT

Olvasóink még élénken emlékezhetnek a Fuchs Dávid cég levélfej- és számlapályázatára, amelyen igen szép számu és jó minőségü munkával vettek részt rajzolóink és mesterszedőink. Az előbbiek — a rajzolók — munkái tulsulyban voltak, amit leginkább annak kell tulajdonitani, hogy mesterszedőink jórésze céltalannak vélte a pályázaton való részvételt, mert az a tény, hogy rajzmunkáknak teret engedett a kiiró cég, már elegendő volt annak a feltételezésére, hogy ez a pályázat ezuttal a rajzoknak fog előnyt nyujtani. Igy is volt: a levélfej-pályázat három díját rajzolt munka vitte el.

A Goldstein cég pályázatának feltételei kizárták a rajzolt munkát s igy nagy érdeklődéssel vártuk az eredményt: milyen kvalitásu szedések kerülnek elő a pályázat során.

A pályamunkák előttünk fekszenek. Nem sok töprengésbe kerül, hogy kimondjuk a véleményt: az eredmény mennyiségileg elég szép, minőség dolgában azonban nem elégit ki minket. Jobbat vártunk.

Szedéspályázatról lévén szó, az eredmény mégis jobb, mint a tavalyi Vértes-féle hirdetéspályázaté, amelyen szintén csakis szedéssel lehetett pályázni. A haladás szembetünő, de ez nem zárja ki annak a megállapitását, hogy a mostani pályázaton résztvevők nagyrészének munkája abból az okból sikerült kevésbé, mert minden-

Rudnay Gyula

200.—

** **Rudnay Gyula ötvenéves.** Január kilencedikén telik be Rudnay Gyula életének ötvenedik esztendeje. A nagy művész ismert szerénységével minden ünneplést elháritott maga felől, de mi még sem szalaszthatjuk el az alkalmat, hogy az egész magyar közönség nevében üdvözletünket ne küldjük feléje. Ismeretesek Rudnay nemzetközi sikerei. Előbb Velencében, majd Rómában, Milánóban, azután Brüsszelben és Londonban szerzett önmagának és a magyar művészetnek dicsőséget. Ezidőszerint az amerikai Pittsburgh városában a Carnegie Institute nemzetközi kiállitásán szerepel Iványi-Grünwald Béla társaságában, kisebb gyüjteménnyel. Tiz esztendeje sincs, hogy ez a ritka tehetség évtizedes ismeretlenség és nélkülözés után elismeréshez jutott. Képességei azóta mintha megsokszorozódtak volna: művészete egyre emelkedő ben van. Most készült el két legujabb művével, a debreceni egyetembe szánt nagy falifestményeivel. Az egyik Csokonai apoteózisát ábrázolja, a másik két szilaj toborzót járó régi huszárt. Debrecen büszke lehet majd erre a két mestermüre, amely után bizonyára ujabbak következnek majd az immár teljesen megérett tehetségü nagy művész ecsetje alól.

Fra. Atmero 18 cm.

Flamai 152.

Flamai 153.

154.

155.

156.

157.

158.

159. VADKANVADÁSZAT.
Vászon. 87×140 cm.

250.—

— 15 —

Az ügy 1928. jan. 8.

168. HERTOP SIRATÁSA.
Vászon. 39×47 cm. 200.—

Francia miniatürfestő (1820 körül).
169. IFJU ARCKÉPE. Elefántcsont miniatür ezüst keretben.
Ovális. 4×3.5 cm. 25.—

Francia festő (XIX. század első fele).
170. CSIPKEGALLÉROS LEÁNYKA.
Miniatür, ovális. 10.—

Francia festő (1800 körül).
171. NŐ MELLKÉPE.
Miniatür, tokban. 30.—

Francia miniatürfestő (XIX. század).
172. TESTVÉRPÁR.
Vizfestmény. Átmérője 8.5 cm. 20.—

Francia festő (XIX. század).
173. VIHAROS TÁJ.
Vászon. 34×49 cm. 40.—

Francken (Franck) Frans II. (1581—1642).
174. A GOLGOTA. Jelezve: Ao 1634 De Franck.
Fa. 57×47 cm. 1800.—

175. SZENT CECILIA.
Fa. 36×66 cm. 120.—

5. A *komáromi* múzeum részére a régiségtári javadalomból ... 400 K-át
a néprajzi javadalomból ... 200 «
6. A komárommegyei könyvtár részére a könyvtári javadalomból ... 800 «
7. A *losonczi* városi közkönyvtár részére a könyvtári javadalomból ... 400 «
8. A *lőcsei* ág. h. ev. egyház könyvtára részére a könyvtári javadalomból 400 «
9. A *máramarosszigeti* ref. főiskolai könyvtár részére a könyvtári javadalomból ... 1600 «
30. A *miskolczi* múzeum részére a könyvtári javadalomból ... 500 «
a régiségtári javadalomból ... 800 «
a néprajzi javadalomból ... 600 «
a természetrajzi javadalomból ... 450 «
31. A *nagybányai* múzeum részére a könyvtári javadalomból ... 400 «
a régiségtári javadalomból ... 300 «
a néprajzi javadalomból ... 200 «
a természetrajzi javadalomból ... 200 «
32. A *nagyenyedi* Bethlen-főiskola gyüjteményei részére a könyvtári javadalombóla régiségtári javadalomból 800 «
200 «
a néprajzi javadalomból ... 300 «
a természetrajzi javadalomból ... 400 «
33. A *nagyszombati* városi közkönyvtár részére a könyvtári javadalomból 600 «
34. A *nagyváradi* múzeum részére a

Rudnay Gyula

1.

A Pesti Városház

1934. 6 sz. 19. l.

R. Gy. kapta a
Fővárosi aranyérmet

dalomból --- --- --- --- --- --- --- 700 «

51. A *szegedi* Somogyi-Könyvtár és városi múzeum részére a könyvtári javadalomból --- --- --- --- --- --- 2200 «
a régiségtári javadalomból --- --- 600 «
a néprajzi javadalomból --- --- --- 600 «
a természetrajzi javadalomból --- 600 «

52. A *szekszárdi* múzeum részére a

Tanulmány (vörös kréta)

Rudnay Gyula

Rudnay Gyula rézkarcai. Reprodukciós grafikai lapok gyűjtése az amatőrök széles rétegei részére ma a műgyűjtés egyetlen lehetősége. Nálunk Magyarországon a grafikai gyűjtők száma még mindig nem áll arányban művészeink teljesítőképességével. Igaz, hogy a reprodukciós grafika méltánylása egészen különös szeretetet és odaadást igényel, viszont az intim és változatos gyűjtői örömök leggazdagabb forrásává válhatik. Rudnay Gyula legujabb rézkarcait bizonyára sok gyűjtőnk fogja örömmel fogadni. Rudnay egész jellegében, lirai, borongós természetében, a petit maître tipusa; a rézkarc az a nyelv, melyen meleg, csendesen mozgalmas naturalizmusát jól ki fogja fejezhetni, majd ha figurális kompozicióitól újra a tájhoz fog visszatérni. A sötét, puha tónus, az enyhe átmenetek, a finom apró akcentusok: ez az ő tulajdonképpeni formanyelve, ahol erre szorítkozik, ott elégit ki a legjobban. Az Ernst-múzeumban látható sorozata igen izléses, szép kiállításban jelent meg. (A Rudnayval együtt kiállított festők megbeszélését következő számunk hozza.) (Február.)

—*szky*

Ars Una 1924. I. 202

Szky: L 7

Rudnay Gyula kiállitása Milánóban a Galleria Pesaróban.

ZSUFFA ISTVÁN ÉS TÁRSAI
angol gyapjuszövetek áruháza, Budapest (IV., Váci-utca 25).

Közismerten legelsőrendű *angol* és *francia* divat szövetujdonságok páratlanul álló választékban. Minták vidékre is küldetnek.

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat mélynyomása.

Budapest—Bécs városok sakkmérkőzése a Lukács-fürdő szállodájában. A versenyen husz pár vett részt. A verseny eldöntetlenül végződött.

Mikecz alispánné megnyitja a nyiregyházai református nőegylet husvéti vásárát.

A vasmegyeri református templom uj harangjának felavatása.

Nizzai divat.

Árvák a pestszentlőrinci fiuárvaház-temploma előtt.

Tornázó diákok a pestszentlőrinci fiuárvaházban.

A sztrájkoló budapesti szabónők az Almássy-téri otthonban gyülekeznek

Rudnay Gyula: Vízhordó leány.

Én vagyok csak ébren,
S kitárt karokkal állok a holdfényben.

Kis mókusom!... ha ébredsz holnap reggel,
Mit megigértél egykor: ne feledd el!
Ha nem leszek már, vagy más útra szállok:
Köszönts nevemben minden szál virágot.

Ti békés fészkek!... legyetek megáldva,
Hogy dal fakadjon, hol virágos ág van;
S ti büszke törzsek, haljatok meg bátran,
Ha földre sujt a kalmárlelkek bárdja!

Ti havas bércek!... hogyha egyszer eljő
A villámterhes, bosszus viharfelhő
És megrepeszt, görögjetek a völgybe:
De vigyázzatok a cserfára, tölgyre,
Bajuk ne essék! De a gyomot, gazt
Tiporjátok le, hogyha megakaszt!

Zúgó patak!.... megáldom a futásod.
Tengerbe vágysz? Menj, áldásom veled!
De óceán légy bár: sohse feledd,
Hogy odvas fából buggyant ki forrásod!
S ős fák ti mind!... ha költő téved erre,
Mi enyém volt itt: adjátok neki!
S ha könnyekkel jő, s tomboló keserve
Mély utaitok csöndjét fölveri:
Gondoljatok rám, én is csak így tettem,
S meggyógyult mégis köztetek a lelkem.

Meggyógyult s elhágy... Oh ha visszatérne
Csalódva egyszer... jajgató sebére
Hullatnál-é hűs harmatcsöppeket?
Meggyógyítnád-e ujra rengeteg?
Nem!... Elmegyek, s nem térek vissza többé;
Bukik vagy győz szent harcba szálló lelkem.
E búcsúkönny elválaszt mindörökké,
S elhagylak, áldva, én édes szerelmem!...

Rudnay Gyula: Hímző nő.

A SZEGÉNY ASSZONY MILLIÓI.

Írta: *Rexa Dezső.*

Ez a történet még a boldog béke idején történt meg velem, amikor a tíz korona is pénz volt, sőt amikor a szegény ember a régi mondást elmondhatta, hogy:

— Két krajcár szép öszveg!

Igen, hát ebben az időben beállít hozzám egy szegény, alacsony, de jól megtermett asszonyszemély.

Szegény árvai asszony, abból a felemás fajtából, amely már nem paraszti, de az úrihoz sem jutott még el. Feje fekete csipkekendővel bekötve, cserebogárszínű derék van rajta: csipkés kötény, fekete szoknya.

Alázatosan köszönt be, tisztességtudóan hümmög, nem mervén hangosan torkát köszörülni. Megszólalni is csak akkor mer, amikor bátorítom rája.

Tótul beszélt.

— Azért jöttem volna, — ne méltoztassék reám haragudni, mert igazán csak azért jövök, hogy igen, igen nagy szükségben élek. Senkim sincs ég-föld hátán. Hajadon vagyok még, — tetszik tudni . . . Aztán az ilyen öreg személyt mindenki elhagy. Legelébb a szerencse hagyott el, utánna ment mindenkim és most olyan egyedül vagyok, mint ez az újjam itten ni!

A hüvelykújját nyujtotta felém . . .

— No, jól van, hát, — mondja, — mit akar?

— Hiszen, — kérem alásan — éppen azt mondom el, de nagyon félek, hogy majd haragudni tetszik reám, mert hogy zaklatom, pedig igazán csak azért teszem, mert mivelhogy nagyon nagy szükségben élek, meg aztán olyan jó embernek tetszik lenni.

— Hát csak, mondja már . . .

— Iszen mondom, kezit csókolom. Hát avégből jöttem volna, hogy tetszik tudni, — örökségem van itt.

— Itt? Előre megmondom, itt a levéltárban nem lesz az az

Rudnay Gyula: Menekülők.

A TÁRSADALOM FELADATA AZ EGÉSZSÉGÜGYBEN.

Írta: *Báró Szterényi József.*

Két tere a közéletnek, mely iránt nálunk legkevesebb az érzék és érdeklődés: a közgazdaság és közegészség. Akárcsak nem is érintenék ezek az országot. Az egyik iránt legfeljebb a tőzsde kapcsán, illetőleg címén nyilvánul meg néha pillanatnyi érdeklődés vagy valamely gazdasági botrány esetén. A tőzsde most már régen nem ad okot erre, a gazdasági botrányok mégis valamennyire. Amilyen sajnálatos amaz, olyan fájdalmas ez. A másik, a közegészség iránt, még a közgazdaságnál is kevesebb az érdeklődés, szerencsére veszedelmes járványok, melyek a védekezés kapcsán pillanatnyi érdeklődést keltenek, mind ritkábbak. Ha valamely ilyen speciális okból folyólag jelentkezik is valamelyes érdeklődés, akkor is csak pillanatnyi, átmeneti jellegű az, akár egy társadalmi botrány, izgató törvényszéki tárgyalás vagy viharos parlamenti ülés hatása. A legnagyobb gazdasági problémák teljesen hidegen hagyják a magyar közvéleményt. Nincs az a döntő fontosságú gazdasági kérdés, mellyel figyelmét megnyerni lehetne, amint közönségünk szélesebb rétegei nem sokat törődnek a nagymérvű csecsemőhalandósággal, az ijesztően nagy arányokat öltő tuberkulózissal és már a családi szentélyt is fenyegető venereás betegségekkel. Régen sem volt valami nagy érzék a magyar közönségben ezek iránt, de olyan nagyfokú ezekben sohasem volt az érzéketlenség, mint most. Pedig ezek a kérdések sohasem voltak az országra nézve olyan fontosak, mint éppen most. Mennél jobban szegényedett el az ország a háború és az azt követett úgynevezett béke következtében, annyival fontosabb a gazdasági élet újabb megerősítése, sőt jövő létünk egyenesen attól függ, mennyire tudunk Csonkamagyarországon addig berendezkedni gazdaságilag, milyen új erőt tudunk gyüjteni, amíg elkövetkezik ismét Nagymagyarország biztosan remélt ideje. Erre az erőgyüjtésre, a várakozási idő nyugodt megúszhatására van az országnak szüksége. Erejében enervált szervezet nélkülözi az ellenállóképességet, már pedig a mi erőinket erősen

Rudnay Gyula

1911. március.

kollektiv kiállítása

Budapesten.

Az Újság 1911. dec. 31.

U. 78.

Rudnay Gyula

Rudnay Gyula: Falubejárat

Az Est Hármaskönyve 1929 I k

Lapos, nehézkes bárkák, néhány vitorlával. Tiz-tizenketten járnak együtt; egy egész kis flotta. Hazájuk az Oczeán sikja. Kikötőjük egyik parton sincsen.

Mint valami uszó város, olyan ez a bárka-csoport; mindegyik hajócskában egy-egy család fészkel: férj, anya és gyermekek, a kik mindannyian a tengeren születtek, a tengeren élnek, sohasem telepedve meg semmiféle parton.

Sok százra megy e halászbárkák száma, mert szétszórtan, apró csoportokban usszák át az Oczeánok sikját. Egyik kikötőből a másikba tart vándorlásuk; ott váltják be pénzért és élelmi szerekért a halászat zsákmányát.

Mindenik bárka egy külön kis

Az árbocz tövében két mandoline pengette a nászdalt a vendégsereg énekszava mellett.

Nász az Oczeánon . . .

A *Dungeness* óvatos menetben a bárka oldalához uszott s kellő közelségből láthattuk a halásznép ünnepi pompáját.

Valami megkapó volt abban a furcsa orgiában. Nász az Oczeánon! . . . Valjon a földnek, mely valamennyiünk hazája, csakugyan mi köze sincs a tenger-bohémekhez . . .

A bárka kormányosa a korlátig jött felénk. Szerencsekivánatunkat köszönettel vette. A vendégsereg is elhallgatott egy pillanatra . . . aztán ujból kitört a vigadás lármája, az öröm ujongása.

. . . Este lett. Az alkonyat árnyéka

HIREK

Július 19.

1789. *Ezen a napon alapította II. József császár és magyar király a vitézségi érmeket, amelyek eredetileg csak az arany és egyfokozatú ezüst emlékéremből állottak. A vitézségi érem megjelölést csak 1809-ben kaptak. Ezekkel a vitézségi érmekkel kezdettől fogva csakis altiszteket és náluknál fiatalabb rendfokozatú legénységet lehetett kitüntetni és pedig abban az esetben, ha azok az ellenség előtt tanusított kiváló személyes vitézségükkel vagy valamelyik elszánt harci cselekményükkel, a harc lefolyása vagy kimenetele szempontjából hasznothajtóan kitüntették magukat. 1849 augusztus 19-én I. Ferenc József királyunk azután még egy további fokozatot alapított, amely egy kisebb méretű ezüst vitézségi éremből állt. Ez volt az úgynevezett 2. osztályú, illetve »kis ezüst« vitézségi érem. 1849 június 5-ig, vagyis a vitézségi érem alapitásától számított 60 esztendőn keresztül ugyanaz a katona mindig csak egy vitézségi érmet viselhetett. Azaz, ha az akkori idők hosszú szolgálata alatt netán újabb fegyverténye vagy valamely újabb vitézi magatartása alapján magasabb fokozatú vitézségi érmet kapott volna, úgy már csak az utóbbit, vagyis a mindenkoron legmagasabb fokozatút viselhette. Ezen azonban Ferenc József királyunk az utóbb említett időpontban olyképpen változtatott, hogy ettől kezdve minden érdekelt valamennyi vitézségi érmét egyidejüleg viselhette. Mint újabb, illetve 4 fokozatú érmet Ferenc József királyunk 1915 február 14-én a bronz vitézségi érmet alapította. 1915 november 29-ével pedig megengedte, hogy mindegyik fokozatot egyenként négyszer lehessen adományozni, úgyhogy végeredményben ugyanaz a vitéz összesen 16-szor kaphatta a vitézségi érmeket. Az ismételt adományozás megfelelő pántok odaitélése, illetve viselése által jut kifejezésre.*

— **Megtámadták a rendőrt.** A Ludovika-kertben *Jánoska* József 44 éves bútormunkás az éjjel ittasan elaludt egy padon. Az őrszemes rendőr felkeltette és felszólította, hogy távozzék. Az ittas bútormunkás erre megtámadta a rendőrt és mellbevágta. A rendőr *gumibotját használta*, majd Jánoska Józsefet előállította a főkapitányságra, ahol őrizetbe vették hatóság elleni erőszak címén.

Ugyancsak őrizetbe vették *Mózer* József 40 éves gyári munkást is, aki ugyancsak éjjel támadta meg a rendőrt. Mózer a Thököly-út és az Aréna-út sarkán utazott egy 69-es villamoson, *botrányosan viselkedett és a kalauz felszólította, hogy szálljon le.* Mozer erre nem volt hajlandó. A kalauz ekkor lecsengette a villamost, rendőrt hivott, aki leszállította az ittas férfit a villamosról. Ekkor Mózer többször mellbevágta a rendőrt, aki megbilincselte és előállította a főkapitányságra. Hatóság elleni erőszak címén indult meg ellene az eljárás.

— **Újpest város teherautója nekiment a villamosnak.** Súlyos közlekedési szerencsétlenség történt tegnap este Újpesten, a Széll-utca és a Mária-utca sarkán. Ujpest teherautója teljes sebességgel beleszaladt egy Budapest felől haladó 91-es jelzésű villamosba. A teherautó öt utasa az úttestre zuhant, a mentők *Szőte* István 43 éves ujpesti városi alkalmazottat és *Raffay* Antal 53 éves asztalost az ujpesti gróf Károlyi kórházba szállították, a másik hármat első segélyben részesitették. A villamos és a teherautó is súlyosan megrongálódott. A villamosnak csak egy utasa sérült meg könnyebben.

x **A Diana-sósborszeszből** eddig 150 millió palack fogyott el. Nincs még egy egészségápolószer, amely az egész világon annyira népszerü volna.

— **Második lett a magyar gyorsírócsapat Bayreuthban.** Szombaton és vasárnap tartották meg *Bayreuthban* a harmadik *magyar—német* gyorsíróversenyt. A magyar csapat, *Kappa* György és *Barabási* László parlamenti gyorsíró és *Fodor* Antal, *Az Est*-lapok munkatársa csütörtökön utazott el Németországba. *Kempfler* bayreuthi főpolgármester a verseny ünnepélyes megnyitása alkalmával üdvözölte a magyarokat és arról beszélt, hogy a magyarokat különösen meleg szálak fűzik *Bayreuth*-hoz, mert itt talált örök nyugvóhelyet *Liszt* Ferenc, a világhírű művész. Azután a magyar csapat minden tagjának ajándékot adott. Az üdvözlésre *Knebel* Alfréd gimnáziumi tanár, a magyar csapat vezetője, a bírálóbizottság magyar tagja válaszolt.

Fodor Antal és *Kappa* György 400, *Barabási* László pedig 360 szótagos fokon indult. Vasárnap este hirdették ki az eredményt: eszerint első lett a német csapat, második a magyar. *Fodor* Antal és *Kappa* György dolgozatában egyformán három-három jelentéktelen stiláris eltérés volt a lediktált szövegtől. *Barabásiéban* pedig négy. A német csapat tagjai, Gerhard *Herrgessel*, Oscar *Kammer* és Hans *Fischer* 360 szótagos sebességgel irtak. A pontarány ez volt: *németek* 14.800, *magyarok* 14.164. Érdekesen jellemzi a verseny óriási tempóját az, hogy a magyar csapat most magasabb pontszámmal került második helyre, mint amennyivel tavaly Budapesten megnyerte a versenyt a németek előtt.

RUDNAY GYULA

festőművész, akit az Országos Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskola rektorválasztó kari ülése a főiskola rektorává választott. Az ülés határozatát most hagyta jóvá a kultuszminiszter

— **Pesterzsébet törölt képviselőtestületéből 24 zsidó virilistát.** Pesterzsébet újonnan megválasztott képviselőtestülete tegnap este tartotta alakuló ülését. A távollevő *Chikán* Béla polgármester helyett *Horváth* Ede polgármesterhelyettes-főjegyző elnökölt. Az új képviselőtestület a második zsidótörvény alapján törölte 24 virilis-jogon bekerült zsidó képviselőtestületi tag mandátumát, keresztények kerültek a helyükre. Pesterzsébeten ilyenformán most már csak hat baloldali képviselő maradt. Az új képviselőtestület első rendes közgyűlését pénteken tartja.

— **Életuntak.** *Lőrincz* György 36 éves monori hentes, aki Monoron a Bercsényi utca 9. számú házban lakik, hipermangánnal megmérgezte magát. Válságos állapotban volt, amikor a mentők a Rókus-kórházba szállították. — *Fürst* Gizella kispesti ápolónő a Hungária-fürdő kádfürdőjében az ajtófélfára felakasztotta magát. Még idejében észrevették, levágták a kötélről és a Rókus-kórházba vitték. — *Forgó* István asztalossegéd az ujpesti összekötő vasúti hídról a Dunába ugrott, de kimentették. Öngyilkossági szándékáról nem akart lemondani, ezért a rendőrségen őrizetbe vették.

— **Betörés.** *Irz* Adolfné magánzónő ma bejelentette a főkapitányságon, hogy Király-utca 106. számú házban lévő lakásában az éjjel betörő járt és 2200 pengő értékben ékszereket, ruhaneműeket vitt el. A rendőrség keresi a tetteseket.

x **Ülőfoglalkozású egyének, akik idült székrekedésben és aranyeres bántalmakban szenvednek,** vegyék a természetes »*Ferenc József*« keserüvizet egy pohárnyi napi adagokban, esetleg kissé felmelegítve, de lehetőleg mindig reggel éhgyomorra. Kérdezze meg orvosát!

x **Szlovákiába utazók vízumát** (vidékieknek utánvéttel) és minden fürdőügyét *soronkívül* intézi el a Tátra Iroda, Budapest, V., Vigadó-utca 4.

— **Szerdán délután temetik Gaár Vilmost.** *Gaár* Vilmos, a főváros örökös bizottsági tagja, nyug. kúriai bíró, 73 éves korában tegnap délben meghalt. Évtizedek óta résztvett a főváros politikai életében. A régi *Ripka—Kozma*-féle kormánypárthoz tartozott. Érdemeinek elismeréseképpen örökös bizottsági taggá választották meg. Egyike volt a legkitünőbb várospolitikusoknak. Egészen az utolsó időkig résztvett a főváros politikai életében. *Néhány hét óta betegeskedett és most hirtelen szívembólia lépett fel nála és megölte.* A főváros díszsírhelyet adott nagy halottjának. *Gaár* Vilmost szerdán délután 5 órakor temetik a Kerepesi temető halottasházából.

Dr. Gaár Vilmos

— **Ki gyilkolta meg az aranyhajú asszonyt?** A világhíres »Scotland Yard« napok óta nyomoz a meggyilkolt aranyhajú asszony bűnügyében. *Jacksonné* asszony híres volt a kenti grófságban — írja londoni levelezőnk. — *Senkinek sem volt olyan gyönyörű aranyszép haja, mint neki.* Mindenfelé csak úgy beszéltek róla, mint az aranyhajú tündérkirálynőről. Ahol megjelent, azonnal feltűnést keltett.

A mult hét végén meggyilkolva találták a szép asszonyt *deal*-i villájában. A férje klubban volt, mialatt a bűntettet elkövették. *A lakásból nem vittek el semmit!* Ebből arra következtet a rendőrség, hogy *nem a rablás volt a bűntett indító oka.* A holttest fekvéséből és a holttesten levő karcolásokból arra következtettek, hogy *a gyilkos erős küzdelmet folytatott áldozatával.* A gyönyörű aranyszép haj összevissza volt cibálva, a gyilkos ki is tépett belőle és a padlón szétszórta. Az asztalon kis cédulát találtak, amelyre az volt rávírva:

— *Megbosszultam magam!*

Az íráson látni lehetett, hogy írója *szántszándékkal* elferdítette.

A »Scotland Yard« emberei mindenkit kihallgattak, aki a szépasszonnyal bármilyen összeköttetésben volt, de *eddig egyetlen komoly nyomot nem lehetett találni.* Sokan udvaroltak az aranyszőke hajú nőnek s *nem lehetetlen, hogy valamelyik elutasított udvarlója hatolt be hozzá.* Minthogy hiába könyörgött kegyeiért, dühében rárontott és meggyilkolta. A gyilkosságot a lakásban talált vasdoronggal hajtotta végre.

— **Súlyos ítéletet kaptak az autós valutacsempészek.** A büntető törvényszék mint valutabíróság *Dorosy* Dezső elnöklésével tegnap ítélkezett az úgynevezett autós valutacsempészek felett. Tavaly szeptemberben lelepleztek egy valutacsempész társaságot, amelynek tagjai voltak: *Rotschild* Pálné, született *Ackermann* Regine és *Freeman* John amerikai állampolgár, *Szécsi* Géza, *Szécsi* Gézáné, *Kurz* Richárd, *Krausz* Emil és *Bárdos* Ede. *Freeman időközben meghalt, vele szemben tehát megszüntették az eljárást.* A törvényszék *Rotschild* Pálnét 3 évi és 2 hónapi fegyházra, 6000 pengő pénzbüntetésre, *Szécsi* Gézát 3 évi fegyházra és 5000 pengő pénzbüntetésre, *Kurz* Richárdot egyévi börtönre, *Krausz* Emilt 10 hónapi börtönre, *Bárdos* Edét 2 évi fegyházra, 20.000 pengő pénzbüntetésre, 98.900 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére. *Szécsi* Gézánét 9 hónapi börtönbüntetésre ítélte fizetési eszközökkel elkövetett visszaélés és pengőkiajánlás büntette miatt. *Az ítélet nem jogerős.*

— **Sümegi emlékünnepély.** *Balatonboglárról* jelentik: A boglári fürdőegyesület július 30-án, vasárnap d. e. 11 órakor *néhai Sümegi Vilmos emlékezetének tiszteletére emlékünnepélyt rendez.*

— **Elhagyta a férje, meg akart halni.** A Csáky-utca 30. számú házban ma reggel gázzal megmérgezte magát *Friedmann* Edéné 50 éves háztartásbeli. A mentők súlyos állapotban a Rókus-kórházba vitték. Az asszony búcsúlevelet hagyott hátra, amelyben azt írja, hogy *azért akar öngyilkos lenni, mert férje elhagyta.*

— **Igy készül a magyar szalámi.** Báró *Petrichevich Horváth* Miklós cikket irt a szalámi készitéséről a Magyar Statisztikai Szemlében.

— Hazánkban a szalámi gyártásával eleinte — úgymond többek között — csak *kizárólag* olaszok foglalkoztak és a gyárakban a munkások legnagyobb része is *olasz* volt. Az 1900-as évektől kezdve azonban az olasz munkások száma évről-évre csökkent és *ma már az a helyzet, hogy a gyárak kivétel nélkül csak magyar munkásokkal dolgoznak.* A szalámigyártás szezonipar, a munka a gyárakban *csak októbertől márciusig tart*, ezért a munkások legnagyobb része nem szakmunkás, hanem *betanult* munkás, akik nyáron földmüvelők, kőmüvesek, kőfaragók, télen pedig a szalámigyárakban dolgoznak. Igy például *Szár* községben a község lakosságának majdnem fele szalámigyárban dolgozik télen, *s az egyes családoknál a szalámigyárban való dolgozás apáról fiúra száll, sőt gyakran előfordul, hogy egy családból a fiú, apa, nagyapa együtt dolgozik a gyárban.*

A szalámi gyártásának lefolyása főbb vonásokban a következő: *A szalámi készitéséhez hazánkban csak sertéshúst használnak, még pedig egyenként 160—200 kg. súlyú nehéz mangalica zsirsertéseket dolgoznak fel, amelyeknek csak körülbelül egyharmad része szalámihús.* A levágott sertést a zsírtól, csontoktól, inaktól teljesen megtisztítják és a *tiszta színhúst kézzel apró kockákra vágják.*

Az egész szalámigyártás *0 fok* körüli hőmérsékletü helyiségekben folyik le s ha a gyártási idő alatt a külső hőmérséklet magasabb, *e termeket mesterséges hűtőberendezésekkel hűtik.* A kézzel apróra vágott húst aztán kiteregetik és 24 óráig *pihentetik*, hogy a húsból a nedvesség egy része kifolyjon, majd *durván megőrlik.* A hús ezután ismét 24 órára *pihentetőbe* kerül, lejtős táblákon szétterítik, hogy a *még benne lévő nedvesség is elpárologjon*, aztán úgynevezett blokkokra teszik és *igen finomra őrlik.* A megőrölt pép teknőbe kerül, ahol *dagasztják, fűszerezik.*

Innen kerül azután a töltőbe, ahol a húst marha- és lóbélbe töltik és lekötözik. Az igy készült szalámirudak a füstölőbe kerülnek, ahol *hat-nyolc napig füstölik.* A füstölés primitív és úgy történik, hogy *a helyiségben állandóan szabadon égő fahasábokból keletkezett füst éri, füstöli, szárítja a szalámit.* A füstölés alatt a szalámi súlyának mintegy *egyharmadrészét* elveszti, beszárad. A füstölőből a szalámirudakat ezután két hónapig még hideg, szellős raktárakba helyezik, ahol *azok tovább száradnak, beérnek.* Ezt a kéthónapi időt újabban gőzöléssel felére tudják csökkenteni, abban az esetben, ha az árut gyorsabban kívánják a piacra dobni.

A raktárakban elhelyezett szalámirudakon *3—4 hét mulva fehér nemespenész képződik*, amely a kereskedésekbe kerülő szalámira annyira jellegzetes. A raktárakból a kész szalámirudak a csomagolóba kerülnek, ahol azokat *márkázzák, csomagolják.*

— **Gyászrovat.** *Baráth* Lajos 62 éves korában elhúnyt. Temetése ma délután ½5 órakor lesz a róm. kat. egyház szertartása szerint az óbudai temető halottasházából.

— **363 kivándorló elindult Bangkok felé.** A *Dora* hajón hétfőn 165 zsidó kivándorló elindult *Bangkok* felé. Előzőleg Amszterdamban 298 németországi menekültet vett fel.

— **Baleset a futballpályán.** Tegnap délután tréningmeccset játszott két amatőr futballcsapat a pestszentlőrinci futballpályán. Játék közben az egyik pestszentlőrinci futballista hasbarúgta társát, *Nagy* György 19 éves pilisszántói futballistát. A szerencsétlen fiatalember véresen, eszméletlenül terült el a földön. Életveszélyes állapotban volt, amikor a mentők a Szent István kórházba szállították. Megindult az eljárás az ellen, aki hasbarúgta.

Pimpók úrfi és a Középeurópai Kupa

— Valami különöset szeretnék látni — hápogta Pimpók úrfi fanyalogva vasárnap délben. — Találj ki valamit!

— Jól van, Pimpók úrfi. Ma nagy napja van a magyar sportnak, kiviszlek a Ferencváros—Bologna futballmérkőzésre.

— Mi az, hogy futball?

— Ne érdeklődj most, majd megtudod, Pimpók!

Fogtam és miután már annyira megnőtt, hogy zsebre nem tudtam vágni, beletettem egy nagy barna zacskóba. A villamoson illedelmesen és csendesen viselkedett, de amint kiértünk a pályára és meglátta a hatalmas tömeget és a zöld gyepet, hirtelen rendkívül izgatott lett. Kénytelen voltam a zacskó felét letépni, hogy kényelmesen láthasson.

A mecs kezdetéig Pimpók úrfi különböző kérdésekkel zaklatott:

— Én is mehetek majd a zöld fűre?

— Majd mehetsz Pimpók úrfi a mecs végeztével.

Közben az olasz és a magyar csapat kifutott a pályára. A hatalmas hangorkánban alig hallottam Pimpók úrfi hápogását.

— Összetapossák a füvet!

A mecs megkezdődött. Pimpók úrfi rengeteget kérdezősködött:

— Miért nem adnak a többi bácsinak is mind egy-egy labdát? Akkor nem kellene verekedni azért az egy labdáért.

— Ide figyelj, Pimpók! Ez a játék. A cél az, hogy az egyik csapat a másiknak a kapujába juttassa a labdát.

— És mért nem veszi az a bácsi fel és kézzel mért nem dobja?

— Mert kézzel nem szabad, csak lábbal. Közben gólt rúgott a magyar csapat.

— Azok a zöldruhások mért csókolóznak?

— Mert gól volt.

— És a feketeruhások miért verik a zöldeket?

— Mert gól volt, Pimpók.

— Az előttünk álló bácsi miért tépte össze a másik bácsi kalapját?

— Mert gól...

— És az a másik mért őrül neki?

— Mert...

— Tudom már, tudom: gól!

Közben taccsdobásra került a sor.

— Áhá, — hápogta Pimpók — azt mondtad, hogy kézzel nem szabad és most mégis kézzel dobta egészen a pálya közepéig.

— Mert taccs volt.

Közben még egy gólt rúgott a magyar csapat. A pálya örömzsivajában nem lehetett hallani semmit. Aztán ismét megkezdődött a küzdelem. Néma feszültségben tirtelen Pimpók hápogása hasít bele:

— Ofszeid!

Az angol bíró le is fujja. Pimpók elégedetten néz körül:

— Mert úgy-e ezt mégsem lehet!

A mecs végét jelző sípolás elvész az örömujjongás zajában. Pimpók urfi reménytelenül berekedt. Hazafelé menet a villamoson csendes volt és bágyadt. Csak nagyritkán kapta föl a fejét, ha a villamoskalauz fütyült. Otthon két tányér vizet ivott és nem kellett neki semmi étel. Még a galuskára sem nézett. A sarokba vonult és kimerülten, de elégedett csipogással elaludt. *(j. g.)*

Óriási idegenforgalom a visszatért Felvidéken és Kárpátalján

Munkács július 18
(Az Est kiküldött munkatársától)

A Felvidéknek és a Kárpátaljának az idén nyáron olyan szezonja volt, amilyenre soha nem volt példa, amilyenre *legmerészebb álmaikban sem mertek volna gondolni az emberek.* A szó szoros értelmében

zsúfolva van minden város, minden kis község

az anyaországból felrándult nyaralókkal. Az idegenforgalmi gócpontokban aranyért sem lehet szobát kapni és a vendéglőkben olyan szorosan állanak az asztalok, hogy a pincérek alig férnek el közöttük.

Az anyaország és a hazatért országrészek most találtak igazán egymásra. Idáig a felszabadult területek lakossága egymás között folytatta tovább életét, most azonban, amikor tízezerszámra özönlötték el az anyaországbeliek a városokat, igazán kézzelfoghatóan tapasztalhatták, hogy

húsz év után végre helyreállt a testvéri közösség

az anyaországgal.

Az országutakon mindenütt *budapesti rendszámú autókkal* találkozunk. Annyi a kocsi, hogy *a benzinkutak már nem is bírják a forgalmat.* Minduntalan lezárt benzinkúttal találkozunk, amelynek kezelője *új üzemanyagért sietett el.* Nagyszerű üzleteket csinálnak a gumijavító üzemek is, mert bizony a csehek remek útjairól elterjedt hírek nagyon is túlzottak.

Hatnapos autótúra

a Felvidék és a Kárpátalja bejárása. Ennyi idő alatt még kisautóval is kényelmesen be lehet járni a visszaszerzett részeket és mindent meg lehet tekinteni, aminek turisztikai érdekessége van. *Az első napot* lefoglalja Komárom, Érsekujvár, Léva, Ipolyság megtekintése, *a második napra* marad Losonc, Rimaszombat és Rozsnyó. Innen Krasznahorka várába vezet az út, majd az új stratégiai úton Kassára. A délutánt a város számtalan szépségének a megtekintése veszi el, estefelé pedig a negyedórányira fekvő *Bankó*-fürdő következik. A *negyedik napon* nagy kerülőt kell tenni, mert csak a Radványi erdőn és Sátoraljaujhelyen keresztül lehet Csapot és Ungvárt elérni. Ha Perecseny felé folytatja az autós az útját, akkor *izelítőt kap az Ung völgyének Uzsok felé vezető szakaszából* és ha innen jobbra fordul, akkor a *Turja* festőien szép völgyén és egy csodálatosan szép szerpentinen keresztül éri el *a Latorca völgyét,* majd innen 60 kilométerre a vereckei hágót és ezzel a lengyel határt. Kora délutánra már Munkácsra érkezik a turista, innen a *hatodik napon* Huszt, Aknaszlatina, Körösmező, tehát az egész *Felső-Tisza völgy* következik.

Könyvet töltene meg, ha mindazt le akarnók írni, a felejthetetlenül szép tájat, ami az utazó elé tárul ez alatt a hat nap alatt. Ma már Magyarországon is mindent megtalálhat az utas, amit csak a szive kíván, mert a Balaton bársonyosan puha vizétől az Alföld végtelen rónáján keresztül

2000 méternél is magasabb vadregényes hegyek közé

utazhatik.

Az emberek rá is jöttek, hogy milyen kincsekkel gazdagodott az ország a Felvidék és Kárpátalja visszacsatolásával. Mindenütt *csak elégedett arcokat* lehet látni, mert a turista még szebbet talál, mint amire el volt készülve, *a vendéglátó lakosság pedig szépen keres az óriási idegenforgalmon.*

Az árak nem magasak,

nagyjában megegyeznek az anyaország áraival. Az elsőrangú szállodák mintha valamivel drágábbak volnának, de amit nyujtanak, az ellen *nem lehet panasz.* Példás *tisztaság és rend* jellemzi a Felvidék és a Kárpátalja hoteljeit.

Eltiltják a pálinkát

A nép szivélyes vendégszeretettel és őszinte örömmel fogadja az anyaországból érkező vendégeket. Még a szegény rutén parasztok is jó szívvel kinálják meg a távoli Alföldről érkező utasokat azzal, amijük éppen van. Derék, jóravaló nép a magyar-orosz — *csak a pálinka ne volna.*

A szesz borzalmas pusztítást végez közöttük

és tulajdonképpen ez a szegénységük igazi oka. Ha van egy kis pénzük, sietnek a kocsmába vagy még inkább a szatócsüzletbe és *a leggyilkosabb pálinkákat isszák.* Miután soha sincsen egyszerre nagyobb összeg a zsebükben, *a legolcsóbb »italt« fogyasztják: a denaturált szeszt.*

Bemegy a rutén paraszt a szatócshoz és kér egy félliter denaturált szeszt. Csak úgy *az ujjával benyomja* a dugót és egy hajtásra felhörpinti az undorító folyadékot, amelyet még az állat sem iszik meg. *A kilencvenszázalékos szesz azután elvégzi a magát.* Ez az oka annak, hogy annyi szerencsétlen munkaképtelen, tehetetlen emberrel találkozunk a Verhovina és a Beszkidek erdős hegyei között.

Az új kárpátaljai kormányzat első dolga *az alkohol elleni harc lesz.*

A Kárpátalján el fogják tiltani a pálinka árusítását, sőt denaturált szeszt sem lesz szabad bevinni.

Ha már mindenáron inni akar a paraszt, akkor ott a *bor, ami mégis csak összehasonlíthatatlanul ártalmatlanabb a pálinkánál.*

Az idén

rekordtermés

volt a Felvidéken is, a Kárpátalján is. Ez és az óriási idegenforgalom nagymértékben fog hozzájárulni ahhoz, hogy *a nép elfelejtse a húszéves cseh uralom ezernyi megpróbáltatását.* Ha jókor látnak az idegenforgalom megszervezéséhez, jövőre még az ideinél is nagyobb forgalomra számíthat a Felvidék és a Kárpátalja. Most sem az anyaország nyaralóin múlik, hogy nincsenek kétszerannyian a visszaszerzett részeken, hanem tisztán azon, hogy *a Felvidék és a Kárpátalja igazán kiteheti a »megtelt« táblát.*

Lovik Károly

Törvényjavaslat az ír terroristák ellen

London, július 18

Mint a lapok jelentik, az angol kormány törvényjavaslatot dolgozott ki, amely *kizárólag az ír köztársasági hadsereg terrorcselekményei ellen irányul.* A javaslatot valószínűleg a jövő héten terjesztik az alsóház elé. Az új törvény értelmében a kormány szélesebbkörű felhatalmazást kapna az ír terroristák elleni harc folytatására. *(MTI)*

100.000 lírás díjat alapított Göbbels és Alfieri

München, július 18

Göbbels és *Alfieri* miniszterek müncheni megbeszéléseik során elhatározták, hogy *100.000 lírás díjat alapítanak annak a legjobb írónak jutalmazására, aki munkásságával hozzájárul a másik ország történelmének megismeréséhez. (MTI)*

A **Magyar Kender-, Len- és Jutaipar Részvénytársaság igazgatósága, felügyelőbizottsága, tisztviselőkara** és **munkássága** mély fájdalommal jelenti, hogy a vállalat elnöke

dr. Gaár Vilmos úr

ny. kir. kúriai bíró, felsőházi tag, Budapest szív. törvényhatóságának örökös tagja stb.

e hó 17-én rövid betegség után elhúnyt.

A megboldogult hosszú időn át mint részvénytársaságunk igazgatósági tagja felette értékes tevékenységet fejtett ki a vállalat érdekében, úgy hogy igazgatóságunk osztatlan bizalma őt kiváló érdemei elismeréseül legutóbb a vállalat elnöki székébe emelte.

Kimagasló jogi és közgazdasági tudásával, valamint a vállalat iránti rajongó ügyszeretetével elévülhetetlen érdemekre tett szert. Lebilincselő egyénisége, melegszívű emberiessége és humánus gondolkodása vállalatunk minden munkatársában megkülönböztetett tiszteletet és ragaszkodó szeretetet váltott ki maga iránt és elmúlása pótolhatatlan vesztesége mindnyájunknak.

Emlékét hálás kegyelettel fogjuk mindvégig megőrizni.

Molnár Ernő

RUDNAY GYULA

A kolozsvári nemzeti képzőművészeti kiállításon Rudnay Gyula kapta a legnagyobb művészi kitüntetést, az állami nagy aranyérmet. Ezt a valóban méltó kitüntetést általános örömmel és megnyugvással fogadták. Nem keltett meglepetést, meglepő inkább az, hogy csak most gondoltak rá.

Az aranyérem odaítélésével kapcsolatban az a megtiszteltetés jutott osztályrészemül, hogy e helyen festőművészetünk egyik legnagyobb élő alakjáról írjak méltató sorokat. Ez nemcsak megtisztelő, de egyben komoly feladat is, különösen ha Rudnay Gyula ama kijelentésére gondolok, amelyben arra utal, hogy legtöbbször önkényes a kapcsolat a művész és a kritikája között „Nagy tévedések juthatnak így a köztudatba." Hogy ez a jelen esetben meg ne történhessék, iparkodok Rudnay Gyula megnyilatkozásaihoz ragaszkodni. Most azonban, írásom elején egy kérdésben mégis ellentmondok. A Mester egyik beszélgetés alkalmával azt mondotta: „Minden festőben két, egymással kiegyenlítetlen ellenfél viaskodik: a szigorú törvényeknek alávetett technikai keresztülvitel és a lélek érintetlensége. Még nem akadt festő, aki a kettőt legmagasabb fokon tökéletes egyensúlyba hozta volna egymással. Rám is ez vonatkozik." (Magyarság, 1932. VIII. 17.) E véleménnyel kapcsolatban tisztelettel megállapítom azt, hogy Rudnay Gyula nemcsak a festőművészet más nagy mestereivel, de önmagával szemben is túlszigorú. Mert eddig is minden nagy művész éppen a léleknek és a kifejezőerőnek, az elgondolásnak és a megmunkálásnak csodás egyensúlya által lett naggyá. Ebben áll Rudnay Gyula elmulhatatlan nagysága is.

Rudnay Gyula művészete — saját szavaival élek — a lélek érintetlenségéből fakad. Igazi nagy művész, mert amit ad, azt a lelke legmélyéből adja. Ha fest, elsősorban magába néz, befelé tekint. Ez emeli őt az átlagművész fölé, aki a festészet eszközeivel csak játszik, ügyeskedik, miközben elfelejti a lényeget: a lélek, a szellem kifejezését.

Rudnay Gyula ma a magyar érzés- és gondolatvilág egyik legnagyobb képviselője és egyúttal legtehetségesebb és legerősebb művészi kifejezője. Ebben áll nemcsak hazai, de európai vonatkozásban is művészetének magasrendűsége. Tíz és egynéhány esztendővel ezelőtt egy amerikai bizottság sorra látogatta országonként Európa legjelesebb művészeit. Körútjuk során első sorban azt nézték, hogy a művészek mennyiben fejezik ki saját nemzetük lelkiségét, kultúráját és sajátosságait. Nálunk Rudnay Gyula ősi magyar ereje hatotta meg őket legjobban. A velencei kiállításokon az olaszok művészetének általános európai nívója mellett mindig emlegetik őseredeti magyarságát. Ugyanilyen hatást váltott ki Európában és Amerikában mindenütt.

Rudnay Gyula művészetének első és igazi alapja tehát magyar lelkülete. Ezt a mély magyarságot azonban nem lehet csak a környezettel magyarázni. Ez a lelkület adottság, amelyet azután a külső körülmények csak folyvást erősítettek. Mindenesetre nagy hatással lehettek rá a gyermekkori élmények és emlékek. Születésének és nevelkedésének helye Gömör megye, a Felvidék, melynek történeti levegője már gyermekkorában szívét-lelkét átjárja. Sűrűen emlegeti a történelem tanárát, aki lebilincselő szavakkal tudott beszélni Zrínyi Miklósról, Bocskay Istvánról és a magyar történelem többi nagy alakjáról. Sokszor előhozza azt a napot, amikor Petőfi versei először kerültek kezébe. A nagy magyar költő hazafias költeményei olyan nagy megindultságot keltettek benne, hogy valósággal szégyelte és kiment a mezőre. Hosszabb külföldi tartózkodása után került Hódmezővásárhelyre, ahol a nagy magyar Alföld és annak képe igézte meg: „Szeretem az Alföldet, a nagy magyar Alföldet," mondja egy alkalommal.

Ez a mély magyar érzés teljes erővel jut kifejezésre művészetében. Festményein gyakran megjelenik a magyar falu, melyből fakón nyúlik az ég felé a templom tornya. A templom előtt az előtérben látomásszerűen tűnik fel egy-két lovas, álldogáló vagy ülő alak. A látvány fölé az égbolt sötétkék kárpitja borul. „A végzet jár e templom körül" — mondja az egyik szemlélő. „Valami olyasféle hangulatot akartam a templom körül megjeleníteni, mintha tatárjárás ment volna keresztül a falun" — válaszolta a Mester, akinek a kiejtése is elárulta, hogy szinte elevenen érzi a kifejeznivalót a festményen. (Magyarország, 1929. VII. 7.)

Rudnay Gyulát valósággal vallásos szerelem hevíti hazája iránt. Ettől az őszintén mély érzéstől vezetve hirdeti tanítványai között, előadásokon és újságcikkekben a magyar lelkiségen alapuló magasrendű művészetet. „A mi művészetünk alapja csak e föld és e föld népének kultúrája lehet." Rudnay Gyula kedvelt alakjai az alföldi juhászok. Egyszerű, írni-olvasni alig tudó, de gondolkodás és érzésvilágukban, szokásaikban ízig-vérig magyar emberek ezek. Egy ily juhász térdelő helyzetben, imárakulcsolt kezekkel megmintázta magát. Az egyszerű faszobor Rudnayhoz került, aki nem tudott betelni annak közvetlenül áhitatos kifejezésével: „Milyen hatalmas horderejű kérdés mered egész művészi és életfelfo-

Szépművészet 1942. 8. szám
185-188 és kö.ll. (11 képpel)

gásunk elé ebből az egyszerű, kulturálatlan, naiv, ősmagyar lelket felidéző népi alkotásból." Véleménye szerint a magyar léleknek ezt a hatalmas erejét és szépségét kell kifejezésre juttatni a művészetben a keresztény nyugati műveltség áldásos eredményeivel. Oly művészet származhatik e két tényező összefogásából, amely nemcsak hazai, de az európai kultúrának is díszére válhatik. (Magyarság, 1932. VIII. 17.) Ezen az úton haladó festők bizonyára sohasem fognak a díszítő-iparművészet útvesztőibe kerülni. És ettől az erős magyar érzéstől hevítve Rudnay állandóan tiltakozik a külföldről beáramló idegen szellem ellen is, amely a nemzeti sajátságok elhalványulását okozza. A tudomány lehet minden tekintetben nemzetközi, a művészet csak nemzeti lehet. A nemzeti művészetek különállása csak gazdagodást jelent az egyetemes művészet szolgálatában. A legnagyobb művészek mindig nemzetük lelkiségének legerősebb kifejezői voltak. Szolgáljuk tehát Európa örök eszményeit, de magyar lelkületünkről ne mondjunk le soha.

Rudnay Gyula művészi nagyrendűségének másik tényezője művészi formanyelvének teljes érettsége. Feltétlen biztonsággal ért a festői eszközök helyes megválasztásához, azok alkalmazásához és eloszlásához. Az ecset, amely ízig-vérig magyar szívét-lelkét a vászonra felszívja, tökéletes.

Művészi tudásának alapjait a legnagyobb művésznevelők egyike, Hollósy Simon rakta le. Mellette télen Münchenben, nyáron Nagybányán dolgozott. 1896 tavaszán, május 8-án Thorma Jánossal, Réti Istvánnal együtt ő is résztvett az emlékezetes nagybányai, ifjú lelkesedéstől mámoros bevonuláson. Hollósynál a valóságábrázolás minden fortélyát jól megismerte. Hatása alatt kifejlődött benne a rajzi készség. A nagybányai forma- és színkultúra festői hajlamainak nagyon is megfelelt. Egyénisége azonban csakhamar jelentkezett. Már gyerekember korában ösztönösen és határozottan látta az utat, amelyen haladnia és a célt, amely felé törnie kell. Hollósynál a valóság, a természetszemlélet túlnagy szerepet játszott. A münchen-nagybányai valóságszemléletet hovatovább kötöttnek érezte. Neki tágabb keretek kellettek, ahol az érzelem és a képzelet teremtőerejének, a festői költészetnek is bőséges hely jut. Ezért 1900-ban a Hollósy-iskolát otthagyta, hogy az ott nyert alapokon művészetét maga építse tovább. Mindazonáltal Hollósy bűvköréből még tíz év multán sem tudott szabadulni. Sőt emlékei munkaközben még ma is vissza térnek hozzá.

Időközben rövidebb ideig Rómában, hosszabb ideig Párisban járt világot látni és tapasztalni. Ezeken a helyeken a mult művészete őt is megigézte. Sőt az impresszionizmus és az újabb művészeti törekvések szele is megérintette. Ez a kísértés azonban nem tartott sokáig. Itthon a véletlen Gulácsy Lajossal hozta össze, akinek izgalmas művészi látomásai visszatérítették a megkezdett útról. Darabokra szabdalta e korbeli képeit. Érezte, hogy most már valóban a maga útját kell járnia. Innen kezdődik idegenkedése az újabb stílustörekvésektől. „Jöttek az új áramlatok. A művészek nagy csoportja minden kocsiba beugrált. Nem voltam hajlandó. A magyar ember szeret ahhoz ragaszkodni, ami a multhoz tapaszt. Nehezen fogadja el az újat. És, ami a fő, nem fogad el akármit. Ami alsóbbrendű, azt nem fogadja el. A sokféle művészeti törekvések leforognak, mint a naptári napok. Nem tartozom a korszerűekhez. Inkább leszek koronkívüli. Hű maradok magamhoz." Az újabb stílustörekvések jogosultságát azért elismeri és méltányolja azt a felszabadulást, amelyet a mult megkötöttségeivel szemben kivívtak.

Amennyire idegenkedik a modernektől, annyira rokonszenvez a mult nagy mestereivel. A külföldiek közül különösen Goya, Tintoretto, Rembrandt, a hazaiak közül Munkácsy, Mányoky, Paál László művészetéért lelkesedik. „Nekem ez felel meg; a másik, lehet akármilyen szép, nem kell, mert nem felel meg. Ami imponál, tetszik, a mellett maradok, attól el nem térek." Azonban e nagy mestereket nem másolja, nem is utánozza, hanem eredményeiket összegezi és a művészet fonalát továbbszövi. „A művésznek kell, hogy apja legyen. Csak ott kell hagyni idejében, de sohasem egészen." Goya, Munkácsy és Paál László ugyan rokonszenves neki, de nem lelkiségben, hanem a festőiségben. Lelkileg nagy a különbség közöttük, mert Rudnay józan és kiegyensúlyozott lélek. Mikor nehéz volt az élete, akkor se ment a szélsőségekbe. Ami a festőiséget illeti, annak is más értelmet ad. „Át kell venni az egyetemes értékeket, de a rendezés legyen a mienk." Rudnay saját egyénisége szerint valóban rendezte ezeket az értékeket.

A művészi ábrázolás egyik első és legfontosabb eszköze a képszerkesztés, a komponálás. „A kompozíció legmagasabbrendű kiteljesedése minden művészi aspirációnak; országút, amelybe torkolnak az összes gyalogutak, a tájkép ösvényei is" mondja Rudnay (8 órai ujság, 1926. I. 10.), aki a képszerkesztésnek valóban nagymestere. Képszerkesztő készségét a festőművészet legjobbjainak példáján nevelte. Goya példáján indul, amikor egyes alakjait alacsony láthatárú és magas égboltú háttér elé helyezi *(A kötőnő)*. Máskor Tintoretto adja a példát, amikor nagy, csoportos jeleneteit hasonló elrendezésben építészeti keretbe helyezi *(Mária megérkezése a kánai menyegzőre)*. Ez azonban semmit sem von le művészetének értékéből. Rafael „Mária eljegyzése" Perugino „Kulcsátadás"-a után indul a képszerkesztésben. Ezzel

Rafael képe nem kisebb, de nagyobb értékű lett, mert a példaképénél sokkal tökéletesebb. Rudnay tökéleteset alkot akkor is, ha nem idegen példa, hanem saját képzelete után indul. Így a „*Menekülők*"-et ábrázoló festményében, ahol látszólagos össszevisszaságban csak később vesszük észre a rejtett csoportfűzéseket. Biztosan uralkodik az alakok bármilyen nagy sokaságán. A képszerkesztés keretébe tartozik a hangulati, érzésbeli elemeknek és színeknek rendezése. Rudnay ebben is a legnagyobbakkal mérhető össze. Alakjait nemcsak rejtett vagy tisztán látható csoportosítással tudja összefoglalni, hanem még inkább az érzések és indulatok mindeneket átható nagy erejével *(Ne szomorkodj, pajtás)*. Ahogy pedig a színeket a két véglet — a fehér és fekete — közé elrendezi, az egészen egyedülálló (Kánai menyegző). Végezetül: tájképei a „témakivágás"-nak, a tömegek helyes elrendezésének mesterművei. Kompozíciójuk nem kiagyaltak, hanem az önkénytelen, ösztönös egyensúly érzésének eredményei.

Fontos művészi ábrázoló eszköz a kifejezésteljes formanyelv. Rudnay érdeklődése széleskörű: magában foglalja az egész természetet. Művészi munkásságában egyforma szerepe van a figurálisnak, meg a tájnak is. Érdeklődése a természet iránt nemcsak anyagi, de lelki és szellemi. A természetben a lelket keresi és általa is lelket, érzést akar kifejezni. Az érzés pedig, amely úgyszólván az egész művészetén végigvonul, az a drámaiság, a tragikum. „Vannak Rudnaynak képei, amelyeknek minden alakja egy-egy fantasztikumba ágaskodó Hamlet, aki a lét és nemlét problémáját hordozza" (Magyar Művészet, 1926. 429. l.). Általában Rudnaynak e tragikus életérzését az élete első felében átélt vergődéssel, harccal és nélkülözéssel magyarázzák. Valóban ez időben művészetében szereplő emberek egy része a szenvedők, nyomorgók, menházi szegények soraiból kerültek ki. Az 1914—1918. évi világháború ezt a hajlamot tovább mélyíti: képein megjelennek a háború borzalmai, a menekülés, a hontalanság és pusztulás rémei. Végül is ezen általános emberi érzelmek időközben — Trianonnal egy időben — a „nemzeti bánat" érzéseivé magasztosulnak. Rudnay ezen borongós magyar művészetének külső indítékaira is rámutatnak. Hivatkoznak felvidéki származására és emlékképeire. Kétségkívül képein sokszor a kurucvilág elevenedik meg. Máskor hosszú, alföldi, hódmezővásárhelyi időszakát emlegetik: csakugyan képein az alföldi juhászok, csikósok és alföldi tájak jelennek meg. Rudnay Gyula egyensúlyos, szélsőségmentes, puritán egyszerűségű férfi, aki romantikus-patétikus képeinek drámaiságát „állítólagos"-nak, de esetleg mégis tudatalatt meglévőnek tartja. Ez utóbbi a valószínűbb. Tragikus életérzése és borongós hangulata nyilvánvalóan és elsősorban veleszületett hajlamainak, magyar lelkiségének jellemző vonása.

Rudnay elborongó magyar hangulata kitűnő eszközre talált a fényárnyékjátékban és a sötétszínű képtónusban. Ezek avatják festményeit sejtelmes látomásokká. E részben is Rembrandt, Goya, Munkácsy művészetének méltó örököse, a legfestőibb festőnk egyike. Képeit az első időkben a fehér és fekete ellentéteire építi fel *(Anya gyermekével)*. Ez az ellentét csakhamar drámaivá fokozódik. Képeire mély, sötét, de levegős árnyékok hullanak, amelyekből nagy feszültséggel villognak ki a fehérek *(Menekülő nő)*. De nem ez az egyetlen kifejezési módja. Sem ennek, sem más művészi ábrázolásnak nem lesz rabjává. Ura a festői eszközöknek. Alkalmazásukban a tárgyhoz igazodik, azokat ösztönösen a téma szerint válogatja és adagolja. Vannak festményei, ahol a fényárnyék mozglamas ellentétei érzelmes csenddé halkulnak *(Nemes kisasszony és szolgalegény)*. A fényárnyéka igénybevételétől függ természetesen Rudnay képein a forma élete. Csak a lényegre veti a súlyt, de sohasem jut el a formák teljes felmorzsolásához. Ügyel arra, hogy a mértéket eltalálja és az egyensúlyt a tónus és a rajzértékek közt megtartsa.

Rudnay Gyula nemcsak a formáknak, de a színeknek is megelevenítője. A szín magában véve holt anyag, abba életet is kell lehelni. Nemcsak a materiális szín a piros, kék, zöld érdekli. A színeket nemcsak a festéken és a mesterségen, hanem a szellemén keresztül is látja. Az égbolt színét nem úgy keveri ki, hogy ultramarint, kobaltot és sárgát vesz, hanem belülről indul ki. Hogy mikor milyen színt válasszon, azt az ösztöne, ízlése szabja meg. A színeket nemcsak látja, de valósággal ízleli és szimatolja. A kéket például fizikailag savanyúnak érzi. Nagy a gondja a hideg és meleg színek ellentéteire. Képeinek színtónusa sötét, de nem egyformán az. Néha a fehér és fekete közé, máskor zöldeskék alaptónusba ágyazza be szűkreszabott színsorozatát. A tégla- és mályvavöröst, a gyöngéd galambszürkét, a citromsárgát és az égszínkéket használja a leggyakrabban és megszámlálhatatlan árnyalatban. A sötét alaptónusba enyhén elmosódnak, de ugyanakkor belőle különös erővel fel is parázslanak *(Komédiások)*. A színeknek ez az elmosódása és parázslása sejtelmes hangulatot és látomásszerű jelleget ad a képnek.

Rudnay festői munkássága a művészeti technikák szempontjából sokoldalú. Legkedveltebb eszköze az olajfesték, amellyel kedve szerint bánik el: egyszer pazarló kézzel vastagon rakja fel *(Toborzás)*, máskor megvesztegető finomsággal *(Idill)*. Sokszor követi Székely Bertalan tanítását: ugyanazon a képen a fényeket ropogósan rakja fel, az árnyékokat bársonyosan *(Palóc férfi)*. Kedveli a lazurozást, amiáltal

a megvilágított részek színesebbekké, az átmenetek puhábbakká és az árnyékok levesgősebbekké válnak. (Pesti Napló 1932.) Gyakran veszi kezébe a vízfestő ecsetet is. Vízfestményeit sajátos módon lakkal vonja be *(Pásztorok imádása, Három királyok)*.

Kiváló művelője a rajznak és a különféle grafikai eljárások közt főleg a rézkarcnak. Évek hosszú során át a fehér rajzpapír és a fekete crayon volt az ábrázolási eszköze. Ez volt az előkészület nagy ideje. Ez időben leginkább rajzokkal szerepelt a nyilvánosság előtt. E rajzok előrevetik árnyékát a nagy művésznek. Borús jeleneteket ad elő: *A kis halott, Menhelyen* stb. A drámai hangulat kifejezésére erőteljes fényárnyékot alkalmaz. Már itt erősen kiütközik nagy festőisége. Rudnay szenvedélyes szeretettel fordul a rézkarc felé is. Nem csoda: a rézlapon acéltűvel kedvére űzhette a feketével és fehérrel mesterien művészi játékát, amelyet papiroson és a vásznon már régebben megkezdett. Rézkarcain is megjelennek kedvelt alakjai: *Szegénylegények, Bolond Istók;* kedvelt tájai: *Bábonyi tájkép, Nagy fák.* Előadása nagyvonalú. „Sohasem hittem volna, hogy ilyen megkötött technikával, ennyire szűkreszabott téren ennyi monumentalitást lehessen elérni" mondja egyik nyilatkozatában (Nemzeti Ujság 1923. IV. 7.). Illusztrációkat is készített az acéltűvel (Petőfi illusztrációk).

Rudnay Gyula festői munkássága változatos téma szempontjából is. Munkái között majdnem egyenlő arányban szerepelnek figurális ábrázolások és tájképek.

Figurális ábrázolásainak kezdeti csoportját alkotják — Goya nyomán — a tájképi háttérbe állított egyes alakok. A láthatár alacsony, az égbolt magas, a formák és színek összevontak. Az alak így monumentális megjelenést kap *(Vízhordó férfi, Vízhordó leány, A kötőnő)*. Az egyes alakok további csoportjában az érzelmek kifejezésén, a színek és fényárnyjáték fokozottabb alkalmazásán van a hangsúly *(A bűnös, Menekülő nő, Palóc férfi, Csipkekendős nő)*.

Figurális képeinek másik nagy csoportját alkotják képes kompozíciói. Ezek egy része népi életből vett jeleneteket mutatnak be a magyar romantika hangján: paraszt lakodalmakat, furulyaszóra táncoló juhászokat, száguldó csikósokat vagy szegénylegényeket *(Falusi lakodalom, Juhásztánc, Csikósok)*. Más képei a vidéki úri életet ábrázolják a magyar rokoko hangulatában. Terített asztaloknál sírvavigadó, borozó, mulatozó magyar urakat és hölgyeket látunk, a háttérben kárpittal vagy a szabad természettel a komorszínű magyar égbolt alatt *(Beszélgetés, Bohémek, Mulatozó társaság)*. Ismét más csoport a háború borzalmait állítja elénk — Goyára emlékeztető — megrázó erővel *(Menekülők, Kozák roham)*. Széles sort mutat Rudnay e képein az érzelmi elem: a derűtől az ünnepélyességen át a viharos szenvedélyességig. Romantikus képzeletének tüzében a mindennapi élet jelenetei látomásokká nemesednek.

Történelmi kompozíciói messze elkerülik az akadémikus történelmi festészet színpadiasságát. Tragikus fantáziával idézi bennük a legendás, hősi, fájdalmas magyar multat. Régi magyarok vonulnak fel sujtásos ruhákban, fringiákkal és lengőtollas kalpagokkal *(Csokonai, Tinódi Sebestyén, Attila az igric dalát hallgatja, Pusztaszeri országgyűlés gobelinje)*. Drámai mozgalmasságuk a magyar barokk szellemét árasztják. Rudnay bibliaszerető ember. A műterme csendjében sűrűen keletkeznek a vallásos képek. Egyedül a bensejébe száll és onnan hozza vallásos látomásait *(Angyali üdvözlet, Pásztorok imádása, Urvacsora, Krisztus Pilátus előtt)*.

Képmásain a jellemzés ereje a megjelenítés nemes előkelőségével párosul *(gr. Jankovich-Bésán Endréné képmása)*.

A magyar tájképfestés legnagyobb mestereinek egyike Rudnay Gyula. Képein a magyar táj összes jellegzetességeivel és minden szépségével jelenik meg. Témái: az erdő széle, domboldal, a tanyai udvar, a faluvége, falusi házsorok. A horizont gyakran alacsony, az égbolt magas. Egyszer csendes melancholia ömlik el, máskor drámai vihar zúg el tájai felett. Ennek megfelelőleg előadása is egyszer bársonyos, máskor erőteljes. A zöld színek bámulatosan szép és gazdag sorozatát vonultatja fel tájképein. Mindig valóságos tájat fest, de azt átkölti képzeletének varázsával. Tájképfestészete egy tisztaszívű magyar művész térdreborulása hazájának szépsége előtt.

Rudnay Gyula nagysága érintetlen, tiszta, magyar lelkiségében és magasrendű művészetében áll. Nagysága mulhatatlan. Élete és munkássága példaképül szolgál minden időkre minden magyarnak és művésznek.

MOLNÁR ERNŐ

RUDNAY GYULA

Fent: Krisztus Pilátus előtt. 1930. A Kormányzó Úr Őfőméltósága tulajdona. — Lent: Völgyben. 1924. Magántulajdon.
Oben: Christus vor Pilatus. Unten: Im Thale. — In alto: Cristo davanti Pilato. In basso: Nella vallata.

RUDNAY GYULA

Fent: Kurucok. 1924. Velence, Galleria d'Arte Moderna. — Lent: Tájkép szekérrel. Magántulajdon.
Oben: Reitende. Unten: Landschaft mit Wagen. — In alto: Cavalieri. In basso: Paesaggio con carro.

RUDNAY GYULA

Szegénylegény. Magántulajdon.

Reitender Bauer. — Contadino a cavallo.

RUDNAY GYULA

Fent: Mulatozó társaság. 1930. Magántulajdon. — Lent: Tájkép. 1922. Magántulajdon.
Oben: Lustige Gesellschaft. Unten: Landschaft. — In alto: Compagnia allegra. In basso: Paesaggio.

RUDNAY GYULA

Fent: Madárdal. 1924. Milano, Modiano-gyüjtemény. — Lent: Jászberényi táj. 1941. Magántulajdon.
Oben: Vogelsang. Unten: Landschaft. — In alto: Canto d'uccello. In basso: Paesaggio.

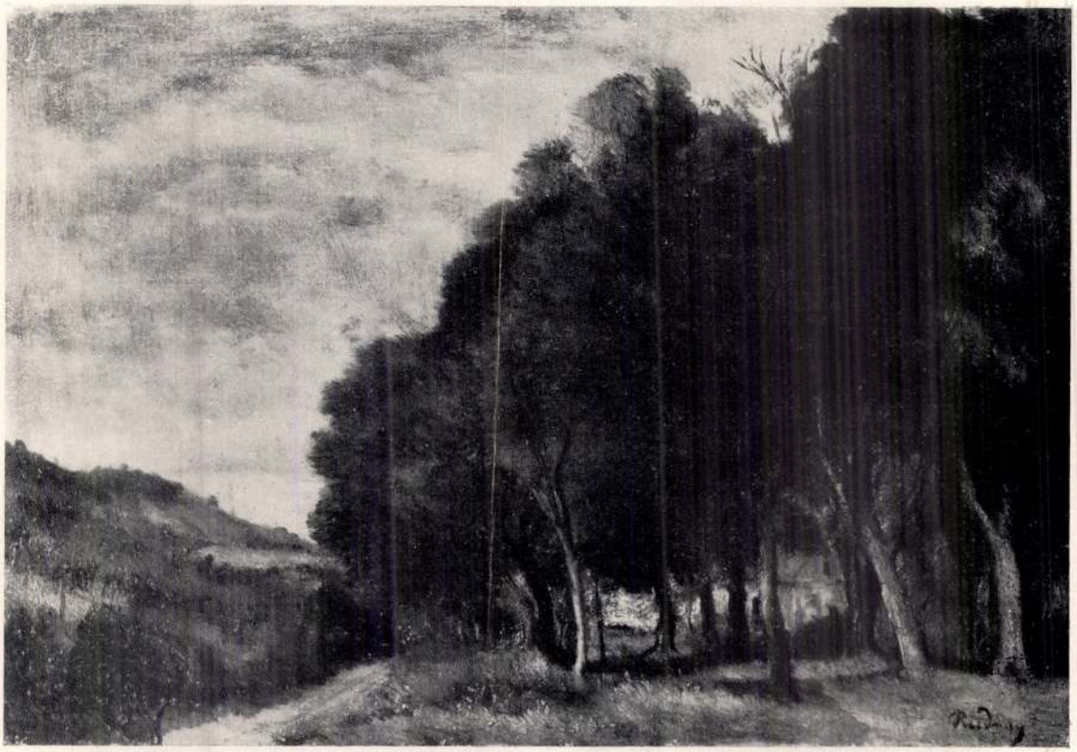

RUDNAY GYULA

Fent: Erdő széle. 1923. Magántulajdon. — Lent: Bábonyi táj. Magántulajdon.
Oben: Waldlandschaft. Unten: Landschaft. — In alto: Bosco. In basso: Paesaggio.

Rudnay Gyula

RUDNAY GYULA FESTŐMŰVÉSZ ÉS PÁSZTOR JÁNOS SZOBRÁSZMŰVÉSZ GYŰJTEMÉNYES KIÁLLITÁSA

Dr. LÁZÁR BÉLA ELŐSZAVÁVAL

BUDAPEST
AZ ERNST-MUZEUM KIADÁSA
1918

CSOPORTKIÁLLITÁSUNKON folyó hó 29-én, vasárnap d. e. fél 12-kor

PÁSZTOR JÓZSEF

olvassa fel legujabb novelláját.

□□□□

Legközelebbi kiállitásunk: FERENCZY KÁROLY hagyatéka és gyermekeinek BÉNI, VALÉR és NOÉMI legujabb alkotásai.

□□□□

Az ERNST-MUZEUM rendezési munkálatai a közel jövőben befejeződnek és kibővitve az uj teremmel, mely külföldi mesterek magyar vonatkozásu műveit öleli fel, legközelebb megnyilik.

AZ ERNST-MUZEUM KIÁLLITÁSAI

XXXIII.

RUDNAY GYULA FESTŐMŰVÉSZ ÉS PÁSZTOR JÁNOS SZOBRÁSZ GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSA

RENDEZTÉK
ERNST LAJOS ÉS LÁZÁR BÉLA

AZ ERNST-MUZEUM KIADÁSA
BUDAPEST, 1918, SZEPTEMBER

Légrády Testvérek nyomása, Budapest.

Goya vallomása : „Nekem a természet, Velasquez és Rembrandt a mesterem" nem adja Goyát. Ha elemezzük müvészetét, akkor a természet, Velasquez és Rembrandton kivül marad ott még igen sok, amit csak Goya zsenije magyaráz meg : minden, ami korláttalan, zabolátlan, a fanatikus összevissza, a hatalmas és vad, a megragadó és lélekbemarkoló, mindez Goya lelkéből fakadt.

Rudnay Gyula müvészetével is igy vagyunk. Vannak idegen elemei : Munkácsy és Goya, Rembrandt és a természet, — de mindezek fölött egységként, összekötő kapocsként ott lebeg az ő magyar lelke, mely visionárius erővel képeket teremt a legegyszerübb jelenségekből, neki látomány az élet, álom a valóság, melynek groteszk formáit látja meg, szinfantomokat kap fel a földről és égből, szin-csudákat olvas ki a nyomorból, lázas érzéseket az életroncsokból, meghatottan áll meg a reggeli párában fürdő erdő szélén, zokog az esti fénynyel és fel-felrévedez egy megálmodott világban.

„A müvészet alapjában nemes, — monologizált az öreg Goethe, — azért nem riad vissza a müvész az élet legközönségesebb jelenségétől sem." Mert csudák köszöntik mindenfelől. Egy vigyorgó paraszt, lovukat

hajszoló legények, a féleszü emberfajzat, a menekülő asszony ijedt ábrázatu gyerekeivel, csuda minden, az esti tüz vörös fénye, a kosárhordó asszony csendes álldogálása, a kozákroham szilaj irama, a vidám derü a verendán ünneplők arcán, az utszélen tántorgó hajléktalanok, a honját vesztett bujdosók vad hajszája, az ünnepi fényben proklamációt hallgatók nobilis mozdulata : látománynyá válik nála minden. Téglavörös és sötétbarna szinfoltokból szikrázó fehér villog elő, groteszk formákba alakulva, sötét mélységekben kihangozva. Szinálmok lesznek az életélményekből, uj és sajátos erejü képekké alakulnak a legegyszerübb életjelenségek.

Mert ez az ember, hogy Dürer szavával éljek, innerlich voller Figur, imaginárius fénybe mártja alakjait, hogy egyszerre tulvilági képpé fokozza a kártyázó parasztokat, bibliai emlékeket lopjon be a csöndesen mulatozók figuráiba, messzemutató gondolatokat füzzön egy tekintetbe, Krisztusi hangulatokat terjesztve a háboru szimbolikus látományaiban. Együtt érez a hontalannal, könnyet ont a számüzöttel, vigyorog érzéki elteltségben, a bibliás hit egyszerüségét érezteti egy befelé néző tekintetben, minden álom, minden képzelődés, nála mindez élet fölött álló élet.

Ez az ő világa most van kialakulóban, minekutánna negyvenedik esztendejéig paskolta kinos szivtelenséggel a kegyetlen élet, most aztán megszabaditotta és művész-

szé tette, a szenvedés és gyönyör, a bánat és az öröm, az érzések minden hangjának mesterévé. Lelkét kimivelte, hogy fogékonnyá váljék a csalódások, az emberi szenvedélyek, a legegyszerübb formákban lappangó legmélyebb élettitkok felismerésére, ezért látja földöntuli fényben a világot, nagy és egyszerü formákra redukáltan, csak a nagyot és csak az egyszerüt, a legkevesebb, a legtisztább eszközökkel élve. Az ő egyszerüsitése nem jelent formális elszegényedést, hanem gazdag egybefoglalást, mögötte nagy és biztos forma-ösmeretek rejlenek, (nézzétek csak a kis rajzaiban rejlő nagy tudást !) Most már szuverén ura a formáknak, most álmai formálásának élhet, s a világ, melyet átnemesit, a fájdalom, mely egykor szinte marcangolta a lelkét, az öröm, mely ifjusága óráit aranyfonálba foglalta, mind, mind, csak képzeletét táplálja, formákat, képeket, alakokat, meséket ad művészi lelkének, melyben ezer szint játszik a való élet . . . Mennyi emberi együttérzés és mindez drámai erőben jut nála kifejezésre ! Vannak egyes alakjai, döbbenetes erejüek és vannak egész csoportozatai, egységes kompoziciók, a lelki élet kifejezésében végtelenül gazdagok. (Ez az igazi expresszionismus.) Most negyven éves, — férfi erejének teljében. Hová fog fejlődni? Eljut-e a delacroix-i magaslatokig ? Hol van tehetségének mértéke és hol korlátja ? Munkácsy tragikus mélysége és viharzó ereje egyivásu társat talál-e benne ? Ki tudja ? Egyelőre csak gyönyörködjünk a beteljesülésben . . .

Tavaly ilyenkor Koszta Józsefet adtuk a magyar művészetnek, most ujra egy jeles ifju magyar festőt mutathatunk be.

Társa a kiállitáson, *Pásztor* János a szobrász, ihletre testvére a művészetben.

Egyazon uton haladt, az életküzdelem és életmegösmerés kálváriás utján, — s vele együtt jutott el a nagy művészet napfényes magaslataira. Őt is a magyar világ formái ihlették, — de sokkal pozitivebb, egyszerübb, kevésbbé többrétü lélek, ki mihamar eljutott a leszürt nyugalomig.

Munkácsy Mihály emlékszobra pályázatán tünt fel, — egy olyan fejet csinált róla, mely konzseniális megoldás volt. A mester életereje, hatalmas lelke élt e fej formáiban, — de az ösmeretlen fiatal művész formaerejében nem biztak és egyremásra megismételtették a pályázatot. E megkinoztatásban kimerült. Fáradtan állott ki a sorból és uj érzésekhez menekült. A magyar paraszt mozgásmotivumaihoz fordult, egy nagy magyar tradicióba, Izsó Miklós kisérleteibe kapcsolódva bele. Az abszolut plasztikai gondolatokba nemzeti formát akart ójtani ő is, kisérletezik tehát a nemzeti tánc motivumaival, de képzeletének nehézkes ereje nem a mozgás uj motivumainak meglátásában nyilatkozik meg a legjellegzetesebben. Az ő világa a nyugodt érzések finom attitudejei, keresi a bucsuzó paraszt méltóságteljes nyugalmát, a kubikus paraszt mozgásának azt a pillanatát, mely finom

csöndes hajlást ir le, a szántó ember előre ivelését s a nemzeti viseletet is széles egyszerüséggel, nyugalmas, formaéreztető drapéria-megoldásokká stilizálja. Valami *nobilitás* jellemzi stilusát, — van egy férfi arcképtanulmánya, csupa lélek, csupa érzés, csupa formafinomság, s csupa egység — minden kicsinyesség nélkül való. Aktjainak mozgását is a *nemes báj* jellemzi, — a legegyszerübb, a legmagátólértetőbb mozdulatot keresi, mely minden formán, a nemes telt formákon végig vonulva, egységet és harmoniát teremtsen érzés és hüvelye között. Nála minden forma a csöndes mozgás játékának hangsulyozója, — de a mozgás inkább belső életet jelent, semmint hevesebb kitörést, nincs benne semmi Rudnay viharos páthoszából. Az elmélyedés, az intenziv lelki élet, a befelé élés jellemzi Pásztor művészetét. Ezt éreztük meg egykori Munkácsy-fejében, melyben sötét, drámai gondolatok művészi formálását sejteti, s ezt érezteti végig egész fejlődésén, a magába vonult, szótlan és mélyen érző ember egyszerü és lélekbe reveláló megmozdulásait keresve és ábrázolva.

Dr. Lázár Béla.

RUDNAY : TANULMÁNYFEJ.

ELSŐ TEREM.

RADNAY GYULA MÜVEI.

1. Férfiarckép. München . . . . . 3000.—
2. Lövészárokban. Magántulajdon.
3. Fehér ló. Magántulajdon.
4. Együgyü . . . . . 5000.—
5. Losonci utcarészlet. Magántulajdon.
6. Kocsi a ház előtt. Magántulajdon.
7. Kozákfej. Magántulajdon.
8. Hazatérő parasztok. Magántulajdon.
9. Vihar előtt. Magántulajdon.
10. Erdei idyll. Magántulajdon.
11. Vendégek. Magántulajdon.
12. Temető felé. Magántulajdon.
13. Menházban. Magántulajdon.
14. Szegény legények. Magántulajdon.
15. Vén gitáros. Magántulajdon.
16. Beszélgetők. Magántulajdon.
17. Régi magyar templom. Magántulajdon.
18. Bibliás ember. Magántulajdon.
19. Szénás szekér. Magántulajdon.
20. Incselkedés. Magántulajdon.
21. Esthomály. Magántulajdon.
22. Vázlat. Magántulajdon.

23. Régi világ. Magántulajdon.
24. Virágcsendélet. Magántulajdon.
25. Tanulmányfej . . . . . 500.—
26. Kötő nő. Magántulajdon.
27. Tanya. Magántulajdon.
28. Koronázási vázlat . . . . . 400.—
29. Estebéd. Magántulajdon.
30. Királyvárás . . . . . 400.—
31. Eskü a Szentháromság-téren . . . . . 600.—
32. Búcsu. Magántulajdon.
33. Kozákfej. Magántulajdon.
34. Lakoma. Magántulajdon.
35. Piac. Magántulajdon.
36. Olympuson. Magántulajdon.
37. Itatás. Magántulajdon.
38. Beszélgetők. Magántulajdon.
39. Vásár. Magántulajdon.
40. Korsós nő. Magántulajdon.
41. Parasztok. Magántulajdon.
42. Orosz foglyok. Magántulajdon.
43. Kozákok táboroznak. Magántulajdon.
44. Vádlók. Magántulajdon.
45. Korcsmában . . . . . 800.—
46. Merengés. Magántulajdon.
47. Olvasó nő . . . . . 6000.—
48. Tanyai udvar . . . . . 6000.—
49. Rikkancs . . . . . 3500.—

RUDNAY : A BÜNÖS.

MÁSODIK TEREM.

RUDNAY GYULA MÜVEI.

50. Gyengeelméjü katona . . . . . 5000.—
51. Himző nő . . . . . 10000.—
52. Kozákfej . . . . . 8000.—
53. Főuri nő. Magántulajdon.
54. Malomalja. Magántulajdon.
55. Romantikus vár. Magántulajdon.
56. Cigányleány. Magántulajdon.
57. Női fej . . . . . 6000.—
57a. Vázlat. . . . . 2000.—
58. Lovas . . . . . 10000.—
58a. Hegedös . . . . . 1600.—
59. Menekülők. Vázlat . . . . . 4000.—
59a. Kozákroham. . . . . 2500.—
60. Menekülők . . . . . 1600.—
61. Csöndes óra . . . . . 10000.—
62. Főuri lakoma. Magántulajdon.
63. Őszi táj . . . . . 3000.—
64. Menekülő asszony. Magántulajdon.
65. Falurészlet . . . . . 2500.—
66. A lengyel proklamáció. Magántulajdon.
67. Borus táj . . . . . 2000.—
68. Vizhordó lány . . . . . 12000.—
69. Ünnepi lakoma. Magántulajdon.
70. Nyires. Magántulajdon.
71. Lakoma . . . . . 3600.—

PÁSZTOR JÁNOS SZOBRA.

71a. Kubikos. Bronzban . . . . . 5000.—

HARMADIK TEREM.

RUDNAY GYULA MÜVEI.

72. Palócok . . . . . 4500.—
73. Kozákfej . . . . . 6000.—
74. Agitátor . . . . . 4500.—
75. Vendégek. Magántulajdon.
76. Pieta. Magántulajdon.
77. Tanulmányfej. Magántulajdon.
78. Tájkép . . . . . 2000.—
79. Vázlat . . . . . 1500.—
80. Ekhos szekér. Magántulajdon.
81. Gobelin tervezet . . . . . 1500.—
82. Szüreti mulatság . . . . . 15000.—
83. Lakoma. Magántulajdon.
84. Havas táj . . . . . 4500.—
85. Háboru és béke. Magántulajdon.
86. Orgia. Gobelin-tervezet . . . . . 3000.—
87. Kozákroham. Magántulajdon.
88. Falu. Magántulajdon.
89. Idyll . . . . . 1000.—
90. Menekülők. Magántulajdon.
91. Háboru és béke. Magántulajdon
92. Roham. Magántulajdon.
93. Táj. Magántulajdon.
93a. Juhászlegény . . . . . 7000.—

RUDNAY : MOHAMEDÁN.

RUDNAY : VIZHORDÓ LÁNY.

NEGYEDIK TEREM.

RUDNAY GYULA MÜVEI.

94. Betyárok. . . . . 8000.—
94a. Szegény legények. Magántulajdon.
95. A bünös . . . . . 15000.—
96. Józsefet eladják testvérei . . . . . 12000.—
97. Kártyázók. Magántulajdon.
98. Cigányasszony. . . . . 12000.—
99. Menekülők . . . . . 20000.—
100. Olvasó gyerekek. Magántulajdon.
101. Vizhordó lány . . . . . 14000.—
102. Csavargó . . . . . 15000.—
103. Tinódi Lantos Sebestyén . . . . . 4000.—
104. Pipázó ember . . . . . 12000.—
105. Proklamáció . . . . . 10000.—
106. Kozákfej. Magántulajdon.
107. Mohamedán . . . . . 12000.—
108. Menekülők. Magántulajdon.
109. Cigányfiu . . . . . 4000.—

PÁSZTOR JÁNOS SZOBRAI.

110. Szégyenkező. Bronz. . . . . 2000.—
110a. Bucsu. Bronz . . . . . 2000.—

ÖTÖDIK TEREM.

RUDNAY GYULA MÜVEI.

111. Önarckép. Magántulajdon.
112. Menekülők . . . . . 16000.—
113. Kaszás nő . . . . . 3400.—
114. Juhászlegény . . . . . 8000.—
115. Palóc pár. Magántulajdon.
116. Palóc asszony . . . . . 8000.—
117. Öreg ember . . . . . 7000.—
118. Táncoló cigányok . . . . . 12000.—
119. Falusi bohém . . . . . 8000.—

PÁSZTOR: KÖTŐ NŐ.

HATODIK TEREM.

RUDNAY GYULA MÜVEI.

120. Menekülők . . . . . 6000.—
121. Eskü . . . . . 8000.—
122. Tájkép tehénnel . . . . . 3500.—
123. Nehéz felhők . . . . . 5000 —
124. Tanyai ház . . . . . 2500.—
125. Koronázás . . . . . 6000.—
126. Lakoma . . . . . 8000.—
127. Olvasó paraszt. Magántulajdon.
128. Virágárus lány. . . . . 8000.—
129. Roham . . . . . 3000.—

LUKÁTSOVITS ILY IPARMŰVÉSZETI TÁRGYAI A VITRINÁBAN.

Árak jelezve a tárgyakon.

HETEDIK TEREM.

RUDNAY GYULA MÜVEI.

130 Imádkozó férfi . . . . . 5000.—
131. Kettős arckép. Magántulajdon.
132. Koronázási ebéd . . . . . 3500.—
133. Anya és gyermeke . . . . . 10000.—
134. Furulyás legény . . . . . 8000.—

PÁSZTOR JÁNOS MÜVEI.

135. Szántó. Bronzban . . . . . 3500.—
136. Mona Vanna. . . . . 2500.—
137. Varró nő. Bronzban . . . . . 6000.—
138. Fiatal leány. Márványban . . . . . 10000.—

LUKÁTSOVITS ILY IPARMŰVÉSZETI TÁRGYAI A KONZOLON.

Árak jelezve a tárgyakon.

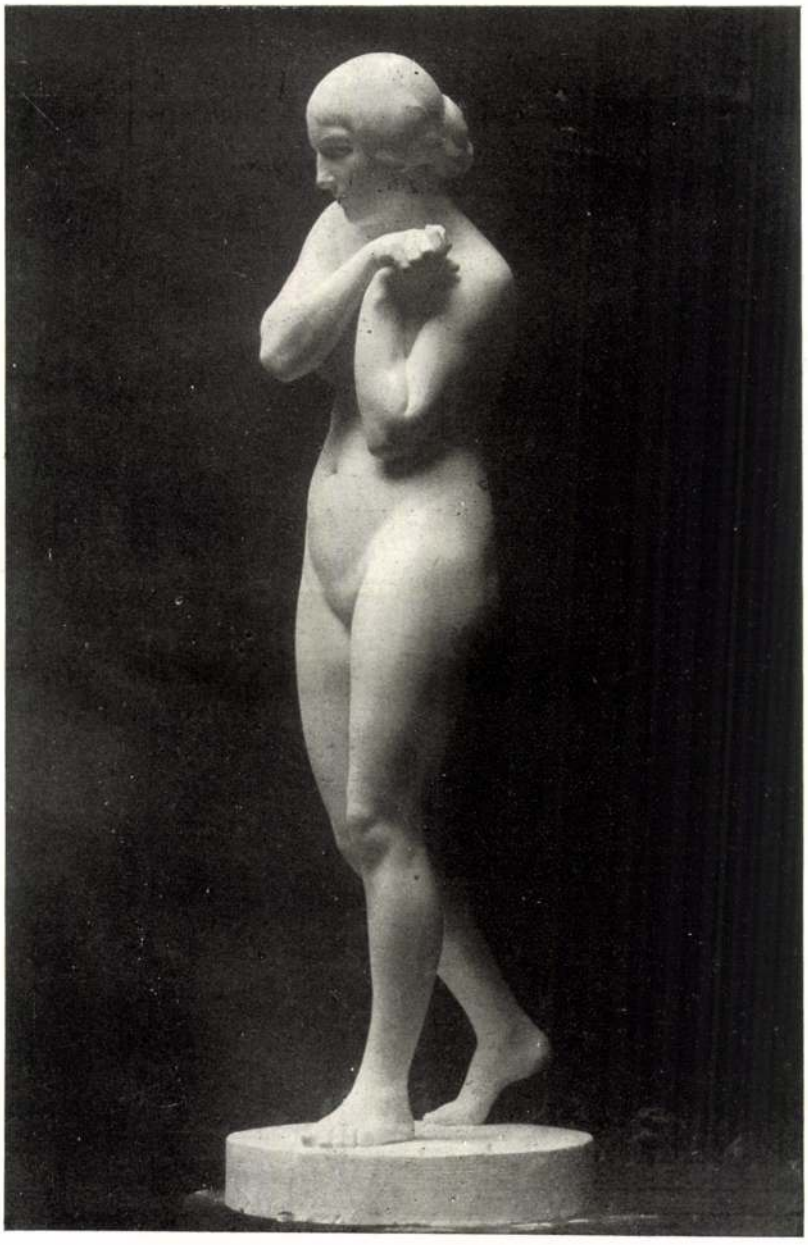

PÁSZTOR: SZÉGYENKEZŐ.

A HALLBAN.

PÁSZTOR JÁNOS SZOBORMÜVEI.

139. Muszka vendég. Bronzban	2000.—
140. Tanulmányfej. Bronzban	4000.—
141. Férfifej. Márványban	8000.—
142. Munkácsy. Bronzban	2000.—
143. Nőifej. Bronzban.	3000.—
144. Vizhordó lány.	4000.—
145. Női fej. Bronzban	3000.—
146. Bünbánó. Márványban	15000.—
147. Léthe vize. Bronzban	8000.—
147a. Női fej. Márványban	6000.—
148. Primavera. Bronzban	5000.—
149. Szégyenkező. Márvány	5000.—
150. Enyelgés. Fa	8000.—
151. Akt. Márványban	25000.—
152. Bucsu. Fa	10000.—
153. Tánc. Terracotta	1000.—
154. Tanulmányfej. Magántulajdon.	
155. Beethoven. Bronzban	2000.—
156. Lovas szobor. Bronz	5000.—
157. Számadó gulyás. Terracotta	1500.—

LUKÁTSOVITS ILY IPARMÜVÉSZETI TÁRGYAI A VITRINÁBAN:

Legyezők, perzsa áttöréssel; himezett tüllteritők, gyöngynyakék, battikvirág.
Árak jelezve a tárgyakon.

Battikok a szobrok talapzatán. Árak jelezve.

AZ ERNST-MUZEUM KIÁLLITÁSAI.

1. SZINYEI MERSE PÁL gyüjteményes kiállitását.

2. KERNSTOK KÁROLYNAK, a debreceni megyei székház számára készült üvegfestményeinek kiállitását.

3. ZULOAGA ÉS BRANGWYN gyüjteményes kiállitását.

4. FÉNYES ADOLF ujabb festményeinek és rajzainak kiállitását.

5. VADÁSZ MIKLÓS rajzainak gyüjteményes kiállitását.

6. FRANCIA IMPRESSZIONISTÁK és HERMAN LIPÓT gyüjteményes kiállitását.

7. IVÁNYI-GRÜNWALD BÉLA festményeinek és DR. SONNENFELD ZSIGMOND gyüjteményének bemutatását.

8. FERENCZY KÁROLY ujabb festményeinek és rajzainak kiállitását.

9. LIGETI MIKLÓS szobrászmüvésznek gyüjteményes kiállitását.

10. A MAGYAR BIEDERMEIER-KORI müvészet. (Barabás, Borsos, Brocki, Györgyi, Weber.)

11. A XIX. század nagy francia mestereinek kiállítását.

12. MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV ujabb festményeinek kiállítását.

13. MAGYAR MESTEREK ELSŐ CSOPORTKIÁLLITÁSÁT. (Mányoki és Kupeczky festményeivel.)

14. BÁRÓ HATVANY FERENC gyüjteményes kiállitását.

15. Gróf BATTHYÁNY GYULA festőművésznek és BECK Ö. FÜLÖP szobrainak gyüjteményes kiállitása.

16. MUNKÁCSY MIHÁLY jubiláris kiállitását.

17. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF háborus festményeinek és rajzainak kiállitását.

18. MAGYAR MESTEREK II-ik csoportkiállitását.

19. KOSZTOLÁNYI-KANN GYULA és MATTYASOVSZKY-ZSÓLNAY LÁSZLÓ festményeinek és rajzainak kiállitását.

20. LOTZ KÁROLY emlékkiállitását.

21. NÉMET ÉS OSZTRÁK MESTEREK és magyar követőik (Than, Gerhardt).

22. JÁVOR PÁL gyüjteményes kiállitását.

23. A FERENCZY-CSALÁD (Károly, Valér, Béni és Noémi) kiállitását.

24. MAGYAR MESTEREK harmadik csoportkiállitása. (Szinnyei, Csók, Iványi-Grünwald, Faragó, Feiks A. és J., Plány, Kisfaludi-Strobl.)

25. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF ujabb rajzai és festményei.

26. MAGYAR MESTEREK negyedik csoportkiállítása. (Than, Lotz, Iványi-Grünwald, Thorma, Tornyai, Biró, Pólya, később Vágó Pál.)

27. MAGYAR MESTEREK ötödik csoportkiállítása. (André, Koszta és Zombory.)

28. KERNSTOK KÁROLY gyüjteményes kiállitása.

29. BÁRÓ HATVANY FERENC és BÁRÓ H. WINSLOE CHRISTA kiállitása.

30. HATODIK CSOPORTKIÁLLITÁS (Csók, Iványi-Grünwald, Feiks A. és Feiks J., Gara, Kádár, Zádor, Lányi).

31. DEÁK-ÉBNER LAJOS gyüjteményes kiállitása.

32. MAGYAR MÜVÉSZEK HETEDIK CSOPORTKIÁLLITÁSA (Czencz János, Jobbágyi Gaiger Miklós, Orbán Dezső, Gy. Sándor József festők és Szász Vilmos szobrász.)

AZ ERNST-MUZEUM FELOLVASÁSAI.

1. Lovag Dr. YBL ERVIN: Zuloaga művészete. (Megj. Magyar Figyelő, 1912.)

2. KŐRÖSI ALBIN: A spanyol aranykor művelődése.

3. OLGYAI VIKTOR: Brangwyn és a rézkarc.

4. Dr. FELEKY GÉZA: Fényes Adolf művészete. (Megj. szerzőnek Könyvek, Képek, Évek c. művében.)

5. Dr. LÁZÁR BÉLA tárlatvezetést rendezett, a csendélet művészetéről tartva előadást.

6. SZÁSZ ZOLTÁN: A női szépség és az elegáncia. (Megjelent szerzőnek Szerelem c. művében.)

7. SZÉP ERNŐ: Költemények.

8. KEMÉNY SIMON: Novellák.

9. NAGY ENDRE: A modern művészetről.

10. BÁRDOS ARTHUR: Az impressionismusról.

11. VITÉZ MIKLÓS: Iványi-Grünwald Béla művészete.

12. SCHILLER OTTÓ: A modern festészet problémái.

13. Dr. FIEBER HENRIK: A szines szobrászatról. Megjelent szerzőnek Modern Művészet c. könyvében.)

14—16. Dr. LÁZÁR BÉLA három előbdást tartott a biedermeier-művészetről.

17. SOMOGYI MÓR zongoraművész bemutatta a magyar biedermeier-zeneszerzőket.

18. MEIER-GRAEFE: Hans von Marées-ről. (Vetitett képekkel.)

19. PROF. Dr. BIERMANN: El Greco-ról adott elő (Vetitett képekkel.)

20. Dr. LÁZÁR BÉLA, 22., 42., 43. (Ingres, Dela croix, Chasseriau.) (Megj. Pester Lloyd-ban.)

21. Lovag Dr. YBL ERVIN: A fejlődés a művészetben. (Megj. A Művészetben, 1913.)

22. Dr. FARKAS ZOLTÁN: Maryon művészete.

23. Dr. LÁZÁR BÉLA: Báró Eötvös József művészetpolitikája. (Megj. A Művészetben, 1913.)

24. Dr. FELEKY GÉZA: A XX. század művészetrányai. (Megj. szerzőnek Könyvek, Képek, Évek c. művében.)

25. Dr. KENCZLER HUGÓ: Rembrandt művészetéről.

26. Dr. STRAKONICZKY KÁROLY: Lechner Ödönről.

27. Prof. Dr. PAUL SCHUBRING: A renaissance menyasszonyládáiról. (Vetitett képekkel.)

28. FELVINCZI TAKÁCS ZOLTÁN: Magyar képirók a közelmultban és a jelenben.

29. SZÉP ERNŐ: Töredékek egy készülő műből. (Megj. szerzőnek Kenyér c. művében.)

30. Dr. SCHILLER OTTÓ: A művészet haszna és kára.

31. Dr. BÁRDOS ARTHUR: A portré hanyatlása. (Megj. A Művészetben, 1914.)

32. VITÉZ MIKLÓS: Munkácsy Mihályról.

33. MÓRICZ ZSIGMOND novellát olvasott fel. BARTÓK BÉLA magyar rapszódiáját zongorán adta elő.

34. PETERDI ANDOR költeményeket, BÖLÖNI GYÖRGY Rippl-Rónai művészetéről olvasott fel.

35. VÁRNAI ZSENI háborus költeményeit olvasta föl. Megj. szerzőnek a Gracchusok anyja c. művében.)

36. Prof. Dr. PAUL SCHUBRING: Viszonyunk Olaszországgal a háboru után. (Vetitett képekkel.)

37—40. Dr. LÁZÁR BÉLA: A magyar művészet jövőjéről négy előadást tartott. (Megj. külön könyvben is.)

41. Prof. Dr. JOS. STRYZGOWSKY: Balkánkérdések a művészettörténeti kutatás szempontjából. (Vetitett képekkel.)

42. PETERDI ANDOR: Háborus költeményeit bemutatta a szerző. (Megj. szerzőnek Költemények c. művében.)

43. Dr. KRENNER DEZSŐ: Egy pesti festőiskola (Marastoni.) (Megj. Iparoktatás, 1915.)

44. A MODERN SZINPAD előadása.

45. Dr. LÁZÁR BÉLA: A nemzeti művészet születése a nemzetköziség szelleméből.

46. Dr. FELEKY GÉZA: A gyüjtés és régiségvásárlás művészete.

47. ROMÁNNÉ GOLDZIEHER KLÁRA: A viselet a századok tükrében. (Vetitett képekkel.)

48. GRÓF TELEKI SÁNDORNÉ (Szikra): Elmélkedés a haladásról. Elbeszélés. (Megj. Magyar Figyelő, 1917.)

49. SZÉP ERNŐ: Egy hősi halált halt költőről (Békássy Ferenc).

50. Dr. EISLER M. JÓZSEF: Homeros és korunk.

51—52. Dr BRAUN E. W. (Troppau): A porcellánról. (Vetitett képekkel.)

53. Dr. SCHUBRING PÁL (Berlin): Shakespeare és Rembrandt. (Vetitett képekkel.)

54. ALEXANDER BERNÁT: Háboru és Művészet. (Megj. Magyar Figyelő, 1917.)

55. Dr. MAYER L. AUGUST (München) Tintoretto. (Vetitett képekkel.)

56. Prof. Dr. STRYZGOWSKY (Wien), Örökölt ferdeségek az európai művészetben. (Vetitett képekkel.)

57. Prof. Dr. G. SWARZENSKI (Frankfurt a. M.): Művásár. (Vetitett képekkel.)

58. Dr. LÁZÁR BÉLA: Degas és Rodin. (Vetitett képekkel.)

59. PETERDI ANDOR legujabb költeményeit olvasta fel.

60. Dr. LÁZÁR BÉLA: Török Gyula irásművészetéről. TÖRÖK GYULA felolvasta „Operette" c. novelláját.

AZ ERNST-MUZEUM AUKCIÓI:

1. HOLITSCHER RÓBERT iparművészeti gyüjteménye.

2. KILÉNYI HUGÓ gyüjteménye.

3. GRÓF VAY PÉTER és más magángyüjtemények.

Most jelent meg!

LÁZÁR BÉLA

UJ CSAPÁSON

REGÉNY A MŰVÉSZÉLETBŐL

MÁSODIK KIADÁS — PALLAS KIADÁSA

FŰZVE 2 KORONA, KÖTVE 3 KORONA

A mű első kiadásakor (1909) megjelent sajtónyilatkozatok:

PESTI HIRLAP:

Lóri baroness alakjára bármelyik jeles irónk büszke lehetne.

UJ IDŐK:

Egyike a legsajátosabb könyveknek...

MAGYAR HIRLAP:

Ime egy mindenképen érdekes regény; előadása szines, megkapó, közvetlen és a témája mindenkinek kedves lehet . . .

FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG:

Irányát tekintve, ez a regény uttörő.

A HÉT:

Uj hangokat talál ki és uj, regényben eleddig szokatlan szinei vannak a palettáján . .

PESTER LLOYD:

Der eigenartige Roman wird voraussichtlich das Los der anderen Bücher Béla Lázárs teilen, von denen der jetzige Band auf einem Blättchen nicht mehr vermerkt, als das stolze Wort: Vergriffen.

AZ UJSÁG:

Hogy Lázár Béla jeles esztetikus, az kétségtelen; hogy mindig magasabb szempontokból tudja vizsgálni és megitélni a művészi alkotások szépségeit, el kell ismernünk róla . . .

BUDAPESTI NAPLÓ:

E munkája talán valamennyi között a legértékesebb és legérdekesebb, ahol szerző ötletes, kiforrott stilistának mutatkozik.

Dr. LÁZÁR BÉLA

A MAGYAR MŰVÉSZET JÖVŐJE

SZÁZNÁL TÖBB KÉPPEL

DICK MANÓ KIADÁSA — ÁRA 5 KORONA

Sajtónyilatkozatok:

BUDAPESTI HIRLAP:

Lázár buzdit, izgat, szervez, gyűjt, műkiállitásokat rendez, elhanyagolt, sőt elfelejtett magyar művészekre hivja fel a közfigyelmet.

PESTER LLOYD:

Dieses Buch aus der Feder des eifrigen und begeisterten Apostel ungarischer Kunst: Béla Lázárs behandelt die Zukunft dieser Kunst, wie sie sich nach dem Kriege gestalten soll . . .

PESTI HIRLAP:

A gyüjtő buzgalma, az esztéta megértése s az iró éleslátása jellemzi a gazdagon illusztrált kötetet.

NYUGAT:

L. B. a legambiciózusabb, legszorgalmasabb képzőművészeti iróink egyike.

UJ IDŐK:

L. teljes programmot ad arra, mit kellene tennünk, hogy a jövendő magyar művészet akadályoktól mentesen fejlődhessen.

MUZEUMI ÉS KÖNYVT. ÉRTESITŐ:

Az a nagyszabásu programm, melyet legujabb könyvében Lázár a magyar művészet jövőjére nézve részletesen kidolgoz, tartalmas, szines és érdekes.

PESTI NAPLÓ:

Egy magyar érzésü és a magyar művészetért lelkesedő ember áradó érzésével iródott ez a könyv.

MAGYARORSZÁG:

Érdekes gondolatok, tanulságos fejtegetések teszik értékessé Lázár Béla munkáját s teszik érdemessé az elolvasásra.

VILÁG:

Nem lehet tőle a ritka agitativ képességet, a lelkesedő és tevékeny ember nagyerejü jóindulatát és buzgalmát elvitatni . . .

NÉPSZAVA: Érdekes és értékes könyvet irt L. B. . . .

A HÉT:

Ezt a munkát sokan fogják olvasni és magukra is fognak ismerni belőle sokan.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET:

Az éppen a kedves a könyvben: egygyé forrott az előadójával minden szó, rapszódikus, vitatkozó, elragadtató, int, kioktat, szeret és gyűlöl, de mindenekfelett hisz a magyarságban . . . Ez a legszemélyesebb irása, ő maga tükröződik benne és a kora.

Most jelent meg!

LÁZÁR BÉLA

Irók és művészek között

Száz vidám história.

Pallas kiadása. Képekkel. Ára 6 korona.

Kapható a pénztárnál.

Az Ernst-Muzeum

1. füzet: Ernst Lajos: Tintoretto „Szent István Mária oltalmába ajánlja Magyarországot".
Mayer L. August (München): Tintoretto egy ismeretlen magyar vonatkozású képe.
2. füzet: Lázár Béla: Strigel Bernhard „II. Ulászló és családja arcképe".

Az egyes füzetek német nyelven is megjelennek.

Kapható a pénztárnál.

A Muzeum feldolgozását folytatjuk.

Sajtó alatt!

LÁZÁR BÉLA

KENYÉRMORZSA

REGÉNY.

1918. 1187. Légrády Testvérek, Budapest

Egy nagyszerű kiállításon

Rudnay Gyula életműve

Hatalmasan áll, rendíthetetlen erővel egy szép és komoly parasztasszony a beborult ég alatt, szinte összeolvadva, eggyéválva a barnásvörös, végtelen messzeségbe húzódó földdel. Az égen ólmosszürke felhők; lágy borulatuk előtt az asszonyalak úgy áll, távolbanéző arccal, fáradtságában is határozottan, egyedülvalóságában is magabiztos, szomorúsága által is vértezetten, mint egy asszonyi magyar Anteusz: a földdel eggyévált, attól soha el nem szakadt jelképe a népnek.

Az asszony tekintetében csendes szomorúság. Bánata — mint népdalainké — mélyreásott, súlyos századokat rejtő bánat: az Adyé, Juhász Gyuláé, Tóth Árpádé. Mégsem tragikus és még kevésbbé szentimentális. Ez az asszony messze néz. Talán a dolgozó magyar népnek magárahagyatottságát példázza? Talán a kisemmizett osztály: a munkás- és parasztitömegek elérkezését a történelmi pillanathoz? A kép: ízig-vérig reális, szelleme mégis jelképes, intenzitása lélekbenyúló, zengése muzikális; íme: együtt van egyetlen alkotásban Rudnay egész művészetének minden jellemző eleme.

A képet — *«Korsós asszony»* a címe — Rudnay Gyula 1918-ban festette.

★

Rudnay Gyula 1878 január 9-én született: ma 76 éves. Szinte egész életére egyedül maradt, mint korsós asszonya a végtelen tájban. Mi tette magánossá? S miért tudott, az utolsó évtizedek történetében éppen e magános festő, műveiben a leginkább közösségi, legszélesebben nemzeti maradni? Mi teszi, hogy a táj végtelenségében egyedül álló, ülve elmerengő, vagy a horizontba tekintve heverésző paraszti alakok mégis egy nép: sőt nemzet jelképét hordozzák? És miért: hogy a sötét színek dallamával élő művész képei, a bennük rejtőző szorongás ellenére sem pesszimisták, férfias bánatuk dacára is erő és biztonság forrását kínálják?

Rudnay utolsó mohikánja annak a Munkácsyval kezdődő festői realizmusnak, amelynek első, diadalmas felharsanása a «Siralomház» volt, s amely a tájképfestő Paál Lászlón, Madarászon, Mednyánszkyn, Fényesen, Thormán és Tornyain át beletorkollott a XX. század első negyedébe.

A századfordulóra megérett a magyar festészet arra, hogy a müncheni, s általában a német hámot levesse magáról, s az eleven életre vesse tekintetét. Nem véletlen, hogy éppen a «Milleniumi év»-re esik a nagybányaiak honfoglalása, amely egyszerre volt tiltakozás általában az akadémizmus és az idegen szellemi nyűg ellen. Rudnay is ott, illetve a müncheni Hollósy-iskolán, s a nagybányai művésztelepen kezdte — feltehetőleg már az 1896-os első nyáron — művészi pályafutását. 18 éves volt akkor. De Nagybánya egészében nem felelt meg Rudnaynak. Őt a természet szabadlevegőjénél («plein-air») mélységesebben érdekelte az, hogyan és mikor jut szabadlevegőre a magyar nép egésze. Festészetében a «plein-air»-nek alig maradt nyoma; realizmusában a szín, a levegő különös érzelmi együtthangzás alapján alakult ki: a színt, a levegőt, a tónust is a kifejezés alá rendelt, a kifejezés céljához röpítő elemekként használta fel. Ilyen értelemben minden kortársa közül a legtávolabb áll a naturalizmustól s legközelebb a realizmushoz.

És még valami. Ha a nagybányai és más művésztelepek festői szövetségesek után kutatva a *modern* európai törekvésekhez fordultak: Rudnay szövetségese elsősorban a *klasszikus* európai festészet, a magyar népi kultúra és a magyar festészet nagy realistái voltak. Úgy hiszem: Rudnay emberi-festői alkatán, s a minden művészre mélyen ható gyermekkoron s annak élményein, környezetén kívül, ezek voltak az okai magáramaradottságának, s annak a ténynek, hogy a nagy magyar realisták sorában a nála idősebb Mednyánszkyn kívül ő volt az egyetlen festő, aki ezen az úton következetesen és nagy erkölcsi bátorsággal mindvégig kitartott.

Az idő igazolta Rudnay Gyulát.

★

A Szépművészeti Múzeumban nemrégen megnyílt kiállítás — *Bényi László* rendezésében — hosszú idő után ismét gyűjteményes bemutatója Rudnay műveinek. Kevés művész tekinthet vissza ennyire egyöntetű és tiszta útra. Kifejlődésének ideje — a XX. század első évtizede — már magában hordta a művészetek felbomlását, szétesését; mindez Rudnayt nem érintette. Amikor a művészet útvesztőkbe, tévutakra siklott, amikor mindenki úgy igyekezett festeni, ahogyan a divat szelei fújtak, Rudnay útja olyan volt, mint a magyar táj jellegzetes útmutatója: az egyenes, távolbamutató jegenyefasor. Emelkedői és lejtői voltak ennek az útnak is — mint a Dunántúl drága lankáinak, amelyeket annyira szeretett — de végig lehetett látni rajta, s gyönyörű távlata messzi tájakra hívta az embert.

Rudnay java művei: kompozíciók, arcképek, alakok és tájak — mást úgyszólván nem is festett — győzelmesen, töretlen erővel, az igazi alkotóművész epikai erejével mondják tanításuk igazát, tanulságuk erejét és szépségük mélységesen magyar voltát.

★

A *«Pihenő hegedűs»*-t 1913-ban festette: 35 éves korában. Első kiállítása 1911-ben volt Budapesten; Rudnay sem volt — akárcsak Ferenczy vagy Móricz — «korán-kezdő» ember. A nagy életmű lassan érik, s érése fokozatos, biztos és nyugalmas, mint a hosszú életre készülő organizmusok általában. De a *«Pihenő hegedűs»* már teljesen Rudnay-mű, kétféle értelemben is. Mint alkotás, azaz világszemlélet — és mint stílus: e világszemlélet kontöse, egyéni módja. Realista ez a mű; összefoglaló, hatalmas erővel festett; lényegetmarkoló, megjelenítő, a festői zengés tiszta akkordjaival hangzó. A pihenő férfi lelkében és a pihenő hegedűben — melyet bámulatosan festett kéz tart ernyedten — tovább zsong a zene, s ez a zsongás — a feketékbe és mély barnákba ágyazott lágy szürkék, tompa okkerek és csattanó fehérek — betölti az egész képfelületet. Lehetetlen szabadulni ettől a hatástól, amely a férfi arcában, lélektani helyzetében éppúgy kifejezésre jut, mint magában a festésben: a művészi tükrözésben.

1913-ból való a kisméretű kompozícióvázlat is: a *«Családi kör»*. Ez a rögtönzött művecske ugyanazt a belülről kifelé sugárzó hangot adja, mint a «Pihenő hegedűs»; érződik rajta, hogy a művész felkészül, hogy a szólóhangszert hamarosan felcserélje későbbi kompozíciós műveinek hatalmas zenekarára.

Rá egy évre kitört az első világháború, s a Losoncra kerülő művész itt találkozik nagy témájával. Zokon ne essék: «találkozást» mondtam; mert az igazi művész mindig *találkozik* azzal a témával, amelyet egész teste-lelke együttérzésével, világnézete tudatos állásfoglalásával tud kifejezni. Mint az igazi szerelemben a férfi és a nő: az igazi mű is végzetszerű szükségességgel talál rá a művészben a pontosan neki megfelelő témára.

Rudnay a háború által felrázott világban megtalálta nagy témáinak egyikét: a *«Menekülés»*-t. Hogy mennyire így van, mi sem bizonyítja jobban, mint a számtalan kisebb-nagyobb változata ennek a témának, amellyel hírt ad e rettenetes idők társadalmi-történelmi összeütközéséről. Rudnaynak nem volt szüksége szimbolumokra: biztos kézzel és szemmel markol a valóság hús-vér képeibe. Városszéli házsorok közt, mezők szélén, esteledő faluban torlódnak össze lovasok, szekeresek és gyalogosok. Menekülői betöltik a képek terét: hegyek, dombok, utak lejtőin ömlenek, sötét felhők alatt, a súlyossá vált földön, és a tragikus rohanásban ijesztően villannak fel a lovak, kendők, ingek, szemek, távoli templomtornyok fehérjei. Ebben a mesterien épült kompozícióban a szenvedély ránő a képi szerkezetre, előmlik a laza, puha foltok segítségével az egymást tipró embereken s egyetlen festői látomássá válik a felhőkkel-súlyos ég, a messzehangzó táj s a benne rohanó emberek, kasosszekerek, vágtató lovasok tömege. A festés módja széles és szaggatott; a kép felületén a festék vékony ömlését tömör fehérek váltják; hangsúlyt kap egy-egy gesztikuláló kar, egy rettegéstől felvillanó szem, egy buktában feljajduló ember arca. Olyan festői képesség ez, amely a magyar festészetben Munkácsyban csendült fel először. *Valóban hangzás ez: a festői nyelv zenei hangzása, telve az emberi érzések és szenvedélyek kifejezésével.*

1917-ben készült e kép és összes változatai s ebben az évben még egy sor más mű születik. Általában ez a néhány év a legtermékenyebb kora Rudnaynak. Ebből az időből való a már említett «Korsós asszony» is. És 1917 jelzi a kettős-figurás *«Öreg parasztpár»* c. képet is. A «Menekülők» és a «Korsós asszony» között áll, szerkezetében oldottabb ennél, festésében szenvedélyesebb; kevésbbé nyugodt, nem olyan klasszikus, de lázítóbb, s vádjában több az osztálytartalom, mint amabban. Ha a «Korsós asszony»-t általában a nép jelképének fogtam fel, az «Öreg parasztpár»-ban a kisparaszti élet tükrözését látom. A horizont vonala megegyezik a másik képével; de itt az ég mélyebb, tragikusabb, szorongóbb. S az asszonya nyugodtabb bánata mellett a széles mozdulattal álló paraszt töprengő kifejezésében, maga elé néző arcában a történelem pillanata is szól, a közelítő forradalomé.

Arcképeket fest ez időben; sok arcképet. Milyen gazdag Rudnay kifejezésének billentyűsora! Egyik pillanatban nyers férfiszenvedélyek viharzanak fel, szinte villámgyors és vad festésmóddal arcképein («Palóc férfi», «Kozák», «Mohamedán férfi»), majd megindító kifejezésű és kedves női arcok bája szól műveiből gyengéd érzelemmel. Ki felejthetné el a kedves mosolyú Rudnayné arcképeit, s ki festett még szebb asszonyportrékat a vissza-visszatérő feleség-ábrázolásoknál? Öreg parasztjai, kézimunkázó krumplihámozó női: költészet ez, amelyet ecset ír színek és formák segítségével a vászonra, a valóság mély átköltésének, kötött formába való zárásának módján.

Ez a mélységes humanizmus, az ember tisztelete, nagyrabecsülése és szeretete a nép iránti szeretettel azonosul Rudnayban. Mintha a világháború szörnyű szenvedései felfokozták volna emberi együttérzését; festészete a történelmi idők népi szenvedését tükrözi. Formájában pedig annyira nemzeti, mint a XX. század magyar festészetében senki más.

★

Típus-teremtő «Korsós asszony»-a, «Öreg parasztpár»-ja, csavargói, kanászai a hontalanná vált, országon át vándorló, munkátlan falusi proletariátus. A világháború után ez a réteg — a gazdasági válság által megnyomorított szegényparasztság kerül vásznaira. Felidézem egyiket a sok közül. A *«Pihenő csavargó»* (47. szám) hatalmas dombos előtéren fekszik, mögötte a teret a végtelenségig húzódó dombok hullámai képezik. Szürkésbarna táj ez, néhány távoli kopár fával, óriási égboltozattal. Rettenetes magánosság. A komorszomorú férfi félkönyékre dőlve fekszik, szeme messzenéz, tömören festett alakjában erő és társtalanság. Lábujja a cipőtalp ablakán át kinéz a sivár világba. Micsoda jellemzés! Milyen határtalanság a térben, s benne milyen éles osztályhelyzet! Rudnay emberi együttérzése melegségével, költői hangon szól a társadalmi nyomorról. Marxista? Aligha. Forradalmár? Nincs nyoma életrajzában. *Mégis: forradalmárnak és szocialistának érezzük, mert művészetének hangja erre vall.*

Rudnay a táj nemes gesztusával is elárulja mélységes haza- és népszeretetét.

Vajjon ismerjük-e hazánk tájait? És ki ismeri a mai fiatalok — fiatal művészek — közül az országjárás örömét, felfedező szépségét? Rudnay ismerte és ismeri. A Felvidék, ahol született, s ahol férfikorában is évekig élt, az Alföld, amelyet fiatal festőként végigbarangolt és az édes Dunántúl — Berzsenyi és Vörösmarty szűkebb pátriája — szelíd lankáival, erdős dombjaival, árnyas faluvégeivel: *Rudnay festészetében tipikussá válnak.* Egei hatalmasak, s rezdületlen derű bája, vagy hömpölygő, zord-sötét felhők boltozzák. Puszta homokdombok, melyek peremén fasorok bokrosodnak, tömör erdőszélek a sötét zöldek hivogatásával, ösztövér kútágas a lapos síkság asztalán; vihar, amely felhőket, port, s vágtató szekereket kerget, szőlőhegyek hűs, bortigérő sora, puszta dombsor, s puszta ég fölötte: ez Rudnay tájfestészete. Ha tájat fest: legszívesebben elcsavarognál benne, hogy a távoli dombok ugratóin szökjél a végtelenbe. Egy fa, egy távoli templomtorony, egy öreg parasztház, pajta vagy erdőszél: s úgy érzed, máshol nem festhették, csak Magyarországon és senki más, csak magyar festő.

Dolgozóink figyelmét fel kell hívnunk e nagy realista mester jelentőségére, művére.

Köszöntjük a 76 éves Rudnay Gyulát.

Bencze László
Kossuth-díjas festőművész

Martin Niemöller a küszöbönálló négyhatalmi értekezlet jelentőségéről

Martin Niemöller, a hesseni evangélikus egyházkerület elnöke csütörtökön este a berlin amerikai megszállási körzetéhez tartozó Schönebergben nyilvános előadást tartott «A négyhatalmi értekezlet és Németország sorsa» címmel. Az előadás iránt hatalmas érdeklődés nyilvánult meg. A terem túlzsúfoltság miatt már egy órával az előadás kezdete előtt le kellett zárni.

Martin Niemöller előadásában hangsúlyozta: a négyhatalmi értekezlet egyik fő feladata, hogy Németország kettéegyesítésével kiküszöbölje azt a veszélyt, amellyel Németország megosztottsága a világbékét fenyegeti.

Az előadó kijelentette, hogy a nyugati hatalmak kizárólag azért próbálják Nyugat-Németországot katonai tömbjükbe vonni, mert német katonaságot akarnak szerezni céljaik eléréséhez.

A világpolitikai fejlődés ma olyan ponthoz érkezett, ahol parancsoló kötelességgé vált a hidegháború befejezése. A feladat megoldására van reális lehetőség, ha a négyhatalmi értekezlet valamennyi részvevője jóakarattal és felelősségérzéssel keresi a megegyezés útját.

A ékére vágyó emberiség nem bocsátaná meg, ha az értekezlet egyik vagy másik résztvevője a megegyezés szándéka nélkül térne haza Berlinben tárgyalóasztalhoz. A népek és országok felemelkedésének útja nem a háború, hanem a béke. Nekünk, németeknek most az a feladatunk, hogy egész Németországban olyan légkört teremtsünk, amely megkönnyíti a nagyhatalmak megegyezését a német egység helyreállításának kérdésében — hangoztatta Niemöller nagy tetszéssel fogadott előadásában. (MTI)

A NDK kormánya mellett megalakult a „Német Egység Bizottsága"

A Német Demokratikus Köztársaság Minisztertanácsa csütörtöki ülésén Otto Grotewohl miniszterelnök javaslatára elhatározta, hogy megalakítja a «Német Egység Bizottságát». A Német Demokratikus Köztársaság kormánya mellett működő bizottság hatáskörébe a békeszerződés előkészítésével és Németország újraegyesítésével összefüggő ügyek tartoznak. A bizottság elnökévé dr. Hans Loch miniszterelnökhelyettest, titkárává pedig Albert Norden közírót választották. Albert Norden ezzel kapcsolatban államtitkárrá nevték ki.

A minisztertanács a továbbiakban több kiváló írót, művészt és tudós jelentésében határozatot hozott a Német Demokratikus Köztársaság művelődésügyi minisztériumának létesítéséről. A Német Demokratikus Köztársaság művelődésügyi miniszterévé Johannes R. Bechert, a kiváló németköltőt nevezték ki.

A minisztertanács ezután elhatározta, hogy miután a Szovjetunió kormánya nyilvánvalóan jelentőségű döntésével 1954 január 1-től teljesen lemondott a Német Demokratikus Köztársasággal szembeni jóvátételi követeléseiről, azonnali hatállyal feloszlatja a Német Demokratikus Köztársaság jóvátételi hivatalát. (MTI)

Adenauer Németország Kommunista Pártjának betiltására készül

Bécs, január 8. (TASZSZ)

A «Der Abend» című osztrák lap tudósít közöl Bonnból:

A belügyminisztériumhoz közelálló körök közlik, hogy Adenauer és Schröder belügyminiszter nemrégen tárgyalásokat folytatott Conant amerikai főbiztossal a Németország Kommunista Pártja elleni bírósági tárgyalás előkészítéséről. Adenauer azt mondta Conanttal, hogy a legfelső bíróság jelenlegi szerint egyelőre még nincs meg a megfelelő konkrét adat, amely lehetővé tenné olyan tárgyalás lefolytatását, amelyen betiltathatnák a kommunista pártot.

Az amerikai főbiztos kijelentette Adenauernak, hogy az Egyesült Államok külügyminisztériuma Nyugat-Németország demilitarizálása egyik előfeltételének tekinti Németország Kommunista Pártjának betiltását.

Conant kifejtette, hogy célszerű volna a Német kommunista vezetők elleni bírósági tárgyalások egész sorát megindítani és ezzel meggyorsítani Németország Kommunista Pártja betiltásának előkészítését. Schröder belügyminiszter kijelentette, hogy a belügyminisztérium mindent megtesz ennek érdekében.

A négy hatalom németországi főbiztosainak képviselői megtartották első ülésüket

Berlin, január 8. (MTI)

A négy hatalom németországi főbiztosai képviselőinek január 7-i ülésén Nagy-Britannia képviseletében résztvett *Coleman* vezérőrnagy, a Szovjetunió képviseletében *Sz. A. Gyengin*, az Egyesült Államok képviseletében *Timberman* vezérőrnagy, Franciaország képviseletében *Manceaux-Demiau* dandártábornok.

Mint a «TASZSZ» közli, a január 7-i ülésen a vélemények kicserélése után elhatározták, hogy a főbiztosok képviselőinek következő ülését január 9-én tartják a Szovjetunió németországi főbiztosa hivatalának helyiségében.

Csak a baloldali pártokra való támaszkodás révén lehet kijutni a jelenlegi nehézségekből

Togliatti elvtárs nyilatkozata a kormányválságról

Róma, január 8. (MTI)

Einaudi olasz köztársasági elnök pénteken délelőtt tovább folytatta az új kormány megalakításával kapcsolatos tárgyalásait. Többek között fogadta De Gasperi volt miniszterelnököt, Togliattit és Scoccimarrót, az Olasz Kommunista Párt parlamenti csoportjának vezetőit, Morót és Ceschit, a kereszténydemokrata párt parlamenti csoportjának vezetőit, valamint a többi párt képviselőit. Az államfő szombaton fejezi be a kormányalakítással kapcsolatos tárgyalásokat.

Palmiro Togliatti, az Olasz Kommunista Párt főtitkára a köztársasági elnökkel folytatott 45 perces megbeszélés után a következő nyilatkozatot olvasta fel az újságírók előtt:

— A köztársasági elnök előtt elsősorban pártunknak már nyilvánosságra hozott határozatát ismertettük. Azt kérjük, hogy a Pella-kormány válságának kérdése a parlament elé kerüljön, és Pella a parlamentben fejtse ki azokat az okokat, amelyek alapján először a kormány átalakítását, majd a kormányválság kirobbantását látta szükségesnek.

— A válság megoldása érdekében tiszteletben kell tartani a június 7-i választások eredményét, amely a baloldal megerősödését hozta, nempedig a középpártokét és a jobboldalét — folytatta Palmiro Togliatti.

— A június 7-i választások eredménye azt jelenti, hogy gazdasági, politikai, szociális reformokat kell megvalósítani és nemzetközi kapcsolataink terén is békepolitikát kell folytatni. Pártunk vezetősége meg fogja határozni ezt a programmot. Hozzá kell tennem azonban, hogy ezt a programmot nem lehet elválasztani azoknak a politikai erőknek a megjelölésétől, amelyeknek a segítségével ezt a programmot meg lehet valósítani.

A baloldali és szociális programm — mint ahogyan ezt most nevezik — csak a baloldali pártokra való támaszkodás révén valósítható meg. Másképpen nem lehet kijutni a jelenlegi nehézségekből és a zűrzavar csak tovább növekszik.

Olyan embert kell tehát keresni, aki képes megszüntetni a baloldali pártok elől való ostoba elzárkózást, aki ezeket a pártokat be tudja kapcsolni az olasz politika közvetlen irányításába. Mindaddig, amíg ez meg nem történik, senki se higgyje azt, hogy át lehet hidalni az olasz demokráciának ezt a válságát — fejezte be szavait Palmiro Togliatti.

A hadifogolygyilkos liszinmanista ügynökök bűnpere

Keszon, január 8. (Uj-Kina)

Az indiai katonai törvényszék előtt csütörtökön második tanúként *Jun Ki Bok* koreai hadifogoly jelent meg, aki akkor hagyta el a 38-as részleget, amikor az indiai őrök ott megjelentek, hogy letartóztassák a gyilkosokat. Megrendülten beszélt arról, hogyan ölték meg *Csoj Jong Zsun* hadifoglyot, aki vele egy sátorban lakott.

«December 12-én — mondotta a tanú — amikor Jun Hjung Ir átmászott a szegesdrótkerítésen, hangos kiáltozást hallottam. Fogjátok el a vőrőst! Kevéssel a szökés után valamennyi «szakaszparancsnokot» gyűlésre hívták össze a «zászlóalj-főhadiszállásra». Amikor visszatértek, elmondották a többi hadifogolynak, hogy azokat a hadifoglyokat, akik Jun Hjung Irrel együtt szökést terveztek, éjszaka meg kell büntetni. Később Csoj Jong Zsunt behurcolták a sátorba.

Li Kjun Csir vádlott a gyilkosság elkövetése előtt kijelentette: egy ember megölése semmit sem jelent nekem, már Puszanban is hat embert tettem el láb alól. Li Kjun Csir ezután kötelet kötött Csoj Jong Zsun nyakára, megrántotta és a földre zuhant embert halálra taposta».

Egy másik tanú, aki ugyanabban a sátorban lakott és szintén látta a gyilkosságot, mindenben megerősítette Jun Ki Bok tanuvallomását.

Az amerikai «védőügyvédek» fogas kérdésekkel próbálták zavarba hozni a tanúkat, de azok a legkevésbbé sem tántorodtak el.

Amikor az egyik amerikai ügyvéd azt kérdezte Jun Ki Boktól, biztosították-e számára a választást, hogy eldöntse, haza akar-e térni, vagy Dél-Koreában marad, a tanú elmondotta.

hogy már Kocsedo szigetén valamennyi részlegbeli fogolytársa a hazatelepítést óhajtotta. Az amerikaiak azonban, akik erőszakkal vissza akarták tartani őket, harckocsikkal, gázbombákkal és ágyúkkal felszerelt csapatokat vezényeltek ki a részleg megtörésére. Jun Ki Bok kijelentette, hogy a rostálásnál is kérni akarta hazatelepítését, de az állig felfegyverzett amerikai katonáktól körülvéve, nem merte megtenni.

Az amerikai fél sajtótudósítói csütörtökön távolmaradtak a tárgyalástól és csak a koreai-kínai fél és a semleges nemzetek újságírói voltak jelen. Nyilvánvaló, hogy az előterjesztett terhelő bizonyítékok túlságosan világosak voltak ahhoz, hogy elferdíthetők legyenek.

A tárgyalást pénteken délelőtt folytatták.

Az ENSZ-haderők parancsnoksága ellenzi a felvilágosító munka folytatását

Hull tábornok, a Távol-Keleten állomásozó amerikai erők és az «ENSZ-haderők» főparancsnoka levelet írt a semleges nemzetek képviselőiből álló hazatelepítési bizottsághoz. Levelében — mint a «Reuter» jelenti — ismét leszögezte, hogy

az ENSZ-haderők főparancsnoksága ellenzi a nem-hazatelepített hadifoglyok körében a felvilágosító munka folytatását.

Ehhez csatlakozik *Taylor* tábornoknak, a Koreában állomásozó 8. amerikai hadsereg parancsnokának kijelentése, amely szerint Hull tábornok jóváhagyta a nem-hazatelepített hadifoglyokra vonatkozó tervet. Ennek a tervnek a megvalósítása — mint mondotta — akkor lép életbe, amikor január 22-én lejár az a határidő, ameddig a foglyok a semleges nemzetek őrizetében vannak. Taylor nem közölte a terv részleteit.

Az erről szóló «Reuter»-jelentés megemlíti, hogy Taylor tábornok pénteken találkozott Li Szin Man délkoreai elnökkel.

A Lengyel Egyesült Munkáspárt II. kongresszusának összehívásáról

Varsó, január 8. (TASZSZ)

A varsói lapok közlik: a Lengyel Egyesült Munkáspárt központi bizottsága elhatározta, hogy a párt II. kongresszusa megnyitásának új időpontja 1954 március 10.

KÜLFÖLDI HÍREK

— A «PRAVDA» SZERKESZTŐSÉGÉNEK MEGHIVÁSÁRA kínai ujságírócsoport érkezett Moszkvába. A küldöttséget Teng To, a «Zsenminzsibao» főszerkesztője vezeti — jelenti a «TASZSZ».

— MA KEZDŐDIK KAIRÓBAN az Arab Liga tanácsának ülése. Az ülés napirendjén három fő pont szerepel: 1. az arab országok politikájának egységesítése; 2. arab kollektiv biztonsági szerződés megkötése; 3. olyan határozati javaslat megszavazása, amelynek értelmében egyetlen arab állam sem köt olyan egyoldalú egyezményt, amely más arab államokat érint. Az Arab Liga tanácsának ülésével egyidejűleg Kairóban összeülnek az arab országok vezérkari főnökei is — jelenti a «Reuter».

— MEGKEZDŐDÖTT az ausztráliai Sydney-ben a brit birodalom pénzügyminisztereinek értekezlete. A megnyitó ülésen Butler, Nagy-Britannia pénzügyminisztere mondott beszédet — jelenti a «Reuter».

— ÖSSZEÜTKÖZÖTT KÉT HOLLAND LÖKHAJTÁSOS VADÁSZGÉP január 6-án Brummen község határában a levegőben. Mindkét gép pilótája szörnyethalt. Lapjelentések szerint 1953 július 1-e óta Hollandiában 42 lökhajtásos repülőgép zuhant le. (MTI)

— FRANCIA KERESKEDELMI KÜLDÖTTSÉG utazik a közeljövőben Moszkvába. A küldöttség tárgyalásokat folytat az elmult évben megkötött szovjet-francia kereskedelmi egyezményről. A küldöttség vezetője Pierre Charpentier, a külügyminisztérium gazdaságügyi főigazgatója — jelenti az «AFP».

— HEVES ÖSSZECSAPÁSOKRA KERÜLT SOR Pakfengnél (Luang Prabangtól, Patet Lao fővárosától 60 kilométernyire) a francia gyarmatosítók csapatai és a felszabadító néphadsereg egységei között. (MTI)

— A FRANCIA NEMZETGYŰLÉS ÚJ ELNÖKÉT január 12-én választják meg. A választás első két fordulójában abszolut többségre van szükség, a harmadik fordulóban már csak egyszerű többségre. — A szocialista párt Le Troquer-t jelölte hivatalosan az elnöki tisztre, az MRP jelöltje Pfimlin volt miniszter. Ezenkívül még Fourcade, Paul Reynaud, Ribeyre és Delbos nevét emlegetik esetleges jelöltként. (MTI)

— AZ ANGOL GYARMATOSITÓK KENYÁBAN tovább folytatják terrorintézkedéseiket. Nyeritől délre a katonai rendőrség és az úgynevezett polgárőrség 100 bennszülöttet támadott meg. A támadásnak 12 halottja van. Nairobi legnagyobb bennszülött lakótelepét csütörtökön körülkerítették. Amint az «AFP» híre közli, «további vizsgálatig sok afrikait letartóztattak».

„DARUSZEGI VASÁRNAPOK"

Rideg Sándor új regénye

Olyan jól tud mesélni Rideg Sándor, hogy szinte megbabonázza az embert. Olvassuk, olvassuk a könyvét, s egyszercsak azon kapjuk magunkat, hogy ott ülünk a falu közepén és hallgatjuk a mesemondót. Nem törpékről és óriásokról, tündérekről és boszorkányokról szól ez a mese, hanem igazi élet a tárgya: az új magyar falu. Lehet az élő valóságról is mesét mondani, kereket és igazit — ezt teszi Rideg Sándor. De közben szinte állandóan látjuk figyelmeztetőül felemelt mutatóujját: nem mese ez! — azaz, hogy: komoly valóság, amit mondok, érts belőle.

Rideg Sándor elbeszélése színes, mint tavasszal a mező, s ez azt is jelenti: *természetesek* a színei, közvetlen a hangja, eredeti és megnyerő a humora. Ő úgy ír, mintha egyenesen mesébe futnának benne a gondolatok. Egész írói egyénisége együtt él a történettel. Ha ízeset mond, kacsint hozzá, ha tréfásat, huncutul nevet; ha hőse pirul, vele pironkodik ő is, ha hősnője rangosan-büszkén végigsétál a falun, még az író is kihúzza magát. Ellágyul, ha szeret, szeme szikrázik, ha gyűlöl. S ez mind benne van elbeszélőstílusában: a kacsintás, a nevetés, a megvetés, a lenézés, a káromlás, a büszkeség. A népmesék stíluselemeiből és a paraszti anekdotázás, komázó beszélgetések hangjaiból ötvöződik Rideg Sándor színes írói modora.

Ez az eredetien csengő hang vonzó írói tulajdona Rideg Sándornak. A népmesék levegőjét támasztja fel vele írásaiban, legyen az elbeszélés vagy regény. De ugyanakkor az élő valóság melege fűti az élethez oly közelálló író gondolatait; ezt fejezi ki a paraszti elbeszélő hang is — szóljon a történet akár mesés irrealitásokról. Ezen a hangon írta annakidején Rideg Sándor «A tükrösszívű huszár» meséit, s ez a hang csapott meg «Sámson» című regényében, ez az alaphangja a *«Daruszegi vasárnapok»*-nak is. Az elbeszélő-mesélő modor nincs hozzákötve a csodás mesetémákhoz, használata jogosult a mesevilág szűkebb határain túl. S kell-e mondani, hogy az írói hang, a stílus sajátossága ebben az esetben is hordozója az írói szemléletnek, a művészi látásmódnak?!

A «Daruszegi vasárnapok»-ban egy falu szegényembereinek küzdelméről számol be az író. A földosztástól a szövetkezet megalakulásáig kíséri figyelemmel életüket; hogyan lesz az egykori rongyosokból felemeltfejű, öntudatosan cselekvő ember. Néhány daruszegi paraszt egyéniségét emlékezetesen belevési leikünkbe az író. Király Gergő, a «földigérő» elnök, meg felesége, a majdani falubíró, Király Zsófi, vonzóan szép paraszti típusok. Abból a szegényparaszti rétegből alkotta meg őket az író, amelyik negyvenötben megfogta a dolgok nehezebbik végét, s végigharcolta a kemény éveket a szövetkezet megalakításáig, meg azon túl is. A telepesek vezetője, Bata Palcsi, a rendőr Laposnyik, a párttitkár Kenyeres Kovács a falu dolgozói közül élesebben megvilágított alakok.

A falu másik oldalának, az ellenséges, demokráciaellenes volt uraknak, kulákoknak, rajzával sem marad adós az író. Olykor szinte a szatirikus bemutatás határát súrolja az ábrázolás, ami csak jobban aláhúzza Rideg Sándor írói szándékát: a nép ellenségeinek gyűlöletessé tételét. Ugy jelennek meg ezek a sötét figurák a történetben, mint a mesebeli rosszak, gonoszak — akiket aztán félresodor az útból az igaz emberek ereje. Rajtuk is nevet és nevettet az író, de abból a tréfából hegyes nyilak repdesnek a főszegi gazdagok felé, ez a humor a szegényemberek, volt-cselédek, telepesek csapásra is kész jókedvéből támad. Józsi anekdotáinak sorozatában mutatja be az író a falu plébánosát, nemes Csitkei Vendelt. Ahogy hozzáér a történet ehhez a telihas öreg paphoz, kiszikrázik a könyv soraiból a kacagás, árad a derű, a jókedv. Magának a regény történetének a fele sem tréfa, hiszen izzadságos, nehéz munkáról szól ez a könyv: a földosztás megvédéséről, majd a szövetkezet megalapításáról, s egy népellenes, gyilkos banda leleplezéséről. Mindezt kedvtől dagadó, gyakran huncutul tréfás hangon adja elő az író, csak a regény végén, amikor komorba fordul a dolgok menete, akkor illan el soraiból a széles mosoly.

Rideg Sándor egyéni elbeszélőmodora, írói hangja a népben való otthonosságot fejezi ki. Annak az embernek a hangja ez, aki úgy él a mi világunkban, a felszabadult nép közt, mint hal a vízben. S játszik a kedvével, kiereszti a hangját — mert hol tenné, ha itt nem. Optimista életszemlélet hordozója ez az írói modor. Olyan ember világnézetét sugározza, aki mindenütt megtalálja a nevetnivalót, aki még a koporsófedelen is tréfálni tud — s milyen mértéket találó szellemességgel! Egészséges, egyéni írói hang Rideg Sándor hangja, gazdagítja irodalmunk kórusát.

Rideg Sándor mestere a jóízű, sokszor borsos (olykor túlborsos) anekdotázásnak, a magukban is megálló kerek epizódoknak. Nagy szerepe van ezeknek a kikerekedő kis történeteknek figurái jellemzésében. Legtöbb alakját egy-egy ilyen jólmegformált epizód ragasztja emlékezetünkbe. Király Gergő akkor magasodik naggyá előttünk, amikor a birtokot visszaperelni akaró ügyvéddel vitázik. Laposnyiknak, a rendőrnek nevét és jellemét akkor jegyezzük meg, amikor Csitkei Vendel pappal folytat diplomatikus tárgyalást. Király Zsófi emlékét két szép jelenete őrzi a könyvnek. A mi szemünkben akkor teszi az első lépést a bírói szék felé, amikor Geczö mesterrel, a falu «feltalálójával» (kitűnően eltalált figura) éjszaka leratja a munkaképtelen Szabó tábláját. S az asszonyt, a szép, fiatal, büszke parasztasszonyt ismerjük meg az Iszom Péterrel történt konfliktusából. Az a mód, ahogy Zsófi kelepcébe csalja az ágáló kulákfiút, erőltetett, mesterkélt, nem hozzáillő. De ahogy a győzelem után Zsófi végigsétál a falun, ahogy magáraadó büszke léptekkel elring a községházára, a férjéhez — az sokatmondóan szép jelenete a könyvnek. A részeg pap miséje, a népgyűlés elé vitt főjegyző esete — mind, mind színes mozaikjai a *«Daruszegi vasárnapok»*-nak.

De az anekdotázás, a parttalan elbeszélőkedv olykor szerkezetileg megbontja a történet regényszerű felépítését, s regény helyett inkább egymáshoz többé-kevésbbé lazán kapcsolódó kis elbeszéléseket, anekdotákat nyujt az író. Túlbeszéli olykor az eseményeket, egy arasszal továbbszövi az elbeszélés fonalát a kelleténél. A *«Daruszegi vasárnapok»* szerkezeti egyenetlensége egy ponton különösen megbosszulja magát: Kocsis Lajos járási párttitkár történetének elmondásában. Kocsist csak a regény utolsó negyedében ismerjük meg, innen már csak az ő személye körül fognak az események, a regény korábban megismert hősei szinte eltűnnek szemünk elől. Kocsist meggyilkolják az ellenforradalmárok, s utána leleplezik az összeesküvő tettét. De ez a megrázó történet szinte megfejthetetlenül idegen a regény egészétől, különálló novella hatását kelti. Eszmeileg gyöngíti a történet kibontakozását az a körülmény, hogy ahol legdrámaibb a harc, ahol érik a döntés, ott nincs jelen a falu, nincsenek ott azok az emberek — s az általuk megformált történelem — akik negyvenöt óta építik, állanak a falu közepén.

De így is jelentős része a könyvnek Kocsis Lajos párttitkár története. A falusi népgyűlés leírása, a titkárt körülvevő aljasemberek álnokoskodása, a párttitkár és a falu egymásratalálása; megannyi nagy írói tudást, megannyi emlékezetberagadó megoldás. A tréfárahajló, derűt-jókedvet sugárzó írói hangon itt áttör Kocsis Lajos tragédiájának megrázó komorsága. Tragikus ennek a nagyszerű embernek a halála, munkája eredményeinek hajnalán pusztítja őt el az ellenség. Megdöbbent az olvasó, ahogy leírja a halálos véget, de nem tragikusan. A tragikus eseménynek erkölcsi győztese a párt, a nép, amely a Kocsis Lajosokat adta és nevelte. Az író pártosan, szocialista realizmus szellemében oldja meg ezt a tragikusjellegű helyzetet.

Rideg Sándor «Sámson» című regényét annakidején túlzó szigorral fogadta a kritika — a «Szabad Nép» kritikája is. A kritikusok helyesen bírálták a regény hősének archikus lázongását, szinte csak önmaga támaszkodó forradalmiságát. De helyen volt az a kritikai eljárás, amely nem tette igazságuk szerint figyelembe a könyv erényeit. Szeretnénk azonban

Külpolitikai Kommentárok

Tizenhétéves vértanu

Szűkszavú távirati jelentés közli, hogy a malájföldi angol «biztonsági» erők «partizánok üldözése közben» lelőttek egy 17 éves leányt. Holttestét Kulim község csendőrőrszobája mellett, egy cölöphöz kötve, közszemlére tették — elrettentő példaképül.

A kegyetlenkedéseknek és tömeggyilkosságoknak abban az óceánjában, amely a «művelt nyugat» rabszolgahajcsárainak gyarmati rendszerét jellemzi, csak egy kis csepp az ismeretlen malájföldi leány kiontott vére. Hiszen ebbe az óceánba naponta patakokban ömlik a vér, Kenyából és Észak-Afrikából, Dél-Amerikából és Indokínából. Hiszen csupán Malájföld maga annyi gyötrelmet és kínt szenvedett, hogy a középkori embertelenségek krónikása elszörnyedne, ha hallaná.

Csak egy kis csepp — de milyen csepp! Gondoljuk csak, fogadjuk agyunkba: e pillanatban, amikor emberek százmilliói éppen munkába indulnak, vagy már javában dolgoznak, hogy a legtökéletesebb gépeken a civilizáció ezernyi termékét állítsák elő, amikor az iskolásgyermekek szerte a világon az emberi faj bámulatos hőstetteivel, felfedezéseivel, tudományos eredményeivel ismerkednek az iskolapadban, ebben a pillanatban — kis napihír csupán, egy eset sokszáz és ezer között — egy 17 éves malájföldi lány holtteste cölöphöz kötve áll, mert elrettentő példaképül közszemlére tették hóhérai...

Rég volt már, amikor a gyarmati irtóhadjáratok hősei a «civilizáció» terjesztésének szent nevében elindultak. Most új vértezetben jelentkeznek: a partizánoktól, a hazafiaktól, a «vörös veszélytől» akarják «megszabadítani» a maláji hazát — meg a guyanait, a fülöpszigetit, az indokínait, valamennyit, ahol hazafiak, bátor és jellemes emberek élnek. S ha mind egy szálig hazafinak vallja magát — mint a büszke kikuju nép Kenyában — hát «megmentik» őket mind egy szálig: megszabadítják őket — önmaguktól.

Templer tábornok, a malájföldi főhóhér is ebben fáradozik már jónéhány esztendeje. Kiirtott már egész falvakat: ő teremtette meg a maláj Lidicét. Drótsövénnyel körülzárt kínzókamrába kergetett százezreket: az ő nevéhez fűződik a maláji Makronizosz. Mozgósította a hazafiak ellen a legmodernebb technikát: repülőgépekkel rendezett «partizánvadászatot» — és hogy az írtás teljes legyen, daják fejvadászokat uszított rájuk. Nemrégen rádióinterjúban ígérte meg, hogy végleg leszámol a maláji hazafiakkal. Nem először tett ilyen fogadalmat Templer tábornok úr — de a partizánmozgalom ma erősebb, bátrabb, nagyobb, mint valaha.

A megtorlás jelképének szánták hóhérai a 17 éves maláji leány cölöphöz kötözött holttestét. Egy meg nem alázkodó nép rettenthetetlen helytállásának jelképe az!

Testvéri barátság

Most érkezett a hír, hogy Ukrajna Kommunista Pártja központi bizottsága, az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság Minisztertanácsa és Legfelső Tanácsa a tudomány és a művészet kiváló képviselőiből és élenjáró dolgozókból kormánybizottságot alakított Oroszország és Ukrajna újraegyesítése 300. évfordulója ünnepségének előkészítésére.

A Szovjetunió minden népe hetek óta készül erre a nagy ünnepre. A kormánybizottság megalakulásának időpontjában már igazi népmozgalom bontakozott ki a szovjet népek nagy barátságának jegyében. Nemcsak az orosz és az ukrán nép fiai, hanem a többi szovjet köztársaság dolgozói is készülnek az évfordulóra.

Hiszen olyan népek mindennapos, szoros testvéri együttműködését ünneplik, amelyek történelmük során a multban sokszor ontották egymás vérét. Olyan népek testvériségét, amelyek közt annyiszor szítottak testvérviszályt egykori uraik. De egyszersmind olyan népek testvéri szövetségét, amelyeket megtanított történelmük arra, hogy csak egységük és szövetségük óvta meg őket az idegen hódítóktól, csak egységük és szövetségük biztosította számukra a függetlenséget. Olyan népek nagy családi ünnepére készülnek most a szovjet földön, amelyeknek barátsága 1922 óta, amióta létrejött a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége, kiállta nehéz, inséges évek próbáját, a Nagy Honvédő Háború tüzében edződött és amelyet állandóan erősített, épített, az ellenséges nacionalista támadások ellen is állhatatosan védelmezett a Szovjetunió Kommunista Pártja. Nem afféle díszünnepség megrendezésére alakult az ukrán kormánybizottság. Az ukrán nép számára a szabadság és a felemelkedés nagy ünnepévé nőtt az Oroszországgal való egyesülés 300. évfordulója, mert a szovjet hazában ülik meg ezt az ünnepet. A szovjet népek számára legyőzhetetlen erejük, megtörhetetlen egységük ünnepe ez a nap, azért készül rá az egész nép. És úgy készül rá, hogy közben még inkább erősíti a közös szovjet hazát, még gazdagabban bontakoztatja ki alkotóerőit és nemzeti sajátosságait.

A mi korunkban, amikor az imperializmus olyan irgalmatlan cinizmussal tör a nemzeti függetlenség lerontására, amikor tanui vagyunk annak, hogyan akarnak Európában és Ázsiában egész népeket megvásárolni ágyútöltelékül az imperialisták, amikor a hidegháborús propagandisták semilyen aljasságtól nem riadnak vissza, hogy gyűlöléseket szítsanak a népek között, ebben a korban csodálatosan tiszta fénnyel világít a szovjet népek testvéri egységének, barátságának tüze. És még valami. Mindenki megérti, hogy az a hatalmas ország, amely határain belül megteremtette, megerősítette és minden támadás tüzében megoltalmazta a népek együttműködését és barátságát — hogy ez az ország ezt a humanista, ezt a kommunista politikát, ezt a békepolitikát folytatja a nemzetközi élet porondján.

A szudáni képviselőház a nemzeti unionista párt elnökét választotta miniszterelnökké

Kairó, január 8. (TASZSZ)

Khartumban a napokban megnyílt a szudáni parlament ülésszaka. A szudáni parlament két házból áll — a képviselőházból és a szenátusból. A képviselőházban 97 képviselő, a szenátusban 50 szenátor van, akik közül huszat nem választanak, hanem az angol főkormányzó nevezi ki őket. A parlamenti választások vegyes rendszerben folytak: a választási körzetek többségében egyenes, másutt kétszakaszos választás volt.

Mindkét házban a mandátumok többségét a nemzeti unionista párt képviselői kapták meg, akik a választásokon Szudán angol megszállása megszüntetésének és az Egyiptommal való egységnek a jelszavával indultak.

A parlament első ülésén megválasztották a házelnököket és a miniszterelnököt.

Howe angol főkormányzó, aki a Szudánra vonatkozó angol-egyiptomi megegyezés feltételei értelmében jóváhagyja a parlament házelnökeinek megválasztására vonatkozó döntést, nem volt hajlandó beleegyezni abba, hogy *Ibrahim el Muftit*, a nemzeti unionista párt tagját a képviselőház elnökévé válasszák, bár a képviselők többsége őrá szavazott.

Néhánynapos huzavona után Howe beleegyezését adta abba, hogy *Abikr Avadallát*, Kordofan tartomány legfelső bíróságának volt tagját válasszák meg a képviselőház elnökévé.

A szenátus elnökévé *Ahmed Muhammed Jaszint*, a nemzeti unionista párt tagját választották meg.

Az angol főkormányzó beavatkozása sajtójelentések szerint nagy felháborodást keltett a szudáni és egyiptomi közvéleményben.

Az «Al Kahira» című egyiptomi lap vezércikkében azt írta, hogy Howe intézkedései «ellentétben állnak a civilizált világ alkotmányos fogalmaival».

Az «Al Dzsumhurija» című lap figyelmezteti a szudániakat: az angolok minden eszközt fel fognak használni, hogy fenntartsák uralmukat Szudánban.

Január 6-án 56 szavazattal 37 ellenében *Izmail el Azharit*, a nemzeti unionista párt elnökét választották meg miniszterelnöknek. Izmail el Azhari megkezdte a szudáni kormány megalakítását.

Kormányválság a Bao Daj-féle Vietnamban

Párizs, január 8. (TASZSZ)

A párizsi sajtó továbbfoglalkozik a *Bao Daj*-féle, Vietnamban kialakult feszült belpolitikai helyzettel. A Bao Daj által kormányalakítással megbízott *Buu Loc* herceg mindeddig nem tudott kormányt alakítani, és a «Combat» című lap szerint lemondott kormányalakítási megbízatásáról.

Ennek az elhúzódó kormányválságnak egyik oka az, hogy a vietnami nacionalisták nem óhajtanak ilyen kormányban résztvenni. Nyíltan hangoztatják Bao Daj rendszerének gyengeségét és népszerűtlenségét, és ugyanakkor «nemzetgyűlési» választásokat követelnek. Bao Daj és környezete azonban ellenzi az azonnali választásokat.

A Bao Daj-féle bábrendszer egyre fokozódó szétesése, és a vietnami demokratikus erők helyzetének erősödése láttán a nacionalisták manőverezéshez kezdtek, hogy ne fűzzék magukat túlságosan szorosan Bao Daj csődbejutott híveihez.

Jemen tiltakozása brit agressziós cselekedetek miatt

Az «AFP» hírügynökség jelenti, hogy Jemen kormánya tiltakozó jegyzéket nyújtott át a jemeni brit külképviseletnek. A jegyzékben a jemeni kormány panaszt emel a brit agressziós cselekedetek miatt.

A jegyzék szerint az adeni támaszponton állomásozó angol légierő terrortevékenységet fejt ki a déljemeni tartományok ellen, amelyeknek lakossága «a légitámadásoktól való örökös félelemben él». A jegyzék szemére veti továbbá az adeni angol közigazgatásnak, hogy «lázadókat és bűnös elemeket vesz oltalmába». Jemen az Arab Liga sürgős közbelépését is kéri a kérdésben.

A brit külügyminisztérium szóvivője szerdán közölte, hogy Anglia visszautasította Jemen panaszát. (MTI)

— A JAPÁN KORMÁNY ELHATAROZTA, hogy a következő költségvetési évben további 45.000 fővel növeli a japán fegyveres erők létszámát — jelenti a londoni rádió.

Angol lap a volt nácipilóták angliai kiképzése ellen

London, január 8. (MTI)

Az angol sajtó nagy része felháborodott hangon számol be arról, hogy négy nácipilóta érkezett Londonba, akiket az angolok képeznek majd ki lökhajtásos repülőgépek vezetésére. Különösen felháborítja az angol lapokat, hogy az egyik német pilóta kijelentette: *«A legutóbbi háborúban gyakran angol repülők voltak ellenfeleim».*

A «Daily Mirror» a nácirepülők angliai kiképzéséről a következőket írja: «Hozzászoktunk már a német pilóták látogatásához. A háború alatt majdnem minden éjszaka fölöttünk kóválygott és bombákat dobtak ránk. Szinte hihetetlen, hogy alig tíz évvel a háború után, Anglia ugyanezeknek az embereknek ad további kiképzést, hogy ismét repülhessenek és a többi német pilótát oktathassák. A németek alig 25 év alatt két borzalmas támadást indítottak a világ többi része ellen... Irtózatos az a lehetőség, hogy ismét csak lépremegyünk».

Eisenhower elnök üzenete az Egyesült Államok kongresszusához

New York, január 8. (TASZSZ)

Eisenhower elnök január 7-én üzenetet intézett az Egyesült Államok kongresszusához az Egyesült Államok helyzetéről.

Az üzenet külpolitikai része kifejti az Egyesült Államok ázsiai és nyugateurópai politikáját.

Eisenhower kijelenti üzenetében, hogy az Egyesült Államok különösen «érdekelt Koreában», meghatározatlan időkig megtartja támaszpontjait Okinaván, folytatja Csang Kai-sek katonai és gazdasági támogatását és fokozza Franciaország megsegítését az indokínai háborúban.

«Kérni fogom a kongresszust — hangzik az üzenet — adjon felhatalmazást arra, hogy további anyagi segítségnyujtás révén meggyorsítsuk a harc sikeres befejezését Indokínában».

Az Egyesült Államok nyugateurópai politikájáról szólva, Eisenhower hangsúlyozta, hogy ez a politika továbbra is «szilárdan az északatlanti szerződésen nyugszik» és az «európai védelmi közösség» megteremtését célozza, amely szerinte «az európai biztonság garanciáját ígéri».

Az elnök, igazolást igyekezve keresni ered a politikára, a sokat emlegetett «kommunista veszélyre» hivatkozott.

Az üzenet rámutat az Egyesült Államoknak arra a szándékára, hogy folytatja más államoknak juttatott katonai segítségnyujtást (másszóval: elősegíti a fegyverkezés fokozását) és ugyanakkor csökkenti a gazdasági segítségnyujtást.

Az Egyesült Államoknak az atomenergia terén nemrég tett javaslatára vonatkozóan Eisenhower — anélkül, hogy bármilyen magyarázatot is nyujtana — azt a látszatot igyekszik kelteni, mintha ennek a kérdésnek pozitív megoldása csupán a Szovjetuniótól függne.

«Valóban konstruktív szovjet visszhang — hangzik az üzenet — lehetővé tesz újabb előrehaladást a béke korszaka felé és lehetővé teszi az atomháborúhoz vezető végzetes út elkerülését».

Eisenhower a továbbiakban leszögezi üzenetében, hogy a háborús előkészületek az Egyesült Államokban tovább fokozódnak. Ugyanakkor az elnök hozzáfűzi: «Az általam körvonalozott nemzetközi és védelmi politika lehetővé fogja tenni számunkra, hogy az erő helyzetéből tárgyaljunk...»

Eisenhower elnök, áttérve az Egyesült Államok belső kérdéseire, üzenetében mindenekelőtt az államapparátusban folytatott tisztogatások első eredményeivel foglalkozik és kijelenti: «Biztonságunk megköveteli, hogy az új alkalmazottak ellenőrzése és a jelenlegi alkalmazottakról szóló kompromittáló értesülések elbírálása meggyorsuljon». Az elnök azt állítja, hogy a kommunista tevékenységben való tudatos részvétel — amely tevékenységet valamilyen «kommunista összeesküvésnek» tüntet fel — összeegyeztethetetlen az amerikai állampolgársággal.

Eisenhower üzenetének befejező része az Egyesült Államok gazdasági helyzetével és annak perspektíváival foglalkozik. Az elnök kijelenti, a kormány «eltökélt szándéka, hogy gazdasági életünket szilárd állapotban tartsa» és igyekszik biztosítani az ország «gazdasági felkészültségét». Eisenhower a többi között «rugalmas hitelpolitikát» igér, továbbá a költségvetési kiadások csökkentését, «adóintézkedéseket a fogyasztók és a vállalkozók befektetéseinek ösztönzésére», «a mezőgazdasági programm megjavítását» stb.

Eisenhower megigéri, hogy törvényjavaslatokat terjeszt a kongresszus elé ezzel és több más kérdéssel kapcsolatban, de csupán az egyes esetekben fejti majd ki pontosan a kormány terveit.

Hogyan akarja elködösíteni a „The New York Times" a faji üldözést az Egyesült Államokban

New York, január 8. (TASZSZ)

A «The New York Times» január 6-i számában a «Lincselési közlemények» beszüntetésével kapcsolatban azt írta, hogy ez az esemény — szerinte — azt bizonyítja: az Egyesült Államokban a faji viszonyok kérdése, különösen a négereket sújtó, a fizikai megsemmisítésig fajuló hátrányos megkülönböztetés nem jelent többé problémát.

A «Lincselési közlemények» beszüntetéséről szóló jelentést, amelyről a «The New York Times» említést tesz, az egyik legismertebb amerikai néger tanintézet, a Tuskegee-intézet tette közzé decemb 30-án. Ez az intézet negyvenegy esztendőt évente adatokat tett közzé «Lincselési közlemények» címmel a négereknek Egyesült Államokban történt meglincseléséről.

A «The New York Times» azonban vezércikkében készakarva figyelmen kívül hagyta egy igen fontos részét annak a magyarázatnak, amit az intézet a «Lincselési közlemények» megszüntetésével kapcsolatban adott. Az intézet közleménye a többi között így szól: «A lincselést hagyományosan az amerikai faji viszonyok állapota barométerének tekintették, különösen a déli államokban. A lincselés azonban ma már nyilvánvalóan nem reális jelzője e viszonyok állapotának».

A közlemény rámutat, hogy a négerellenes terror most más formákat ölt az Egyesült Államokban: bombát dobnak, felgyujtják a házakat, fenyegetnek, megfélemlítenek, stb.

A «The New York Times» jobbnak látja hallgatni erről, bár az amerikai négerek helyzetével kapcsolatos tények bizonyítják, hogy az Egyesült Államokban dúl a faji megkülönböztetés. Gyakran fordulnak elő négerellenes pogromok.

A «New York Herald Tribune» néhány hónappal ezelőtt Chicagóból közölte, hogy megtámadtak egy néger családot, amely olyan házban lakott, ahol fehérek éltek. «Körülbelül ezerfönyi fehér tömeg kővel beverte az ablakokat — írta a lap. — Ugyanakkor fiatal suhancok égő csóvákat dobáltak a házba».

Az Egyesült Államokban több mint ötven éve különleges törvények vannak érvényben, amelyek tiltják, hogy négerek és fehérek együtt tanuljanak az iskolákban. Ennek a megkülönböztetésnek 2,400.000 néger gyermek az áldozata. Közismert az is, hogy az Egyesült Államokban a négerek millióinak nincs választójoga és több más jogtól is megfosztották őket.

Egy newyorki társa... McCarthy szen...

New York, január 8. (TASZSZ)

Sajtójelentések szerint január 6-án Egyesült Államok haladó szervezetei New Yorkban társadalmi bíróságon tárgyalták *McCarthy* szenátor ügyét.

McCarthy szenátort azzal vádolták, hogy «sértegeti és ijesztgeti az amerikai polgárokat, megfosztja őket törvényes és alkotmányos jogaiktól».

A bíróságon vádlóként szólalt fel *Frank Serri* ismert jogász; vádlóhelyetteseként *Russel Nixon*, a villamos- és rádióüzemi dolgozók egyesült független szakszervezetének washingtoni képviselője. A vád tanuiként felszólaltak tekintélyes írók, szakszervezeti funkcionáriusok és más személyiségek, így *Howard Fast* nemzetközi Sztálin-békedíjas író, *Ben Gold*, a szőrme- és bőripari munkások szakszervezetének elnöke és *Frank Coe*, a nemzetközi valutaalap volt titkára.

Az esküdtek, élükön *Leon Strauss*-szal, a szőrme- és bőripari munkások szakszervezetének funkcionáriusával, McCarthy szenátort bűnösnek nyilvánították. A teremben jelenlévő közönség helyesléssel fogadta az ítéletet.

Erős hófúvások, komoly ... akadályok a Dunántúlon

A hóeltakarítás ... gyors ütemben folyik

Csütörtökről péntekre virradó éjjel ... országszerte havazott. Veszprém, Zala, Gy... és Vas megyében hóviharok voltak.

Veszprém megyében a hófúvás pént... délelőtt sem szűnt meg és így a meg... valamennyi útja járhatatlanná vált. S... helyen méteresnél is magasabb hótor... szok emelkednek az utakon. Megindult... a hómarógépek. Az egyik nagyteljesítm... nyű hómarógép Veszprémből a Szentg... felé vezető utat tisztítja, majd pedig... nagyvázsonyi útra megy, hogy a bányász... közlekedését tegye zavartalanná. A más... hatalmas hómaró az ajkai szénmedencéb... kezdte meg az akadályok elhárítását. ... zirci, devecseri járásban gépkocsikra sz... relt motoros hóekék dolgoznak a hótor... szok eltakarításán. A dudari bányához ... vető utakat egész éjszaka tisztították, ... reggelre a bányászjáratok megérkeztek ... bányához. A hóvihar azonban olyan er... volt még a délelőtt folyamán is, hogy s... helyen újra betemette a hó a már megtis... tított utakat. A délelőtt folyamán négy m... toros hóekét, három hómarót és 30 fa h... ekét állítottak munkába. Budapestről h... ekével felszerelt tartalék gépkocsit küldt... segítségül.

Fejér megye egész területét 10—15 ce... timéteres hótakaró borítja. Az utak ... hezen járhatók, a forgalom azonban ne... állt le. A bányászjáratok útjait a regg... munkakezdés előtt megtisztították a h... akadályoktól. A főútvonalakon ejjel-na... pal hómarógépekkel és motoros hóekékk... folyik a hóeltakarítás.

Baranya megyében sok helyen fél-eg... méteres hóakadályok keletkeztek. Tö... út teljesen járhatatlanná vált. A hóeltak... rítás mindenütt gyors ütemben halad. ... legtöbb hómunkást és hóekét a komlói b... nyavidékre küldték. Péntek regg... a Béta-aknán kívül valamennyi akná... megérkeztek a bányászok. Vas megye ... rületén még a délelőtti órákban is tart... a hófúvás és a szélvihar. A hóvihar ... álltával azonnal megindul itt is a hó ... karítása. Somogy és Békés megyében ... délelőtti órákban is sűrűn esett a hó, ... hófúvást nem jelentettek. A megye aut... buszjáratait mindenütt időben elindít... ták.

A közlekedés- és postaügyi minisztériu... közli pénteken este 20 órakor:

Somogy megye: A 651-es számú Balatonbo... lár—Kaposvár között 33—34 km szakaszán, O... topán és Somogyjád között 50 cm-es hóal... dály van. A 66-os számú Kaposvár—Szánt... közti 3—4 km szakaszán, Toponár 50—60 ... szakaszán Pusztaszemes község közelében ... —60 cm-es hóakadályok vannak. A 646-os s... mú Böhönye—Barcs közúton 0—15 km-ig, S... bás község közelében 25—30 cm-es hófúvás. Az út nehezen járható. A 7-es számú Budapest—Nagykanizsa út 178—179 km szakaszán, Balatonberény község határában egy méter magas hóakadály van. A 174—186 km-es szakaszon, Balatonfenyves és Balatonkeresztúr községek között 60 cm-es hóakadály, a marcali—öreglaki összekötőúton, 7—8 km között, Öreglak község közelében 50 cm-es hófúvás.

Borsod megye: A hóesés megindult. Akadályok nincsenek.

Fejér megye: A 8-as számú székesfehérvár—gráci út 8—13 km-es szakaszán, Csór község közelében 60—70 cm-es hóakadály.

Győr-Sopron megye: Az 1-es számú budapest—hegyeshalmi út nehezen járható, a megye többi útja hófúvás alatt van.

Komárom megye: A megye területén hóakadály nincs. A hó vastagsága 25—30 cm. Szélcsend van.

Csongrád megye: A megye területén a hóesés megállt. A hótakaró vastagsága 20—25 cm, az utak nehezen, de járhatók. Akadály nincs.

Szolnok megye: A megye egész területén a hóakadály megszűnt.

Tolna megye: Az utak nehezen járhatók. Akadály nincs.

Baranya megye: A mohács—pécsváradi út 21—28.4 km szakaszán Pécsvárad és Fazekasboda között egy nyomszélességben járható. Az út többi részén 0—21 km-ig egyméteres akadályok tornyosulnak. A pécsvárad—szederkényi úton 15—19.6 km szakaszon, Máriakéménd és Szederkény között egyméteres akadály. A területen lévő többi hóakadály megszűnt.

Veszprém megye: A megye területén valamennyi út járhatatlan, a hóvihar tovább tart.

Vas megye: A megye területén a hóvihar tart, az utak járhatatlanok.

Zala megye: A 7-es számú út (Budapest—Nagykanizsa) 235—239 km szakaszán, Sormás község közelében 30 cm-es akadály. A 237—241 km szakaszon 50—60 cm-es hóakadály, a 215—220 km-es szakaszon 50—100 cm-es hóakadály, a 433 sz. út 12—14 km szakaszán 37—40 cm-es hóakadály. A letenye—murakeresztúri összekötőúton 3—5 km-es szakaszon 60 cm-es hótorlasz. A zalaapáti—zalabéri összekötőút 28—29 km szakaszán egyméteres hótorlasz. A Zalaszentgrót—Türje közti úton 2—2.4 km-ig egyméteres hótorlasz. A 73 sz. úton 12—16.5 km közt 50—100 cm-es hótorlasz, a 75. sz. úton (Devecser—Zalaegerszeg) 40—50 km szakaszon 50 cm-es hóakadály. A 731-es számú úton (Zalaegerszeg—Körmend) 24—26 km szakaszon, Apátfa község közelében 1.5 méteres hóakadály. A 732 sz. bak—rédecsi út 4—14 km szakaszán 60 cm-es hóakadály.

Heves megye: A hóesés újból megindult, akadály jelenleg nincs. Az utak nehezen járhatók. A 3-as számú budapest—miskolci fő közlekedési úton, Gyöngyös környékén kiseb keresztbefúvások vannak.

Bács-Kiskun megye: Az 51-es számú budapest—ujvidéki út 180—190 km szakaszán Dávod és Hercegszántó között akadályok, az 54-es számú szeged—bátaszéki fő közlekedési út 88—94 km szakaszán, Bala közelében hóakadály. Az 55-ös számú szabadka—bajai fő közlekedési úton 33—34 km között, Bácsalmás közelében, 50—51 km között, Bácsbokod és Baja közelében hóakadály. Az 522-es számú sükösd—kiskőrösi fő közlekedési út 24—30 km közti szakaszán, Kecel és Császártöltés között, továbbá a kiskunfélegyháza—bugaci fő összekötő út 10—11 km között hóakadály van. (MTI)

Az alsógödi Egyesült Törekvő tsz tagsága nagy üvegházat épített. 2000 cikláment nevelnek benne. A csoportnak a virágkertészet nagy jövedelmet biztosít. Képünkön: özv. Varga Jánosné és Malik Jánosné gondozzák az üvegházi virágokat.

(Munk Tamás felvétele. Magyar Foto)

Nagy sikerrel játssza az Allami Operaház Jurij Mejtusz szovjet zeneszerző «Ifjú Gárda» című operáját. Képünkön: az első felvonás egyik jelenete.

(Várkonyi László felvétele. Magyar Foto)

Megalakult az Országos Cirkusz és Varieté Vállalat

Pénteken délelőtt a Művészeti Szövetségek Házában rendezett ülésen megalakult az ország több mint háromszáz hivatásos artistáját foglalkoztató Országos Cirkusz és Varieté Vállalat.

Az artisták állami státusba való vételével végleg megszűnik az a helyzet, hogy az artistáknak csak fél éven keresztül volt állandó, biztosított munkájuk, az év másik időszakában megélhetésük nehézségekbe ütközött. Az új vállalat dolgozói havi fizetést kapnak. Ehhez járul még a társadalombiztosítás, fizetett szabadság, családi pótlék, s a szakszervezeti üdültetés. Az artisták évi kötelező fellépéseiken túl végzett munkájukért külön díjazásban részesülnek. Munkájukhoz szükséges ruháikat, segédeszközeiket ezentúl nem maguknak kell beszerezniök, hanem mindezt a vállalat biztosítja számukra. A cirkuszok és varieték munkájának egységes irányítása lehetővé teszi, hogy az artisták az eddiginél magasabb színvonalon szolgálják a dolgozók szórakoztatását és nevelését.

A beszámolót követő vitában számos artista felszólalt. (MTI)

Rohamosan fejlődik a testnevelés és a sport Kínában

Peking, január 8. (TASZSZ)

Az elmult négy esztendő során a népi Kínában virágzásnak indult a testnevelés és a sport, amely ma már a városi és falusi dolgozók életének elszakíthatatlan része lett — írja a «Szintiju» («Uj Sport») című folyóirat.

Kínában jelenleg az összkínai testnevelési és sportbizottságnak több mint 480 szervezete, s többezer alsófokú sportbizottsága működik. Megszervezték mindenütt a sportedző és oktatóképző tanfolyamokat. Csupán Sanghájban több mint négyezren szerezték meg a képesítést. A tanintézetekben a sport oktatása fontos része lett a tananyagnak.

Kína sportéletében tevékenyen résztvesznek a Kínában élő kis nemzetiségek sportolói is. Az 1953-ban megrendezett összkínai kosárlabda-, röplabda-, tenisz- és asztaliteniszbajnokságok a testvéri egyetértés és barátság szellemében zajlottak le, tíz nemzetiség sportolói — köztük kínaiak, mongolok, tibetiek, ujgurok, üzbégek, tatárok, kazahok, koreaiak — részvételével. Belső-Mongóliában a népi hatóságok kezdeményezésére újra megrendezték a lovaglásnak és más olyan nemzeti sportágaknak a széles néptömegekre kiterjedő hagyományos küzdelmeit, amelyeket a Kuomintang-reakció éveiben betiltottak.

A kínai sportolók tudása évről-évre fokozódik. 1953-ban például a kínai sportolók 19 új országos csúcseredményt állítottak fel atlétikában és kerékpározásban. Sikerrel szerepelnek a nemzetközi sportversenyeken is. A bukaresti IV. Világifjúsági Találkozó sportversenyein Vu Csuan-ju a 100 m-es hátúszásban 1:08.4 mp-cel első helyet szerzett.

A kínai sportolóknak az elmult évben elért eredményei — hangsúlyozza a folyóirat — a Szovjetunió és a népi demokratikus országok sportolóival fennálló baráti kapcsolatoknak az eredménye. A kínai sportolók kitartóan és rendszeresen tanulnak szovjet testvéreiktől.

A HASTINGSI NEMZETKÖZI SAKKVERSENY nyolcadik fordulójában Bronstein világos bábokkal a 33 lépésben győzelmet aratott Olaffson ellen. Tolus Matanovics elleni játszmájában gyalogelőnyt szerzett, majd erős időzavarba került, elnézte a játékot, s feladta a reménytelen játszmát. Az utolsó forduló előtt a következő a verseny állása: Bronstein 5.5 pont (1). Alexander 4.5 (1). Tolus Matanovics, Teschner és O'Kelly 4.5, Olaffson 3.5. Weld 3, Tartakower 2.5, Herne 2. Az utolsó fordulóban Bronstein Teschner, Tolus pedig Alexander ellen játszik. (MTI)

VALOGATOTT ASZTALITENISZEZOINK február elején Csehszlovákiába utaznak, és két mérkőzésen mérik össze erejüket a csehszlovák válogatott csapattal.

JÉGKORONGBAJNOKI MÉRKŐZÉSEK. Csütörtökön este két I. osztályú jégkorongbajnoki mérkőzést játszottak le a Műjégpályán. Az erős havazás a sok pályatisztogatás miatt igen hosszúra nyúlt a játékidők, s így a második mérkőzés a késő esti órákban fejeződött be. Eredmények: Bp. Postás—Bp. Építők 13:2 (5:1, 4:0, 4:1). Postás Keleti—Győri Vasas 1:1 (1:0, 0:1, 0:0).

A MAI SPORTMUSOR kiemelkedő eseményei: **Korcsolyázás:** A Szikra SE műkorcsolyázó- és néptáncversenyének szabadgyakorlatai. Műjégpálya, 16.30. — **Súlyemelés:** Béke Kupa sportkörti súlyemelő csapatbajnoki mérkőzések: I. csoport: Bp. Dózsa—Bp. Vörös Lobogó, IV. Dózsa György út 26, 16.30. II. csoport: Cs. Autó—Bp. Kinizsi, csepeli Sportcsarnok, 16. — **Vízilabda:** Téli Kupa mérkőzések a Sportuszodában 18 órától.

A RÁDIÓ MŰSORÁBÓL

VASÁRNAP

KOSSUTH-RÁDIÓ

6.00—8.00-ig: Reggeli zene. Közben **6.45:** a «Szabad Nép» mai vezércikke. — **8.00:** Hírek — **8.15:** Egy falu, egy nóta — **9.00:** Zenés fejtörő — **10.00:** Vasárnapi levél — **10.10:** Csillicsala csodái — **11.00:** Épülő szép hazánk — **12.00:** Hírek, lapszemle — **12.15:** Jó ebédhez szól a nóta — **12.45:** A rádió szimfonikus zenekara játszik, vezényel Somogyi László Kossuth-díjas, érdemes művész — **14.15:** Az Allami Népi Együttes énekkara énekel — **14.45:** Egy hét a külpolitikában — **15.00:** Könnyű kamarazene — **15.30:** Szív küldi szívnek — **16.00:** Anyegin. Részletek Puskin verses regényéből — **16.40:** Tánczene. Hangi — **17.40:** Kincses kalendárium — **19.00:** Hangi. Vezényel Toscanini — **20.00:** Hírek — **20.15:** A magyar opera története. IV. Bartók és Kodály operái — **21.15:** Tánczene. Hangi — **21.30:** A vasárnap sportja. Totóhírek — **22.00:** Hírek. Külföldi lapszemle. — **22.10:** Három magyar rádiójátékból — **23.00:** Közvetítés a Bartók-teremből — **24.00:** Hírek.

PETŐFI-RÁDIÓ

8.00: Keringőhangverseny — **8.30:** Református vallásos félóra. — **9.00:** Falurádió — **9.30:** Miska bácsi lemezesládája — **10.10:** Szórakoztató zenekari muzsika. Hangi — **11.00:** A Távol-Kelet zenéje — **11.35:** Szórakoztató zene. Hangi — **12.20:** A világirodalom humora — **13.00.** Orosz és szoviet balett-részletek. Hangi — **14.00:** Művészlemezek — **15.00:** Tudományos fejtörő — **15.20:** Boross Jolán énekel — **16.00:** Nyitányok és balettrészletek. Hangi — **16.40:** A rádió Gyermekszínház műsora — **17.20:** Gyárfás Miklós két vidám írása — **17.40:** Szórakoztató zene a moszkvai rádió műsorából — **18.10:** Bántay Vilmos fuvolázik — **18.45:** Kodály és Bartók népdalfeldolgozásaiból — **19.15:** Az épülő kommunizmus nagy országában. — **19.45:** A «Tartós békéért, népi demokráciáért!» című lap ismertetése.

A KISÉRLETI ADÓ MŰSORÁBÓL

20.00: Tánczene. Hangi — **20.40:** A Rádiószínház bemutatója: Nyugtalan ember. — **21.30:** Hangjegyzek. — **22.00:** Zenekari hangverseny.

IDŐJÁRÁS

A Meteorológiai Intézet jelenti: Várható időjárás ma estig: túlnyomóan borult idő, többfelé még havazás, időnként élénkebb északi-északkeleti szél. Hőfokok: Az éjszaka lehűlés kissé erősödik, a nappali hőmérséklet alig változik.

A fűtés alapjául szolgáló várható középhőmérséklet ma mínusz 1, mínusz 4 fok között lesz.

A budapesti színházak mai műsora

Operaház: Az Ifjú Gárda (7) — **Az Operaház Erkel Színháza:** Rigoletto (7) — **Nemzeti Színház:** Armány és szerelem (7) — **Katona József Színház:** Volpone (Bajza-bérlet 7) — **Madách Színház:** Romeo és Julia (7) — **A Magyar Néphadsereg Színháza:** Szellemesek (7) — **Fővárosi Operett Színház:** Luxemburg grófja (7) — **Ifjúsági Színház:** A kőszívű ember fiai (7) — **Ifjúsági Színház Kamaraszínháza:** Szeleburdi (7) — **Zeneakadémia:** Allami Hangversenyzenekar közreműködik Valentin Gheorghiu zongoraművész (A-bérlet 1. est 8) — **Bartók-terem:** Beethoven szimfonikus művészete. II. hanglemezbemutatásos előadássorozat 5. est (8) — **Fővárosi Vig Színház:** Ujpesti lány (7) — **Allami Faluszínház (Madách tér):** Amerikai tragédia (7) — **Vidám Színpad:** Nem a tükör görbe (7) — **Dégenfeld Színpad (Váci-út 63.):** Nebántsvirág (fél 8) — **Allami Bábszínház:** Hófehérke (5). 2:0 a javunkra (fél 8) — **Artista Varieté:** Nevetni emberi dolog (fél 7, fél 9).

SZABAD NÉP
A Magyar Dolgozók Pártjának központi lapja
Szerkeszti a szerkesztőbizottság
Kiadja a SZABADSÁG lapkiadóvállalat
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3. Tel.: *343—100, *142—220
SZIKRA Lapnyomda, — — — — —

Rudnay Gyula festőművész
Erdőszéle
A törzstagok III. kiállitása
Nemzeti Szalon, 1947. január 11.

ettel

MADONNA A KIS JÉZUSSAL.
Magyar neogót'' us utánzat (Stornó?). **XIX. század.**
Négykarélyos keretben.
Átm. 74 cm.

MÁRIA KORONÁZÁSA, alul címer
Magyar neogótikus utánzat, **XIX. század.**
48×39 cm.

Rudnay Gyula festőművész
Bábonyi táj
Borulás
Dombok
A törzstagok III. kiállitása
Nemzeti Szalon, 1947. január 11.

186. kép. *Ereklyetartó. Olasz, XIV. sz*

KÖRMENETI KERESZT,
az előlap közepén Krisztus-test, fent Agr
szárvégeken szentek. Hátlapján közép
Krisztus, szárvégeken evangelisták j
Olasz munka a XIV. századból.
Trébelt réz, famagon, mag. 44·5 cm.
A kölni Schnütgen-gyüjteményből Simor
vásárolta, 1884.
Keresztény Múzeum Esztergomban. I
művészeti Lap, V., 1884., 362. l. —
Károly: A kisplasztikai kiállítás. MI
1912., 122. l.

KÖRMENETI KERESZT,
vésett szárakkal, plasztikus Krisztus-testt
lapján vésetekkel.
Olasz munka, XIV. század. (Hamisítvány
Réz, mag. 42 cm.
Csányi Károly: A kisplasztikai kiállítá
XV., 1912., 122. l.

Rudnay Gyula festőművész
Bábonyi templom
Tájkép lovassal
Erdei ut
Oltárképvázlat
Törzstagok második kiállitása
Nemzeti Szalon, 1944. február 2o.

57a lap: Egy miniatura (40×31 mm) a *Szentlélek megjelenésének* jelenetét ábrázolja. Középen ül Mária, feje fölött a fehér galamb. Két oldalt három-három apostol. Lapszéldíszítés mint 7a lapon.

59a lap: Egy miniatura (82×54 mm), amelyen az ősz *Dávid király* látható. Zöld tájban térdepel a király. Köpenye kék. Mellette, a földön fekszik vörös kalpagja és hárfája. Az égboltón kék körben, aranyalapon az Atyaisten mellképe, kezében az arany világalmával. Lapszéldíszítés mint 15b lapon.

70a lap: Egy miniatura (82×54 mm), amelyen a *Halál és a lovag találkozása* látható. Zöldelő tájban a fehérleplű, barna, aranyozott berdájú, vigyorgó halál jobbkezével jobbkarjánál fogva húzza magához a tiltakozó lovagot, aki sötét rózsaszín köpenyben, piros sapkában van. Lapszéldíszítés mint 15b lapon. (332. kép.)

89b lap: Egy egész lapot betöltő miniatura (133×85 mm) *Joachim és Szent Anna találkozásának* jelenetét ábrázolja az aranykapuban. Az ecsetarannyal festett, gazdag architektúrájú keret, drágakövekkel, gyöngyökkel és camaïeu technikával festett konzolos kőfigurákkal díszített. A kékruhás, piroscsizmás és sapkás Joachim és a szürkeruhás, pirosköpenyes Anna egymást átölelik. (333. kép.)

95. levél hiányzik.

96a lap: (De Sanctissima Trinitate.) Egy miniatura (76×52 mm), amelyen a *Szent Háromság* ábrázolása látható. Kék és sötétpiros baldachin alatt ül *Krisztus* és az *Atyaisten*, a kettőjük között

Rudnay Gyula festőművész

Mulatozó társaság
Somogyi táj fákkal
Erdei ut
Erdő széle
Domboldal
Fasor
Lovasbetyárok
Erdőmélye
Facsoport
Csendes táj
Borus táj
Ménes

Borus erdei hangulat
falusi ház
Fás domboldal
Hajnalpirkadat

Festőművészek gyüjteményes kiállitása Pécs, 193o. október, november

332. kép. *22. (Mss. III. 172.) Horae Beatae Mariae Virginis. XV. sz. 70a lap.*

Rudnay Gyula festőművész
Czigányleány
Bábonyi akácok
Kondás
Szinyei Merse Pál Társaság művésztagjainak
negyedik kiállitása.
Nemzeti Szalon, 1913. november

680 körül: Szent Lukács.

ÉLSZLÁV SZOBRÁSZ, XVIII. század
Madonna
adombormű, 50×39 cm.

IAGYAR SZOBRÁSZ, XVIII. század
Krisztus
Krisztus keresztelése-csoportból.)
a, mag. 39 cm.

szárakból képezett ornamentika keretén: ez egyszerűbb kivitelezésben pontosan egyezik az esztergomi Graduale levéldíszeivel.

Az esztergomi Gradualéban a miniátor a lapokat többnyire csak kétoldalt, az alsó és a külső lapszélen látja el díszítéssel, amelyet nyugtalan, gazdagcsipkézetű, stilizált levélornamentikával, s gránátalmákkal képez. Az ágas-bogas nagy levelek kemények, duzzadtak, mintha modelljük fémből készült volna; a gótikus ötvösmunkák és faragványok nyugtalanul csavarodó, erősen csipkézett s plasztikusan kiképzett leveleit követik. A fodrozottszélű levelek elnyujtott, vékonyodó s kis csigába kanyarodó indaszárba végződnek. A miniátor a növényi ornamentika közé rózsaszín epret, szarvast, majmot, figurákat, zenélő, térdeplő angyalokat, lovas harci jelenetet stb. illeszt. A miniaturákkal díszített iniciálékat szélesebb, színes, többnyire zöld keret szegélyezi, amelyet sötétebb, világosabb színű vonalozás díszít. A betűket többnyire egyszínben tartott halványabb és sötétebb tónusokkal plasztikusan árnyékolt, gazdagon csipkézett levelek képezik, amelyeknek szára áttöri az iniciálék keretét és mereven kinyúlik a lapszélre. A miniaturák alapja többnyire arany, poncolt kockahálós díszítéssel. Tájképi hátteret csupán a Három királyok imádásánál, és a Templomszentelés ábrázolásánál találunk.

A miniaturákkal díszített pompás iniciálék mellett még tömérdek egyszerűbb iniciálét találunk a kódexben. Ezek kétfélék: Az egyik fajtájú iniciálé fekete, ritkán arany, vörös vagy kék vastag betű képezik, melyet hig festékkel színeze t levél, eper, groteszk férfifej, nő, pásztor, lovas, angyal, bagoly, majom, medve, stb. díszít. A másik fajta kaligrafikus modorban festett iniciálé: kék, zöld vagy vörös betűk,

Rudnay Gyula festőművész
Szinyei Társaság rendes tagja 1921
Szinyei Merse Pál Társaság VII. kiállitása.
Nemzeti Szalon, 1940. jan.febr.

Rudnay Gyula
Szinyei Társaság tiszteleti tag
Szinyei Társaság X. kiállitása
1948. február 14.

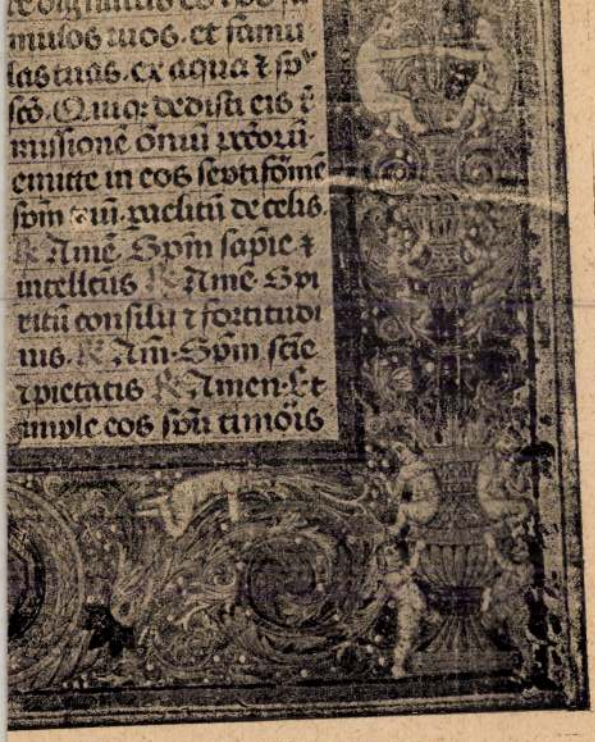

...ficale. (Filipecz-kódex) XV. sz. od lap.

Rudnay Gyula festőművész
Szeptember 04.
Szinyei Merse Pál Társaság VII. kiállitása.
Nemzeti Szalon, 1940. jan.

Tájkép.

Fa, olaj, 36×45 cm.

Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 112—113. l. — Maszlaghy II., 279. szám. — Gerevich: Az Újság 1916., júl. 20., 4. lap. — Gerevich: A primási képtár külföldi mesterei. Vasárnapi Újság, 1916., 825. l. — Gerevich PA, 250. l.

RAHL, CARL (osztrák festő, 1812—1865)

Krisztus a keresztfán

Vászon, olaj, 250×171 cm.

Jelezve lent jobbra: Rahl.

Maszlaghy II., 457. szám. — Gerevich: Az Újság 1916., júl. 20., 4. lap. — Gerevich PA, 249. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l.

RANFTL, JOHANN MATHIAS (osztrák festő, 1805—1854)

Kislány kutyával

Fa, olaj, 35×31 cm.

Jelezve lent jobbra: Ranftl 1850.

Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 112. l. — Maszlaghy II., 271. szám. — Gerevich PA, 250. l.

REULING, CARL LUDWIG (német festő, működött 1757—1775 között)

A szentgotthárdi csata (157. kép)

Vászon, olaj, 72×116 cm.

Rudnay Gyula festőművész
Szüreti mulatság 1
Bábonyi utca 1
Patakpart 1
Szinyei Merse Pál Társaság művésztagjainak
8-ik kiállitása. 1942. január 31.

rül: Kuruc csatajelenet.

húzott vászon, tempera, 150×73 cm.
aurálta Nikássy Lajos 1934-ben.

GYAR (?) FESTŐ, 1520 körül

zent István vértanú megkövezése

zent Lőrinc vértanúsága

Zer. Szent János lefejezése
tempera, egyenként 79×60 cm.
udapesti műkereskedelemből, 1941

GYAR FESTŐ, 1650 körül
isztranói Szent János Nándorfehérvárnál
kép)
ovális, olaj, 40×31 cm.
aurálta Nikássy Lajos 1933.

MDK

Rudnay Gyula, festöm.

a müncheni iskola mestereire emlékeztet de bensejében egészen magyar. Munkás és katona alakjai
/Svenska Morgonbladet okt. 13.- ik száma./
nem lehet elfelejteni.
Néha az osztrák Kokoschkára emlékeztet, de nála sokkal meggyözöbb R.Gy.

A stockholmi magy. képzöm.kiáll. /1928/ a svéd sajtóban. -MIP 1929 3.sz. 177.l.

MDK

Rudnay Gyula, festőm.

külön kiemelendő a Mienk-csoport tagja, ugy mint Glatz Oszkár is. R.nemzetközi tehetség, nagyon szeretheti Velasquezt, Goyát.
Svlsvenska Dagbladet okt.22.-i száma. Doktor Axel Sjöblom.

A stockholmi magy.képzőm.kiáll./1928/ a svéd sajtóban. -MIP 1929 3.sz. 177.l.

MDK

Rudnay Gyula, festöm.

művészetét Strindberg erőteljes fantáziájával hasonlitja össze.

Svenska Morgonbladet okt.5. száma

A stockholmi magy.képzőm.kiáll./1928 / a svéd sajtóban.-MIP.1929. 2.sz. 176.l.

MDK

Rudnay Gyula, festöm.

Stockholms Tidningen okt. 21.sz.-ban Gunnar Mascoll Silvestolpe svéd író méltatja a m. kiáll.-t és megemlékezik róla. Romantikus fantáziája Goyára emlékeztet. /Elmélyedt a klasszikus mester tanulmányozásába./

A stockholmi magy.képzöm. kiáll./1928/ a svéd sa[j]tában.-MIP 1929. 3. sz. 176.l.

NDK

Rudnay Gyula festő

grafikái az Art et Travail kiállításon 1957.

Oelbacher Anna:Genfi mozaik Nagyvilág 1957.
II.évf.5.sz.760.o. 765.o.

Rudnay Gyula

szép kis festm nyével szere-
pel, , mely életmüvének egyik gyöngyszeme.-.-

Végvári Lajos: I. Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Testészet IV.
Magyar Nemzet 1950. VIII.26.

MDK

Rudnay Gyula, festö

Szüreti mulatság. Olf.

Bp.Mücs. MK-II.Magy.Képzöm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.

Kat.8.1.

MDK

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő.

18 éves korában Nagybányára ment. Majd Hollósyt Münchenbe követte, a mesteri otthoni iskolájába. Párizsba is eljutott. Majd életébe változás állott be, hona jött Hódmezővásárhelyre. Pásztor Jánossal kiállítást rendez. 1918-ban Ernst Museumban gyűjteményes kiállításával megjelent őket.

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek. 105.
Bp. 1957

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Csokonai a kollégium diákjaival a debreceni Nagyerdőben — Toborzás. — című képe.

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek 107. l.
Bp. 1957.

Rudnay Gyula festő

M. D. K.

emlitve:

Darvas József. Képzőművészetünk időszerű kérdéseiről. Bp. 1954 28

Rudnay Gyula

festő MDK

"Tiszaparti táj"

"Vizhordó lány"

"Önarckép"

"Lovas legény"

Szabó Imre aquarell- és ceruzaportréja.

Draskóczy Pál arcképe

Vetró Lajos Endre és neje arcképe

Balogh bácsi/R.házigazda a/ és neje arcképe.

Kiss L.: Vás.müv. 212.o.

Rudnay Gyula MD K

festő

A szentesi rom kat. egyház 1910ben Endre Bélát bizta meg templomának müvészi freskokkal való kifestésével. Endre barátját Rudnay Gyulát hivta segitségül.
Jul. 18-tól okt. 13-ig végezték el a 8 freskó és 12 apostol falképe festését.
Tornyai A Jövendő három számában folytatásos cikkben ismertette a közös munkát.

Kiss L.:Vás.müv. 239-240.o.

Rudnay Gyula
festő

MD K

Pásztor János és Rudnay Gyula kollektiv kiállitása a bp.i Párisi Nagy Áruház Lotz termében 1911 márc 27- ápr.9-ig.

Kiss L.:Vás.müv. 244.o.

Rudnay Gyula
festő MDK

Reprodukciók/Kiss L.:Vés.müv. végén képtáblák/

38.kép: "Öreg paraszt" 1905-1906.
vizf. papir. 49x39. S zépm.M.
39.kép: "Szabó Imre arcképe" 1908.
vizf. papir. 56x44. Aradi muzeum
40.kép: "H árman valának együtt..." 1906.
szénr. papir. Ismeretlen helyen.
41.kép: "Ne szomorkodj pajtás!" 1906-1908.
szénr. papir. Ismeretlen helyen.
42.kép: " Kala János" 1906
olaj. vászon. 78x55 cm. Mgt. Bp.
43.kép: "János bácsi" 1906 körül
olajf. lemez papir. 46x33, Kiss Lajos tul.
44.kép: " Táncolók" 1908
olaj.vászon. 57x50. Szépm.Muz.
45.kép: " Szénahordás" 1910
tuss papir. Mgt Bp.

Rudnay Gyula

Cséplés

Kékruhás lány

Munkácsy -Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban, Budapest, 1928. katalogusa 16 lap

Rudnay Gyula

festő MDK

Reprodukciók:/Kiss L.:Vás.müv. végén képtáblák./

46.kép:" Kanális" 1906. körül.
kréta papir. Ismeretlen helyen.
47.kép:"Tanyai est" 1905-1908.
olajf. vászon. 59x81, Szépm. Muz.
48.kép:"Borus idő" 1905-1908.
olajf. vászon. 46x40. letét Szépm.Muz.
49.kép:"Tópart" 1905 körül.
lavirozott szépia. Ismeretlen helyen.
50.kép:"Önarckép" 1908.
olajf. vászon. Mgt. Bp.
51.kép:"Anya" 1908-1909.
olajf. vászon. Ismeretlen helyen.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

419) Falusi utca
Győri városi hur.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyséke.
Budapest, 1952.

27.C.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

642) Táncolók

643) Lovasok

644) Bolond Istók

645 Rézkarc

Egyéb köztulajdonból elveszett műtaigyak jegyzéke.
Bp. 1952.

45 l.

MDK

Rudnay Gyula

Michaus: De Telegraaf. 1921. máj. 29.

MDK

Reprodukciók.

Magyarorsz. művészeti csop.-jainak hiv. tárgymutatója. St.-Louisi kiáll. 1904.

1.

Rudnay Gyula festő MDK

1906 -év eseményei

A hmvásárhelyi korcsolyázó tóról készült rajzai

Kiss L. :Vás.müv 150.o.

" Tópart" akvarell

U.o. 151.o.

Vetró Lajos Endre arcképe

U.o. 153-154.

Hmvásárhelyi festőiskolája Tanitási elvei.

U.o. 154.-155.o. és 165-166.o.

Fényképe 1906-ból. Repr. 168.o. 29. kép.

"Melegedő nő" /1906/

U.o. 171.o.

Freskók /Pásztor János mütermében/:

"Táncolók","Tiszai táj"

U.o. 174-175.o.

Rudnay Gyula
festő

MD K

" Magyar toborzó" 1927.

Kiss L.: XX Vás.müv. 178.o. v.ö.287.o.55.jegyzet.

Rudnay Gyula
festő

MDK

1907-ben festi a Mezőgazdasági Muzeum részére Magyarország termény és állatállományát bemutato freskoszerü tájképeket.
Kiss L. Vás. müv. 180.o.

Festőiskolája. és a festésről vallott elvei.
U.o. 181-183.o.

A "Dongó" fejléce. 1907. repr.
U.o. 185.o. 31. kép.

Szabó Imre portréja. /1907./
U.o. 185.o.

Rudnay Gyula

festő

Tornai:"Vásárhely a jövő században" c. szindarabjának hátterét festette 1907-ben.

Kiss L.:Vás.müv. 188.o.

Rudnay Gyula
festő MDK

Az 1907-ben rendezett Fiatalok Kiállitására egy felhős tájképet küld be.
Kiss L.:Vás.müv. 191.o.

MDK

Rudnay Gyula festő
1878 –
(Nagybányán festett)

Parasztfiú (
Családi kör (olaj)
Pihenő csavargó (olaj)
Parasztasszony
} Déri Múzeumban.

Déri Múzeum Debrecen. Vezető a képtárba. Bp 1932. 5. kp.

M. D. K.

RUDNAY Gyula festő
(1878 –
Szüreti mulatság (1930 körül)
Foló

Bortnyik – Slevesy – Rabinovszky: 2000 év festészete Bp. 1943. 370., 371., 459.

MDK

Rudnay Gyula

Tájkép

Bencze László: A magyar képzőművészet mai eredményei /Gondolatok a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállításról/ Csillag, 1956. X. évf. február 352-353. l.

MDK

Rudnay Gyula

Benczo László:Magyar mestermüvek Csillag,X.évf.
1956.augusztus 344.l.

MDK

Rudnay Gyula

Ernst Mu. LV. kiáll. 1922. szept. 2 l.

MDK

B.V: Magyarország a római egyh.műv.i kiállításon.
Tér és Forma, 1934. 3.sz. 84 l.

MDK

Rudnay Gyula

Végvári Lajos:Szőnyi István Csillag.X.évf.
1956.szeptember 572.l.

M. D. K.

RUDNAY Gyula Pestő

Munkácsy örökségének egyik pogtatója

Bégvári 1958. 263., 268., 271

MDK

Rudnay Gyula festő

Bencze László: Válasz Bernáth Aurélnak. Csillag, 1954.VIII.évf. augusztus 1565.l.

MDK

Rudnay Gyula festő

Bencze László:Variációk egy témára Csillag,IX.évf.
1955.szeptember 1895.l.

MDK

Rudnay Gyula

Szinyei-Társ. ösztöndij-bizotts. tagja

N.Szal. 333. kiáll. Dijazott müvészek. 1925. márc. 1o l.

MDK

Rudnay Gyula, sz.1878.

Felhőtanulmány, vizf.

Ernst Muz. 18. auk. 1921. dec.
62 l.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

A szérüben, olaj
Beszélgetés a kertben, olaj
Lovas és szekér, vizf.
Kurucok esküje, "
Lóvásár
Az ut nentén, vizf.

Almássy-Teleki VIII. 1942.

37 1.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878. jan. 9. Pelsüc

Bohémek, olaj

Szépműv. Muz. uj szerzeményei kiáll. 1926-31.
1931. 28 l.

Rudnay Gyula

Faluŕészlet, olaj
Fasor, "
Menyecske korsóval, olaj
Tehén, olaj
Kompozició, olaj

Árverési Kiállítás, 1939. 3.rk.
32 1.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

Domboldalon, festm.

Ernst Muz. 51. auk. 1935. márc.
19 1.

MDK

Rudnay Gyula

Magy. Képirók Társ. kiáll. Szépmüvészet, 1941. 47-48 l.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

„Bolond Istók"

Nagy Lajos: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 162 l.

Rudnay Gyula

festő

M.D.K.

Templom előtt

Akt interieurban

Kompozíció

Férfi képmás

Tájkép

Anya gyermekével

Biraukció 1951. Budapest.

18l.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Csavargó -
Pásztorok.
Kézimunkázónő

Bizalkció 1957. Budapest.

24 l.

Rudnay Gyula, festő

Könyv jelent meg a nagalföldi festőkről a Szovjet m.-i TIT kiadásában.

— : Könyv jelent meg a nagalföldi festőkről

6. l

Népszabadság, Bp. 1960. nov. 7.

MDK

Rudnay Gyula, 1878-

Csipkekendős nő, festm.

Szántóföld, "

Ernst Muz. 48/a aukc. 1934.

37 l.

MDK

Rudnay Gyula

Új magy. képzőm. Föv.Közp. vándorkiáll. 1948.jun.
FÖG. bevez.tanulm. 11.1.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Méltatás.

Bozsó János képeiről.
Élet és Irodalom, 1960. aug. 12 — 11 kép.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.

Önarckép, of.

Férfi arckép, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 25 l.

Rudnay Gyula festő 14 Dk

Neve szerepel.

Debitzky István: „Szovjet képzőművészek látogatása Pécsett.

Dunántúli Napló. 1954. XI. évf. febr. 4. 4. l.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Csendélete

— 41 l.
Művészet, 1961. január. — 1 szám

M. D. K.

RUDNAY Gyula festő

Dercsényi László: Vásárhelyi tárlat

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 266. sz. 4. l.
nov. 9.

Rudnay Gyula festő

10 festmény c. látható

Debitzky István: „Az Új magyar Képzőmű" kiállítása"

Dunántúli Napló 1953. dec. 25. X. évf. 6. l.

MDK

Rudnay Gyula (festő)

Említett művei: Parasztházaspár, A vén kanász. (A Merőgerendásság a képzőművészetben c. kiállítás anyagából.)

Kürti Kabalin: A „Merőgerendásság a képzőművészetben" kiállításról. Alföld, Debrecen, 1960. 2. sz. 85. l.

MDK

Rudnay Gyula

Csipkekendős nő

Tájkép

Önarckép

Magy.müvészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.

12. l.

Rudnay Gyula, 1878-

MDK

Nagybányai utca

Pihenő hegedüs

Nagy.művészet 1800-tól. Szépmíves. 1949.

12. 1.

Rudnay Gyula, festő 1794

Mestere volt Pekáry István festőművésznek.

Péter Imre: Jegyzetek Kisfaludy Károlyról 9. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. febr. 3

Rudnay Gyula festő

Az „alföldi festészet" egyik kiemelkedő egyénisége.

Péter Imre: Holló László festőművész gyűjteményes kiállítása a Műcsarnokban

B. I.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 49 évf. febr. 12

10.0

MDÚ

Rudnay Gyula (festő)

1922-ben közös kiállítása volt Blattner Gézával és Csók Istvánnal.

Mody György: Debrecentől Párizsig és vissza.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 96. l.

MDK

Rudnay [Gyula festő]

Szabadiskolája volt Makón. (Más vonatkozásban is említve.)

Szabó Endre: Műterem. (Almási Gyula Béla).

Tiszatáj, Szeged, 1960. december. 6[illegible]

MDK

Rudnay [Gyula festő]

(Futólag említve.)

(p):

[redacted] A VII. Vásárhelyi Őszi Tárlat.

Tiszatáj, Szeged, 1960. november. 4. l.

MDK

Rudnay Gyula, festőművész tanár

Képzőm.Főisk.ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.
19. 1.

Rudnay Gyula festő, grafikus M.D.M.

297 – Ünnepi lakoma; Bolond Istók;
306 Vízhordó, Pásztorlány; Babonyi táj; Magas fák; Dombvidék; Játszó koldusok (repr.); Egy öreg magyar; Naplemente;

Ungarische Graphik. Bev: J. Conrad. Zürich 1924. 16

MDk

Rudnay, Julius

festő

akadémikus hagyományok ápolója

Gachot. François: Modern Hungarian Painting
The Hungarian Quarterly / 1936 I 91.

, MDK

Rudnay Gyula

Kovács László: A III. M. Képzm. Kiáll. SzN. 1953. jan. 9.

Rudnay Gyula MDK

"Festmény" repr. 32.o.

Molnár B. tulajdona.

Lengyel István: Látogatás Molnár Béla professzornál.
Muterem 1958 I. évf. 9. sz. 30-32.o.

Rudnay Gyula

MDK

tanitványa Mághori Vargha Béla az ő művészetéhez kapcsolódik.

Kovács Gyula: Mágori Vargha Béla.
Müterem 1958 I. évf. 6. sz. 38-39.o.

K. D. K.

RUDNAY Gyula festő
(1878 –
Csiphekendős nő (1920 körül) Fotó

Bortnyik - Ilevesy - Rabinovszky: 2000 év
festészete Bp. 1943. 229. l. 459. l.

M. D. K.

RUDNAY Gyula festő

Bp. Országház „Pusztaszeri győlés" gobelin-terve 1926-28 (40. kép)

Egry Gergely - Wellisch Jenő: Az Országgyűlés
58., 60., l.,

Rudnay Gyula festő

MDK.

Menekülő anya" c. képe.

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek. 108 lap Bp. 1957.

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

A „Művészet" c. folyóirat részére készült kéziratrajzai.

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek.
Bp. 1957.

110.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Csipkekendős asszony. — Korsák. — c. képei

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek. 1091.
Bp. 1957

Rudnay Gyula

Algemeen Handelsblad. 1921. mfj. 3.

MDK

Magy. művészet a san-francisci kiállitáson.
Az Ujság, 1916, okt. 27. 14 l.

[illegible]

Rudnay Gyula, sz. 1878

Virágcsendélet
Olvasó nő
Anya gyermekével
A pajta előtt
Golgota

[illegible] 55. [illegible] 1937. 32 1.

MDK

Rudnay Gyula festő
Rajz

Müvészi Interieurök rt. I. auk. 1917, márc.
4 l.

MDK

Rudnay Gyula festő
Szinvázlat

Művészi Interieurök rt. I. euk. 1917, márc.
4 l.

Rudnay Gyula
festő M DK

Kapcsolata Koszta Józseffel
Közös kiállitás és közös müvésztelep tervük.
Levelezésük
Bényi: Koszta 42-43.o.

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

Méltatés.

Bizankiró 1958. Budapest.

8 l.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K

A muzeum rendezésében zajlott le a 70 éves festőművész ünneplése.

Sebyn Ede: A Tiszta István Muzeum története és ismertetése, Baja 1958.

16 l

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

Jubileumi kiállítása

Solymos Ede: A Türr István Múzeum története és ismertetése. Baja, 1958. 23 l.

M.D.K.

Ruchmay Gyula festő

M.D.K.

Kiállítása. 1953-ban.

Solymosi Éde: A Türr István Múzeum története és ismertetése. Baja, 1958. 231

M.J.M.

Rudolf Steiner

F.15.

Mi collezione. 1913-6 circa

Agricoltura. Il corso tenuto a Koberwitz nel 1924.
Ed. Antroposofiche. Roma, 1952

2.38

M. D. K.

RUDNAY Gyula festő

1896-ban Nagybányán tartózkodott

Rébi Bn. 1954. 324. l.

M. D. K.

RUDNAY Gyula festő

1901-ben Nagybányán lattórko-
dott

Réti Bp. 1954. 325. l.

K. D. K.

RUDNAY Gyula festő

1899-ben Nagybányán a Hollósy-iskola növendéke

Rédei Ks. 1954. 325. l.

M. D. K.

RUDNAY Gyula festő

Kiállítás műveiből 1953

Művért. 1955. 1. sz.

Végvári Lajos: Tíz év kiállításai 81. 1.

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

Tornyaival a vidéki alet képzőművészeti
fellendülésén. fáradozik

Bodnár Éva: Tornyai János
M.M.M. Évkönyve 1952, 204 l.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Egyénisége és művészete nagyobb, mint Tornyaié.

Bodnár Éva: Tornyai János
M.M.M. Évkönyve 1952, 205 l.

Rudnay Gyula festő

Könyvszemle. Kiss Lajos: Vásárhelyi művészélet
Művért 1957. VI. évf. 4. sz. 332. l. 333. l.

MDK

Rudnay Gyula festő

Szöveg-archiv anyagából

Dávid Katalin: A Művészettörténeti Dokumentációs Központ Adattára Művért 1957.VI.évf.4.sz.321.l.
322.l.

Rudnai Gyula MDK

"Paraszt házaspár" Repr.

Müterem 1958 I. évf. 5. sz. fedőlapon

MDK

Rudnay Gyula

Pécsi Képzőmüv. és Műbarátok Társ.Kiáll. Pécs, 1932. márc. 6 l.

MDK

Rudnay Gyula

Parasztasszony, rézk.
Játékosok, "

e.a: A modern grafika képes atlasza. Magyar Művésznő, 1928. 4o4 l.

5.02.

Rudnay Gyula
A bajnok, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 2 l.

BOCSÁRLAPUJTÖ /Bojár/ 1

Salgótarjáni járás

Története: /Azelőtt Lapujtő/.

a részén, ahol most a Mocsáry-

amelyet az 13o3-ik évi somosu-

mával felvett oklevél szerint

ség 1722-ben még szabad, vagy

még Fényes Elek, Magyarország

Lapujtő csak később keletkezet

Mikófalva és Bocsár Lapujtővé

Egyébként a Kácsics-nemzetség

jén Kacsics-nembeli Illés ágá

Leuszták, Mikó és Jákó birtok

pártolásuk miatt Róbert Károl

kaiktól s azokat azévben Szé

Rudnay Gyula MDK

Bényi László: A 75 éves R. Gy.
Élet és Tudomány IX/3 (1954) 79. Egy képpel
Ism.: Műv. Ért. 1955. IV. évf. 2. sz. / 322.o.

Rudnay Gyula,

MDK

"Érezzük hogy Munkácsy magyar volt, ezen a réven is különbözik kortársaitól. Érezzük, hogy Koszta József vagy Rudnay Gyula sehol másutt el nem képzelhető mint nálunk... meg is fogjuk tudni mondani, hogy miért... De... Ember legyen, aki Madarász korai főmüveit, azoknak formanyelvét magyarság szempontjából el tudja választani a korabeli francia festészettől, vagy Székely Bertalan egész oeuvrejét a némettől. Ez a munka már százszorta bonyolultabb, holott az is világos, hogy Madarász is, Székely is magyar festő".

258.o. (Genthon István előadása a vita negyedik kérdéscsoporjáról: "Magyar sajátságok".)

Entz Géza: Vita a magyar középkori művészet kutatásáról (1945-1955.)
Müv. Ért. 1955. IV.évf. 2. sz. 256-~~7~~ 261.o.

Rudnay Gyula festő

M. D. K.

Adalékok Munkácsy stílusának alakulásához.
Végvári Lajos

M. M. M. Évkönyve 1951. 88. old.

Rudnay Gyula festő

Élet és Irodalom II. 5 n. 1958 jan. 31
Paku J: Vásárhelyi művészélet

Rudnay Gyula , grafikus MDK

huszas évekbeli döntő kezdeményezése teljesen elsikkad Servolini könyvében.

Genthon István recenziója Servolini, Luigi: L'incisione originale in Ungheria (Bologna 1953) c. művéről.
Müv. Ért. 1956. V.évf. 1. sz. 83. o.

RUDNAY Gyula

Bencze L: Kók Istvánról

Szodalmi Lipsáj 1955 u erf 26 n. jun. 25, 5 l

RUDNAY Gyula

Péter Imre: P. Bak János kiállításáról

Művelt Nép, 1955 II évf. 22. n. május 29, 3 l.

RUDNAY Gyula

N.N: Felszabadult hazánk tőjai

Művelt Nép, 1955. VI. évf. 14. sz. április 3, 6 old.

MDK

Rudnay Gyula

Bolond Istók, rézk.

Árverési Közl. 1931. 2.rk.sz.
41 l.

MDK

Rudnay Gyula Kossuth-dijas,

P. Bak János olajfestménye

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 5 l.

MDK

Rudnay Gyula

Elek Artur: Uj magyar grafikai művészet.
Erdélyi Helikon, 193o. jan. 14 l.

MDK

Rudnay Gyula

Vihar, olaj

A Gyüjtő. 43. auk. 1921. márc. 1o l.

MDK

Rudnay Gyula

Vihar után

Pihenő lovak

Krisztus Pilátus előtt

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1933. ápr.

41 l.

MDK

Rudnay Gyula, sz. 1878.jan.9. Pelsüc.

Nagybábonyi utca, olaj

Szépmüv. Muz. uj szerzeményei, kiáll. 1924-26.
1926. okt.

14 l.

Gyulaj /Tolna/

R.k.templom, homlokzat előtti t
Épült 1752-ben.

/Stippek József, 1945/

MDK

Rudnay Gyula

Lyka K: Nagy m. müvészek. Bp. 1957.

1o4-11o 1. és képek.

yal, homlokzati fülkékben 1-1 szobor.
zthajó. Épült 1810-ben.

MDK

Rudnay Gyula festőművész.

Ybl E: Képzőművészet. Budapesti Szemle,
1927. nov. sz. 297 l.

M. D.K.

RUDNAY Gyula festő

Szp. képzőművészeti Főisk. tanára

Nagybányán a Hollósy iskolában dolgozik

Déti István: A nagybányai művésztelep

Bp. 1954. 15., 37, 127., 241., 320. l.

MDE

Rudnay Gyula festőművész
a Képzőm. Főisk. rektorává választva

Képzőm. Közl. 1953. 2.sz. 7 l.

MDK

Rudnay Gyula

Arbeiter Zeit. Basel. 1944. jun. 26. grt: Moderne ungarische Kunst im Kunstmuseum.

Rudnay Gyula.

A Munkácsy Céh első kiállításán képe megpróbálva került.

Magyarság. 1928. Nov. 13.

Rudnay Gyula.

a Munkácsy Céh vezetőség választásán az öregek tanácsába választották.

Magyarság, 1928. márc. 7.

Rudnai Gyula

MDK

1 kópe repr.

Ybl,Erwin des Peintres du XXe siecle a l'exposition hongroise en Suisse. Pro Arte. Geneve. 1944. jun.

MDK

Rudnay Gyula

Die Tat /Zürich/. 1944. ápr. 5. Moderne ungarische Kunst im Kunsthaus.

MDK

Rudnay Gyula

Rheinwald, Albert: L'Art hongrois d'aujourd' hui. Journal de Geneve. 1944. máj. 23.

Rudnay Gyula

Fantrin: Arte ungherese moderna esposta a Zurigo. Il Dovere. Bellinzona/ 1944. ápr. 1o.

MDK

Rudnay Gyula

részt vett Pittburgban a Carnegie Institute 25. n
nemzetközi kiállitásán.

Pesti Napló 1926. dec. 22.

Rudnay Gyula

Tanás Galéria. 73/a.sz. 1936. máj.

MDK

Rudnay Gyula

Magyar Müvészet. 1926. 543 l.

MDK

Rudnay Gyula

Neue Berner Zeit. 1944. febr. 9. J.B: Kunsthalle Bern. Ungarische Kunst.

Ridnay Gyula

National-Zeitung. Basel. 1944. jan. 24. Ungarische Kunst in Bern.

MK

Rudnay Gyula

L'Express. 1944. mérc. 9. B.Bte: Une exposition remarquable a Neuchatel. La peinture hongroise moderne.

Rudnay Gyula

Der Bund. Bern. 1946. März. 28. B.A: Ausstellung ungarischer Kunst in Kunstmuseum.

MDK

Rudnay Gyula

Lámpafénynél, of.

Árv. Csarnok 1942 máj. 1o4. aukc. 12 l.

Rudnay Gyula

Basler Nachrichten. 1944. jun. 20. ay: Neuere ungarische Malerei.

MDK

Rudnay Gyula

Baur Albert: Moderne ungarische Kunst. Zur Ausstellung im Kunstmuseum. National Zeitung. Basel, 1944. jul.7.

MDK

Rudnay Gyula

Milanóban aranyérmet kapott

Az Est, 1929. ápr. 17. 4 l.

MDK

Rudnay Gyula

Die Weltwoche. Zürich. 1944. ápr.25. /ey: Ungarische Künstler im Zürcher Kunsthaus./

MDK

Rudnay Gyula

Berner Tgablatt. 1944. febr. 18. Moderne ungarische Kunst in der Kunsthalle.

Rudnay Gyula

MDK

A Szinyei Társaság 1926. a Bradfordban és Brüsszelben tartott kiállításon önálló kiállitással mutatkozott be. Fenti művészt a belga királyné kitüntette.

Pesti Hirlap. 1927. évi nagy naptára. 147 l.

MDK

Rudnay Gyula

Y.E.

Uj szerzemények a Szépmüv. Muzeumban. B.H. 1934.
jun. 17. 2o 1.

MDK

Rudnay Gyula

Áll a nagy kiállitás a Vigadóban. Dumántul. 193o. okt. 3o. 6 1.

MDK

Rudnay Gyula

Angyali üdvözlet c. képét megvette a római Galeria Moderna.

Szinháza Élet, 1935. 4.sz. 64 l.

MDK

Rudnay Gyula

Cifka P: Festészetünk a VI.M.Képzm.Kiáll. tükrében.
MN. 1956. jan. 7.

MDK

Rudnay Gyula

Martinet, Edouard: L'art hongrois moderne. L'Illustré. Lausanne. 1944. jun. 8.

MDK

Rudnay Gyula

Pogány Kálmán: Séta a téli tárlaton. A Lakás, III. évf. 11.sz. 174 l.

MDK

Rudnay Gyula

Ybl Ervin: Az Ernst-Muzeum uj csop.kiáll. Budapesti Hirlap, 1929. febr. 24.

MDK

Rudnay Gyula

Varga N.L: Ismertető a művészi grafikához. Bp. 1943.

MDK

Rudnay Gyula festőművész.

c.a: Öt fiatal művész. Az Újság. 1925. szept.13.

MDK

Tóth Gyula festőművész

vizf.

Ernst Múz. XXXII. csop. kiáll. 1925. szept. 4.
6, 14 l.

MDK

Rudnay Gyula (1878 - 1956) festő

Betyárok

Parantházasjuár

Bényi L.: Az Alföld képben és versben. Békéscsaba, kiállítás. Bp. 1952 6.

MDK

Rudnay Gyula

1917-ben festett „Öreg parasztpár"-a
képe szerepel a Műcsarnoknak a Nagy
Októberi Szocialista Forradalom 40. évfordu-
lója tiszteletére rendezett kiállításán.

Artner Tivadar: Egy kép. A Műcsarnok
nagy kiállításáról.
Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 48. sz. [4. l.]

MDK

Rudnay Gyula

(Barcsay Jenő mestere; Barcsay évekig dolgozott R. Gy. vásárhelyi művészetelepén.) (más adat nincs.)

Artner Tivadar: A vásárhelyi fiatal művészek vallomása.

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 45. sz. [4. l.]

MDK

Rudnay Gyula festőművész

78 éves korában meghalt. Pénteken helyezték örök nyugovóra a Kerepesi temetőben. Vizkorda-ja repr.

Rudnay Gyula.
Magyar Hírlap, Bp. 1957. 2. sz. (2. l.]

Rudnay Gyula, 1878.

Tyukok, sz.rajz

Magy. Nemz. Renaszánsz Társ. IV. kiáll. 1923. 9 l.

Rudnay Gyula,sz. 1878.
Őszi táj, olaj

N.Szal. III. aukc. 1924. 12 1.

Rudnay Gyula

Menekülő asszony, olaj
Táj, "
Tájkép, "
Kozák, "
Önarckép, "
Asszony kancsóval, "

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 15 1.

Rudnay Gyula

Courrier de Geneve. 1944. máj.31. J.de F: L'art moder
ne hongroise au Musée Rath.

Rudnay Gyula

Táj, olaj
Anya, olaj

Uj magyar képzőművészet. Fővárosi Képtár bányavidéki vándorkiállitása. 1948. jun. 32 l.

Rudnay Gyula

Szüreti mulatság, olaj

II. Magy. képzőmüv. kiáll. Műcs. 1951. nov.

8 l.

Rudnay Gyula
Anya gyermekkel

Tamás-Galéria CXVIII.kiállitása, 1941. febr.
2 1.

Rudnay Gyula 1878....

Vágtató lovasok az erdőszélen, olaj

Mulatozók a templom előtt, olaj

Interieur, szén

Tájkép, vizf.

Menekülők a vizparton, olaj

Mű- és Régiségkereskedelmi Váll. IX.Művészeti aukció. Bp. 1948. 19 l.

Rudnay Gyula
Tájkép, vizf.
Esti táj lovakkal, olaj vizf.
Borus táj, olaj vizf.
Itatónál, olaj vizf.

Alkotás Müvészház XVI. kiállitása. 1943.
aug. 4 l.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
1904. márc. 1.

Rudnay Gyula

Lótanulmány, olaj
Hódmezővásárhely, szinezett ceruza
Szénásszekér, vizf.
Falurészlet, olaj
Olvasó nő, olaj
Leányképmás, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2.rendk.sz.
49-50 1.

Rudnay Gyula

Önarckép, olaj

Krumplihámozónő, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2.renk.sz.

49-5o l.

Rudnay Gyula
Tehén, olaj
Falusi utcarészlet, olaj
Fasor, olaj
Nő korsóval, olaj
Roham, olaj
Pásztorleány, rézkarc

Árverési csarnok, 1939. 21-22 l.

...etőzetet, mely zsindelyes volt,
...ék, oldalán lekontyolva. Kőfallal
...nyzik. Homlokzata előtt nyolcpillé-
...Vastagfalu épület. Déli homlokzata
...ztott, ezeken egy-egy bujtatott
...i ablak.
...öbb fiókos boltozatu szobával, me-
...a, bujtatott rácsu ablakok világitanak
... építettek hozzá.
...l.

...házak az észak-magyar vagy palóc
... A hagyományos palóc népi épité-
...b megoldásu /boronafalas, ravásos-
...tt falu/ faházak már ismeretlenek.
...vertfal, ujabban vályog- és tégla-
...és épitőanyagban is egyaránt átme-

Rudnay Gyula
Tájkép, rézkarc
Fasor, rézkarc
Lovasok, rézkarc
Csikós, rézkarc
Tájkép, rézkarc
Naplemente, rézkarc
Kártyások, rézkarc
Árverési csarnok. 1939. 21-22 l.

ok, ajtók, falmezők, a helytelenül
részletek tömeges alkalmazását jel-
éges oromfalas ritmus összhatásában
épet alkot. A lakóházak oldal ~~fol~~-
észt oszlopokkal vannak alátámaszt-
nélküli, ereszes megoldás is gyako-
gazdasági épületek zömükben ujabb
egy-két évtized erős átalakitását
zeti szempontból jellegtelenek.

:

omfalas, falpillérekkel tagozott

omfalas, falpillérekkel tagozott ut-
y, széles nyeregtetős, a lakóházzal
apúzattal, nyitott szinnel.
pi müemléki szempontból figyelemreméltó

Rudnay Gyula
Tehenek, olaj

Árverési csarnok. 1939. 21-22 l.

ás, szabálytalan alaku, patakmenti
eépitéssel.

k/
lott itt templom. Épült 1788-1789 körül.

ti toronnyal. Egyenes, záróköves bejá-
ves, záróköves ablak, majd tornyon
dalt félkörives ablakok, felette óra-
k, fémmel fedett toronysisak. Hajó
i ablak, sekrestye bujtatott vasrácsos,
i falon három ablak, egyenes záródásu

tek, Flórián és több egyházatya, fe-
, Mária, Anna, apostolok. Jelezve lent
Falconer pinxit Buda. A zsufolt és moz-
ép 179o körül készülhetett. (000 kép)
tte egy-egy térdelő angyalszobor. Bal
. század eleje.
ialán dombormü: Magvető, homloklapján
vangelista.

Rudnay Gyula
Öreg paraszt, olaj

Szent-György-Chán XI.VI.művészeti aukciója. A Gyüjtő.
I.évf. 2.sz. 5 l.

nő mellképe. Szürkéskék háttér előtt
ü. Pasztell, 39 x 48 cm. Az előbbi-
Bernard pinx. 1763. 3./ Tájkép háttér
fiu. Olasz mester, XVII. század.
tt keretben. A bécsi Harrach-palo-

dió-, diógyökér- és jávorfából, dom-
nyu ajtókkal, ezeken szines fákból
XVIII. század második fele.
ökér boritással, hajlitott homlokzat-
ható irórésszel, fent kis fiókok kö-
tagolt hullámos vonalu párkányzattal.

llá alakitva, alsó része u.n. vasfa a
. relief en creux faragással lombdi-
minta, szabálytalan peremmel. Szilé-

Rudnay Gyula, szl.1878.

Tyukok, szinezett rajz

Magy. Nemzeti Reneszánsz Társ. IV. aukciója Bp.1923.

9 l.

Rudnay Gyula
Cséplés
Kékruhás lány

Munkácsy-Céh I. kiállítása. Nemz. Szal. 1928. nov.
16 l.

Rudnay Gyula
Kékruhás lány, repr.

Munkácsy-Céh I. kiállítása. Nemz. Szal. 1928. nov. 1.

Rudnay Gyula
Öreg magyar ember, rézk.

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Muz. kiáll.
Nemz. Szal. 1937. jan. 19 1.

Rudnay Gyula

Cemisetti, Charles: L'exposition d'art hongroise moderne. Marchal Magasine. Lausanne, 1944. jul.

Rudnay Gyula

The Studio, London, 1925. ápr. képekkel

Rudnay Gyula

Kirándulók
A lakoma
Szegényember
Dombtető
Tanya
Hegyoldal
Szüretelők
Betyárlegények

Festőművészek képzőművészeti kiáll. Pécs, 1938. jan.
ciml. 4-5 l.

Rudnay Gyula

Sáros uton
Templom előtt
Betyárlegények
Félegyházi szélmalom
Bábonyi ucca

Festőművészek képzőművészeti kiáll. Pécs, 1938. jan.
ciml. 4-5 l.

MDK

Rudnay Gyula
Lovasok, festm.

XX. század magy. festészetének kialakulása. Tamás Galéria XXXVI. kiáll. 1931 okt.

Károlyi-palotában rendezett képzőművészeti kiáll.
1927 febr. 1.

MDK

Rudnay Gyula

Történelmi jelenet, pastel.

Golgota, "

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria. 1948.

Károlyi-palotában rendezett képzőművészeti kiáll.
1927 febr. 1.

Rudnay Gyula

Farkas Zoltán: Mai festészetünk és közönsége.
Magyar Szemle 1929. VI.k.1.sz. 18 l.

Rudnay Gyula

Kessy,Gabrielle Z: Arte Moderna ungherese. Gazzetta Ticinese. Lugano. 1944. szept. 21.

Rudnay Gyula

Gazetta Ticinese. Lugano. 1944. szept.27. Rapido sguardo alla mostra d'arte ungherese a Locarno.

Rudnay Gyula

Csokonay, festm.
Gróf Jankovich Bésán Endréné urnő arcképe, festm.
Szeptember, festm.
Lovasok az erdőn, "
Viharostáj, "
Csatajelenet, "
Pártos ut, vizf.
Cigányok, festm.

Ernst Múz. CIII. csoportkiáll. Bp.1929. febr.
cimlap, 8 l.

Rudnay Gyula

Lakoma, festm.
Őszi táj, "
Bohémek, "
Lovasok, "
Toborzás, "
Bábony utcája, festm.

Ernst Múz. CIII. csoportkiáll. Bp.1929. febr.

cimlap, 8 l.

Rudnay Gyula, Lipót-rend lovagkereszt

Ujság 1926. jul. 25. Magyar művészek belga kitüntetése.

Rudnay Gyula

Fels,Alice: Rückblick auf eine Ausstellung moderner ungarischer Kunst. Das Goetheanum. Dornach, 1944. okt. 1.

MDK

Rudnay Gyula

A Műterem karácsonyi kiáll. Magyar Nemzeti Művészet. 1938. 5.sz. 1o4 l.

MDK

Rudnay Gyula

Ernst-Múzeum XVII. csop.kiáll. 1921. szept.
2 1.

MDK

Rudnay Gyula

Y.E: A Müterem kiállitása. Bpesti Hirlap 1938. szept. 13.

Rudnay Gyula
Tájkép
Csipkekendős nő

Ernst-Múzeum CXXXI. /jubilária/ kiállítása.
1932. május, 9 l.

Genthon: RMF, 46. l. — Pigler: Evag. 123 — 129. l. (Képei 126. és 123. l.) — Éber László: Könyvismertetés MM, X., 1934., 255. l. — Pigler: Pótlások, AÉ XLVII., 1935., 169. l. — Csánky Miklós: A szepesi és városi táblaképfestészet 1460-ig. Bp. 1938., 9. l.

SALZBURGI FESTŐ, 1450 körül

Epitáfium, Kalászos Madonna előtt térdelő lovaggal (151. kép)

Fa, tempera, 60·5×45 cm.

Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsujhelyi és Ipolyi Arnold gyüjteményéből.

Pigler szerint a térdelő lovag melletti sárkány a III. Frigyestől 1468-ban alapított Szent György-rendre utal. A lovag rajta térdel a sárkányon s e motívum csak annyit jelenthet, hogy a lovag neve György; ily késői datálást a kép stílusa nem enged meg.

Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemählde... Bécs 1839., 30. szám. — Frimmel: Lexikon der wiener Gemäldesammlungen II. kötet, München, 1914., 179. l. — Gerevich IPGY, 87. l. — Pigler: La vierge aux épis. Gazette des Beaux-Arts, 74. évf. II. kötet, Páris, 1932., 136. l. — Pigler Evag 134. l. (Képe 135. l.) — Éber László: Könyvismertetés. MM, X., 1934., 255. l. — Pigler: Pótlások, AÉ., XLVII., 1935., 169. l. (Benesch szerint a halleini mester műve.) — Hoffmann Jegyzetek 24. l.

Rudnay Gyula
Betyárok, olajf.
Falun áthajtó szekér, olajf.
Parasztlakodalom, olajf.

Magyarország a képzőművészetben. III. kiáll.
Nemzeti Szalon, 1940. február. 11 l.

Rudnay Gyula festőmüvész
Szinyei Társaság harmadik kiállitása
Ernst Muzeum, 1931 január, 10.l.

122. lap
lap. apr. 27.

nárium helyiségében maradt. A
lemezek közül néhány darabot s
visszaszolgáltatás céljából. E
mel együtt ezeket is ládába cs
nálam maradt lemezanyag azonba
lékbizottságtól annak idején k

Állandóan tá
őszintén szólva, régen megfeled
tiszteletemet tenni Nagyságodn
egyik alkalommal sem tette szó
kalmam lett volna visszaszolgá
14 napon belül szolgáltassam v
képtelen vagyok eleget tenni.

Rudnay Gyula festőművész
Nagy Zoltán: Az alföldi tájkép
Puszták Népe, Hódmezővásárhely, 1947, jun.sz.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M.

190 5 évi 21605. számv. sz.

III. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos följegyzése kéretik.

A müemlékek tek. orsz. bizot

Folyó évi szep
529. sz. a. kelt becses úti
csém Sztehló Ottó másod-
ronára, Gyalus László épi
női utiszámláit 87 K. 80

Rudnay Gyula festőművész
Szüret, olajf.
Szinyei Társaság jubiláris kiállitása
Ernst Muzeum, 1945

ére utaljon ki. Budapest, 1927. május

téből: Dr. Rónay Zoltán s.k. miniszteri

os másolat hiteléül:

Szavó Ki Kál

hiv.igazgató.

Rudnay Gyula festőművész
Vágtató kocsi, aquarell
Szinyei Társaság jubiláris kiállitása
Ernst Muzeum, 1945.

tól

hó 17. n.

KIR. MAGYAR EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST, VIII, MÚZEUM-KÖRÚT 6

c/S

Rudnay Gyula festőművész
Interieur, olajf.
Szinyei Társaság jubiláris kiállitása
Ernst Muzeum, 1945

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
834/1907. szám.
Érkezett: november 22.

Rudnay Gyula festőművész
Vásár, olajf
Szinyei Társaság jubiláris kiállitása
Ernst Muzeum, 1945

tésére történt meg: kedves kötelességem-
nek tartom Méltosagodnak irántam táp-
lalt jóindulatainak ebben az alakban való
megnyilatkozását hálasan megköszönni
azzal, hogy örömmel részt fogok venni a
Bizottság munkálkodásában szerény
tehetségemhez képest.

Kiváló tisztelettel vagyok

Kész szolgája

Hatvani Gyula

Rudnay Gyula festőmüvész
Nemesleány és szolgája
A Szinyei Társaság brüsszeli kiállitása
Magyar Müvészet, 1926, 5.sz. 297, 298, 299, 301, 302 l.

Mese Pál

réz
Mennek
Betyár
Fuvarosok
Pihenő Lovak
Csavargó

— 25 —

Bevétel

6000 Kor: nával: hatezer
Korona, A MOK. -tól
posta utján bevételeztetett.

Ácsa, 1922. május 16-án

Rudnay Gyula festőművész
Sz.T.II.K.Budapest, Sz.T.K.Bradfort, Bruxelles, Céhbeliek, Drezda, München, Carnegie Inst.Pittsburgh.N.Sz.V.K.Kecskemét, Nagykőrös, Pécs Szombathely, Sz.T.K.Békéscsaba.
Musée Moderne Bruxellés, a képviselőház számára készülő "Honfoglalás" c. szönyegkárpit kartonja.

A Szinyei Társaság rendes tagjainak 1926. évi művészi és irodalmi müködése.
Jeszenszky: Szinyei Társ.Ért.1927.II.

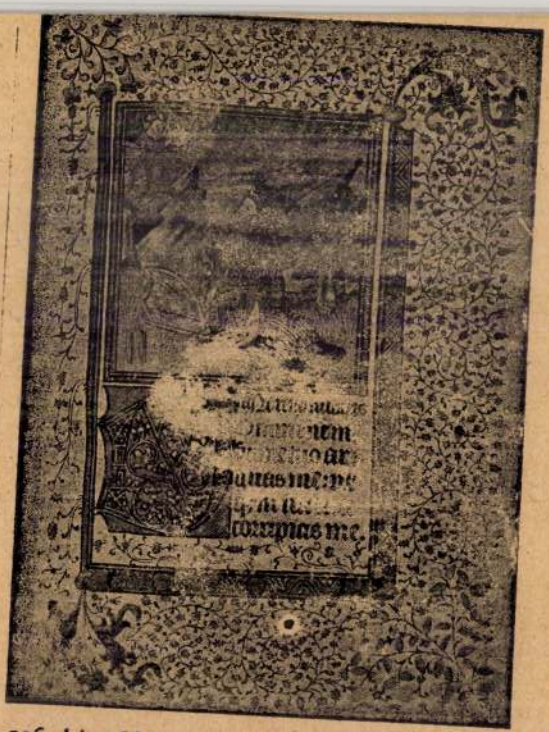

326. kép. *18. (Mss. III. 176.) Horae Beatae Mariae Virginis. XV. sz. 79a lap.*

Rudnay Gyula festőművész
Hegyek között
XI.ker.képzőművészek kiállitása, 1951. február

JACHIMOWITZ, THEODOR (osztrák festő, 1800—1889)

Templom belseje

Vászon, olaj, 56×48 cm.
Az Ipolyi gyüjteményből 1854-ből.
Ipolyi, Biharvármegye, 302. szám.

JANNECK, FRANZ CHRISTOPH (osztrák festő, 1703—1761)

Szent József és Mária eljegyzése

Angyali üdvözlet

Bemutatás a templomban

Magdolna lábmosása

Krisztus Szent Péternek adja a kulcsokat

Utolsó vacsora

Szent Péter utolsó kenetet ad fel
Vörösréz, olaj, egyenként 41×35 cm, második és harmadik 32·5×42·5 cm.
Maszlaghy II., 149., 452., 451., 147., 148., 150. és 151. szám. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 847. l. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 4. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 220. l.

Ecce homo

Rudnay Gyula festőművész
Kompozició
Falu vége
Kondás repr. is
Falusi utca
Szinyei társaság kiállitása
Ernst muzeum, 1937 október

, tempera, 143×54·5 cm.

JCCHERELLI (ZACCARELLI) FRANCESCO (velencei festő, 1702—1788)

ijkép

szon, olaj, 115×132 cm.
Gerevich PA, 241. l. (Zuccherelli.)

KÉPEK

URBARAN, FRANCISCO DE (spanyol festő, 1598—1664) KÖVETŐJE

ent Izidor feltámaszt egy halottat

szon, olaj, 50×55 cm.
Lepold—Homor 97. l.

FÖLDI, LLAND KÉPEK

szon, olaj, egyenkint 33×47 cm.
Maszlaghy II. 385—386. szám.

)CK, JAN DE (németalföldi festő, † 1529 körül)

jkép Szent Kristóffal (128. kép)

nak alkalmazásban?
oroland ók az összes kinevezett
minőségüket és részletesen
személy pótlékot/ lakpénzt
irandóságot élveznek? Megemli-
ti, vagy szolgai minőségben
elte és száma.
oroland ók az összes bér mellett
inőségük, napi, illetve évi
gemlitésével, hogy mely időpont -
az intézetnél alkalmazásban?
14 évre összeállitandó költség-
igen sürgősen szükség lévén
t, hogy azokat a jelen megkere-
alatt a vezetésem alatt álló
üldeni szivesked jék.
hó 7.

M. KIR. MINIST. SZÁMVEVŐSÉG

számv. igazgató.

<Rudnay Gyula>

Lázár Béla: <>

8-r.) 15 kep. Bp.

(30 f.) 1921.

Genf (1358)

Rudnay Gyula

Cikk jelent meg róla a Jelenkorban (Kolta Ferenc: Rudnay Gyula néhány levele.)

Dévényi Iván: Képzőművészet a Jelenkorban

Jelenkor 1968 X. n. 883 old.

Rudnay Gyula

Merengés c. képéről repr.

Magyarság 1936. jun. 14

MDE

Rudnay Gyula

Erdőszéle

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.
1927. jan.

MDK

Rudnay Gyula

Facsoport

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.
1927. jan.

Rudnay Gyula

MDK

Leányfej

Önarckép

Önarckép mázolósapkában

M.festészet haladó hagyományai. Főv.Képtár 1951.

lturális

MDK

Rudnay Gyula

Nagybábonyi utca, of.

Szekeresek, of.

Pihenő hegedüs, of.

Szépm.Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

MDK

Rudnay Gyula

Krumplihámozó

Menekülő asszony

M.festészet haladó hagyományai. Pőv.képtár,1951.

MDK

Rudnay Gyula

Nagybábonyi utca, repr.

Szépm. Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

Rudnay

Műve a Beczkói-Biró magángyüjtm.kiáll.-án.

P.H.934.X.6.

Rudnay Gyula festő

M.D.K.

Müve a kiállitáson

Perneczky Géza: Az alföldi festésze
Kiállitás a székesfehérvári Cső Képtárban

Magyar Nemzet 1966. okt. 28. 4.l.

Rudnay Gyula
festőművész

Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Romantikája a japánok finomságaival xxxxxxxxxx egyben kiegyenlitett nyugalommal és az érzés közvetlenségével egyesül tökéletesen megoldott vizfestményeiben.

Budapesti Hirlap
1935.XII.21.

Rudnay Gyula

festőművész

Óhbeliek jubiláris kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Nemesveretü kép.

Nemzeti Ujság
1934.I.14.

Rudnay Gyula
festőművész

Céhbeliek kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Ki kell emelni müveit.

Magyarság
1934.I.14.

MDK.

Rudnay Gyula

Kiállitási hiradás

„unántuli Napló 1966 dec.11.

Rudnay Gyula

Postatakarékpénztár aukcióján az árverési csarnokban képei szerepeltek.

MH.930.III.30.

| | | |

Rudnay

Szinyei Társaság Ernst Múzeum-
ban rendezett kiállításán szerepelt.

M.O. 931. T. 11.

Rudnay

Szinyei Társaság III. kiállításán az Ernst Múzeumban 4 tájképpel szerepelt.

MH. 931-I. 11.

Rudnay Gyula

festőművész

Munkácsy- cén kiállítása - az Ernst Muzeumban -
képével szerepel.

S s t .
193[illegible].XI.9

Rudnay

festőadvász

Munkácsy - céh kiállitása - az Ernst Muzeumban - képével szerepel.

A Reggel
1930.VI.10.

Rudnay Gyula

festőművész

Munkácsy - céh kiállitása - az Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Uj Nemzedék
1930.XI.9.

Rudnay Gyula

festőművész

Munkácsy - céh kiállitása - az Ernst Muzeumban - képével szerepel. Igen sajátos lovasképével.

U j s á g
1930.XI.9.

Rudnay Gyula

festőművész

Munkácsy - cén kiállitása - az Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Esti Kurir
1930.XI.9.

Rudnay Gyula

festőművész

Munkácsy-céh kiállitása - Ernst Muzeumban -képével szerepel. Tájkép lovassal.

Magyarság
1930.XI.9.

MDK

Rudnay Gyula

Csárdás, tus és vf.

Szépm. Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

MDK.

Rudnay Gyula

Müvei a kaposvári muzeumban

Somogymegyei N.1966 juli.14.

MDK.

Ruohray Gyula

Kerepel műve a Postatakarékpénztár aukciójának decemberi kiállításán az állami árverési csarnokban.

N.U. 1926. XII. 4. (Nemzeti Ujság)

Rudnay Gyula

Rékt vek a Műcsarnokban rendeszett „Magyar művéketért" c. Kiállításon

Nemzeti. Újság 1942. VI. 7.

Rudnay Gyula
festő

Művészetét áthatja a vádló
társadalombirálat és a plebejusi
szemlélet.

Devényi Iván: Szelle Péter
Művészet, 1966. szeptember – 23 lap.

Rudnay Gyula.

Növendékeinek munkái szerepelnek a Képzőművészeti ~~Tan~~ Főiskola növendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban.

Pesti Hirlap, 1928. Máj. 23.

Rudnay Gyula.

A Képzőművészeti Főiskola kiállításán növendékei munkáikkal szerepeltek.

Nemzeti Ujság, 1928. máj. 20.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Méltatás.

Pogány Ö. Gabri: Nagy Gyula emlékkiállítása Vaipalotán
Művészet, 1966. szeptember - 20 lap.

Rudnay Gyula, festő

MBK

Szobrát a Margit szigeten.

Helyezik el.

– : Kozmetikázzák a végi budapesti szobrokat 9

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. aug. 4.

Rudnay Gyula, festő MDK

A margitszigeti Művész-sétányon helyezték el szobrát.

– : Szobormúzeum lombsátorral 8

NÉPSZABADSÁG, 1966. aug. 19.

Rudnay Gyula.

A Miskolci Művérnek Társaságának tiszteletbeli tagja lett. Gyermekkorát Miskolcon töltötte.

Budapesti Hirlap, 1928. Okt. 28.

MDK

Rudnay Gyula

Varrónő, of.

7. nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun.

Műcs.

Rudnay

Kohner aukció kiállításon az Ernst Múzeumban "Csipkekendős nő" c. képét 600.- pengőért vették meg.

M.H. 934. II. 28.

Rudnay

Kohner gyűjteményén az Ernst Mú-
zeumban szerepelt.

NU.934.II.28.

Rudnay

Szerepel a nürnbergi magyar kiállításon

Neuzeti Cipág 1929 II. 28

Rudnay

Alkotása szerepel az Ernst-muzeum LI aukció-
ján.

P.H.935.III.31.

Rudnay

festőművész

Céhbeliek kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

B s t.
1934.I.17.
~~xx~~.14.

Rudnay

Báró Kohner Adolf aukcióján az Ernst Múzeumban képével szerepel.

PH. 934. II. 18.

Rudnay

MŰVÉSZET

BOLDIZSÁR, CSÓK, HERMAN, RUDNAY ÉS SZÜLE AZ ERNST-MUZEUMBAN

Öt akkora név, hogy keresztnév nélkül emlegetik őket mindenütt. Ezt az öt nagy egyéniséget foglalta össze mostani kiállitásába az Ernst-muzeum. És lám, egyik se szenved a szomszédai közellététől. Jóleső emellett mingyárt előrebocsátanunk, hogy mind az öt művész teljes erejét megmutató alkotásokkal van képviselve.

A betegségéből mostanában fölépült *Rudnay* vizfestményei fogadnak az első teremben, jórészt még betegágyán festett apróbb méretü képek. Érdekesen meglátszik mindeniken, amit amugyis tudhatunk, hogy mennyire mellékes a tárgy, a müfaj, a festék anyaga: mindben ugyanegyaránt kifejeződik a művész, még ha ömaga csak ezt vagy amazt a tárgyat, festékanyagot, stb. előnyben részesiti is. E kis méretekben, apró ecsettel festett képekben is éppugy feszül és föl-fölharsan Rudnay tragikus drámaisága és uj romantikuma, mint a harmadik teremben levő nagyobb, olajban megtestesitett tájképi erős hangulataiban.

M.936.T.26.

M.D.K.

Rudnay

Kóla Margit: "Balogh István államtitkár" cimmel ir az államtitkár képgyüjteményéről s közöttük emliti meg a müvész alkotását is.

Szinház, Bp. 195 1946. ápr. 6-12. II. évf. 12. sz. 4-5. lap

Rudnay

festőművész

Munkácsy-ról kiállítása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Magyar Hirlap
1930.XI.9.

Rudnay Gyula

festőművész

Munkácsy-cén kiállitása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1930.XI.12.

Rudnay Gyula

festőművész

Munkácsy-céh kiállitása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Magyarország
1930.Xi.9.

Rudnay Gyula

Szerepelt a krakkói magyar kiállításon.

N. li. 1939. IV. 12.

Rudnay Gyula

Szerepelt a modern protestáns művészet kiállításán.

MO 1939. I. 21.

MDK

Rudnay Gyula

Erdőszéle, of.

7. nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun.
Mücs.

MDK

Rudnay Gyula

Vasárnap délelőtt

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. 1927. jan.

Műcs.

MDK

Rudnay Gyula

Őszi hangulat

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. 1927. jan.

Mücs.

Rudnai Gyula.

festőművész.

a bajai képzőművészeti tanfolyamának

irányítója.

(1952. ápr. 17.

Bácskiskunmegyei Népújság, Kecskemét,

Rudnai Gyula.

Kossuth-díjas mester.

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállításra szüreti mulatságot ábrázoló kompozícióját küldte be. (emléke)

Kis Ujság, Budapest, 1951. Okt. 19.

Rudnay.

Műve szerepel a Munkácsy-
Céh első kiállításán.

Pápai Lapok, 1924. Nov. 11.

Radnay.

Műve szerepel a Munkácsy-
Céh első kiállításán.

Pórai Ujság, 1928. Nov. 11.

Rudnai Gyula

MDK

"Kurucok"

---: Képző- és iparművészeti kiállitás nyilt Szegeden.
Délmagyarország, Szeged. 1956. máj.31.

MDK.

Rudnay Gyula

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 okt.28.

MDK.

Rudnay Gyula

Kiállitási kritika

Népszava 1966 okt.3o.

MDK.

Rudnay Gyula

Müvei a Dornai gyüjteményben

Népszabadság 1966 nov.3.

MDK.

Rudnay Gyula

Kiállitási hiradás

Dunántuli Napló 1966 okt.28.

Rudnay Gyula

Szerepelt a verseni magyar kiállításon.

V. k. 1939. V. 2.

MDK

Rudnay Gyula

Nagybányai táj, o.

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

M.D.K.

Rudnay Gyula
festő

A derekai művelődési házban
rendezett tárlaton bemutatott
művei.

— : —

Művészet, 1968. szeptember — 14 lap.

Rudnay Gyula

A képzőművészeti Főiskolán Hincz Gyula a tanítványa volt.

Ungarische Kunst der Gegenwart, Museum Folkwang, Essen, 1968.

26.0.

Rudnay Gyula, festő

MDK

A cikkben Radnai szerepel; feltehetőleg sajtóhiba Rudnay helyett.
„A főiskolán négy évig Radnai növendéke voltam ....“ — mondotta Konecsni György.

Szekrényesy Júlia: Az írással egyenértékű képi jelrendszer 2

ESTI HIRLAP. Bp. 1968. dec. 4.

Rudnay Gyula
festő

M.D.K.

Mellékás.

Tölgyesi János: Krónika
Művészet, 1968. szept. – 45 kop.

Rudnay Gyula

vid

Pica, Vittorio: Mostra individuale del ± Gyula Rudnay. Galleria Pesaro. Milano. Marzo — ~~April~~ Aprile 1925.

± pittore

La Giustizia 1925 ápr. 1.

L'Italia 1925 ápr. 10.

L'Ambrosiano 1925 ápr. 6.

Corriere della Sera 1925 ápr. 4.

La Sera 1925 ápr. 8.

Il Secolo 1925 márc. 29.

Lovasok, római V. 248.

MDK

Rudnay Gyula
festő

Lovász Gyula Rudnay növendéke
volt.

Lovász Gyula: A 60 éves Bencze László . . .
Művészet, 1968. szeptember - 43 kép.

(Rudnay) Gyula

Peterdi Andor: ⟨ ⟩

8-r 63 l. Bp 1931.

1 kep

Gent (1762)

10156 BAROZA NYOMDA

KÉPÉNZTÁRNÁL 22729. — TELEFON: 1-336-56.

Rudnay Gyula

urod

Nikelszky Géza

Rudnay Gyula

üdvözlése -

Dunántul Vasár-

napja. (Pécs)

1928. jan. 15

HC-4870

10½" x 14" x 11½"

Rudnay Gyula

festo

1916-17. Loton-
lon volt katona

Erdl

lásd

Szépművészet

1941. 177. l.

PESTI NAPLÓ
MEGJELENIK REGGEL

AZ EST
MEGJELENIK DÉLBEN

MAGYARORSZÁG
MEGJELENIK ESTE

KIADÓHIVATALI ÜZLETHELYISÉG: VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 18—20
KIADÓHIVATAL ÉS SZERKESZTŐSÉG: VII., RÁKÓCZI-ÚT 54. SZÁM

20107 *szám.* P 3 f 1

Előfizetési jegy Pest c. lapra

Dr Szentkirányi Gyula úr

Lágymányosi u. 16 1/2 1

ELŐFIZETÉS 193 9 I. 1 *-tól* I. 31 *-ig.*

Budapest, 193 9 *hó* *nap.*

5

Az előfizetési jegyet tessék megőrizni!

a kiadóhivatal megbízásából.

81573. — ATHENAEUM

Rudnay Gyula

Rudnay Gyula kitüntetése

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Rudnay* Gyula festőművésznek, nagysikerű gyűjteményes kiállítása alkalmából a »*Magyar Népköztársaság kiváló művésze*« címet adományozta. *(MTI)*

Magyar Nemzet

1954. febr. 25.

2806. NADFONATU PAD. Adams stílus 40
2807. FIÓKOSSZEKRÉNY, diófa, felső része íróasztalberendezéssel. Barokk. (Hibás) 180
2808. TABERNACULUM, festett puhafa. XVI. Lajos korabeli 200
2809. MENYASSZONYI LÁDA, tölgyfa, faragott díszítéssel. A fedele puhafa. Magyar. (Hibás) 100
2810. KEREKASZTAL, diófa. Ádáms stílus 60
2811. TÁMLÁSSZÉK, magas támlával. Reneszansz. 4 drb . . . 160
2812. ÜLŐKE. Reneszansz 30
2813. VITRIN, diófa. Ádáms stílus 180
2814. FIÓKOSSZEKRÉNY, diófa, íróasztalberendezéssel, gazdagon berakott dísszel 240
2815. SZALÓNBÚTORKÉSZLET, fényezett rózsa- és paliszanderfa. (Pamlag, asztal, 3 karos- és 2 támlásszék.) 420
2816. ETAGERE, fényezett mahagonifa 25
2817. KAROSSZÉK, faragott fa, gobelin szövettel kárpitozva. 2 drb 200
2818. KAROSSZÉK, faragott fa, kézi-gobelin kárpitozással . . 120
2819. KAROSSZÉK, faragott fa, aubusson kárpitozással . . . 100
2820. KAROSSZÉK, faragott fa, gobelin szövettel kápitozva 100
2821. KÖNYVSZEKRÉNY, fényezett diófa. Biedermeier . . . 200
2822. PIPERETÜKÖR, fényezett diófa 40
2823. VITRIN, fényezett cseresznyefa 150
2824. VITRIN, fényezett diófa. 1860 körül 120

~~Bartha Lipót~~

~~[illegible]~~

Rudnay Gyula

Arvákb

wód

Basler Nachrichten.

1944. jan. 24.

(Eine Austellung moderner ungarischer Kunst in der Schweiz.)

és mert a budapesti ügyvédi kamara
azért is, mert Brezlinger Mártonné
zott meg, ez okból van szerencsém
hez leendö kifizetése iránt intézk

A müemlékek országos bizottsága te

~~Bartha László~~
~~Bernáth Aurél~~
~~Csók István~~

Rudnay Gyula

tovább

vod

Luzerner Tagblatt.
1944. jan. 26.
(Moderne ungarische Kunst in Bern.)

139/1907. szkoj.

A milleniumi kiállitáson a nagy éremmel . . . kitüntetve. . . .

Oltárképek, templomfestészeti munkák elfogadtatnak.

HÖLZEL

SZOBRÁSZATI S MŰ

Nagyságos Dr Eber László

Mellékelten küldjük
lenes nyugtát. s egyuttal
'Sán szállitjuk a mu

Rudnay Gyula

Delelő tehén c. festménye

repr.

Magyar Művészet

1936. 82.

Két betyár c. festm.

repr. u. o.

MM 1932

47. (Wolfner Józef)

29 Sigismund Kisfaludi-Strobl: The late Eugene Rákosi 29
Sigismund Kisfaludi-Strobl: The general Francis Kozma de
29 Leveld 29
30 Alexis Lux: Madonna. Wood 30
30 Edmund Philip Beck: The poet Andrew Ady..... 30
33 Büring, Johann Gottfried: The gallery of Sanssouci ..... 32—33
35 P. P. Rubens: The Holy Family. The Gallery of Sanssouci 35
38 Pierre Lot: Embarcadère d'Hydravion..... 38
40 Stock, John Martin: Portrait of a young girl 40
40 Stephen Dorfmeister: The Advent of the Holy Ghost..... 40
42 Edmund Márffy: Circusmen..... 42
43 Adalbert Czóbel: Fruits..... 43
43 Adalbert Czóbel: Woodland..... 43
46 Géza Csorba: The monument of the late Emeric Pethes 46
47 Géza Csorba: Studies of heads 47
–54 Woodcuts by Paul Molnár-Contat ..... 51—54

Magyar-Mannheimer Gusztáv: Tirolban ... 6
Rudnay Gyula: Erdő széle ... 6
Pólya Tibor: Tél ... 9
Fényes Adolf: Tavaszi szántás ... 9
Báró Hatvany Ferenc: Akt ... 10
Vidovszky Béla: Fehér szárnyasajtók ... 11
Zádor István: Bajor Gizi a „Krétakör"-ben ... 11
Kandó László: A balatonfüredi Kisfaludy-színház belseje ... 14
Herman Lipót: Virágcsendélet ... 14
Iványi-Grünwald Béla: Magyar táj ... 15
Bernáth Aurél: Hegedű ... 16
Aba-Novák Vilmos: Trattoria ... 16
Mattyasovszky-Zsolnay László: Utcai csődület ... 17
Szőnyi István: Beszélgetők ... 17
Vaszary János: Pesarói fürdő ... 20
Szőnyi István: Búcsú Zebegényben. Rézkarc ... 24
Szőnyi István: Zsuzsa. Rézkarc ... 25
Sidló Ferenc: Honfoglalás ... 28
Sidló Ferenc: Hún harcos ... 28
Kisfaludi-Stróbl Zsigmond: Rákosi Jenő ... 29
Kisfaludi-Stróbl Zsigmond: Leveldi Kozma Ferenc (Bárd Miklós) képmása ... 29
Lux Elek: Madonna. Faszobor ... 30
Beck Ö. Fülöp: Ady Endre emlékérme ... 30
Sans-Souci képtárépülete. A homlokzat részlete ... 32
Sans-Souci képtára. Homlokzat ... 32
Sans-Souci képtár belseje ... 33
Sans-Souci képtár belseje. Részlet ... 33
Rubens Péter Pál (1577—1640): A szent család ... 35
Pierre Lot: Vizirepülőgép-hangár ... 38
Stock, Johann Martin: Női képmás ... 40
Dorfmeister István: A Szentlélek eljövetele ... 40
Márffy Ödön: Bohócok ... 42
Márffy Ödön: Cirkuszban ... 42
Czóbel Béla: Gyümölcsök ... 43
Czóbel Béla: Fenyvesek alatt ... 43
Csorba Géza: Thália ... 46
Csorba Géza: Bartók Béla ... 47
Csorba Géza: Férfifej. Bronz ... 47
Molnár C. Pál: Assisi Szent Ferenc kis virágai ... 51—54

MM 1930

117. (Pogány Ferenc)

654. (A tiszta kunz. oparap. 1929-ben).

Rudnay Gyula

cród

Magyar Művészet
1929. 295. l.
(A magyar képzőművészeti kiállítás a norvég fővárosban.

MM · 1929

174-180. l.

(A stockholmi m. hèprm. kiáll. a sóód sajtóban.)

MM 1928.

404. (e.a. A modern grafire (képes atlasz)

597. (L.K. Endre Béla)

599. (Munkácsy-Cék első kiáll: nov. 11.)

MM . 1927

430. l. (Me. grafikadok
sikere külföldön)

MM. 1926 (folyt.)

297-9. (A trépi Társ
301-2 brüsszeli kiáll.)

362 (Hódmezőhelyi
művészek társ-a)

363. A képzm Főisk
egyévi-jári Tanfolyi

543. (e.a.: M. művé-
szek az olasz körben
Stefani, A. de: L'Ungheria
senza re.

MM

1926. 38. (Csók, Perlmutter és Rudnay kitüntetése. Az Interna Society of Painters Sculptors and Gravers tisz. tagjává vál.)

41. l. (A trépm. Muz. bizarrodása 1925-ben)

48. l. (Művészetünk és a külföld)

126-7. l. (M. képek az 1926. Arezdai utr. kiállítás) és O m. művészek Pittsburgban

II. 47-49. R. E. milanói kiáll-a

MM 1925.

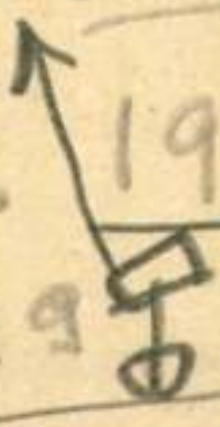

44, 49 II. 50-53. l.

(Művészetünk a külföldön.)

218. kép 433-35 #

491-92. l. (a

(m. graf. amer-ai bemutatóra.)

580, 582. l.

(Művészetünk a külfön)

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS FIZETTSÉGA
82 /1920 szám
Érk.: 920 év júl. 5 hó 29 n.

ak,

ilis

Magyar Tőzlöny
1949. 56-57. n.

30. Rudnai Gyula
reszesa festő magy.
20000 frtos Kossuth-li. -

A vall. és közokt. m. kir. min
alatt a budapesti IX. ker. áll
másolata:

Kovács Géza, a Műem
véglegesen nyugalomba helyezte
hogy a nevezett részére 59.178

Rudnay Gyula

lásd ökr.

Magy. Ipam

1942. 54. l.

p, 1847.

api Újság, 1916., 554. l. — Lepold—
r 98. l. — Gerevich PA, 252. l. —
i—Lippay 57. l.

j, 48×71 cm.
űcsarnokban vásárolva a művész ha-

ghy II., 382. szám. — Gerevich:
s újabb magyar festők a prímási
an. Vasárnapi Újság, 1916., 554. l. —
—Homor 98. l. — Gerevich PA,
— Lepold—Lippay 57. l.

FERENC (1856—1925)
agyarországi Szent Erzsébet alamizs-

j, 200×350 cm.
jobbra: Paczka F. 1878.
yar Sion, IX., 1878., 782. l. — Kő-
ászló: Esztergom. Esztergom, 1887.,
— Z.: Az esztergomi érseki képtár le-
Új Magyar Sion, XVI., 1885., 848—
— Maszlaghy II., 392. szám. — Esz-
vármegye. Bp. é. n. 176. l. — Gere-
z Újság, 1916., júl. 20., 4. l. — Lepold—
97. l. — Gerevich PA, 253. l. — Le-
Lippay 56. l.

ani tangeri mór arcképe
×14 cm.

Rudnay Gyula

cikk

Magyar Grafika
1925. 105. l. (Kiállítások ismertetése.)

»TECHNIKA«

ÁLTALÁ
MŰS
R

Elvállalja bányák, falvak, fűrésztelepek, malmok, gazdaságok villanyvilágítással való felszerelését, víz- és gázszerelést.

Villanymó
cselését. F
valamint b
dinamók és

SZATMÁRNÉMETI KÁROLY KIRÁLY ÚT

SZATMÁRNÉMETI

5. példa

Szakszerü felvilágositásokka

Rudnay Gyula

röd

Magyar Grafika

1921. 165. l.

~~György Aladár: Magyarország Köz- és magánkönyvtárai 1885-ben~~

VI. 295.

Rudnay Gyula

Varsóni c. képének repr.
(Szépm. Muz.-Anlajd.)

Magyar Építőművészet - 1944. jul. 4 - 181. l.
(VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás.)

Menczel M.

A jobbra vágtató pari
tott jobb kezében pálczát ta
viseli. A háttér dombos vidé
a kép fölött: M. Menze
apres les Origi
a kép alatt: Nouveau
Des differende
qui Composen
Reine de Hongri
eres de ce R
alól balra: A Paris c
jobbra: vis a vi
legalól balra: A.P.D.

Szines rm., mér.

Szn. 27-
686-902-

Rudnay Gyula

wyd.

Lykaminotört. II

309, 311. l.

A mun-ek tört.

2. kiad. 1939

AVVERTENZA.

Affinchè questa edizione del Catalogo conservi l'ordine medesimo adottato nella precedente, si sono indicate le opere aggiunte nelle varie sale con numeri contraddistinti da lettere dell'alfabeto e si sono omessi i numeri corrispondenti alle opere che più non figurano nelle sale stesse.

Rudnay Gyula

Lyka Károly:

Rudnay Gyula rézkarcai Bpest é.n. (1936) Tamás Henrik kiadása.

1319. SIRÁSZSZŐNYEG, tükrében háro
Medaillone. 144×115 cm.

1320. SIRÁSZSZŐNYEG, tükrében háro
190×130 cm.

1321. SIRÁSZSZŐNYEG, három medaillo

1322. SIRÁSZSZŐNYEG, kék tükörrel.

1323. SIRÁSZSZŐNYEG, pasztellszinezé

1324. SIRÁSZSZŐNYEG, kék tükrébe
ein Medaillon. 240×135 cm.

1325. TEBRISSZŐNYEG, kék tükörrel,
Bordure. 300×194 cm.

1326. TEBRISZSZŐNYEG, nagy vörös n
Medaillon. XIX. Jh. 294×394 c

1327. BOCCHARASZŐNYEG, kék-sárga
XIX. Jh. 135×105 cm.

1328. HAMEDAN FUTÓSZŐNYEG, né
vier Medaillone. XIX. Jh. 425×1

nnal. XIX. sz. — Schirasteppich, mit vier Medaillons.

palmettasorok. — Persischer Teppich, schwarzer Spiegel

. — Ferahanteppich, mit herater Muster. 145×315 cm.

ilkével, sávos kerettel. XVIII. sz. — Ghiordes Gebetteppich.

edaillonnal. XIX. sz. — Boccharateppich. XIX. Jh.

krében nyujtott diszités. — Persischer Laufteppich, mit

medaillonnal. — Grosser Kirmanteppich, mit zackigem

egy nagy rozetta és két nagy palmetta, sárga kerettel.
m roten Spiegel grosse Rosette und zwei Palmetten.
Illusztr. XLIII. tábl.

lonnal. XIX. sz. — Afganteppich, mit Medaillone in drei

Lázár B.

B. Biró H. [illegible] I-e

MM.

1931. 536

Rudnay Gyula

Erőd

Lázár Béla dr =

Két magyar mester Amerikában.

Művészeti Szalon.

1927. II. évf. 1. sz.

6 – 8, 15. l. kippel

Mária a Kánai menyegzőn c. képe repr. u. 9 l.

KOHMA

DIE FÜ

FLACH-BRONZ

KOHLBACH & C

Rudnay Gyula

l. Lá Bíró H gyűjt

44, 67–68 l.

Rep.

Táskép.

Női tanulmánytej

Viharos est.

Lázár B.: A 6. Bíró H

gyűjt. 1937

Tekintetes

Müemlékek Országos Bizottsága,

Budapest.

IX.Rákos u. 10.

ajánlott.

Rudnay Gyula

vöd.

Leff Ung

65, 66. l.

2 Képpel

91. l. Képpel

Leffler B

Ungersk konst.

Stockholm, 1928

Flora viasz szobra Leonardo da Vinci-
től, vagy műhelyéből VIII. 720

Rudnay Gyula

Cárd

Lóránth László:

Paletta. [Bp 1944]

157 — 154. l.

Önarcképpel

Bábonyi kertemből

c. képe repr

Rudnay Gyula

Lyka Károly:
Rudnay és Pásztor.
Új Idők. 1911. I.
348-l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Rudnay Gyula

ívod

Lyka Károly:

Rudnay minőszete.

Uj Idők. 1918. II -

221. b

222

tegt. 15

ciúlép

AROLY
ÁRUDA
PIRKERESKEDŐ
LAPDIZOMÁNYOS
CELLDŰMÜLK

Rudnay Gyula

Lyka Károly:

Rudnay kiállítása.

Uj Idők 1921. 472. l.

Rudnay Gyula

vrd
2

Lyka Károly:

Rudnay vézkarc-
sorozata.

Esti Kurír.

1924. febr. 24.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Rudnay Gyula

ind

E E Szi. 52-53 l.

Lyka Károly: Rudnay
vezkarcai. Bpst
Tamás Henrik kiadása
1923

Rudnay Gyula

cód
2

Lyka Károly:
Rudnay rézkarc-albuma.
Uj Idők, 1924. febr. 24
~~I. 168. l.~~
166-169. l.
képekkel

Izolyda.

Rudnay Gyula

Lyka Károly

R. és Pásztor mudiai.

Uj Idők 1925.

I. 152. l.

könyv- és papírkereskedő
— DEVADÁNDA —

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

mondtam

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Lyka K.

A tiszjei Társ.
kiáll,

MM 1926,
2. l.

Rudnay Gyula

vrő

=

Lyka Károly

Művészeti Krónika

MAGYAR MŰVÉSZET

1929. 166 l.

TESSERVUM MANUAM

Tervezte: André Mare.

Tervezte: Follot.

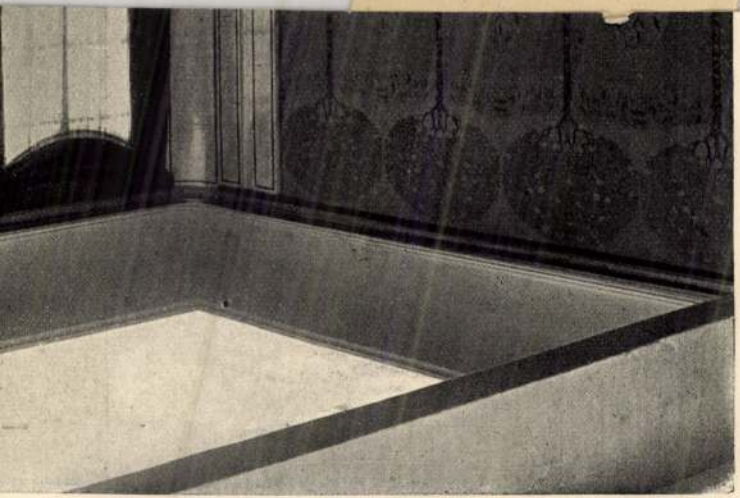

Rudnay Gyula

Uvod

László Gyula

A Kolozsvári művészeti hetek kiállításai

Szépművészet

1942. 137 l.

Színes távolbalátás 398
Szintétikus benzin és motorolaj 412
Szövőszék 141
Találmányok palotája 45
Távolbalátás hanglemezekkel 765
Távolbalátó leadóállomás 754
Tellurium-lámpa 397
Terakotta 136
Tiling-rakéta 53
Timföld gyár 98
Ürhajózás 49
Üvegfogak 62
Waas-féle rezgésmérő 279
Vas aluminiumviasz 238
Vasérc kiaknázása 647
Zeiss-gyár 688
Zeiss-féle szterecokomparátor 862

Történelem, tudománytörténet.

Abdi pasa 289
Académia Szechenyiana 17
Academicum et Universitatis Collegium 17
II. András király 56
Aranybulla 487
Árpádok 83
Augustus császár 28
Árvíztáblák 165
Bakonybéli kolostor 487
Kemál pasa 887
Képes Krónika 488
II. Konrá d488
Kossuth Lajos 528
Kunigunda 461
XIV. és XV. Lajos 89
Lausannei béke 889
IV. László lengyel és svéd király 462
VI. Mohamed 888
Mária Terézia 17, 491
Mátyás király 83
Merkurius szerzetes 491
Nagy Lajos 83, 751
Nagy Péter 89
Nagy Sándor 497
Napoleon 88, 462
Ozmán birodalom 887
Pázmány Péter 17
Pécsváradi kolostor 487
Ptolemeusz 852
Ratio Educationis 18
Sévrési békehatározmányok 889
Simeon cár 525
Szent Imre 488
Szent László 490
Szemérmes Boleszláv 461
Széchenyi György érsekprímás 17
Székesfehérvári bazilika 487
II. Szilveszter 490, 500
Természettudomány az ókori
Debrecen idegenforgalma 228
Elefántcsontipar Északszibériában 795
Eucharisztika 325
Ezüstpartok 695
Forlanini szanatórium 548
Földsugárzás 269
Galton 3
Herkner 3
Idegenforgalom 225
Jövevényszavaink 949
Kaucsuk 293
Két híres hajóút 783
Kilavuzok (török kalauzok) 892
Kiscserkész 566
Lelki lét 326
Lochnessi szörny 254
Mesterséges drágakövek 716
Mitosz és természettudomány 929
Néprepülőgép 476
Öreg cserkész 566
Pécs idegenforgalma 228
Papiros évezredes vándorlása 681
Régi keleti nyomtatás 677
Rockefeller-alapítvány 726
Szeged idegenforgalma 228
Új főzelékfajta 875
Ujjlenyomatok 694
Üvegváza 550
Vajda-alapítvány 393

Rudnay Gyula

festő

Stul. 1878 jan. 9. Pelsőcz

Wód

Z

Krück II. 451. l.

Das geistige Ungarn. Wien-Leipzig. 198

Csatt bronzból, népvándorlás kori III. 111.

Rudnay Gyula

irod

La Giustizia,

1925. ápr. 1. (Rapsodie e ricami.)

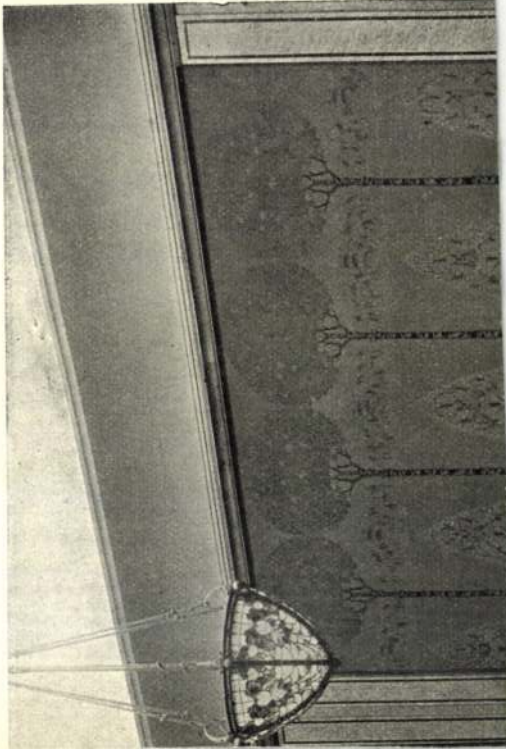

I Mohács mellett

1905.

~~melynek~~ Előlapján

kalapot és palástja felett nyak-
viselő II. Lajos mellig, ~~van ab-~~
~~szonéz~~ nejével: Máriával, a ki
újjú kivágott ruhát hord, ~~A~~ Lösszen ér.
~~[illegible]~~. Felirata öt sorban:
MARIAE·REGINAE·DVCISS·COIVGIS·AC·
~~[illegible]~~ a lovas ütközet alatt, a mely-
takozik ki, hat sorban ezeket ol-
REX ANV: AGENS·XX·IN·TVRCAS·APVD
GNAS·HONESTE·OBYT·M·D·XXVI.
:4.3 cm.
n Nuber Károlytól 20 K-án

15-én 508 sz.a.
tott 1905: XI.30-án a 21515 szvsz.

99

1415

Rudnay Gyula

Menekülő asszony
c. képe repr.

Kopp Jenő:
Magyar mesterművek
Budapest székesfővárosi
képtára gyűjteményében.
Budapest, 1942.

26

RUDNAY GYULA

TÁJKÉP

Z. A

Koppfövkept

képei

1943

Rudnay Gyula

Réz karcsorozat

Kopp Bp. tfo. uj szerz.

MAGYAR MUVESZET

1937. 27. l.

1640
Csányi nincs!

59

Leopold Mihor!

Rudnay Gyula

wód
2

Komor András –

A Szinyeyék fiatalján.
Kut. 1926. I. 3. n
14 l.

BUDAPEST VI, DESSEWFFY U. 32

ÓDE RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

TC

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy vállalatunk versenyképes, olcsó árban azonnal raktárról szállítja a legkitünőbb fémötvözetből készült betűanyagokat magyar, német, horvát, lengyel és görög szedésekhez. Modern díszítménysorozatok és rézlénlák, vonaldíszek, kizáróanyagok nagy választékban. A leggondosabb vala-

Rudnay Gyula

wód

Ki-Kicsoda?

Fol. l.

1937

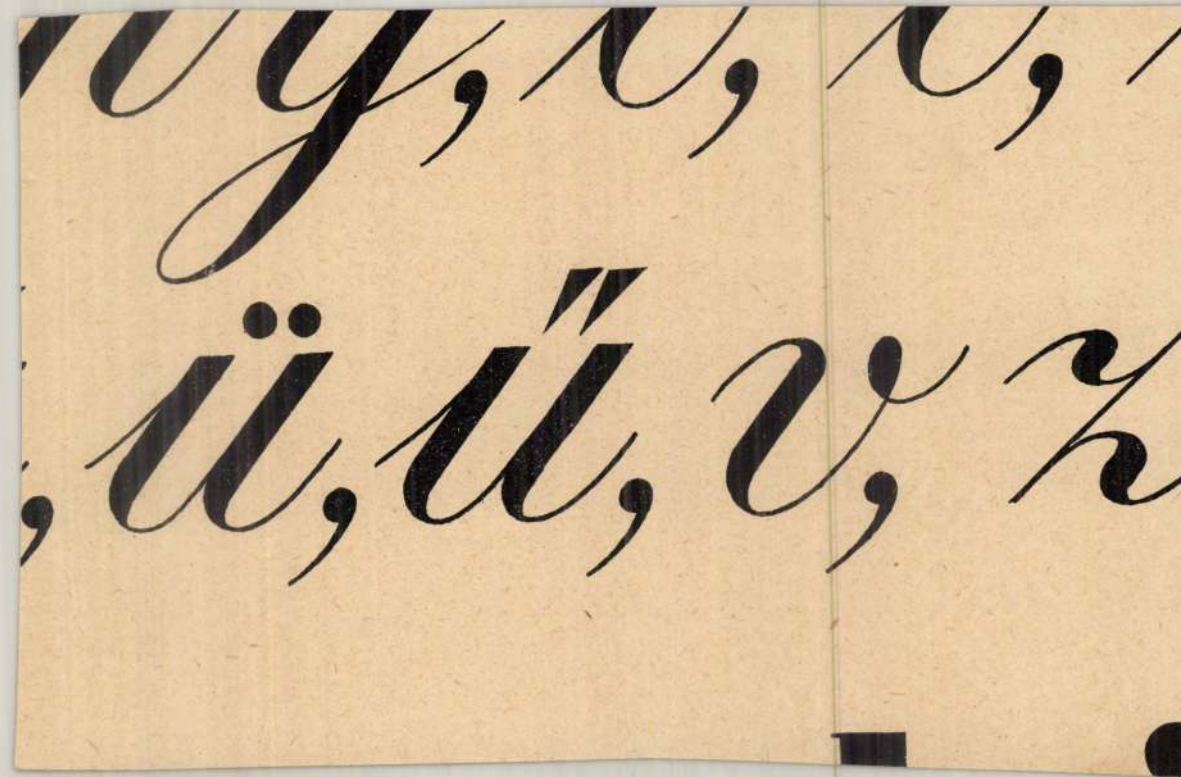

Rudnay Gyula

wód

Kalamus: Vita
a faliszőnyeg előtt -
Budapesti Hirlap
1928. marc. 24.

nagy
fenti faliszőnyegéről van Nó.

rencsi járás főszolgabirája

országos Bizottságának
Budapest

sz. a. kelt átiratára hivat-

ef. templom renoválása

tárgyában

napján 59/Eny sz. a. kelt meg-

je teljesitésének esetleges akadályait.

szeptember hó 7-én

[signature]

főszolgabiró

omda, Trencsén. **Rakt. sz. 656.**

Rudnay Gyula

MAGYAR MŰVÉSZET

1926. 425.-445, 448-454.l

Számos képpel

LEVELEZŐLAP

Kállay Miklós:

Rudnay Gyula és művészete.

Feladó:

Viktória-nyomda.

II. MAGYAR FILATELISTA NAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12–14
HARANGHY.

Rudnay Gyula

erod
z

és A.: Jelen és mult. O.M. képzm. Föisk. kiáll. tm-ja

Kanyfőisk. 19. l.

1937

Rudnay Gyula

l.

Szépmüvèszet

1943. 61. l.

Kanizsai Nagy Antal

A tifoi képtár
1941-42 évi uj
szerz.

Augsburg

Rudnay Gyula

l.

Evang. templomok

1944 336. l.

Kemény-Simonyi

Rudnay Gyula

cód

Kende Béla:

Magyar mesterek.

Rudnay Gyula.

Művészet. 1942, 44. k.

25-29. l.

(Képekkel.)

Rudnay Gyula

képz. főiskola rendes tanár

1923 —

alakrajz és festés

Építképz főisk. 1931-32. 751.

Képzm. Főisk

1907.

lfér elő
~~rem~~ lapján
dultan és arczélben van ábrázolva.
gányt tart, baljával pedig kardjá-
a rövid, bajusza és állon lévő sza-
~~t visel~~. Felirata a babérlevélko-
t

NDVS RAKOCII D:G:PR:TR:PAR:RE:

EO.GLORIA ANNO.DO:M DC VII szöveg-
VRRENTIS NEQVE VOLENTIS SED MISE-

4:4 cm.-- Becsértéke 10 K.-- Havas
lis 30-án (787-907-113).

214

1647

~~Bihari Sándor~~

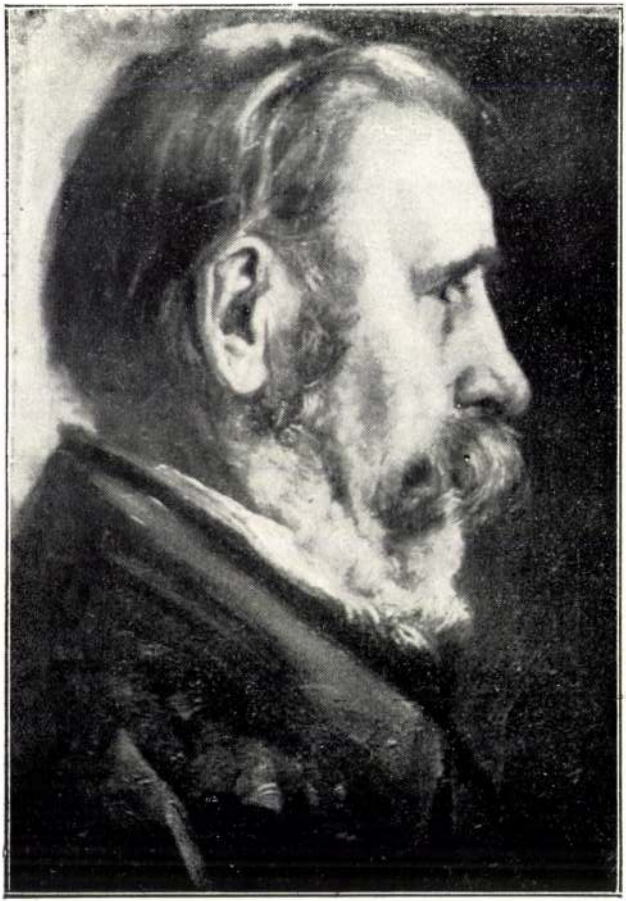

Tanulmányfej a „Községi bíró" c. kompozicióhoz
Bihari Sándor olajfestménye

Jól a művészetben.
(Budapest, 1940.)

Rudnay Gyula

Tájkép cigánysátrakkal. Rudnay Gyula olajfestménye

Rudnay Gyula

Szabad Művészet
1952. 5. sz. 233. l.

Lázár, Dr Béla

Die Maler des Impressionismus.
Aus Natur und Geisteswelt. 395. Bd.
Zweite Auflage. Mit 32 Abbildungen auf 16 Tafeln.
Leipzig u. Berlin, 1919. B. G. Teubner.
Kis 8-r, 75 l 16 tábla
Eredeti papirkötés.

I. 1.p.c. —.50 P

Rudnay Gyula

1926. Zürichben és
Milanoban volt
nagy sikerü gyüj-
temenyes kiälli-
tása
Ez évben a The
Studio hosszabb
tanulmányt kadiolt
rola.

A Pesti Hirlap 1927. évi
nagy naptára.

147. l.

12. sz. 19

93610 szám.

A müemlékek orsz. bizottságának, f .évi november hó 27-én 295 sz. kelt jelentésére tudomása és a visegrádi erdőgondnokság értesítése végett kiadom azzal, hogy a nevezett erdőgondnokság az engedélyezett összeg felhasználá-

Rudnay Gyula

vród

Lippay Gyula –

Az élet több örö-
met adott nekem,
mint amennyit
megérdemlek –
mondja R.

Szinhári Élet

1925. 40 sz.

(képekkel)

~~Csapó Tibor~~ és

Rudnay Gyula

mint
ced
2

építészek közöstero

l. T. I. G. P.

147. l. 149. l.

versenyen kívül
vettek részt a fenti
pályázaton, tervüket
a díjazott tervekkel
egyenértékünek mi-
nősítették.

Palais de l'electricitée Mars-mező

naco Görögorsz.

Svéd orsz. Szerbia Egészségügy

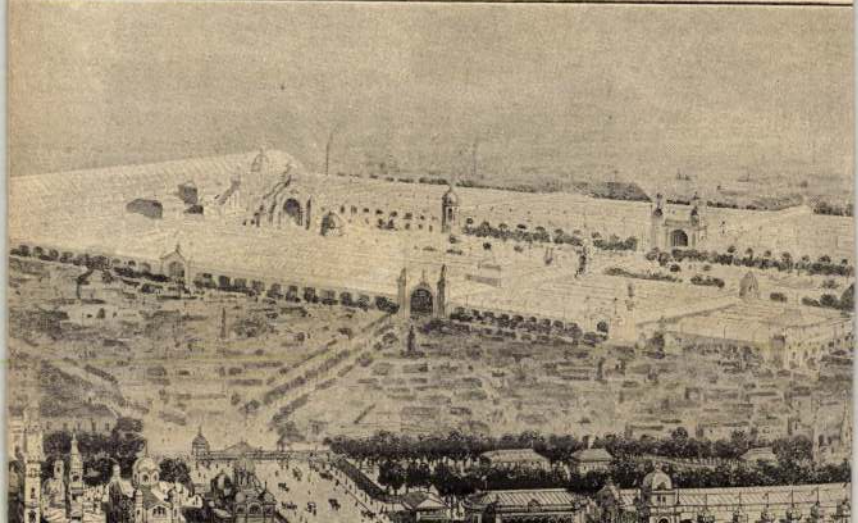

Morice, Charles

Paul Gauguin

Nouvelle Edition.

Paris, 1920. H. Floury.

8-r, 252, 4 l. Számos képes táblával és szövegközti képpel, fűzve.

I. 4. p. h. 4.—

Rudnay Gyula

Szabad Művészet

1952. 4. sz. 148 l.

Rudnay Gyula

Péterdi Andor

Rudnay. A mester pályafutása és művészete.
Budapest, 1931. Kis 8-r, 63 l.
Rudnay Gyula arcképével.
Félvászonkötés.

Hozzákötve: Adolf Hildebrand:
A forma problémája a képzőművészetben. Wilde János fordítása.
II. kiadás Budapest, é. n.

I. 1. p. e

2.-P

Rudnay Gyula

Szabad Művészet

1952. 4. 4. 181. l.

Rooses, Max

Geschichte der Kunst in Flandern.
Aus Una. Mit 648 Abbildungen
und 4 Farbentafeln
Stuttgart, 1914. Julius Hoffmann
Verlag

8-r, VIII, 375. l.
Eredeti egész vászonka.

I. 1. p. c

4.- P

Rudnay Gyula

Írod.

Magyarország. Esti lap.
1941. márc. 20.
(Rudnay Gyula megrágalmazásáért fogházra ítéltek egy festőművészt.)

Rudnay Gyula

Cód

Magyarország reggeli
lap 1939. nov. 24

7918 sz.

lekek Orsz. Biroltsége

Rp

tekintési Könyvhilde -

hó ..... nap.

KIRÁLYI MAGYAR
EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST

KÖNYVESBOLT IV, Kossuth Lajos-utca 18.
Telefon : 1-895-40 és 1-862-81.

Rudnay Gyula

Kondás, repr.

MAGYAR MŰVÉSZET
1937. 353 l.

Rudnay Gyula

Rudnay Gyula olasz kiállításának sikere.
Magyarság 1925 jun. 4

ÓVETSÉG

zakmák Országos Egyesülete
5. — Telefon: 86—4—85.

ztályi Tagtárs Ur!

Barátom!

ő cserkész csapatát, szövetségünk tekin-
viszonylatban is oly nagy fontossággal
ztus hó folyamán megrendezendő világ
szerepeltetése költségekkel jár, amelyeket
nyok között magára vállalni nem képes,
ell, hogy igénybe vegyük.
rra kérem szakosztályi Tagtárs urat, le-
nálásával, avagy a bemutatott gyüjtőíven
hozzánk juttatni.
ért ismételten köszönetet mondok vagyok

..... szakosztály

elnöke.

Rudnay Gyula

U. 4059

vod

Magyarság. 1925. jun. 4.

(R. olasz kiállításának

sikeréről.)

Szentiványi Miklós

GYAKORLATI ÉS ELMÉLETI

ÉNEKISKOLA

POLGÁRI FIUISKOLÁK SZÁMÁRA

IRTA

GESZLER ÖDÖN

Rudnay Gyula

rød
2
Morgenbladet
(Oslo) 1929. jan. 9.

Rudnay Gyula

Szód

Mariay Ödön Rudnay Gyula kiállítása. Szózat 1925. febr. 8.

ész csapat szervező bizottsága.
. 5. sz. — Telefon! 86—4—85.

legalább hozzá, hogy minden
idei Világjamboree-ra!

Asszonyunk!

ész a magyar cserkészmozgalomnak.
amborre, magyarországi megrendezése rend-
lít minden magyar cserkész csapat elé.
ei is kiszeretnék venni ebből a munkából
, mely parancsolja, hogy az élen járó csa-
a Jamborre megrendezésében, másfelől pedig
lálkozó lelki értékeiből, minél gazdagabban

jóbarátok áldozatkészsége és a magunk be-
tettünk, — hogy anyagiak hiján, egyetlen

Rudnay Gyula

Lud
Marsovszky Miklós.

Rudnay Gyula képei.
Nyugat 1925 márc.
271-72. l.

BAROSS SZ

Kereskedő-, Iparos- és Rokons
Budapest, IV. Bástya-utca

Igen tisztelt Szakos

Kedves E

A Baross szövetség 197. sz. visel
tályének emelése céljából a nemzetközi
bíró s itt Budapesten (Gödöllőn) augus
Jamboree-n szerepeltetni akarjuk. A csapat
sajnos szövetségünk, a mai nehéz viszo
miért is tagjaink szíves áldozatkészségét k

Tekintettel erre a nemes célra, a
gyen szíves a mellékelt csekk-lap felhasz
tehetségének megfelelő kegyes adományát

Midőn még szíves áldozatkészségé

Rudnay Gyula festő

H.Gy.K.

A hódmezővásárhelyi gyár alapitó tagja, / 1911/
a vásárhelyi művésztelep első generációjához
tartozott.

Móricz Virág: Hódmezővásárhelyi cserepek

Magyar Nemzet 1966. okt. 15. 7.l.

Rudnay Gyula MDK

Szüreti mulatság, olf.

Mücsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Rudnay Gyula.

A varsói magyar kiállításon „Öreg magyar" c. képe szerepelt. (emellett) A varsói képzőművészeti társulat „mention honorable"-lel tüntette ki.

Magyarság
Magyarország, 1927. máj. 29.

Rudnay Gyula

„Erdőszéle" c. festménye nyerte el a „Magyar táj és életkép" kiállításon a Műcsarnokban (aulitra)

Nemzeti Újság 1927 I. 14

Rudnay Gyula

Parantlány i mivel nagyla
fiumei II. nemzetközi kiállítás-
son (emlitve)

Nemzeti Ujság 1927 x. 4.

Rudnay Gyula

Huszárok c. Szépe

repr.

Milegyhalál

104 l

Milotay I.

Egy halálra ítélt nemzet

1929

Rudnay Gyula

Lod
2

A.
Michel 1016.l

Histoire de l'art.
VIII/3. Paris 1929

669. Isme

A XIX.

A vörös sapkás.

Egész alakban, kissé l
ken és figyelő állásban van
és a hol az előtérben egy
törzstiszt fekszik a földön
káját lövésre tartja készei
háttérbe nyerünk kilátást,

Vászon, méretei 50·3 : 39·
30 K. — Vétetett a gr. Kr
A megszerzésére vonatkozó a
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 á
jegyzék 137. — Az átvételt t
8-iki 14895 sz. leirat (159–96)

Rudnay Gyula

festő

Életrajzi adatok

lásd

Margittay Rikárd

Balaton. Tájak – emberek. Bpp. 1943. 205–209. l. (Rudnay Gyula Bákonyban.)

MOB Kvt. 3444.

oss Péter, Győr

asz Brilettó extra rizs 88:P %
s zsákokban, fizetendő a számla
egy hó múlva, minden levo-

és: elsőrendű vevőkről van
entes, prima árút kérek. A szám-
ttatandok és azok behajtásá-
kodom.

Kiváló tisztelettel
Hollosi Jenő.

Rudnay Gyula

arcképe

Makoldy József:

Amint cu láttam.

Riportrajzok.

Bp. 1926. 23. l.

Nyugta

500.– P. azaz ötszáz pengőről
szóló a Kolozsvári restaurálási
munkálatnál első részletként
felvettem

Farkas Tibor
festőművész
restaurátor

Rudnay Gyula

Lovasok c. Éljé
repr.

Magyar Ünnep

1944. 6 sz.

festett AR C K É P E K E T, Rómában
épei festőibbek lesznek, sokkal ma-
ortaitokat már a stanzákban is fes-
e vannak foglalva a kompozicióba.
ette meg. A XVI. századi portrait-
pviseli II. Gyula pápának, ennek a
rgikus, hatalmas egyéniségnek az
inden energiája és finomsága. Az
ben isvan egy másolata. Az egész
ancsak két példányban van meg
itti és Amerika. /1514 körül ké-
eti benne. --Az előkelő udvari
mutatja be Castiglione arcképében,
kkal /Páris, Louvre./. --Beállitásá-
képtárban őrzött Ismeretlen férfi
g az egész kép. A ruha, a csipke já-
gában. Megfestésben közel áll hozzá
ve. Ez a Sixtusi Madonna modellje.
n hiteles. -- Fornarina /Roma, Pal.
Rafael többi portraitjainak
lio Romano müvének tartja. A Pitti-
linálissal /Ludovico de Rossi és
képét. A II. Gyula képhez hasonlóan
álnak.

ott a Madonna ábrázolásá-

Rudnay Gyula

Magyarság képes mell.
1934. máj. 6.

1934 május 6

ZŐMŰVÉSZETI KIÁLLI

Rudnay Gyula: Lakoma

MoB

...tkus
...o Telerett ej
...le pildanul

...kon
...em-
... ätala-
De peur
...tasp ha nincen-
...k. ~~Ha~~ De er
~~...~~
...és nég sem
Katonasag
~~meffelelt~~ ...
...lin ar épinle.

Feuilleton

Szalay Imre báró VIII. 179

Rudnay Gyula

Falu végén c. rajza repr.

Művészet 1908. 109. l.

Katóhalom, gaivai, ásatás

IX. 82.

Rudnay Gyula

Művészet 1917. 48. l

(Az 1916-17 évi Téli Tárlat eredményei)

Rudnay Gyula

Vízhordó c. képének

repr.

Művészet 1917. 69. l.

Karperecz bronból IX. 57.

Rudnay Gyula

Münchet 1918 - 66, 67

(Krónika. Ernst Neuz.
R. Gy. ovnyt. kiáll.)

Rudnay Gyula

Művészet 1917. 23. l.

RUDNAY GYULA MENEKÜLŐ ASSZONY

Fővárosi Képtárban

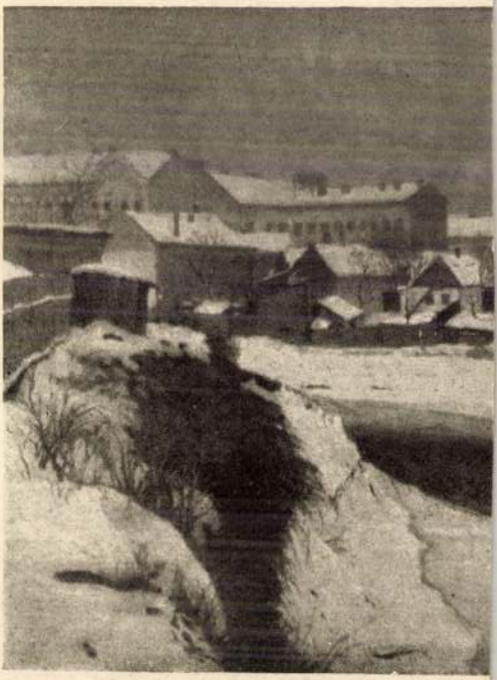

KLÉH JÁNOS

eredményeiből csak tanulnak, művészetének állandó közelségéből csupán inspirálódtak, de nem belőle élnek. A név csak rájuk maradt dekorum, amelyet joggal viselhetnek büszkén,

Rudnay Gyula.

Ne szomorkodj pajtás
... c. rajza repr.
Művészet 1912. 340. l.

140

30

80

12

12

10

4

30

7098

Rudnay Gyula

A menhelyen c. rajza
repr.
Művészet 1915. 303. l.

Nův. 1.

1914.

355. kép

1915.

142. (Putra tde)

CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI
UDV. ÉS KAM. SZÁLLITÓ

NEUMANN

ALAPÍTVA:

1845.

BUDAPEST, IV.
MÚZEUM-KÖRÚT 1.

Budafok

Rudnay Gyula

Az anya c. festménye, mely 1912-ben a Képzőművészeti Társulat vett meg, repr.

Művészet 1912. 229. l.

Rudnay Gyula

kiállítását ismertetik a napilapok 1911. márc. 28 és 29.; a hetilapok 1911 ápr. 2. számai –

(Művészet 1911. 196. l.)

-372

371. Ismeretlen mester.
A XVII századból.

371. Anna királyné.

Derékig, jobbra fordul, ar
baretté szerü fejdisze alatt füleire
nyaklánczot és kettős gyöngyfüzért
hasitott ujju ruhája sarkos
Körirata: ANNA REG. HVNG. ET BOH.

Elefántcsont dombormű, mér
A régiségtárból.

Rudnay Gyula

Esthangulat c. rajzi
repr-
Művészet 1911. 68. l.

Hunyadi János:

Derékon alól, hatny
medaillonban. Vértbe van
egyenes kardját s baljába
hosszú. Felirata a talap
„Joannes Hun
nator Hungar
s jölül a jobb sarokban: „
Rézmetszet, mére

Ltfa

Rudnay Gyula

Öregek c. rajza

repr.

Művészet 1910. 232. l.

Rudnay Gyula

Rudnay Gyula Kossuth-díjas festőművész kitüntetése

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa a festőművészet területén szerzett kimagasló érdemei elismeréséül *Rudnay* Gyula Kossuth-díjas festőművész részére 75. születésnapja alkalmából a *Magyar Népköztársasági Érdemrend IV. fokozatát* adományozta. *(MTI)*

Magyar Nemzet

1953. jan. 11.

Het Vaderland

1921 apr 26

Rudnay Gyula

Hankiss J. 223. l

A m. géniusz 1941

Rudnay Gyula (szül. 1878) : Faluvég

MAGYAR TÁJKÉPEK

Rudnay Gyula

ivód
2

Z)

Farkas Painting.

460. l. 461. l.

A Companion to
Hungarian Studies
1943

Lépcsőház

Rudnay Gyula

Wód
z
Farkaspeinthongroise

Z.:la

moderne. 21. l. 22. l.
1944 23. l.
és 25. l. - 26. l.

Rudnay Gyula

wód
z

Fecske Sándor ifj.:

Tavaszi tárlat –
Jász Hirlap.
1940. márc. 30.

PORCH
KITCHEN
PANTRY
STORES
DINING RO
CHAMBER
PARLOR
RECEPTION
VERANDA

FIRST STORY

Rudnay Gyula

vrod

Fehérváry István:

Magyarok a nyelv-
határon.

Rozsnyó

1937. 138. 1

28 PENGŐ

BOLTI ÁR HELYETT

16 PENGŐÉRT

kaphatja meg a kiállitáson dr. Kogutowicz Károly egyetemi tanár DUNÁNTUL ÉS KISALFÖLD IRÁSBAN ÉS KÉPBEN cimü pompás müvét.

A felnőtt ebből ismerheti meg a Dunántul gyönyörü tájait, a serdült ifjuságnak hasznos hazafias olvasmány. A fenti kedvezményt megkapja akkor is, ha a könyvet közvetlenül a Földrajzi Intézettől (Szeged) rendeli meg. A rendeléssel jogot szerez arra is, hogy a közeljövőben megjelenő II. kötetet is hasonló áron kaphassa meg.

Kérjen részletfizetési kedvezményt.

Egyetemi Földrajzi Intézet
Szeged, Zerge ucca 19. sz.

ABLAKA GYÖRGY, SZEGED, KÁLVÁRIA-U.

Rudnay Gyula

cikk

Film Színház

Irodalom . 1942. 25. sz.

(A magyar művészet
fejlődése.)

A cikk
címét nem
emlékszem
pontosan.

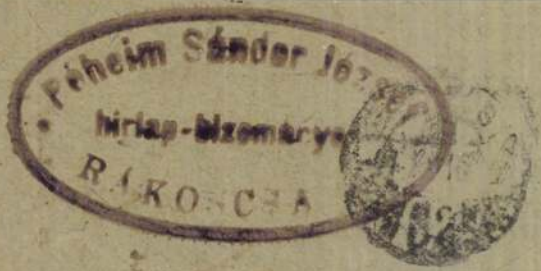

Péheim Sándor Józ
hirlap-bizomány
RÁKOSCSA

Rudnay Gyula

írod

Fejérváry József: A mi fiaink... Hódmezővásárhely: művészek kiállításának katalogusa. Hódmezővásárhely, 1926 ápr.

Kiállítva: Enyelgés, Cséplés Vörösruhás asszony, Vihar után, Pihenő lovak, vlajfest mé-nyer és 10 db rézkarc

Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, V., 1874., 637. l. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 109—110. l. —ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Rényi 18. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 524—525. l. — Kőrösy László: Esztergom. Esztergom 1887., 237. l. — Maszlaghy II., 216. szám. — Gerevich: Az Újság 1916., július 14., 5. l. (Vesztfáliai hatás.) — Gerevich: Régi és újabb magyar festők a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916., 553. l. — Benesch Belved, 68. l. (Bajor-salzburgi hatás.)

NÉMET FESTŐ, 1520 körül

Ecce homo

Fa, tempera, 114×62 cm.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 524. és 673. l. — Maszlaghy II., 17. szám.

Jézust gúnyolják

Fa, tempera, 117×59 cm.

Maszlaghy II., 18. szám.

Töviskoronázás

Fa, tempera, 119×61 cm.

Maszlaghy II., 21. szám.

Rudnay Gyula

l.

Lex Magyarország

481. b. l.

M.T.L

Rudnay Gyula

wód

z

V. L.: A budapesti

mű vesz török -

Forum 1932. 1561.

Rudnay Gyula

wód
2

L.

Fürsthangszerek

49. l.

a m. kiprm-ben

1943

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

31. nap **OKTÓBER** 44. hét

27 Vasárnap		Krisztus Kir. *Szabina*
28 Hétfő		Sim. és Júd. *Simon*
29 Kedd		Nárcisz pk. *Zenő*
30 Szerda		R. Sz. Alf. *Kolos*
31 Csütörtök		Farkas pk. *Reform eml.*
1 Péntek	**NOVEMBER**	Mindenszt. *Marianna*
2 Szombat		Halottak n. *Achill*

Rudnay Gyula,

divékujfalusi

festő

Életv. arck.

Gell Mad

449. l.

Gellért - Madarász:

3 évtized Szt.

életrajzokban

1932

Kétajtós na

osztrák,

Grosser, zweitü

Österreich,

Rudnay Gyula

Lrod
2

Gerő Ödön. Julius Rudnay und Johann Pásztor. Ausstellung im Ernst-Museum. Pester Lloyd (Morgenblatt), 1925. febr. 8.

sz csapat szervező bizottsága.
5. sz. — Telefon! 86—4—85.

legalább hozzá, hogy minden
idei Világjamboree-ra!

Asszonyunk!

sz a magyar cserkészmozgalomnak.
amborre, magyarországi megrendezése rend-
it minden magyar cserkész csapat elé.
ei is kiszeretnék venni ebből a munkából
, mely parancsolja, hogy az élen járó csa-
a Jamborre megrendezésében, másfelől pedig
lálkozó lelki értékeiből, minél gazdagabban

jóbarátok áldozatkészsége és a magunk be-
tettünk, — hogy anyagiak hiján, egyetlen

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Rudnay Gyula

wód

T. A.

Germagyumvszellenc

476-l-

484-l

Szeletü G.: kiv a magyar?

1939

zines porcellán, barnás szinezéssel, ülő helyzetben. Meissen,
farbige Porzellanfigur, sitzend, in brauner Färbung. Meissen,
Illusztr. XXXIV. tábl.

ocska, ovális virágos talapzaton. Meissen, 1740 k. — Wind-
ovalem blumengezierten Sockel. Meissen, um 1740.
Illusztr. XXXIII. tábl.

orcelláncsoport, virágos talapzaton ül Léda, vállán lepel,
zitett hattyu, Léda feléje hajlik, jobbkezét a hattyu hátára
tartja. Mellette balról térdelő Ámor. Jegye nincs. Kaendler
it dem Schwan, farbige Porzellangruppe, auf blumengeziertem
hne Marke. Periode Kaendler. Meissen, 1740—50. M.: 16·5 cm.

ska; négyzetes, plasztikus, virágos talapzaton lépő helyzetben
tart, balkezét csipőjéhez szoritja. Ruházata fekete félcipő,
ekete hátsókötény, fekete kabát arany gombokkal, derekán
ard, fején fekete sapka. Kis kék kardjegy. A „Bányász"
dler mintája. — Bergmann, farbige Porzellanfigur auf vier-
ckel schreitend dargestellt. Auf der linken Schulter hält er
ist an die Hüfte gelegt. Die Figur trägt einen schwarzen
Leib einen Gürtel mit Tasche, seitlich kurzen Säbel. Kleine
Meissen, um 1740. M.: 20·7 cm. Irodalom, Meissen, Fest-
Illusztr. XXXV. tábl.

szinü kalapban. Baljával felfogott köt
kecses mozdulatu, fejét jobbfelé forc
— Schäfenin, farbige Porzellanfigur, au
liegenden Lämmchen dargestellt. Di
Arm Blume. Modell Kaendler. Ohne
XIII—XIV. 955 sz. Hasonló Fischer-a

509. FÖDELES POHÁR, porcellán, kúpos
sorakoznak, a fedőt hasonló akantuszl
Peremén és az akantuszlevelek közt
arany arabeszkes, két kartusban színes
arabeszkes disz van. 28. aranyszámmal
konisch, über dem profilierten Fuss pla
thusblätter. Der Knopf des Deckels i
Goldarabesken. Auf der Wandung i
Uferlandschaft. Am Deckel ähnliche
schr. 2. tábla, 8. ábra. M.: 18·5 cm.

510. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, a csész
belül arany-arabeszk disz, külsején a
alakokkal, a másik oldalon nagy her
vörös ágaskodó oroszlán, a szivpajzsb
keresztje. Az aljon arany arabeszkes per
jegy. Meissen, 1730—40. — Schale

tovább Rudnay Gyula

Sidló Ferenc

Telcs Ede

Vaszary János

Zemplényi Tivadar

Zala-Gyömöry

a hágai magyar
kiállításon szerepelt
művein dicsérettel
említve.

Haagsche Courant
1921. apr. 30.

Deji Kult 1921
25. l.

GYŐR

Gimn. régiségtár, római kő

Gerecze 1906, 342 l.

Rudnay Gyula

Irod
2

Elek, Arthur: Budapest. The Studio Vol. 89. No 386. 1925. máj. 15. Képekkel.

Dályai lelet VI. 138.

Rudnay Gyula

vód

Elek Artur:

Az új magyar grafikai művészet.

Erdélyi Helikon

1930. január

14. l.

ket nyerhessünk. A most befejezett sorsjátékban a
reményt, 300.000 pengőt ismét szerencsés vevőink

eggyel elérhető legnagyobb nyeremény

00.000 pengő.

svéti tojást mellékelünk és kérjük, hogy azok közül
bet kiválasztani és a számot a mellékelt levelező-
***de legkésőbb április hó 1-ig** megrendelni*

nyhuzás már április 4. és 5-én.

meg szerencséjét. Reméljük, hogy a nagy nyere-
Önnek fizethetjük ki és vagyunk legjobb szerencse-
llett

teljes tisztelettel

TÖRÖK A. és TÁRSA

BANKHÁZ R. T.

BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3.

jegyárak:

. . 28.— P
. . 14.— P
y . 7.— P
gy 3.50 P

Rudnay Gyula

cród
z

Faragó Sándor

Tornyai

Hunvásárhely 1934.

47. l. - 53 l.

Tárgy

Rudnay Gyula

irod

Farkas Zoltán R.

Gy. és Pásztor János

kiállítása. A Cél

1918. 6.3.9. l.

~~Farkas Zot~~

Rudnay Gyula

Cród

Farkas Zoltán

A Képzőmüvészeti Főiskola kiállítása.

MAGYAR MUVESZET

1937. 187. C.

Rudnay Gyula

Irod
=

Farkas Zoltán =

Magyar festők -
Bp. 1941.
53 — 55. l. -

Rudnay Gyula

Irod

Elek Artur. A Műcsarnok téli kiállítása. III.
A festők.
Az Újság
1913. dec. 4.

80

. " (( ))

III

ján. Ψ Spoletoban 1469 oktober 9-én.

III.

671 (1223) Ψ szalagján

809 (43)

ját áldásra emelk és baljában a szent-
tét az angyallal, Márkust az orosz-
nost a sassal. Márkusnál toll
g mondatszalag van. János ezek a
RAT VERBVM E.. Fejöket dicsfény veszi

7:334, 203:382, 217:334 és 204·5:286 cm.
6000 lirán. (2691 frt.)
. 31-én (246/95.)
az 54347/95 min. számot.
., Zala Gy., Schickedanz A. és Lotz K.

üvészeti Muzeumban helyeztetett el. (480/97)

vétetett vissza (366-907)

12

Domětří Ysto:

a mupártoló Bp.

M M. 1925.

204. l.

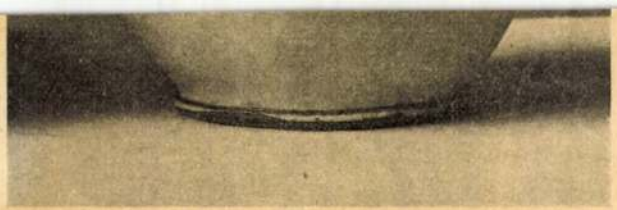

(Kunstgewerbe-Museum, Budapest)

des 17. Jahrhunderts tritt aber allmählich ein klar nachweisbarer Stilverfall ein, der wahrscheinlich gleichen Schritt mit dem Dahinsinken der kommunistischen und religiösen Ideen bei den Habanern hält. Der einzelne sehnt sich nunmehr nach Privateigentum, die Handwerker arbeiten auf eigene Rechnung und halten das gelöste Geld für sich zurück. Seit den sechziger Jahren kommen schon animalische und architektonische, d. h. bislang verbotene Motive auf. Die Gütergemeinschaft wird aufgegeben, u. zw. um die Zeit 1667—1685. In dieser Periode existieren bereits selbständige Handwerker in der Umgebung von Magyar-Szalka in Nordungarn : die kollektivistische Produktion ist hier bereits durch die individualistische abgelöst, die dann im 18. Jahrhundert in das Zunftwesen übergeht.

Rudnay Gyula

- Irod.

Buzzi, Vincenzo:

Corriere della Sera.
(Milano) 1925. ápr.

BAROSS SZ

Kereskedő-, Iparos- és Rokons
Budapest, IV. Bástya-utca

Igen tisztelt Szakos

Kedves E

A Baross szövetség 197. sz. visel
tályének emelése céljából a nemzetközi
bíró s itt Budapesten (Gödöllön) augus
Jamboree-n szerepeltetni akarjuk. A csapat
sajnos szövetségünk, a mai nehéz viszon
miért is tagjaink szíves áldozatkészségét k

Tekintettel erre a nemes célra, a
gyen szíves a mellékelt csekk-lap felhasz
tehetségének megfelelő kegyes adományát

Midön még szíves áldozatkészségé
Baross testvéri üdvözlettel hive:

Budapest, 1933. junius 15.

a

Rudnay Gyula

Wód

Décsey Géza: Rudnay Gyula. Élet 1925. márc. 15

Világosi fegyverletétel, 1849-ből,
egy jelenete Órás Képen VIII. 152

Rudnay Gyula

vród

1) De Nieuwe Courant
1921 máj. 2.

2) Nieuwe Rotterdamsche
Courant 1921 ápr. 27.

3) Het Vaderland 1921 ápr. 26.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Rudnay Gyula

vrod

Corriere di Napoli

1942. jul. 18.

A M. kir. postatakarékpénztártól

16136

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest
IX. Hőgyes Endre u. 10.

Hivatalból
Díjátalányozva

Rudnay Gyula

wód B) ur-propag-ánk a

Dery Kult 1921

34. l. kulföldön

1921

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Rudnay Gyula

Parasztgyerek

c. Egye repr.

Déry B. 1927

120. l. kép

és l. névmut.

Mův-i kiáll-ok külf-ön

az 1927. évben

(1928?)

Buda

Méltóságos

Bátor vagyok
a kolozsvári
tor építkezésh
a gyulafehérv
zéshoz 2000 Ko

Rudnay Gyula

irod

Dobos: A fali-
könyeg – utoljára.
Budapesti Hirlap
1928. III/25.

Rudnay Gyula

irod
B

Esti Kurír. 1941.
márc. 20. (Festőmű-
vészek harca a bíró-
ság előtt.)

a cikk
Lajos Ferenc
csomagjában

Rudnay Gyula

vő

Elek Artur
Az újabb magyar grafikai művészet.
Magyar Művészet
1937. 11, 112. l

T

Europa

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt

Budapest. V.,

Rothermere-ut. 12/III. 2.

Rudnay Gyula

wód

Elek Artur

Nemzeti mürészet.

Forum

(magyar rész)

1936. 2. l.

Rudnay Gyula, Pestö MDK

A MDK izaltásában őszik Rudnay jegyzeteit.

– d – : Gók István ...
... hangja 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. ápr. 23.

lit:

okat, dynamókat, motorokat, csillá-
ékeket ugy viszonteladóknak, mint

ések:

Rádió-laboratórium. Accumulator
kezeléssel.

:

élőgépei, eredeti Johnson padló- és
rszivógépek.

ek kikölcsönzése

mellett.

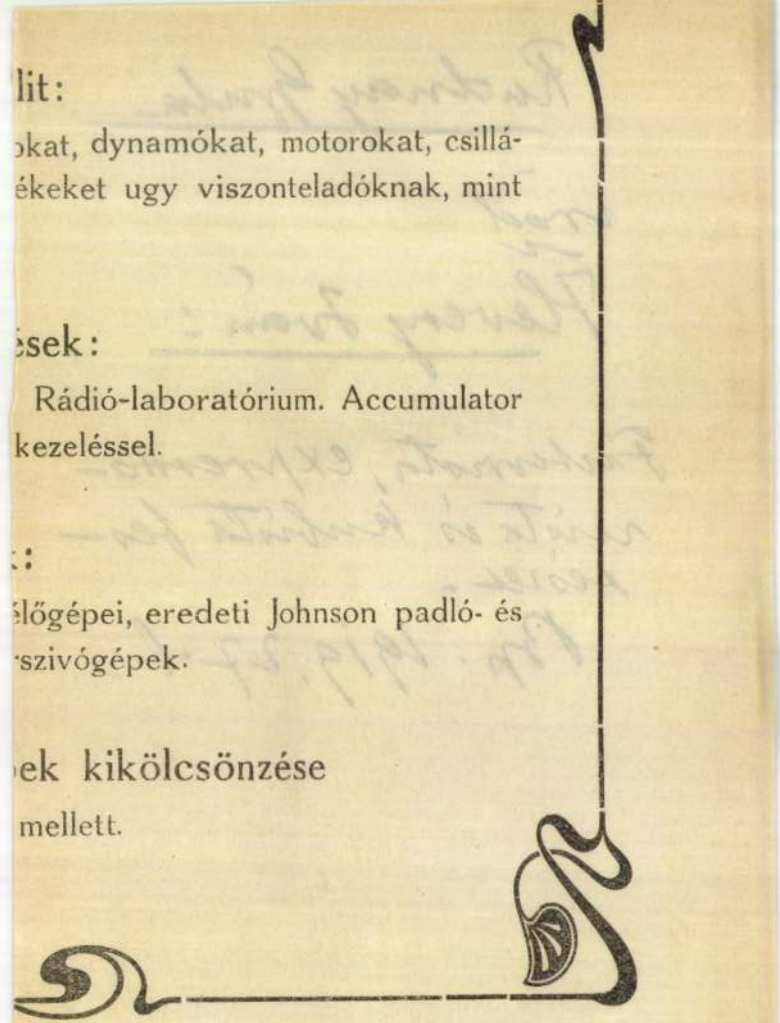

y.

Rudnay Gyula

vrod

Hevesy Iván:

Futurista, expressionista és kubista festészet.

Bp. 1919. 27. l.

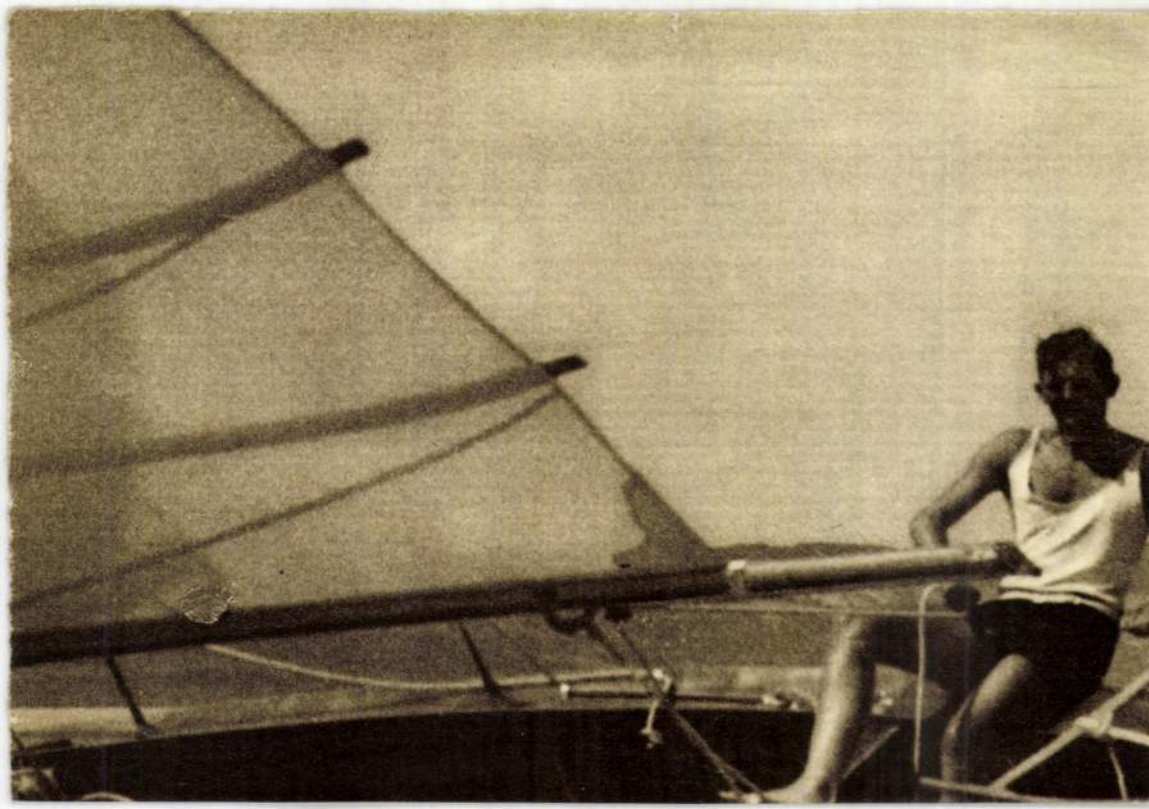

Rudnay Gyula

Koll. kiáll. az alábbi kiállításon

Hubay Andor: Párfszó az oslói magyar képzőművészeti kiállításról.

Pesti Napló 1937 febr. 7.

Rudnay Gyula

u. 3497

ternek jelen kelet és ügyszám alatt

oz intézett rendeletének másolata.

Herman Lipót:
Művének munka-
közben. Rudnay
Gyula. Pesti Napló
1932. márc. 13.

90 számu csekkszámla terhére utaljon

s kezeihez /:cim: Budapest, IX. Hőgyes

15.114/1939.III.szám.

A Müemlékek Orsz.Bizottsága t.

Elnökségének,

B u d a p e s t .

Folyó évi február hó 11-én 114 sz
alatt kelt felterjesztésére, tudomás
megfelelő további eljárás végett más
ban megküldöm azzal, hogy az összeg e
molás kötelezettsége mellett utaltat
ki.

Az elszámolás 1939.évi junius hó
napjáig felterjesztendő és amennyiben

Rudnay Gyula

írta

Csaba István

Rudnay Gyula
művészete.
Magyar Remek
1939. május.

Rudnay Gyula

7 grafika

D.)

Csánky Ung Mal

94. l. Néferrel

der Gegenwart.

Katalog der Ausstellungen in Berlin, Dresden Breslau, Wien Graz

1942-43

KLARA VOGEL-GUTTMANN

Lago d'Osso a Nagyszentbernát-hágón
Lago d'Osso am Gr. St. Bernardpass

Rudnay Gyula

GEORG BOHNE

Csanky Kolozsvár

Az elmult 30
év m. festészete.
Kolozsv. 1943

Obergabelhorn

343 II. András 1217-ben Velencével vámegyezményt köt.

344 BUDINIS, id. m. 22. l.

345 WENZEL, id. m. I. 205.

346 Az értékes iratra HUSZTI DÉNES hívta fel figyelmemet, aki publikálását és feldolgozását készíti elő.

347 MIHALIK, ALESSANDRO: I maestri orafi senesi Pietro e Niccolò Gallicus di Sieña in Ungheria. *Bollettino Senese di Storia* Patria, 1926—27.

348 *Arch. Ért.*, 1889. 272. l. — Valószínűleg Vance bíboros adományozta a chartres-i székesegyház egy XIII. századi festett üvegablakát, amelyen képe is rajta van, amint a Szűz Mária előtt térdreborul. *Arch. Ért.*, id. h. képpel.

349 SIKLÓSSY LÁSZLÓ: Műkincseink vándorútja Bécsbe. Budapest, 1919. 67—68. l.

350 Kiadta PRAY GYÖRGY. Nagyszombat, (Tyrnaviae), 1770. — v. ö.: MIHALIK, ALESSANDRO: Gioielli di Santa Elisabetta d'Ungheria . . . id. m. 4. l.

351 MIHALIK, id. m. 4— l.

352 Képe: MIHALIK, id. m. 13. l.

353 FEJÉR, Cod. Dipl. III. 1. 166.

354 BRAUN, JOSEPH: Das christliche Altargerät. München, 1932. 74., 77., 143. l.

355 Ma a nagyszebeni Bruckenthal-Múzeum-
[illegible] XII. század

Rudnay Gyula

wód
2

Y.) A

Csabai vegvári magyar

sáj és kultúrája

99. l 112 l.

1939

Rudnay Gyula

életrajz

iród-

Csokány 129. l.

1930

T. 4744.

zik Schwechát, a melyen innen lovasok
z előtérben balra fordult lovon Schlick
e alól jobbra: V.K.

ér. 22.5 : 15 cm.

~~85 (XXI)~~

Rudnay Gyula

Csokonai megdicsőülése c. képe, mely a debreceni központi egyetem részére készült, a Déri Muzeum raktárában.

Évk Déri 1934. 32. l.

Debr. i Déri Muz
évk. 1934
Debr. 1935. 32 l

7

STADT UND LAND

VABACH

SCHWABAC

Rudnay Gyula

l.

Évk Déri 1941

8. l.

Debr. Déri Muz. évk. 1941

Debr. 1942

Rudnay Gyula

erőd
z

Bund Gra

62, 63 l.

Bundschuch-Grabowieczky i

h. m. műveszi alkotások
szemléltető ismertetése

1942

GÉVAY-WOLFF LAJOS alispán Urna

Soproni bencések t

Bizottságának előzetes tudta nél

Értesitem Méltóságodat munkálato

táviratilag felfüggesztettem Sto

zésnek eleget tegyenek

a M

Rudnay Gyula

Látogatás Rudnay Gyulánál az Egyesület-ben. Rádióközvetítés Budinszky Sándor vezetésével. Rádió: budapesti I. hullámhosszon 1944. ápr. 5.

Az életrajzát mondotta el
Művészeti elveit is ~~elmondotta~~ ismertette.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Rudnay Gyula

vöd

Buffoni, Decio:

Gyula Rudnay.

Il Secolo

1925. márc.

29.

Tervezte: Follot.

Rudnay Gyula

U. 3586

Három királyok

c rajza

repr.

Budapesti Hirlap

1930. dec. 25

Tarnay

miniszteri irodatiszt.

Az Est 1936. jan. 26.

(Kiáll. az Ernst Muzbar)

olas kötelezettsége
alni méltóztasék.
ilyebb tisztelettel

alázatos szolgája

Möller István.

Rudnay Gyula

vrod.

Budapesti Hirlap
1928. Közelebbi
dátum levágva

III. 29.

(A faliszőnyeg.
Nyilatkozik a mű-
vész.)

Ezt a nyilatkoza-
tott a már meg-
jelent és cédulakott
cikkek után tette

Rudnay Gyula

irod

Bücci, Vincenzo:
Pittura ungherese
e decorazione itali-
ana. Corriere della
Sera. 1925. apr. 4.

Rudnay Gyula

vád

Bort Kétezer

228, 370. l.

Repr.

Csipkekendős nő 476 n.

Szüreti mulatság 913. n.

Bortnyik - Hevesy - Rabinovszky

Zoro és festésete. Festői témák tört. az európai kiev-ben. 1943

Rudnay Gyula

Székely László

építészek

tovább

Borb-Fabr. 56 l.

Ujjáépítés terverei

~~Bo~~ Borbíró-Fabritzky

Romokból élet. Az építés és kozm. ujj. min. ujjáépítési munkatége. 1945-48

Bp (1949)

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 évi hó n napján

délelőtt / délután órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy:

Elnök megbízásából:

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

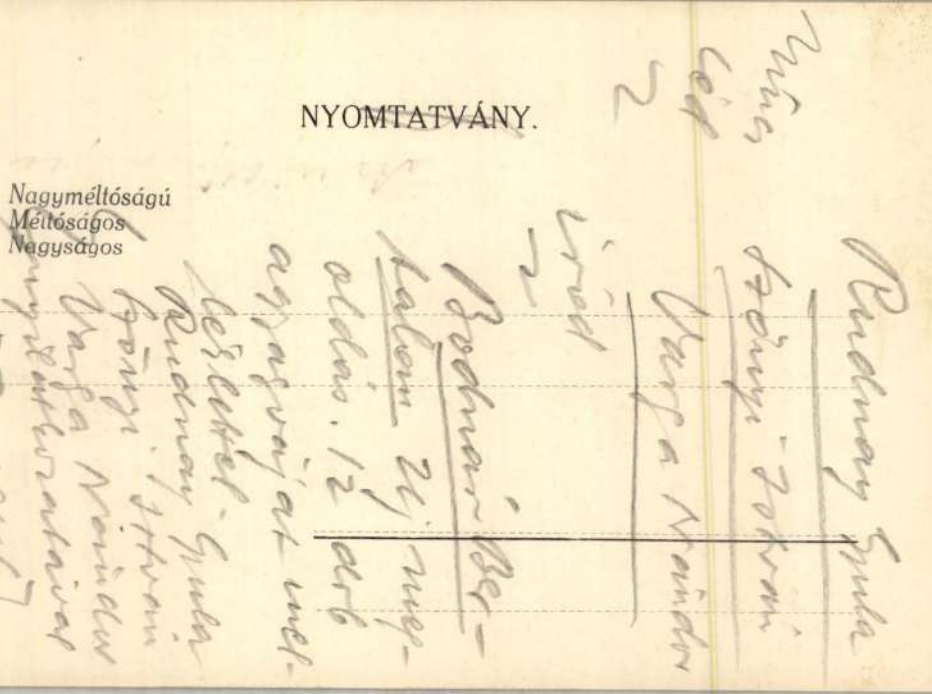

mém talpraesett és fölötte merész; megfigyelő tehetségem aprólékos, finom; emlékező

hajamat nyirom. Szeretek sétálni, kivált esőben; nem szeretek lá-

az mindig csak arra birt, hogy kimondjam a véleményemet, a melyet nem egyszer másokkal is el tudtam hitetni, van hajlandóságom a jóra, képtelen vagyok a roszra; a pénz értékét nem is-

sem az egyik, sem másik.

Komikai szerepekben néhanéha elragad a vágy, hogy sikerre vigyek egy-egy vigjátékot... és amikor észreveszem, hogy a helyzet veszedelmessé válik, bi-

Rudnay Gyula

wód
z
Barát-Éber-Takács

A művészet története.
II. k. Európa művé-
szete. Bp. 1934-
336. l.

Benige Lo

A Duna a festésetben

Szkr. 1952. S. Sz

233. l.

Bp. 1943. 118. l.

Rudnay Gyula

vrád

Bar Ungarn

664. l. n.

Képpel

Baranyai Zoltán

Ungarn. Das Antlitz einer Nation

1940

Rudnay Gyula

Bálint Jenő: Művészfejek.

Rudnay Gyula. A Reggel

1930 máj. 19. (Önarcképpel.)

1918-ban egyetlen kiállításával a legelsők közé lendült. 1893-ban kezdett festeni.

Önarcképjelleg, különösebb tartalom nélkül.

U. 3043

ÁRGY:

levelezés

iskolai év.

védve.

0401.

Rudnay Gyula

vod

Bálint Aladár:

Az Ernst – Múzeum csoport kiállítása –

Nyugat. 1919.

14–15. 4.

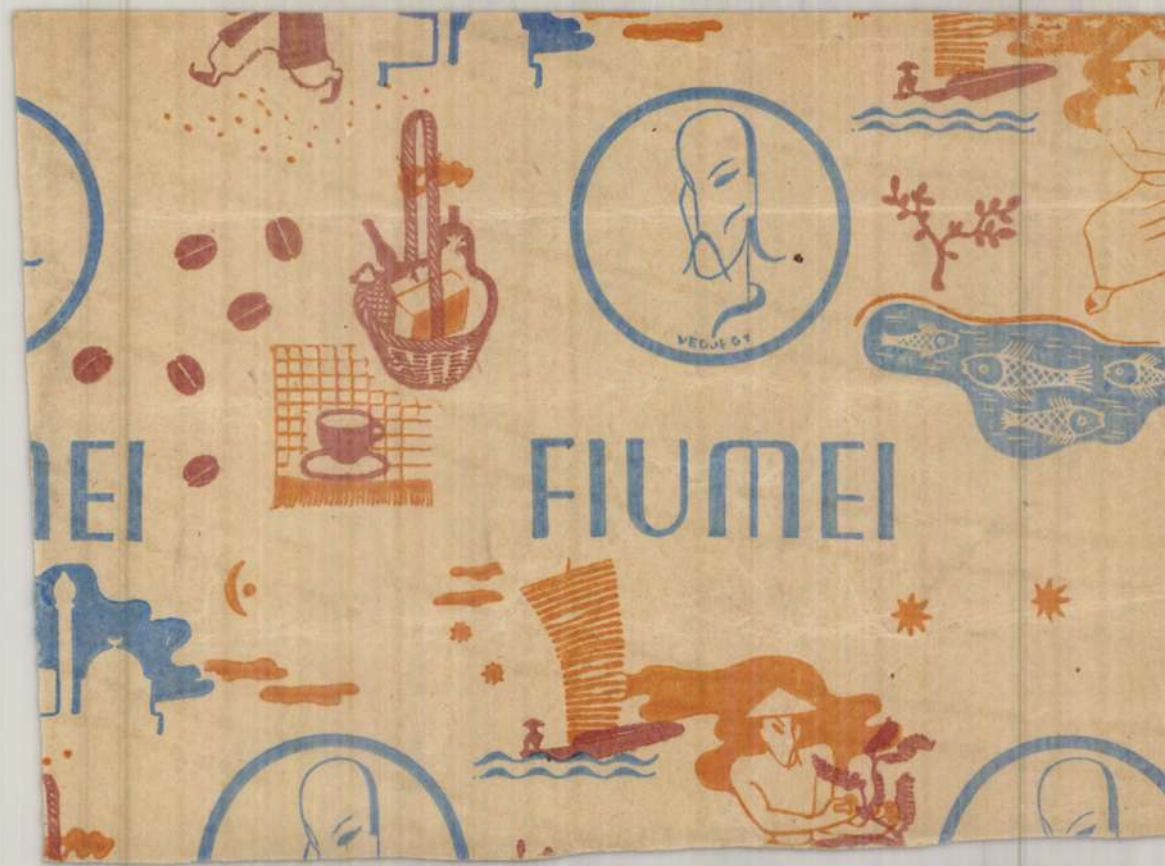
FIUMEI

Rudnay Gyula

Ivód

Bálint Aladár

Rudnay Gyula Ké-
pei. Nyugat
1918. II. 453-454 ff.

Rudnay Gyula

cvód
2
Balásung Malerei

20, 27. l. 85, 86, 87. t.

Balás-Píry L

Die ung. Malerei
des XIX u. XX. Jahrh.s
Berlin 1940

Rudnay Gyula

koll. kiáll. Ernstnél

vód

z

Az Ujság

1925. febr. 8.

(c. a. R. Gy. festmé-

nyei.)

1100

1100. Velen

A XV. s

Krisztus

Az előtérbeli kereszten
kinek kezeit leszögezték és a
kel. Hosszú haja, szeme, szer
barna. Bő ujjú köntösének sz
drágaköves paszománt. A fes
münkbe, a pázsitos földön köve
stóla képez díszt. A háttér folyó
sal. Az égbolt felhős.

Fa, méretei 160·5 : 120 cn
1893 november 21-én L. Resimi
Elszámoltatott 1894 deczember
lásra nézve lásd az 1895 márc
május 10-iki 22919 sz. min. elő
elfogadta az 1900 november
1901 augusztus 26-iki 373 elr

Kifüggesztésére vonatkozó
ban. 1906 : III. 92. *Felsőolaszor*
(Volto Santo). — 1906 : III. 92
Volto Santo. — 1910 : III. 92. *É*

Jegyzet. L. az 1896-iki lajs
Preisliste N°. 10.

III

Pétel
1893

Rudnay Gyula

Irod

Rudnay Gyula kürdelmes
Cvci. Az Ujság 1925
febr. 8.

ŐVETSÉG
zakmák Országos Egyesülete
5. — Telefon: 86—4—85.

ztályi Tagtárs Ur!

Barátom!

ő cserkész csapatát, szövetségünk tekin-
viszonylatban is oly nagy fontossággal
ztus hó folyamán megrendezendő világ
szerepeltetése költségekkel jár, amelyeket
nyok között magára vállalni nem képes,
ell, hogy igénybe vegyük.
rra kérem szakosztályi Tagtárs urat, le-
nálásával, avagy a bemutatott gyüjtőíven
hozzánk juttatni.
ért ismételten köszönetet mondok vagyok

Rudnay Gyula

cvód
z
Az Ujság.
1924. máj. 11.
(e. a. :R. Gy.
pályája :) arc-
(keppel :)

Dániel Tibor báró főispán VI. 185.

Rudnay Gyula

koll. kiáll. Ernst.

wód

3

Az Ujság

1921 dec. 4.

(c. a.: Rudnay Gyula.)

1937) 187. (Farkas) 211, 212 [illegible]

353. kép

27. (kupp

1936, 82. kép

Rudnay Gyula

Vród

K. E. R. és Pásztor gyűjtemény. (Ernst Múzeum kiállítása.) A Hét 1918. 37. sz.

Rudnay Gyula

1 árd
2

A Jövendő II. évf.
103. l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Rudnay Gyula

íród

Alexander Album.

Alexander Bernát
születésének hetven-
ötödik évfordulójára.
Bp 1925.

Rudnay Gyula

l.

A Mübarák

1921 375

Reinach bagatelle (?)

Rózsahegyi pályaudvarparancsnokság

IX. 17.

Rudnay Gyula

a Szinyei Társaság tiszteleti tagul választotta meg.

A Műgyűjtő

(Magyar Művészet)

1948. III. l.

Á S

alkalmazottairól akik burgonyát

		Fizetett összeg:
	11.50	10.40 Ft. ✓
+ 10	22.50	10.40 " ✓
+ 10	22.50	10.40 ✓
+ 20	(45 —	10.40 ✓
	11.30	10.40 ✓
	11.30	10.40 ✓
	11.30	10.40 ✓
	11.30	10.40 ✓
	11.30	10.40 ✓
+ 10	22.50	10.40 ✓
	11.30	10.40 ✓
	165.20	114.40 Ft. ✓

Rudnay Gyula

Lrod
=

(Ras). Magyar művészek.
Rudnay Gyula. A Nép
1925 jan. 25.

Rudnay Gyula

U. 4047

wod

A Nép. 1925. jul. 12.

(Kas: Egy óra R. tanter-
nieben.)

AZ ARANY ÉRDEMKERESZTTEL KITÜNTETVE

MOLNÁR ÉS GALAMBOS

KATONAI ÉS POLGÁRI SZABÓSÁGA

BUDAPEST, V, EÖTVÖS-TÉR 2 SZ.

DUNAPALOTÁVAL SZEMBEN. TELEFON: 82-5-35.

Önkéntesi árjegyzék

K. P. V. I. Társasági egyenruháról

Alanti áraink elsőrendű anyag és munkára vonatkoznak. — Nem dolgozunk hangzatos címekkel. Szolid áraink közismertek, amelyeknél ajánlhatnak Önnek talán olcsóbbat, de végeredményben az általunk nyujtottakkal nem kelhetnek versenyre.

1	Köpeny előírásos posztóból, cloth béléssel --- --- --- --- --- ---	P		100.—	120.—	135.—
1	Köpeny extra posztóból --- --- ---	„			150.—	160.—
1	Köpeny camgarnból, seidenia béléssel	„			160.—	180.—
1	Zubbony camgarnból --- ---	„	60.—	75.—	88.—	110.—
1	Lovagló-breeches nadrág diagonál v. strux camgarnból - - ---	„		50.—	60.—	70.—
1	Salonnadrág fekete cord camgarnból	„	40.—46.—	50.—	60.—	70.—

~~Aba Novák Vilmos~~

Rudnay Gyula Meppel

Vaszary Janos Meppel

Meppel

Arbeitschaffung und Verkehr. (Basel). 1944. apr. 8. (Bn.: Ausstellung ungarischer Kunst.) –

-néle,

cm.

akat Magyarország

04. április hó 18-án kelt

ián Magyarországba

október havában, hogy

an pihenjen ~~ek~~ a hű hitres nagynevű

kitől csak a halálban

segyházban.

detiről.

Rudnay Gyula

vod

A Tempo (Milano)

1942, jul. 23.

Keppel

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Rudnay Gyula

Réti István, Csók István, Vaszary János, Glatz Oszkár, Rudnay Gyula és Benkhardt Ágost feltűnően durva becsületsértésért feljelentés Karlovszky Bertalant és Bosznay Istvánt. Az Est. 1932 máj. 1

U. 3792

Karlovszky azt mondta: Gazember, aki ig tamt. Bosznay is hasonló értelemben nyilatkozott, tanártársaik ezért perelték be őket.

Rudnay Gyula

Ujság, 934. V. 2

— **Két kiállítás.** Majd egy évi szünetelés után ujra megkezdi kiállításait a *Tamás-Galéria*. Első kiállitását főként három nagy művészünknek szentelte: Rudnay Gyulának, Koszta Józsefnek és néhai Mednyánszky Lászlónak. A három festő közül Rudnay művészetéről ad legteljesebb képet a kiállitás. Legbővebben a háboru folyamán készült képei szerepelnek benne a művésznek, de a háboru utáni eszteudőket — az 1920 és 1926 közülieket — Rudnay egyik leglendületesebb korszakát, szintén kiváló darabok képviselik. Elszomoritó, hogy ennyire imponáló fogalmat legnagyobb nyilvános gyüjteményeink sem tudnak adni Rudnay páratlan eredetiségü és elragadó művészetéről. Somogyi tája, teljesen készre érlelt bensőséges női feje, a rögtönzés remekei közül csak a Vihar, a „Partos ut" cimü tájképek és az „Attila udvará"-nak grandiózus elképzelésü kompozicióját legjava alkotásai a mesternek. Koszta Józsefnek kései, de legjelentősebb korszakából láthatók itt szebbnél szebb képei. A már-már feledésbe merült Mednyánszky Lászlónak néhány korai szép feje mellett, késő öregkori háborus képei közül függenek ritka szép darabok. Ennek a három művésznek gazdag gyüjteményét mintegy kiegészíti Vaszary Jánosnak legsikeresebb korszakából való két plasztikus előadásu és ragyogó szinezésü festménye, Iványi-Grünwald Bélának egy finom tája és Ferenczy Károlynak három gyermekét ábrázoló több változatu híres kompozíciójának egy nagyon finom vázlata. A szobrászatot Mészáros László két kitünő mellszobra és Csorba Géza álló női alakja kiválóan képviseli. Az *Uj Szalon* tavaszi kiállitása ismét igen vegyes minőségü. A legjobb képek festői a finom tájérzésü Muszély Ágost, Návay Aurél, az érdekes képzeletjárásu Illéssy Péter, a minden munkájában eredeti egyéniségü Remsey Jenő, azután Kern Andor, Borsos István, Tóbis Ilona, Kató Máta, Négely Rudolf, Orsós Ferenc, György István, Szücs Mária, Király Endre, Barta Mária, Somogyi István és Bálint Árpád, akinek „Krisztus sirja" cimü festménye érdekes és finom vizió. A grafikusok közül Kasalowsky Lucy lágy tónusba meritett akvatintája érdemel figyelmet. A kiállitás szobrai közül Csulyok Margit női akt a férfitudásnak is becsületére váló munka, Kóbor Eleknek és Forgács-Hann. Erzsébetnek vannak még jó szobrai, Rév Istvánnak pedig mulatságosan torz állatfigurái. *(e. a.)*

Ujság 934 V/27

rakott platina karkötőjét. Az órára azonban csak az első felvonásban volt szüksége. A felvonás után az órát az öltözőasztalon hagyta. Csak előadás után vette észre, hogy az értékes óra eltűnt. Azonnal a főkapitánysághoz fordult, detektivek jöttek és *megmotoztak mindenkit, de az óra nem került elő.* Lőwingert azért gyanusitották, mert már büntetve volt. Az ügyész kérdéseire a lopással vádolt szinházi szabó azt mondotta, hogy a szinházban rájöttek arra, hogy *egy fiatal szinész a tolvaj, de annak megkegyelmeztek és a nevét nem is árulhatja el.* További tanukihallgatások céljából a törvényszék a tárgyalást elnapolta.